Corvin Lupu

ROMÂNIA 1989

De la revolta populară la lovitura de stat

Virgo Books

ROMÂNIA 1989

De la revolta populară la lovitura de stat

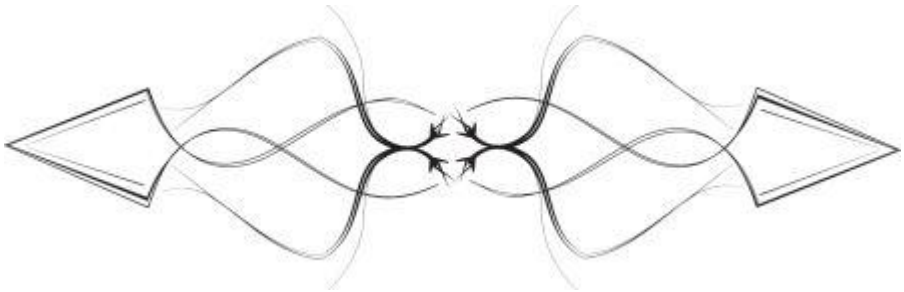

Corvin Lupu

Copyright © 2013. Corvin Lupu. Toate drepturile rezervate.

Toate drepturile asupra acestei cărți aparțin autorului, reprezentat de editura Virgo eBooks. Reproducerea integrală sau parțială a textului din această carte este interzisă fără acordul prealabil scris al autorului și editurii.

Publicat de Editura: Virgo eBooks Publishing
4800 Basin Harbor Rd,
Vergennes, VT, USA
www.VirgoeBooks.com
Februarie 2013

Tehnoredactare ePUB, MOBI: Virgo eBooks
Coperta: Constantin Dancu, Virgo eBooks

ISBN ePub: 978-0-9882044-6-1

Lectura digitală protejează mediul

Prefaţă

Profesorul **Corvin Lupu**, autorul unor temeinice cărţi consacrate istoriei contemporane în general şi relaţiilor internaţionale în special, excelentul editor al inegalabilei publicaţii **„Transilvania”**, îmi propune să-i prefaţez şi această carte, care, după cum am desprins prea bine din propriile noastre cunoştinţe şi dintr-o amară experienţă, stăruie asupra evenimentelor survenite în decembrie 1989. Am fost onorat de invitaţie şi am acceptat-o cu multă plăcere, mai cu seamă că tema m-a interesat şi mă preocupă, concluziile mele apropiindu-se de acelea ale autorului prezentei cărţi care, deja din titlu, nu lasă nici un dubiu în privinţa caracterului şi sensului evenimentelor din decembrie 1989.

Despre faptele de atunci din România s-a făcut vorbire încă din cursul desfăşurării lor, insistându-se în chip exagerat cum că ar fi reprezentat prima revoluție din istorie transmisă la/de televiziune în direct, desfășurată așadar în fața camerelor de filmat! Era ceva nemaiîntâlnit…, astfel că „revoluţia română” s-a impus fără dificultate atenţiei opiniei publice naţionale şi, nu mai puţin, mondiale. Dacă ne amintim bine, s-a transmis cel mai ades în acordurile **Lambadei**. Pentru ca, în perioada imediat următoare, „revoluţia” să se stingă pe aceeaşi melodie, deci tot în ritmurile **Lambadei**. Dar, cu adevărat, s-a terminat cumva „revoluţia”? Sub aspect strict teoretic, nicidecum. Dar, ea, revoluţia, le-a fost **furată, sechestrată** românilor; pentru a le rămâne tot astfel… iar astăzi, după peste 20 de ani, consecinţele desfăşurărilor din 1989 să se dovedească dezastruoase. Este şi firesc, câtă vreme prea mult **s-a distrus**, şi atât de puţin, atât de puţin cu adevărat, **s-a construit ceva temeinic şi serios** în România, în raport cu ceea ce s-a demolat ca aparţinând regimului politic comunist îngropat…

În atare condiţii, rămâne de datoria istoricului viitor să stabilească cu certitudine, în baza unor probe complete şi indiscutabile, în ce grad **răsturnarea lui Nicolae Ceauşescu** s-a produs **printr-o lovitură de stat** ori **în urma revoltei populare transformată, cu începere din 22 decembrie 1989, în revoluţie**. Oricum, chiar dacă nu acceptăm termenul de revoluţie atribuit faptelor care au succedat lui 22 decembrie 1989 – aşa după cum demonstrează argumentat şi cu probe solide Profesorul **Corvin Lupu** şi după cum opinăm noi înşine – istoricul de mâine urmează să demonstreze în ce grad, având în seamă „realizările" de-a dreptul dezastruoase în răstimpul celor peste 20 de ani de la Marele Eveniment, transformările produse în România **au avut un caracter într-adevăr revoluţionar**?! Ceea ce, cu siguranţă, va constitui un nou şi decisiv argument în detrimentul **Revoluţiei** din 1989 şi, mai degrabă, în avantajul **loviturii de stat**, care, într-un complex intern şi internaţional specific, a răvăşit pur şi simplu România, cu consecinţe imprevizibile şi pe termen lung, suportabile şi astăzi.

Schimbând ce-i de schimbat, evenimentele din România amintesc de cele desfăşurate în Rusia în timpul Revoluţiei din februarie 1917. Inclusiv din punctul de vedere al ramificaţiilor şi implicaţiilor externe, la care ne vom referi mai departe. Ceea ce a urmat după plecarea lui Ceauşescu, în 22 decembrie 1989, la ora prânzului, s-a numit revoluţie. A fost exact ca în Rusia, unde Revoluţia din Octombrie s-a confundat cu insurecţia din Petrograd, în urma căreia, prin lovitură de stat, s-a instalat guvernul bolşevic al lui V. I. Lenin. Ceea ce, în fond, a marcat debutul unei revoluţii despre sfârşitul căreia nimeni n-a mai vorbit până la colapsul U.R.S.S. în decembrie 1991. În România, la fel, lovitura de stat, desfăşurată obligatoriu într-un cadru intern şi internaţional propice, a constituit

semnalul trecerii de la revolta spontană a poporului român la revoluţia planificată, care, după toate aparenţele, de asemenea încă nu s-a încheiat?! Iar, aşa după cum au observat, cu referiri la alte zone, Curzio Malaparte şi Ignazio Silone, pentru asemenea ocazii, prea puţine s-au schimbat în raport cu anul 1917, când L. D. Troţki and Co. asigurau că: **„Pentru a prelua puterea într-un stat modern este nevoie de o trupă de asalt şi de specialişti: echipe de oameni înarmaţi, aflaţi sub comanda unor ingineri”**.

În fapt, în 1989, conştient ori nu, apogeul evenimentelor din decembrie a constituit, în acelaşi timp, şi punctul de cotitură pe panta regresului. El a survenit chiar la 25 decembrie 1989, o dată cu faimosul „proces” al Ceauşeştilor, încheiat nu cu execuţia, ci cu abominabila masacrare a cuplului. M. S. Gorbaciov, unul dintre „regizorii” externi ai spectacolului, avea să declare la Bucureşti după 20 de ani că execuţia cuplului Ceauşescu nu se depărtase de cea a animalelor! Nu mai insist asupra faptului că, în cadrul „procesului” ce la fusese înscenat Ceauşeştilor, fostul lider comunist, le-a imputat **<u>în nouă rânduri</u>** acuzatorilor şi judecătorilor săi improvizaţi de către „Noua Putere” de la Bucureşti că erau delegaţi ai unor autorităţi instituite **<u>prin lovitură de stat</u>**”; în partea finală a „procesului”, a intervenit şi următorul dialog:

Ion Iliescu impreuna cu Nicolae Ceausescu 1978

„**Nicolae Ceauşescu**: Nu noi l-am adunat [poporul]. Nu, n-am fugit [*din fostul sediu al C.C. al P.C.R. din Bucureşti]*, şi acei care au trădat …, inclusiv unul prezent aici, a chemat elicopterele, le-a dat ordin … (*Ceauşescu arată cu degetul spre generalul Stănculescu, aflat la doi metri în stânga lui*).

Mugurel Florescu: În ce a constat trădarea generalului Milea?

Elena Ceauşescu: Noi nu am vrut să plecăm. Rămâneam acolo [*în sediul C.C. al P.C.R.*], muream la sediu …"

În ceea ce ne priveşte, considerăm că – peste toate „probele" şi argumentele contrare ce s-ar putea aduce – afirmaţiile categorice ale lui N. Ceauşescu, mai cu seamă în contextul desfăşurării „procesului" şi în acele momente, premergătoare execuţiei cu numai câteva zeci de minute, trebuie luate în seamă, ele explicând, pe de cealaltă parte, **însuşi verdictul „Tribunalului" în sensul pronunţării pedepsei capitale**.

Efectul a fost, bineînţeles, detestabil. Pretutindeni, şi nu în cele din urmă în România. Mai cu seamă că **Numărul 1** şi **Numărul 2** ale fostului regim au fost torturaţi şi asasinaţi în Sfânta Zi de Crăciun. Cum se ştie, Zi sfântă, la români, şi nu numai la ei. **De ce atunci?** Un răspuns clar încă nu s-a dat, nici aflat. Deşi întrebarea în sine, fără îndoială, i-a frământat şi va continua să-i obsedeze mai cu seamă pe „actorii" dramei. Mai ales că astăzi, după două decenii, ne gândim la **rezultatele reale** ale răsturnărilor din '89.

Întrucât, în adevăr, unde ne-a condus ori ce condiţii extraordinare a inaugurat **Marele Eveniment din Decembrie 1989**? Să fim bine înţeleşi; avem în vedere rezultatele care ar trebui să decurgă din *esenţa faptelor* întâmplate. În România şi în tot „lagărul comunist" european care s-a prăbuşit în 1989-1991. La exact un deceniu după prăbuşirile din 1989, M. S.

Gorbaciov nu a ascuns că era total dezamăgit, deşi fusese de acord cu distrugerea *Zidului Berlinului*, opinând că: **„Statele Unite au experimentat în Kosovo o nouă metodă pentru a pune capăt conflictelor şi rezultatul este o victorie militară şi un dezastru politic, contrariind în plus Rusia, India şi China… La un colocviu, preşedintele Clinton a declarat în prezenţa mea că, graţie lui Dumnezeu, secolul XX a devenit un secol american şi următorul secol va fi şi mai american. Am rămas mut. Dar i-am replicat două luni mai târziu în ziarul <<*The New York Times*>>, citându-l pe John Kennedy, după care o lume cu un viitor american va fi o lume fără viitor!”**[1] Mai apoi, în 2010, la Bucureşti, ex-liderul sovietic a constatat, după cum am menţionat, că soţii Ceauşescu fuseseră ucişi asemenea … unor animale?!

Orice studiu nepretenţios ne poate lesne convinge că, în fond, ceea ce s-a petrecut în Europa Est-Centrală, inclusiv România, după căderea *Zidului Berlinului*, în noiembrie 1989, nu a semnificat mai mult în viziunea Occidentului decât **reafirmarea valabilităţii Acordurilor de la Yalta din februarie 1945**, cu o singură şi neînsemnată modificare: deplasarea **„Cortinei de fier”** ce fusese proiectată pentru Europa din zona Berlinului cu câteva sute de km mai spre Răsărit!

În contextul precizărilor de mai sus, cititorul va aprecia că apariţia cărţii Profesorului Corvin Lupu reprezintă, cu adevărat, mai mult decât un eveniment editorial, un îndemn la studierea şi interpretarea trecutului recent ÎN LUMINA ADEVĂRULUI.

Iată de ce, felicitându-l pe autor pentru realizarea sa istoriografică remarcabilă şi plină de curaj, mă adresez deopotrivă Cititorului şi Editurii pentru alegerea făcută, oprindu-se asupra acestei CĂRŢI.

Gheorghe Buzatu

Iaşi, 17 septembrie 2010

„Nimeni nu a folosit vreodată puterea obţinută prin mijloace banditeşti în scopuri nobile”
TACITUS

1 Cf. „România liberă” din 9.XI.1999, corespondenţa Nicoletei Franck.

Introducere

Evenimentele din decembrie 1989 se înscriu în seria celor mai importante momente din întreaga istorie a României, de la constituirea ei ca stat naţional. Importanţa lor este din ce în ce mai vizibilă, cu cât ne îndepărtăm de ele, fapt care confirmă prima noastră apreciere. Ca orice moment istoric de mare importanţă, abordarea sa a cunoscut viziuni dintre cele mai diferite, majoritatea formulate sub impulsul momentului şi în conformitate cu marea diversitate de interese care a însoţit transferul României, ca şi al celorlalte state central şi est-europene foste socialiste, către Occident, în conformitate cu evoluţiile care au urmat acordului preşedinţilor S.U.A. şi U.R.S.S. de la Malta, din 2 şi 3 decembrie 1989. Înţelegerea de la Malta a soluţionat atât probleme punctuale, stringente pentru promovarea intereselor celor două supraputeri militare şi a reactualizat ordinea mondială, respectiv sferele de influenţă, interesele, întrepătrunderile economice şi de altă natură între zonele controlate de Washington şi Moscova. Încheierea *Acordului din Malta* a fost una dintre urmările cele mai importante ale procesului de reformulare a propriilor interese ale Uniunii Sovietice, cu deosebire ale Federaţiei Ruse, care aveau să se cristalizeze în anii imediat următori. Înţelegerea evenimentelor din decembrie 1989 şi a tuturor urmărilor pe care le-au generat este una dificilă. Acest fapt a fost uşor vizibil din multitudinea de păreri confuze formulate de-a lungul celor două decenii care s-au scurs. De această confuzie, existentă la nivelul opiniei publice din România şi a unei părţi a clasei politice, au profitat cei interesaţi să o întreţină, persoane sau instituţii implicate în evenimente,

vinovate de crimele săvârşite, sau care doreau să câştige capital politic şi electoral din prezentarea falsă a momentelor istorice din decembrie 1989. Aceştia sunt şi cei care i-au contestat cel mai vehement pe cercetători, ori de câte ori ajungea la anumite adevăruri. Contestatarii pun la îndoială inclusiv documente oficiale, fie ele produse înainte, sau după 22 decembrie 1989. Lipsa comună a tuturor acestor contestări este că ele nu se întemeiază pe probe certe, fie ele documentare, fie de altă natură. Contestatarii folosesc afirmaţii generale, martori şi memorialişti nenominalizaţi şi care, adeseori, nici nu sunt citaţi în text. Trecerea a două decenii nu este suficientă pentru ca cercetătorii să poată judeca evenimentele în linişte, să poată dialoga doar prin intermediul lucrărilor ştiinţifice, în afara presiunilor politice şi mediatice. Cercetătorul simte dorinţa şi nevoia ca evenimentele pe care le abordează să fie lăsate ceea ce sunt, respectiv momente istorice şi nu să fie menţinute forţat în actualitate, după modelul presupusului holocaust, care este abordat de conducerea societăţii ca fenomen politic mereu actual, beneficiar de legislaţie punitivă, după aproape 70 de ani. În octombrie 2009, Institutul Naţional de Studiul Totalitarismului al Academiei Române, a organizat pentru prima oară o sesiune ştiinţifică dedicată evenimentelor din decembrie 1989. În cadrul acestei sesiuni, fostul preşedinte al României, Ion Iliescu, preşedinte de onoare al Partidului Social Democrat, a rostit o comunicare, în care a reiterat vechile teze privitoare la implozia regimului comunist, la revolta spontană a maselor populare, la lipsa unei conspiraţii, a ocolit discuţiile privitoare la intervenţiile străine etc. şi a lansat o critică severă împotriva tuturor contestatorilor tezei „emanaţilor”, a celor pe care, cu alt prilej, i-a numit în bloc „scribălăi”. Astfel, Ion Iliescu a vorbit despre contestatorii tezelor sale folosind expresii ca: „minţi poluate”, „naivitate”,

„scenarită”, „legende”, „lucrări neştiinţifice”, „încercări de a da sentinţe”,, „deşănţaţi”, „făcătură nenorocită”, „nu s-a putut organiza un complot”, „revoluţia furată este un nonsens”, „Acordul din Malta nu privea România” etc.[2] Agresivitatea limbajului, timp de două decenii, din partea unui om politic atât de influent, preşedinte al României timp de 10 ani şi vreme îndelungată aflat în fruntea unuia dintre cele mai importante partide ale ţării, este una dintre dovezile faptului că cercetătorii s-au aflat şi se mai află încă sub tir politic. Ion Iliescu a produs două cărţi despre evenimentele din decembrie 1989. Istoriografia, cea care cerne continuu, le va poziţiona în conformitate cu contribuţiile lor la aflarea adevărului. Restul, sunt vorbe menite să forţeze impunerea unor posibile falsuri drept adevăruri. Ne-am referit la fostul preşedinte Ion Iliescu pentru că el este etalonul celor care nu acceptă cercetările care ajung la alte concluzii decât cele ale domniei sale. Sunt însă şi alţi susţinători ai tezelor sale despre decembrie 1989. Deosebirea dintre rezultatele cercetărilor publicate în prezenta lucrare, ca şi cele publicate în majoritatea bibliografiei folosite de noi şi convingerile create la nivelul opiniei publice de extraordinara manipulare din decembrie 1989, fac ca acest moment istoric, ca şi multe altele din istoria României, să rămână încă o contradicţie nerezolvată.

Evaluarea atentă a fiecărui moment în parte, este necesară unor concluzii pertinente. Având loc una dintre cele mai importante ciocniri de sisteme şi doctrine politice, o analiză imparţială a perioadei post-decembriste trebuie neapărat dezbrăcată de orice ataşament faţă de ideologii şi regimuri politice. Plecăm în abordarea problematicii de la axioma că în istorie nu există sisteme politice şi regimuri *bune* şi *rele*, ci că *binele* şi *răul* convieţuiesc în fiecare dintre sisteme şi regimuri

politice. *Binele* şi *răul* sunt stabilite în funcţie de unghiul din care priveşti lucrurile. Eroii unor naţiuni sunt criminalii altor naţiuni. *Binele* unora, este adeseori *răul* altora. Istoria este o permanentă confruntare, iar legile şi tratatele internaţionale sunt opera învingătorilor de moment în aceste confruntări. Între toate aceste coordonate, cercetătorul trebuie să se apropie de adevăr cât mai mult posibil. Această apropiere are şi ea limitele sale, având în vedere că adevăr absolut şi obiectivitate absolută nu există. Omul are limitele lui naturale, iar cercetătorii sunt oameni. Cu toate acestea, încercăm să abordăm această temă pretenţioasă transpunându-ne în situaţia de judecători, aflaţi pe un piedestal, care, pentru aflarea adevărului, ascultăm, în mod obligatoriu, toate părţile. În general, desigur cu unele excepţii, cercetătorii au fost sfătuiţi de militarii M.Ap.N. să nu reţină afirmaţiile celor din Securitate şi Miliţie şi invers. Magistraţii implicaţi în cercetarea evenimentelor s-au apreciat pe ei înşişi ca fiind singurii deţinători ai „adevărului”. Demonstranţii revoltaţi au contestat afirmaţiile majorităţii celorlalte forţe implicate în evenimente. Toţi cei implicaţi au manifestat dorinţa să prezinte faptele în propria lumină şi au ţinut cu dinţii de părţile din adevăr pe care le susţineau, i-au contestat pe ceilalţi şi au prezentau drept decisivă viziunea lor. Practic, cercetătorul s-a aflat în situaţia ca aceleaşi evenimente să fie prezentate în câteva moduri diferite. De aici, dificultatea de reconstituire exactă a tuturor momentelor din decembrie 1989 şi a nevoii de continuare a cercetării. *Audiatur omnia pars* este principiul care ar trebui să fie respectat cu sfinţenie în cercetare, mai ales în ceea ce priveşte istoria recentă, unde este cel mai uşor să denaturezi adevărul. Am dorit să facem acest lucru. Am reţinut fiecare moment, după ce am cercetat cât mai multe păreri ale părţilor implicate,

în limita posibilităţilor noastre de penetrare în rândul deţinătorilor de adevăruri. În mare parte, confuziile create în legătură cu evenimente istorice sensibile, cum sunt şi cele din decembrie 1989, sunt datorate nerespectării acestui principiu. Dacă ne referim doar la ultimul deceniu, în Lumea trans-atlantică, analizele privitoare la războaiele din Afganistan şi din Irak sunt, aproape în totalitate, făcute după tezele americano-evreieşti, părerile susţinătorilor lui Saddam Hussein şi ale talibanilor nefiind ascultate. Pentru o vreme, la fel s-a întâmplat şi în România. Despre decembrie 1989, în general, în ţară şi în străinătate, s-au făcut referiri zdrobitor majoritare de pe poziţiile anticeauşiste, mai târziu anticomuniste, ale regimului politic impus la putere în România, la câţiva ani după înlăturarea lui Ceauşescu, de cercurile occidentale dornice să lichideze economia ţării, pentru a putea să acapareze pieţele economice şi o cât mai mare parte din baza materială a societăţii, cercuri susţinute din interior de profitorii prăbuşirii regimului de dictatură, în primul rând de către cei care, îmbogăţindu-se repede, au devenit oligarhi, preluând controlul asupra clasei politice şi administraţiei ţării. Analizând aceste păreri, le-am pus în ecuaţie cu memoriile, scrise sau nescrise, ale actorilor acelor timpuri, cu investigaţiile jurnalistice, cu documentele de arhivă (atâtea câte au putut fi accesate până în acest moment), cu analizele altor cercetători şi cu propriile noastre interpretări, rezultate din studiul îndelungat al evenimentelor şi fenomenelor lui decembrie 1989, ca şi din numeroasele contacte cu martori şi participanţi la cele mai importante clipe din acest moment istoric. Ca toţi cercetătorii de istorie recentă, ne-am confruntat cu teza potrivit căreia subiectul este prea fierbinte, după doar 20 de ani. Există numeroşi cercetători, cu deosebire ai altor epoci, dar şi ai celei contemporane, care nu abordează

problematica ultimelor decenii şi consideră că ea trebuie studiată abia după mulţi ani, când judecata poate fi mult mai liniştită. Fără să respingem această părere în ansamblul ei, facem însă parte din rândul celor care consideră că cercetarea fiecărui eveniment istoric trebuie să aibă un început, chiar şi imediat după derularea lui.

După 20 de ani de la înlăturarea regimului Ceauşescu, evenimentele din decembrie 1989 continuă să suscite un interes deosebit. În primii câţiva ani după 1989, cu toată presiunea liniei impuse politic şi a justiţiei care a pronunţat hotărâri derutante pentru opinia publică, principalele necunoscute ale lui decembrie 1989 au fost în majoritate elucidate de către cercetătorii interesaţi în analiza acestor evenimente. Majoritatea lucrărilor publicate au exprimat tezele rezultate din voinţa „emanaţilor" şi susţinute de corul prelungit al acestora. În paralel însă, au început să apară şi documente, date, informaţii, dezvăluiri, memorii, declaraţii, urme materiale, probe de instanţă ş.a., care îndrumau paşii cercetătorilor pe alte rute, conducând spre analize cu rezultate diferite faţă de cele ale puterii născută în decembrie 1989. S-a conturat o bibliografie alternativă. Credibilitatea celei de a doua categorii de lucrări a fost cu atât mai mare cu cât autorii lor nu erau implicaţi în viaţa politică ante şi post-decembristă, sau dacă au fost implicaţi politic, au fost într-o măsură mică şi nu aveau de apărat autoratul unor fapte compromiţătoare. Încet, încet, unii cercetători, chiar dacă puţini la număr, au creionat contururile evenimentelor pe care asasinii Ceauşeştilor le doreau prezentate într-o formă denaturată prin popularizarea de situaţii neadevărate, prin omisiune, prin inversări de situaţii, prin învinuiri false etc. În ceea ce mă priveşte, am fost preocupat de evenimentele din decembrie 1989 din timpul derulării lor, fără să particip, sau măcar să doresc să particip la ele, ci

preocupat să le înţeleg în adâncul lor. Am fost martor ocular al unor momente ale diversiunii de la Sibiu şi martor în procesele intentate unor ofiţeri din Sibiu. M-am documentat, am avut şansa istorică de a cunoaşte îndeaproape câţiva foarte importanţi participanţi la evenimente. Deşi mi-am expus public unele din concluziile la care am ajuns, primul text privitor la evenimentele din decembrie 1989 l-am publicat târziu, abia în ianuarie 2001, după reflecţii îndelungate şi folosind doar o parte din informaţia pe care am reuşit să o acumulez.[3]

Opinia publică din ţară şi cea internaţională nu a aflat încă adevărul din partea guvernanţilor post-decembrişti de la Bucureşti, nici din partea liderilor occidentali, şi ei preocupaţi să-şi ascundă urmele şi, până la sfârşitul anului 1991, preocupaţi să nu-i creeze probleme preşedintelui sovietic Mihail Gorbaciov, aflat sub presiunea internă a conservatorilor comunişti din Rusia şi din întreaga Uniune. Mai mult decât atâta, adevărul despre evenimente a fost prezentat de către liderii clasei politice distorsionat, în mod evident, prin ocolirea celor mai importante fenomene şi derulări de situaţii, ca şi prin denaturări ale unor evenimente şi fenomene. Conducătorii ţării, ca şi conducătorii puterilor mondiale şi europene, şi-au dat la iveală dorinţa evidentă de a induce popoarele în eroare, situaţie întâlnită cvazi-permanent în istoria universală. Toate interesele promovate erau motivate de pretinsa voinţă a poporului în acele sensuri. În numele poporului s-au luat toate deciziile chiar şi cele îndreptate, direct sau indirect, împotriva intereselor sale.

Despre decembrie 1989, s-au scris o mulţime de studii, articole şi cărţi. Desigur, lucrarea de faţă face referire doar la unele dintre aceste lucrări. Trebuie să semnalăm faptul că unii autori au scris imediat după evenimente, iar concluziile lor şi-au păstrat valabilitatea şi după mulţi ani, ceea ce este

meritoriu. Faptul că în aceste lucrări mai vechi, inclusiv ale subsemnatului, apar unele nuanţe care au necesitat modificări de interpretare, credem că nu le scade din importanţă. La început au fost jurnaliştii. Apoi au venit memorialiştii. Au urmat unii defectori, care, sub diverse motivaţii, declarate şi nedeclarate, în majoritate nemulţumiri personale, au încălcat legea tăcerii şi au făcut dezvăluiri. La aflarea adevărului au contribuit în mare măsură şi ofiţeri de Armată, Securitate şi Miliţie, funcţionari ai statului, martori întâmplători, văduve ale unor victime ale evenimentelor, înalţi demnitari străini care au divulgat secrete ale statelor lor legate de evenimentele din estul Europei şi din România etc. Apoi, au urmat cercetătorii care au realizat primele necesare corelări, interpretări şi sinteze. Apreciem că în viitor orice noi documente, mărturii, probe, se vor aduce, ele se vor integra interpretărilor existente, deja solid cristalizate. După părerea noastră, orice subiect referitor la evenimentele din decembrie 1989 se poate studia doar având la bază şi *Raportul Comisiei senatoriale privind acţiunile desfăşurate în revoluţia din decembrie 1989,* vol. I, II şi dosarele de audieri*, Raportul preliminar al SRI privitor la evenimentele din decembrie 1989*, lucrarea monumentală a lui Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, *Notele* Securităţii către Comandantul suprem (Arhivele M.Ap.N.), *Ordinele* şefului D.S.S. către comandanţii din teritoriu (Arhivele fostei Securităţi), Caietele-jurnal ale comandanţilor de armate şi mari unităţi şi, desigur, dosarele „revoluţiei", cuprinzând mai multe mii de pagini, instrumentate de echipa de lucru a procurorului Dan Voinea, general în rezervă, fost procuror militar şef al Parchetelor Militare.

Dintre numeroasele investigaţii jurnalistice, menţionăm lucrările lui Radu Portocală, apărută

încă în 1991, Ion Cristoiu (*Lovitura de stat militară a generalului Victor Stănculescu)*, Vladimir Alexe, Daniela Dumitrescu, Poliana Mardari, Cătălin Tache, Marius Tucă, Valentin Zaschievici, Luca Iliescu, Mihai Tatulici, Dan Constantin, Corneliu Vadim Tudor, Eugen Ciufu, Răzvan Belciuganu, Vartan Arachelian, Grigore Cartianu etc.[4] După 20 de ani, constatăm că părerile jurnaliştilor menţionaţi de noi sunt foarte apropiate de concluziile la care au ajuns ulterior cercetătorii. Actori importanţi au dezvăluit părţi din ceea ce ştiau. Alţii le-au completat. Alte completări sunt aşteptate, în continuare. Dintre aceşti actori ai evenimentelor, menţionăm, aleatoriu, pe colonelul Gheorghe Raţiu, generalul Ştefan Guşă, colonelul Iulian M. Rotariu, maiorul Radu Tinu, Victor Athanasie Stănculescu, generalul Nicolae Pleşiţă, profesorul Virgil Măgureanu, activistul C.C. al P.C.R. Silviu Curticeanu, colonelul Filip Teodorescu, generalul Ion Pitulescu, secretarul C.C. al P.C.R. Paul Niculescu-Mizil, ofiţerul în rezervă Constantin Vasile etc. Importante sunt şi lucrările unor profesori universitari, cum ar fi Florin Constantiniu, Mihai Retegan, Gheorghe Buzatu, Ioan Scurtu şi alţii.

Pe lângă aceşti memorialişti, preocupaţi în mare parte să destăinuie adevăruri, în imediata lor apropiere se găsesc şi unii memorialişti care au făcut şi fac mari eforturi pentru a nu se afla adevărul. În fruntea acestora, după cum am arătat, se află Ion Iliescu şi unii dintre susţinătorii săi. În scopul promovării tezelor sale, în ultimul an de mandat prezidenţial, 2004, Ion Iliescu a înfiinţat Institutului Naţional pentru studiul Revoluţiei Române din 1989, ai cărui principali cercetători sunt numiţi pe viaţă de fostul preşedinte al României. Până în prezent, acest institut a făcut paşi timizi în direcţia abordării în profunzime a adevărului din decembrie 1989, ocolind tot ce ar

putea fi dureros, în România sau în străinătate, nereuşind să înlăture confuzia care mai persistă despre aceste evenimente şi mulţumindu-se să publice lucrări în care, în general, repetă teoria „emanaţilor”. Alături de Ion Iliescu, şeful conspiratorilor interni din 1989, îi mai numim în această categorie, tot în ordine aleatorie, pe Silviu Brucan, Teodor Brateş, Petre Roman, Paul Abrudan, Ştefan Dinu, Sergiu Nicolaescu, Ion Suceavă etc.

Există şi memorialişti, actori ai evenimentelor, foarte bine informaţi, dar care se ilustrează prin grija şi efortul de a nu da nume, de a nu supăra personaje încă active, sau încă în viaţă şi care se menţin la o depărtare respectabilă de adâncul miezului evenimentelor care le este accesibil. Între aceştia, l-aş nominaliza pe generalul S.R.I. Aurel Rogojan, fostul şef de cabinet al generalului Iulian Vlad, bun cunoscător al evenimentelor, dar nu numai.

Despre decembrie 1989 s-au scris şi numeroase alte lucrări, care nu figurează în lista noastră. Am căutat să ne raportăm la acele lucrări care oferă o informaţie importantă şi o interpretare pe care am apreciat-o demnă de a fi reţinută. De asemenea, am inserat şi lucrări pe care le-am considerat tipice pentru unele sau altele dintre interpretări. Ne cerem scuze faţă de eventualele alte lucrări valoroase şi credibile, pe care nu le-am menţionat în bibliografia noastră.

Lucrarea de faţă nu abordează decât tangenţial o serie de aspecte, cum ar fi istoria acţiunilor de stradă în decembrie 1989, psihologia maselor în zilele evenimentelor şi în perioada imediat următoare, atitudinea minorităţilor naţionale (cu deosebire a maghiarilor, ţiganilor şi evreilor), organizarea manifestanţilor, rolul tineretului, nivelul de înţelegere de către masele de demonstranţi a fenomenelor politice care se derulau (la nivel internaţional şi în România),

tortura în timpul evenimentelor şi după aceea, ca şi alte aspecte. Împrejurarea că aceste aspecte nu au fost abordate, nu se datorează lipsei lor de importanţă, ci faptului că lucrarea a urmărit în principal clarificarea unor aspecte legate de eforturile de răsturnare a lui Nicolae Ceauşescu, de către toate forţele implicate în evenimente şi a regimului politic comunist, de către unii dintre cei care s-au revoltat, activitatea serviciilor secrete occidentale şi susţinătorii lor din România. Lucrarea mai urmăreşte să se refere şi la nivelul de implicare a serviciilor secrete străine, a modului în care unele structuri ale statului român l-au abandonat pe Ceauşescu, lăsându-l să calce în gol, a realizării loviturii de stat şi a diversiunii teroriste, care a permis apoi derularea unui întreg şir de evenimente. Pe de o parte, România a reintrat în sfera de control a Uniunii Sovietice, prin preluarea puterii politice de către Ion Iliescu şi a puterii militaro-informative de către Nicolae Militaru şi grupul generalilor pro-sovietici, pe de altă parte, mai ales din punct de vedere economic, a început un proces lent, greoi, revoluţionar, de tranziţie către un regim politic capitalist, subordonat intereselor S.U.A. şi statelor Europei Occidentale, care au penetrat puternic Europa de Est, proces susţinut din interior de guvernul Petre Roman şi de agentura pro-occidentală din România.

O lucrare care se referă la un eveniment istoric declanşat şi derulat ca urmare a unor activităţi ale mai multor servicii secrete şi a unei întregi armate acoperite este o istorie a unei conspiraţii. În general, în perioada post-comunistă, lucrările privitoare la conspiraţii au fost etichetate de către reprezentanţii puterii post-comuniste şi de către susţinătorii ei în termeni peiorativi. Tot ceea ce aparţinea „teoriei conspiraţiei” a ajuns să fie trimis în derizoriu, când, de fapt, marile momente ale istoriei au fost rodul unor conspiraţii ale unora împotriva altora. Din această cauză, la nivelul

opiniei publice s-au născut şi s-au întreţinut confuzii.

Suntem conştienţi că lucrarea de faţă, referindu-se la o mulţime de actori ai evenimentelor, mulţi aflaţi în viaţă şi chiar în activitate, va suscita numeroase controverse. Scriind această carte fără menajamente, ne cerem scuze tuturor celor cărora, eventual, le producem neplăceri, îi invităm să slujească ştiinţa istorică şi să completeze informaţia noastră cu documente, mărturii, inclusiv cu posibile contra-argumente la unele dintre afirmaţiile noastre. Ne bucurăm să fim contrazişi prin documente şi probe certe, publicate, intrate în circuitul istoriografic şi supuse analizei cercetătorilor, nu să fim contrazişi prin vorbe spuse cu supărare. Suntem convinşi că, după 20 de ani, un număr mult mai mare de cetăţeni sunt pregătiţi să judece corect faptele pe care nu le-au înţeles în perioada imediat următoare evenimentelor şi să accepte realitatea aşa cum a fost ea, chiar dacă realitatea nu este conformă cu aspiraţiile lor.

Nu avem pretenţia că suntem deţinătorii adevărului absolut, dar încercăm să inserăm mai jos, cu bună credinţă, cea mai mare parte a concluziilor la care am ajuns pe parcursul cercetării. Nu am dorit nici o clipă să fim în slujba vreunuia dintre actorii evenimentelor, fie ei beneficiari sau perdanţi ai acestui moment unic din istoria României.

Lucrarea de faţă nu este o carte de învăţătură. Ea nu îşi propune să dea soluţii la multiplele probleme pe care evenimentele din decembrie 1989 le-au adus în faţa societăţii româneşti.

Autorul

Decembrie 2009

2 Ion Iliescu, *Semnificaţiile revoluţiei române*, comunicare în cadrul Conferinţei *Radiografia unui miracol: căderea*

comunismului în Europa, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, Bucureşti, 12-13 octombrie 2009.

3 Corvin Lupu, *România sub presiunea Războiului rece şi a dorinţei de integrare euro-atlantică*, Editura Alama Mater“, Sibiu, vol. II, 2001.

4 A se vedea bibliografia prezentei lucrări.

Contextul internaţional al evenimentelor din decembrie 1989

Evenimentele din România, din decembrie 1989, sunt o urmare a înţelegerilor supraputerilor care au încheiat Războiul rece, etapă a permanentei confruntări mondiale, care continuă. Declanşarea lor a fost în principal dorinţa fostului preşedinte sovietic Mihail Gorbaciov. Pentru a le pătrunde, am considerat necesare unele clarificări ale felului în care, prin schimbarea modului de promovare a propriilor interese de către Uniunea Sovietică, s-a ajuns la încheierea *Înţelegerii de la Malta* (2-3 decembrie 1989).

În anul 1948, Stalin i-a declarat ministrului de Externe iugoslav Edward Kardeli: „Noi nu vom pleca niciodată din Germania". De la această declaraţie şi până la încheierea Războiului rece a fost un drum dificil, de patru decenii. Până la jumătatea deceniului al nouălea, nu s-a întrezărit încheierea Războiului rece. Totuşi au existat şi profeţii memorabile, cum ar fi cea a preşedintelui firmei americane "Litton Industries", Roy L. Ash, sau a ministrului Comerţului din cabinetul Nixon, Maurice Stans. Pe 7 februarie 1972 a avut loc „Conferinţa de la Casa Albă despre perspectiva lumii industriale, o privire asupra afacerilor în anul 1990". Cu această ocazie Maurice Stans a declarat: „…capitalismul de stat poate constitui forma în care se vor face afacerile pe plan mondial, deoarece ţările din vest se îndreaptă tot mai mult înspre o economie unificată şi controlată, pentru o mai mare eficienţă[5], iar tendinţa statelor comuniste spre sistemul liberului schimb devine tot mai accentuată. Problema pusă (în timpul conferinţei n.a.), asupra căreia s-au ridicat o mulţime de opinii divergente, a fost dacă Estul şi Vestul se vor întâlni undeva la mijloc, în jurul anului 1990".[6] În anul

1981, fostul ministru de externe al U.R.S.S., Eduard Amvrosievici Şevarnadze, pe atunci prim secretar de partid al Gruziei, a anticipat că, până la sfârşitul secolului, în Gruzia nu vor mai fi comunişti, iar despre aceştia nu-şi vor mai aminti decât puţini oameni. Asemenea formidabile profeţii au constituit şi ele paşi pe calea *noii ordini mondiale*.

Moartea mareşalului Brejnev (1982), secretarul general al P.C. al U.R.S.S. şi liderul aripii conservatoare din Uniunea Sovietică şi urcarea la conducere a mult mai rafinatului şi reformatorului Iuri Andropov, fostul preşedinte al K.G.B., a însemnat începutul reformulării intereselor politico-militare şi economice ale U.R.S.S. Afirmăm că Andropov a fost reformator în accepţiunea creşterii forţei K.G.B.-ului şi a statului sovietic. Din alt punct de vedere, trebuie să reamintim că el a fost unul dintre cei mai activi şi eficienţi comandanţi care au înăbuşit revolta din Ungaria (1956). K.G.B.-ul a fost instituţia care a conceput înlocuirea puterii comuniste de tip vechi, stalinist, cu una mai nouă, mai eficientă, bazată tot pe un sistem autoritar, potrivit tradiţiilor seculare, a mentalului colectiv şi a dificultăţilor impuse de necesitatea supunerii a 200 de popoare care trăiau în Uniunea Sovietică.

5 În paralel cu noile orientări care se prefigurau, privitor la controlul economiilor occidentale, în ţările blocului sovietic s-a intensificat propaganda de denigrare a planificării în economie şi de elogiere a liberului schimb. Ea a continuat şi după încheierea Războiului rece. La începutul sec. al XXI-lea, stabilirea de către U.E. a contingentelor de produse pentru export, atât statelor membre, cât şi celor candidate, a devenit o practică. Liberul schimb a rămas doar în teorie.

6 L. Fletcher Prouty, *J.F.K*, Editura RAO Publishing International Company, Bucureşti, 1996, p. 463 sq.

Reorganizarea sferei sovietice de influenţă din centrul şi estul Europei

După trei ani şi jumătate de la urcarea la conducerea U.R.S.S., în care a acordat prioritate consolidării influenţei, problemelor interne (*glasnost* şi *perestroika*) şi întâlnirilor sovieto-americane la nivel înalt sau de vârf, Mihail Gorbaciov a trecut la punerea în aplicare a planurilor sale politico-militare. În decembrie 1988, în plenul Adunării Generale a O.N.U., el a anunţat hotărârea unilaterală a U.R.S.S. de a reduce cu 500.000 militari efectivele sale armate şi de a retrage în decurs de doi ani 50.000 militari din Europa de Est. Marcată de lunga perioadă a Războiului rece, opinia publică internaţională nu a perceput nici de această dată importanţa deciziei sovietice. Astăzi este o certitudine că pe măsură ce armamentul strategic nuclear s-a perfecţionat, submarinele purtătoare de rachete balistice nucleare s-au înmulţit, rachetele cu rază lungă şi medie de acţiune au devenit mai performante şi sateliţii din Cosmos au fost dotaţi cu încărcături nucleare, rolul unităţilor militare din centrul şi estul Europei a scăzut simţitor, în caz de nevoie, obiectivele strategice din Europa Occidentală putând fi lovite în mod repetat, cu armament de mare precizie, capacitate de distrugere enormă şi transportate cu viteze uluitoare. Arme biologice infernale, despre care opinia publică cunoaşte puţine lucruri, se pot prăvăli oricând asupra eventualilor inamici de temut. Siguranţa militară a U.R.S.S. a ajuns la cote foarte înalte. După şase ani de la moartea lui Brejnev, criza economico-financiară a U.R.S.S. s-a accentuat. Bazele militare sovietice din Europa de Est costau foarte mult. Serviciile de contrainformaţii militare ale Uniunii Sovietice au raportat tot mai multe fenomene de scurgeri de informaţii din bazele de date nucleare din afara ţării, ele amplificându-se în ritm cu

creşterea corupţiei din societatea sovietică, care a avansat în paralel cu criza generală din ţară. Astfel, bazele militare sovietice din estul Europei au ajuns o povară de care Mihail Gorbaciov era decis să scape. Este cert că decizia de începere a operaţiunilor de retragere militară din estul Europei a făcut şi obiectul unor discuţii la nivel foarte înalt cu S.U.A. Această situaţie a reprezentat, alături de linia politică generală gorbaciovistă, argumentul decisiv pentru luarea deciziei istorice de retragerea Armatei Roşii din ţările Tratatului de la Varşovia. În martie 1989, U.R.S.S. şi-a dat acordul ca negocierile de la Viena pentru reducerea forţelor convenţionale în Europa să se desfăşoare pe baze constructive, deosebite de cele rigide de până atunci. Kremlin-ul a acceptat propuneri pe care, în trecut, Occidentul nici nu îndrăznea să le formuleze.

După încheierea recuperării datoriilor din al doilea război mondial, la jumătatea deceniului al şaptelea, U.R.S.S. nu a mai avut profit de pe urma colaborării economice cu ţările satelite. Contractele din cadrul C.A.E.R., încheiate pe baza unor calcule politice din anii 1950, nu erau avantajoase pentru U.R.S.S. Ea livra energie şi materii prime ţărilor satelite, la preţuri foarte mici şi importa de la acestea produse de proastă calitate, cele pe care acestea nu le puteau exporta în ţările capitaliste. În schimbul importantului ajutor din domeniul proiectării tehnologice, conform înţelegerilor din C.A.E.R., U.R.S.S. nu primea nimic. Multă vreme, Uniunea Sovietică a considerat că dezavantajele economice sunt compensate de avantaje politico-strategice. Pe măsura trecerii timpului, la adăpostul puterii nucleare din Cosmos, de sub apă şi de pe pământ, strategia sovietică s-a modificat. Occidentul oferea preţuri mai bune pentru energia şi materiile prime sovietice şi oferea produse calitativ superioare celor din ţările socialiste est-europene. Occidentul

era dispus să plătească Uniunii Sovietice sume uriaşe pentru a-i cumpăra o parte din influenţa care nu-i mai era decât parţial de folos. Pe măsura accentuării crizei economice sovietice, această situaţie a fost luată tot mai serios în calcul la Kremlin. Controlul economic asupra statelor socialiste nu mai era de folos. El devenise un avantaj pregătit pentru a fi vândut, chiar dacă politicienii conservatori de la Kremlin, din Armata Roşie şi din serviciile secrete, nu erau de acord.

Ataşamentul popoarelor est-europene faţă de Uniunea Sovietică era la cote tot mai scăzute, adversitatea din timpul celui de al doilea război mondial şi introducerea brutală a comunismului lăsând urme greu reparabile. Reacţiile negative faţă de U.R.S.S. în ţările est-europene s-au înmulţit mereu, în paralel cu propaganda americano-vest-europeană, rafinată, efectuată profesional, chiar ştiinţific, spre deosebire de cea comunistă, devenită respingătoare. Evenimentele din Polonia şi Ungaria anunţau ca posibile unele revolte populare în zona de dominaţie a Uniunii Sovietice, care nu mai intenţiona să acţioneze prin invazie şi reprimare, ca în 1956 sau 1968, Kremlinul ne mai fiind interesat să fie ţintă a unor nemulţumiri şi mai mari din partea acestor popoare, nemulţumiri care contaminau opinia publică din Occident, influenţându-i şi politica. Mai presus de acestea, implicarea Moscovei în acţiuni de frânare făţişă a evoluţiilor pro-occidentale a statelor est-europene, atrăgea după sine reacţiile ostile ale S.U.A. şi U.E., către care se îndreptau prioritar noile interesele ale guvernanţilor sovietici.

Schimbarea orientării politice a Uniunii Sovietice în timpul lui Mihail Gorbaciov trebuie analizată avându-se în vedere şi noile aspiraţii ale clasei politice de vârf din U.R.S.S. Trăită sub coşmarul stalinist, când orice activist de partid sau de stat se putea trezi într-o celulă a N.K.V.D., unde să i se tragă un glonţ în ceafă, elita societăţii

sovietice aspira la linişte, siguranţă şi libertatea de a-şi trăi gloria şi a-şi fructifica nivelul de trai atins, aspirând la şi mai multă bogăţie. Printre demnitarii sovietici a apărut o foarte influentă clasă de profitori care trăiau pe picior mare şi adunau averi imense din uriaşa şi foarte bogata Uniune Sovietică. În ultima parte a domniei lui Leonid Ilici Brejnev, cele mai tipice exemple de profitori au fost fiica sa, Galina şi al doilea ei soţ, Iuri Ciurbanov, ajuns, din simplu subofiţer de miliţie, general-locotenent şi prim-locţiitor al ministrului de Interne al U.R.S.S. Ei au strâns o mare avere, în raport cu limitele societăţii sovietice din acel timp. În timpul lui Mihail Gorbaciov, numărul nomenclaturiştilor care şi-au asumat riscul de a aduna bogăţii s-a mărit foarte mult. Corupţia a fost promovată până la nivele foarte înalte, iar banul a devenit scopul principal al activităţii politico-sociale a nomenclaturii. Noua motivaţie era mult mai puternică decât cea veche, catalizată de aspiraţii ideologice. Un spion experimentat spunea: „Uitaţi de ideologie. Puneţi mâna pe bani.” El sugera că decât să fie explorate subtilităţile filozofice ale comunismului, cel mai bine este de examinat un alt subiect: cine are de profitat?[7]

Analizele făcute de elita politică rusă au dus la concluzia că politica de apărare a regimurilor socialiste în Europa, Asia sau Africa, investind resurse colosale, nu mai trebuie continuată. Securitatea militară şi economică a U.R.S.S. nu mai depindea de numeroasele state în care erau menţinute cu forţa regimuri socialiste. S-a simţit imperios necesară schimbarea modului de promovare a intereselor Rusiei în cadrul zonei de influenţă negociată cu Aliaţii occidentali, la sfârşitul celui de al doilea război mondial. Unii autori au acreditat ideea că Uniunea Sovietică s-a simţit foarte tare ameninţată din punct de vedere militar, datorită – susţin aceşti autori –

incapacităţii sovietice de a ţine pasul cu evoluţia cursei înarmărilor.[8] Ideea nu are suport. După cum subliniem, uriaşele arsenale nucleare sovietice şi capacităţile de transport ale acestor arsenale, aeriene şi acvatice, au ferit U.R.S.S. şi feresc astăzi Federaţia Rusă, de pericolul unei agresiuni din partea S.U.A. O asemenea agresiune ar antrena replici în faţa cărora planeta nu ar rezista în nici o situaţie. S.U.A. şi U.R.S.S. sunt condamnate să nu se poată agresa una pe cealaltă, decât cu riscul dispariţiei vieţii pe Pământ. Până în prezent, diversele proiecte de scuturi nucleare, au fost mai mult o iniţiativă menită să descurajeze rivalul, să creeze imagine, să asigure profit unor concerne militare, să dea impresia unei superiorităţi, cu ajutorul căreia să convingă state mijlocii şi mici să se menţină la trena celei mai mari puteri de pe Glob, S.U.A. Aceasta este, după părerea noastră, o realitate istorică care trebuie să stea la baza oricărei analize a evenimentelor care au dus la încheierea Războiului rece şi la continuarea promovării celor mai importante interese mondiale în alte forme.[9]

Desigur, subliniind forţa nucleară a U.R.S.S., care-i asigura securitatea militară, nu omitem faptul că sistemul socialist de stat era în criză. Privitor la aceasta, Aurel Rogojan scrie: „După cum a început anul 1989, era evident că sistemul nu va mai rezista multă vreme, deoarece acesta devenise global vulnerabil, încât nu mai putea fi securizat, atât faţă de avalanşa şi iminenţa ameninţărilor, cât mai cu seamă faţă de propriile slăbiciuni”.[10]

7 John Loftus, Mark Aarons, *Războiul secret împotriva evreilor*, Editura Elit, Iaşi, 1998, p. 109.

8 Printre lucrările destul de recent apărute care acreditează această idee, vezi Daniel Chirot, *Ce s-a întâmplat în Europa de Est în 1989?*, în Vladimir Tismăneanu (coordonator), *Revoluţiile din 1989 între trecut şi viitor*, Iaşi, 1999, pp. 27-61. Lucrarea amintită

indică printre cauzele care au schimbat orientarea politică a lui Gorbaciov şi a U.R.S.S., accidentul de la Cernobîl. O altă afirmaţie a autorului citat este aceea că Gorbaciov s-a decis să schimbe registrul politic în anul 1988, când este arhicunoscut că negocierile cu S.U.A., privitoare la o nouă ordine mondială, au început în anul 1986.

9 Au existat intenţii din partea S.U.A. de a bombarda atomic U.R.S.S., dar savanţii au atenţionat cu fermitate că acestea ar antrena replici şi planeta s-ar distruge. Vezi Corvin Lupu, *Europa în sistemul relaţiilor internaţionale*, Editura TechnoMedia, Sibiu, 2005, pp. 120 şi 134.

10 Aurel I. Rogojan, *1989 Dintr-o iarnă în alta…România în resorturile secrete ale istoriei*, Editura Proema, Baia Mare, 2009, p. 11.

S.U.A. şi U.R.S.S. au convenit asupra unei noi ordini mondiale

Începând cu anul 1986, Mihail Gorbaciov a început o serie de convorbiri foarte importante cu preşedintele Ronald Reagan. U.R.S.S. oferea ceea ce pentru ea devenise inutil, dar pentru Occidentul bolnav cronic de supraproducţie era de mare importanţă: piaţa fostelor ţări socialiste, ca şi accesul pe propria piaţă, cea a Uniunii Sovietice. În decurs de trei ani, preşedinţii S.U.A. şi U.R.S.S. au finalizat acordurile şi modul în care tratatele în vigoare între cele două mari puteri urmau să fie rectificate. Aşa s-a născut *Înţelegerea din Malta*, încheiată în 2 şi 3 decembrie 1989, pe un vas militar, în largul insulei Malta, de Mihail Gorbaciov şi George Bush. Ca şi la Yalta şi Potsdam, au fost luate măsuri excepţionale de păstrare a secretului înţelegerii.

Pe plan ideologic intern, atât Mihail Gorbaciov şi susţinătorii săi din conducerea Uniunii Sovietice, cât şi conducerea Chinei, în frunte cu Teng Siao Ping, au înţeles că trebuie să reformeze sistemul socialist de stat. Părerile lor despre metodele care trebuiau folosite erau însă diferite, uneori chiar divergente. Astăzi, după două decenii, este evident că *perestroika* şi *glasnost*-ul au agravat mult criza Uniunii Sovietice şi au deschis calea dezintegrării sistemului socialist de stat, în timp ce calea aleasă de liderii de la Beijing a fost una net superioară, ea conducând astăzi China pe un drum care o catapultează spre preluarea întâietăţii economice mondiale, fapt recunoscut şi afirmat de către unii dintre cei mai importanţi analişti politologi, cum ar fi Henry Kissinger.[11] Degradarea sistemului democratic occidental, scăderea permanentă a nivelului de trai la baza piramidei occidentale, încălcarea principiilor moral-politice şi legislaţiei interne şi internaţionale

de către S.U.A. şi aliaţii lor, fac îndoielnice argumentele potrivit cărora China trebuie mereu condamnată pentru situaţia drepturilor omului. Indiferent de rezervele şi contestările venite dinspre Occident, este cert că modelul sovietic de reformă nu a reuşit, spre deosebire de reforma comuniştilor chinezi, care a reuşit să asigure un progres continuu, în regim de libertate naţională, în toată perioada care a urmat tentativei eşuate de răsturnare a regimului de la Beijing, din iunie 1989.

Conferinţa de pe vasul din largul insulei Malta a fost o reactualizare a ordinii mondiale stabilită la sfârşitul celui de al doilea război mondial, ordine reconsfinţită în cadrul negocierilor care au condus la semnarea *Actului final al Conferinţei pentru Pace şi Securitate în Europa* (august 1975), în noile condiţii economice şi a schimbării categoriilor de interese ale Uniunii Sovietice şi S.U.A. Dar, spre deosebire de Helsinki-1975, securitatea europeană nu se mai discuta cu toţi actorii interesaţi, ci doar între primii doi lideri ai planetei. Democraţia din sistemul internaţional a făcut importanţi paşi înapoi. Cu prilejul deschiderii conferinţei, "New York Times" scria: „Preşedintele S.U.A. George Bush şi preşedintele U.R.S.S. Mihail Gorbaciov au sosit ieri pe această insulă mediteraneană în scopul conferinţei la nivel înalt care începe astăzi şi pe parcursul căreia, cei doi speră să pornească în căutarea unei Noi Ordini Mondiale."[12]

Securitatea română a avut informaţii despre faptul că, în anul 1973, după a doua criză mondială a petrolului, care a însemnat practic intrarea lumii occidentale într-o criză cronică de supraproducţie, cercurile occidentale au declanşat un război secret pentru distrugerea sistemului economic socialist, ca o primă condiţie pentru anularea parţială a consecinţelor grave ale acestei crize. Se pare că această informaţie nu a fost analizată cu seriozitate

de Nicolae Ceauşescu şi nici de către cei care au preluat puterea în 22 decembrie 1989. Gorbaciov a promis mai mult decât putea realiza cu reformele sale. El a mers atât de departe cu unele schimbări în economie, încât, prin măsurile luate, a destabilizat Uniunea Sovietică. Haosul economic a apărut şi datorită cedării de către U.R.S.S. a pieţelor C.A.E.R. către Occident. O analiză temeinică a măsurilor luate de Mihail Gorbaciov arată că el a vrut să reformeze sistemul, aşa cum a declarat, dar, de fapt, a acţionat deschis pentru lichidarea lui. În anumite momente ale evoluţiilor politico-informative şi de influenţă din estul Europei, el a fost depăşit de evenimente. Fostul ministru român de Externe, Ştefan Andrei, spunea despre Gorbaciov că a fost un reformator căruia nu i-a reuşit reforma, neputându-se adapta la condiţiile reale, interne şi externe, ale Uniunii Sovietice. În acest fel, Gorbaciov s-a transformat dintr-un reformator, într-un lichidator al U.R.S.S. Există persoane foarte bine informate, din cercurile puterii şi ale informaţiei secrete, care consideră că Mihail Gorbaciov a fost „descoperit" de mult şi studiat intens de cercurile occidentale, mai ales din S.U.A. Cunoscut bine, cultivat şi ajutat tare pentru a se propulsa la conducerea U.R.S.S., Mihail Gorbaciov a devenit un sprijin al politicii americane la Moscova. Pe această linie, a jucat un rol mare, ca un actor foarte bun, care purta masca unui reformator socialist.[13] Acest lucru a contat foarte mult în aprobarea strategiei de transferare a C.A.E.R. către Occident, prin vânzare. Schimbarea radicală a politicii sovietice sub Gorbaciov, a adus cu sine, pe de o parte, deschiderea unor surse permanente de finanţare occidentală în U.R.S.S., pe de altă parte, prăbuşirea economiei civile din spaţiul fostei U.R.S.S., scăderea gravă a nivelului de trai, corupţie, decăderea moravurilor în general şi mari nemulţumiri populare. În ciuda falimentului

politicii sale, Mihail Gorbaciov şi-a depus candidatura la preşedinţia Federaţiei Ruse, în anul 1996. Rezultatul de 1% din voturi pe care l-a obţinut, în ciuda imaginii extraordinare pe care i-a construit-o mass-media aservită Occidentului, spune totul în legătură cu modul în care electoratul rus a simţit evoluţia ţării în timpul preşedinţiei lui.

La 25 decembrie 1991, U.R.S.S. s-a destrămat. Încă de la începutul Războiului rece, George Kennan a apreciat că marea Uniune Sovietică conţinea proprii germeni ai auto-distrugerii. La aflarea informaţiei privind dezmembrarea U.R.S.S., generalul Collin Powell, fostul şef al Statului Major General Inter-arme al S.U.A., viitor secretar de stat şi consilier pentru probleme de securitate naţională, a exclamat: „Dumnezeule, am rămas fără inamic. Nu-i mai avem ca adversari decât pe Fidel Castro şi pe Kim Ir Sen". Exclamaţia ascundea semne de îngrijorare. În total, în Europa se găseau 8 milioane de militari. Menţinerea lor sub arme îşi pierduse justificarea. Viitorul lor era o problemă socială mare, în S.U.A. şi Comunitatea Europeană existând deja, la nivelul anului 1988, 30 milioane de şomeri. Imensul complex industrial militar american a rămas îngrijorat şi preocupat. Devenea foarte clar că el pierdea o sursă de desfacere sigură şi permanentă a armamentului. Retragerea armatelor sovietice din Europa Centrală a fost întâmpinată cu un entuziasm care nu se justifică în faţa unei analize atente şi dezbrăcate de semnificaţii ideologice şi propagandistice. Pericolul pentru pacea mondială nu s-a micşorat, lucru dovedit de numeroasele războaie declanşate în perioada post-comunistă, sub motivaţii diverse, toate argumentate în numele unor principii ale democraţiei, libertăţii, drepturilor omului etc. Tratatele dintre aceste două super-puteri militare s-au reactualizat şi sunt în măsură, pe termen scurt şi mediu, să le promoveze interesele, dar marea ameninţare nu venea de la

unităţile militare retrase de sovietici, nici de la retragerea armamentului nuclear american, de la sfârşitul anului 1993. Puterea de distrugere a Globului de către U.R.S.S., apoi Federaţia Rusă, nu a fost afectată. Ea s-a menţinut şi s-a dezvoltat în perioada următoare, fapt care nu este de neglijat.

După dezmembrarea U.R.S.S., Armata Roşie s-a împărţit între fostele republici sovietice, în conformitate cu contribuţia fiecăreia la efortul de înarmare al fostei Uniuni. Comanda armelor nucleare de pe uscat, submarine şi sateliţi a rămas însă centralizată, în mâna preşedintelui Federaţiei Ruse. În timp ce armamentul nuclear al Ucrainei, Belarusului şi Kazahstanului s-a uzat moral şi fizic, cel al Federaţiei Ruse se modernizează continuu.

Prăbuşirea regimurilor comuniste în estul Europei, unificarea Germaniei, dezmembrarea U.R.S.S., a Cehoslovaciei, a Iugoslaviei, a Tratatului de la Varşovia şi a C.A.E.R., a luat prin surprindere o mare parte din opinia publică, fenomenul fiind apreciat ca fiind posibil a se realiza mult mai târziu. Imediat după aceste evenimente şi după obţinerea unei victorii facile a S.U.A. în războiul din Golful Persic (1991), analiştii americani au traversat o perioadă de prezentare în mod triumfalist, euforic, a problematicii prăbuşirii zidului comunismului. După câţiva ani de asemenea abordări, politologii şi istoricii au trecut la analize mult mai realiste, în care abordează problematica Războiului rece şi moştenirea lui tot mai îngrijorătoare într-un mod ceva mai puţin politizat, mai obiectiv.

Încă înainte de destrămarea Uniunii Sovietice, Războiul rece a costat colosala sumă de şase mii de miliarde de dolari, la care se adaugă sângele a milioane de morţi. Urmările sale vor continua să marcheze omenirea. Cursa înarmărilor face necesar ca armele să fie consumate în continuare.[14] Măcinarea lor agravează poluarea şi

va fi tot mai greu pentru omenire să ţină sub control vasta problematică ecologică a Globului. Mao Tzedun spunea despre Războiul rece: „Este ultimul război al omenirii, pentru că nu se va sfârşi niciodată sau se va sfârşi cu victoria nimănui". Cel puţin parţial, Mao avea dreptate. Viitorul va stabili dacă există realmente un câştigător al său, cu atât mai mult cu cât pacea îndelungată pe care a oferit-o la scară planetară a fost plătită cu numeroasele victime de care am amintit şi de imensa dirijare de resurse către înarmare, care au privat omenirea de investiţii ecologice, sociale şi culturale, atât de necesare. A fost un război secret, un război invizibil şi un război informaţional, care a ridicat la scară mondială dezinformarea şi manipularea popoarelor în proporţii impresionante, care adeseori ne fac să reflectăm la numeroasele limite ale gândirii umane şi la uşurinţa cu care se realizează această manipulare.[15]

Eforturile financiare făcute de S.U.A. în timpul Războiului rece, la care ne-am referit, nu au fost orientate doar în direcţia luptei directe cu statele comuniste. Conform unui studiu apărut în S.U.A., doar în anul 1985, Casa Albă a cheltuit pentru operaţiuni militare în Lumea a III-a suma de 137,6 miliarde de dolari. Calculele au fost făcute de organizaţia „Coaliţia pentru o Nouă Politică Externă şi Militară", din Washington.[16] Sumele arătate se referă doar la cheltuieli militare. S-au făcut şi mari cheltuieli pentru operaţiunile serviciilor secrete şi diplomatice. S.U.A. au acordat şi alte ajutoare materiale, din interese politice. Unele surse estimează că pentru perioada 1952-1979, aceste ajutoare se ridică la o sută de miliarde de dolari, la cursul monedei americane din 1950. În jurul acestor ajutoare există interese colosale. Media anuală a ajutoarelor se ridică la aproximativ 100 miliarde dolari S.U.A., valoarea din 1980. Cu prilejul acordării acestor ajutoare, s-a calculat că aproximativ şase mii de miliarde de

dolari au fost transferate legal din contul capital naţional în conturi capitale deţinute de acţionarii celor mai mari o mie de corporaţii transnaţionale sprijinite exclusiv de Statele Unite.[17]

Lipsa obiectivităţii politice a celor două tabere ale Războiului rece se poate observa şi prin faptul că, în analiză, nici una dintre ele nu a recunoscut legitimitatea celeilalte, nici pentru perioadele şi teritoriile în care fiecare dintre cele două sisteme au avut suport real de mase.

Războiul rece a însemnat pace îndelungată între marile puteri şi în toată Europa. Publicistul american Elspeth Rostow scria că premiul Nobel pentru Pace ar fi trebuit să fie acordat bombei atomice.[18] Războiul rece s-a prelungit şi după încheierea sa, sub forma unei rivalităţi militare controlată, între S.U.A. şi Federaţia Rusă, rivalitate dominată de ameninţarea nucleară reciprocă.

Mulţi politologi şi istorici îşi pun întrebarea: cine a câştigat Războiul rece? Majoritatea opiniilor occidentale au declarat S.U.A. drept câştigătoare a marii confruntări. În acelaşi timp, este uşor de constatat de către toată lumea că, angajate într-un efort continuu de luptă împotriva rivalei sale ideologice şi militare, S.U.A. au pierdut din avantajul în supremaţia lor economică faţă de Germania şi Japonia, ca să nu ne referim la Uniunea Europeană, în ansamblul ei. China creşte economic pe zi ce trece şi se apropie ameninţător de vârful ierarhiei mondiale. Sistemul militar american, conceput la scară planetară şi cosmică, cursa înarmărilor şi imensul imperiu militar-industrial, au distorsionat în mod fundamental economia americană. Un mare număr de magnaţi profitori au promovat în S.U.A. activităţi economice speculative, care au catalizat fenomenele de criză. Economia reală a fost afectată grav de economia speculativă. Urmările actualelor raporturi de forţe economice şi militare

ne îndeamnă să credem că, în viitor, S.U.A. vor avea dificultăţi în a impune propria voinţă întregii lumi, ele fiind nevoite să folosească mijloace violente pentru a se impune, iar acestea erodează grav regimul de la Washington.

O urmare pozitivă a Războiului rece rămâne aceea a faptului că imensele arsenale nucleare acumulate condamnă Rusia şi S.U.A. să renunţe cu orice preţ la folosirea lor. Este motivul pentru care pericolul nuclear este văzut de mulţi strategi ca venind din partea altor state posesoare de arme nucleare, marcate de conflicte regionale majore, de tipul celor dintre India şi Pakistan, sau dintre Israel şi unele ţări musulmane. În raportul pe anul 1985, Centrul de Presă al Ministerului Apărării din S.U.A. arăta: „În ultimii patruzeci de ani, au avut loc o sută treizeci de conflicte de diferite intensităţi…care s-au soldat cu nu mai puţin de şaisprezece milioane de victime”.[19]

Încheierea Războiului rece a adus cu sine şi o tot mai accentuată răcire a relaţiilor între S.U.A. şi aliaţii ei, atât din N.A.T.O., cât şi din Asia, care nu se mai simt ameninţaţi de sistemul comunist mondial, redus la nivelul câtorva state, dintre care doar China reprezintă o putere economică şi militară de luat în seamă, dar a cărei politică nu este agresivă.[20] Aceste state nu vor mai trebui să-şi sacrifice interesele naţionale în folosul programelor concepute de S.U.A. pentru stoparea ascensiunii comuniste. Foştii aliaţi din timpul Războiului rece au devenit rivali economici. Din acest punct de vedere, în prima parte a mileniului al treilea, concurenţa economică este între Uniunea Europeană, S.U.A., Japonia şi China. Aceasta din urmă, cu procente anuale de dezvoltare uluitoare[21], atinge niveluri economice care cu două decenii în urmă ar fi fost de neînchipuit. De altfel, fostul secretar de stat al S.U.A., Henry Kissinger, a anticipat că, în preajma jumătăţii secolului al XXI-lea, China comunistă va prelua întâietatea

economică mondială. Oricum, este cert că disputa pentru supremaţia economică mondială se dă între economiile menţionate. Trebuie totuşi să arătăm că, în ciuda marii crize economico-sociale din Rusia, nici această ţară nu trebuie eliminată din discuţia referitoare la concurenţa economică mondială, cel puţin şi numai pentru potenţialul ştiinţific, de proiectare tehnologică al complexului militaro-industrial, din domeniul spaţiului cosmic şi al imenselor sale resurse naturale, mai ales energetice. Făcând afirmaţiile de mai sus, nu neglijăm nici ascensiunea altor economii mondiale, dintre care cele ale Indiei şi Braziliei sunt mai vizibile. Economia Indiei are la bază excelenţa în informatică şi în inovare.

Printre marile evenimente contemporane, din ultima jumătate de secol, înlocuirea sistemului colonial clasic cu dominaţia economică a fostelor colonii, Războiul rece şi formele sale de manifestare, cursa înarmărilor nucleare, războaiele locale şi regionale, în finalul mileniului al II-lea s-a înscris şi înlocuirea regimurilor totalitare, fie ele de stânga sau de dreapta. Fenomenul este semnificativ. El a părut că reprezintă un mare câştig pentru drepturile cetăţeneşti şi politice ale popoarelor din fostele state totalitare[22] şi, în acelaşi timp, pentru acţiunile transfrontaliere de globalizare, dificil de realizat în faţa unor regimuri autoritare care, în majoritate, propuneau soluţii naţionale şi raportarea la interese locale şi nu la cele venite dinspre zonele de unde se lansa globalizarea. Chiar şi America Latină a cunoscut acest proces. Dacă în perioada Războiului rece dictaturile militare din această zonă au reprezentat garanţia protecţiei împotriva comunismului, dorit acolo de mase largi de oameni, pe măsură ce comunismul a reprezentat un pericol tot mai mic, unele vârfuri autoritare s-au raliat mişcărilor naţionale care reprezentau o frână în calea politicii de globalizare şi a promovării intereselor

economice şi de control a societăţii ale S.U.A., puterea dominantă în zonă. Este interesant de urmărit modul în care personalităţi politice latino-americane, aduse la putere cu sprijin american sau susţinute puternic de agenţiile statului american au ajuns să intre în dizgraţie. Este suficient să exemplificăm cu generalii Augusto Pinochet şi Antonio Noriega, care, după mulţi ani de activitate politică, au devenit sprijin pentru mişcările naţionale care militau pentru independenţa politico-economică a statelor lor. În ciuda calităţii lor de foşti colaboratori apropiaţi ai S.U.A., împotriva lor s-a declanşat maşinăria de denigrare şi compromitere prin mass-media, prin unii factori politici americani şi prin procese politice. Pentru înlăturarea lui Antonio Noriega, în Panama s-a organizat o intervenţie militară de proporţii, deosebit de brutală, care a generat un mare număr de victime. Cifra oficială este de patru mii, cea reală este prezentată în mod diferit şi este mai greu de precizat.

11 De această părere este şi academicianul Dan Berindei, vicepreşedintele Academiei Române: Dan Berindei, *Căderea comunismului: miracol sau fenomen inexorabil?”*, comunicare în cadrul Conferinţei *Radiografia unui miracol: căderea comunismului în Europa*, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, Bucureşti, 12-13 octombrie 2009.

12 ”New York Times“, 1 decembrie 1989.

13 Gheorghe Raţiu, *Raze de lumină pe cărări întunecate*, Editura PACO, Bucureşti, 1996, pp. 255-256.

14 Un vechi truism militar spune: „Dacă ai arme, ele vor fi folosite”. Pentru fiecare dolar cheltuit de sistemul de apărare pe articole de echipament militar, se consumă alţi zece dolari pentru întreţinerea lui, în timpul cât el este de „actualitate” militară. Când echipamentul militar este trimis altor ţări, pentru ajutor, întreţinerea şi consumurile, implică tot această cifră.

15 A se vedea şi L. Fletcher Prouty, *op. cit.*, p. 49.

16 “Harper‘s Magazine“, numărul din septembrie 1986.

17 Robert Buckminster Fuller, *Critical Path*, New York, 1981, p. 103 sqq.

18 Vezi şi Stelian Gârz, *NATO: Globalizare sau dispariţie? De la Războiul Rece la pacea pierdută*, Casa Editorială ODEON, Bucureşti, 1995, p. 31.

19 L. Fletcher Prouty, *op. cit.*, p. 92.

20 Când facem această afirmaţie, nu ne referim la spionajul economic, politic şi militar şi nici la problematica dreptului de proprietate intelectuală asupra brevetelor şi invenţiilor, care sunt şi ele forme de agresiune.

21 În anul 1998, economia Chinei a cunoscut o creştere de 17 %.

22 Lupta de idei continuă. A devenit evident că sistemul multipartit nu asigură de la sine democraţia. Multipartit-ismul este doar o premisă. El permite existenţa unui număr cât de mare de facţiuni politice, dar niciodată pe cele adverse sistemului. Împotriva acestora din urmă se practică măsuri care nu au nimic în comun cu democraţia.

Decembrie 1989: Noua Ordine Mondială ajunge în România

Guvernarea Ceauşescu a fost slăbită de cauze interne şi externe

Înţelegerile sovieto-americane privitoare la democratizarea regimurilor politice în estul Europei, care urmau să conducă la preluarea pieţelor fostelor ţări socialiste de către U.E. şi S.U.A., nu au fost suficiente pentru schimbarea guvernării din România. Spre deosebire de alte ţări foste socialiste, regimul de la Bucureşti nu era controlat de la Moscova, în ţară nu se aflau armate de ocupaţie, iar economia României nu era dependentă decât parţial de cele două supraputeri. Ceauşescu îşi escaladase angajamentul în aşa măsură încât îşi asculta foarte puţin consilierii şi demnitarii importanţi ai statului. El atinsese un grad foarte ridicat de siguranţă de sine şi îşi pierduse spiritul diplomatic. Cu trecerea timpului, în ultimii ani ai domniei sale, pe măsura acumulării unei mari uzuri, a agravării diabetului şi stresului, a bolii de prostată, Nicolae Ceauşescu a condus România în fundătura unui imobilism politic care s-a dovedit catastrofal. Succesele în domeniul economico-financiar, încheierea plăţii datoriei externe şi ritmul rapid al investiţiilor, menţinerea întregului popor angajat în muncă, i-au consolidat convingerea că acţionează pe drumul cel bun, că acest lucru este incontestabil şi vizibil. Ceauşescu transformase organele colective de conducere ale partidului în simple mase inerte care aveau doar menirea să gireze şi să proslăvească faptele sale. O influenţă negativă asupra lui aveau şi soţia sa, Elena, mulţi demnitari de frunte ai partidului şi statului, care încurajau cultul personalităţii şi spiritul triumfalist în care se

abordau problemele vitale ale ţării. De asemenea, clanurile înrudite cu familia Ceauşescu, în primul rând clanul Bărbulescu (de la Slatina), clanul Oprean (de la Sibiu) şi clanul Borilă (de la Bucureşti) îşi creaseră privilegii deosebite, deţinând atât funcţii de conducere, la nivel central şi local, cât şi o influenţă care depăşea cu mult nivelul acelor funcţii. Întreaga ţară era în mâna lui Ceauşescu şi a clanurilor familiei sale. Încrezător în prestigiul pe care considera că l-a acumulat şi în faptul că realizările sale sunt mari, vizibile şi imposibil de negat, Ceauşescu nu şi-a dat seama, până la sfârşitul său, că poporul nu-l mai agrea, că nu mai avea popularitatea din primii 5-10-15 ani de domnie, că efortul propagandistic de demonizare a sa dăduse roade. Cetăţenii ajunseseră să-l urască în primul rând datorită foarte proastei aprovizionări a populaţiei cu numeroase bunuri alimentare şi de larg consum, a restricţiilor energetice, datorită uriaşei dificultăţi în obţinerea de paşapoarte de călătorie, datorită lipsei de informare, a desfiinţării majorităţii programelor TV, a politicii privitoare la avorturi şi a ideologiei obositoare, la care se adăuga cultul personalităţii familiei Ceauşescu. Nemulţumiri existau şi în rândurile activului de partid, în Armată şi în Securitate. În anul 1989, de 23 august, ziua naţională a României din perioada regimului socialist de stat, nu s-au făcut avansări la gradele de la maior, până la cel de general. Acest fapt a nemulţumit foarte mult un mare număr de ofiţeri. Armata era folosită la cele mai dificile munci, din cele mai delicate sectoare ale economiei naţionale, la inundaţii, cutremur, situaţii grele de urgenţă, în mod regulat la strânsul recoltelor, la construcţiile marilor obiective naţionale de infrastructură etc. La toată această situaţie obiectivă, se adăuga şi acţiunea susţinută de către Occident şi de către Uniunea Sovietică şi aliaţii ei, de demonizare a lui

Ceauşescu şi de exagerări ale situaţiilor pe care le-am arătat mai sus.

În exterior, Ceauşescu s-a îndepărtat de toţi aliaţii. În cadrul Tratatului de la Varşovia, Ceauşescu se comportase ca un copil rebel. Faţă de Occident, de care se apropiase atât de frumos, s-a îndepărtat tot mai mult în ultimii ani de domnie. A ofensat Statele Unite, ţara care-l sprijinise mult. Ceauşescu şi-a cultivat o ambiţie şi o rigiditate în promovarea iniţiativelor, pe care unii cercetători au numit-o paranoia. Ei au susţinut că boala, sau acest fel de a fi, îl ajutase să ajungă unic conducător al României, dar el a evoluat în mod negativ, specific celor care-şi escaladează angajamentul în asemenea măsură încât nu mai înţeleg realitatea.[23] România ajunsese izolată pe plan internaţional. Cu toate acestea, „mămăliga nu exploda", iar România nu putea fi lăsată să-şi continue „marşul triumfal" în regim socialist de stat. Acest fapt se datora lipsei unor dizidenţi care să-i catalizeze şi să-i mobilizeze pe numeroşii nemulţumiţi. Agenţii serviciilor secrete străine nu erau dizidenţi. Ei acţionau sub impulsul celor care le coordonau activitatea. Ei nu se expuneau fără comandă, în aşteptarea momentului când era cea mai mare nevoie de ei.

Ţara avea performanţe economice destul de bune şi perspective de continuare a dezvoltării, situaţie care stânjeneau propaganda occidentală anticomunistă. Ţara nu mai avea datorii externe, plănuia să devină exportator de capital în Lumea a III-a, să-şi retehnologizeze întreaga economie, să continue investiţiile, să ţină tot poporul în activitate retribuită, să continue să fabrice arme, inclusiv atomice etc., într-un cuvânt, infirma tezele privind falimentul regimului comunist, faliment atât de bine ilustrat de Ungaria, Polonia, R.D.G., care acumulau datorii de multe zeci de miliarde de dolari, fără să se dezvolte, dar fără de care nu se puteau întreţine şi care se apropiau de capitalism

prin unele politici pe care le promovau, nu din convingerea guvernanţilor, ci din neputinţa soluţionării problemelor economico-sociale prin mijloacele socialismului de stat. În acest timp, aceste ţări încetaseră investiţiile de anvergură, mulţumindu-se cu lucrări de mici dimensiuni. Practic, în parte, renunţaseră la dezvoltare. Din acest punct de vedere, România şi Iugoslavia, în ciuda deosebirilor dintre politicile interne promovate, erau exemplele care deranjau cel mai mult Occidentul. Ele vor fi, ulterior, ţinta unor acţiuni violente, care le vor retrograda în ierarhia ţărilor mijlocii şi mici din centrul şi estul Europei, până la periferie.

Pe sovietici, Ceauşescu îi supăra continuu, de un sfert de secol. Proiectul sovietic de democratizare a regimurilor politice şi cel occidental de acaparare a economiilor fostelor state socialiste din centrul şi estul Europei prevedea schimbarea tuturor regimurilor din aceste ţări. După încheierea, în punctele esenţiale, a înţelegerilor cu S.U.A., la începutul anului 1989, Uniunea Sovietică a anunţat cel puţin Germania, Franţa şi Italia despre decizia ei de a-l înlătura pe Ceauşescu. Era anticipată o destabilizare a statelor socialiste din estul şi centrul Europei, în vederea schimbării conducerilor socialist-absolutiste şi, pe acest fond, Occidentul proiecta preluarea pieţelor fostului C.A.E.R. Ceauşescu devenise o frână în calea extinderii Europei Occidentale către est. În aceste condiţii, U.R.S.S. şi Occidentul au acţionat concertat pentru răsturnarea conducerii de la Bucureşti, în strânsă legătură cu unii comandanţi ai Armatei României şi cu unele structuri ale serviciilor secrete româneşti, cu deosebire ale Armatei.

Academicianul Florin Constantiniu arată că atâta timp cât S.U.A. au sprijinit statele care se distanţau de Moscova, în Europa, Ceauşescu a fost pe primul loc. Când S.U.A. au decis să sprijine

mişcările populare anticomuniste, încurajând lupta pentru drepturile omului, aşa cum erau ele interpretate politic în societatea occidentală de sfârşit de Război rece, Ceauşescu a căzut pe ultimul loc. Deci, arată Constantiniu, „regimul ceauşist s-a prăbuşit logic şi legic”.[24]

23 De observat această părere şi în Gheorghe Raţiu, *Raze de lumină pe cărări întunecate*, Editura PACO, Bucureşti, 1996, p. 172.

24 Florin Constantiniu, *Contextul internaţional al sfârşitului Războiului Rece*, comunicare în cadrul Conferinţei *Radiografia unui miracol: căderea comunismului în Europa*, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, Bucureşti, 12-13 octombrie 2009.

Împotriva României s-a acţionat pe plan mediatic şi informativ-subversiv

Pe planul războiului mediatic, pregătirea opiniei publice a fost făcută din timp. Principalul mijloc a fost dezinformarea. Cu câţiva ani înaintea evenimentelor din decembrie 1989, în Occident, se transmiteau prin mass-media informaţii potrivit cărora în România, la restaurante s-ar fi servit carne de om, că Ceauşescu negocia cu guvernul de la Delhi problema trimiterii ţiganilor în India, că Nicu Ceauşescu urca beat la volan şi, spre amuzament, omora pietoni etc. Au apărut fotografii cumplite care prezentau clădiri în ruină în care se spunea că ar trăi 100.000 de tineri înfometaţi, sub 18 ani, pe care părinţii i-ar fi abandonat în grija statului, din cauza sărăciei.[25] Iată un exemplu edificator pentru întreaga gamă de ştiri false transmise în eter. În vara anului 1989, ziarişti din Ungaria au relatat trimisului de la "Times" că Ceauşescu ridică un gard de sârmă ghimpată de-a lungul frontierei româno-maghiare. A fost prezentată şi o fotografie ştearsă, fără detalii vizibile. Informaţia a fost publicată în "Sunday Times". Impactul avea menirea să fie asemănător cu cel produs de surpriza construirii zidului Berlinului, în 1961. Timp de două săptămâni, mass-media occidentală a preluat informaţia, a supradimensionat-o şi a răspândit-o cu repeziciune. Un nou zid al Războiului rece părea că se naşte, de data aceasta între două state din cadrul aceluiaşi sistem de alianţe militare şi economice. Faptul părea ciudat. La faţa locului au sosit numeroşi ziarişti occidentali, dar nu s-a găsit nimic. Furnizorii de informaţii unguri au declarat că, sub presiune internaţională, Ceauşescu a înlăturat gardul de sârmă ghimpată. Afirmaţia a fost acceptată, dar nu au avut loc dezminţiri în presă. În România nu s-a vorbit sau scris nimic

legat de gardul de sârmă ghimpată. Lipsa de dialog a regimului ceauşist, avea să contribuie, în cursul evenimentelor din decembrie 1989, la răspândirea nestingherită a foarte multor dezinformări de tot felul, pe care şi românii le-au receptat ca fiind reale, ceea ce i-a făcut să gândească şi să acţioneze „în orb". Este caracteristic faptul că presa occidentală, scrisă sau audio-vizuală, s-a lăsat intoxicată cu informaţii false, ba chiar le-a agreat. Dacă ele erau orientate împotriva regimului ceauşist, erau acceptate să fie cât de false, întrucât slujeau şi interesele occidentale.[26] Dintre toate instituţiile mass-media, cel mai important rol în subminarea statului de dictatură din România l-a jucat, timp de patru decenii, postul de Radio „Europa Liberă".

Privitor la serviciile de informaţii ale statelor socialiste „prietene", s-a stabilit că în anul 1989 acestea acţionau în comun sub comandament unic sovietic, pentru realizarea activităţilor de spionaj împotriva României. Serviciile sovietice erau foarte puternice la Bucureşti, în ciuda eforturilor de 25 de ani de a crea un sistem politico-informativ protejat. Spionajul sovietic avea surse până la nivelul Comitetului Politic Executiv. La sfârşitul fiecărei şedinţe a C.P.Ex., Moscova afla imediat ce s-a discutat.[27] Situaţia nu i-a surprins pe conducătorii României. Încă după invazia Cehoslovaciei, din 1968, serviciile secrete ale statelor Tratatului de la Varşovia au tratat România ca pe un potenţial inamic şi au pregătit diverse variante de operaţiuni speciale şi de agresiune militară. Cu asemenea „aliaţi", România nu-şi putea dori decât duşmani. Această situaţie, care dăinuia de două decenii, pe care Ceauşescu o cunoştea, l-a făcut pe acesta să nu fie nici surprins în 1989, dar nici suficient de precaut, în sensul adoptării măsurilor de prevenire a evenimentelor care au fost declanşate în decembrie 1989.

Mihail Gorbaciov a dorit ca schimbarea modelului politic stalinisto-brejnevist să se efectueze fără convulsii majore care să pună în pericol sistemul socialismului de stat şi controlul sovietic asupra sistemelor de Apărare şi Informaţii ale statelor din Tratatul de la Varşovia. Mihail Gorbaciov nu a dorit înlăturarea regimului socialist de stat, ci doar unele cosmetizări ale componentelor sale dictatoriale, represive, cosmetizări necesare imaginii în faţa noului partener occidental, iar, privitor la România, a dorit readucerea în turmă a „oii rătăcite". În acest sens, Uniunea Sovietică a transmis repetate mesaje cuprinzând recomandări tuturor serviciilor de informaţii şi conducătorilor politici ai statelor socialiste. Gorbaciov s-a implicat personal în această chestiune. Acest obiectiv politic era vital pentru catalizarea relaţiilor politice şi comerciale cu Occidentul, partenerul care putea cel mai bine satisface interesele Uniunii Sovietice şi sateliţilor săi. Prin aceste relaţii cu Occidentul, Gorbaciov vedea şansele resuscitării socialismului de stat. În luna mai 1989, Gorbaciov a vizitat Bucureştii şi l-a decorat pentru a doua oară pe Nicolae Ceauşescu cu Ordinul „Lenin", cea mai înaltă distincţie a Uniunii Sovietice. Conducătorul de la Bucureşti devenea astfel singurul şef de stat decorat de două ori cu Ordinul „Lenin". Gorbaciov nu şi-a atins obiectivul vizitei, respectiv de a-l convinge pe liderul de la Bucureşti de necesitatea unei democratizări a regimului socialist. Momentul cel mai tensionat al vizitei l-a constituit cel în care, la Uzinele „23 August" din Bucureşti, în contextul unui discurs autocritic al secretarului de partid pe întreprindere, Gorbaciov a declarat că oamenii muncesc după cum trăiesc. Faptul l-a deranjat tare pe Nicolae Ceauşescu. În cursul recepţiei din seara aceleiaşi zile, la toast, Ceauşescu a declarat că România nu aşteaptă de la Uniunea Sovietică lecţii de morală comunistă, ci mai degrabă teritorii

naţionale ocupate şi tezaurul. În data de 15 noiembrie 1989, prima zi a Congresului al XV-lea al P.C.R., care urma să-l valideze pe Ceauşescu pentru un nou mandat, ambasadorul U.R.S.S. la Bucureşti, Evgheni M. Tiajelnikov i-a remis lui Ceauşescu o informare privitoare la faptul că Gorbaciov urma să se întâlnească pe un vas, în apropierea insulei Malta, cu preşedintele S.U.A., în vederea luării unor decizii de importanţă globală, care vizează o Nouă Ordine Mondială. Informarea avea menirea să-l convingă pe Ceauşescu de necesitatea unor schimbări de linie politică, în sensul celor ce se petreceau în Uniunea Sovietică, în contextul unei noi ordini mondiale care va prevedea aceste necesare reorientări. În data de 19 noiembrie, Ceauşescu, proaspăt reales la congres, i-a răspuns lui Gorbaciov cu fermitate, fără să-i accepte recomandările.[28]

Nemulţumirile sovietice, ale S.U.A. şi ale altor state occidentale faţă de România s-au datorat şi unor confruntări pe frontul invizibil al serviciilor secrete. În 1988, fusese prins în flagrant şi, apoi, în 1989, deconspirat, spionul Mircea Răceanu[29], director pentru America de Nord în Ministerul Afacerilor Externe, care a transmis secrete de stat serviciilor de informaţii ale S.U.A. Probele împotriva sa erau irefutabile şi zdrobitoare. Serviciul VIII al Securităţii, răspunzător de contraspionajul relaţiilor externe a cucerit laurii acestei victorii, dar şi adversitatea neiertătoare a C.I.A. şi F.B.I., ai căror ofiţeri de legătură pe spaţiul României au devenit inutilizabili. Spionajul S.U.A. în România avea să-şi ia revanşa, din plin, după 1990, culminând cu preluarea întregului control asupra serviciilor de informaţii ale României, ca şi condiţie pentru aderarea ţării la N.A.T.O. Arestarea lui Mircea Răceanu şi condamnarea sa la moarte, chiar nepusă în executare, a fost o probă de foc pentru Securitate, care, pe lângă adversitatea serviciilor secrete

sovietice, „şi-a asigurat” şi dușmănia celor ale S.U.A. Una dintre victimele acestor adversităţi avea să fie însuşi generalul Iulian Vlad. Trebuie însă menţionat că Securitatea a acţionat doar contrainformativ, evitând să se implice în acţiuni fățişe de spionaj împotriva statelor membre ale N.A.T.O., sau în colaborări cu alte servicii care făceau spionaj în aceste state.[30] Pentru salvarea vieţii lui Mircea Răceanu, a intervenit la Ceauşescu însuşi preşedintele S.U.A., George Bush senior.

Tot în anul 1989, în cadrul operaţiunii „Barajul”[31], Securitatea anihilase şi reţeaua sovietică de spionaj în România, condusă de agentul Vladimir Volodin. Reţeaua lui Volodin îşi avea sediul în interiorul redacţiei ziarului „România Liberă”. Reţeaua a disfuncţionat şi ca urmare a faptului că unul dintre susţinătorii ei din România a eşuat într-un proces de drept comun, pentru speculă cu maşini. Această reţea urmărise răsturnarea lui Ceauşescu, pe orice cale şi aducerea la putere a protejatului preşedintelui Gorbaciov, Ion Iliescu. Acţiunea era o continuare a unor operaţiuni de anihilare a spionajului sovietic în România.

25 Peter Siani-Davies, *Revoluţia română din decembrie 1989*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2006, pp. 24-25.

26 Radu Portocală, *România – autopsia unei lovituri de stat. În ţara în care a triumfat minciuna*, Agora timişoreană în colaborare cu Editura Continent, Sibiu, 1991, p. 24-25.

27 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 190.

28 Petre Opriş, *Nicolae Ceauşescu şi iluzia sa politică: desfiinţarea concomitentă a N.A.T.O. şi a Organizaţiei Tratatului de la Varşovia*, comunicare ştiinţifică în cadrul Conferinţei *Radiografia unui miracol: căderea comunismului în Europa*, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, Bucureşti, 12-13

octombrie 2009. Autorul menţionează că documentele se află în Arhiva fostului C.C. al P.C.R.

29 Mircea Răceanu era fiul lui Andrej Bernat (evreu) şi al Ilonka Pop, născut în 1935 în închisoarea Văcăreşti, unde mama lui ispăşea o condamnare pentru activitate comunistă. În timpul celui de al doilea război mondial Andrej Bernat a fost ucis de militanţii de dreapta. După război, Ilonka Pop s-a căsătorit cu militantul comunist Grigore Răceanu, al cărui nume l-a luat şi fiul ei Mircea.

30 Aurel I. Rogojan, *1989 Dintr-o iarnă în alta…România în resorturile secrete ale istoriei*, Editura Proema, Baia Mare, 2009, pp. 10, 54 şi 56.

31 Documentele operaţiunii „Barajul“ au fost scrise exclusiv olograf. Rolul principal în cadrul operaţiunii îl juca U.M. 0110, care trebuia să neutralizeze agentura sovietică, dar şi pe cele ale altor state socialiste „prietene”, în frunte cu Ungaria şi Iugoslavia. Direcţia a IV-a de Contrainformaţii Militare trebuia să neutralizeze comandanţii militari şi generalii care sprijineau complotul sovietic. U.S.L.A. era şi ea implicată, având misiunea de a supraveghea şi, la nevoie, a-i neutraliza şi lichida fizic pe atentatori, dacă aceştia treceau la acţiune.

România devine ţintă a acţiunilor iredentiste ale Ungariei

În aprilie 1989 a avut loc o importantă Plenară a C.C. al P.C.R., în cadrul căreia Ceauşescu a anunţat, într-un mod triumfalist, în parte justificat, încheierea plăţii întregii datorii externe a ţării. Era rezultatul unui efort colosal al întregului popor, aşteptat de acesta, în speranţa că rambursarea datoriei externe va fi urmată de o îmbunătăţire cât mai rapidă a aprovizionării populaţiei cu bunuri de larg consum, combustibili şi energie. Ceauşescu nu a anunţat nici o schimbare în ceea ce priveşte reducerea ratei de acumulare, care se ridica la impresionanta cifră de o treime din PIB, cu toate că rezervele valutare creşteau zilnic, acestora adăugându-li-se debitele tot mai numeroase ale unor state, mai ales state exportatoare de ţiţei. Mai mult decât atâta, Ceauşescu a anunţat noi obiective economice şi de infrastructură de anvergură. În cadrul plenarei, Ceauşescu a trecut la un atac indirect împotriva organismelor financiare internaţionale, anunţând înfiinţarea unei bănci care să crediteze Lumea a III-a. În acelaşi discurs istoric, Ceauşescu a anunţat că România este capabilă să dezvolte arma nucleară. Escaladându-şi atacurile, pe fondul nemulţumirilor etnice din Uniunea Sovietică, Ceauşescu a solicitat denunţarea *Pactului Molotov-Ribbentrop*, ceea ce avea să conducă la reacţii sovietice, materializate prin sprijinul Moscovei pentru *Declaraţia de la Budapesta*.

În cadrul manifestărilor naţionaliste încurajate de regimul de la Budapesta, în 16 iunie 1989, a fost organizat ceremonialul reînhumării lui Imre Nagy şi ai altor actori ai evenimentelor din toamna anului 1956, din Ungaria. A doua zi, Ceauşescu a convocat o şedinţă a C.P.Ex. şi a declarat că Ungaria a capitulat în faţa N.A.T.O. Cu prilejul manifestărilor comemorative din 16 iunie, la

Budapesta s-au reunit o serie de intelectuali români şi unguri, cu scopul declarat de a formula un *Apel internaţional*, referitor la Transilvania. În *Apel* se arăta că: „Transilvania a fost şi este un spaţiu de complementaritate şi trebuie să devină un model de pluralism cultural şi religios. Este în folosul popoarelor noastre ca diversitatea culturală, religioasă şi de tradiţii care a făcut specificul Transilvaniei să fie prezervată. Dreptul la o reprezentare politică autonomă şi la autonomie culturală a fiecărei naţiuni trebuie garantat. Realizarea sa implică, printre altele, asigurarea unei şcolarităţi de toate gradele în limba maghiară, inclusiv reînfiinţarea universităţii maghiare din Cluj." Documentul a rămas cunoscut sub numele de *Declaraţia de la Budapesta*. În acest fel, implicând în această campanie şi români, strategia guvernamentală maghiară de revendicare a Transilvaniei, prin solicitarea de drepturi naţionale, pas cu pas, a intrat în etapa formulării unor pretenţii afişate la nivel internaţional, fără nici un fel de reţinere faţă de eventuale acuze de amestec în treburile interne ale României. Nu suntem în măsură să explicăm cum a fost posibil ca *Declaraţia de la Budapesta*, despre care a vorbit Radio BBC şi au scris ziare de mare circulaţie, nu a fost raportată la Bucureşti de şeful de sector al unităţii C.I.E. care avea această atribuţie, lt. col. Alexandru „Bebe" Tănăsescu, decât după o săptămână, ceea ce a paralizat orice reacţie oficială românească. Interesant este că şi diplomaţii români acreditaţi la Budapesta au raportat acest eveniment tot după o săptămână. La fel de interesant ni s-a părut şi faptul că, după 1990, „Bebe" Tănăsescu a fost promovat repede, ajungând general şi şef de unitate în S.I.E., într-un mod asemănător tuturor celor care au făcut servicii celor care au preluat puterea în România, la 22 decembrie 1989. La 8 iulie 1989, a avut loc la Bucureşti întâlnirea la nivel înalt a statelor membre ale Tratatului de la

Varşovia, prilej cu care, într-o întrevedere bilaterală, facilitată de Gorbaciov, conducerea ungară - Nyeres Reszo, Nemeth Miklos şi Gyula Horn – a susţinut că Transilvania nu aparţine României şi a ameninţat că va internaţionaliza problema maghiarilor din România. Anterior, în decembrie 1988, conducerea dual iugoslavă - Loncear şi Dizdarevici - l-a iritat pe Ceauşescu punând în discuţie problema Banatului. În august 1989, agenţi de informaţii ai Departamentului Securităţii Statului, infiltraţi în cantonamentele speciale paramilitare din Ungaria, au raportat primele date în legătură cu pregătirea unor formaţiuni de luptă (gherilă urbană) ale căror misiuni erau să acţioneze în România pentru crearea pretextelor unor evenimente în consens cu evoluţiile din Polonia şi Ungaria, iar ulterior şi din Cehoslovacia, R.D. Germană şi Bulgaria, convenite, pe de o parte, de Mihail Sergheevici Gorbaciov şi George Herbert Bush şi, pe de altă parte, de François Mitterrand şi Helmuth Kohl, având şi binecuvântarea Sanctităţii Sale, Ioan Paul al II-lea, Pontiful Vaticanului. Organizaţia România Liberă şi UMRL au fost paravanul sub care A.V.O. a organizat formaţiuni paramilitare pe care le-au instruit în tabăra (cazarma militară) de la Bicske pentru „acţiuni viitoare de gherilă urbană în România”. Instructorii erau unguri, originari din România, dar aceştia acţionau doar ca intermediari ai unor servicii speciale. Noul conducător al României Libere şi al grupului instruit, de aprox. 400 de membri, era tehnicianul petrochimist Manea Gheorghe, iar din partea U.M.R.L. asista Sandu Pobereznic.

În septembrie 1989, în cadrul unor conferinţe locale de alegeri de partid, unii oameni şi-au exprimat dezacordul pentru realegerea lui Nicolae Ceauşescu la Congresul al XIV-lea al P.C.R., care urma să aibă loc la jumătatea lunii noiembrie 1989.

Acordul din Malta (2-3 decembrie 1989)

În data de 1 decembrie 1989, Direcţia de Informaţii Externe a Securităţii, devenită C.I.E. şi comandată de generalul Aristotel Stamatoiu, a comunicat D.S.S. şi acesta mai departe lui Ceauşescu, ordinea de zi a întâlnirii Gorbaciov-Bush de la Malta. Informaţia parvenise D.S.S. pe două linii informative. După încheierea întâlnirii, în noaptea de 3 decembrie 1989, generalul Iulian Vlad i-a prezentat lui Ceauşescu, printre mai multe note informative şi pe cele două cuprinzând înţelegerile dintre preşedinţii S.U.A. şi U.R.S.S., printre altele şi privitor la intervenţiile pentru înlăturarea regimurilor politice din România şi din Panama.[32] După cum se vede, Ceauşescu a deţinut date exacte despre evoluţia situaţiei internaţionale şi a poziţiei externe faţă de România, dar lăsa impresia că nu mai avea capacitatea de a le înţelege. Fostul director al S.R.I., Virgil Măgureanu, afirmă că: „…trebuie subliniat că generalul Vlad a încercat să-l ţină la curent pe Nicolae Ceauşescu, însă acesta nu mai era capabil sau pur şi simplu nu mai dorea să proceseze informaţia. Neîncrederea pe care o afişa fostul dictator la adresa Securităţii a constituit un baraj în calea luării unor decizii cât de cât raţionale în circumstanţele istorice de atunci.” În *Nota* nr. 0225 din 1 decembrie 1989, deci cu o zi înaintea începerii Conferinţei din Malta, Departamentul Securităţii Statului (D.S.S.) arăta: „Raportăm următoarele informaţii obţinute pe mai multe linii cu privire la întâlnirea dintre Bush şi Gorbaciov: în cadrul noilor convorbiri la nivel înalt dintre S.U.A. şi U.R.S.S., organizate la iniţiativa sovieticilor, cele două părţi vor aborda cu prioritate problemele privind redefinirea sferelor de influenţă şi elaborarea unor noi strategii comune, care să le asigure în continuare un rol determinant în toate problemele internaţionale…Sunt semne că

U.R.S.S. va face concesii americanilor în schimbul obţinerii de ajutoare economice şi financiare…Din datele de care dispunem rezultă că la întâlnirea dintre Bush şi Gorbaciov ar urma să se discute şi problema exercitării de noi presiuni coordonate asupra acelor ţări socialiste care nu au trecut la aplicarea de „reforme reale", fiind avute în vedere R.P. Chineză, Cuba şi România. Cu privire la ţara noastră, Bush va releva că statele membre ale N.A.T.O. vor continua aplicarea de restricţii în relaţiile lor cu România şi vor solicita U.R.S.S. să procedeze în mod similar, mai ales prin reducerea livrărilor sovietice de ţiţei, gaz metan şi minereu de fier".[33] Virgil Măgureanu şi Alex Mihai Stoenescu declară că informaţiile din Malta au provenit şi de la un ofiţer special desemnat pentru a ţine legătura cu o sursă informativă, reprezentată de un membru al uneia dintre delegaţiile prezente la Malta. Generalul Iulian Vlad s-a deplasat personal, într-un loc special desemnat, pentru a se întâlni cu sursa respectivă. În *Nota* nr. 0227, din 2 decembrie 1989, a D.S.S., cuprinzând informaţii provenite de la C.I.E., este prezentat interviul acordat de preşedintele Bush unor ziarişti americani, în care a arătat limpede că doreşte să vadă lucrurile „mişcându-se" şi în România, fapt pentru care Casa Albă era dispusă „să execute toate presiunile necesare". În continuare, preşedintele a declarat: „Aş dori să văd unele acţiuni şi în această ţară…Nu ştiu când se va întâmpla acest lucru. Am trimis în România un nou ambasador, Alan Green, care îmi este prieten. L-am trimis în România tocmai pentru că este un om ferm şi intransigent, ce cunoaşte bine părerile mele despre democraţie şi libertate. Cred că Alan Green a plecat la 29.11.1989 spre România şi el va prezenta punctul nostru de vedere, al meu personal, preşedintelui Nicolae Ceauşescu. În orice caz, vom încerca, dar va fi greu."[34] Pentru Securitate nu era nimic nou. Ea a primit informaţii,

încă de la sfârşitul lunii septembrie 1989, potrivit cărora ministrul german de Externe, Hans Dietrich Genscher, afirmase că „în trei luni de zile în România se vor produce evenimente deosebit de importante”.[35]

În 6 decembrie 1989, la Kiev a avut loc o întâlnire între preşedinţii Mihail Gorbaciov şi Francois Mitterand, care a avut ca obiect înţelegerea franco-sovietică privitoare la principalele probleme politice ale Europei, inclusiv la stabilirea elementelor practice privitoare la colaborarea sovieto-franceză pentru înlăturarea lui Nicolae Ceauşescu de la conducerea României. Mitterand l-a informat pe Gorbaciov că, printr-o hotărâre a N.A.T.O., Franţa a fost ţara occidentală desemnată să se implice, alături de U.R.S.S., în răsturnarea regimului Ceauşescu. Cu acest prilej, pe fondul celei mai importante probleme discutate, respectiv cererea insistentă a lui Mitterand ca U.R.S.S. să se opună realizării unităţii Germaniei, Franţa a promis că, intervenind în Europa de Est, nu va încerca să impună acolo valorile occidentale. Mai mult, încercând să-l elibereze pe Gorbaciov de dependenţa de fondurile generoase pe care Germania le împingea către Moscova, Mitterand i-a promis lui Gorbaciov că Uniunea Sovietică va beneficia de finanţare în sume foarte mari de la Banca Europeană de Reconstrucţie şi Dezvoltare. Gorbaciov, nu numai că a fost de acord, dar, în finalul întrevederii, a fost el cel care a cerut sprijinul lui Mitterand pentru a evita unificarea Germaniei, declarând că, dacă nu va reuşi să oprească acest curs al evenimentelor, va fi înlocuit de comuniştii conservatori cu un militar.[36] Evoluţiile ulterioare, din anul 1990, au schimbat destinul unităţii Germaniei în direcţia unificării, iar Gorbaciov şi-a schimbat linia politică de sabotare a acestui proces. Întâlnirea dintre Gorbaciov şi Mitterand dovedeşte faptul că, la sfârşitul anului 1989, nu exista un interes politic deosebit al

Occidentului pentru un regim politic capitalist în România. Penetrarea pieţelor economice ale României de către Occident, iminentă în condiţiile previzibilei destabilizări, care ar fi urmat eliminării lui Ceauşescu, îi era suficientă, astfel că, din punct de vedere politic, Occidentul susţinea reintrarea României în sfera de interese a Moscovei. Sprijinirea politicii şi controlului Uniunii Sovietice în România, însemna, practic, eliminarea şanselor de înlăturare a comuniştilor de la conducerea ţării. Cu o zi înaintea întâlnirii cu Mitterand, Gorbaciov se întâlnise cu Ceauşescu la Moscova şi îl avertizase că Armata Roşie nu se va mai implica pentru susţinerea regimurilor comuniste şi România va fi teatrul unor evenimente care vor schimba radical sistemul socialist. Notele înaintate de Securitate lui Ceauşescu prezentau ca potenţiali duşmani periculoşi pentru România, alături de Franţa şi U.R.S.S., şi serviciile secrete ale statului Israel.[37]

În zilele lui decembrie 1989, când toate planurile serviciilor secrete sovietice de intervenţie în România erau în derulare şi armata acoperită acţiona intens în câmpul tactic, guvernul sovietic condamna cu vehemenţă intervenţia S.U.A. în Panama, dând impresia că asemenea operaţiuni ofensive ar fi inacceptabile pentru Kremlin: „Intervenţia întreprinsă de Washington împotriva unui stat independent este o încălcare făţişă a principiilor fundamentale ale Cartei O.N.U., a normelor relaţiilor reciproce dintre state (…) Acţiunea armată împotriva statului Panama este o sfidare la adresa comunităţii internaţionale care doreşte să-şi aşeze relaţiile pe principiile suveranităţii şi demnităţii altor naţiuni”.[38] În spatele acestor declaraţii guvernamentale, serviciile sovietice acţionau decisiv în România, dar conservatorii sovietici erau mulţumiţi de discursul anti-S.U.A. al lui Gorbaciov.

În general, s-a vorbit despre acţiunile serviciilor de informaţii sovietice în direcţia înlăturării regimului ceauşist din România. Trebuie menţionat însă, aşa cum se va mai vedea pe parcursul prezentei lucrări, că şi serviciile secrete din S.U.A. au fost implicate în aceste eforturi de înlăturare a lui Ceauşescu. În acest sens, dorim s-o citǎm pe Catherine Durandin, istoric recunoscut al activităţii C.I.A., care, în anul 2003, declara că în România, în special, infiltrarea agenţiei a fost „orientată şi foarte performantă. A existat de la începutul administraţiei Reagan şi până la începutul administraţiei Bush tatăl. Munca extraordinară a C.I.A., pentru recuperarea elitelor de opoziţie, care încă îşi mai produc roadele de infiltrare. Oameni care tăceau, dar erau nemulţumiţi; gorbaciovişti români, care nu aveau dreptul la cuvânt şi care au fost invitaţi în S.U.A., formaţi în S.U.A., câteva luni, relansaţi în circuit şi care acum sunt miniştri şi buni clienţi ai N.A.T.O. Da, pur şi simplu.” În februarie 2004, Dominique Fonvielle, fost ofiţer de informaţii francez, a confirmat concluziile unor istorici români, între care şi autorul acestor rânduri, potrivit cărora, în perioada 1986-1989, asupra orânduirii de stat din România s-a declanşat o subversiune internaţională. El a explicat cum a fost ea declanşată şi dirijată în direcţia destabilizării conducerii ţării. Fostul ministru francez de Externe, Roland Dumas, a declarat într-un interviu radiodifuzat că avea cunoştinţă despre complotul anticeauşist încă din vara anului 1989, întrucât ambasadorul Franţei la Bucureşti „şi-a făcut treaba”. Miklos Nemeth, fost premier al Ungariei a vorbit şi el public despre implicarea directă a spionajului maghiar în evenimentele de la Timişoara. Ofiţerul de securitate Nicolae Mavru, fost şef al Serviciului de filaj al Securităţii Judeţului Timiş, a declarat că: „În perioada cât am lucrat în Bucureşti, am reuşit destul de repede, împreună cu colegii mei, să descopăr, să prind şi să

documentez mai multe reţele ale unor diplomaţi americani acreditaţi la Ambasada S.U.A. Din aceste reţele făceau parte ofiţeri de securitate activi sau trecuţi în alte domenii de muncă, urmaşi-„cârtiţe" de-ale lui Pacepa. De asemenea, mai erau în legătura spionilor americani sub acoperire diplomatică ofiţeri M.Ap.N., directori în diverse ministere, înalţi funcţionari din fostul C.S.P., unde se strângeau toate datele privind economia ţării…"[39]

Securitatea raportase lui Ceauşescu şi faptul că, în cadrul consultărilor cu administraţia de la Washington, guvernele Angliei, Franţei, R.F.G. şi Italiei au insistat pentru „respectarea de către Statele Unite ale Americii a înţelegerilor convenite anterior cu statele vest-europene, ca fiecare dintre acestea să aibă un rol sporit în influenţarea situaţiei din Europa de Est, astfel încât să-şi asigure promovarea propriilor interese pe termen lung în această zonă".

Analizând **penetrarea structurilor militarizate ale statului român de către serviciile străine de informaţii**, se poate afirma că Armata a fost mai puternic penetrată de către serviciile sovietice de informaţii, în timp ce Securitatea a colaborat predilect cu serviciile S.U.A.[40] Faptul se poate argumenta în mai mute feluri. Încă din primii ani ai deceniului al şaptelea al secolului trecut, ministrul de Interne Alexandru Drăghici, a intrat în conflict cu consilierii sovietici, solicitând şi obţinând repatrierea lor în U.R.S.S. Moscova a acceptat această solicitare, chiar ofensatoare fiind ea, dar nu a acceptat retragerea consilierilor din Ministerul Apărării Naţionale, care au rămas acolo până în 1967, când Ceauşescu le-a impus să plece.[41]

În Armată, mai ales în ultimii cinci ani de activitate, consilierii sovietici au întărit legăturile informative şi au creat, în acest sens, o reţea, care s-a menţinut peste două decenii, astfel încât în

decembrie 1989, Uniunea Sovietică avea o influenţă mare în Armată, pentru a putea determina evenimentele până la nivelul de abandonare a lui Nicolae Ceauşescu de către numeroase cadre de conducere. Ceauşescu a interzis continuarea trimiterii ofiţerilor români la studii în U.R.S.S., tocmai pentru că aceştia erau recrutaţi ca agenţi. Iniţiativa era însă tardivă. Existau deja numeroşi agenţi. Recrutarea se făcea prin diverse mijloace: promisiuni, perspective de promovare, şantaj, inocularea fricii de a refuza, ameninţarea nedeclarată cu „îngheţarea" carierei etc. În general, sovieticii nu au folosit banul ca mijloc de stimulare a trădării. În anii 1980, Ceauşescu a ordonat scoaterea din funcţii operative a ofiţerilor care făcuseră studiile în U.R.S.S., sau care aveau soţiile rusoaice sau evreice. Mulţi dintre aceştia, însă, s-au regrupat la Academia Militară, devenind ei formatori de ofiţeri şi promovând fiii agenţilor sovietici şi alţi tineri potenţiali viitori colaboratori. La momentul potrivit, în decembrie 1989, activitatea lor avea să fie decisivă. Tot din ordinul lui Ceauşescu, a fost declanşată o campanie de trecere în rezervă, sau de transfer în provincie, a ofiţerilor de formaţie sovietică. În cea mai mare parte, procesul de înlăturare a unui mare număr de agenţi sovietici din armata română a fost declanşat după debarcarea ministrului pro-sovietic al Apărării, Ion Ioniţă[42] şi înlocuirea sa de către generalul Constantin Olteanu. Au existat unele suspiciuni de filosovietism şi la adresa lui Olteanu, motiv pentru care el a fost mutat în funcţia de primar general al Bucureştilor, iar apoi în cea de secretar al C.C. al P.C.R. cu problemele relaţiilor internaţionale. Cu toată această epurare, în decembrie 1989, exista un corp important de generali în funcţii cheie, activi sau reactivaţi, imediat după arestarea lui Ceauşescu, care se aflau în evidenţele Direcţiei a IV-a şi ale U.M. 0110, ca agenţi, agenţi de influenţă sau susţinători ai

dominaţiei sovietice asupra întregii lumi socialiste. Între aceştia se aflau generalii Nicolae Eftimescu, Liviu Traian Ciubăncan, Nicolae Gheorghe Hârjeu, Horia Traian Opruţă[43], Nicolae Tudor, Gheorghe Voinea, Ştefan Dinu, Iosif Rus, Ştefan Kostyal, Dumitru Pletos, Emil (Cico) Dumitrescu, Marin Pancea, Nicolae Doicaru, Ioan Şerb, Grigore Naum, George Popa, Vasile Ionel, Gheorghe Logofătu, Marin Gheorghe Bălteanu, Ioan Bucur Bordei, Gheorghe Constantin Popescu şi alţii. Între criteriile sovietice de racolare de agenţi pentru Operaţiunea „Nistrul", cea prin care trebuia să fie înlăturat Nicolae Ceauşescu, a fost şi cel de a se folosi de ofiţeri din rândul minoritarilor. Astfel erau Ion Ioniţă (ţigan), Nicolae Militaru, născut Lepădat (ţigan), Ştefan Kostyal (ungur) şi alţii.

În Securitate, lucrurile au stat diferit. Luptând să susţină un regim politic care se dorea independent faţă de Moscova, Securitatea l-a secondat de timpuriu pe Ceauşescu în linia sa politică de apropiere faţă de Lumea Occidentală, în general şi faţă de S.U.A., în special, încurajată fiind şi de susţinerea pe care Casa Albă a dat-o vreme îndelungată lui Nicolae Ceauşescu. Apoi, conducătorii Securităţii, în frunte cu generalul Iulian Vlad, nu puteau fi încântaţi de faptul că Uniunea Sovietică atrăsese de partea ei generali din Securitate care fuseseră repudiaţi de instituţie. În acest sens, un exemplu erau generalul Nicolae Doicaru, fostul şef al Direcţiei de Informaţii Externe, sau generalul Jean Moldoveanu (numit secretar de stat în Ministerul de Interne, în decembrie 1989), dar şi alţi generali, sau ofiţeri cu grade mai mici, cum ar fi cunoscutul Virgil Măgureanu. De asemenea, instituţia informativă rivală, Direcţia de Informaţii a Armatei, avea unii conducători deplin ataşaţi Moscovei, cum ar fi vice-amiralul Ştefan Dinu sau generalul Marin Pancea, dar şi alţii, fapt care s-a dovedit din plin şi

în cursul evenimentelor din decembrie 1989. Securitatea s-a poziţionat pe partea opusă celei în care se găsea o mare parte din corpul generalilor din Armată. Această poziţie diferită a celor două instituţii va avea urmări negative pentru istoria post-decembristă a României. Reconcilierea lor, nedorită de factorii politici, nu a avut încă loc. La adâncirea rupturii între Armată şi Securitate a contribuit şi generalul Constantin Nuţă, cel care, în calitate de şef al Direcţiei a IV-a de Contrainformaţii Militare (direcţie care era un fel de „slugă la doi stăpâni") a făcut din unii militari ai M.Ap.N., duşmanii Securităţii.

Începând din anul 1987, controlul Partidului Comunist în Securitate s-a accentuat. Prin Instrucţiunile Nr. D – 00180 şi 00190/1987, se arăta că întreaga activitate din Securitate este condusă de secretarul general al partidului. Un rol crescut au ajuns să-l deţină şi secretarii de partid (locţiitori politici). Din orice unghi de vedere am analiza lucrurile, eşecurile Securităţii în activitatea de identificare şi înlăturare a agenturilor serviciilor străine de informaţii sunt datorate în mare măsură lui Ceauşescu şi aparatului de partid, care au sufocat profesioniştii din informaţii, i-au tutelat mărunt şi au luat deciziile după criterii politice şi nu după raţiuni informative şi de siguranţă naţională. În principal, Ceauşescu este cel care a viciat activitatea Securităţii. El nu a văzut-o niciodată ca pe serviciul de informaţii necesar ţării, ci i-a apreciat şi dorit în special componenta de poliţie politică şi de culegător de informaţii externe care-i erau lui necesare în raporturile internaţionale.

32 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 35 şi 131. Autorul îl citează şi pe colonelul S.R.I. Ioan Rusan, printre altele şi fost şef al Secţiei Sibiu a S.R.I.

Fără să avem documente în acest moment, putem să presupunem că şi serviciile secrete ale S.U.A. să fi avut chiar interesul ca regimul de la Bucureşti să afle despre unele aspecte ale înţelegerilor sovieto-americane din Malta, pentru catalizarea voinţei unor structuri ale statului de acţiune în direcţia schimbării conducătorului care nu mai era agreat. Este posibil şi logic, dar neprobat.

33 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, pp. 180 şi 20-21.

34 Teodor Filip, *Războiul parapsihologic împotriva României*, Editura Obiectiv, Craiova, 1998, p. 39-40.

35 Iulian M. Rotariu, *Recurs*, Editura Sibguard, Sibiu, 1997, p. 19.

36 Alex Mihai Stoenescu, *Din culisele luptei pentru putere 1989-1990. Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2006, pp. 180-181. Autorul citează Jacques Attali, *Verbatim. Tome 3. Chronique des annes 1988-1991,* Ed. Fayard, Paris, 1995.

37 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, pp. 17-19. Departamentul Securităţii Statului l-a informat pe Ceauşescu în legătură cu faptul că Franţa a fost desemnată de N.A.T.O. să intervină în România împotriva conducerii statului.

38 „România Liberă“, Anul XLVII, Nr. 14035, vineri, 22 decembrie 1989, p. 6.

39 Peter Siani-Davies, *Revoluţia română din decembrie 1989,* Editura Humanitas, Bucureşti, 2006, p. 243 şi Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989” – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 131-136.

40 De această părere este şi Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989” – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 139.

41 Corvin Lupu, *România în sistemul relaţiilor internaţionale actuale*, Editura TechnoMedia, Sibiu, 2006, pp. 31-33.

42 A murit în condiţii pe care unele cercuri le apreciază ca fiind suspecte.

43 Cazul său a fost documentat de Securitate şi prezentat lui Nicolae Ceauşescu. Opruţă a fost descoperit ca fiind „100% recrutat de serviciile secrete sovietice”.

Adversarii lui Ceauşescu din interiorul ţării erau agenţi ai unor servicii secrete străine

Evenimentele din decembrie 1989, mai ales cele clandestine, desfăşurate în paralel cu revolta populară, au fost şi sunt ţinute la secret de autorităţile române. Din această cauză, luminarea tuturor conurilor de umbră ale evenimentelor este dificilă şi reconstituirea rămâne incompletă, în stadiul actual al cercetărilor. Cu toate acestea, în ciuda eforturilor de păstrare a secretelor, a martorilor incomozi care au fost asasinaţi, la vedere sau în ascuns, a celor care au murit din cauze naturale, s-au aflat multe acte ale piesei care a dus la căderea dictaturii ceauşiste şi la instituirea controlului militar, informativ, economic şi politic străin în România. Motivaţia conspirării acţiunilor din decembrie 1989 este complexă, după cum se va mai vedea în prezenta lucrare. În evenimente au fost implicate cele două superputeri, alte state occidentale, vecini ai României, ofiţeri superiori români, care l-au trădat pe Ceauşescu. În urma loviturii de stat şi amestecului unor puteri străine în evenimentele din România, a fost adus la conducere un grup de civili şi militari format din colaboratori ai unor state străine, atât din cadrul agenturii sovietice, cât şi din cea a serviciilor occidentale. Lovitura de stat a fost dată în spatele revoltei populare, izbucnită şi ea ca urmare a unor manevre subtile, orchestrate de serviciile străine. Ceea ce s-a propagat pentru opinia publică, cu ocazia evenimentelor şi în anii care au urmat, în România şi în întreaga lume, a fost în mare parte minciună şi acest lucru nu se doreşte a fi deconspirat. Sângele care a curs, în cele mai multe situaţii, nu s-a datorat cauzelor afirmate. Din câte se cunoaşte deja, în condiţiile în care s-au distrus şi ascuns multe documente, altele nu se scot încă, iar unele este posibil că nu se vor face publice niciodată, mulţi dintre liderii Frontului Salvării

Naţionale au fost persoane cu dosare de urmărire informativă voluminoase, de agenţi ai unor puteri străine. Unii dintre ei se găseau sub supraveghere permanentă (Ion Iliescu, Dumitru Mazilu[44], Nicolae Militaru, Vasile Ionel etc.), iar alţii aveau domiciliu impus şi supravegheat (Virgil Măgureanu, Andrei Pleşu, Silviu Brucan etc). Privitor la evenimentele din decembrie 1989, din biografia lui Ion Iliescu sunt de reţinut câteva aspecte semnificative. Tatăl său a fost unul dintre membrii fondatori ai P.C.R. El a trăit în climatul politic în cadrul căruia ideea că Uniunea Sovietică este singura speranţă de salvare a mişcării comuniste internaţionale era *tabu.* A fost activist de tânăr. S-a căsătorit cu o rusoaică de origine evreiască, după moda timpului dominaţiei sovietice în România. A ajuns să deţină funcţii foarte importante: prim secretar al C.C. al U.T.C., secretar al C.C. al P.C.R. şi prim secretar P.C.R. al judeţului Iaşi. După 1971, a început coborâşul: secretar cu propaganda la Timişoara, ministrul apelor, director la Editura Tehnică. O vreme, a fost foarte agreat de Nicolae Ceauşescu, care, în tinereţe, se ascunsese de mai multe ori în casa tatălui lui Ion Iliescu. După ce Securitatea a primit atribuţii de protecţie împotriva reţelei sovietice din România, au apărut primele informaţii despre colaborarea sa strânsă cu agentura sovietică. În faţa probelor, s-a dispus trecerea lui în funcţii mai mici, dar onorabile, fapt care l-a nemulţumit profund pe Iliescu şi l-a determinat să acţioneze împotriva lui Ceauşescu, până la moartea acestuia. Generalul Nicolae Pleşiţă a vorbit şi despre alte motive de nemulţumiri ale lui Ceauşescu faţă de Ion Iliescu. În 1989, Ion Iliescu era în contact cu ambasadorul sovietic la Bucureşti, Evgheni M. Tiajelnikov. Virgil Măgureanu a declarat că perspectiva venirii lui Ion Iliescu la putere în România s-a conturat nu numai în U.R.S.S., dar şi în alţi „centrii de decizie majori din Europa”, cu 2-

3 ani înaintea căderii lui Ceauşescu. Acesta a fost motivul principal pentru care Iliescu a fost supravegheat informativ cu atenţie. Sunt de semnalat şi aspectele din biografia lui Ion Iliescu pe care le relevă lucrarea Vladimir Alexe, *România secretă*, Editura Elit, Bucureşti, 2004, pp. 24, 194, 202, la care nu ne referim. În anul 1987 era deja dorit de Mihail Gorbaciov ca şi urmaş al lui Nicolae Ceauşescu, fapt care reprezenta o adevărată desemnare. În primăvara anului 1989, Kremlinul a comunicat Franţei dorinţa sa de a-l înlătura pe Nicolae Ceauşescu cu Ion Iliescu.[45] U.M. 0920/A, o unitate specială a Departamentului de Informaţii Externe, însărcinată cu activitatea contrainformativă împotriva U.R.S.S., a depistat şi înregistrat magnetic contactele secrete pe care Ion Ilici Iliescu, atunci Secretar al C.C. al P.C.R. pentru propagandă şi agitaţie, le-a avut cu un membru al unei delegaţii „ideologice" sovietice aflat în vizită la Bucureşti. Acesta i-a spus: „Kremlinul ar fi mai fericit cu tovarăşul Iliescu în fruntea Partidului Comunist Român." Ceauşescu, care ştia de la U.M. 0920/A că sovieticul care l-a contact pe Ion Iliescu venise în România să recruteze aderenţi pentru o lovitură de stat în România, a ascultat de câteva ori banda de magnetofon ce conţinea înregistrarea acestei convorbiri pe care Iliescu, bineînţeles, nu o raportase autorităţilor române. La scurt timp după aceasta, Ceauşescu l-a îndepărtat pe Iliescu din anturajul său apropiat, numindu-l prim secretar al Comitetului Judeţean Iaşi al P.C.R. Pentru a nu irita Moscova, Ceauşescu l-a păstrat însă membru supleant al Comitetului Politic Executiv, dar a ordonat U.M. 0920/A să-l ţină pe Iliescu în continuă supraveghere.

Pentru înlăturarea lui Nicolae Ceauşescu de la conducerea României, serviciile sovietice au iniţiat Planul *Dnestr*. Acesta a fost declanşat în august 1969, când Ceauşescu a invitat în România, fără a

avea acordul Moscovei, pe preşedintele american Richard Nixon, care, în acea perioadă de îngheţ Est-Vest, nu era agreat de Kremlin. Era o iniţiativă revoluţionară pentru întreaga lume comunistă. Lansarea Planului *Dnestr* a fost precedată de anularea de către Moscova a vizitei pe care Brejnev şi Kosâghin urmau să o facă în România, în acel an, vizită ce fusese larg popularizată în presa celor două ţări. Planul *Dnestr* a avut cinci prevederi de bază: (1) preluarea conducerii Armatei şi Securităţii de către un înalt ofiţer român recrutat de organele sovietice; (2) crearea unui Front al Salvării Naţionale, care figura şi în planurile Kremlinului pentru instalarea de guverne pro-sovietice în Grecia şi Spania; (3) atragerea simpatiei internaţionale prin lansarea zvonului că zeci de mii de oameni au fost ucişi de terorişti străini veniţi în ajutorul lui Ceauşescu; (4) informarea permanentă a Moscovei asupra stadiului loviturii de stat; şi (5) solicitarea intervenţiei militare a U.R.S.S. în cazul când succesul loviturii de stat ar fi fost periclitat.

După ani de zile în care serviciile sovietice de informaţii au activat agentura din România, întâmpinând mereu greutăţi din cauza principiului rotaţiei cadrelor din partid, din Armată şi din Securitate, s-a constituit un nucleu în jurul căruia să se construiască proiectele de răsturnare a lui Ceauşescu. Cei mai importanţi membri au fost Nicolae Militaru (Nicolae Lepădat), Silviu Brucan (Saul Brukner) şi Ion Ilici Iliescu. În anul 1982, Militaru şi Iliescu au discutat pentru prima oară despre subiectul înlăturării lui Ceauşescu, la Spitalul Elias. Militaru era internat, iar Iliescu venise să îl viziteze pe Valter Roman (Ernst Neulander), tatăl viitorului membru al grupului complotist din decembrie 1989 şi prim ministru al României, care era şi el internat. Au urmat alte întâlniri între cei doi. Militaru era agent format de G.R.U. El complotase împotriva lui Ceauşescu

încă din anul 1973, împreună cu generalul Ion Ioniţă.[46] Puncte de sprijin ale conspiratorilor în partid au fost, printre alţii mai puţin importanţi, Vasile Patilineţ, Virgil Trofin, Gogu Rădulescu şi Ioan Ursu, iar în Securitate conspiratorii îl aveau şi pe Virgil Măgureanu (Imre Asztalos), căpitan la Serviciul de sinteze al C.I.E., care avea acces la informaţii importante pentru complotişti, dar, într-o măsură mai mare sau mai mică, şi pe alţii. Silviu Brucan avea mare experienţă şi cunoştea bine mediile politice, mai ales pe cele evreieşti, din Washington şi Moscova. Virgil Trofin a fost depistat de Securitate pentru activitate anticeauşistă şi s-a stins imediat, cauza morţii consemnată în certificatul de deces (1982), respectiv înec cu propria vomă, fiind controversată. Cel care a anchetat moartea lui Trofin a fost procurorul Nicolae Popovici, care, ulterior, avea să fie numit procuror general al României. Există afirmaţii potrivit cărora grupul ar fi iniţiat o primă tentativă de lovitură de stat militară în anul 1983, dar aceasta a eşuat. În toamna anului 1984, Ioan Ursu a informat complotiştii despre o iminentă vizită a lui Ceauşescu în Germania Federală, momentul unei lovituri militare de stat fiind apreciat ca propice. Securitatea l-ar fi informat pe Ceauşescu şi complotul a fost dejucat. Unităţile militare care erau pregătite să acţioneze în favoarea complotiştilor au fost mutate din Bucureşti în provincie într-o singură noapte. Grupul militar de complotişti a fost dizolvat, pentru moment. A fost depistat ca şi complice Vasile Patilineţ, care fusese deja destituit din funcţiile de secretar al C.C. al P.C.R. şi de ministru al Pădurilor şi mutat ambasador la Ankara. Întreaga familie fusese lovită dramatic de soartă. Fiica îi murise în urma unei întreruperi de sarcină, iar fiul i s-a sinucis. Curând, a murit şi el, în certificatul de deces menţionându-se că ar fi făcut infarct la volan, pe

şoseaua Ankara-Istambul. Imediat după aceste evenimente, complotiştii au format *Comitetul Salvării Naţionale*, căruia i-au schimbat ulterior denumirea în *Frontul Salvării Naţionale*, în anul 1987. În acel an, complotiştii au obţinut un succes important. Nicolae Militaru a fost la Constanţa şi a reuşit să-l contacteze pe consulul sovietic din acest oraş, cu ajutorului altei filiere sovietice de informaţii, din care făcea parte şi comandorul Radu Nicolae, un apropiat al lui Militaru. Consulul sovietic i-a dat asigurări că dacă Ceauşescu va fi răsturnat, Moscova va recunoaşte Comitetul Salvării Naţionale ca legitim la conducerea ţării. În acelaşi an, a murit generalul Ion Ioniţă. La înmormântarea lui, au fost prezenţi mulţi dintre complotiştii din decembrie 1989. Virgil Măgureanu se referă la acest moment declarând: „…toţi aceştia alcătuiau o veritabilă reţea. M-am uitat şi la momentul când, la moartea lui Ioniţă, erau toţi prezenţi acolo. Am fost şi eu acolo…”[47] După moartea importanţilor complotişti, grupul Militaru-Iliescu a devenit mai prudent. În vara anului 1989, generalul Victor Athanasie Stănculescu şi-a făcut concediul de odihnă în Ungaria, la Balaton, împreună cu ministrul ungar al Apărării, Ferenc Karpatyi. Cu acest prilej, Stănculescu a promis că în cazul unei acţiuni împotriva lui Ceauşescu, Armata României nu se va implica şi va permite răsturnarea dictatorului.[48] După cum el însuşi a recunoscut parţial, la Balaton, Stănculescu a fost contactat de importanţi ofiţeri de informaţii militare sovietice şi chiar de rezidentul K.G.B. pentru mai multe ţări central şi est-europene, cărora le-a dat garanţii că va ajuta la realizarea planurilor de răsturnare a lui Ceauşescu. În toamna aceluiaşi an, la nunta fiului generalului Stamatoiu, Stănculescu l-a rugat pe acesta să-i aprobe fiicei sale, căpitan de securitate, şef de birou la Întreprinderea „Dunărea”, a Securităţii, să treacă în rezervă, fără alte explicaţii. În aceeaşi

toamnă a lui 1989, Stănculescu l-a rugat pe generalul Alexie, adjunct al şefului D.S.S., să îi aprobe trecerea în rezervă a ginerelui său, ofiţer de securitate la unitatea R, din cadrul Direcţiei Generale de Transmisiuni a D.S.S. Nici Stamatoiu şi nici Alexie nu i-au raportat lui Vlad aceste surprinzătoare cereri aprobate de trecere în rezervă ale fiicei şi ginerelui lui Stănculescu şi nici nu au discutat împreună despre aceasta. Astfel, Stănculescu şi-a pus copiii la adăpost, din timp, fără ca Securitatea să bănuiască vreun motiv. Astăzi ştim că Stănculescu cunoştea faptul că erau planificate evenimente în cadrul cărora Securitatea urma să fie ţintă în vederea lichidării instituţionale.

În primăvara anului 1989, regimul Ceauşescu a fost ţinta unui atac mediatic venit din partea a şase vechi şi foarte cunoscuţi activişti ai Partidului Comunist. Aceştia au redactat o scrisoare care a fost remisă presei occidentale şi care, intens mediatizată, a avut un ecou larg. Scrisoarea „celor şase" a fost iniţiată de serviciile sovietice de informaţii, iar de scrierea ei s-a ocupat mai întâi activistul de partid din ilegalitate Gheorghe Apostol, important lider al P.C.R., în perioada lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. El fusese iniţial racolat ca agent sovietic în România şi, apoi, reactivat în Brazilia, unde fusese trimis de Ceauşescu ca ambasador. Pentru conceperea scrisorii „celor şase", Apostol a fost contactat de spionul sovietic Krasnov, cu care s-a întâlnit în Grădina Zoologică de la Băneasa. Apostol i-a contactat pe ceilalţi cinci semnatari, Corneliu Mănescu, Silviu Brucan, Alexandru Bârlădeanu, Grigore Răceanu şi Constantin Pârvulescu.[49] Prima variantă, scrisă de Apostol, a fost modest redactată, fapt care l-a făcut pe Brucan să intervină şi să o refacă. Scrisoarea a fost citită la B.B.C., în 10 martie 1989, fiind apoi reluată şi de alte posturi. Ea a fost considerată a fi cel mai semnificativ act de disidenţă din interiorul Partidului Comunist Român, deşi autorii ei nu erau

disidenţi, ci erau agenţi ai unor servicii străine de spionaj, sau persoane agreate de aceştia.[50] La ora transmiterii ei, nu se ştia nici că este opera serviciilor sovietice şi nici că unii dintre semnatari erau agenţi ai unor servicii străine. În anul 2003, într-un interviu dat la Rompres, Apostol a declarat: „A aflat Ceauşescu şi a convocat un grup de tovarăşi din secretariatul de partid să mă ancheteze şi să mă determine să reneg cele ce am scris în scrisoare. Am fost bumbăcit la partid vreo lună de zile. A fost chemată şi soţia şi fiica, să mă convingă să renunţ la conţinutul scrisorii. Am fost exclus din partid şi dat pe mâna Securităţii. Am fost anchetat din mai 1989, până în decembrie 1989. Eram cu domiciliul forţat, nu aveam voie să vorbesc cu nimeni, nu avea voie să vină nimeni la mine, telefonul era blocat. Mă luau dimineaţa la ora 8 - 9 şi stăteam la închisoarea de la Rahova, până pe la 11 - 12 noaptea”. Silviu Brucan l-a acuzat pe Gheorghe Apostol, că ar fi cedat presiunilor şi i-ar fi trădat pe ceilalţi cinci semnatari. După afirmaţiile lui Vladimir Tismăneanu (Tismenski), deşi există informaţii că a fost contactat, Ion Iliescu nu a avut curajul să semneze scrisoarea „celor şase”.[51] Virgil Măgureanu este de părere că scrisoarea „celor şase” a fost o idee care le-a aparţinut sovieticilor şi „era o piesă din scenariu”, reprezentând un semnal serios dat lui Ceauşescu de sovietici. Ea urmărea să convingă aparatul de partid să se urnească din loc şi să declanşeze schimbarea lui Ceauşescu din interiorul partidului.[52] În ciuda unor nemulţumiri evidente la adresa modului de a conduce a lui Ceauşescu, în rândul P.C.R., al Armatei şi al Ministerului de Interne, nu a existat o dizidenţă. Au existat doar acţiunile unor agenţi ai serviciilor secrete străine, foşti sau prezenţi lucrători în aceste structuri ale statului şi în altele. Şeful Securităţii Bucureşti, colonelul Goran, a declarat, că, după transmiterea la radio a scrisorii, în discuţiile pe

care le purtau cei din grupul Iliescu, se afirma: „Noi ce facem? Că, dacă cei şase au ieşit la Europa Liberă cu scrisoarea respectivă, noi o să fim mai puţin cunoscuţi”.[53]

În aprilie 1989, Securitatea i-a înaintat lui Ceauşescu un raport privitor la stadiul în care acţiona grupul conspirator Iliescu-Militaru. Conducătorul a cerut ca grupul să fie destrămat şi s-a ajuns la mutarea lui Măgureanu la Focşani, a lui Pleşu la Tescani, a lui Brucan în Dămăroaia, a reţinerii lui Mazilu în România, la domiciliul său şi s-a dispus suplimentarea tehnicii operative şi a filajului în supravegherea lui Ion Iliescu şi altor membri ai grupului. Măsuri s-au luat şi împotriva altor persoane suspecte.

Cel care a făcut legătura între opoziţia ascunsă din România şi marile puteri a fost Silviu Brucan. În anul 1988, Ceauşescu a aprobat să i se elibereze paşaportul, în pofida informaţiilor oferite de Securitate, care atenţionau că Brucan unelteşte împotriva statului. Brucan s-a deplasat oficial pe ruta Bucureşti–Washington–Londra–Paris–Viena-Moscova-Viena-Bucureşti, făcând legătura între factorii interni şi externi implicaţi în evenimente. Prin aceste locuri s-a întâlnit şi cu personalităţi remarcabile ale francmasoneriei, din care el însuşi a făcut parte.[54] Brucan a fost invitat în S.U.A. să ţină prelegeri la universităţi şi a primit bani, sub pretextul de a pregăti publicarea unei cărţi. În S.U.A. s-a şi operat de apendicită, perioadă în care a scăpat filajului agenţilor Securităţii. La întoarcerea în România, Brucan a fost preluat de la Viena de agenţi sovietici ai Unităţii „T” şi dus la Moscova, fără ştampilarea paşaportului, unde a purtat convorbiri la nivel înalt, privitor la schimbarea regimului ceauşist.[55] Activitatea lui Brucan şi traseul său sunt dovezi care atestă colaborarea serviciilor sovietice şi americane în acţiunea din România. Este foarte logic să credem că americanii i-au cerut lui Brucan să ia legătura

cu sovieticii şi aşa s-a născut improvizaţia introducerii pe traseu a rutei Viena-Moscova şi retur. De această părere este şi profesorul Virgil Măgureanu. În timpul călătoriei sale, el a purtat discuţii şi cu oficialităţi importante din statele vizitate. Faptul că a fost primit la nivele înalte, cu toate că se ştia de dizgraţia sa de la Bucureşti, dovedeşte interesul străin pentru catalizarea acţiunilor oponenţilor regimului ceauşist, dorinţa străină de implicare în problemele României. Silviu Brucan a fost redactor şef la „Scânteia", în primii ani ai sovietizării României, apoi director adjunct al Radio - Televiziunii Române, ambasador al României la Washington şi ambasador al României la O.N.U. După revenirea în România, Brucan a reuşit să trimită un text critic la adresa lui Ceauşescu, la „Europa Liberă", prin intermediul Agenţiei U.P.I. Reacţia Securităţii a fost atât de puţin severă, încât el a reuşit să trimită un al doilea text, de data aceasta conţinând un interviu, în care îl critica violent pe Ceauşescu. Nici cu acest prilej nu s-a întâmplat nimic, cu excepţia faptului că i s-a impus să locuiască în cartierul bucureştean Dămăroaia, cu domiciliu obligatoriu. Brucan nu a respectat domiciliul impus şi a locuit la fiica sa, în cartierul Primăverii. Tot în anul 1989, cu toate că avea domiciliu supravegheat la Focşani, Virgil Măgureanu a fost lăsat să facă mai multe vizite în Uniunea Sovietică. Măsura mutării în domicilii supravegheate a unor conspiratori a fost luată de organele Partidului Comunist, respectiv de către Ion Radu şi Nicolae Constantin, foarte posibil cu avizul lui Ceauşescu.[56]

Din aceste stări de lucruri de la nivelul anului 1989, putem să conchidem că Securitatea nu acţiona cu convingere împotriva celor care complotau împotriva regimului ceauşist, mai ales dacă aceştia erau colaboratori ai serviciilor speciale străine. Au fost şi unele situaţii când, în

anul 1989, în teritoriu, Securitatea a fost informată că anumiţi cetăţeni vor părăsi România fraudulos şi nu s-au luat nici un fel de măsuri, ceea ce, anterior, era de neînchipuit.

În data de 5 ianuarie 1990, într-un interviu pentru ziarul „Le Monde", Petre Roman a afirmat: „Cu mai multe luni înainte (de evenimentele din decembrie 1989 n.a.), Militaru şi Iliescu discutaseră despre situaţia din ţară. Se gândeau că trebuie strânse laolaltă personalităţile pentru salvarea naţiunii…După câteva zile, Iliescu şi Militaru au fost chemaţi şi li s-a prezentat înregistrarea convorbirii lor… După care, cei doi au plecat acasă…"[57] Profesorul universitar Ioan Totu, ministru de Externe al României, până în toamna anului 1989, a declarat că: „(…) În S.U.A. şi unele ţări din Europa (în primul rând, Anglia) s-au înfiinţat, încă cu mulţi ani în urmă, cercuri speciale de spionaj şi destabilizare a României sub conducerea C.I.A., persoana împuternicită să acţioneze conform intereselor americane fiind Silviu Brucan".[58] După evenimente, Ioan Totu a murit, în condiţii care nu sunt clarificate în totalitate, existând şi în cazul său suspiciuni că ar fi fost asasinat. Varianta oficială este aceea că el s-ar fi spânzurat în propria casă.

Cele arătate în rândurile de mai sus, ca şi alte foarte numeroase dovezi ale implicării serviciilor speciale străine pentru răsturnarea lui Nicolae Ceauşescu, a fost multă vreme pusă la îndoială, la nivelul opiniei publice. Nici unii dintre demonstranţi nu au acceptat uşor ideea că au ieşit la demonstraţie cu bună credinţă, din proprie iniţiativă şi că, fără să vrea şi fără să-şi dea seama, acolo, în stradă, au intrat într-o mişcare atent controlată, inteligent manipulată şi dirijată de profesionişti străini, înspre un deznodământ care nu era cel dorit şi proiectat de ei. Confruntarea cu această realitate le-a produs o mare dezamăgire, multora dintre ei.

Cu aproximativ 10 zile înaintea loviturii de stat, Radio „Europa Liberă” şi alte posturi occidentale în limba română, au transmis şi repetat, de mai multe ori pe zi, ştirea potrivit căreia în România funcţionează un Front al Salvării Naţionale şi că acesta se află foarte aproape de a prelua puterea. În acelaşi timp, referindu-se la articole apărute în ziarul „Le Point”, numitul post de radio a cenzurat referirile la legăturile complotului din România cu Uniunea Sovietică, despre care se relata în „Le Point”.[59] Securitatea a avut date că Frontul Salvării Naţionale a fost conceput şi materializat încă în anul 1987, la Moscova, şi era produsul unei colaborări între serviciile de informaţii ale U.R.S.S. şi Franţei.[60] Şeful Direcţiei I-a a Securităţii a declarat că subalternii lui au confiscat la intrarea în ţară un număr de 10.000 de manifeste anticeauşiste, semnate Frontul Salvării Naţionale, tipărite în Franţa, în limba română.[61] Manifestele care au fost răspândite în România, în decembrie 1989, au avut un caracter anticeauşist, nu unul anticomunist. Ele nu vizau regimul politic, ci conducătorul statului. Într-un interviu dat curând după lovitura de stat, de către Cazimir Ionescu, vicepreşedinte al F.S.N., în Marea Britanie, cunoscutului ziar “Times”, el a declarat că Frontul exista de 2 ani şi era format din oamenii care au preluat puterea în 22 decembrie 1989.[62] Comandorul Nicolae Radu, conspirator al grupului Iliescu-Militaru, a declarat că, în anul 1985, generalul Ion Ioniţă ar fi constituit un Comitet al Salvării Naţionale, despre care el a aflat ulterior.[63]

44 A fost şeful Direcţiei Juridice din Ministerul de Externe, apoi a fost trimis ca înalt funcţionar la O.N.U. La sfârşitul anului 1987, Dumitru Mazilu a prezentat un raport în cadrul subcomitetului O.N.U. pentru drepturile omului, în care a criticat politica României în acest domeniu. Ajuns la Bucureşti, nu a mai fost lăsat să revină la post şi a fost supus unei supravegheri atente.

În 22 decembrie dimineaţa, a fost ridicat împreună cu familia şi dus la Alexandria, iar după amiază, adus înapoi şi prezentat la televiziune şi apoi la sediul C.C.

45 Vezi şi Alex Mihai Stoenescu, *Din culisele luptei pentru putere 1989-1990. Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2006, pp. 84-85, 87.

46 În 1990, Militaru a declarat că, în anul 1974, într-o discuţie purtată în Pădurea Băneasa, a fost încurajat şi de către Ion Gheorghe Maurer să acţioneze împotriva lui Ceauşescu, „pentru ţară".

47 Măgureanu, Virgil, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 35. Autorul afirmă că Ion Ioniţă i-ar fi declarat lui Ion Iliescu faptul că Virgil Măgureanu era ofiţerul de Securitate care l-a racolat pe el.

48 Informaţia a fost divulgată pe filieră ungară. Vezi Antonia Rados, *Die Verschworung der Securitate*, Hamburg, 1990, p. 27.

49 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 46.

50 Corneliu Mănescu era agreat de serviciile franceze, care, în 22 decembrie 1989, doreau să-l susţină chiar pentru funcţia de preşedinte al României, fapt care nu a fost posibil datorită greutăţii decisive a opţiunii sovietice pentru Ion Iliescu.

51 Iată ce scria Dorin Matei în articolul *Istoria din spatele vitrinei cu marionete sau tâlcul Scrisorii celor şase*: „… România reformatoare se exprima prin vocea celor şase bătrâni bolşevici, încărcaţi de păcatele tinereţii şi marginalizaţi de Ceauşescu, încă de la începutul reformelor sale. Toţi aveau peste 70 de ani şi reprezentau stratul geologic primar al comunismului românesc. Cel mai vârstnic, Constantin Pârvulescu era membru fondator al P.C.dR. şi nu se va dezice până la sfârşit de crezul său în desăvârşirea utopiei. Gheorghe Apostol fusese un stalinist ortodox, abătut din drumul către vârful ierarhiei de partid, de grupul celor care au ales drept succesor al lui Gheorghiu-Dej, o tânără speranţă, în persoana lui N. Ceauşescu. Grigore Răceanu era un veteran al luptei pentru comunizarea României, în vreme ce Corneliu Mănescu, mai lustruit, datorită carierei diplomatice, nu se deosebea, pe fond, cu nimic de dinozaurii care trecuseră prin ciclul comprimat de instrucţie muncitorească şi cursul scurt de istorie al P.C.U.S.

Alexandru Bârlădeanu mărturisea, la rândul său, un *cursus honorum* de apparatcik clasic: ilegalist, trecuse Nistrul în „măreaţa Uniune Sovietică”, unde se instruise în tehnicile diversiunii, în calitate de crainic-mesager al Radioului sovietic, spre a reveni în ţară, în furgoanele Armatei Roşii. Ulterior a devenit academician fără operă şi planificator al economiei centralizate, după modelul sovietic, făcând ceea ce ştia mai bine, şi anume să aplice în România, învăţămintele sovietice. Eliminat ulterior de către Ceauşescu, întrucât trecutul lui de stalinist notoriu nu mai era conform cu proiectele sale, Alexandru Bârlădeanu avea două perspective: 1) să-şi consume în linişte pensia de apparatcik; 2) să se recupleze la directivele Centrului. Cum era de aşteptat, bătrânul conspirator va alege a doua variantă. În fine, Silviu Brucan, care semnează, cu o şiretenie de bolşevic îmbătrânit în rele, doar „fost redactor-şef ad-interim al Scânteii” era un dinozaur din specia călită să supravieţuiască schimbării erelor istorice, să rămână pururi tânăr şi să dea lecţii despre democraţie pe stil nou. Fusese toată viaţa un complotist format la şcoala sovietică, dar era prea inteligent ca să se ataşeze unor cauze pierdute. În autobiografia sa, mereu ajustată, Silviu Brucan omite să mărturisească faptul că fusese un stalinist notoriu, că orchestrase campania de „demascare” a partidelor istorice, a lui Iuliu Maniu şi C.I.C. Brătianu, că beneficiase de toate privilegiile sistemului şi închisese ochii la crimele înfăptuite de regimul comunist. Despre acestea din urmă, va declara, cu o seninătate olimpiană: „Am preferat să nu ştiu”. Are amnezii premeditate şi cu privire la călătoriile sale la Moscova şi Washington, în chiar lunile premergătoare căderii regimului lui Ceauşescu. Călătorea, probabil, în calitate de turist copleşit de nostalgii, „în căutarea timpului pierdut” (?!). Personajul a făcut cea mai spectaculoasă carieră publică post-decembristă dintre cei şase semnatari ai *Scrisorii*, devenind ideolog şef şi consilier de taină al noii puteri.”

52 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, pp. 47-48. Autorul este de părere că Ceauşescu trebuia să îl asculte pe Gorbaciov şi să se dea singur la o parte. Ceauşescu a rezistat însă, iar cei care hotărâseră schimbarea lui au amplificat intervenţia în România până la cotele necesare atingerii obiectivului şi aşa s-a ajuns la crimele din decembrie.

53 Alex Mihai Stoenescu, *Din culisele luptei pentru putere 1989-1990. Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2006, p. 92.

54 Gheorghe Raţiu, *op. cit.*, p. 169 şi Radu Portocală, *op. cit.*, p. 21-22.

55 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 46. Măgureanu consideră această acţiune a lui Brucan ca o confirmare a conlucrării între serviciile secrete sovietice şi ale S.U.A., pentru „acţiunea din decembrie 1989" din România. Brucan a afirmat că ar fi discutat cu Gorbaciov, dar, este posibil ca el să nu a fost primit de chiar de către Gorbaciov, ci de către secretarul C.C. al P.C.U.S. Alexandr Iakovlev, care era eminenţa cenuşie a regimului perestroikist.

56 Menţiunea este importantă, întrucât, după decembrie 1989, cei în cauză au afirmat mereu că Securitatea este cea care i-a surghiunit.

57 Vezi şi Radu Portocală, *op. cit.*, p. 122-123.

58 Teodor Filip, *op. cit.*, p. 41.

59 Radu Portocală, *op. cit.*, p. 26.

60 Nu ar fi fost prima colaborare între cele două servicii. Ele au realizat împreună şi lovitura de stat din Iran, în urma căreia a fost răsturnat de la putere Şahul Mohammed Reza Pahlavi Aryamer şi înlocuit cu ayatolahul Komeiny. Vezi şi Gheorghe Raţiu, *op. cit.*, p. 217.

61 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO, Bucureşti, 2005, pp. 514-515.

62 "Times" din 3 ianuarie 1990.

63 Vartan Arachelian, *În faţa dumneavoastră. Revoluţia şi personajele sale,* Editura Nemira, Bucureşti, 1998, p. 95.

Ceauşescu s-a îndepărtat de Securitate şi de Armată

Începând cu anul 1988, au fost sistate avansările în grad ale ofiţerilor, atât din Armată, cât şi din Securitate şi Miliţie, sporind neîncrederea şi nemulţumirile acestora. Se pare că Nicolae Ceauşescu a fost influenţat să ia această decizie şi de către Elena Ceauşescu.

Pe parcursul domniei sale, Ceauşescu s-a temut de Securitate. Acest lucru nu a fost perceput în opinia publică, dar s-a făcut simţit în interiorul puterii. El a fost mereu preocupat să ţină această importantă instituţie sub controlul partidului şi a unor generali proveniţi din M.Ap.N., ca de exemplu Constantin Nuţă, Gheorghe Vasile, Teodor Sârbu, Gheorghe Zagoneanu, Constantin Stoica, Grigore Răduică, Vasile Moţ şi alţii, pe care i-a numit în funcţii importante în Securitate. Între Ceauşescu şi o parte din Securitate a existat o neîncredere, o teamă reciprocă, care va influenţa mult lovitura de stat din decembrie ’89, când rolul Securităţii şi al generalului Iulian Vlad în abandonarea şi, implicit, răsturnarea dictatorului, va fi foarte mare. După „cutremurul” Drăghici, din anul 1968, au avut loc noi destituiri la vârful instituţiei, care s-au desfăşurat pe parcursul mai multor ani. În martie 1973 a fost destituit ministrul de Interne Ion Stănescu, generalul Nicolae Pleşiţă şi alţii.[64] La conducerea Ministerului de Interne a fost adus Emil Bobu, un „politruc” fără personalitate, sobru şi necorupt, dar obedient şi care a îndepărtat din aparat lucrători cu autoritate profesională şi morală. Lista acestora este lungă. Încrederea lui Ceauşescu în Securitate a scăzut pe măsură ce era vizibil că pe plan internaţional, toate eforturile sovieto-americane de instaurare a Noii Ordini Mondiale, se făceau prin intermediul serviciilor de informaţii ale statelor.[65] De altfel,

Ceauşescu organizase un serviciu paralel de informaţii în cadrul aparatului de partid, bazat în mare măsură pe birourile de informare-documentare, existente la nivel central şi local. Rapoartele acestora erau întocmite cu grijă, pentru a se evita prezentarea realităţii social-politice în toată cruzimea ei, ci cu preocuparea ca dictatorii să citească ceea ce le plăcea să audă.

În istoriografia evenimentelor premergătoare loviturii de stat, se întâlnesc şi două acţiuni, îndoielnice, nesigure că au avut loc, oricum, neelucidate. În vara anului 1989, colonelul inginer Tiberiu Gruia, şeful Serviciului de contraspionaj din Timişoara, împreună cu un alt ofiţer şi cu trei civili, ar fi organizat un grup clandestin, încercând să pregătească răsturnarea regimului Ceauşescu. Un alt ofiţer de securitate care ar fi acţionat clandestin împotriva regimului ceauşist, a fost colonelul Paulian Păsărin, fost şef de serviciu la Direcţia a V-a, însărcinată cu paza familiei Ceauşescu şi a demnitarilor. Încă din anul 1977, acesta a fost printre iniţiatorii „Frontului Democratic din România", organizaţie care îşi propunea răsturnarea regimului ceauşist, fără să acţioneze în vreun fel.[66] Acţiunile lor au fost însă timide. Pericolul de a fi deconspiraţi şi frica erau foarte mari. Toată iniţiativa s-a rezumat la nişte discuţii, care nu au produs nici un fel de efecte.

Încrederea lui Ceauşescu în Armată, instituţia în cadrul căreia s-a afirmat el decisiv, l-a determinat ca, în prima parte a anului 1989, să aprobe desfăşurarea unor aplicaţii ale forţelor Direcţiei de Informaţii a Armatei Române cu cele ale forţelor similare din Ungaria. Aplicaţia s-a desfăşurat în lunile martie-aprilie 1989, în judeţul Bihor. Cercetările ulterioare vor dovedi dacă această aplicaţie este în vreun fel legată şi ea de evenimentele terorist-diversioniste din decembrie 1989.

64 Scandalul a pornit de la doctorul personal al Elenei Ceauşescu, Abraham Schechter, care fusese găsit aruncat de la etajul 5, în curtea Spitalului de Urgenţă Floreasca din Bucureşti, unde lucra, pe lângă postul de la Spitalul Elyas. El fusese unul dintre cei care au confirmat că Gheorghe Gheorghiu-Dej a fost iradiat. Ancheta a condus-o generalul Ion Dincă, care, după 1989, a promovat concluzia că el s-a sinucis din cauza presiunii psihologice a Securităţii. Dincă nu a putut prezenta probe, dar în urma concluziei lui Dincă, a fost destituit generalul Pleşiţă. Dincă era supărat pe Securitate, datorită rolului pe care ea l-a jucat în înlăturarea lui Ceauşescu. Despre Schechter s-a spus că în anii ’50 a fost amantul Elenei Ceauşescu. Colonelul de securitate de la Direcţia a V-a, Dumitru Burlan a declarat că doctorul Abraham Schechter a fost agent al Mossad, care ar fi aflat că medicul are relaţii intime cu Elena Ceauşescu şi l-ar fi asasinat, probabil de teama de a nu deconspira relaţia sa cu Mossadul, ceea ce ar fi compromis Israelul în ochii lui Ceauşescu. Vezi şi Neagu Cosma, *Securitatea. Poliţia politică. Dosare. Informatori*, Bucureşti, 1998, p. 121-122.

65 În mod destul de curios, generalul Neagu Cosma, altfel un cercetător şi memorialist respectat, a declarat că în iulie 1989, generalul Vlad ar fi fost convocat la Biroul Executiv al C.C. al P.C.R., în faţa celor doi Ceauşeşti, a lui Constantin Dăscălescu şi a lui Emil Bobu. Ceauşescu i-ar fi spus: „Te-am chemat să ne spui în slujba cărui serviciu de spionaj se află Securitatea”, apoi i-a reproşat că: „Puneţi în gura agenturii fel de fel de prostii, de calomnii…Terminaţi odată cu prostiile astea!… Vom clarifica toate astea când mă voi întoarce de la mare…” Această afirmaţie este greu de crezut. În cazul unei asemenea suspiciuni de trădare, Ceauşescu l-ar fi destituit pe Iulian Vlad în regim de urgenţă, ceea ce este în logica procedurilor de atunci. Pe de altă parte, pentru cunoscătorii raporturilor din interiorul puterii de la Bucureşti, Ceauşescu nu ar fi discutat niciodată asemenea probleme delicate într-un cadru larg şi mai ales în cel menţionat de generalul Neagu Cosma.

66 Vezi Neagu Cosma, *op. cit.,* p. 130 şi 134.

Declanşarea revoltei populare a creat cadrul favorabil loviturii de stat

Revolta populară a fost proiectată să izbucnească în municipiul Iaşi, oraş mare, cu mulţi muncitori, unde se acumulaseră, ca şi în restul ţării, numeroase nemulţumiri. Oraşul se afla în imediata apropiere a frontierei cu Uniunea Sovietică. La est de Prut fuseseră concentrate importante forţe militare. Pentru ziua de 14 decembrie 1989 s-a organizat o demonstraţie muncitorească, de către voluntari care au făcut mobilizări. Este probabil ca sovieticii să fi fost cei care, iniţial, au ales oraşul Iaşi ca „fitil" al operaţiunilor de destabilizare a României. Chemarea populaţiei la demonstraţie s-a făcut printr-un manifest, răspândit în tot oraşul, care fusese elaborat în Uniunea Sovietică şi care era semnat *„Frontul Salvării Naţionale"*.[67] Acţiunea a fost zădărnicită de autorităţile locale. Încă de dimineaţă, pe străzi au apărut patrule compuse din miliţieni şi militari de la Trupele de Securitate-Miliţie, care nu permiteau constituirea unor grupuri de trecători. Miliţieni, securişti şi pompieri, cu tunuri de apă, au ieşit pe străzi înainte de a se aduna demonstranţi, existând informaţii certe despre organizarea unei revolte. În aceste condiţii, proiectul declanşării revoltei populare la Iaşi a fost anihilat.[68] Imediat a apărut un zvon potrivit căruia între 15 şi 17 decembrie 1989, la Timişoara, va avea loc arestarea pastorului Laszlo Tökes. De fapt, era pe rol o evacuare, nu o arestare. După numai două zile, Timişoara, a devenit locul unde avea să fie declanşată revolta populară. Oraşul era aproape de frontiera maghiară, dincolo de care se găseau puternice forţe militare sovietice, maghiare şi taberele de pregătire ale unor forţe paramilitare. Frontiera iugoslavă era şi ea aproape, permiţând legături rapide şi

nestânjenite cu Occidentul, mai ales comunicaţiile agenturilor din statele N.A.T.O. care acţionau în România. Timişoara oferea condiţii mai bune pentru coagularea elementelor dispuse la confruntarea cu regimul ceauşist. Izbucnirea revoltei populare la Iaşi ar fi putut face foarte important rolul forţelor sovietice, atât al armatei de agenţi acoperiţi, deghizaţi în turişti, cât şi al forţelor militare regulate din stânga Prutului. Un „incendiu" la frontiera româno-sovietică ar fi fost, fără îndoială, un argument important pentru o posibilă intervenţie militară sovietică „la vedere" în România. Şefii Securităţii şi ai Marelui Stat Major au luat în calcul şi o posibilă invazie a ţării, încă din momentul în care li s-a raportat aducerea a numeroase forţe militare ofensive sovietice, de arme diferite, la frontierele de est, nord şi vest ale României.

Un important punct de sprijin al organizatorilor loviturii de stat în România îl reprezenta minoritatea maghiară, ostilă statului român şi regimului ceauşist de la Bucureşti. În anul 1987, o grupare ostilă României, care activa la Budapesta, a creat în Banat şi Transilvania o adevărată „pânză de păianjen" care se numea „Reţeaua celor 10".[69] Au fost şi situaţii când unii minoritari unguri, sub masca luptei împotriva regimului politic ceauşist, au manifestat şi acţionat împotriva românilor, din porniri generate de sentimente antiromâneşti. Aceste sentimente erau cunoscute de serviciile de informaţii care îi supravegheau prin mijloace specifice, cum ar fi monitorizarea electronică a discuţiilor din cadrul cel mai intim al multor cetăţeni, inclusiv în dormitoare şi alte locuri în care, în companiile cele mai intime, nu se fereau să-şi exprime gândurile şi pornirile.

Revolta populară a izbucnit la Timişoara, primele tulburări apărând la casa lui Laszlo Tökes, „detonatorul revoluţiei", agent dovedit, inclusiv cu documente, al spionajului maghiar.[70] În jurul

persoanei lui a apărut posibilitatea izbucnirii revoltei populare, sub pretextul nemulţumirii enoriaşilor din parohia sa pentru hotărârea diriguitorilor cultului reformat de a-l muta pe preot din Timişoara. Cei care au propus mutarea lui Laszlo Tökes erau etnici unguri. În data de 10 decembrie 1989, la sfârşitul slujbei duminicale, pastorul şi-a anunţat enoriaşii că în data de 15 decembrie va expira termenul pentru aplicarea deciziei Departamentului Cultelor de a-l transfera în altă parohie şi i-a invitat pe toţi să fie martori la acest moment. În acelaşi timp, la Budapesta a luat fiinţă Mişcarea Internaţională „Tökes Laszlo", care a organizat pentru ziua de 19 decembrie 1989, în oraşul Hotvan, prima demonstraţie naţională a ungurilor, la care au fost invitaţi preşedintele interimar al Ungariei, Matyas Suros, ministrul Justiţiei, deputaţi, alte numeroase personalităţi.

Cu ocazia unui control de frontieră făcut unui emisar din Ungaria, care pleca de la pastor, în parasolarul maşinii s-a găsit chitanţa de 20.000 lei pe care Tökes, sub semnătură, îi primise cu ocazia acelei întâlniri. Anterior, în 20 octombrie 1989, la un control de frontieră efectuat asupra a doi preoţi reformaţi din Ungaria, s-au găsit probe ale colaborării lor cu Tökes, în vederea unor acţiuni politice antiromâneşti.[71] Există şi date despre colaborarea lui Tökes cu Securitatea română, lucru pe care îl făcea un mare număr de preoţi, de toate confesiunile. Organele de Securitate i-au raportat lui Ceauşescu despre pericolul pe care îl reprezintă colaborarea lui Tökes cu spionajul maghiar, dar acesta a spus: „Nu vreau să fac din popă un caz politic" şi orice măsuri au fost pe moment sistate, iar izbucnirea revoltei la casa lui a devenit posibilă. Din analiza activităţii lui Tökes, în zilele revoltei populare din '89 şi în deceniile care au urmat, mulţi analişti au ajuns la concluzia că activitatea lui s-a încadrat mai mult pe linia antiromânească, decât pe cea anticomunistă. Prin

modul în care a acţionat, Tökes a încercat să submineze autoritatea statului naţional unitar român. Din această cauză, se impune ca importantă delimitarea revoltei populare, de insurecţia extremismului naţionalist şi iredentist maghiar, insinuată în cadrul revoltei populare şi sprijinită şi ea, activ, de cercuri interesate din străinătate.

La pregătirea şi declanşarea revoltei populare au contribuit români şi maghiari emigraţi ilegal în Ungaria, reveniţi în România, înaintea evenimentelor din decembrie ’89. În acel an, din evidenţele Securităţii, în Ungaria se aflau aproximativ 6.000 fugari români. Guvernul din Ungaria a vorbit şi raportat la O.N.U. existenţa a 30.000 şi apoi a 61.000 de români în lagăre, fiind interesată să obţină sume cât mai importante din Occident, sume alocate în funcţie de numărul de refugiaţi din lagăre. Aceste grupuri de fugari pregătiţi pentru a acţiona în România s-au constituit iniţial în jurul unui anume Marin Roşca. La început au fost doar 50-60. Ei erau sprijiniţi material de diverse organizaţii iredentiste maghiare, între care cea de la Biserica Sfântul Ştefan. Începând cu anul 1988, organizarea viitorilor „revoluţionari” s-a făcut pe scară mai largă. Pentru întreţinerea fugarilor din România, Ungaria primea subvenţii şi de la Comitetul O.N.U. pentru refugiaţi. Au fost organizate două feluri de tabere: unele făceau selecţia viitorilor luptători de gherilă urbană, care apoi erau transferaţi la Bicske, localitate aflată la 40 km de Budapesta, spre Tatabania, într-o fostă cazarmă, unde se afla un centru de pregătire paramilitară pentru membrii Organizaţiei „România Liberă”. Primul ei conducător, Marin Roşca, a fost mutat într-un lagăr american din Nürnberg şi apoi a emigrat în S.U.A. Şeful organizaţiei a devenit Manea Gheorghe, fost tehnician la o rafinărie din Ploieşti. În tabără a fost văzut şi Sandu Pobereznic,

membru şi apoi viitor şef al Uniunii Mondiale a Românilor Liberi. În demisolul cazărmii s-a instalat o tiparniţă care scotea manifeste destinate României. Erau tipărite pe hârtie românească, pentru a se crede că erau scrise în ţară. Membrii organizaţiei lipeau afişe pe trenurile care urmau să intre în România, organizau demonstraţii în Budapesta, mai ales în faţa Ambasadei Române şi trimiteau emisari în România, cu scopul de a crea filiale judeţene ale organizaţiei. Începând cu luna septembrie 1989, Securitatea a sesizat că în fiecare noapte numărul celor prinşi că vor să intre ilegal în ţară este de 4-5 ori mai mare decât numărul celor care vroiau să fugă din ţară. Unii reuşeau să intre, lăsând doar urme pe pământul afânat al fâşiei de frontieră, alţii fugeau după somaţiile grănicerilor fără să fie împuşcaţi, iar cei mai mulţi erau reţinuţi în tentativă. În acelaşi timp, grănicerii unguri aduceau grupuri de câte 20-40 de persoane, care erau fugite clandestin din România de mai demult şi susţineau că sunt transfugi prinşi în Ungaria, ajutându-i astfel să se infiltreze în ţară, din lagărele maghiare. Pentru izbucnirea revoltei populare, la Timişoara şi în alte oraşe, au fost trimişi în jur de 400 de persoane instruite în lagărele din Ungaria.[72] Dintre aceştia, peste 60 de persoane au fost identificate cu precizie de Direcţia de Informaţii Interne a Securităţii.[73] Alte comandouri au fost trimise în alte zone din Banat, Transilvania şi Bucureşti.[74] Este important de reţinut că primul ministru al Ungariei din decembrie 1989, Miklos Nemeth, a recunoscut că Ungaria a pregătit şi înarmat grupuri diversioniste care au acţionat pe teritoriul României.[75] România a fost la curent cu toate activităţile antiromâneşti ale guvernului de la Budapesta, prin mai multe canale informative. Unul dintre acestea a fost ataşatul militar al României la Budapesta, în perioada 1979-1990**,** colonelul Ioan Todericiu. El a raportat sistematic

că acţiunile antiromâneşti ale Ungariei nu au un caracter propagandistic, ci unul lucrativ. Populaţia Ungariei a fost pregătită din timp prin publicarea unui mare număr de cărţi care susţineau apartenenţa Transilvaniei la Ungaria, care vorbeau despre persecuţiile la care ar fi fost supusă populaţia maghiară din România, cu deosebire din Transilvania. În staţiile de metrou din Budapesta şi în gările diverselor oraşe, se vindeau, la preţuri mici, hărţi cu Ungaria Mare. De câte ori diplomaţii români au protestat împotriva acestei propagande antiromâneşti, autorităţile maghiare au replicat că în Ungaria libertatea de exprimare este garantată. Diplomaţii români de la Budapesta au lucrat acolo în condiţii deosebit de grele. Erau zilnic ameninţaţi telefonic cu bombe, cu faptul că li se va întrerupe furnizarea căldurii, a apei sau curentului electric, erau înjuraţi. România şi Ungaria şi-au expulzat reciproc diplomaţi, ceea ce a fost un fapt fără precedent în rândul statelor Tratatului de la Varşovia. Din rapoartele colonelului Todericiu şi din declaraţiile sale ulterioare evenimentelor, reiese dorinţa Ungariei, în decembrie 1989, de a se declanşa un război civil în România, pe fondul căruia să aibă loc o intervenţie internaţională pentru apărarea minorităţii maghiare, ceea ce ar fi putut conduce la realizarea obiectivelor politice ale Ungariei în Transilvania. Ungaria dorea să contribuie la declanşarea unor acţiuni care să opună forţele Ministerului de Interne celor ale Ministerului Apărării Naţionale. A fost dovedit, fără putinţă de tăgadă, că în aceeaşi direcţie a acţionat şi generalul Nicolae Militaru, de îndată ce a ajuns la conducerea Armatei, către seara zilei de 22 decembrie 1989. Ca urmare, este posibil, fără să existe probe concludente în acest sens, ca acest proiect să fi fost aprobat de Comandamentul sovietic pentru intervenţia în România, având sediul la Chişinău.

În perioada premergătoare izbucnirii revoltei populare, în toate statele vecine s-au făcut aplicaţii militare cu caracter ofensiv şi s-au activat reţelele informative. Astfel, s-au antrenat forţe de cercetare-diversiune în zona frontierei româneşti, s-au făcut antrenamente la baze de instrucţie pentru terenuri muntoase, s-au executat misiuni simulate ale marinei în apele Mării Negre, s-au activat antene parabolice şi staţii de radiolocaţie care au funcţionat fără întrerupere, începând cu data de 19 decembrie 1989.[76]

Evacuarea preotului Tökes nu a avut loc în ziua de 15 decembrie, cum se hotărâse iniţial şi nici în 16, dându-se astfel posibilitatea răspândirii ştirii despre conflict, popularizării cazului şi creării de dezordini la casa parohială în care locuia. Dezordinile nu au încetat nici în momentul în care primarul Timişoarei a venit personal în faţa casei lui Tökes şi a promis enoriaşilor că preotul nu va fi evacuat. Miza celor care se constituiseră în grup era alta. Pastorul era doar ocazia. Totuşi, nu s-a reuşit declanşarea revoltei la casa parohială. Ea avea să izbucnească în Piaţa Maria, în seara de 16 decembrie, iar în 17 decembrie, comando-urile venite din Ungaria au provocat militarii, determinându-i la ripostă. Grupurile organizate atacau militarii şi apoi se retrăgeau, lăsând în faţă demonstranţii timişoreni care se ataşaseră din revoltă sinceră, care nu aveau nimic a face cu diversiunea, ci erau nemulţumiţi de situaţia lor socială. Riposta Armatei a produs 75 de morţi şi multe sute de răniţi. Nu toţi răniţii s-au prezentat la spital, unora fiindu-le frică să fie consemnaţi în registrele de la serviciile de urgenţă. În paralel, au fost împuşcaţi şi agenţi străini care acţionau la Timişoara. Violenţele declanşate la Timişoara de comando-urile special antrenate au fost deosebite. Ele au urmărit în primul rând să insufle curaj maselor de cetăţeni ai oraşului şi să provoace Armata. S-au incendiat tancuri şi camioane

militare, au fost atacaţi militari şi tehnică de luptă. Cronica acestui tip de evenimente este bogată. Un exemplu sugestiv este modul în care s-a atacat un tanc al Armatei române. Unul dintre demonstranţi avea asupra sa vopsea pe care a aruncat-o pe vizeta tancului pentru a-i lua vizibilitatea militarului care conducea, iar când s-a deschis turela şi militarul a scos capul, un alt „revoluţionar" i-a dat cu o secure în cap. La Ministerul Apărării Naţionale există şi un film care surprinde, printre altele, acest episod al evenimentelor. Atacatorii nu semănau în nici un fel cu revoltaţi care demonstrează împotriva regimului politic, cum s-a afirmat în aproape toate procesele şi în mass-media, ci cu un comando terorist bine instruit şi eficient. Evenimentele de la Timişoara au fost filmate integral de serviciile româneşti de informaţii. M.Ap.N. a dispus de aceste filme integral. Ele dovedesc existenţa provocatorilor. Apar şi figurile incendiatorilor. Un şef de birou din cadrul D.I.A. a declarat că între incendiatori nu se afla nici un român din Timişoara.[77] Aceste fapte nu au fost săvârşite de demonstranţi paşnici, nici de cetăţeni onorabili. Armata a fost atacată, fapt de netăgăduit, astfel că reacţia ei a fost una firească. Pe de altă parte, faptul că provocatorii depistaţi nu au fost neutralizaţi, iar făptuitorii de agresiuni şi jafuri nu au fost decât în parte reţinuţi pentru a fi traşi la răspundere, s-a datorat doar intenţionatei lipse de implicare a organelor Ministerului de Interne, care s-au mulţumit să monitorizeze evenimentele. În principal, Ministerul de Interne îşi justifica poziţia în sensul că era dovedit că are loc o acţiune străină în România, situaţie în care prima instituţie responsabilă era Armata. În plan secundar, această situaţie s-a datorat şi vechii rivalităţi dintre Securitate şi Miliţie, fiecare dintre aceste componente ale M.I. dorind să lase pe cealaltă să intervină. Trebuie însă menţionat că au fost cadre care au încercat să-şi facă datoria, atâta cât a fost

posibil în haosul care s-a creat. Comandanţii Miliţiei, generalii Constantin Nuţă şi Velicu Mihalea, au dorit reprimarea revoluţiei, nefiind parte a conspiraţiei, fiind devotaţi lui Ceauşescu. Puterea de decizie nu era însă în mâna lor, ci a generalului Iulian Vlad, care era şi secretarul de stat al Ministerului de Interne, iar în Comandamentul militar de la Timişoara, ei nu aveau un cuvânt greu, nefiind, practic, agreaţi de ceilalţi membri. Cu toate că acţiona pentru reprimarea acţiunilor de stradă, generalul Constantin Nuţă şi subordonaţii săi nu au pus la dispoziţia Securităţii datele despre persoanele reţinute în timpul evenimentelor violente din oraş şi a devalizărilor de magazine, care le-au însoţit şi nici informaţiile obţinute după anchetarea sumară a unora dintre ei. Acesta a putut fi şi un semn al lipsei de încredere a lui Nuţă în loialitatea cadrelor de Securitate. El era un apropiat al ministrului Postelnicu şi nu se afla în relaţii de bună colaborare cu conducerea D.S.S. Pe de altă parte, evenimentele s-au succedat cu repeziciune şi organele Ministerului de Interne, dacă ar fi vrut să aplice legea, ar fi avut foarte puţin timp pentru acest lucru. De asemenea, lucrătorii M.I., mai bine informaţi decât restul cetăţenilor şi cu un simţ al evoluţiilor dezvoltat, ca urmare a specificului muncii, au sesizat că autoritatea statului începuse să se prăbuşească şi acţionau cu teamă şi cu gândul la salvarea propriilor persoane, familii şi a imaginii instituţiilor din care făceau parte.[78] Ca urmare, s-a ajuns la situaţia în care masele de demonstranţi paşnici, fiind amestecaţi cu provocatorii diversionişti, să suporte consecinţele represiunii forţelor M.Ap.N., urmările fiind împuşcarea unora dintre participanţii la demonstraţii. Între cei împuşcaţi s-au aflat şi numeroşi curioşi, dornici să asiste la derularea evenimentelor. Pe lângă aceştia, între cadavrele de la Timişoara, inclusiv dintre cele arse la Crematoriul „Cenuşa” din Bucureşti, s-au

aflat şi unele cadavre nerevendicate şi neidentificate, care nu aparţineau unor cetăţeni ai Timişoarei şi cadavrele unor agenţi sovietici şi maghiari, care, posibil şi probabil, fuseseră urmăriţi şi lichidaţi selectiv.

Generalul Constantin Nuţă a deţinut importante date despre evenimentele de la Timişoara, despre provocatorii care au acţionat în acel oraş, despre străinii implicaţi şi despre unele dintre concluziile la care au ajuns generalii din Ministerul de Interne. S-a afirmat de către factori militari responsabili că aceste date s-au pierdut cu ocazia capturării şi omorârii generalilor Nuţă şi Mihalea, dar este greu de presupus că cele 18 cadre militare şi de miliţie care i-au arestat şi imobilizat pe cei doi generali în tren, la Simeria, nu s-au grăbit să intre în posesia documentelor deţinute de cei doi. Nu credem că în momentul în care i-au suit în elicopter pentru a-i trimite la moarte, militarii au mai lăsat vreun document asupra lui Nuţă şi a lui Mihalea.

67 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 536. Autorul se referă şi la alte manifeste, semnate tot *„Frontul Salvării Naţionale"*, tipărite în Franţa.

68 Este posibil ca la această schimbare de proiect să fi contribuit şi factori din Securitate, care acceptau mai uşor implicarea occidentală în procesul de schimbare a regimului politic din România şi care se temeau de sovietici. Această schimbare de loc al declanşării evenimentelor nu a fost suficient cercetată.

69 Gheorghe Raţiu, *op. cit.*, p. 191-192.

70 Laszlo Tökes provine dintr-o familie de intelectuali din Cluj. Tatăl său, Istvan Tökes, a fost preot reformat, profesor şi rector al Institutului Teologic Reformat din Cluj, iar după pensionare vicar al Episcopiei Reformate din Cluj. Aflat în relaţii bune cu statul român, ale căror dedesubturi nu au fost până acuma date publicităţii, Istvan Tökes a fost mulţi ani membru al Marii Adunări Naţionale. Cu toate acestea, el era cunoscut pentru poziţiile iredentiste şi faptul că îşi educa fiii în acest fel. Laszlo Tökes are opt fraţi, toţi licenţiaţi

(profesori, ingineri, medici). Dintre fraţi, doi au devenit cunoscuţi pentru activităţi antiromâneşti: Istvan Tökes, inginer, emigrat în Canada, propagandist antiromân şi pastorul Laszlo Tökes. Acesta din urmă este dotat cu inteligenţă şi curaj. A participat şi la alte provocări ale Serviciului de Informaţii al Ungariei la adresa României. După terminarea Institutului teologic, a fost numit capelan la o parohie din Dej, unde şi-a început propaganda iredentistă în faţa tinerilor maghiari şi a avut mai multe reclamaţii pentru comportament imoral. Ca urmare a acestor reclamaţii, episcopul reformat Gyula Nagy, de la Cluj, l-a exclus din rândul clerului, fapt care a declanşat o puternică reacţie a împricinatului şi susţinătorilor săi, împotriva statului român, acuzat că îl persecută pe preot din motive naţionale. Activitatea lui Tökes a fost coordonată şi cu ajutorul preotului pensionar Ujvari Francisc, din Cluj-Napoca, cunoscut de Securitate că vizita cu regularitate Ambasada Ungariei din Bucureşti. Vezi Gheorghe Raţiu, *op. cit.*, pp. 146-148 şi *Nota raport* a U.M. 0610 din Departamentul Securităţii Statului (fără număr, din noiembrie 1989) în Ion Pitulescu şi colaboratori, *Şase zile care au zguduit România. Ministerul de Interne în decembrie 1989*, Bucureşti, 1995, p. 63.

71 Radu Tinu, *Timişoara…no comment*, Bucureşti, 1998, p. 21, Gheorghe Raţiu, *op. cit.*, p. 149-150, Ion Pitulescu şi colaboratori, *op. cit.*, pp. 61 şi 63.

72 Gheorghe Raţiu, *op. cit.*, pp. 125-127, 142 şi 151. Despre activitatea lagărelor de pregătire a comando-urilor ungureşti pentru acţiuni în România, vezi şi notele raport ale D.S.S. şi Marelui Stat Major al M.Ap.N., în Ion Pitulescu şi colaboratori, *op. cit.*, pp. 59-66.

73 Filip Teodorescu, *Un risc asumat*, Editura Viitorul Românesc, Bucureşti, 1992, p. 50.

74 Această informaţie a fost făcută public, la postul de televiziune Realitatea TV, de către generalul (r) Constantin Rotariu, fostul comandant al unităţii militare de antiaeriană de pe Calea Lipovei. El a mai declarat, cu acest prilej, că în 16 decembrie 1989, în gara Timişoara Nord, a sosit un tren cu oameni care, după coborârea pe peron, s-au încolonat foarte disciplinaţi şi s-au îndreptat direct către unităţile militare din Calea Lipovei.

75 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989” – o tragedie

românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 545.

76 Ion Pitulescu şi colaboratori, *op. cit.*, p. 65.

77 Daniela Veronica Guşă de Drăgan, *Condamnat la adevăr – general Ştefan Guşă*, Bucureşti, RAO International Publishing Company, 2004, p. 232.

78 Vezi şi Filip Teodorescu, *op. cit.*, pp. 87 şi 115.

Organele de ordine publică nu au acţionat pentru reprimarea din faşă şi cu fermitate a revoltei populare din Timişoara, sprijinită intens de serviciile secrete străine

Ceauşescu a fost nemulţumit de reacţia Armatei şi a forţelor Ministerului de Interne la Timişoara. În 17 decembrie, el a organizat o şedinţă a C.P.Ex. şi o teleconferinţă prin intermediul căreia a ordonat personal modul de acţiune al forţelor de represiune: „Somaţie, foc de avertisment, foc la picioare şi, dacă mai mişcă cineva, să nu se mai ridice!”[79] În timpul şedinţei C.P.Ex. din 17 decembrie, a avut loc o tentativă de lovitură paşnică de palat, prin care Nicolae Ceauşescu să fie înlocuit. Nicolae Ceauşescu şi-a dat demisia, dar a fost întors de către fidelii săi.[80] După omorârea lui Ceauşescu, în ianuarie 1990, au fost falsificate stenogramele şedinţelor C.P.Ex., ca şi stenogramele din judeţe, scrise cu ocazia teleconferinţelor care au urmat şedinţei C.P.Ex.

În noaptea de 20 decembrie 1989, mulţimea din Timişoara s-a împrăştiat, rămânând un mic nucleu de acţiune în stradă. Nici Armata, nici Securitatea şi nici Miliţia nu au intervenit pentru a neutraliza acest nucleu, ceea ce ar fi însemnat, în cea mai mare parte, încheierea revoltei şi restabilirea ordinii publice. Capii instituţiilor militare contau mult pe o soluţionare politică a crizei, aşa cum se întâmplase în 1977, pe Valea Jiului, sau în 1987, la Braşov. Revolta populară din Bucureşti şi arestarea lui Ceauşescu au fost catalizate de faptul că revolta populară din Timişoara nu fusese reprimată total.

Rolul comando-urilor trimise din Ungaria a fost foarte mare. Ele au reuşit performanţa de a atrage atenţia populaţiei oraşului, fapt care avea să ducă la demonstraţia maselor de muncitori. Aceştia nu mai erau provocatori sau agenţi ai serviciilor străine. Din acest moment al revoltei, dirijorii ei

din umbră aveau nevoie de cât mai mult sânge care să incite, să facă vâlvă în oraş şi în restul ţării, să ofere prilej de a demonstra cât de criminal era Ceauşescu şi regimul său. Aşa s-a întâmplat că, în afara focului executat de militari români, din motivaţii diferite, au fost executate focuri de către trăgători izolaţi, de pe amplasamente din apropierea unor puncte fierbinţi. Aceşti trăgători au făcut victime care au creat certitudinea că are loc o încercare de reprimare a manifestanţilor de către forţele de represiune ale statului. Ei aveau misiunea de a-i incita pe demonstranţi.

„Revoluţionarii" trimişi din Ungaria au acţionat şi în alte oraşe ale ţării, lipind afişe pentru marea răscoală, făcând inscripţii pe ziduri sau asfalt şi pe garduri. La Cluj, Caransebeş, Sibiu şi Satu Mare, Securitatea a stabilit cu precizie că autorii provocărilor erau dintre cei pregătiţi în taberele din Ungaria.[81] Într-o telegramă a Ministerului Apărării Naţionale, din 9 decembrie 1989, se arăta că: „… simultan cu provocarea unor demonstraţii ale populaţiei de origine maghiară din Transilvania, Ungaria are intenţia să provoace incidente la graniţa cu ţara noastră care să degenereze în conflict militar între cele două ţări, după care să ceară intervenţia unor ţări ale Tratatului de la Varşovia, îndeosebi din partea U.R.S.S., cu scopul pentru *aşa-zisa împăcare a părţilor*…acest scenariu, Ungaria are în vedere să-l realizeze cu ştirea U.R.S.S. şi cu sprijinul Austriei, precum şi al altor ţări". De altfel, aşa cum rezultă şi din *Nota* nr. 00420/782, din 4 noiembrie 1989, a Departamentului Securităţii Statului, în Cehoslovacia, în fruntea demonstraţiilor antistatale şi antisocialiste s-au aflat intelectuali şi studenţi de origine maghiară. Din *Nota raport* a U.M. 0610 din cadrul Departamentului Securităţii Statului (fără număr), din noiembrie 1989, aflăm că: „În ţara vecină (Ungaria n.a.) se află în faza de reconstituire lojile francmasonice, acţiune în care

este puternic angrenat istoricul literar Pomogats Bella, cunoscut pentru preocupările sale naţionalist-iredentiste cu privire la Transilvania. Se apreciază că s-ar urmări o reorientare a activităţii acestei organizaţii şi axarea ei pe probleme revizioniste…" În aceste activităţi revizioniste din Ungaria era implicat şi Vass Adalbert, preşedintele Uniunii Mondiale Ardelene, cu sediul în Florida. Dintr-o altă *Notă* a D.S.S., aflăm că: „Emigraţia maghiară din Occident şi cercurile guvernamentale de la Budapesta vehiculează cu deosebită insistenţă, făcând o largă popularitate prin mass-media, ideea reanalizării în forurile internaţionale a statutului actual al Transilvaniei, urmărindu-se antrenarea etnicilor unguri din România la acţiuni pentru crearea unui stat independent sau autonom. Acţiuni diverse, deschise, de instigare la acte în sensul menţionat, desfăşoară mai multe organizaţii naţionalist-iredentiste, dar mai ales Uniunea Ardeleană din Ungaria, înfiinţată în decembrie 1988 din iniţiativa unor intelectuali din ţara vecină…Sub influenţa unor organizaţii naţionalist-iredentiste ca Fundaţia Ungară pentru Drepturile Omului, cu sediul la New York şi Institutul Ungar al Universităţii din Toronto, în Occident şi în Ungaria se desfăşoară acţiuni pentru crearea condiţiilor de proclamare a Transilvaniei independente. Semnificativ este şi faptul că în vara anului 1989, în Ungaria, s-a realizat o înţelegere între Uniunea Mondială Transilvăneană, filiala din R.F.G. a acesteia şi Uniunea Ardeleană din Ungaria, cu scopul de a acţiona pentru urgentarea proclamării autonomiei Transilvaniei şi înglobarea acesteia într-o aşa-zisă federaţie de tip elveţian. Pe poziţie similară se situează Alianţa mondială a bisericilor reformate, ca şi bisericile reformată şi romano-catolică din Ungaria…Tot mai des cetăţeni români de naţionalitate maghiară, mai ales intelectuali, aderă la ideea independenţei

Transilvaniei şi atribuirea acestui teritoriu Ungariei".

În acele zile, o preocupare a instituţiilor militaro-informative româneşti a fost legată de proiectele maghiare de acţiune pentru a demonstra că ungurii din Transilvania sunt persecutaţi naţional, în vederea transformării situaţiei acestei minorităţi din România într-o problemă internaţională. Pericolul consta în faptul că proliferarea conflictelor între demonstranţi şi autorităţi, putea conduce la cererea de intervenţie a Tratatului de la Varşovia sau chiar la punerea minorităţii maghiare din Transilvania sub protecţia O.N.U. În spatele acestei operaţiuni, toate proiectele anticeauşiste se puteau promova cu uşurinţă. Toate serviciile de informaţii străine şi-au activat reţelele din România. Ofiţeri în rezervă, de diverse arme, aflaţi în contacte cu diverse agenturi străine, au contactat colegi ai lor, ofiţeri activi, cerându-le să nu mai acţioneze împotriva demonstranţilor, sau chiar avertizându-i că vor da socoteală pentru represiunea de la Timişoara. Unii dintre cei contactaţi au raportat superiorilor lor sau ofiţerilor C.I. aceste situaţii.

Serviciul secret francez a fost şi el prezent în acţiunea din decembrie 1989. Dintr-o *Notă raport* a unei unităţi a Departamentului Securităţii Statului, aflăm despre activitatea agentului Eggs Michael, de 37 de ani, care a îndeplinit misiuni informative şi de incitare. La Bucureşti acţiona spionul Jean Louis Calderon, deghizat în jurnalist. După moartea lui şi încercarea post-decembristă de a-l transforma într-un jurnalist-erou, mort la datorie, pentru a informa opinia publică despre revoluţia poporului român, i s-a făcut publică legitimaţia de jurnalist, dar cei din conducerea de la TV-5, care figura pe legitimaţia găsită asupra sa, nu l-au revendicat, declarând că nu este angajatul lor. Asemenea activităţi au fost probate şi altor agenţi, ca de exemplu cetăţenilor americani

Carther Woren David şi Brown Sally-Jo, precum şi canadianului Denbory Allison, veniţi în România în repetate rânduri, ca turişti. Un cetăţean belgian, pe nume Danny Huwe, care deţinea şi el legitimaţie de jurnalist, a fost omorât în data de 24 decembrie, dintr-un ordin de foc dat de colonelul Petre Teacă, viitor general, comandant al Trupelor de Grăniceri. Începând din jurul zilei de 9 decembrie 1989, numărul turiştilor sovietici din România, majoritatea în tranzit, a crescut foarte mult, de la aproximativ 80 de maşini pe zi, la 1.000 maşini pe zi. Autoturismele erau de regulă ocupate de 2-3 bărbaţi, sau 2 bărbaţi şi o femeie, între 25-40 de ani. Ele se deplasau mai ales în coloană, unele dintre ele aveau numere consecutive şi starea tehnică asemănătoare, cele mai multe fiind noi. Pe timpul cât staţionau în România, se acopereau sub activitatea de speculă cu produse de larg consum. Unii dintre „speculanţi", cu ocazia controalelor organelor de miliţie economică, au devenit refractari şi chiar au susţinut că sunt miliţieni din Moscova. În zilele loviturii de stat, în România a acţionat o întreagă armată de agenţi sovietici. Foarte activ a fost şi consulul Iugoslaviei la Timişoara, Mirko Atanascovici, de origine croată, ofiţer al Serviciului de Informaţii al Iugoslaviei. În timpul evenimentelor, el trecea frontiera de 2-3 ori pe zi.[82]

C.I.A. a acţionat prin intermediul unui apendice, "Trust Organisation", avându-şi sediul central în California şi filiale în Germania şi Austria, activităţile fiind finanţate în comun de C.I.A. şi statele membre ale N.A.T.O. Organizaţia îşi propunea să acţioneze pentru destabilizarea statelor socialiste, cu ajutorul disidenţei, minorităţilor naţionale şi a emigraţiei.[83]

În timpul evenimentelor de la Timişoara, a continuat şi agresiunea mediatică împotriva regimului din România. Rolul ei a fost foarte mare.

Un impact deosebit l-a avut informaţia falsă popularizată în România, mai ales de „Europa Liberă”, conform căreia în Timişoara s-ar fi desfăşurat un genocid programat şi ar fi fost omorâţi 60.000 de oameni. „Europa Liberă” susţinea că a intrat în posesia unei note secrete a Securităţii, adresată Elenei Ceauşescu, prin care se ofereau ascultătorilor cifre total mincinoase, inclusiv 4.632 de morţi, 13.214 arestări, 7.613 condamnări la moarte etc., toate numai în Timişoara. Pentru orice om, cât de cât avizat, era evident că nu exista nici timpul fizic necesar, nici personalul şi nici logistica necesară pentru ca în 2-3 zile să se facă atâtea arestări, să se creeze atâtea locuri de detenţie, să se întocmească acest număr impresionant de dosare de instanţă şi să se instrumenteze dosarele şi să se judece atâtea procese. Toţi magistraţii din ţară nu ar fi fost suficienţi. Totuşi, această minciună grosieră a fost lansată de Europa Liberă şi acceptată de multe milioane de oameni din România şi din restul Lumii. Sunt cei care s-au supărat când Brucan i-a numit în bloc „stupid people”. Încă din 18 decembrie, un anume Gerhard Beckmann a contactat agenţia austriacă „Kathpress” şi i-a declarat că a văzut cu ochii lui camioane transportând metri cubi de cadavre. Informaţii false, cu tâlc, a dat mass-mediei occidentale şi scriitorul şvab William Totok, colaborator al postului de radio „Europa Liberă”.[84]

La Timişoara, izbucnirea primului semn al revoltei, în zilele de 16-17 decembrie, la casa în care locuia Tökes şi apoi acţiunile provocatoare bine organizate ale diversioniştilor străini, au fost scânteile care au determinat ieşirea în stradă a muncitorilor din fabrici. Din acel moment, situaţia a devenit deosebit de gravă pentru regimul ceauşist. Puternicele demonstraţii ale muncitorilor aveau un ţel precis: înlăturarea dictaturii. Nu mai semănau cu revoltele muncitorilor din Valea Jiului

(1977) şi Braşov (1987), care aveau revendicări sociale uşor rezolvabile de către regimul de atunci.[85] Ele nu puteau fi oprite de diverşii activişti de partid trimişi la Timişoara de la centru, pentru a negocia cu demonstranţii. În timpul evenimentelor, comando-urile care au declanşat evenimentele, deja experimentate după primele două zile de acţiuni în stradă, au continuat să acţioneze, constituind „nucleul dur" al revoltei populare, pregătit pentru acţiuni urbane. Securitatea s-a implicat mai puţin decât Armata în evenimentele de stradă. Dispoziţiile generalului Iulian Vlad au fost foarte precise, date în conformitate cu Ordinul 2600/1987, al cărui proiect îl redactase chiar generalul şi în care era prevăzut că în situaţii de revoltă populară, Securitatea trebuia să îndeplinească sarcini exclusiv informative, reprimarea fiind în sarcina Trupelor de Securitate-Miliţie, Armatei şi Miliţiei. Lucrătorii trebuiau doar să culeagă informaţii din teren şi să le transmită factorilor de sinteză, analiză şi decizie. După evenimentele de la Braşov, din noiembrie 1987, Securitatea a încercat o acţiune de repliere a sa în limitele unor prerogative legate de culegerea de informaţii, altele decât cele de natura instituţiilor de represiune. Succesul deplin al unui asemenea demers nu putea avea loc în lipsa sprijinului din partea conducătorilor instituţiei, respectiv a ministrului de resort, Tudor Postelnicu şi chiar al lui Ceauşescu.

În acelaşi timp, la Timişoara, Trupele de Securitate-Miliţie, au fost scoase la reprimare fără muniţie de război şi fără ordinul de foc, dat de comandantul militar suprem, respectiv preşedintele ţării. Aceasta a fost cheia succesului revoltei populare. Reprimarea, practic, nu a avut loc, în acest fel deschizându-se calea răsturnării conducerii României.[86] În faţa Comitetului Politic Executiv, în 17 decembrie, când i s-au adus acuze grave, generalul Iulian Vlad a afirmat că nu a

ordonat distribuirea de armament, considerând că va putea înăbuşi revolta fără gloanţe. Această afirmaţie nu putea fi adevărată. Generalul este prea capabil pentru a nu-şi fi dat seama că o eventuală reprimare, dacă ar fi dorit-o, trebuia făcută energic, cu brutalitate şi la intimidare. Generalul Vlad nu a dorit reprimarea de către forţele Ministerului de Interne a revoltei populare.

În timpul evenimentelor de la Timişoara, ca urmare a faptului că s-a constatat prezenţa unor agenţi străini şi acţiunea unor state străine, mai ales a consulului Iugoslaviei, a „turiştilor" sovietici şi a provocatorilor din Ungaria, generalul Guşă a chemat la Timişoara forţe speciale ale Armatei.[87] Acţiunea acestora, alături de cea a Securităţii, cu care s-au întâlnit în stradă, a condus la animozităţi între cele două structuri, care se vor amplifica în zilele imediat următoare înlăturării lui Nicolae Ceauşescu. Diversiunea de la Timişoara a fost cunoscută şi de Armată şi de Securitate. Anihilarea diversioniştilor era misiunea Armatei şi Securităţii. Această misiune nu a fost îndeplinită, deşi figura în *Planul de activitate* al instituţiei Securităţii pe anul 1989.[88] Generalul Ştefan Guşă a bănuit şi a constatat implicarea sovietică, străină în general, în evenimente. Din această cauză a chemat trupele speciale ale Armatei. Acestea au ajuns la Timişoara abia în 18 decembrie, ora 7.40 (conform jurnalului de luptă al lui Guşă), când agenţii sovietici şi diversioniştii din Ungaria încheiaseră acţiunea de declanşare a revoltei populare, în ziua precedentă, 17 decembrie. După ce muncitorii au ieşit în masă în stradă, agenţii sovietici („turiştii") s-au deplasat în alte oraşe, cu alte misiuni. În acelaşi timp, trebuie menţionat că luptătorii de la Buzău, deşi chemaţi de Guşă, executau ordinele viceamiralului Ştefan Dinu, şeful D.I.A. şi membru al conspiraţiei anticeauşiste. Este cert că la declanşarea revoltei populare, Armata spera ca Securitatea să reprime

manifestaţiile operativ, în timp ce Securitatea, inclusiv Trupele de Securitate-Miliţie, şi-au asumat doar sarcinile informative, cunoscând şi bazându-se pe forţele foarte mari de care dispunea Armata.

79 Aurel I. Rogojan, *1989 Dintr-o iarnă în alta…România în resorturile secrete ale istoriei*, Editura Proema, Baia Mare, 2009, p. 32.

80 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 807. Autorul susţine, fără să probeze, deocamdată, că, în vederea tentativei de înlăturare a lui Ceauşescu în cadrul C.P.Ex., sovieticii au contactat şi influenţat, din timp, mai mulţi membri ai acestui organism de conducere politică.

81 Gheorghe Raţiu, *op. cit.*, p. 161.

82 Ion Pitulescu şi colaboratori, *op. cit.*, p. 59-63 şi 52. Vezi şi detaliile oferite de Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO, Bucureşti, 2005, p. 205-206.

83 *Nota* 00444/14 noiembrie 1989 a Departamentului Securităţii Statului şi Serviciului de Informaţii Externe, în Ion Pitulescu şi colaboratori, *op. cit.,* p. 59.

84 Radu Portocală, *op. cit.,* p. 47-48.

85 Privitor la revendicările de la Timişoara, vezi Ion Pitulescu şi colaboratori, *op. cit.*, p. 127-129.

86 Un episod important pentru implicarea trupelor M.Ap.N. în conflictele de stradă s-a consumat la unitatea militară de apărare antiaeriană din Calea Lipovei. Despre aceste evenimente a vorbit şi comandantul de atunci al unităţii, generalul (r) Constantin Rotariu, la postul Realitatea TV, în 18 februarie 2003. Desigur, declaraţiile sale pentru mass-media, le privim cu rezervă, ca toate declaraţiile comandanţilor militari care au participat direct la reacţia împotriva atacurilor la adresa Armatei şi la revolta populară ordonată de Ceauşescu şi Milea.

87 Colonelul Remus Ghergulescu, comandantul Batalionului 404 de Cercetare prin paraşutare în dispozitivul inamic, care a acţionat în Timişoara, Sibiu şi Bucureşti, a încercat să acrediteze ideea că nu numai unitatea lui, aparţinând M.Ap.N., dar şi unităţi speciale ale Securităţii, respectiv reţeaua acoperită „S", formată din

rezervişti ai Trupelor de Securitate şi alţii, coordonată foarte de sus, ar fi fost implicată în aceste intervenţii aducătoare de moarte în rândul românilor şi mai puţin în rândul inamicilor care invadaseră ţara. Acest batalion făcea parte dintr-o aşa numită reţea acoperită „R", din care mai făceau parte şi unii rezervişti, de diverse arme.

88 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 108 şi 207. Autorul propune două variante: ori Securitatea a crezut că Ceauşescu se va retrage după primele mari manifestaţii, ori că a fost surprinsă de acţiunea rapidă şi coerentă realizată de coaliţia U.R.S.S.-Germania-Franţa-Ungaria şi alţi parteneri.

Arderea unor cadavre, gestul suprem de compromitere a regimului Ceauşescu

Cu ocazia evenimentelor de la Timişoara, s-a desfăşurat şi acţiunea care a compromis cel mai mult regimul ceauşist: arderea unor cadavre la crematoriu. În timpul cât Nicolae Ceauşescu se afla în Iran, Elena Ceauşescu a luat cunoştinţă de faptul că la morga din Timişoara se află o serie de cadavre ale unor persoane decedate ca urmare a focurilor de armă care s-au tras în oraş, atât de către cei care doreau să instige lumea la revoltă populară, cât şi de către cei care doreau să reprime revolta populară (Armata şi componente ale Miliţiei loiale generalului Constantin Nuţă), cât şi de către militarii M.Ap.N. care au ripostat la atacurile provocatoare la adresa Armatei. Există încă unele necunoscute în legătură cu identitatea tuturor acelor cadavre. Unele dintre ele nu au putut fi identificate, iar asupra altora planează suspiciuni. Factori de conducere din Armată, Ministerul de Interne şi participanţi la operaţiunea de transport şi incinerare a cadavrelor au afirmat că aceste cadavre ar fi aparţinut, în mare parte, unor agenţi străini împuşcaţi de serviciile speciale româneşti la Timişoara, în prima fază de derulare a evenimentelor. Conform cutumei şi înţelegerilor internaţionale, aceste cadavre ar fi trebuit măsurate, cântărite, amprentate, introduse în saci cauciucaţi cu toate efectele personale şi restituite ţărilor de care aparţineau. Ministrul Postelnicu a transmis ordinul ca de operaţiune să se ocupe generalii Nuţă, Mihalea şi Macri. Generalul Constantin Nuţă, cel care a trebuit să execute ordinul de organizare a operaţiunii de ridicare, transportare şi incinerare a cadavrelor neidentificate, s-a făcut vinovat de încălcarea acestor reguli, chiar dacă ordinul venea de la Elena Ceauşescu. Cert este că ordinul de incinerare, dat de Elena Ceauşescu, în timp ce conducătorul ţării

se afla în Iran, a compromis grav regimul, cum nu a făcut-o nici o altă măsură de pe parcursul celor 25 de ani de ceauşism. Elena Ceauşescu fusese informată permanent despre situaţia de la Timişoara. Pentru a ascunde cadavrele, aceasta s-a consultat cu Emil Bobu, secretar al P.C.R. şi cu ministrul de Interne Tudor Postelnicu şi au hotărât ca o parte din cadavre să dispară. Modul de a scăpa de cadavre a fost ales a fi incinerarea la Crematoriul „Cenuşa" din Bucureşti. Generalul Vlad, care aflase despre proiectul operaţiunii de ardere a cadavrelor, i-a telefonat generalului Macri, aflat la Timişoara, spunându-i „Îţi ordon să nu te bagi în această murdărie." Totuşi, Macri a fost şi el implicat în acţiune, transmiţând şefului Crematoriului „Cenuşa", Gheorghe Ganciu, fost ofiţer de securitate în subordinea sa, să procedeze la arderea cadavrelor, în condiţii de conspirativitate totală. Ganciu a ascultat şi a procedat în consecinţa intervenţiei lui Macri. Pentru eventualii cetăţeni români arşi, urma să se lanseze zvonul că dispăruţii au fugit din ţară. Generalul Constantin Nuţă i-a ordonat şefului Miliţiei Timiş, Ion Deheleanu, să se ocupe de problemă. Acesta a comandat o autoizotermă de la întreprinderea „Comtim", de la Autobaza de la Berecsăul Mare, iar adjunctul său Ioan Corpodean a format echipa de ofiţeri care să transporte cadavrele. Din această echipă au făcut parte ofiţerii Gheorghe Avram, Iosif Veverca, Laurenţiu Preda, Eugen Mişea, Eugen Peptan şi Tiberiu Gruia. Conducătorul acţiunii de la spital a fost colonelul Nicolae Ghircoiaş, şeful Institutului de Criminalistică al Capitalei. Doctorul Ovidiu Golea, directorul Spitalului Judeţean, a fost cel care le-a deschis lacătul de la morgă. Numărul victimelor era monitorizat permanent de către Nicolae Ghircoiaş, iar din partea Armatei de colonelul Dumitru Dăescu. Aceştia raportau lui Stănculescu şi Coman. La morgă se aflau numeroase cadavre.

Unele cadavre fuseseră identificate anterior. În 18 decembrie, la ora 23.00, un grup de procurori, poliţişti, medici şi autopsieri, au căutat şi ridicat cadavrele neidentificate, bănuite a aparţine unor cetăţeni străini, care au participat la acţiunile diversionist-provocatoare din oraş, dar şi câteva cadavre ale unor cetăţeni români. În legătură cu identitatea unor cadavre despre care s-a spus că ar aparţine unor cetăţeni români, există încă îndoieli şi controverse. Medicii implicaţi în operaţiune au fost Rodica Novac, Mircea Octavian Ignat şi Ovidiu Golea. La acţiune a participat şi procurorul general adjunct al României, Gheorghe Diaconescu. Procurorul Ovidius Păun, care a fost şi el desemnat de procurorul general, Nicolae Popovici să participe la această acţiune, nu a ajuns la Timişoara deloc.[89] Camionul a fost însoţit de un autoturism în care se aflau trei miliţieni. Alţi ofiţeri de miliţie, din capitală, trebuiau să preia „coletele". Conducătorul acţiunii pe teritoriul capitalei a fost adjunctul şefului Direcţiei Miliţiei Economice, Ioan Baciu, ajutat de lt.-colonel Petre Marin şi maiorul Dumitru Sorescu, viitor general şi şef al Poliţiei Române. La intrarea în Bucureşti, plăcuţele numărului de înmatriculare al camionului au fost înlocuite. Pentru a şterge complet urmele, s-a ordonat distrugerea întregii documentaţii privind victimele. În ziua de 22 decembrie, au fost arse toate documentele medicale întocmite de ofiţerii criminalişti, inclusiv filmele foto care au fost realizate. Iniţiatorul acestei operaţiuni a fost, fără îndoială, Elena Ceauşescu, cea despre care laureatul Premiului Nobel pentru chimie, dr. Dorothy Crowfoot Hodgkin, declara: „Îmi face o deosebită plăcere să pot prezenta publicului britanic de specialitate ediţia engleză a cărţii doctorului inginer Elena Ceauşescu, membru titular al Academiei Române, membru titular al Institutului Regal de Chimie al Marii Britanii, dedicată subiectului de mare importanţă teoretică

şi industrială a polimerizării stereospecifice a izoprenului. Întreaga activitate a doamnei Elena Ceauşescu este pilduitoare. Ea s-a angajat cu hotărâre în cercetarea unora din cele mai fantastice probleme ştiinţifice a zilelor noastre, şi-a demonstrat capacitatea de a pune soluţiile obţinute în slujba practicii, a societăţii, de a asigura de la nivelul înaltelor răspunderi ce i s-au încredinţat tehnologiile necesare industriei producţiei în ţara sa".

89 După evenimente, s-a cerut socoteală predilect angajaţilor M.I., unii procurori şi medici fiind absolviţi de răspundere.

Vizita lui Ceauşescu în Iran. Provocarea revoltei populare la Bucureşti. Mitingul din 21 decembrie 1989

Lovitura de stat nu se putea realiza doar printr-o revoltă care se desfăşura într-un oraş de la marginea ţării. Revolta populară trebuia declanşată şi la Bucureşti. Ea trebuia să fie cea care să-l disloce pe conducătorul ţării de pe fotoliul de comandă. Revolta populară avea o bază obiectivă constituită de politica greşită a lui Nicolae Ceauşescu, în domeniul aprovizionării materiale a populaţiei, a promovării ideologiei până la absurd şi a cultului personalităţii dictatorilor, promovat într-un mod aberant, ca şi a altor măsuri. Această cauzalitate obiectivă a revoltei populare justifică din plin căderea ceauşismului, dar nu şi modul în care au fost, ulterior, distruse economia, condiţiile sociale, regimul de proprietăţi ale statului asupra resurselor naturale şi componentelor de securitate naţională, morala şi prestigiul ţării şi, deosebit de important, suveranitatea naţională românească.

În ziua de 20 decembrie 1989, Securitatea avea informaţii potrivit cărora în Bucureşti se aflau agenţi străini, care acţionau împreună cu legăturile lor din ţară. Se aflau de asemenea, câteva zeci de mii de agenţi acoperiţi sovietici. În acele zile, numeroase cercuri străine doreau să folosească răscoala populară pentru a instala la conducerea României o grupare în care fiecare ţară care contribuia la răsturnarea lui Ceauşescu dorea să fie reprezentată cât mai bine, de agenţi de sprijin, sau chiar de membri ai agenturii ei. Şeful de atunci al Direcţiei de Informaţii Interne a României a prezentat serviciile de spionaj care au acţionat la Bucureşti în următoarea ordine: S.U.A., Franţa, Marea Britanie, Germania, Uniunea Sovietică, Ungaria.[90] Ministrul Securităţii din Republica Moldova, Anatol Plugaru, a spus că „toate”

serviciile interesate au fost prezente în România în decembrie 1989, transformând-o într-o „cloacă". El a numit serviciile U.R.S.S., Ungaria, Franţa, Germania, S.U.A. Plugaru a mai declarat că, planurile operative ale serviciilor străine prevedeau că „România trebuia dezbinată". El a declarat că Rusia controla eterul României şi avusese nenumărate ocazii de a recruta cetăţeni români ca şi agenţi ai ei.[91]

Nicolae Ceauşescu s-a înapoiat din Iran în seara zilei de 20 decembrie. S-a vorbit foarte mult despre scopul acestei vizite (17-20 decembrie 1989). S-au făcut multe speculaţii. Din datele pe care le deţinem, Ceauşescu a avut un singur scop în Iran: încheierea unor deosebit de importante contracte economice multiple. Unul dintre ele era cunoscut sub numele *petrol contra armament*, în valoare foarte mare.[92] S-au purtat discuţii şi privitor la amplificarea cooperării economice. Din datele pe care le deţinea Securitatea, rezultă că totalul valorii contractelor urma să se ridice la cifra de 7 miliarde de dolari.[93] În domeniul armamentului, proiectul de contract prevedea vânzarea a 155 de tancuri T-55 şi tot atâtea avioane de luptă IAR-93, la preţul de 10 milioane de dolari bucata. Desigur, la toate acestea se adăugau veniturile din servisare. Alt contract prevedea repararea şi modernizarea întregului echipament militar al armatei iraniene importat pe parcursul anilor din statele aparţinând Tratatului de la Varşovia, mai ales în timpul războiului cu Irakul, din anii 1980-1988. Un alt contract prevedea construirea de către România a unei baze navale iraniene, iar un altul prevedea ca România să facă reconversia unei fabrici de tractoare în fabrică de vehicule militare. România urma să primească anual 130.000 de tone de petrol şi un miliard de metri cubi de gaze naturale, ceea ce ar fi făcut-o independentă faţă de importurile din Uniunea Sovietică, importuri care erau condiţionate de

livrări de produse alimentare, mai profitabil de vândut în Occident şi produse de larg consum, care lipseau în ţară, în mare parte.[94] Exportul acestor produse către U.R.S.S. genera mari nemulţumiri în rândul populaţiei. De asemenea, se făcuseră proiecte de rafinare la Năvodari a unor mari cantităţi de ţiţei iranian şi exportarea produselor rafinate către terţi. Întreaga operaţiune de transport urma a fi efectuată de flota României. Iranul era pe cale să devină un partener economic de foarte mare importanţă pentru România. De asemenea, Ceauşescu preconiza ca Iranul să fie unul dintre cei mai importanţi parteneri ai României în privinţa activităţilor de export de capital. Importanţa acestor contracte a fost cea care l-a făcut pe Ceauşescu să plece la Teheran, în ciuda revoltei populare declanşată la Timişoara, desigur, pe fondul asigurărilor liniştitoare primite de la factorii militaro-informativi, privitor la controlul asupra mişcărilor de stradă şi a încrederii dictatorului în forţele sale. După întoarcerea în ţară, Ceauşescu a fost informat asupra evenimentelor de la Timişoara, de acţiunile comando-urilor din Ungaria, din 17 decembrie 1989 şi de izbucnirea revoltei populare din 18 decembrie. În 17 decembrie dimineaţa, înaintea plecării în Iran, Ceauşescu i-a chemat acasă, în reşedinţa din Primăverii, pe Milea, Postelnicu şi Vlad. Ultimii doi au întârziat. Când au ajuns, Ceauşescu se plimba prin curte cu Milea şi vorbeau. Ceauşescu l-a întrebat pe generalul Vlad dacă pregătirea vizitei în Iran şi documentaţia sunt gata şi ce veşti au sosit de la Teheran. A vorbit şi cu Postelnicu. Plecarea lui Ceauşescu a fost un semn al faptului că el nu avea foarte mari emoţii pentru situaţia internă din ţară, chiar dacă îl preocupa mult, sau că i se dăduseră asigurări că s-ar deţine controlul asupra situaţiei din Timişoara. În mod normal, serviciile de informaţii, atât Securitatea, cât şi D.I.A., ar fi trebuit să constate

gravitatea situaţiei şi să-l informeze pe Ceauşescu asupra faptului că nu era cazul să plece din ţară, într-un astfel de moment. De această răspundere a informării corecte a şefului statului, serviciile de informaţii de atunci nu se pot deroba şi nu pot afirma că nu cunoşteau intensa activitate a serviciilor secrete străine, intenţia lor de a-l înlătura pe Ceauşescu, prezenţa lor în câmpul tactic şi starea de spirit a populaţiei, din întreaga ţară. În joc nu era doar soarta personală a conducătorului şi familiei sale, ci era în joc soarta întregii ţări, pe termen mediu şi lung, aflată pe post de ţintă a multor servicii secrete străine, coalizate împotriva României. De altfel, Ceauşescu nu a cunoscut niciodată tot adevărul, ci doar părţile din adevăr, mai mari sau mai mici, care i se raportau.[95] Există voci importante, chiar şi unele respectate, din fosta Securitate, care nu sunt de acord cu această afirmaţie a mea şi care nu recunosc faptul de a nu-l fi informat corect şi complet pe Ceauşescu.[96] Este cert că, în ciuda faptului că Ceauşescu era un om suspicios şi cu mult fler, el nu a sesizat că nu era cazul să părăsească ţara în acel moment. În timpul cât s-a găsit în Iran, Ceauşescu a purtat zilnic lungi convorbiri telefonice cu soţia sa, fiind informat de ea asupra situaţiei. La întoarcerea din Iran, Ceauşescu a constatat că situaţia nu era de loc sub controlul instituţiilor statului, M.I. şi Armată. Practic, controlul asupra situaţiei s-a pierdut în timpul cât el a lipsit din Bucureşti. Ceauşescu nu a perceput importanţa separării activităţilor informativ-diversioniste ale serviciilor străine de informaţii, la care se vor ralia şi unele structuri informative şi de cercetare-diversiune ale Armatei României, de revolta populară a maselor de muncitori şi cetăţeni români care nu aveau nici o legătură cu diversiunea şi cu proiectul loviturii de stat. El a dat dispoziţii doar referitor la aspectul intervenţionist extern, neglijând în analiză faptul că izbucnise o

revoltă populară românească de proporţii, cu largă participare muncitorească. El confunda coloanele de muncitori români cu comando-urile din Ungaria. Din această cauză, apreciindu-se că are loc o intervenţie străină, misiunea de apărare a fost dată preponderent Armatei, care a preluat, în parte, controlul asupra străzii.

Ceauşescu nu realizase sensurile adânci ale faptului că Armata şi Trupele de Securitate-Miliţie din Timişoara (comandate de colonelul Ion Bunoaica) nu au înăbuşit revolta populară, mulţumindu-se cu a mima reprimarea şi a se apăra, fapt care mai mult i-a încurajat pe revoltaţi, decât i-a intimidat. Ceauşescu nu a dat importanţă faptului că cei aproximativ 15.000 de membri ai Gărzilor Patriotice, trimişi la Timişoara[97], pentru a ajuta la reprimarea „agenturilor", ajungând la destinaţie şi văzând că este vorba de muncitori români răsculaţi, nu de intervenţionişti străini, cum li se spusese, în loc să acţioneze împotriva lor, au pactizat cu demonstranţii timişoreni. O reprimare a revoltei populare, dacă s-ar fi dorit, s-ar fi desfăşurat cu totul altfel. Dictatorul a ajuns totuşi să aibă unele bănuieli că, în spatele lipsei de energie şi a ne-executării ordinelor de reprimare, s-ar putea să se ascundă trădarea. Acest gând a fost, probabil, la baza reacţiei sale, din şedinţa C.P.Ex. din 17 decembrie 1989. Intrând în sală, s-a oprit în dreptul ministrului Postelnicu şi al generalilor Iulian Vlad şi Vasile Milea, care erau aşezaţi alături, i-a fixat din priviri şi a spus: „Aţi merita să fiţi puşi la zid!" Era o adevărată condamnare *ipso facto*. Nu anticipa atunci cât de puţin timp va trece până când el însuşi şi soţia sa vor avea această soartă.

În seara de 20 decembrie 1989, la ora 20, a fost transmisă ambasadorului U.R.S.S. o convocare la sediul C.C. al P.C.R. Se ştia că ambasadorul E.M. Tiajelnikov nu era în Bucureşti. Acesta se afla la Chişinău, unde se constituise un comandament

sovietic pentru organizarea intervenţiei acoperite în România. În locul ambasadorului, la sediul C.C. s-a prezentat însărcinatul cu afaceri *ad interim*, căruia i s-a remis un protest oficial în legătură cu implicarea sovietică în evenimentele de la Timişoara şi din alte părţi ale ţării, în primul rând de-a lungul întregii frontiere de vest şi nord-vest. Protestul se baza pe informaţiile amănunţite oferite de o notă a generalului Iulian Vlad, adresată lui Ceauşescu după întoarcerea din Iran.[98]

După întoarcerea dictatorului din Iran şi apariţia sa la Televiziune[99], în 20 decembrie, la ora 19.00, s-a organizat un mare miting, în Bucureşti, pentru a doua zi. Este foarte probabil că Ceauşescu l-a iniţiat.[100] A fost o iniţiativă fatală, pornită din ignorarea realităţii şi a conţinutului informaţiilor pe care le primea. Ceauşescu credea că va avea loc un miting, ca foarte multe altele, în care muncitorii capitalei îl vor aclama şi ovaţiona cu căldură. Sarcina organizării mitingului a revenit organizaţiei de partid Bucureşti, condusă de primul secretar Barbu Petrescu[101], un om mediocru, fără calităţile organizatorice necesare unei acţiuni de asemenea anvergură, într-un moment atât de delicat din istoria României. În 20 decembrie 1989, la orele 22.00, Barbu Petrescu a convocat o şedinţă cu secretarii de partid ai municipiului Bucureşti, cu vicepreşedinţii Primăriei capitalei, precum şi cu comandanţii de Miliţie, de Securitate şi de Gărzi Patriotice. Întreaga şedinţă a fost stenografiată, dar, după evenimente, documentele au fost sustrase. Unii martori au declarat că în cursul şedinţei şeful Inspectoratului Municipiului Bucureşti al Ministerului de Interne şi-a declinat răspunderea asigurării securităţii mitingului. Bucureştiul era invadat de agenţi acoperiţi. Avuseseră loc evenimente care se încadrau în gama agresiunilor terorist-diversioniste: un ofiţer al M.Ap.N. a fost înjunghiat pe Splaiul

Independenţei, un cap de cadavru fusese aruncat în curtea unei şcoli, la Uzina Semănătoarea o serie de persoane au cerut, cu succes, în numele unor personalităţi politice, accesul la magazia de armament a Gărzilor Patriotice, de unde au luat arme. Aceeaşi metodă s-a încercat, fără succes, la Întreprinderea EMI.[102] La miting au venit şi agenţi diversionişti, în grupuri mici. Unul dintre grupuri era format din 40-50 de tineri. Ei au afirmat, cu ocazia controlului de la intrarea în piaţă, că sunt muncitori care au întârziat la miting, dar nu au fost lăsaţi să intre, încercându-se percheziţionarea lor. „Muncitorii" au forţat cordonul de miliţieni şi au pătruns cu forţa în piaţă. Ei au acţionat în zona de responsabilitate a Miliţiei.[103] Grupurile menţionate au agitat mulţimea cu mult profesionalism.[104] Participanţii la miting, care aflaseră toţi despre evenimentele de la Timişoara, unii din cadrul emisiunii televizate în care au apărut Ceauşescu şi cu Milea, alţii auziseră lucruri îngrozitoare de la „Europa Liberă" şi alte posturi străine: masacre, 60.000 de morţi, iminenţa bombardării Timişoarei etc. Lumea era într-o stare de spirit extrem de favorabilă izbucnirii revoltei populare şi la Bucureşti. La această stare, se adăugau lipsa de entuziasm, lehamite, amărăciune întipărită pe chipuri şi predispoziţie pentru dezordine generală la primele semne de panică create de abilii regizori care au acţionat pentru ca Ceauşescu să piardă controlul asupra mulţimii. Grupuri de „revoluţionari profesionişti", care acţionaseră în Timişoara, s-au deplasat la Bucureşti pentru a pune în aplicare lozinca „Astăzi Timişoara, mâine toată ţara!" Unul dintre aceste grupuri de diversionişti, cel de la Hotel Bucureşti, a fost identificat ca venind de la Gara de Nord, pe Calea Victoriei.[105] Dezordinile au început în momentul în care cuvântarea conducătorului a fost întreruptă de explozia a două grenade-pocnitoare, care au creat

panică şi au permis provocatorilor să spargă mitingul şi să înceapă să strige lozinci anti-Ceauşescu şi să huiduie. Diversioniştii au început să strige, chiar să urle: „Fugiţi că ne omoară!”, „Vin tancurile!”, huiduiau etc.[106] Grupul organizat anti-miting, compus iniţial din 40-50 de tineri bine antrenaţi s-a mărit până la aproximativ 200, prin voluntari din piaţă care li s-au alăturat. Ulterior, acest grup avea să spargă vitrine pe traseul Uranus - Bulevardul 6 Martie - Gambrinus. Cele două petarde au fost aruncate dintr-una din maşinile care asigurau sonorizarea în piaţă şi zgomotul lor a fost amplificat de staţiile din respectiva maşină.[107] Este probabil că huiduielile au venit, în mare parte şi cu eficienţă maximă şi din numeroasele difuzoare din piaţă, lucru de care nu-şi puteau da seama, nici participanţii la miting şi nici Ceauşescu şi anturajul său din balcon. În aprilie 2004, generalul Marin Neagoe, fostul înlocuitor la comanda Direcţiei a V-a a D.S.S., a declarat că vuietul asurzitor care a generat teamă a fost făcut prin difuzoare de o maşină a M.Ap.N. parcată lângă Biblioteca Universitară şi care s-a retras de îndată ce şi-a îndeplinit misiunea.[108] Trebuie însă menţionat că numere de M.Ap.N. aveau şi unele maşini pe care le foloseau ofiţerii Direcţia a IV-a de Contrainformaţii Militare a D.S.S. S-a creat o stare de panică, care a fost determinată şi de o sursă de amplificare şi de o armă psihologică, despre care a vorbit şeful S.R.I., Virgil Măgureanu, în anul 1994. În timpul mitingului, zgomote înspăimântătoare care imitau uruitul tancurilor au fost emise de boxe instalate în ferestre de la unele camere ale Hotelului Athenee Palace. Paginile din registrul pe care fuseseră consemnaţi turiştii sovietici cazaţi în hotel au fost rupte.[109] Mai multe persoane participante la miting au declarat că au avut o neobişnuită senzaţie fizică de spaimă, sub forma unei mari nelinişti, care îi făcea să se ţină

greu pe picioare, în urechi le răsuna un uruit îngrozitor, insuportabil şi aproape toţi au avut senzaţii de înţepături şi furnicături. O serie de specialişti au arătat că asemenea stări au fost provocate de emiterea la mare intensitate a unor unde de joasă frecvenţă, sub pragul audibilului. Sursa de emitere s-a aflat în Hotelul „Intercontinental" din Bucureşti.[110] În anul 1989, S.U.A. şi Uniunea Sovietică deţineau posibilităţi de emitere a unor asemenea unde de foarte joasă frecvenţă. România nu avea asemenea posibilităţi tehnice. Nici o organizaţie de revoluţionari nu a revendicat vreun rol, cât de mic, în provocarea dezordinilor care au dus la destrămarea mitingului şi transformarea lui în demonstraţie anticeauşistă. Acolo au acţionat în special străinii.

Diversiunea din 21 decembrie a fost alimentată şi de folosirea unor simulatoare de foc, care creau panică în rândul populaţiei, pe de o parte şi atrăgeau replici reale din partea unor trăgători, mai ales din rândul militarilor din M.Ap.N., ca şi a numeroşilor demonstranţi, sau alţi civili, care au ajuns să deţină arme, fie distribuite lor de către unele unităţi militare, fie sustrase din sediile de Miliţie sau Securitate în care au pătruns civilii în cursul evenimentelor. Simulatoarele erau minimagnetofoane, aduse din afara ţării, dar posibil instalate şi de colaboratorii interni ai forţelor externe care au acţionat în România.[111] De altfel, sovieticii sunt şi cei care, cunoscând frecvenţele Armatei române din baza de date a Organizaţiei Tratatului de la Varşovia, au bruiat staţiile acesteia, împiedicând comunicaţiile trupelor care efectuau represiunea ordonată de către Ceauşescu şi Milea. Cu o astfel de situaţie s-a confruntat locotenent-colonelul Oană, comandantul subunităţii dotate cu T.A.B.-uri care, în 21 decembrie, a intrat în dispozitiv în vederea apărării sediului C.C. al P.C.R.[112]

Susţinătorii tezei revoltei „spontane”, din România şi mai ales din străinătate, au afirmat că mulţimea s-ar fi revoltat împotriva lui Ceauşescu în timpul mitingului, lucru dovedit a fi complet fals. Revolta s-a declanşat la ceva timp după terminarea mitingului. Ea a avut un rol important în înlăturarea lui Nicolae Ceauşescu. Nu se poate afirma că revolta populară a fost revoluţie. Soarta schimbării conducătorului nu s-a decis în stradă şi de către stradă. Strada a fost doar un paravan şi un mijloc de presiune asupra lui Ceauşescu, foarte necesar pentru organizarea şi derularea loviturii de stat. Faptul că revolta populară a fost declanşată voit de forţe diversioniste[113], nu-i scade importanţa în contextul general al reuşitei aplicării planului de schimbare a conducerii României, cu toate urmările preconizate. În acelaşi timp, suntem de părere că mitingul nu a influenţat decisiv mersul evenimentelor, respectiv că lovitura de stat şi-ar fi urmat cursul şi fără el. După deturnarea mitingului, grupul diversionist şi-a continuat activitatea în centrul capitalei, în zona Cişmigiu – C.C.A. - Piaţa Universităţii - Strada Oneşti – Scala - Piaţa Romană. Spărgeau vitrine şi parbrize ale maşinilor. Ei strigau lozinci anticeauşiste şi erau foarte activi în convingerea mulţimii să li se alăture. Ei au dat mult curaj mulţimii, chiar dacă la început s-au alăturat puţini cetăţeni, care participau la demonstraţie cu timiditate. Pe măsură ce s-a mărit grupul şi s-a consumat mai mult alcool, cu atât a prins lumea mai mult curaj. Un mare număr dintre demonstranţi se găseau sub influenţa alcoolului, iar unii erau în stare de ebrietate. De altfel, din informaţiile existente în *Raportul secret al S.R.I.* privitor la evenimentele din decembrie 1989, rezultă că un camion încărcat cu sticle de băuturi alcoolice, fără plăcuţe de înmatriculare, a fost adus în Piaţa Universităţii şi lăsat la îndemâna „revoluţionarilor”. Sticlele nu aveau etichete. Una dintre ele a fost analizată la laboratorul

organoleptic al Securităţii şi s-a constatat prezenţa în conţinut a unor substanţe din categoria drogurilor cu efect excitant, care provocau consumatorilor o stare de exaltare, inhibând instinctul de conservare şi înlăturând senzaţia de frică, inclusiv prin alterarea percepţiei stărilor de pericol. Aşa se şi explică curajul foarte mare al unor demonstranţi.[114]

În după-amiaza lui 21 decembrie şi în noaptea de 21-22 decembrie 1989, în Bucureşti, au avut loc ciocniri între demonstranţi şi dispozitivele militare constituite din soldaţi şi ofiţeri ai M.Ap.N. şi ai Trupelor de Securitate - Miliţie. S-au înregistrat morţi şi răniţi. În cea mai mare parte, Securitatea a lăsat evenimentele să evolueze, fără a le împiedica, sau măcar a le frâna. Comanda operativă a instituţie a fost afectată. Generalul Iulian Vlad se afla în sediul C.C. al P.C.R., implicat în noianul de evenimente care se derulau cu mare repeziciune, înlocuitorul său la comandă, generalul Gianu Bucurescu a refuzat să răspundă la telefon unor subordonaţi din Bucureşti şi din teritoriu, iar colonelul Gheorghe Goran, şeful Securităţii Municipiului Bucureşti, a părăsit unitatea în cursul nopţii de 21-22 decembrie, fără să dea nici un fel de ordine şi fără să comunice cine trebuia să-l înlocuiască la comandă. Este probabil că el s-a retras într-un sediu conspirat al Securităţii (sau în mai multe). Conform unei declaraţii a unui participant la evenimente, făcută în public şi repetată, în 21 decembrie, la orele 17.00, în preajma lăsării întunericului, generalul Gianu Bucurescu, aflat în faţa unor demonstranţi provocatori a afirmat că, după ce se va înnopta, aceştia ar trebui împuşcaţi, însă, fără să dea vreun ordin în acest sens.[115] De altfel, generalul Gianu Bucurescu nu avea abilităţi să dispună deschiderea focului împotriva demonstranţilor. Colonelul Gheorghe Goran a reapărut la serviciu abia în ziua de 25 decembrie 1989, când situaţia era stabilizată.

Aceste derulări de situaţii au fost consemnate şi în *Raportul secret al S.R.I.*, privitor la evenimente.[116] Desigur că marea masă de cadre ale Securităţii au resimţit aceste situaţii, pe care le-au şi reprodus în declaraţiile date comisiei senatoriale care a cercetat evenimentele. Numeroşi lucrători din aparatul Ministerului de Interne au încercat un puternic sentiment de frustrare. S-au simţit abandonaţi şi expuşi, fără să fie apăraţi de comandanţii lor, care ştiau că ei nu sunt vinovaţi de crimele şi diversiunile din stradă. Unii dintre comandanţii fostei Securităţi nu recunosc această stare de fapt, o contestă şi ea rămâne încă o problemă controversată.

90 Gheorghe Raţiu, *op. cit.*, pp. 179 şi 213. Autorul nu a precizat dacă ordinea aceasta este una aleatorie.

91 Postul de televiziune „Antena I“, în 13 decembrie 1999 şi în 28 ianuarie 2000. De altfel, chiar şi complotistul-diversionist Ion Iliescu a declarat că maghiarii au dorit secesiunea Transilvaniei, în 1990.

92 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989” – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 60.

93 Gheorghe Raţiu, *op. cit.*, p. 158.

94 Peter Siani-Davies, *Revoluţia română din decembrie 1989*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2006, pp. 104-105.

95 Marius Tucă, *Ultimele zile ale cuplului Ceauşescu*, în „Jurnalul naţional”, din 8 decembrie 2008.

96 Mai multe personalităţi din fosta Securitate, ale căror nume nu le inserez din motive deontologice, nu-şi fac în nici un fel un titlu de glorie din faptul că l-au abandonat pe Ceauşescu, conştienţi fiind că, în timp, după previzibila compromitere a regimului politic aflat la putere în România, trădarea lui Ceauşescu nu va mai fi văzută în istorie, de către majoritatea opiniei publice, ca un fapt de apreciat, cum s-a întâmplat imediat după evenimente şi o perioadă după aceea.

97 De trimiterea lor la Timişoara s-a ocupat generalul Dincă.

98 Vezi şi Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, pp. 13-14. Autorul afirmă că Ceauşescu l-ar fi primit pe însărcinatul cu afaceri *ad interim*, dar credem că Ceauşescu nu se cobora personal la acest nivel. Este mai probabil că în această misiune au fost implicaţi fie Constantin Olteanu, responsabil cu relaţiile internaţionale ale partidului, fie ministrul de Externe, Ion Stoian.

99 În cursul apariţiei la Televiziunea Română, în discursul său, Ceauşescu a pus tot accentul pe latura externă a evenimentelor de la Timişoara, neavând tăria de a aborda foarte importanta problemă a nemulţumirilor populaţiei, fără de care comando-urile din Ungaria n-ar fi putut realiza decât acţiuni de anvergură mică, uşor de anticipat, prevenit, sau lichidat de către organele statului, dacă acestea ar fi dorit acest lucru. Cât timp, între provocatorii şi agenţii străini şi forţele de ordine româneşti se aflau mase de muncitori români, situaţia era foarte greu de controlat. Ceauşescu a abordat problema evenimentelor şi în cadrul unei importante teleconferinţe cu primii secretari ai judeţelor şi alte cadre cu răspunderi, dar nici în acest cadru de partid, închis, nu a vorbit despre nemulţumirile populaţiei, baza obiectivă a revoltei provocate.

100 De această părere este şi fostul şef al cancelariei ceauşiste, Silviu Curticeanu, în lucrarea sa *Mărturia unei istorii trăite*. Există şi martori care afirmă că primul secretar al capitalei Barbu Petrescu l-ar fi îndemnat pe Ceauşescu să facă miting, iar alţi martori, cum ar fi generalul Marin Neagoe, au afirmat că Elena Ceauşescu ar fi fost de părere să se organizeze adunarea populară. Vezi şi Daniela Dumitrescu, *Mitingul din 21 a fost comandat de Elena*, în „Jurnalul Naţional", Anul XII, Numărul 3325, din 21 aprilie 2004, p. 8.

101 Numele de Petrescu i-a făcut pe mulţi să creadă că este rudă cu Elena Ceauşescu, fapt afirmat şi de postul de radio Europa Liberă. De fapt, era o coincidenţă de nume, el nefiind rudă cu soţia conducătorului ţării.

102 Vezi şi Dan Constantin, *21 decembrie '89: mitingul nimănui*, în „Jurnalul Naţional", Anul XII, Numărul 3320, din 15 aprilie 2004, p. 6.

103 Vezi şi Eugen Ciufu, *Cei care au provocat panică erau profesionişti*, în „Jurnalul Naţional", Anul XII, Numărul 3324, din 20 aprilie 2004, p. 7.

104 Vezi şi Valentin Zaschievici, *Securitatea a ratat „spectacolul”* şi *Securitatea şi-a încălcat îndatoririle faţă de Ceauşescu*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, Numărul 3320, din 15 aprilie 2004, p. 7 şi 8. Autorul exprimă părerea că „Securitatea a dat dovadă cel puţin de neglijenţă, dacă nu chiar de trădare faţă de Comandantul Suprem.”

105 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989” – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 238.

106 Vezi şi Valentin Zaschievici, *Misterele nedezlegate ale nopţii de 21 decembrie*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, Numărul 3327, din 23 aprilie 2004, p. 8-9.

107 Eugen Ciufu, *Cei care au provocat panică erau profesionişti*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, Numărul 3324, din 20 aprilie 2004, p. 7. Sursa autorului, colonel de securitate, afirmă că unul dintre grupurile diversioniste care au destabilizat mitingul era compus din români.

108 Vezi M. Tucă, *Vuietul a fost făcut de o maşină a Armatei*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, Numărul 3323, din 19 aprilie 2004, p. 4 şi Răzvan Belciuganu, *Vuietul produs de maşini cu număr de Armată*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, Numărul 3324, din 20 aprilie 2004, p. 8.

109 Ion Raţiu, *Note zilnice. Decembrie 1989 – Decembrie 1990. În fine, acasă*, Editura Univers, Bucureşti, 1999, p. 110.

110 Teodor Filip, *op. cit.*, pp. 41-42 şi 62. În ianuarie 1990, Vlail Kazhatcheev, membru al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S., a declarat într-un interviu apărut în „Paris Match“, despre pericolul unei noi arme, cea psihică, constând din unde emise pe creier.

111 Colonelul ing. Andrei Păsăreanu l-a nominalizat pe agentul K.G.B. Solomon Dumitru, fost angajat al Ambasadei U.R.S.S. în România, ca persoană care a deţinut şi folosit în propria lui casă un astfel de simulator, în timpul evenimentelor din decembrie 1989.

112 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989” – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 237. Este evident că cei care bruiau staţiile o făceau pentru a sprijini revolta populară, împiedicând reprimarea ei.

113 După o perioadă de îngheţ a declaraţiilor venite din partea structurilor statului român, privitor la rolul diversiunii în cadrul

evenimentelor din decembrie 1989, au apărut informaţii şi dinspre zona înalţilor demnitari foarte bine informaţi. La începutul lunii decembrie 1999, la Cluj-Napoca, profesorul Virgil Măgureanu, fost director al S.R.I., timp de şapte ani, a declarat că „În decembrie 1989 nu a fost revoluţie“. Măgureanu a afirmat că evenimentele din decembrie 1989 pot fi catalogate drept o „revoltă populară, sub impulsul unor forţe din afară“. Afirmaţiile sale au fost preluate de presa centrală şi locală din ţară. Aceste forţe „din afară” au acţionat împreună cu forţe interne. Consiliul Politic Superior al Armatei avea o structură acoperită, numită „Propaganda Specială”, specializată în război psihologic. Această structură avea în dotare şi un T.A.B., cel de pe care, ulterior, a vorbit mulţimii şi Ion Caramitru.

114 Valentin Zaschievici, *Misterele nedezlegate ale nopţii de 21 decembrie*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, Numărul 3327, din 23 aprilie 2004, p. 9.

115 Această informaţie a fost transmisă autorului acestor rânduri de către colonelul Ion Suceavă, participant la evenimente şi viitor general, în ianuarie 1990, când era şeful Inspectoratului de Poliţie al Judeţului Sibiu.

116 Valentin Zaschievici, *Misterele nedezlegate ale nopţii de 21 decembrie*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, Numărul 3327, din 23 aprilie 2004, p. 9.

Represiunea împotriva revoltei populare din Bucureşti

Sandahl Eric şi Benaxeteguy Bernard, ataşaţi militari adjuncţi la Ambasada Franţei au acţionat în mulţime în Bucureşti, în zona Intercontinental-Batiştei, ca şi ambasadorul Olandei, având asupra lor arme. Este evident că aceştia erau agenţi profesionişti selecţionaţi. Ei nu ar fi purtat asupra lor arme, care îi puteau compromite, dacă nu ar fi avut nevoie să le folosească. Aceşti agenţi, ca şi alţii în aceeaşi situaţie, în aceeaşi zonă a capitalei, sunt foarte probabila cauză a unora dintre morţii şi răniţii prin împuşcare în mulţime, a unor demonstranţi, despre care lumea a fost sigură că îi împuşcă securişti nevăzuţi (eventual miliţieni), în orice caz, susţinătorii lui Ceauşescu. Este evident că represiunea ordonată de Ceauşescu şi Milea nu a cuprins şi planul tactic de împuşcare a demonstranţilor în mulţime, eventual din buzunar, cum s-a întâmplat în multe cazuri, inclusiv la Intercontinental. Cât despre Securitate, din toată atitudinea ei, s-a văzut cu claritate că nu avea intenţia să acţioneze împotriva demonstranţilor, ci se afla într-o expectativă premergătoare momentului abandonării lui Ceauşescu.[117] Este sigur că la Intercontinental au fost împuşcaţi oameni şi înaintea distrugerii baricadei şi împrăştierii luptătorilor, ambele realizate cu tancuri şi infanterişti, represiune ordonată de generalul ministru Milea şi pusă în executare de subordonaţii săi. Aceste focuri din mulţime, cu victime omeneşti, au înfierbântat revolta. Acest lucru a fost recunoscut şi de către unii participanţi la revoltă, cum ar fi Gelu Voican Voiculescu. De altfel, după evenimente s-a afirmat că ofiţerii din dispozitive i-ar fi raportat ministrului Milea că, la fiecare rafală de foc „de avertisment”, de pe unele blocuri şi din poziţii neidentificate, se trăgeau

focuri de armă ucigătoare, că, în mod repetat, rafalele de avertisment erau însoţite de alte împuşcături în urma cărora cădeau răpuşi demonstranţi.[118] Asupra unui asemenea dialog între ministrul Milea şi ofiţeri cu grade mai mici de la diverse obiective, avem anumite rezerve. Milea ordonase reprimarea, ca urmare, raportul unor ofiţeri către ministru în care ei să afirme că trag în aer, nu se justifică. Pe de altă parte, este cert că Armata nu a tras în plan vertical în toate situaţiile şi la toate obiectivele pe care le avea în pază. Ea a tras şi în plan orizontal. În plan orizontal s-a tras, în mod deosebit în zona Intercontinental – Batiştei - Sala Ion Dales.[119] Acest dialog menţionat mai sus se potriveşte mai mult propagandei diversioniste post-evenimente, prin care se acredita ideea că Armata, în frunte cu ministrul Milea, nu ar fi dorit represiunea, ceea ce este fals.

În 21 decembrie, după constituirea baricadei de la Intercontinental, blocarea circulaţiei pe B-dul Magheru şi reţinerea în arest a unor diplomaţi francezi, purtători de arme, ridicaţi din rândul demonstranţilor, Milea a întărit ordinul dat anterior de alarmă de luptă. La ora 16.15, din ordinul lui Milea, comandantul Comandamentului Infanteriei şi Tancurilor, general-colonelul Ion Hortopan, a ordonat maiorului Dorel Amăriucăi să mai cheme din cazarmă, la Hotelul Intercontinental, încă 100 militari, folosind 8 autocamioane de la Autobaza M.Ap.N. care, împreună cu cele 10 TAB-uri ale UM 01305 Bucureşti, să pătrundă spre Piaţa Palatului. În jurul orei 17.30 s-a acţionat pentru prima oară împotriva baricadei şi s-a intrat cu T.A.B.-urile în manifestanţi făcându-se victime în faţa sălii Dales. Represiunea din centrul Capitalei a durat până după miezul nopţii. Conducătorul T.A.B.-urilor care au străpuns baricada de la Hotelul „Intercontinental”, maiorul Gheorghe Carp, a fost felicitat de generalul Hortopan pentru

curajul manifestat. Ulterior evenimentelor, va urca imediat în funcţii şi grade, ajungând general şi comandant al unor importante structuri.[120] Trebuie să remarcăm ca pe o concluzie indubitabilă că, după decembrie 1989, în întregul celor peste două decenii care au trecut, militarii de toate armele, care au participat activ la represiunea împotriva revoltei populare, devenind astfel vulnerabili din punct de vedere moral, din perspectiva noului regim politic anticeauşist, nu au fost sancţionaţi sau retrogradaţi, ci, din contră, promovaţi până în cele mai înalte demnităţi în stat, în fruntea Armatei, Poliţiei şi Serviciilor de Informaţii. Câteva dintre exemple se regăsesc şi în prezenta lucrare. Aceste persoane, extrem de vulnerabile, au fost mereu promovate şi au susţinut necondiţionat regimul politic aflat la putere şi au acceptat fără crâcnire toate măsurile politice, adeseori discutabile, uneori chiar ilegale şi imorale, iar alteori chiar antinaţionale, care s-au luat de către factorii politici interni şi externi. Unii dintre ei au pendulat, făcând adevărate piruete, între a sluji în folosul conducerii pro-sovietice din primii ani post-ceauşişti şi a sluji conducerea pro-occidentală de după anii 1997-1998.

În 21 decembrie, după spargerea mitingului, Ceauşescu a dispus organizarea unei teleconferinţe, la ora 18.00. Cu acest prilej, el a precizat întregii ţări că nu mai există nici un dubiu în privinţa implicării serviciilor străine în evenimentele din România şi a cerut ferm reprimarea revoltelor. Pentru aceasta, a fost constituit Comandamentul unic, avându-l în frunte pe Ceauşescu, dar practic conducerea unităţilor operative de toate armele o exercita Vasile Milea. Din comandament făceau parte Ceauşescu, Milea, Postelnicu, Vlad, Dincă şi Pârcălăbescu. Astfel, toate structurile militare, informative şi de trupe speciale au fost puse în subordinea lui Milea, omul decis să reprime revolta populară. Ca urmare,

şansele de reuşită a loviturii de stat s-au redus mult în seara de 21 şi în noaptea de 21 spre 22 decembrie. În 21 decembrie, la ora 21.00, a mai avut loc o şedinţă la cabinetul lui Ceauşescu, la care au participat generalul Vasile Milea, ministrul Tudor Postelnicu şi colonelul Pârcălăbescu, comandantul Gărzilor Patriotice. După şedinţă, generalii Vasile Milea şi Ion Hortopan[121] au străbătut străzile oraşului, în toate punctele fierbinţi. Toate unităţile din Bucureşti l-au văzut atunci pe Milea pentru ultima oară. Era îmbrăcat cu o manta de ploaie, pe centură avea pistolul, cu tocul deschis, iar pe umăr purta masca împotriva gazelor. Milea s-a implicat activ în reprimare, fiind foarte ferm şi dând ordine clare în acest sens, cu toate că era nemulţumit de gradul de implicare al celorlalte forţe (Miliţie, Trupe de Securitate-Miliţie, Pompieri, Securitate). Această nemulţumire a lui Milea, manifestată în 21 decembrie şi în 22 decembrie dimineaţa, a fost interpretată intenţionat eronat de către organizatorii loviturii de stat, care au dorit să acrediteze ideea că Milea ar fi fost nemulţumit că i se cere lui să tragă în popor şi el nu ar fi vrut. Ion Hortopan l-a urmat îndeaproape şi a transmis către trupe ordinul de reprimare în forţă a manifestanţilor dintre Intercontinental şi Sala Dales, unde se concentrase cea mai mare rezistenţă a grupurilor radicale de demonstranţi şi unde acestea fuseseră sprijinite şi încurajate de diplomaţi şi alţi agenţi occidentali. Puciştii şi „emanaţii” care au preluat conducerea României în după-amiaza de 22 decembrie, au ascuns mereu faptul că Milea a fost decis să reprime revolta populară, acţionând energic în această direcţie şi era nemulţumit că forţele Ministerului de Interne şi Gărzile Patriotice nu-şi intrau în atribuţii, iar Ceauşescu îşi îndrepta toate aşteptările către el. În acest fel, puciştii au ocolit şi acest adevăr, în sensul că Milea era omul de care se împiedicau cei

care doreau răsturnarea lui Ceauşescu. Grupul puciştilor din Armată, Victor Stănculescu, Ştefan Dinu, Iosif Rus, Gheorghe Pârcălăbescu şi alţii, nu au putut acţiona decisiv în direcţia înlăturării lui Ceauşescu decât după rănirea şi apoi moartea lui Milea.

Modul în care Vasile Milea s-a implicat în reprimarea revoltei populare reiese şi din registrul de note (*Documentarul-Comandantului*) al generalului maior Gheorghe Voinea, comandantul Armatei I-a, care consemnează unele dintre ordinele ferme de reprimire primite de la ministrul său, până în preajma împuşcării sale.[122] Asemenea registre aveau toţi comandanţii importanţi din Armată, care primeau ordine de la nivelul de comandă de vârf.

Reprimarea manifestanţilor a început după lăsarea întunericului, intensificându-se după ora 20.30. În cursul nopţii dintre 21 şi 22 decembrie, din ordinul generalului Milea, trupele M.Ap.N. s-au implicat puternic în reprimarea demonstranţilor de pe străzi. După cum s-a arătat, baricada de la Intercontinental a fost distrusă cu tancurile, operaţiunea finală desfăşurându-se între orele 0.12 şi 0.30, iar militarii au executat foc în plan orizontal. Au murit 48 de oameni şi au fost răniţi alţi cel puţin 100. Aceştia au fost cei care s-au prezentat la spitale şi, după evenimente, la asociaţiile de revoluţionari pentru a-şi obţine drepturile materiale. Faptul că o serie de terorişti au tras de pe blocuri a fost recunoscut şi de către unii demonstranţi ajunşi în poziţii înalte în stat, cum ar fi consilierul prezidenţial Dan Iosif, altfel un personaj care a încercat să susţină teoriile „emanaţilor”.[123] Între morţi s-au aflat şi 3 străini neidentificaţi, ca şi unii străini identificaţi. Milea a ordonat aducerea şi implicarea în represiune a cadrelor şi elevilor Academiei Militare. Cele aproape 800 de cadre angajate au jucat un rol important în reprimare. Elevii-ofiţeri ai Academiei

au acţionat şi ei cu entuziasmul tipic tinerilor militari aflaţi la prima cea mai importantă misiune de luptă a lor. Aceşti militari au acţionat în conformitate cu ordinele şi regulamentele în vigoare în acel timp. Desigur că, un studiu juridic al întregii acţiuni a comandanţilor Armatei, în frunte cu Ceauşescu, în timpul evenimentelor, scoate la lumină numeroase încălcări ale legislaţiei de atunci. După evenimente însă, nu legislaţia în vigoare a stat la baza acuzaţiilor care s-au formulat împotriva diverselor persoane anchetate, ci spiritul „revoluţionar" şi, în primul rând, bunul plac al noii puteri şi al susţinătorilor lor din afara ţării. Înspre dimineaţă, în Piaţa Universităţii şi pe Bulevardul Magheru, maşinile de la salubritate au spălat sângele, timp în care, din ordin de la Comitetul Municipal Bucureşti al P.C.R., s-au stins luminile. În plus, Milea a ordonat aducerea unor trupe din ţară şi implicarea lor în represiune. Practic, Milea acţiona încurcând toate proiectele organizatorilor loviturii de stat, acţiune care a ajuns în mare pericol. După orele 0.30, până către orele 2.30, demonstranţii au fost împrăştiaţi de forţele de ordine, în cea mai mare parte şi unii dintre generali s-au întors în sediul C.C. al P.C.R. Persoanele care au fost reţinute de către forţele de ordine au fost duse în puncte de „colectare" (în faţa Hotelului „Negoiul", a Ministerului Comerţului Exterior, în staţia de troleibuze din Piaţa Universităţii), de unde erau îmbarcate în dube şi duse la Jilava. Represiunea nu s-a făcut complet. În zona Intercontinental a rămas activ nucleul de forţă al demonstranţilor, dar împărţit în grupuri mici de 5-6 oameni, adăpostiţi în zonă. În jurul orei 3.00, Milea a declarat că „…mâine o s-o luăm de la capăt".[124]

În jurul orelor 3.30, a avut loc o nouă discuţie între Nicolae Ceauşescu şi Vasile Milea. Preşedintele i-a cerut lui Milea să ia noi măsuri de ordine publică prin implicarea şi a altor unităţi

militare din provincie. Imediat după această discuţie, Vasile Milea a vorbit minute în şir cu generalul Iulian Vlad, care a declarat că Milea era nemulţumit de implicarea atât de mare a Armatei în acţiunile de restabilire a ordinii publice. După încă o discuţie, la etajul VI, cu colonelul Pârcălăbescu, Vasile Milea s-a retras în biroul generalului Ion Coman. A continuat şi din acel birou, care avea şi un dormitor alăturat, să vorbească la telefon şi să dea ordine. La orele 5.30, Vasile Milea a dat ordinul de regrupare a forţelor de represiune, pentru 2-3 ore de odihnă a militarilor care au acţionat în cursul zilei anterioare şi a nopţii în curs şi, de asemenea, pentru organizarea acţiunilor din ziua următoare. Milea a mai ordonat deplasarea la Bucureşti a UM 015057, UM 01091 şi UM 01069 Mihai Bravu, UM 01303 Târgovişte şi UM 01088 Slobozia. În 22 decembrie, în jurul orei 6.30, Milea era din nou în activitate, ca şi Ceauşescu. Milea a ordonat Regimentului I Mecanizat, format din tancuri şi trupe de infanterie să se îndrepte spre uzina Turbomecanica, unde se adunase o mulţime agitată.

În noaptea de 21 spre 22 decembrie, între orele 3.00 şi 4.45, în sediul C.C. s-a aflat şi şeful D.I.A., viceamiralul Ştefan Dinu, însoţit de un ofiţer de cercetare din direcţie. El a făcut unele modificări pe harta de la grupa operativă care organiza represiunea, respectiv împrăştierea demonstranţilor.[125]

La ora 6.30, Nicolae Ceauşescu a purtat discuţii cu fratele său, generalul Ilie Ceauşescu. Acesta i-a cerut să abdice de la conducerea ţării sau, dacă nu vrea să renunţe, să demită guvernul Dăscălescu şi să numească un alt guvern, pro-sovietic, sub conducerea lui Ion Iliescu. Dictatorul a refuzat, spre nemulţumirea lui Ilie Ceauşescu, care a plecat nervos şi s-a întors la M.Ap.N.

La ora 7.00, Milea a dispus forţelor care au acţionat la represiunea din cursul serii şi nopţii anterioare să iasă din cazărmi şi să-şi reia dispozitivele stabilite iniţial. A ordonat introducerea în manevră şi a Regimentului de Gardă şi a personalului militar al unei unităţi de rachete, personal selecţionat şi devotat. Ministrul acţiona în forţă, evident pentru a reprima definitiv revolta populară. Imediat după ora 7.00, căpitanul Ionel Marin a blocat din nou Piaţa Palatului cu tancuri. Tot până la ora 8 dimineaţa, Milea a mai chemat în Bucureşti 21 de tancuri de la Târgovişte. În jurul orei 8.00, generalul Milea a fost din nou chemat la Ceauşescu, pentru o scurtă şedinţă, împreună cu componenţii Comandamentului unic pe care l-a format pe 21 decembrie. Toate speranţele celor care doreau menţinerea regimului Ceauşescu erau în ministrul Apărării. El era singurul care avea autoritate în faţa comandanţilor de armate, care îi erau loiali. Doar unii şefi de arme şi alţi şefi din M.Ap.N. conspirau. Milea a fost abordat de Ceauşeşti, care i-au cerut, în termeni categorici, să reprime revolta populară, prin folosirea tancurilor, după modelul din China, din 4 iunie 1989. Din unele declaraţii, care nu se înscriu în logica derulării evenimentelor, după o discuţie, inclusiv în contradictoriu, în ciuda faptului că Armata deja reprimase în mare parte demonstranţii, în cursul nopţii, Ceauşescu, nemulţumit că finalizarea reprimării întârzie, l-ar fi acuzat pe Milea de trădare.[126] Avem unele îndoieli în legătură cu posibila formulare a unei asemenea acuzaţii. După arestarea şi împuşcarea lui Nicolae Ceauşescu, puciştii şi conspiratorii au denaturat multe dintre realităţi, inclusiv legat de moartea lui Milea, au modificat stenograme şi au prezentat evenimentele în conformitate cu tezele revoluţiei spontane şi ale Armatei imaculate, care a refuzat să tragă în popor etc.

117 Acuzaţia că securiştii îi împuşcau pe demonstranţi din buzunare a fost lansată de cei care au susţinut că Securitatea l-ar fi apărat pe Ceauşescu. În acest context, acuzaţia este ilogică. Dacă l-ar fi apărat pe Ceauşescu, Securitatea nu ar fi avut interesul să-i incite pe demonstranţi cu sânge şi nici să-l compromită pe conducător.

118 Privitor la problema existenţei unor trăgători care executau focuri de armă, ascunşi prin podurile caselor şi pe blocuri. Vezi şi Ion Pitulescu şi colaboratori, *op. cit.*, p. 149-151.

119 Generalul Marin Neagoe a declarat că în acea zonă, în noaptea de 21-22 decembrie, la comanda „foc", trăgeau câte 50 de pistoale mitralieră în acelaşi timp.

120 Preşedintele Asociaţiei „Baricada Inter-1989", Ion Iofciu a sesizat, în decembrie 2009, faptul că, nici până în prezent, după 20 de ani de la măcelul de la Intercontinental, din ziua de 21 decembrie 1989, care a făcut zeci de morţi şi sute de răniţi, nu există nici un dosar sau vreo anchetă a Parchetului care să stabilească vinovăţia autorilor şi să-i tragă lor la răspundere. Pe internet, Iofciu a dat următorul bilanţ: decedaţi: 50 (3 neidentificaţi) a. prin împuşcare: 39 (24 în cap) 28 muncitori, 6 intelectuali, 4 elevi, 1 militar în concediu; b. alte cauze: 11 II. Răniţi: 598 a. prin împuşcare: 412 III. Reţinuţi: 810. Conform declaraţiilor M.Ap.N., obţinute de Asociaţia „Baricada Inter-1989", la în zona Hotel Intercontinental - Sala „Ioan Dalles", s-au tras cca. 10.500 de gloanţe. La ora 17.30, Comandamentul Aviaţiei Militare a efectuat un zbor cu 2 elicoptere de recunoaştere deasupra Bucureştilor pentru a vedea mişcările manifestanţilor. De la Comandamentul Trupelor de Transmisiuni au fost trimişi 4 ofiţeri, iar de la M.St.M. o grupă de transmisionişti. Două companii cuprinzând cca. 300 de militari şi 10 TAB-uri se aflau sub conducerea maiorului Amariucăi, iar două TAB-uri se aflau lângă Teatrul Naţional. Foştii luptători de la baricadă cred în mod greşit că acestea ar fi fost ale Ministerului de Interne, dar acest minister nu avea astfel de mijloace de luptă. La ora 17.00, generalul Milea a inspectat subunităţile de gărzi patriotice aflate la Intercontinental. În spatele TAB-urilor, maiorul Valentin Roşca a comandat o companie de 5 tancuri, care ulterior au fost foarte active. Dispozitivul militar a fost condus personal de generalul Vasile Milea şi a avut în componenţă: 800 de ofiţeri de la Academia Militară, 150 militari ai UM 01908, 80 de scutieri de la FOI, 35 de cadre şi 927 elevi de la Şcoala de Miliţie Băneasa, 150 de militari

de la Regimentul de paraşutişti Buzău (cercetare –diversiune), 300 de oameni din gărzile patriotice, numeroşi activişti ai P.C.R. care aveau armament în dotare, şi care au acţionat în zonă. S-a tras în manifestanţi, din blocul Dunărea, de la etajele 5-6, şi din Hotelul Intercontinental, de la etajele 2-5, de către trăgători experimentaţi, dotaţi cu arme cu lunetă, multe victime fiind împuşcate de sus în jos. În zona blocului Dunărea s-au lansat gaze de luptă (G.I.S.-uri) interzise, generalul Chiţac fiind la acea dată comandantul trupelor chimice. Răniţii care au fost arestaţi nu au primit asistenţă medicală, fiind torturaţi şi bătuţi cu bestialitate, mai ales la secţiile de miliţie ale sectoarelor 1, 2, 3 şi 4, la Miliţia Capitalei şi la închisoarea Jilava. Ion Iofciu şi-a declarat nemulţumirea pentru faptul că nici după 20 ani nu există vinovaţi. Generalul Milea este menţinut în continuare erou post-morten, iar mulţi dintre ofiţerii care au avut funcţii de comandă, au fost avansaţi în grade înalte şi au primit onoruri şi funcţii în stat. Nu există pe rol nici un dosar „21 Decembrie - Intercontinental", iar ancheta Parchetului Militar în dosarul „Revoluţia din Decembrie 1989" este un simulacru. Procurorii militari ar fi tocat milioane de dolari de-a lungul anilor, muşamalizând acest măcel împotriva manifestanţilor de la Inter, este de părere Ion Iofciu. Comparativ cu Timişoara, unde au fost 84 de morţi în perioada 16-20 decembrie, la Inter au fost 50 de morţi şi 598 răniţi într-o singură zi. Potrivit lui Iofciu, la măcelul de la Inter au participat: militari, ofiţeri, subofiţeri, elevi–ofiţeri, M.I. şi M.Ap.N., ofiţeri de Securitate, pompieri, civili, gărzi patriotice, activişti de partid. Dotarea acestora se compunea din pistoale mitralieră A.K.M. cu pat de lemn sau pat rabatabil şi pistoale. Unităţilor informativ-operative ale D.S.S., precum şi celor din Securitatea Municipiului Bucureşti le-au fost distribuite pistoale cu câte 24 de cartuşe. Din anul 1990, la anchetele din diferite oraşe (Timişoara, Reşiţa, Braşov, Brăila, Iaşi etc.) au participat mulţi procurori, însă unul singur, Dan Voinea, a rămas în continuare, timp de 20 ani, să le instrumenteze. Este revoluţionar din C.C., este procurorul care a citit sentinţa de condamnare la moarte a soţilor Ceauşescu, precum şi fost şef al Parchetelor Militare. Celor 50 de oameni ucişi la Inter nu le-a fost efectuată nici o autopsie medico-legală, fiind înmormântaţi repede, după 22 decembrie, când regimul Ceauşescu căzuse. Asociaţiei „Baricada Inter-1989", în baza informaţiilor pe care le-a adunat de-a lungul anilor, în efortul de a căuta dreptate pentru membrii ei, consideră că vinovaţii pentru

măcelul de la Intercontinental sunt 1. generalul Vasile Milea, 2. generalul Ion Hortopan, 3. Barbu Petrescu, prim-secretar P.C.R. al Municipiului Bucureşti, 4. Emil Bobu, membru C.P.Ex., 5. Gheorghe Rădulescu, membru C.P.Ex., 6. Constantin Dăscălescu, membru C.P.Ex., 7. generalul (sic!) Tudor Postelnicu, 8. generalul Ion Coman, membru C.P.Ex., 9. generalul Iulian Vad, şeful D.S.S., 10. colonelul Gheorghe Goran, şeful Securităţii Municipiului Bucureşti, 11. generalul de securitate Traian Duică, 12. generalul (în decembrie 1989 era maior) Gheorghe Carp, cdt. U.M. 1305 (regiment blindate), 13. generalul Gabriel Naghi de la U.M. 1305, 14. generalul Dumitru Iliescu de la U.M. 1305, 15.generalul Ion Marin de la U.M. 1305, 16. generalul Soare de la Academia Militară, 17. general Gheorghe Voinea cdt. Armatei a 1-a, 18. generalul Andruţa Ceauşescu, 19. generalul Marin Bărbulescu şeful Miliţiei Capitalei, 20. generalul Ion Suceavă, felicitat de Postelnicu pentru eficienţa sa din 21 decembrie, 21. generalul Mihai Chiţac cdt. Trupelor chimice, 22. colonelul Ion Popa, şef F.O.I., care a activat personal la Inter, 23. colonelul Gheorghe Sporeanu cdt. Secţia 1 Miliţie, 24. colonelul Cornel Aababi, şeful Miliţiei Sectorului 4, 25. colonelul Viorel Merişoreanu-Croitoru cdt. Miliţiei Sectorului 1, 26. colonelul Gheorghe Pârcălăbescu cdt. Gărzilor Patriotice, 27. maior Dorel Amăriucăi cdt. Regimentului de Gardă, 28. maiorul M.Ap.N. Valentin Roşca, 29. căpitanul Alexandru Barbu şef de cabinet al generalului Milea, 30. căpitanul Ioan Vătămănescu aghiotant al generalului Milea. Nu împărtăşim integral părerile invocate mai sus. Dăm un singur exemplu. Asociaţia nu-l menţionează pe generalul Gheorghe Eftimescu, locţiitor al şefului Statului Major General, care a avut un rol important în reprimarea manifestaţiilor din Bucureşti, inclusiv de la Intercontinental. De altfel, el a murit chinuit de remuşcări îngrozitoare, în final ne mai dorind să trăiască şi refuzând tratamentul medicamentos şi hrana, până la ultima suflare.

121 Şeful Comandamentului de Infanterie şi Tancuri din M.Ap.N.

122 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 319, 324 şi 235-236. Comisia senatorială de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989 a conchis că Securitatea a predat muniţia intactă, în timp ce Armata a consumat

zeci de mii de cartuşe cu ocazia reprimării manifestaţiilor din Bucureşti.

123 Vezi Valentin Zaschievici, *Carnagiul de la Inter: epopeea baricadei*, în „Jurnalul Naţional", Anul XII, Numărul 3327, din 23 aprilie 2004, p. 6-7.

124 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 326, 308 şi 345.

125 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, pp. 74-75.

126 Vezi Alex Mihai Stoenescu, *op. cit.*, p. 349-350. Autorul citat contestă această oră, afirmând că ora ar trebui să fi fost cel puţin 8,30. Din cauza acestui decalaj orar, eu cred că se strecoară mai multe erori care conduc la neclarităţi, atât în versiunea oficială (Comisia senatorială de investigare a evenimentelor din decembrie 1989), cât şi în versiunea valorosului cercetător Alex Mihai Stoenescu. La ora 8,30 şedinţa era terminată, iar câteva minute mai târziu, Milea era împuşcat. Nu există nici un temei să credem că văduva generalului Milea a avut vreun interes să inducă opinia publică în eroare, afirmând că la 8,32-8,35, pe timpul când erau în legătură telefonică, a auzit împuşcătura care a curmat discuţia, rănindu-l pe soţul ei. Interesele de a modifica ora împuşcării lui Milea trebuie căutate în rândul militarilor din grupa operativă şi al şefilor lor.

Împuşcarea generalului Milea, momentul declanşării loviturii de stat

Generalul Milea nu avea prea mari remuşcări pentru ceea ce se întâmplase în 16-20 decembrie, la Timişoara şi nici în 21 spre 22 decembrie, la Bucureşti. Armata acţionase cu temei legal, având în vedere că avea loc o intervenţie străină în România, pe de o parte, iar pe de altă parte, cum am mai arătat, prerogativele sale erau limitate, deci el nu putea fi acuzat de Ceauşescu de faptul că nu ar fi acţionat mai mult decât prevederile legale în vigoare. Când facem această afirmaţie, avem în vedere şi *Ordinul 0048 din 13 octombrie 1988*, care preciza că Armata se alarma pentru luptă, cu efectivele pentru timp de pace, în situaţiile de agresiuni externe, a necesităţii de apărare a cuceririlor revoluţionare ale poporului şi de pericol pentru integritatea teritorială a ţării. În decembrie 1989, toate cele trei condiţii au fost îndeplinite.[127] Nu avea motive să se teamă pentru ceea ce se întâmplase în zilele trecute, iar dacă era îngrijorat, era îngrijorat de modul în care va gestiona în continuare uriaşa criză. El era nervos, preocupat, dar nu deprimat. Era un om dur şi cu mare voinţă. Nu se clintea uşor. Avea acea rădăcină solidă de ţăran român cu genă tare. După ce a discutat cu Nicolae Ceauşescu, a avut loc o altă discuţie, pe coridorul de la etajul VI, în apropierea biroului şefului Gărzilor Patriotice pe ţară, colonelul Pârcălăbescu, participant la complotul anticeauşist. Anunţase că va coborî în piaţă, la trupe, unde avea şi blindatul în care se găseau legăturile de transmisiuni cu toate unităţile din ţară, inclusiv cu cele care se puseseră în mişcare pentru a veni la Bucureşti să reprime complet revolta populară. Acolo, în tanc, devenea inexpugnabil pentru cei care aşteptau momentul să-l răstoarne pe Ceauşescu. A urcat la etajul VI şi a intrat în biroul

şefului Gărzilor Patriotice, camera 621, să vorbească la telefon cu soţia şi fiica sa, care se retrăseseră într-o vilă a Armatei din Predeal, unde se afla şi soţia generalului Ştefan Guşă.[128] Era aprox. ora 8.30.[129] A fost împuşcat. Glonţul a trecut şi prin spătarul scaunului pe care era aşezat, cu spatele la uşă. Există persoane care l-au învinuit pe ofiţerul Mircea Tufan că l-ar fi împuşcat pe Milea.[130] Alţii afirmă că Pârcălăbescu personal l-ar fi împuşcat pe general.[131] Martorii rănirii lui Milea, în general, puţin credibili, au declarat că garda de corp Ioan Vătămănescu, de la Direcţia a V-a a Securităţii, care trebuia să-i protejeze viaţa, ar fi fost trimis de Milea la lift, pentru a pregăti coborârea ministrului la trupe. Nimeni nu i-a cerut socoteală pentru că nu l-a apărat, nici când a fost rănit de glonţ şi nici la spital, când a fost omorât. Conform regulamentului, în asemenea situaţii, garda de corp avea obligaţii statuate cu limpezime. El trebuia să-i apere viaţa cu orice preţ. Este cert că Milea a fost împuşcat cu pistolul lui Mircea Tufan, care afirmă că ministrul i l-ar fi cerut, la ieşirea din biroul lui Ceauşescu. Tufan i-ar fi dat pistolul, spune Victor Stănculescu, iar apoi s-a ţinut scai de ministru pentru a-şi recupera arma şi aşa s-a ajuns ca Tufan să fie prin preajma lui Milea când acesta a fost rănit.[132] Se pare însă că Vasile Milea avea centura sa cu diagonală şi pistolul pe care îl purtase întreaga zi şi noapte anterioare, ţinuta obligatorie în timpul stării de necesitate. Dacă totuşi ar fi avut nevoie de armă şi n-ar fi avut-o asupra sa, o avea precis în biroul generalului Ion Coman, aflat în apropiere, unde Milea stătuse ultimele 2-3 ore din noaptea de 21 spre 22 decembrie. Şi-l putea lua, sau putea ordona să-i fie adus. Dacă ar fi cerut o armă, era firesc să o ceară aghiotantului său, Vătămănescu, nu transmisionistului Tufan. În lumea ofiţerilor nu se împrumută pistoalele, armele, în general. Fiecare

are arma lui şi răspunde de ea. Milea nu era omul care să încalce la vedere nişte reguli consacrate în armată. Este cert că, după evenimente, asupra militarilor din grupa operativă de la C.C. s-a exercitat o mare presiune şi ei au susţinut mereu linia oficială privitoare la aceste evenimente, în cadrul cărora au acţionat, linie care s-a năruit, cărămidă cu cărămidă, de la an la an. Personal, am întâlnit afirmaţii ilogice, atipice şi în neconcordanţă cu ansamblul evenimentelor şi cu conduita generală a personajelor implicate, atât la comandanţii M.Ap.N., cât şi la importanţi generali din Securitate. Există şi alţi martori care spun că Milea a avut tot timpul asupra sa propriul pistol, în zilele de 21 şi 22 decembrie. Acest lucru este logic, dacă avem în vedere că Armata era sub indicativul „Radu cel Frumos", care însemna, de fapt, alarmă de luptă, respectiv stare de război. De altfel, după cum am arătat deja, în cursul nopţii, Milea a purtat asupra sa, la brâu, la vedere, pistolul, ţinând chiar tocul deschis. Nu există nici un argument care să justifice o eventuală ţinută incompletă a generalului în orele imediat următoare, mai ales că ţinuta era obligatorie, iar Milea se vroia tot timpul a fi un exemplu şi a fost un exemplu. El urma să colinde Bucureştiul, în punctele sale fierbinţi, iar generalul avea armata în sânge. Dacă s-ar fi împuşcat, de ce s-ar fi împuşcat cu pistolul lui Tufan? Nu era interesat să arunce suspiciuni asupra acelui ofiţer. Sinucigaşii se scuză pentru gesturile lor şi nu vor să facă rău altora. Apoi, de ce s-ar fi împuşcat în zona inimii, riscând să dea greş, când putea să se împuşte în cap, sau în gură, cum fac sinucigaşii? Sunt întrebări care s-au pus în mod repetat în anii care au urmat loviturii de stat.[133]

Nicoleta Milea, poate cel mai credibil martor, afirmă că în timp ce era în legătură telefonică cu soţul ei, a auzit în receptor zgomotele unei lupte care s-a dus în cabinetul din care a primit

telefonul. Zgomotele au fost apoi urmate de un foc de armă şi, apoi a intervenit la telefon o voce străină care a liniştit-o şi i-a spus că zgomotele şi focul de armă sunt din stradă. Este cert că există martori ai acelor evenimente şi toţi cei aflaţi în C.C., cu deosebire la etajul VI, au ascuns adevărul, majoritatea încercând să deruteze anchetatorii şi opinia publică, ceea ce ne face să constatăm o largă complicitate la ascunderea adevărului despre moartea lui Milea. Armata, Securitatea, forţele speciale şi activiştii de partid, deopotrivă, au dorit să ascundă adevărul despre momentul-cheie al evenimentelor din decembrie 1989, din sediul C.C. al P.C.R.

Comisia senatorială de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989, pe baza mărturiilor unor participanţi la şedinţa din 22 decembrie, ora 8.00 (a durat 20-30 de minute), a reţinut că Milea a ieşit mai repede din şedinţă, impulsionat de Ceauşescu să continue represiunea cu noi mobilizări de blindate. El a ieşit, dar aducerea tancurilor în centru era deja ordonată şi în parte executată. Dispozitivului circular era în curs de finalizare. S-a afirmat că Ceauşescu l-ar fi acuzat de „trădare", nemulţumit că Milea nu ar fi vrut ca Armata să tragă în mulţime. Lucrurile nu se leagă deloc. Presupusa nemulţumire a lui Ceauşescu nu se argumentează. În cursul nopţii, baricada de la Inter a fost călcată cu tancurile. Din ordinul lui Milea s-a tras în plin şi s-a restabilit ordinea. În dimineaţa de 22 decembrie, la 7 şi 12 minute, piaţa era deja blocată de tancuri. Forţe impresionante se apropiau de Bucureşti. Comandanţii dispozitivelor, loiali lui Milea, aveau voinţa de a executa ordinele. Unii o făcuseră cu mult zel şi convingere în ziua precedentă. Astfel, declaraţiile participanţilor la şedinţa de la ora 8.00, la care au participat unii membri ai C.P.Ex. şi ai Comandamentului unic, trebuie privite şi ele cu circumspecţie. Ele au fost făcute imediat după

evenimente în condiţii de detenţie, presiune şi chiar pericol de moarte. Unii colegi ai lor din C.P.Ex. muriseră deja. Unii dintre participanţii la acea şedinţă (Postelnicu, Dincă, Vlad) au ajuns să fie trimişi în judecată sub acuzaţia de complicitate la genocid. Apoi, unii participanţi la evenimente, dacă nu cumva toţi (!), aveau fiecare câte ceva de ascuns. În aceste condiţii de presiune, declaraţiile lor, în mod firesc, s-au dorit a fi unele care să nu le agraveze situaţia şi să menajeze Armata, ceea ce se aştepta de la ei. După ianuarie 1990, unii dintre condamnaţii care se aflau în arest, în aşteptarea proceselor, foşti participanţi la evenimente, au dat declaraţii în sensul cosmetizării imaginii Armatei, ceea ce li s-a şi cerut. Ei erau convinşi că astfel vor obţine pedepse mai uşoare. Justiţia era, ca şi astăzi, o unealtă în mâna noii puteri. Multe adevăruri nu s-au spus. În jurul lui Milea a fost cheia reuşitei loviturii de stat. După evenimente, transmisioniştii din Grupa operativă organizată la sediul C.C. pentru a-l deservi pe comandantul suprem, maiorul Tufan şi maiorul Rafailescu, ca şi căpitanul de securitate din Direcţia a V-a, Vătămănescu, aghiotant al lui Milea, în interviuri la TV, în presă şi la Comisia senatorială de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989, au declarat că Milea ar fi ieşit din şedinţa cu Ceauşescu şi ar fi venit la ei. Ei au afirmat că Milea ar fi ordonat „să nu se tragă în mulţime, să nu se răspundă la provocări, militarii să rămână grupaţi lângă tehnică”, iar Grupa operativă ar fi transmis ordinul la unităţi, în cel mai scurt timp.[134] În acest fel, aceşti ofiţeri puneau în seama lui Milea ordinele pe care, de fapt, le-a dat Stănculescu. Avem serioase îndoieli faţă de autenticitatea acestor declaraţii ale unor oameni care au slujit complotul şi care sunt şi suspectaţi de împuşcarea lui Milea şi/sau complicitate la această agresiune. Declaraţiile lor nu se potrivesc în nici un fel cu ordinele ferme de represiune, transmise de Milea la unităţi şi

consemnate în carnetele comandanţilor de armate şi cu felul în care erau deja organizate trupele pentru represiune, la ora 8.00. Toate cercetările conduc la concluzia fermă că Milea a dorit represiunea şi a înfăptuit-o până în clipa împuşcării. Este sigur că transmisioniştii din Grupa operativă au avut un alt ordin de a transmite Armatei să nu tragă, ordin dat de generalul Stănculescu, cel care a acţionat pentru contracararea măsurilor de reprimare a revoltei populare la Bucureşti. Ordinul lui Stănculescu a fost retransmis şi de către alţi generali mai importanţi.

Milea nu a murit imediat. El s-a mai zbătut între viaţă şi moarte, ore întregi, până după amiază, la ora 14.00, când a fost transportat la Spitalul Elias, timp în care nu i s-a acordat ajutorul medical necesar.[135] După ce s-a tras în Milea, a ieşit lumea pe coridor şi unele persoane au venit în biroul unde a fost împuşcat.[136] Ce interes l-a menţinut pe Milea rănit grav în C.C. este întrebarea pe care orice cercetător trebuie să şi-o pună. Exista cumva teama că glonţul îi va fi scos din corp şi Milea, îşi va reveni şi va spune că a fost împuşcat? Cine l-a împuşcat poate nici nu putea aprecia dacă l-a omorât pe ministru sau doar l-a rănit, dacă va muri pe loc, sau ulterior, întrucât a tras din spate şi, posibil, a crezut că l-a împuşcat mortal, constatând ulterior că Milea nu moare. Dacă a fost o „luptă”, cum susţine Nicoleta Milea, pentru imobilizarea generalului şi simularea unei sinucideri, atentatorii nu puteau trage mai mult de un glonţ, pentru că nu ar fi mai fost „sinucidere”. Dând greş primul foc, au fost nevoiţi să îl lase aşa, aşteptându-i moartea, iar Milea s-a încăpăţânat să nu moară şi astfel a trebuit să fie ucis după amiază, la Spitalul Elias, înainte ca medicii să îl poată salva.

Lui Ceauşescu i s-a spus că Milea este mort, când el era doar rănit. Acest lucru ne arată dimensiunea mare a conspiraţiei. Toţi ascundeau

adevărul despre Milea de Ceauşescu: generali şi ofiţeri din Armată, Gărzi Patriotice, Securitate, lucrători de la Cancelaria C.C. al P.C.R. Ar fi vrut Ceauşescu să vorbească cu Milea? Este cert că răspunsul nu poate să fie decât afirmativ. Ar fi aflat şi el că Milea a fost împuşcat şi ar fi înţeles că cei care l-au împuşcat nu doreau continuarea represiunii şi stingerea demonstraţiilor. După cum am arătat, Milea a fost trimis la spital foarte târziu, în jurul orei 14.00. Chiar rănit fiind, dacă i se ameliora situaţia, lucru posibil, el ar fi putut continua să dea ordine de represiune. Cu el în viaţă, sau cu şanse de a fi salvat, ordinele generalului Stănculescu de a întoarce din drum forţele de represiune şi de a introduce în cazărmi unităţile aflate în dispozitiv, nu se puteau da, decât cu riscul unei execuţii sumare pentru înaltă trădare, iar comandanţii unităţilor ar fi înţeles imediat că ceva nu este în regulă şi exista posibilitatea pierderii controlului de către pucişti, neştiindu-se cum va reacţiona fiecare comandant militar în parte. În climatul de atunci, orice slăbiciune la vârful Armatei, cunoscută la nivelurile de comandă operativă, putea conduce la o pierdere a controlului asupra situaţiei.

Reconstituirea integrală a momentului împuşcării lui Milea este încă incomplet făcută şi mai există unele riscuri de strecurare a unor inexactităţi. Jurnalistul Ioan T. Lazăr, cunoştinţă a familiei Milea, a făcut investigaţii în legătură cu moartea generalului. În urma lor, a concluzionat şi el că fostul ministru a fost rănit la piept prin împuşcare, dar moartea a survenit în jurul orei 14, curând după ce a fost dus la Spitalul Elias, unde ar fi fost strangulat. La transportul lui Milea la Elias a participat şi maiorul M.Ap.N. (D.I.A.) Virgil Haţieganu, ofiţer însoţitor al generalului Ion Coman, care era disponibil, şeful său fiind la Timişoara. Dacă maiorul Haţieganu nu l-a strangulat pe Milea, avea însă datoria să îl apere şi

este şi el răspunzător de tot ceea ce s-a întâmplat în maşina salvării şi la Spitalul Elias. De însoţit ar fi trebuit să-l însoţească la spital şi căpitanul Vătămănescu, garda sa de corp, care trebuia să fie alături de Milea şi să-l apere, cu preţul vieţii.

După împuşcarea lui Milea, în camera 621, a fost adus un căpitan armurier, care a consultat pistolul cu care s-a spus că s-ar fi sinucis Milea, pistolul maiorului Tufan şi a constatat că avea glonţ pe ţeavă. Deci, după ce „s-a sinucis", Milea a armat din nou!? La rugămintea colonelului Pârcălăbescu, care conserva corpurile delicte, a intrat în cameră şi un căpitan pe nume Dan Dănuţ Doru. Întrebat cum de era acolo, acesta a răspuns că a venit pe la intrarea „B", ca să conducă la etajul IV un anume domn Iliescu. Printre corpurile delicte se aflau şi trei carneţele şi un stilou, care i-au fost luate de colonelul Pârcălăbescu din buzunar. Deci, cu toate că Milea trăia, Pârcălăbescu îl buzunărea… Nu s-a clarificat nici cum a ajuns Milea de pe scaun pe canapea, iar pistolul cu care „s-a sinucis" a ajuns pe mijlocul mesei, cu un nou glonte pe ţeavă, departe de sinucigaş. Cadavrul lui Milea a stat la Elias într-o boxă frigorifică până în 24 decembrie, când a fost transportat la Institutul de Medicină Legală. Acolo i s-a făcut autopsia de către medicul legist prof. dr. Dan Şchiopu, după care cadavrul a fost transportat la Spitalul Militar Central şi ţinut într-o boxă frigorifică, până în 28 decembrie. Medicul legist Dan Şchiopu a constatat că inima nu a fost străpunsă de glonţ, fiind superficial atinsă şi că Milea a fost ştrangulat cu un şiret. Şchiopu a realizat imediat că este vorba despre o crimă. Şchiopu a scris în certificatul de deces hemoragia internă, ca şi cauză a morţii lui Milea, dar şi faptul că victima avea pe gât semne de violenţă. Certificatul de deces nu a fost folosit de anchetatorii post-decembrişti ai evenimentelor. Doctorul Şchiopu a scos inima şi a conservat-o

într-un borcan cu formol, încredinţând-o Sorinei Milea, una dintre fiicele generalului, iar aceasta i-a dat-o spre păstrare jurnalistului Ion T. Lazăr, care a ţinut-o două săptămâni la el în casă, sub un pat. După 2 săptămâni, cu ştirea şi la dorinţa Sorinei Milea, borcanul cu inima lui Milea a fost dus de Ioan T. Lazăr, împreună cu nişte prieteni ai săi, la mormântul generalului din comuna Lereşti şi îngropat la picioarele crucii. Ulterior, borcanul s-a spart, în împrejurări necunoscute, formolul s-a scurs, astfel că la deshumarea cadavrului, ordonată de procurorul Dan Voinea, inima era putrezită şi nu s-a mai putut examina foarte bine. Doctorul Dan Şchiopu a murit. La fel au murit şi alţi doi cunoscători ai felului în care a fost asasinat generalul Milea, respectiv Dan Nicolici[137] şi Viorel Sîmpetrean. Ioan T. Lazăr susţine că unuia i s-a administrat cultură de viruşi, iar altuia radiu. Anterior morţii, lui Viorel Sîmpetrean i-a căzut tot părul de pe corp, inclusiv genele şi sprâncenele.

La înmormântarea lui Milea, generalul Ion Hortopan a ţinut un discurs în care a afirmat că generalul Milea ar fi fost „…ucis de clica dictatorială a lui Ceauşescu”, dar văduva Nicoleta Milea şi fiicele ei înţeleseseră deja că cei care l-au ucis erau susţinătorii înlăturării lui Ceauşescu şi ai noii puteri.

La sediul C.C. al P.C.R., la ora 9.40, deci după aproximativ o oră de la împuşcarea lui Milea, colonelul Gheorghe Pârcălăbescu a intrat la Ceauşescu şi l-a informat că Milea a murit, deşi acesta trăia, iar el ştia bine că ministrul trăia. I-a spus că ministrul s-a sinucis. Ceauşescu a intrat în panică, semn că el conta pe Milea, orice supărare a sa faţă de ministru fiind nesemnificativă. Ceauşescu a formulat comunicatul despre moartea lui Milea pe loc, dar conţinutul său a fost modificat, încât să nu rezulte că Milea a fost trădător prin laşitatea de a se sinucide, cum a dictat comandantul suprem, ci că a fost trădător prin

asociere cu duşmanii externi ai ţării. Declaraţiile şefului de cabinet al lui Ceauşescu, Constantin Manea confirmă că l-ar fi declarat pe Milea trădător „prin laşitate", ceea ce are o cu totul altă conotaţie decât cea de trădător prin asociere cu duşmanii externi sau interni ai conducătorului şi ai ţării. La orele 9.50, s-a transmis la Radio şi TV *Decretul prezidenţial cu privire la instituirea stării de necesitate pe întreg teritoriul României*, în care, la articolul 1, se menţiona: „Se instituie starea de necesitate pe întreg teritoriul ţării. Toate unităţile Armatei, Ministerului de Interne şi formaţiunile Gărzilor Patriotice sunt puse în stare de alarmă". În continuare s-a transmis comunicatul în forma sa denaturată, care anunţa moartea lui Milea, care trăia, rănit la piept, dar cu inima nestrăpunsă: „Ministrul forţelor armate a acţionat ca trădător împotriva independenţei şi suveranităţii României şi, dându-şi seama că este descoperit, s-a sinucis. Facem apel către toţi cei care-şi iubesc ţara şi poporul să acţioneze cu cea mai mare fermitate împotriva oricărui trădător. Toate zvonurile şi minciunile au fost dirijate în strânsă legătură cu trădătorii de ţară şi cu cercurile imperialiste de trădătorul Milea, care a organizat aceste provocări, a spus minciuni şi a informat fals în legătură cu situaţia din ţară. Apelăm la clasa muncitoare, ţărănime şi intelectualitate, la întregul popor, de a acţiona cu înaltă răspundere pentru a întări ordinea şi liniştea. Problemele noastre să le rezolvăm în strânsă unitate, fără nici un amestec din afară. Să facem totul pentru a apăra suveranitatea, independenţa şi integritatea României socialiste". Ulterior, atât la radio, cât şi la televiziune, comunicarea Decretului este reluată de câteva ori, cu modificarea că, după menţiunea „în legătură cu situaţia din ţară", se face o adăugire: „Nespunând nimic despre crimele şi distrugerile din Timişoara". Este semnificativ faptul că cei care au înlocuit textul dat de Ceauşescu au folosit expresia

„ministrul forţelor armate…”, când, aceasta nu se mai folosea de mulţi ani, denumirea oficială fiind de „ministru al Apărării Naţionale”, ceea ce ne face să credem că noua formă a comunicatului, care modifica textul dictat de Ceauşescu, aparţine unor vechi activişti ai sistemului, care nu mai lucrau de mult la vârf şi care au folosit expresiile cu care fuseseră obişnuiţi cu mulţi ani înainte. Acest comunicat fals, dat despre generalul Milea, a avut un impact colosal asupra Armatei şi opiniei publice, convinsă că Ceauşescu l-a omorât pe ministrul care vroia să-i apere pe demonstranţi de represiune. Începea marea manipulare a poporului român printr-o lungă serie de minciuni colosale, care nu s-au încheiat până în zilele în care scriem aceste rânduri şi care au marcat profund regimul politic post-comunist, l-au compromis grav şi contribuie la a face foarte dificil drumul României prin meandrele globalizării şi al organismelor euro-atlantice. De la conducătorii emanaţi în 22 decembrie 1989, toate guvernările care au urmat au preluat dreptul la dezinformarea poporului, la luarea deciziilor majore pentru ţară fără referendum şi chiar fără consultarea Parlamentului. Toate abuzurile şi fraudele naţionale au fost posibile, argumentându-se în numele poporului, cel pe care Silviu Brucan l-a numit „stupid people”.

Colonelul Gheorghe Pârcălăbescu a fost un pucist important, implicat direct cel puţin în diversiunea creată în jurul împuşcării lui Milea, petrecută în biroul său şi în distribuirea de arme civililor din Bucureşti şi din alte oraşe ale ţării. Această distribuire de arme a făcut şi ea posibilă confuzia generală a majorităţii societăţii româneşti pe tema „cine a tras în noi după 22?” El este cel care a început imediat, în timp ce Milea era rănit, să inventarieze corpurile delicte, situaţie necesară în cazurile anchetelor care urmează unor decese, deşi Milea trăia. El este cel care putea şi trebuia să

ia toate măsurile pentru transportarea lui Milea din biroul său la un spital. El este cel care l-a „buzunărit" pe Milea, luându-i din veston carneţelele cu însemnări extrem de importante pentru elucidarea evenimentelor. El este cel care l-a minţit pe Ceauşescu spunându-i că Milea este mort. Toate acestea, ca şi alte fapte, dintre care menţionăm mărturiile mincinoase şi măsurile care au condus la înarmarea unor civili cu arme din magaziile Gărzilor Patriotice, urmate de focuri necontrolate şi de moartea unor cetăţeni, sunt nu numai imorale, dar încalcă şi legea şi sunt premise suficiente pentru auto-sesizarea organelor de cercetare penală. Pârcălăbescu nu a fost acuzat şi cercetat pentru împrejurările morţii generalului Milea, faptă care nu se prescrie. Această moarte a fost acceptată cu uşurinţă interesată ca fiind sinucidere şi nu s-a mai cercetat posibilitatea de a fi omor. După reuşita loviturii de stat şi urcarea F.S.N. la putere, colonelul Pârcălăbescu, protejatul generalului Stănculescu, a fost avansat general şi numit ataşat militar în Marea Britanie.

După prezentarea aspectelor privitoare la asasinarea generalului Vasile Milea, prezentăm un scurt text care cuprinde, în linii generale, teza oficială despre „sinuciderea" lui Vasile Milea şi câteva dintre momentele care au urmat acestui eveniment. Astfel, textul de mai jos poate fi comparat de cititor cu tezele cercetătorilor. *La ora 8.10, din ordinul ministrului, generalul-maior Gheorghe Voinea, comandantul Armatei 1, trimite detaşamente formate din militari aparţinând UM 01210, 01308 şi 01246 Bucureşti spre Întreprinderea „Turbomecanica" (cartierul Militari), pentru a bloca afluirea coloanelor de manifestanţi dinspre zona industrială. Ordinul fiind dat târziu, detaşamentul care se deplasează pe itinerarul Str. Drumul Sării-B-dul Ghencea-B-dul Moghioroş-B-dul Păcii nu se întâlneşte cu demonstranţii, astfel încât se înapoiază la cazarmă*

în jurul orei 10.00. Tot în această perioadă, Academia Militară instalează un dispozitiv pentru blocarea accesului spre centru dinspre Şos. Panduri şi str. Drumul Taberei. Dar acest traseu nu este folosit de către demonstranţi, aşa că, după circa o oră, dispozitivul este retras fără incidente.

În vederea transmiterii de informaţii despre constituirea nucleelor de manifestanţi şi deplasarea coloanelor, două elicoptere militare reiau executarea cercetării aeriene a municipiului. În încercarea de a evita o ciocnire între manifestanţi şi forţele de ordine, un elicopter arunca manifeste prin care populaţia este îndemnată să nu participe la manifestaţiile de stradă.

Pentru ora 9.00, generalul-locotenent Nicolae Eftimescu, primul locţiitor al şefului M.St.M. şi şef al Direcţiei Operaţii, împreuna cu generalul-maior Gheorghe Voinea, comandantul Armatei 1 din Bucureşti, sunt convocaţi la sediul CC.

În jurul orei 9.00, generalul-colonel Vasile Milea este chemat de Nicolae Ceauşescu în cabinetul nr. 1, unde i se cere, din nou, ca armata să folosească forţa armelor pentru a-i împrăştia pe manifestanţi. La ieşirea din cabinet, martorii declară că ministrul Apărării naţionale era „fiert", „desfigurat", într-o stare de tensiune maximă.

Peste aproximativ zece minute, generalul Milea ordonă maiorului Alexandru Rafailescu, din grupa de transmisiuni, să comunice unităţilor să nu folosească armamentul sub nici o formă, ci să se parlamenteze cu demonstranţii. Urcând la etajul şase, îl întreabă – nerăbdător şi surescitat – pe căpitanul Marius Tufan dacă i-a transmis ordinul; după aceasta, se sinucide…

Între timp, cadrele şi militarii în termen aflaţi în dispozitiv încep să dialogheze cu demonstranţii. Anunţarea sinuciderii generalului Vasile Milea şi învinuirea lui ca fiind trădător sunt receptate,

iniţial, cu neîncredere şi suspiciune la adresa dictatorului şi, ulterior, cu indignare, militarii intuind că asemenea acuzaţii au fost determinate de refuzul ministrului de a ordona ca trupele să tragă în manifestanţi. Aceste convingeri contribuie la amplificarea procesului de clarificări şi de fraternizare cu revoluţionarii. Mulţi comandanţi de subunităţi ordonă desprinderea din contactul cu mulţimea şi replierea. Priviţi cu simpatie şi încurajaţi de atitudinea prietenească a militarilor, în multe locuri demonstranţii se urcă pe T.A.B.-uri şi pe tancuri.

Chemat la Bucureşti de generalul Milea, generalul-locotenent Victor Stănculescu ajunge la sediul C.C. în jurul orei 10.00. După propria declaraţie, aici ia legătura cu generalul Voinea, care îi face o sumară prezentare a situaţiei din Capitală. După aceea, colonelul Pârcălăbescu îl informează asupra circumstanţelor în care se sinucisese generalul Milea. În momentul când se întâlneşte cu Nicolae Ceauşescu, acesta – avea să-şi amintească, ulterior, generalul Stănculescu – „mi-a spus să iau comanda, să întărim dispozitivul şi să-l apărăm". După afirmaţiile lui Silviu Curticeanu, prezent la discuţie, generalul Stănculescu îi răspunde că „nu este posibil aşa ceva. Situaţia nu mai poate fi controlată şi nu există decât o soluţie: să plece din sediu cu elicopterele". Derutaţi, înfricoşaţi, nimeni nu a scos un cuvânt.

Dându-şi seama de momentul-limită la care se ajunsese, generalul-locotenent Victor Stănculescu se duce în camera unde se aflau ofiţerii din grupa de transmisiuni; îi întreabă dacă le funcţionează legăturile, cerându-le să transmită unităţilor militare ordinul să se desprindă din mulţime şi să se retragă imediat în cazărmi. Era ora 10.45.

De la ora 11.00 încep să se retragă efectivele UM 01210, 01305, 01026 Bucureşti şi Academiei

Militare; unităţile aflate în marş spre Capitală sunt dirijate în cazărmile din Şoseaua Olteniţei.

În timp ce în sediul C.C. se precipita fuga lui Ceauşescu, la sediul M.Ap.N., generalul-locotenent Ilie Ceauşescu solicita grupei operative o informare cu privire la situaţia din Bucureşti şi din ţară. În lipsa celorlalţi superiori de conducere ai M.Ap.N., acesta îşi asumă dreptul de a transmite către comandamentele şi unităţile militare, la ora 11.45, nota telefonică nr. 37, prin care se ordona trecerea armatei la îndeplinirea măsurilor prevăzute pentru „Starea de necesitate", menţionându-se expres că se vor executa numai „ordinele comandantului suprem".

După ora 10.30, generalul-locotenent Ilie Ceauşescu cere compartimentelor abilitate să-i organizeze imediat o întâlnire cu ataşatul militar sovietic şi cu cel chinez. Întâlnirea cu ataşatul militar sovietic se stabileşte pentru orele 12.00. La primire vor fi de faţă: viceamiralul Ştefan Dinu, colonelul Dumitru Mircea si locotenent-colonelul Gheorghe Lungu. Din partea sovietică participa ataşatul militar sovietic, contraamiralul G. A. Mihailov, locţiitorul reprezentantului comandantului-şef al Forţelor Armate Unite ale Tratatului de la Varşovia, generalul-maior G. N. Bociaev şi locotenent-colonelul Masiuk, translator. În esenţă, generalul Ilie Ceauşescu le comunică faptul că despre situaţia din România au fost informate toate oficiile diplomatice din ţară; astăzi – a afirmat el – se va anunţa un nou guvern. Uniunea Sovietică să dea dovada de multa reţinere; România nutreşte sentimente de prietenie faţă de Uniunea Sovietică şi celelalte state socialiste; românii au fost întotdeauna internaţionalişti; cercurile imperialiste au organizat un complot internaţional, cu scopul de a distruge socialismul, de a abate România de la construirea unei vieţi noi, de a o scoate din sistemul socialist şi din Tratatul de la Varşovia.

Prin întrebările lor, diplomaţii au încercat să afle, mai ales, unde sunt ceilalţi adjuncţi ai ministrului; ce va face armata în starea de necesitate etc. Dialogul nu a mai putut continua, generalul Ceauşescu fiind chemat, în repetate rânduri, la telefonul special. Întâlnirea cu ataşatul militar chinez nu a mai avut loc datorită situaţiei create în urma fugii cuplului dictatorial.

La ora 13.10, generalul-locotenent Victor Stănculescu revine în sediul M.Ap.N. şi cere să se transmită imediat, tuturor unităţilor din ţară, ordinul de a se retrage în cazărmi în ordine, fără a se lăsa provocate. Concomitent, dă dispoziţii pentru reţinerea şi punerea sub pază a generalului-locotenent Ilie Ceauşescu.[138]

Varianta prezentată mai sus este contrazisă de noi în multe puncte, după cum se poate observa. Totuşi, apreciem că pentru analiza ansamblului, este bine să o prezentăm, chiar dacă nu suntem în acord cu ea. Această variantă îl prezintă pe Milea ca acţionând „în favoarea poporului", împotriva represiunii, exact în perioada de timp dintre ora în care a fost grav rănit şi ora la care i s-a raportat lui Ceauşescu moartea lui Milea. Punerea pe seama lui Milea a acestor ordine de a nu se reprima revolta populară au avut menirea să ascundă lovitura de stat care se dădea de către Armată, pe fondul neimplicării şi chiar complicităţii unor comandanţi ai Securităţii, care au permis intrarea demenstranţilor în Radio-Televiziune şi în sediul C.C., care nu l-au apărat pe Milea şi care nu l-au informat pe Ceauşescu corect, legat de faptul că Milea trăia şi că, acolo, în sediul C.C., se pregătea înlăturarea lui.

Teza oficială despre împuşcarea lui Milea cuprinde, pe lângă multe alte neadevăruri câteva modificări orare. Milea i-a transmis ordine generalului Gheorghe Voinea în jur de ora 7.00, nu la 8.00. Milea a fost la Ceauşescu la ora 8.00 şi nu la 9.00. Împuşcarea lui Milea a avut loc la orele

8.32-8.35 şi nu la 9.30. Stănculescu a vorbit prima oară cu Ceauşescu la ora 9.50 şi nu la 10.45. Toţi cei care au participat la conspiraţie, inclusiv ofiţerii din grupa operativă, încearcă să relateze evenimentele cu maximă întârziere posibilă, încercând să acrediteze ideea că ordinele de a nu se reprima, de a se întoarce unităţile aflate în deplasare către centrul capitalei, de retragere în cazărmi i-ar fi aparţinut lui Milea, în acest fel ascunzându-se trădarea comandantului suprem şi a ministrului Apărării de către pucişti. În acea perioadă de o oră, între aprox. 8.30 şi 9.30, s-au dat ordine de contramandare a măsurilor luate de Ceauşescu şi Milea, iar conspiratorii au dorit să le pună pe seama lui Milea. Aceştia au manifestat o grijă deosebită pentru a ascunde partea de încălcare a ordinelor şi regulamentelor militare din timpul evenimentelor din decembrie 1989, cu scopul vădit de a ascunde încălcarea legilor în vigoare şi trădarea prin asociere cu armata sovietică acoperită invadatoare. Ei se temeau să nu dea socoteală pentru faptele lor, mai târziu. Privitor la întoarcerea din drum a unităţilor care se deplasau în scopul realizării represiunii, se invocă tot felul de motive pentru care ele s-au retras, dar nu şi ordinul dat de Stănculescu de îndată ce a primit dreptul de a folosi indicativul ministrului Apărării, respectiv „Rondoul”. Este necesar a se cerceta şi dacă acest indicativ a fost folosit în intervalul la care ne referim, 8.30-9.30, lucru care este posibil şi probabil. Această teză susţinută de cei care au preluat puterea politică şi militară a României este contrazisă nu numai de logica faptelor, dar şi de caietele comandanţilor, cum ar fi cel al invocatului de către noi general Gheorghe Voinea, în care sunt notate orele la care Milea a dat ordinele de represiune, de aducere de noi forţe în centrul Bucureştilor etc. Toate ordinele date de Milea au fost în sensul reprimării revoltei populare. Voinea a pus documentul său la

dispoziţia anchetatorilor evenimentelor, lăsând istoriei probe importante. Prin aceasta, el i-a supărat tare pe pucişti. Moartea sa, în biroul său, rămâne încă un mister al evenimentelor de după 22 decembrie 1989. După rănirea lui Milea, complotiştii au transmis alte ordine, în numele său, încălcând ordinele comandantului suprem şi săvârşind astfel acte de trădare. Nu există dicţionare militare care să dea altă interpretare decât cea de *trădare* pentru acest gen de încălcare a ordinelor. Ele s-au săvârşit în cooperare cu intervenţia acoperită sovietică din România, alături de care, în aceeaşi direcţie, acţionau agenţi ai multor state, ceea ce agravează, din punct de vedere juridic, faptele puciştilor, care se nu se prescriu. Aceste afirmaţii ale noastre sunt făcute în afara oricărui cadru politic. Armata nu ar avea voie, conform doctrinei militare, să se raporteze la aspiraţii, proiecte sau decizii politice. Armata se subordonează doar pe linie de comandă, legislaţiei în vigoare. Simpatiile sau antipatiile faţă de regimul politic aflat la putere, sau faţă de comandantul suprem al armatei, nu au relevanţă într-o cercetare apolitică. Lăsându-se antrenaţi în jocuri politice şi pradă oportunismului şi intereselor străine, comandanţii Armatei şi toţi cei care i-au susţinut, s-au compromis în faţa istoriei.[139]

Teza oficială despre „sinuciderea” lui Milea nu răspunde unei întrebări: cum de nimeni nu i-a spus lui Ceauşescu că Milea trăia şi zăcea pe o canapea, în aşteptarea unor medici care întârziau să vină, cu orele, şi a unei salvări care a fost adusă abia la ora 14.00, când exista pericolul ca demonstranţii să ajungă la etajul 6 şi să-l găsească pe rănit acolo. Cel puţin Pârcălăbescu, Curticeanu, Manea, Stănculescu, dar şi alţii, l-au anunţat cu toţii pe Ceauşescu că Milea este mort, dar el trăia. În clădire se aflau sute de ofiţeri de securitate şi unii comandanţi ai lor. Nici unul nu l-a informat pe

Ceauşescu despre faptul că ministrul trăia, deşi sarcinile lor erau de natură informativă. În arhivele secrete sunt suficiente probe din care rezultă că ofiţerii Direcţiei a V-a informau asupra tuturor faptelor mărunte ca importanţă care se petreceau în sediul puterii, darămite dacă era vorba de rănirea prin sinucidere sau împuşcare de către o altă persoană a ministrului Apărării, membru al C.P.Ex. Acest lucru nu este întâmplător. Existau persoane care îi doreau moartea, pentru a putea stopa represiunea, care complica realizarea loviturii de stat şi aducerea noului conducător aşteptat de uzurpatori, conspiratorul Ion Iliescu.

Generalul Marin Pancea a declarat că el crede că Milea a fost omorât de unii capi ai Securităţii, ceea ce nu se confirmă, decât în sensul că aghiotantul său, căpitanul de securitate de la Direcţia a V-a, Ioan Vătămănescu, nu l-a apărat şi nu a stat, conform regulamentului, permanent în preajma sa.[140] Dacă Securitatea l-ar fi ucis pe Milea, din iniţiativa ei, această crimă i-ar fi fost sigur pusă în cârcă în perioada marii incriminări a Securităţii pentru represiunea făcută de Armată. Cert este că Milea fiind în viaţă şi activ, aducând forţe noi şi odihnite din provincie, având în teatrul de operaţii şi pe cei aproape 800 de cadre şi elevi-ofiţeri de la Academia Militară, militari disciplinaţi, instruiţi şi devotaţi, era de aşteptat o continuare a reprimării violente a demonstraţiilor de stradă. Revoltaţii din stradă nu aveau nici o şansă. Armata era puternică şi comandanţii devotaţi lui Milea. Cât timp trăia Milea, comandanţii militari nu puteau fi manipulaţi. În seara de 21 şi noaptea de 21 spre 22 decembrie fusese doar uvertura. Urma finalizarea represiunii. Moartea generalului Milea a paralizat represiunea, a făcut posibilă ascensiunea pentru câteva ore astrale a lui Victor Athanasie Stănculescu la comanda Armatei şi derularea proiectelor de înscăunare a noii puteri politice, în formula stabilită de puterile străine intervenţioniste

în România. Milea ajunsese o frână în calea schimbării conducerii României şi a tuturor proiectelor occidentale şi sovietice privitoare la această ţară şi a regiunii est-europene din care face parte. Eventuala şi posibila reuşită a represiunii, obliga coaliţia internaţională anticeauşistă să aplice un alt plan în România. Apoi, Milea a fost sigur că funcţiona o conspiraţie anticeauşistă. După eventuala reprimare a revoltei populare, puciştii nu s-ar mai fi putut simţi în siguranţă. Este probabil că mulţi dintre ei ar fi putut ajunge în faţa plutonului de execuţie, pentru înaltă trădare. Astfel, Milea a ajuns un pericol pentru conspiratori şi el însuşi în mare pericol şi este cert că nu şi-a dat bine seama de acest fapt şi nu şi-a luat nici un fel de măsuri speciale de pază.

Din numeroase declaraţii, rezultă că Vasile Milea a fost foarte activ în ziua de 21 decembrie şi în noaptea de 21 spre 22 decembrie. Era ferm, nu şi-a pierdut nici o clipă echilibrul, cu toate că era destul de nemulţumit de evoluţia evenimentelor, de Trupele de Securitate şi alte forţe ale M.I., care mimau implicarea în reprimarea revoltei populare şi de Ceauşescu, care îi cerea lui o implicare excesivă în apărarea ordinii publice. Generalii Nuţă şi Mihalea fiind la Timişoara, Miliţia, comandată de generalul Romeo Câmpeanu (ofiţer de Securitate loial generalului Iulian Vlad), nu se implica decât formal în represiune, mulţumindu-se să-i cerceteze pe cei reţinuţi în stradă, majoritatea de Armată, dar şi de către unii ofiţeri de Miliţie. După moartea lui Milea, puciştii care doreau să dea alt sens morţii sale şi să făurească o imagine idilică, ireală, privitoare la rolul Armatei în evenimente, au afirmat şi exagerat faptul că Milea ar fi formulat rezerve faţă de ordinul de tragere dat de Elena şi Nicolae Ceauşescu. Din câte se pare şi se poate concluziona ca urmare a modului în care a acţionat el, până în clipa în care a fost rănit, el nu a dat nici o clipă semne că nu ar fi dispus să

acţioneze în conformitate cu prerogativele pe care le avea. Milea nu a emanat slăbiciune, frică, lipsă de fermitate sau depresie. Nici un gest anterior momentului rănirii sale nu l-a recomandat ca pe un posibil sinucigaş. Doar atunci, brusc, martorii puţin credibili la care ne-am referit, au afirmat că ar fi fost deprimat şi îngrozit de ideea de a trage în oameni. Dar până atunci, cum de nu avusese slăbiciuni, ordonase reprimare în forţă, foc în plan orizontal şi dăduse ordine clare de represiune în continuare. Martorii din sediul C.C. al P.C.R., implicaţi în evenimente ne-au indus în eroare, prezentând o altă stare sufletească a lui Milea. În perspectivă istorică, acreditându-se ideea că Milea nu a vrut să execute ordinele lui Ceauşescu, i se lăsa lui răspunderea trădării de către Armată a comandantului, a legilor de atunci şi de pactizare cu intervenţioniştii străini, în primul rând cu sovieticii, ceea ce, conform legislaţiei, însemna înaltă trădare de ţară.

Vasile Milea ştia că un grup de complotişti pro-sovietici vor să-l înlăture pe Ceauşescu şi să ia puterea. El a purtat, în această direcţie, o discuţie şi cu generalul Iulian Vlad, dar cei doi nu aveau încredere foarte mare unul în celălalt. Există o mărturie conform căreia Milea a avut şi el un plan de acţiune, de rezervă, în baza căruia Armata ar fi trebuit să preia puterea în ţară, să-l înlăture pe Ceauşescu, dacă ar fi fost strict necesar, să zădărnicească acţiunile de preluare a puterii de către complotiştii sprijiniţi de străinătate, să creeze condiţii pentru alegeri libere, după care să predea conducerea civililor nou aleşi.[141] Fără să dorim şi fără să putem contesta afirmaţiile autorului citat mai sus, studiind activitatea lui Milea din zilele de 21-22 decembrie, reiese cu certitudine că acest posibil plan nu a fost în atenţia ministrului în acele zile, când preocuparea sa evidentă a fost reprimarea revoltei populare.

Lui Ceauşescu i s-a spus că Milea s-a sinucis şi, probabil, multe alte lucruri pe care va fi greu să le mai aflăm. Prima reacţie a lui Ceauşescu a fost de mare frică, acesta fiind un semn al încrederii în Milea şi al faptului că şeful statului nu se îndoia nici de loialitatea lui şi nici de faptul că ministrul Apărării ar fi putut salva regimul. În aceste condiţii, afirmaţiile potrivit cărora Ceauşescu intenţiona să-l schimbe pe Milea trebuie şi ele privite cu multă rezervă, chiar dacă fostul dictator a pus o mare presiune pe comandanţii structurilor militarizate, de toate armele, în scopul de a-i motiva să reprime revolta populară. După prima reacţie a lui Ceauşescu, s-ar fi putut constata că el a fost convins că Milea a trădat prin laşitatea de a se sinucide, într-un moment atât de greu pentru ţară şi primul comunicat a fost redactat în acest sens. După cum am arătat, nu ştim ce i-au spus puciştii lui Ceauşescu, după împuşcarea ministrului. Puteau să-l convingă de orice. Ceauşescu era într-o situaţie atât de grea şi sub o presiune care făcea posibilă orice manipulare. El se simţea şi foarte rău. Nu-şi urmase tratamentele în condiţiile necesare şi în dimineaţa de 22 decembrie, a cerut să fie dus acasă. Nu a mai apucat întrucât evenimentele s-au precipitat şi este foarte probabil că libertatea de mişcare a lui Ceauşescu era limitată. Cu toate că este cert că se simţea rău, este posibil ca să fi cerut să fie dus acasă pentru a ieşi din mijlocul trădătorilor săi, pe care i-a simţit, dovadă fiind spusele Elenei Ceauşescu la telefon, lui Nicu Ceauşescu, la Sibiu, la ora 11.00. Este sigur că Ceauşescu a fost mult manipulat de către cei care-l înconjurau, mulţi dintre ei aşteptând momentul înlăturării sale, pentru a trece în tabăra celor care erau pregătiţi să preia conducerea ţării. După cca. o oră de la primul comunicat, s-a produs o schimbare de imagine asupra situaţiei şi a fost dat un al doilea comunicat, în care Milea nu a mai fost prezentat ca

trădător. Este probabil că şi jocul comunicatelor era în cea mai mare parte sub controlul puciştilor. Transmisionistul grupei operative din C.C. era maiorul Marius Tufan, om devotat generalului Stănculescu şi viceamiralului Dinu.

Rănirea lui Milea şi ieşirea lui de la comanda Armatei, nu a schimbat însă şi comandantul suprem, astfel că ordinele acestuia ar fi trebuit să ajungă la trupe şi să fie executate, dar acest lucru nu s-a întâmplat. Ralierea generalului Stănculescu la complotul străin, care a declanşat revolta populară şi a orientat evenimentele înspre o lovitură de stat, a condus la trădarea de către acest conducător al Armatei a legislaţiei în vigoare, a conducătorilor ţării, încă recunoscuţi de întreaga lume şi a jurământului depus. Rănirea lui Milea, anunţată drept moarte prin sinucidere, a făcut posibilă trecerea întregii Armate de partea conspiraţiei şi preluarea controlului ei de către Victor Stănculescu, cel mai important dintre pucişti. Au făcut excepţie Ion Iliescu, generalul Militaru şi generalului Guşă, care au declarat public, în 22 decembrie, faptul că ministrul Milea a fost omorât. Pentru primii doi, afirmaţia apare ca surprinzătoare, fiind, probabil, rodul faptului că puciştii şi conspiratorii încă nu se înţeleseseră asupra liniei care trebuia adoptată, privitor la moartea lui Milea. Aici trebuie căutată cauza morţii lui Milea. Moartea lui Milea şi excluderea de la conducerea Armatei a urmaşului său de drept, generalul Ştefan Guşă, a permis preluarea conducerii Armatei de către Victor Athanasie Stănculescu, care a dispus întoarcerea tuturor unităţilor militare în cazărmi şi oprirea reprimării revoltei populare. Astfel, s-a deschis drumul către lovitura de stat. Chiar şi faptul că cei care-l înconjurau pe Ceauşescu nu i-au spus că Milea trăia, este o probă a faptului că îşi trădau conducătorul şi contribuiau toţi la reuşita conspiraţiei, prin acţiune sau neimplicare.

După 15 ani de la evenimente, o serie de participanţi la evenimente, „ofiţeri de armată şi securitate foarte bine informaţi…” au susţinut, într-un articol de presă, că, în cursul nopţii de 21 spre 22 decembrie, după discuţia cu colonelul Corneliu Pârcălăbescu, generalul Milea a vorbit la telefonul roşu cu ministrul ungar al Apărării, Ferenc Karpatyi, originar din Transilvania, unde trăia şi mama lui şi l-a întrebat dacă Ungaria pregătea o invazie în România. Ministrul ungar a răspuns negativ. Discuţia ar fi avut loc pe o linie telefonică având centrala la Kiev, supravegheată de unităţile sovietice de transmisiuni şi de Securitatea română. Regulamentul prevedea obligativitatea aprobării acestor convorbiri de către şeful statului. Se afirmă că Milea nu ar fi cerut aprobarea pentru această discuţie, motiv pentru care Ceauşescu s-ar fi supărat tare şi că din această cauză l-ar fi numit trădător. În articol se reaminteşte faptul că, în anul 1986, Vasile Milea a fost primul ministru al Apărării dintr-un stat membru al Tratatului de la Varşovia care a vizitat Pentagonul.[142] Această mărturie este şchioapă, cel puţin dintr-un punct de vedere. Pentru o discuţie atât de „nevinovată” cu ministrul Apărării Ungariei, nu era nici un temei ca Milea să încalce grav consemnul şi să nu raporteze convorbirea telefonică, astfel încât să rişte să fie considerat „trădător”. Eventualele documente ale unităţilor guvernamentale româneşti şi sovietice de transmisiuni speciale şi de supraveghere a convorbirilor vor putea în viitor să clarifice acest caz. Majoritatea martorilor care s-au aflat în C.C., la ora împuşcării lui Milea, au făcut declaraţii contradictorii, au manifestat amnezii, sau au refuzat să vorbească. Apoi, formularea de suspiciuni de trădare de către Milea este contrazisă de faptele sale, respectiv de faptul că atâta timp cât a fost în viaţă a executat ordinele comandantului suprem, a slujit legislaţia de atunci şi a făcut tot ce

i-a stat în putinţă pentru a reprima revolta populară împotriva statului socialist român. Amneziile şi refuzul martorilor morţii lui Milea şi a celor care s-au aflat în sediul C.C., de a vorbi, la acea oră, nu s-ar fi produs dacă generalul Milea ar fi fost asasinat din ordinul lui Ceauşescu, cum au încercat unii să sugereze, după ce varianta sinuciderii s-a clătinat tot mai tare. În acest caz, crima ar fi fost popularizată, înfierată, mult comentată. Mulţi ar fi putut câştiga imagine din acel moment istoric. Unele mărturii târzii, au încercat să-l incrimineze şi pe Silviu Curticeanu, ca persoană care a temporizat intenţionat plecarea salvării *Dacia* la Spitalul Elias şi care ar fi dispus să i se acopere faţa generalului cu un cearceaf, ca la morţi, cu toate că acesta era doar rănit. Colonelul Pârcălăbescu, unul dintre puciştii cei mai activi, afirmă că Ceauşescu l-ar fi întrebat dacă Milea a lăsat ceva scris. Dacă Ceauşescu ar fi dispus asasinatul, cum au sugerat generalii Marin Pancea şi Ion Hortopan, el n-ar fi pus această întrebare.[143] În articolul menţionat mai sus, se arată că de la dosar s-au furat probe, că au dispărut şi carneţelele cu însemnări ale generalului Milea din acele zile istorice, sustrase de colonelul Pârcălăbescu. Văduva Nicoleta Milea a declarat că generalul Stănculescu i-a confiscat un document legat de moartea soţului ei şi l-a somat să-l restituie.

Abia la reluarea cercetărilor despre condiţiile în care a murit generalul Milea, după 1997, a fost audiat şi fostul procuror general al României, Nicolae Popovici. Acesta a declarat că a fost sunat la telefon de către generalul Iulian Vlad, pe la orele 9.30-10.00, care i-a cerut să trimită un procuror specialist la sediul C.C., întrucât generalul Milea s-a sinucis. Popovici l-a trimis pe procurorul Ovidius Păun, dar acesta, în loc să meargă la adresa indicată cu precizie, s-a deplasat acasă la generalul Milea, unde nu a găsit pe nimeni, apoi s-a întors la sediu, într-un târziu s-a

dus la sediul C.C. al P.C.R., unde nu l-a mai găsit pe Milea şi abia apoi a ajuns la Spitalul Elias, unde a ajuns când Milea era deja mort. Şi acest moment este unul care ridică numeroase semne de întrebare, una dintre ele fiind *de ce aceste plimbări ale procurorului Păun?*

Autopsia lui Milea a fost superficială. Prin camera 621 din sediul C.C. al P.C.R., după împuşcarea lui Milea, s-au perindat tot felul de persoane. Martorii declară foarte diferit ora împuşcării generalului. Avem cele mai serioase temeiuri, ca dintre toţi martorii, să o credem în primul rând pe Nicoleta Milea. Nu se ştie cum l-a informat colonelul Pârcălăbescu pe Ceauşescu despre „sinucidere" şi cine a modificat la Radio-Televiziune comunicatul către ţară, care-l incrimina pe Milea ca trădător, ceea ce a derutat Armata şi opinia publică şi a avut menirea să conducă la suspiciunea că Milea a fost omorât din ordinul lui Ceauşescu. Această crimă, în felul în care a fost prezentată, împingea suspiciunea asupra lui Ceauşescu şi ajuta conspiraţia, amplificând nemulţumirile Armatei faţă de comandantul suprem şi uşura trecerea acestei instituţii de partea „poporului", respectiv a organizatorilor loviturii de stat, aliaţi cu forţele străine intervenţioniste ascunse.

Generalul Milea a avut o atitudine care este posibil să fi derutat agentura sovietică implicată în organizarea loviturii de stat din România, grupul ofiţerilor conspiratori din Armată, dar şi pe comandanţii Securităţii. Ne referim la faptul că Milea a fost din tinereţe în atenţia spionajului sovietic şi, probabil, s-a mizat pe el. Sergiu Nicolaescu, unul dintre conspiratori, susţine că în vara anului 1989, Milea i-ar fi spus să ia de la Ploieşti o unitate militară şi să cucerească Bucureştii.[144] Dincolo de îndoielile mari ale autorului acestor rânduri faţă de declaraţiile conspiratorului-diversionist Sergiu Nicolaescu,

această afirmaţie pare total lipsită de noimă. Generalul Milea i-a rămas credincios până la urmă lui Ceauşescu, fapt care a blocat reuşita loviturii de stat, până la împuşcarea sa. Anunţul potrivit căruia Milea a „trădat" a fost foarte util puciştilor, întrucât el a zdruncinat din temelii convingerile şi hotărârea comandanţilor militari de a urma ordinele lui Milea de represiune, astfel încât în momentul în care Stănculescu la M.Ap.N. şi Iulian Vlad la Ministerul de Interne au ordonat să nu se acţioneze împotriva demonstranţilor şi să nu se folosească armamentul, comandanţii militari, inclusiv cei foarte fideli lui Milea, s-au conformat ca atare.

Stănculescu, ale cărui încercări de denaturare a evenimentelor din decembrie 1989 au fost uşor de constatat pe parcursul anilor, a declarat, în decembrie 1999, că el ar fi venit în sediul C.C. al P.C.R. doar la ora 10. Făcând această declaraţie, generalul se excludea din rândul posibililor complici ai asasinării lui Milea.[145] Cu toate acestea, iată ce a declarat el în primăvara anului 2004: „În momentul când a murit Milea, generalii au rămas în camerele lor, nici nu au mai ieşit afară, pe coridoare. Eu nu i-am mai văzut."[146] Această declaraţie nu este adevărată. În primul rând, Milea nu murise, iar din declaraţiile date Comisiei senatoriale de anchetă, de către diverşi martori, reiese că prin camera 621 s-a perindat mai multă lume. În faţa acestei Comisii senatoriale de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989, Stănculescu a declarat că a fost chemat de ministrul Milea la sediul C.C. „către ora 8". Astfel, înţelegem că Stănculescu era în sediul C.C. la ora împuşcării lui Milea şi cunoştea contextul creat de acest mare eveniment. În condiţiile de atunci, era exclus ca, în momentul în care era chemat de Milea, Stănculescu să nu vină de îndată la sediul unde era chemat. Faptul că unii au susţinut că Ceauşescu îl căuta pe Stănculescu, iar acesta s-a

prezentat cu întârziere la cabinetul 1, nu înseamnă că generalul nu era în sediul C.C., probabil implicat în proiectele care se urzeau pentru reuşita loviturii de stat. Mulţi ani, el a sugerat că acest moment din „revoluţie" i-ar fi scăpat. În contradicţie cu declaraţia dată în faţa Comisiei senatoriale de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989, Stănculescu a spus opiniei publice că abia după ora 10.00 a venit la el acasă o maşină de la cancelaria C.C. să-l ducă la Ceauşescu. Într-o asemenea situaţie, cu sau fără ghips, generalul Stănculescu nu avea cum, să stea acasă. Dacă ar fi fost în imposibilitatea de a-şi exercita funcţia, fiind stare de necesitate (război), ar fi fost înlocuit de îndată cu unul dintre adjuncţii săi. De ce a minţit? Ce are de ascuns? Ce rol a jucat în moartea lui Milea? Sunt întrebări la care nu vom răspunde în acest moment, când martorii care cunosc cel mai bine răspunsurile la aceste întrebări, nu sunt încă dispuşi să confirme nici o informaţie a noastră şi ne-au însoţit investigaţiile cu multă supărare. Există suspiciuni şi în legătură cu sinuciderea soţiei sale, Elena Stănculescu, despre care se spune că s-ar fi aruncat de la etajul II al vilei lor, în 21 decembrie 2003, la vârsta de 67 de ani, când era mamă şi bunică şi se bucura de urmaşi şi o situaţie materială foarte bună. După părerea mea, elucidarea întregului context în care a murit Milea este aproape. Componentele esenţiale ale acestui eveniment sunt bine cunoscute. Parchetul Militar ar trebui şi el să concluzioneze în spiritul adevărului. Credem că acest adevăr nu mai este în pericol de a se pierde din istoria lui decembrie 1989, aşa cum au dorit puciştii şi „emanaţii", inclusiv Ion Iliescu, care după ce a declarat la Televiziune că Milea a fost asasinat, nu a mai revenit asupra acestui subiect şi nu a mai contrazis pe cei care, deturnând realitatea, prezentau idilic participarea Armatei la evenimente, îl transformau pe Milea, din

reprimator al revoltei populare, în erou care s-ar fi împotrivit represiunii armate şi afirmau că ministrul s-ar fi sinucis din prea multă conştiinţă. Totuşi, chiar şi generalul Stănculescu a recunoscut că Milea acţiona în direcţia represiunii. În faţa Comisiei senatoriale de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989, Stănculescu a declarat că el nu ar fi vrut să meargă la sediul C.C., unde se afla Ceauşescu şi ministrul Milea, pentru a nu participa la represiune. Moartea lui Milea avea să facă posibilă şi aplicarea *Planului operativ pentru situaţii speciale*, al cărui important rol îl vom arăta mai jos. Din acel moment, evenimentele se vor derula cu repeziciune.

Interesul intern şi internaţional de compromitere totală a lui Ceauşescu era enorm în decembrie 1989. Totuşi, noua putere nu l-a acuzat pe Ceauşescu de asasinarea lui Milea, chiar dacă s-a încercat să se sugereze opiniei publice această idee. Noua putere şi-a dat seama că această acuză ar fi fost repede demontată şi s-a mulţumit să lase doar să fie sugerată ideea suprimării lui Milea de către Ceauşescu.

127 După 1990, s-a invocat de către unii jurişti şi cercetători faptul că ilegalitatea acţiunilor represive s-ar fi datorat şi faptului că starea de necesitate nu a fost publicată în Monitorul Oficial, ea fiind anunţată doar prin mass-media. În acele momente, acest detaliu nu putea să îngrijoreze pe nimeni.

128 Cei doi capi ai Armatei au încălcat ordinul lui Ceauşescu, care a interzis ca familiile înalţilor demnitari să părăsească Bucureştiul şi să se pună la adăpost.

129 Este ora declarată de Nicoleta Milea, văduva ministrului, în primii ani după război. În anul 2004, la Bruxelles, ea a declarat că îşi aduce aminte că era înainte de ora 9. Vezi „*Am auzit moartea soţului meu la telefon”*, în „Jurnalul Naţional” din 26 martie 2004. Anterior, cu alt prilej a precizat chiar că ora ar fi fost în jur de 8,35.

130 Abia după 10 ani de la evenimente, a început să se vorbească mai mult despre acest moment extrem de important al loviturii de stat. Generalul Marin Pancea, care după evenimentele

din decembrie a devenit şeful Direcţiei de Informaţii a Armatei, iar apoi şeful Serviciului de Informaţii Externe al României, a recunoscut public, în 24 decembrie 1999, la Televiziunea TELE 7 ABC, faptul că Vasile Milea a fost asasinat. În aceeaşi emisiune televizată, generalul Marin Pancea a dezvăluit că Vasile Milea a avut informaţii despre existenţa grupului de civili şi militari condus de Iliescu, care doreau să răstoarne regimul ceauşist. Generalul Pancea afirma că el a declanşat cercetări legate de asasinarea generalului Milea, imediat, în decembrie 1989, dar a trebuit să stopeze investigaţia, după doar câteva zile, întrucât din această cauză generalul Stănculescu l-a destituit din funcţia de şef al contra-informaţiilor militare. De asemenea, generalul procuror Dan Voinea, şeful Parchetelor Militare din România, a declarat că există indiciile asasinării sale şi că se va mai face o exhumare, în vederea unei reautopsieri a cadavrului. Supus unor presiuni, procurorul militar şef Dan Voinea a tot efectuat cercetări, pe care nu le-a finalizat şi concluzionat.

131 Unul dintre cei care au susţinut acest lucru este fostul fotbalist Cornel Dinu, participant la evenimentele din 22 decembrie şi secretar de stat în primul guvern F.S.N.

132 Victor Stănculescu, *Pe 22 decembrie 1989, la ora 13,00, ţara era deja sub control,* în „Historia", mai 2004, p. 24.

133 Generalul Victor Athanasie Stănculescu, cel care şi-a pus piciorul în ghips pentru a evita primirea unor misiuni în afara punctului de comandă de la C.C. al P.C.R., care să-l împiedice să-şi pună planurile în aplicare, a sugerat că şi generalul Vasile Milea ar fi vrut să iasă din evenimente, împuşcându-se în piept, dar fără a dori să moară. Analizând întregul complex de evenimente şi luând în considerare personalitatea fostului ministru al Apărării, nu împărtăşim această variantă. Lipsa de credibilitate a lui Stănculescu este şi ea un contra-argument. Vezi şi Ion Cristoiu, *Lovitura de stat militară a generalului Victor Stănculescu* şi Victor Stănculescu, *Pe 22 decembrie 1989, la ora 13,00, ţara era deja sub control,* ambele articole în „Historia", mai 2004, p. 6-34.

134 Alex Mihai Stoenescu, *op. cit.*, p. 354-355.

135 Într-o emisiune televizată la postul B1 TV, în 23 martie 2004, generalul Victor Athanasie Stănculescu a recunoscut că, prin neacordarea ajutorului medical imediat, strict necesar, Vasile Milea „a fost ajutat să moară". Generalul nu a explicat de ce nu a dat el ordin ca Milea să fie dus imediat la spital şi salvat, mai ales că

fusese desemnat provizoriu la comanda Armatei de către Ceauşescu. Stănculescu nu a spus scopul pentru care Milea „a fost ajutat să moară". La întrebarea reporterului „de ce nu s-a împuşcat Milea cu propriul pistol?", generalul Stănculescu a dat un răspuns greu acceptabil: „Milea nu avea pistol". Vezi şi *Cazul „Vasile Milea", îngropat de la început"*, în „Jurnalul Naţional" din 26 martie 2004, din care se vede superficialitatea, incompetenţa, sau reaua credinţă, cu care şi-a făcut datoria procurorul militar Vasile Pantea, cel care a întocmit dosarul de urmărire penală în cazul morţii generalului Milea. Publicaţia amintită, a solicitat Parchetului General redeschiderea dosarului. Vezi şi M. Tucă, *Cine este asasinul generalului Milea?*, în „Jurnalul Naţional", din 26 martie 2004. Doctorul care i-a făcut autopsia a declarat că inima fusese foarte superficial atinsă de glonţ şi că el ar fi putut să fie salvat. Vezi „*Am auzit moartea soţului meu la telefon"*, în „Jurnalul Naţional" din 26 martie 2004.

136 Este posibil că această vânzoleală din biroul lui Pârcălăbescu, după împuşcarea lui Milea, să-i fi împiedicat pe atentatori să-şi ducă la capăt crima, într-un fel sau altul.

137 Locotenent-colonelul Dan Nicolici a fost şeful Centrului de Informatică şi Documentare al Securităţii. Între 16 şi 21 decembrie a fost în misiune la Timişoara, unde a alcătuit fişele celor arestaţi, unii dintre ei agenţi străini, sau români proveniţi din lagărele din Ungaria, ca şi fişele unora dintre decedaţi. Ioan T. Lazăr nu precizează dacă este vorba despre acest Dan Nicolici, sau despre un alt Nicolici.

138 Constantin Sava, Constantin Monac, *Revoluţia Română din decembrie 1989*, *retrăită prin documente şi mărturii,* Editura Axioma Edit, Bucureşti, 2001, pp. 284-288.

139 La ora când scriem aceste rânduri, în Armată, Jandarmerie, Poliţie şi alte forţe există numeroase nemulţumiri faţă de regimul politic aflat la putere. De asemenea, există forţe politice şi numeroşi cetăţeni care doresc înlăturarea regimului actual. Acest lucru nu îndreptăţeşte pe nimeni să încalce legile ţării. Ele sunt un dat, în continuă mişcare, dar care trebuie respectate şi de către cei care nu le agreează.

140 Din atitudinea generalului Marin Pancea, s-a degajat poziţia vădit anti-Securitate, justificată dacă avem în vedere că el s-a aflat sub permanentă urmărire informativă a Securităţii, datorită informaţiilor şi suspiciunilor legate de calitatea sa de agent al

serviciilor sovietice de spionaj, inclusiv după ce au existat probe privind o trădare a sa, comisă într-un hotel din Belgrad, în favoarea Uniunii Sovietice. La procesul C.P.Ex., Emil Bobu, preocupat să nu fie condamnat la moarte, cum se anticipa la începutul anului 1990, sau la o detenţie lungă, aflat sub o mare presiune exercitată de magistraţii militari, preocupaţi să cosmetizeze imaginea deteriorată a Armatei, a declarat că Ceauşescu ar fi ordonat asasinarea lui Milea, ceea ce nu au susţinut nici măcar autorii loviturii de stat.

141 Teodor Filip, *op. cit.*, p. 130. Nu cunoaştem pentru ce situaţie se preconiza punerea în aplicare a acestui plan. Se spune că, după izbucnirea evenimentelor de la Timişoara, Elena Ceauşescu ar fi declarat că va rade oraşul de pe faţa pământului şi va face teren arabil. Ea l-ar fi întrebat pe Vasile Milea dacă în zona Timişoarei există unităţi de rachete. El ar fi răspuns afirmativ şi, de teamă să nu fie folosite fără aprobarea sa, ar fi ordonat schimbarea codurilor secrete ale dispozitivelor de lansare. Pe de altă parte, aceste rachete, de tip sol-aer, de concepţie sovietică, nu erau propice folosirii împotriva unor oraşe răsculate. Ele sunt eficiente în alte situaţii de luptă. Istoriografia actuală nu a confirmat, până în prezent, această teză a lui Teodor Filip. Noi luăm în calcul şi posibilitatea ca această teză să fi fost generată de acţiunile de intoxicare menite să-i demonizeze pe dictatori, ca argument în plus pentru asasinarea lor în modul cunoscut, primitiv şi ilegal şi să-l prezinte pe Milea ca un adversar al proiectelor de represiune.

142 Vezi „Jurnalul Naţional" din 24 martie 2004.

143 Vezi şi *Dosarul morţii generalului Milea*, în „Jurnalul Naţional" din 25 martie 2004.

144 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 372-373. Autorul arată că Ceauşescu a ordonat „Să scrieţi că trădătorul Milea s-a sinucis din laşitate (…)"

145 Asasinarea unor martori cheie ai evenimentelor, cum ar fi generalii Constantin Nuţă, Velicu Mihalea, Ştefan Guşe, pilotul Vasile Maluţan, Trosca şi Cotună de la U.S.L.A. etc. (o listă parţială figurând şi în această lucrare), întemniţarea unor personalităţi ca generalul Iulian Vlad, au făcut ca martorii să constate cu claritate că în România „se moare de lamă" şi au făcut ca ei să se teamă de adevăr. Minciuna s-a mărit şi a crescut cât un munte, pe piscul căruia au tronat „emanaţii".

146 Victor Stănculescu, *Pe 22 decembrie 1989, la ora 13,00, ţara era deja sub control,* în „Historia”, mai 2004, p. 21.

Generalul Stănculescu preia comanda Armatei

Imediat după transmiterea comunicatelor către Radio-Televiziune, Ceauşescu l-a sunat la M.Ap.N. pe fratele său Ilie şi i-a cerut din nou acestuia să preia conducerea Armatei. Ilie Ceauşescu a refuzat.[147] Generalul Stănculescu era în sediul C.C., cu piciorul în ghips, dar apt de comandă. Ceauşescu l-a chemat la el pe generalul Stănculescu pentru a-i da comanda armatei pentru moment, nu pentru a-l numi ministru, cum s-a spus.[148] Această încredinţare de comandă avea loc în condiţiile în care generalul Guşă, urmaşul de drept al lui Milea, nu revenise de la Timişoara. Ieşind din cabinetul 1, după formularea textului *Comunicatului* privitor la moartea lui Milea, Ceauşescu l-a întâlnit în anticameră pe Stănculescu şi i-a dat ordinul de a continua represiunea ordonată şi declanşată în seara şi, mai ales, noaptea precedentă. Stănculescu deţinea funcţia de prim-adjunct al ministrului Apărării, fiind, după Milea, Ilie Ceauşescu şi Guşă, al patrulea om în Armată. Dacă Ceauşescu ar fi ştiut că Milea este doar rănit, nu este sigur că i-ar fi predat comanda şi indicativul „Rondoul" lui Stănculescu. Acesta ar putea fi unul dintre motivele pentru care Ceauşescu a fost minţit de toţi puciştii şi conspiratorii care-l înconjurau în acele ultime ore ale sale în sediul C.C., când i s-a spus că Milea este mort. Dacă i s-ar fi spus că Milea este doar rănit, este cert că Ceauşescu ar fi mers la Milea să-l întrebe ce s-a întâmplat şi, posibil, ar fi înţeles ce s-a întâmplat. La orele 10.07, generalul Stănculescu dădea din sediul C.C. ordine Armatei, în sens contrar ordinelor date de Ceauşescu şi generalul Milea. Ordinele care s-au transmis sub indicativul „Rondoul" între orele 8.30-10.07 au fost ascunse opiniei publice, iar anchetatorii

evenimentelor le-au neglijat. Ele ar trebui să facă obiectul unei cercetări în sine. Stănculescu a ordonat unităţilor de tancuri şi blindate, care erau deja la periferiile capitalei şi care veneau să reprime revolta populară, să se întoarcă din drum, unităţilor care erau deja în piaţa din faţa sediului C.C. le-a ordonat să se retragă în cazărmi, iar apoi a ordonat întregii Armate să se retragă în cazărmi, după ce vor purta discuţii cu demonstranţii, în care să li se dea acestora asigurări că Armata este de partea poporului şi ea nu trage în popor, fapt care era un catalizator decisiv pentru demonstranţii din toată ţara, care alunga şi ultimele semne de frică ale mulţimii. Grupa de transmisionişti din sediul C.C. al P.C.R. asculta doar ordinele generalului Stănculescu şi a transmis ordinele date de acesta.

După rănirea lui Milea şi retragerea forţelor M.I. şi a majorităţii blindatelor Armatei, o parte dintre militarii M.Ap.N., singurii care mai rămăseseră în dispozitivul circular de apărare din jurul sediului C.C. al P.C.R., în dorinţa de a-şi face datoria, conform ordinelor primite înainte de ieşirea lui Milea din scenă, au dat apeluri disperate către eşaloanele lor superioare, cerând întăriri şi blindate care să-i sprijine, în condiţiile în care numărul demonstranţilor creştea, ca urmare a faptului că nu se executa reprimarea, iar celelalte forţe din dispozitivul circular s-au retras la ordin. Această situaţie s-a menţinut până când, din sediul C.C., de la grupa militară operativă, li s-a transmis şi lor că Milea este mort. Această informaţie, indiscutabil intenţionat transmisă fals, i-a derutat total pe militari şi i-a făcut să părăsească dispozitivul, unii amestecându-se chiar printre demonstranţi.

Generalul Vlad a început seria telefoanelor către unităţile M.I. din teritoriu, curând după împuşcarea lui Milea. La Sibiu, nota telefonică a fost recepţionată la ora 11.00, de un ofiţer al Serviciului Circulaţie. Ea a fost transmisă de generalul Romeo Câmpeanu, în numele

generalului Iulian Vlad. Se cerea tuturor structurilor de Securitate, Miliţie, Trupe de Securitate-Miliţie, U.S.L.A. şi Pompieri să nu se reprime revolta populară şi să nu se folosească armamentul împotriva demonstranţilor, cu excepţia situaţiilor când unităţile ar fi fost atacate. De asemenea, generalul Vlad a ordonat să se ia măsuri de pază a arhivelor. Către ora 10.00, generalul Iulian Vlad i-a ordonat colonelului Dumitru Pavelescu, şeful de stat major al Trupelor de Securitate-Miliţie, să retragă militarii din Trupele de Securitate-Miliţie din dispozitivul circular de apărare din jurul sediului C.C. al P.C.R. şi de la Consiliul de Stat. La ora 10.00, Iulian Vlad a întrerupt transmiterea ordinelor telefonice, pentru a participa la şedinţa convocată de Ceauşescu cu membrii C.P.Ex. care se aflau în sediu. El avea să-şi reia transmiterea ordinelor după şedinţă şi a continuat să le transmită şi după plecarea elicopterului prezidenţial, la ora 12.09. Acest ordin îl întărea pe cel dat anterior, la care ne-am mai referit. După transmiterea ordinului, generalul Iulian Vlad i-a ordonat telefonic generalului de miliţie Romeo Câmpeanu, unul dintre locţiitorii generalului Constantin Nuţă[149], care se afla la comanda Miliţiei, să transmită şi unităţilor de miliţie ordinul să nu se folosească armamentul. Ca urmare, generalul Câmpeanu a repetat şi el către toate unităţile Miliţiei ordinul generalului Vlad, care era şi ministru secretar de stat în M.I., cu autoritate asupra Miliţiei. În acest timp, din mărturiile date în diverse anchete, senatoriale şi judiciare, rezultă că cei chestionaţi de Ceauşescu, în intervalul 10.20-10.30, în legătură cu continuarea reprimării demonstraţiei făceau joc de gleznă şi îl informau pe Ceauşescu despre măsuri de represiune care nu aveau loc, Ceauşescu convingându-se că trădarea vine din toate părţile, fapt reieşit cu claritate şi din discuţia telefonică a

Elenei Ceauşescu cu fiul ei Nicu, aflat la Sibiu, după cum am mai arătat.

Din jurnalele de luptă ale comandanţilor M.Ap.N., din caietele cu notele telefonice ale Securităţii, Miliţiei şi Trupelor de Securitate-Miliţie, cercetate de procurorii militari, ca şi din numeroase declaraţii, rezultă că ordinele de neimplicare în reprimarea demonstranţilor, date în 22 decembrie, s-au dat exclusiv după rănirea lui Milea şi ieşirea lui de la pupitrul de comandă. Cât timp Milea nu a fost grav rănit şi era la comandă, nimeni nu a îndrăznit să dea ordine contrarii celor date de Ceauşescu şi de el.

În jurul orei 10.00, Ceauşescu a convocat o nouă şedinţă a C.P.Ex. prin care a încercat să verifice loialitatea conducerii de partid. Astfel, el a întrebat mai mulţi membri: „lupţi?", „eşti cu cauza?". După foarte scurta şedinţă a C.P.Ex., Ceauşescu s-a uitat pe fereastră şi a văzut că tancurile şi blindatele din faţa sediului C.C. s-au retras şi, ca urmare, mulţimea a pătruns în număr şi mai mare în piaţă şi prindea curaj. Atunci a fost convins că este trădat decisiv. A fost greu să reconstituim, până în prezent, ce a vorbit Ceauşescu cu generalii din Armată şi din Securitate şi ce explicaţii i-au dat ei pentru faptul că nu se mai făcea represiune şi evenimentele luau o întorsătură care nu mai putea fi controlată. Cert este că generalii Stănculescu, Neagoe şi Eftimescu pregăteau planurile de evacuare a conducătorilor ţării din sediul C.C. După acest moment, lovitura de stat putea să intre în linie dreaptă.

În primii ani după 1990, în mărturiile unor participanţi la evenimente, susţinători ai înlocuirii lui Ceauşescu, s-a afirmat că, în discuţia cu Ceauşescu, de la orele 8.00-8.20, din 22 decembrie, Milea ar fi invocat din nou motivele expuse şi la ultima şedinţă a Comitetului Politic Executiv, anume că în legile şi regulamentele militare, ca şi în documentele programatice ale

partidului, nu era prevăzută folosirea armelor de foc pe scară largă împotriva unor mase populare revoltate. Această dezinformare făcea parte din gama de afirmaţii false menite să acrediteze ideea că Milea a fost cel care nu dorea represiunea, după evenimente, toţi trădătorii lui Ceauşescu ascunzându-se în spatele „eroului" mort Milea. Timpul va cerne şi se va vedea dacă aceşti pucişti l-au trădat doar pe Ceauşescu, sau au trădat, de fapt, România. Unii autori, inclusiv subsemnatul, au citat în lucrările lor aceste afirmaţii eronate ale unor participanţi la evenimente. Alex Mihai Stoenescu susţine că, în realitate, această afirmaţie nu i-a aparţinut lui Milea, ci lui Postelnicu, în şedinţa C.P.Ex. din seara de 17 decembrie, acesta justificând în acest fel, neimplicarea trupelor M.I. în reprimarea demonstranţilor timişoreni din zilele de 16-17 decembrie.[150] De altfel, după instaurarea regimului post-ceauşist, rolul Armatei în menţinerea ordinii publice a fost legiferat într-o formă apropiată de cea de pe timpul comuniştilor. Armata a şi fost implicată în acţiuni asemănătoare celor din decembrie 1989. Este suficient să amintim mineriada din ianuarie 1999, când armata a luat poziţii de luptă, mobilizând inclusiv tancuri, care au blocat căile de acces spre capitală, pe Dealul Negru, jud. Argeş. Cu acel prilej, la Stoeneşti, militari români angajaţi în represiunea minerilor, au omorât muncitori români… Spre deosebire de decembrie 1989, în ianuarie 1999, în evenimente nu acţionau nici terorişti sovietici şi francezi, nici diversionişti unguri, sau din alte ţări. Erau doar muncitori din România. De unde se vede că democraţia capitalistă foloseşte aceleaşi mijloace cu cele ale dictaturii ceauşiste, ceea ce nu o împiedică să le înfiereze pe acestea din urmă.

Privitor la contextul în care s-a formulat presupusa acuzaţie a lui Ceauşescu faţă de Milea, de „trădare", noi tindem să credem că ea nu a existat. Ea se poate datora intoxicărilor ulterioare

evenimentelor, făcute de anturajul militaro-informativ din jurul lui Ceauşescu, care a încercat permanent să ascundă situaţia reală a rănirii lui Milea. După împuşcarea lui Milea, acuzaţia lui Ceauşescu a fost clară: Milea a „trădat din laşitate", omorându-se, în sensul că, în faţa pericolului, în mentalul lui Ceauşescu doar militarul laş se sinucide, ceea ce echivala cu trădarea operaţiunii în care era angrenat. Aşa reiese că a gândit Ceauşescu. Cert este că anturajul său din C.C., care-l trădase, a acceptat falsificarea textului la televiziune şi nu a replicat de îndată ce poporul a fost minţit.

Toţi cei prezenţi în sediul C.C. aveau vulnerabilităţile, interesele şi obiectivele lor. Militarii din C.C., în special Grupa Operativă şi Gărzile Patriotice, erau oameni ataşaţi generalului Stănculescu şi viceamiralului Dinu. Ministerul de Interne, în special Securitatea, care avea misiunea să-l informeze pe Ceauşescu cu toate problemele, avea interesul să lase răspunderea gestionării crizei în seama Armatei şi să atenueze nemulţumirile lui Ceauşescu faţă de propria neimplicare în represiune. Dacă neimplicarea ofiţerilor de informaţii se mai putea justifica, aşa cum am mai arătat, neimplicarea Trupelor de Securitate-Miliţie şi a Miliţiei era impardonabilă, din punctul ceauşist de vedere şi din cel al legilor şi regulamentelor în vigoare. Oamenii loiali lui Milea nu erau în sediul C.C. al P.C.R., ci erau în fruntea unităţilor operative ale ţării.

Evenimentele derulate în zilele de 21 şi 22 decembrie s-au caracterizat prin atitudini şi acţiuni contradictorii ale factorilor de decizie, de la acţiunile Armatei de reprimare a demonstraţiei, până la acţiunea concertată a tuturor forţelor, inclusiv cele ulterioare ale Armatei, pentru catalizarea revoltei populare şi răsturnarea lui Ceauşescu. Este foarte posibil ca, în cazul în care Milea ar fi rămas în viaţă şi ar fi încheiat

reprimarea revoltei populare, toţi comandanţii care au stat în expectativă, sau chiar au frânat demersurile de reprimare, să se fi aliniat în spatele lui Milea. Cea mai vizibilă frontieră a acestor atitudini contradictorii, a fost, cum am arătat, momentul rănirii lui Milea. Autorul prezentei lucrări este rezervat în a se pronunţa în legătură cu aprecierea istorică a unei eventuale reuşite a represiunii, în alternativă cu reuşita complotului internaţional de răsturnare a lui Ceauşescu şi de aservire totală a ţării pe termen lung, cu toate urmările ei dramatice: pierderea suveranităţii ţării, preluarea resurselor naturale, economiei şi finanţelor de către străini, aservirea instituţiilor statului şi conducătorilor politico-militaro-informativi, inclusiv a Armatei şi a serviciilor de informaţii de către puteri străine, sărăcirea gravă a majorităţii populaţiei, îndatorarea ţării peste orice măsură, pe termen lung etc. Desigur, privită în sine, reprimarea a însemnat sânge, deci, crimă. Fără îndoială. Reprimarea a fost stopată prin scoaterea lui Milea din joc. Dar, care va fi proiecţia acestui moment în istorie, este greu de spus astăzi. Uitându-ne în urmă, întâlnim şi exemple când salvarea vieţilor omeneşti, pe moment, dorită şi apreciată în respectiva clipă a istoriei, a ajuns să fie un handicap peste timp şi apreciată ca o eroare. Spre exemplificare ne oprim doar la momentul anului 1940, când Consiliul de Coroană, în zilele de 27 şi 28 iunie, a decis retragerea fără luptă a administraţiei şi armatei române din Basarabia, Bucovina de Nord şi Ţinutul Herţa. Astăzi, majoritatea cercetătorilor ştiinţifici care au analizat epoca, inclusiv cei mai valoroşi dintre ei, în opinia noastră, sunt de părere că a fost o greşeală istorică faptul de a nu fi opus rezistenţă armată, cu orice riscuri şi oricâte pierderi materiale şi de vieţi omeneşti. Retragerea paşnică a fost apreciată, pe plan internaţional, ca o recunoaştere a drepturilor Uniunii Sovietice asupra

respectivelor teritorii româneşti. S-a pierdut o parte importantă din ţară, care, ulterior, a fost deznaţionalizată şi colonizată cu slavi şi alte etnii de pe cuprinsul uriaşei Uniuni Sovietice. Există şi alte asemenea exemple în istoria României, ca şi a Principatelor române dinaintea formării statului naţional. Chiar dacă cititorului i se va părea cinică afirmaţia noastră, în istorie, mai ales în războaie, iar în decembrie 1989 a avut loc un adevărat război, mai ales pe frontul secret, salvarea de vieţi omeneşti este numai unul dintre obiectivele conducătorilor politici şi comandanţilor militari, şi nu cel mai important. Privitor la evenimentele din decembrie 1989, desigur, nu am ajuns la o concluzie privitor la „ce s-ar fi întâmplat dacă…", cercetătorul refuzând să angajeze analiza pe o asemenea traiectorie. În orice caz, credem mai mult în buna-credinţă a lui Milea, ca şi a lui Nuţă sau a altor susţinători ai lui Ceauşescu, când au dorit reprimarea revoltei populare, în spatele căreia pândeau complotiştii români şi străini, decât în buna-credinţă a celor care l-au trădat pe Ceauşescu, încurajând revolta populară (până la un punct) şi punându-se în slujba străinilor care au aservit ulterior România, indiferent de incontestabilele greşeli făcute de Ceauşescu şi de greu suportabilitatea regimului şi a clanului său, care sufocau România. Cu toate acestea, cu multele rele ale regimului ceauşist, până în 1989, România a fost a românilor. La ora scrierii acestor rânduri, după peste 20 de ani, România nu mai este a românilor, decât în partea ei nesemnificativă din punct de vedere al evoluţiei naţionale, politice, economice şi social-culturale. Nu trebuie să minimalizăm faptul că, exceptându-i pe cei angajaţi în complotul anticeauşist şi care acţionau „cu orice preţ" pentru a prelua puterea, mulţi comandanţi ai diverselor structuri ale statului erau preocupaţi sincer, nu numai să iasă personal bine din situaţie, ci şi să influenţeze în interes naţional

cursul evenimentelor, preocupaţi şi de preţul deciziilor lor. Aceasta poate fi o bună circumstanţă în faţa valurilor de reproşuri care s-au prăvălit asupra lor, în cei 20 de ani care au trecut.

Pentru înţelegerea evenimentelor în profunzimea lor, cunoaşterea personalităţii şi activităţii generalului Victor Athanasie Stănculescu este necesară. În decembrie 1989, Stănculescu se afla într-o relaţie de rivalitate cu generalii Milea şi Guşă. Punctul său forte, care l-a menţinut apreciat de dictatori şi, implicit, în poziţii foarte înalte, a fost faptul că, ocupându-se cu competenţă de producţia şi exportul de armament, aducea ţării un profit net de minimum 500 de milioane de dolari pe an, după ce industria militară întreţinea, în foarte bune condiţii materiale, aproximativ 275.000 de oameni şi, implicit, familiile lor. Cercetarea ştiinţifică în domeniul industriei militare oferea perspective foarte bune, inclusiv producerea, în scurt timp, a bombei atomice. Stănculescu nu avea originea majorităţii corpului de generali, care erau fii de muncitori şi ţărani. Provenea dintr-o familie de intelectuali, cu ascendenţă rusă, bunicii săi fiind unul general, iar celălalt colonel, ambii în armata ţarului Nicolae al II-lea. Era inteligent şi mai cult decât ceilalţi generali de la vârful Armatei, trecând şi prin facultăţile de Medicină şi Matematică, fără a le termina. S-a afirmat în Artilerie, fapt care l-a făcut colonel la 32 de ani, ceea ce era o performanţă deosebită în acele timpuri, mai ales pentru un ofiţer care nu provenea din aparatul de partid şi nu avea un dosar „beton” pentru perioada ceauşistă. A beneficiat de sprijinul fraţilor Ilie şi Marin Ceauşescu şi a devenit de tânăr informator al Securităţii, calitate pe care a dobândit-o ca voluntar. Ofiţerul care l-a racolat şi l-a îndrumat ca informator a fost viitorul general Constantin Nuţă. În anii 1980, Stănculescu a colaborat cu Securitatea şi în domeniul tehnologiilor militare,

parte din ele fiind procurate şi pe linie informativă. Ca şi coordonator al exportului de armament a călătorit mult în Occident, a cunoscut multă lume de acolo şi a visat la libertatea şi prosperitatea vizibilă a omologilor săi din ţările capitaliste. În România, Stănculescu trebuia să afişeze modestia materială pe care dictatorul o cerea întregului popor. Era un expert şi un negociator abil. În anul 1989, însă, a intrat în atenţia Securităţii ca obiectiv în lucru, trezind suspiciuni prin faptul că îl frecventa pe reprezentantul firmei Rolls Royce în România, George Pop, agent al M.I.-6. Au fost şi alte temeiuri de suspiciune, legat de modul în care anunţa şi raporta relaţiile sale cu străinii. În vara anului 1989, deşi schimburile de ofiţeri perfectate între statele socialiste, pentru petrecerea concediilor, au fost suspendate, Stănculescu a primit aprobare de la Ceauşescu să se odihnească la Balaton. Securitatea l-a urmărit în Ungaria, prin intermediul agenţilor unguri în slujba României şi a constatat că el avusese întâlniri cu reprezentanţi ai serviciilor sovietice şi maghiare de spionaj. Stănculescu cunoştea limba maghiară şi era prieten cu spionul ungur Şandor Arady, ataşat militar al Ungariei la Bucureşti şi fost sportiv la Clubul Steaua. Ca urmare, a ajuns în atenţia U.M. 0110 (anti-K.G.B.). În septembrie 1989, Arady a fost presat de şefii săi de la Budapesta să obţină o serie de informaţii urgente. El a răspuns cifrat că a doua zi va primi coşul cu toate informaţiile solicitate. Comunicaţiile i-au fost interceptate şi decifrate. Urmărit atent, a doua zi Arady a fost la M.Ap.N., în biroul generalului Stănculescu. În timpul evenimentelor de la Timişoara, Stănculescu a fost trimis acolo în grupul politico-militar care trebuia să gestioneze criza. Noaptea era lăsat să doarmă în biroul pe care ziua îl folosea generalul Ion Coman, şeful delegaţiei trimisă la Timişoara, pentru a putea răspunde la telefoane. Deşi ştia că acestea erau ascultate, el a luat legătura cu directorii

întreprinderilor care aveau conducere militară, sau comisie militară, respectiv cele care produceau pentru industria militară şi le-a cerut să nu se implice în stoparea revoltei populare şi să-i lase pe muncitori în pace.[151] În noaptea de 20 spre 21 decembrie, când trebuia să citească Armatei din Timişoara decretul privitor la starea de necesitate, a dispărut mai multe ore, s-a dus la spital şi a încercat să mimeze o criză de colecist, care să-l scoată din misiune. Stănculescu susţine că, în aceeaşi noapte, şi-ar fi scris demisia din Armată, fără să o înainteze forurilor competente. El afirmă că respectiva demisie ar fi fost văzută de generalul Nuţă, care l-ar fi sfătuit să renunţe pentru a nu risca plutonul de execuţie. Avem serioase îndoieli asupra acestei declaraţii a lui Stănculescu. Nuţă nu a mai trăit pentru a putea confirma sau infirma relatarea lui Stănculescu, care era deja un pucist, acţionând contrar ordinelor lui Milea. Era în legătură cu conspiratorii externi, cel mai târziu, din vara lui 1989. El aştepta momentul prielnic să acţioneze, nu să se retragă. Apoi, Stănculescu nu mai era în bune relaţii cu Nuţă pentru a-i destăinui intenţii atât de importante. Pe de altă parte, dacă ar fi fost aşa, Nuţă, loial lui Ceauşescu, l-ar fi denunţat imediat pe acesta, lucru care nu putea rămâne neobservat. Era fost C.I.-st şi avea în sânge nevoia de a raporta trădarea. Chemat la Bucureşti de Ceauşescu, în 21 decembrie, noaptea târziu, s-a dus la Spitalul Militar şi şi-a pus piciorul în ghips (ora 4.00), pentru a se eschiva de la ordinele de represiune ale lui Ceauşescu şi ale lui Milea şi a putea rămâne în sediul de comandă, fără a mai fi trimis în teren.[152] În 22 decembrie dimineaţa, el a ajuns la sediul C.C. al P.C.R. Stănculescu a fost mai de mult timp orientat înspre Occident, mai ales spre Marea Britanie. Din datele deţinute de Securitate, el ar fi fost agent al M.I.-6. De altfel, în februarie 1990, când a devenit ministru al Apărării, Stănculescu l-a trecut în rezervă nu numai pe

generalul Militaru, dar şi pe toţi ceilalţi generali reactivaţi de acesta, agenţi ai Moscovei. Este cert că, între agenţii Moscovei din Armată şi cei ai Occidentului, exista o dispută pentru controlul informativ şi decizional asupra României, începută în zilele lui decembrie 1989. Această luptă a făcut şi victime, una dintre primele fiind Corneliu Bogdan, secretar de stat la Ministerul de Externe în primul guvern F.S.N., mort în condiţii suspecte în zilele imediat următoare loviturii de stat. După ce Stănculescu a ajuns ministru al Apărării, în 17 februarie 1990, el i-a trecut în rezervă şi pe generalii Marin Pancea şi Vasile Ionel, cunoscuţi ca agenţi sovietici. Ion Iliescu a căutat să compenseze trecerile în rezervă ordonate de Stănculescu şi i-a promovat pe cei doi generali în alte funcţii înalte, chiar consilieri la Preşedinţie, pentru probleme de Securitate.[153] Stănculescu a fost ajutat de primul ministru Petre Roman, cunoscut ca agent al Franţei şi de către Gelu Voican Voiculescu, suspectat a fi agent al Mossad, să-l înlăture din fruntea Ministerului Apărării pe spionul sovietic Militaru. Toţi trei au dorit scoaterea Armatei de sub controlul Moscovei. Ulterior, lupta s-a tranşat de către Ion Iliescu, care l-a înlocuit pe Stănculescu cu generalul Spiroiu, un apropiat al său, care nu avea afinităţi pro-occidentale semnificative.

La puţin timp după împuşcarea lui Milea, la orele 9.00, la sediul M.St.M., generalul Nicolae Eftimescu l-a primit în sediul instituţiei pe ataşatul militar la Bucureşti al Comandamentului Forţelor Armate Unite din organizaţia Tratatului de la Varşovia, contraamiralul G. A. Mihailov. Discuţiile au durat aproximativ 30 de minute. Ele nu au fost elucidate până în prezent, dar au fost în mod sigur extrem de importante, probabil legat de cooperarea unor structuri ale Armatei cu sovieticii, Eftimescu fiind şeful Direcţiei Operaţii din M.St.M. În cursul evenimentelor din decembrie 1989, legăturile

Armatei cu generalii sovietici acreditaţi la Bucureşti, aparent fireşti, în condiţiile apartenenţei României la Tratatul de la Varşovia, au fost numeroase.[154] Rezultatele discuţiilor lui Eftimescu cu Mihailov, au fost cunoscute de puciştii din jurul lui Ceauşescu, cel puţin în jurul orelor 11.30, când Eftimescu a ajuns la sediul C.C., dacă nu cumva el l-a informat şi telefonic pe generalul Stănculescu în legătură cu ele. Imediat după ora acestei întâlniri, Stănculescu a început să dea ordine Armatei, susţinând că ar fi fost numit de Ceauşescu ministru al Apărării, deşi i se dăduse doar o comandă provizorie, în vederea îndeplinirii unei misiuni importante. După evenimente, la 3 ianuarie 1990, căpitanul Mihai Lupoi a declarat ziarului *Le Figaro* că, în 22 decembrie, complotiştii au vorbit la telefon chiar cu Mihail Gorbaciov, asigurându-se că acesta nu-l va apăra pe Ceauşescu.[155]

147 Complotistul diversionist Ştefan Dinu afirmă că Ilie Ceauşescu ar fi făcut un demers nereuşit de a prelua comanda Armatei, după rănirea lui Milea, încercare pe care el ar fi susţinut-o. Faptul că Ilie Ceauşescu a transmis un ordin către întreaga Armată, prin care cerea ca să se execute doar ordinele comandantului suprem, nu înseamnă că a dorit să preia funcţia de ministru al Apărării. Această funcţie îi fusese deja oferită de Nicolae Ceauşescu, în dimineaţa de 22 decembrie, la ora 6.30, pentru prima oară şi, după ieşirea din scenă a lui Milea, pentru a doua oară, dar a refuzat-o.

148 Arhiva Senatului României, *Stenograma nr. 23/28 decembrie 1998, Audiere Manea Constantin*, p. 33. Unii martori de la C.C. spun că Ceauşescu nu ar fi rostit cuvântul „ministru", ci ar fi spus: „Stănculescule, preiei conducerea Armatei, în urma sinuciderii lui Milea şi execuţi ordinul. Mergeţi şi opriţi." Din această formulare nu se poate trage concluzia că Nicolae Ceauşescu l-a numit pe Stănculescu ministru al Apărării.

149 Generalii Nuţă şi Mihalea se găseau încă la Timişoara, încercând, mai întâi, să părăsească ţara, apoi să ajungă şi ei la Bucureşti. În stadiul actual al cercetărilor, nu ştim dacă Nuţă avea

cumva cunoştinţă de oferta de azil a guvernului S.U.A. pentru familia Ceauşescu şi de aceea a vrut să plece din ţară, ca, după ce a aflat că Ceauşescu a rămas în România, să dorească să ajungă la Bucureşti. Aceasta este doar o supoziţie care nu are suport, în acest moment.

150 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 408 şi 384.

151 Faptul că era cert că Securitatea asculta telefoanele şi nu a raportat lui Ceauşescu aceste lucruri, poate fi interpretat şi ca pe o înţelegere între Armată şi Securitate în direcţia susţinerii revoltei populare şi, implicit, a răsturnării lui Ceauşescu.

152 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 714-719.

153 Alex Mihai Stoenescu, *Din culisele luptei pentru putere 1989-1990. Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2006, pp. 301-302.

154 Arhiva Senatului României, *Punct de vedere preliminar al Serviciului Român de Informaţii privind evenimentele din decembrie 1989*, capitolul *Decembrie 1989 la Bucureşti*, pp. 15-16. Documentul oferă mai multe elemente privitor la această întâlnire. Vezi şi Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 74. Autorii afirmă că la aceste discuţii au participat Mircea Dumitru, şeful Biroului special, ca translator de limbă rusă şi Lungu Gheorghe, maior în cadrul acelui Birou special, iar la întoarcerea la sediul C.C., Gheorghe Eftimescu era însoţit de patru bărbaţi, în civil, care au rămas în aşteptarea generalului la punctul de control.

155 *Le Figaro,* nr. 14.107, 3 ianuarie 1990, p. 4.

Rămas fără susţinători, Ceauşescu este evacuat din sediul C.C. al P.C.R.

După împuşcarea lui Milea, Ceauşescu a rămas efectiv singur. În jurul său se găseau doar oameni care aşteptau ieşirea sa din scenă şi erau preocupaţi de problema viitoarei puteri şi a controlului asupra străzii şi asupra puterii care-i scăpa lui Ceauşescu din mână. Unul dintre secretarii săi, Mihai Hîrjău, a fugit din sediul C.C. al P.C.R., a mers acasă şi s-a ascuns la vecini. Fuga lui i-a înfuriat pe Ceauşeşti şi a determinat-o pe Elena Ceauşescu să spună: „Curticeanu, trădare la armată, trădare la cancelarie!" Ordinele lui Ceauşescu de represiune nu mai ajungeau la unităţi, în schimb erau transmise, prin vocea generalului Stănculescu, către Armată şi prin vocea generalului Vlad, ajutat de generalul Romeo Câmpeanu, către toate unităţile Ministerului de Interne, ordinele de a nu se acţiona împotriva demonstranţilor, ceea ce însemna, evident, abandonarea totală a comandantului suprem şi a legislaţiei în vigoare. Practic, încet, încet, Ceauşescu era îndepărtat de la putere.

Morţii şi răniţii din noaptea de 21 spre 22 decembrie 1989 au crescut furia revoltaţilor, mai ales a muncitorilor cinstiţi, care nu aveau nici o legătură cu provocările şi diversiunile. Aceştia erau tot mai hotărâţi să continue lupta împotriva dictatorului. Împuşcarea lui Milea şi trădarea comandanţilor Armatei le vor crea condiţii favorabile de a demonstra, ajutându-i astfel atât pe conspiratori, cât şi pe agenţii străini acoperiţi care-şi îndeplineau misiunile în România, despre a căror existenţă muncitorii nu ştiau nimic. În dimineaţa lui 22 decembrie, imediat după ora 8.00, grupuri de demonstranţi erau deja în apropierea sediului C.C. al P.C.R.

La ora 11.15, din ordinul generalului Iulian Vlad, şeful Direcţiei I a Securităţii, care avea

importante responsabilităţi de supraveghere şi control informativ a Radio-Televiziunii, a discutat cu ofiţerii şefi de obiectiv de la Radio şi Televiziune şi cu generalul Grigorie Ghiţă, comandantul Trupelor de Securitate şi s-a pus în aplicare măsura permiterii accesului demonstranţilor în interiorul clădirii Radio-Televiziunii, sub motivaţia că aceştia ar fi dorit să transmită mesaje liniştitoare către propriile familii. S-a luat şi măsura de asigurare a dispozitivelor speciale de scoatere din funcţiune a instalaţiilor de emisie radio şi TV, astfel încât emisiunile să nu poată fi întrerupte.[156] Din ordinul generalului Grigorie Ghiţă, mitralierele de pe clădire au fost date jos cu mai bine de o oră înaintea venirii demonstranţilor. În acest fel, Televiziunea a ajuns în mâinile celor care doreau schimbarea regimului şi a lui Ceauşescu. De altfel, este sugestiv că şeful Direcţiei I-a, cea care efectua activitatea de poliţie politică, colonelul dr. Gheorghe Raţiu, a fost unul dintre puţinii şefi importanţi din Securitate care nu a fost închis, după evenimente. Desigur, pe lângă recunoştinţa noii puteri faţă de colonelul Raţiu, pentru sprijinul acordat loviturii de stat, ei aveau nevoie de structura pe care o comanda el pentru a-şi consolida puterea prin şantaj şi epurări, pentru a găsi imediat oamenii de care aveau nevoie, chestiuni posibil şi uşor de făcut cu ajutorul dosarelor Direcţiei I-a, importantă componentă a poliţiei politice ceauşiste. Alţi comandanţi ai Securităţii au făcut cunoştinţă cu temniţele, mai mult, sau mai puţin, iar de desfiinţat s-a desfiinţat U.M. 0110, unitate care proteja ţara de spionii Uniunii Sovietice şi ai statelor socialiste aliate ei, dintre care făceau parte şi cei care acţionaseră în România şi care au adus la putere grupul lui Ion Iliescu. Ulterior, cu aprobarea lui Ion Iliescu, de la Televiziune au fost retrase Trupele de Securitate - Miliţie, care o păzeau şi care permiseseră intrarea demonstranţilor în clădire, cu militari din trupele

de paraşutişti şi alte unităţi speciale ale M.Ap.N., care nu erau pregătite pentru asemenea misiuni de pază, fapt care a favorizat diversiunile care s-au desfăşurat în acest important punct al evenimentelor. În acest fel, când s-a declanşat „atacul", respectiv diversiunea, împotriva Televiziunii, Armata şi-a putut dovedi „eroismul" şi nu Trupele de Securitate-Miliţie, care urmau să fie stigmatizate. Dacă acestea s-ar fi dovedit loiale, nu ar fi mai fost posibilă învinuirea de „terorişti" care s-a dat acestei categorii de militari şi s-ar fi dezorganizat propaganda anti-Securitate.

Alături de revoltaţi sinceri şi de grupul Iliescu, au apărut şi agenţi ai unor puteri străine, care au denaturat sensul evenimentelor. La Sibiu, imediat după ora 11.00, fiul dictatorului, Nicu Ceauşescu, a vorbit cu mama sa pe care a întrebat-o ce se întâmplă. Ea a răspuns: „Trădare! Trădare! De sus şi până jos!" Acest lucru dovedeşte că Ceauşeştii erau conştienţi că nu mai sunt ascultaţi. Nicu l-a cerut la telefon pe ministrul de Interne, Tudor Postelnicu, care i-a spus că este vorba despre o lovitură de stat. Nicu a întrebat „Cine?" şi a aflat că este vorba despre Ion Iliescu.[157] După discuţiile telefonice, Nicu Ceauşescu a declarat unor colaboratori ai săi că urmează „să se plece din C.C." şi că el intenţionează să plece la Bucureşti pentru a vorbi cu Ion Iliescu, noul lider. Aceasta se întâmpla înainte ca Ceauşescu să fie scos din clădirea C.C.[158]

În jurul orei 12.00, puţin înainte de această oră, în sediul fostului C.C. al P.C.R., au pătruns demonstranţi, fără a li se opune rezistenţă din partea Direcţiei a V-a a Securităţii, care avea obligaţia să apere clădirea. Acest fapt a fost pus de către generalul Neagu Cosma pe seama unui ordin al generalul Iulian Vlad, ca urmare a faptului că el acţiona deja în direcţia sprijinirii înlăturării Ceauşeştilor. Generalul Neagoe, înlocuitorul la comanda Direcţiei a V-a, răspunzător de paza

demnitarilor şi clădirilor importante ale statului, a catalizat fraternizarea efectivelor sale cu demonstranţii. Nu s-a tras nici un foc de armă. Nimeni nu a fost rănit.[159] Era un moment semnificativ al abandonării conducătorului statului şi legislaţiei în vigoare de către aceste importante structuri ale statului.[160] Legat de momentul intrării demonstranţilor în sediul C.C., există mărturii care vorbesc despre faptul că, încă înaintea plecării elicopterului care-l avea la bord pe Ceauşescu, comandantul U.S.L.A., colonelul Gheorghe Ardeleanu[161], a introdus în clădire un număr de demonstranţi, în jur de 200, care au fost folosiţi ca factor de presiune asupra lui Nicolae Ceauşescu, pentru a-l determina să accepte să părăsească sediul C.C., declarându-i-se că demonstranţii au pătruns în sediu ca urmare a imposibilităţii unităţilor de pază de a face faţă situaţiei.[162] Încet, încet, puciştii îl convingeau pe Nicolae Ceauşescu să plece din sediul C.C. al P.C.R.[163] şi determinau evoluţia evenimentelor către înlocuirea sa. Ei doreau să facă acest lucru discret, ascuns, pentru a lăsa poporului intactă imaginea de revoluţie a poporului, iar conducătorilor dinainte stabiliţi, imaginea intactă de „emanaţi ai revoluţiei", în spatele cărora toate vechile structuri ale partidului unic, Armatei şi Securităţii să supravieţuiască. Când Stănculescu şi comandanţi din Securitate i-au cerut lui Ceauşescu să plece din sediul C.C., ei au invocat motive legate de imposibilitatea apărării clădirii, de pătrunderea demonstranţilor în clădire, de imposibilitatea comunicării cu restul ţării etc. El se găsea în mâinile celor care erau decişi să-l înlăture de la conducere. „Fuga" dictatorului a fost mai mult un clişeu propagandistic, menit să încurajeze ultimii paşi ai căderii şi compromiterii lui Ceauşescu, decât dorinţa acestuia de a fugi. De altfel, la „procesul" de la Târgovişte, când Mugurel Florescu l-a întrebat „de ce aţi fugit din

C.C.?", Ceauşescu a răspuns răspicat: „Nu am fugit!" El era preocupat să găsească soluţii, chiar dacă inspiraţia îl părăsise, iar soluţiile erau epuizate, dar Ceauşescu nu era omul dispus să cedeze şi să fugă pur şi simplu. Poate fi acceptată ipoteza unei acceptări a insistenţelor lui Stănculescu de a pleca din sediul C.C., pentru a organiza reluarea represiunii întreruptă de împuşcarea lui Milea, din altă parte, mai ales în condiţiile în care nu a fost lăsat să se retragă în buncărul nuclear. Acest clişeu cu „fuga" a făcut parte din planul conspiraţiei. Spunându-se poporului prin televiziune că Ceauşescu a fugit, acesta trebuia să înţeleagă că el a abandonat puterea şi, ca urmare, urcarea la conducerea ţării a „emanaţilor revoluţiei" era un pas firesc, legal, necesar şi conform dorinţelor poporului. În numele întregului popor se invocau cele aprox. 2% din populaţia României aflate în stradă. Este de menţionat că în clădire şi împrejurul ei se aflau sute de cadre profesioniste de securitate, din Direcţia a V-a şi din U.S.L.A., înarmate până în dinţi şi antrenate în lupta de asediu şi, de asemenea, aproximativ o sută de cadre din Trupele de Securitate-Miliţie, înarmate complet. Cel care a insistat decisiv pentru ca Ceauşescu să părăsească sediul C.C. al P.C.R. a fost generalul Stănculescu, dar răspunderi importante legat de orice fel de deplasare a preşedintelui ţării, comandant suprem în situaţie de alarmă de luptă, avea şi Direcţia a V-a a Securităţii. Practic, Ceauşescu nu mai era liber. În acest stadiu al cercetărilor, este dificil să cuantificăm măsura în care Ceauşescu îşi dădea seama integral de acest lucru. Totuşi, odată ce Elena Ceauşescu clama „trădare!" pe coridoarele C.C. al P.C.R. şi îi spunea acelaşi lucru fiului ei la telefon, tindem să credem că Ceauşescu era conştient, după cum se va vedea şi mai jos, că el avea o libertate de mişcare limitată şi că avea loc o lovitură de stat. Mai exista un plan de ieşire a lui

Ceauşescu din sediul C.C. al P.C.R., elaborat de generalul Eftimescu. Conform acestuia, dictatorul putea fi scos din sediul C.C. în forţă, cu tancuri şi blindate, executând lovituri de tun asupra celor care le stăteau în cale.[164]

În dimineaţa zilei de 22 decembrie, Ceauşescu a mai făcut încercări de schimbare a situaţiei fără ieşire în care se găsea. O tentativă a lui Ceauşescu a fost aceea de a pătrunde în buncărul prezidenţial de sub clădirea fostului sediu al C.C. Buncărul oferea condiţii excepţionale de refugiu, posibilităţi de comunicaţii, rezerve de hrană, medicamente, oxigen, armament etc. Acolo, ar fi putut rezista multă vreme, în aşteptarea unui eventual ajutor. Buncărele erau administrate de Comandamentul Apărării Civile, avându-l în frunte pe generalul Ioan Geoană.[165] În acelaşi timp, fiind obiectiv prezidenţial, în incinta sediului C.C. al P.C.R., buncărul era păzit de ofiţeri ai Direcţiei a V-a a Securităţii, iar generalul Geoană „dădea raportul" generalului înlocuitor la comanda Direcţiei a V-a, Marin Neagoe. Ofiţerii care păzeau buncărul s-au închis pe dinăuntru şi nu i-au permis comandantului suprem accesul. Trădarea era pe faţă. După ce şi-a dat seama că nu are şanse să folosească buncărul-adăpost, la ora 11.20, Ceauşescu i-a dat ordin generalului Eftimescu să pregătească evacuarea terestră, în forţă, cu tancurile, prin mulţime. Eftimescu i-a explicat că nu este posibil. La 11.30, Stănculescu i-a propus lui Ceauşescu, mai mult i-a impus, o ieşire din sediul C.C. cu elicopterul. În acelaşi sens acţiona şi generalul Neagoe, cel care era singurul care putea ordona elicopterelor prezidenţiale să plece în misiune. Abia după ce elicopterele prezidenţiale se ridicau de la sol, intrau sub jurisdicţia şi dirijarea prin turnul de control al Armatei.

La ora 11.40, Ceauşescu a încercat să se adreseze mulţimii printr-o portavoce, de la balconul biroului său. A făcut apel la portavoce

după ce a constatat că instalaţia de sonorizare a fost scoasă din funcţie şi nu se mai putea adresa în bune condiţii demonstranţilor din piaţă. Ceauşescu a început să le spună demonstranţilor să meargă acasă că demonstrează degeaba, pentru că în România are loc o lovitură de stat. Când a început să vorbească, jos, în stradă, dintr-o maşină staţionată în faţa clădirii, cineva a început să strige: „Nu-l ascultaţi! Are mijloace mai puternice decât ai noştri! Nu trebuie să vorbească!" Nu se ştie ce a mai vrut Ceauşescu să spună. A fost acoperit de un cor de huiduieli. În vacarmul general n-a mai fost posibil să-şi spună gândurile, iar de discursurile lui nu mai era nimeni din piaţă interesat, chiar dacă, posibil, avea lucruri importante şi adevărate de spus. Poporul revoltat nu-l mai vroia, în acel moment, sub nici un motiv. Afirm că „în acel moment", pentru că, după 10 ani de la acele evenimente, mase mari de demonstranţi nemulţumiţi de regimul capitalist-oligarhic din ţară, au purtat portretul lui Ceauşescu pe străzile unor importante oraşe ale României, inclusiv Bucureşti, Timişoara şi Braşov, unde, înainte de 1989, populaţia se arătase cel mai mult nemulţumită de regimul ceauşist. După puţinele cuvinte rostite, se pare că a vrut să le spună oamenilor adevărul şi cum sunt manipulaţi. Restul rămân doar întrebări fără răspuns. A vrut oare să le spună că nu mai este liber, că este un deţinut neputincios? Este posibil că nimeni nu va mai şti vreodată. Maşina avea amplificatoare şi fusese predată de ofiţerii Direcţiei a V-a a Securităţii demonstranţilor. Unii comandanţi ai Securităţii au declarat că demonstranţii ar fi sechestrat acea maşină. Ulterior, din acea maşină, s-a informat populaţia din stradă că s-ar fi format un guvern nou, cerut de mulţimea din Piaţa Palatului, guvern care ar fi fost condus de Corneliu Mănescu şi se dădeau numele unor membri ai acestuia.[166] De altfel, în cursul nopţii, agenţii serviciilor secrete

franceze au încercat să-l impună pe Corneliu Mănescu pe listele noii conduceri a ţării, care se conturau, atât la baricada de la Intercontinental, cât şi în Piaţa Universităţii.[167] Un elicopter a lansat manifeste către demonstranţi, cerându-le să plece acasă. Rolul revoltei populare se încheia. Noua putere urma să se urce la conducere, iar mulţimea din stradă, imprevizibilă, putea încurca planurile. Pe cât de dorită a fost de conspiratori revolta populară, în perioada în care „mămăliga" nu exploda, pe atât deveniseră demonstranţii de neagreaţi, după înlăturarea lui Ceauşescu. Mulţimea nu s-a retras, dar, după lăsarea întunericului, va fi convinsă cu gloanţe şi cu simulatoare de arme de foc să plece acasă, să privească la televizor, să-i asculte pe Brateş, pe Brucan şi pe ceilalţi diversionişti, să admire noii conducători ai ţării, care susţineau că sunt „emanaţi" din rândurile lor.

Trebuie menţionat că în jurul orei 12.00, generalul Iulian Vlad i-a dat ordin colonelului Ardeleanu să ia măsuri ca soţii Ceauşescu să nu scape şi să întocmească un plan concret în acest sens.[168] Pe de altă parte, după plecarea elicopterului prezidenţial, Iulian Vlad l-a sunat pe generalul Emil Macri, care era încă la Timişoara şi i-a spus că Ceauşescu i-ar fi „trădat", părăsind C.C.-ul ca un adevărat dezertor, lăsându-i pe toţi la cheremul mulţimii. Aceeaşi afirmaţie a făcut-o şi generalul Marin Neagoe, înlocuitorul la comanda Direcţiei a V-a.[169] Din istoriografia publicată până în prezent, Ceauşescu nu s-ar fi consultat şi cu şefii Ministerului de Interne. Este posibil să nu mai fi avut încredere în ei, dar de vorbit, a vorbit cu ei. Apoi, el a plecat însoţit de gărzile de corp ale Direcţiei a V-a, care îi cereau cu precipitare să părăsească sediul C.C. al P.C.R., invocând demonstranţii din clădire. Deci este evident că Securitatea avea evoluţia „fugii" dictatorului sub control informativ. La ora 12.30, generalul Iulian

Vlad l-a sunat la Timişoara şi pe colonelul Filip Teodorescu, locţiitorul şefului Direcţiei a III-a (contraspionaj) a Securităţii şi i-a declarat că: „Aceşti ticăloşi care, din păcate, ne-au condus până acum, au fugit ca nişte laşi, cu un elicopter, într-o direcţie necunoscută”.[170] Fără să contestăm că s-au făcut acele afirmaţii, conţinutul lor este foarte greu de acceptat, în condiţiile în care Securitatea, îşi încălcase atribuţiile de apărare a conducătorului şi a clădirii, ca şi Ministerul de Interne, în ansamblul său, care a încălcat alte atribuţii, pe parcursul evenimentelor, legat de apărarea ordinii şi liniştii publice. Plecarea lui Ceauşescu s-a făcut mai cu voia sa, mai cu insistenţele generalului Stănculescu şi ale generalului Neagoe, mai cu forţa. Un rol însemnat l-au jucat generalii Neagoe şi Ghiţă şi colonelul Ardeleanu, care, fără să facă nimic pentru a se opune, i-au lăsat pe demonstranţi să intre în sediul C.C. al P.C.R. Din aceste motive, pe care le apreciem a fi suficiente, ca şi din altele, asupra cărora nu mai stăruim, acuzaţiile de „trădare” şi „dezertare” atribuite dictatorului, nu pot fi acceptate. Ceauşescu a fost mai mult forţat decât convins să părăsească sediul C.C. al P.C.R., fapt pe care el l-a regretat, ulterior, ceea ce a spus în zilele prizonieratului de la Târgovişte şi în momentele dinainte de pronunţarea sentinţei din „proces”. Acest lucru nu scuză cu nimic moartea unor demonstranţi, survenită ca urmare a ordinelor de reprimare date de Ceauşescu, care au fost parţial executate de Armată şi unele cadre din M.I., până la împuşcarea lui Milea. Aceste acuzaţii au mai mult menirea să acrediteze ideea că Securitatea i-a rămas fidelă lui Ceauşescu până la ora 12.10, când a plecat elicopterul, lucru contrazis de alte atitudini şi măsuri, la care ne-am referit, deja, parţial, în prezenta lucrare. Prin scoaterea lui Ceauşescu din sediul C.C., deghizată în „fugă”, întregul Minister de Interne şi Armata au avut temei în ochii

poporului să îl abandoneze pe Ceauşescu şi să „caute" alte soluţii, care, de fapt, erau pregătite de mult timp. Este evident că a existat, sau ar fi fost ceva firesc să existe şi la nivelul conducerii Securităţii preocuparea de a încerca să nu intre în istorie ca o instituţie care şi-a trădat comandantul şi a acţionat alături de intervenţioniştii străini, care aveau să preia controlul asupra ţării şi aveau să o îngenuncheze. Aceasta, cu atât mai mult cu cât este probabil, chiar foarte probabil, că generaţiile viitoare vor interpreta lovitura de stat din decembrie 1989 în mod diferit faţă de cei care erau atunci în stradă, care se bucurau peste măsură şi care nu intuiau nimic din ceea ce urma să li se întâmple şi nici care va fi soarta categoriilor sociale din care făceau ei parte, respectiv cele de la baza societăţii. În acelaşi timp, declarându-l pe Ceauşescu „trădător" şi „dezertor", conducerea Securităţii era îndrituită în faţa istoriei să adopte alte poziţii, în funcţie de evoluţia evenimentelor şi de poziţia celorlalţi actori ai evenimentelor şi era îndrituită să ceară tuturor structurilor de Securitate (inclusiv U.S.L.A.), Miliţie, Trupe de Securitate-Miliţie, Pompieri, să accepte şi să susţină reorientarea conducerii D.S.S. şi, eventual, dacă li se cerea, să acţioneze în afara cadrului legislativ în funcţiune la ora respectivă. Studiind evenimentele, apreciez că Securitatea i-a fost fidelă lui Ceauşescu, în parte[171], până în 16 decembrie 1989, respectiv până la declanşarea revoltei populare de la Timişoara, când Ceauşescu a ignorat regulamentul ei de organizare, care îi conferea sarcini exclusiv informative, cerându-i implicarea în represiune. În general, în istoria internaţională a serviciilor de informaţii, fidelitatea absolută a serviciilor de informaţii faţă de conducătorii politici nu există. Totdeauna rămân şi fapte ascunse conducătorului. Securitatea avea obligaţia legală de a-l apăra pe conducătorul ţării şi familia lui, dar nu avea obligaţia să reprime mase de

oameni. În schimb, trupele de Securitate-Miliţie şi Miliţia aveau prin lege obligaţia să asigure ordinea publică. De asemenea, Securitatea a trebuit să ia în calcul nevoia de a se salva ca instituţie, ca bază uriaşă de date, ca şi coordonatoare a unor mari şi numeroase reţele umane şi operaţiuni etc., pentru situaţia în care conducătorii ţării ar fi căzut de la putere, sau chiar regimul politic s-ar fi schimbat, ceea ce, pentru o vreme, nu a fost cazul în România. Având în vedere aceste necesităţi, fără să vrem să devenim avocaţii Securităţii, arătăm că, în asemenea situaţii, toate serviciile secrete acţionează pe baza unor planuri paralele, de rezervă, ceea ce implică automat poziţionări duplicitare.

De la ieşirea din cabinetul 1, Ceauşeştii au avut parte de tot felul de disfuncţii. Liftul cu care au urcat pe acoperişul C.C. s-a blocat între etaje, ceea ce este greu de admis că a fost întâmplător. Este posibil ca el să fi fost blocat chiar de către Ceauşeşti, când au văzut că se îndreaptă spre acoperiş. Astfel, ei au fost traşi afară de ofiţerii din garda de corp, iar pe acoperiş au fost târâţi de ofiţerii gărzi de corp ai Direcţiei a V-a peste nişte borduri înalte. Nu este foarte clar cât de hotărâţi au fost Ceauşeştii să plece din sediul C.C. al P.C.R. De altfel, în zilele cât a stat la Târgovişte, se pare că Nicolae Ceauşeşscu a şi afirmat că a greşit că a plecat din sediul C.C. Pilotul elicopterului, colonel Vasile Maluţan a dat o declaraţie la Comisia „Decembrie 1989” a Senatului României, în ziua de 25 mai 1995, cu o zi înaintea morţii sale neaşteptate şi suspecte. În această declaraţie el a precizat că fiind în elicopterul prezidenţial, pe acoperişul sediului C.C., aşteptând cu motoarele pornite, i-a văzut apărând pe Nicolae şi Elena Ceauşescu aduşi de către cei patru ofiţeri de la Direcţia a V-a, mai mult pe sus, fiecare fiind dus de subţioară de câte două gărzi de corp. Este cert că li se cerea să se grăbească, sub presupusa

ameninţare a demonstranţilor pătrunşi în clădire. Dar, astăzi avem certitudinea că demonstranţii pătrunşi în sediul C.C. al P.C.R. erau sub controlul cadrelor care păzeau clădirea şi nu puteau reprezenta o ameninţare reală pentru cei care aveau datoria să îi păzească pe conducătorii ţării. Aceşti demonstranţi au fost lăsaţi în clădire condiţionat de comportarea lor. Li s-a pus în vedere să nu fie violenţi. După cum se va vedea, după scoaterea lui Ceauşescu din sediul C.C., aceşti demonstranţi au conlucrat foarte bine cu autorităţile militare din clădire, zile la rând, ajungându-se chiar, în 23 decembrie, ca ei să-l roage pe generalul Iulian Vlad să nu-i părăsească. În aceste condiţii, este greu de acceptat că aceşti oameni ar fi reprezentat un pericol de negestionat pentru ofiţerii de la Direcţia a V-a a Securităţii, care trebuiau să-l apere pe conducătorul statului. Se poate ajunge mai uşor la concluzia că aceşti civili, neputincioşi în faţa forţelor excepţionale de pază a clădirii, din exteriorul şi din interiorul ei, erau folosiţi ca mijloc de presiune pentru a-l determina pe Ceauşescu să plece din clădire, pentru a se putea derula în continuare lovitura de stat şi a se aduce noua conducere a ţării. Prezenţa lor în anumite sectoare ale clădirii C.C. mai necesită cercetări, pe baza întrebărilor cine erau? cine i-a adus? cum de au fost lăsaţi să intre? cum de nu au fost imobilizaţi, arestaţi, evacuaţi? Ei circulau prin clădire fără arme, printre ofiţerii Direcţiei a V-a şi ai Trupelor de Securitate-Miliţie, care erau înarmaţi până în dinţi. După arestarea lui Ceauşescu, printre aceşti demonstranţi circulau generalii Guşă şi Vlad, fără probleme, trataţi cu maxim respect.

Elicopterul prezidenţial avea la bord pe cei doi Ceauşescu, pe Emil Bobu, Manea Mănescu, doi ofiţeri de securitate, maiorul Florian Raţ[172] şi căpitanul Marian Rusu, pe pilot, colonelul Vasile Maluţan, pe copilot, colonelul Mihai Ştefan şi pe

mecanicul de bord, maistrul militar Stelian Drăgoi. Manea Mănescu a fost luat în ultimul moment, datorită faptului că primul-ministru, Constantin Dăscălescu, care a fost chemat de Ceauşescu să-l însoţească, a invocat nevoia de a-şi lua paltonul, a fugit şi s-a ascuns într-o toaletă, unde s-a închis pe dinăuntru şi de unde aveau să-l scoată revoluţionarii, după câteva ore. În timpul deplasării elicopterului, pilotul Vasile Maluţan a comunicat la bază că dictatorul a cerut să coboare pe Otopeni. De la sol, comandantul Aviaţiei române, generalul Iosif Rus, i-a ordonat şefului de tură al controlului de zbor de pe Otopeni să nu-l lase pe Maluţan să aterizeze pe Otopeni, de unde Ceauşescu avea variante mai multe de acţiune şi putea scăpa din mâinile puciştilor. Astfel, Maluţan l-a anunţat pe Ceauşescu de imposibilitatea aterizării pe Otopeni şi de riscul de a fi loviţi de artilerie. La cererea lui Ceauşescu, Maluţan a îndreptat elicopterul spre Snagov. A fost o nouă confirmare, simţită şi de cuplul dictatorilor, că nu mai erau liberi, că Armata nu mai executa ordinele comandantului suprem şi că avea loc o lovitură militară de stat.

Episodul încercării lui Ceauşescu de a coborî pe Otopeni mai necesită cercetări. O direcţie importantă a acestor cercetări este legată de faptul că, se pare (folosim această exprimare din motivul că, în acest moment, nu putem proba informaţiile primite), în ziua de 22 decembrie, pe raza aeroportului Otopeni a aterizat un avion guvernamental al S.U.A. El a adus unii pasageri la bord şi a rămas pe Otopeni până în 26 decembrie. La bordul său a călătorit fostul diplomat de cetăţenie română şi etnie evreiască, ambasadorul Corneliu Bogdan, care a rămas în S.U.A., în timpul misiunii diplomatice avută în această ţară şi la O.N.U. Corneliu Bogdan a transmis la Bucureşti oferta guvernului S.U.A. de a oferi azil şi protecţie familiei Ceauşescu, precizând că în S.U.A. vor fi

îngrijiţi medical la cel mai înalt nivel, lucru important pentru un om atât de bolnav ca Ceauşescu, care nu mai putea avea încredere să se lase operat de prostată şi îngrijit în România, înţesată de trădători ai săi şi având un corp medical atât de nemulţumit de situaţia socială din ţară. Noi credem că este posibil ca Ceauşescu să fi avut în vedere şi părăsirea ţării, plecarea în S.U.A. şi eventuala obţinere a unui ajutor, în condiţiile în care în România avea loc o intervenţie sovietică. Este posibil ca Ceauşescu să fi apreciat că, în acel moment, trebuia să plece, viaţa fiindu-i în pericol, iar reîntoarcerea lui la conducerea ţării ar fi fost oportună după eventuala reprimare a revoltei populare de către forţe militare loiale lui. Oricum, nu credem că Ceauşescu a abandonat ideea părăsirii puterii, decât, eventual, în cel mai rău caz, temporar. Prezenţa avionului american poate fi una dintre cauzele pentru care militarii, respectiv Stănculescu şi Rus, l-au împiedicat cu tot dinadinsul pe Ceauşescu să aterizeze pe Otopeni, dar i-au permis ulterior, fără probleme, să aterizeze la Snagov, deşi ştiau că acolo are mijloace de comunicaţii cu restul ţării, cu Armata, Securitatea, Miliţia şi conducerile de partid din teritoriu. În acest context poate fi privit şi ordinul expres dat de generalul Iulian Vlad colonelului Gheorghe Ardeleanu: „ai grijă să nu scape!” Stănculescu şi Rus, acţionând, în acel moment, mână în mână cu forţele intervenţioniste sovietice din România, nu doreau ca Ceauşescu să ajungă în mâinile conducătorilor S.U.A. Ceauşescu ştia foarte multe lucruri importante din lumea relaţiilor internaţionale, a serviciilor secrete, informaţii despre statele arabe, despre China, despre U.R.S.S. etc. Avionul american l-a adus în ţară pe Corneliu Bogdan alături de alţi agenţi americani. Este posibil ca Ceauşescu să fi primit mesajul cu oferta americană de azil, dar abia în 24 decembrie, Corneliu Bogdan s-a adresat conducerii

Consiliului Frontului Salvării Naţionale, prezentând această ofertă pentru familia Ceauşescu. Oferta a fost respinsă şi conducătorii F.S.N. au încropit în grabă mare executarea Ceauşeştilor, blocând astfel orice fel de alte posibile intervenţii pentru recuperarea de către S.U.A. sau comunitatea evreiască a fostului conducător al României.[173] Singurul membru al familiei Ceauşescu care a plecat din ţară, cu acel avion al guvernului S.U.A., a fost nepotul lui Nicolae Ceauşescu, Daniel Valentin Ceauşescu, atunci în vârstă de 8 ani, a cărui mamă, Iordana (Borilă[174] Abraham) Ceauşescu, divorţase foarte de curând de Valentin Ceauşescu. Iordana şi fiul ei au plecat cu sprijinul liderului evreu Nicolae Cajal. Cei trei copii ai lui Ceauşescu nu au fost lăsaţi să plece, fiind arestaţi sub diverse motivaţii. Iordana Borilă s-a întors în România şi a fost, până la pensionare, secretară a Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, funcţie legată de serviciile secrete evreieşti şi americane.[175] După studii în S.U.A., Daniel Valentin Ceauşescu a fost trimis în Elveţia şi educat în cercuri exclusiv evreieşti de Iura Borilă şi soţia sa Anca (Nicolau) Borilă. Ceilalţi membri ai clanului Ceauşescu au rămas în România. Există martori în viaţă care pot contribui la clarificarea episodului Otopeni din traseul agitat parcurs de soţii Ceauşescu în 22 decembrie 1989.

Neputând ateriza pe Otopeni, elicopterul s-a îndreptat spre palatul prezidenţial din Snagov. De acolo, Ceauşescu a dat o serie de telefoane, între care şi colonelului Constantin Anghel, comandantul Şcolii Militare de Tancuri de la Piteşti, cerându-i să se implice în reprimare. Căpitanul Marian Rusu a auzit convorbirile telefonice ale lui Ceauşescu, ulterior evenimentelor el fiind în măsură să le declare conţinutul în anchete. Colonelul Anghel nu a executat ordinele comandantului suprem Ceauşescu, ci a telefonat la M.Ap.N., de unde i s-a

ordonat să nu acţioneze în nici un fel împotriva demonstranţilor. Victoria „revoluţiei” i-a adus lui Anghel gradul de general. Ceauşescu i-a cerut lui Maluţan să-l ducă la Piteşti. Acesta a acceptat. El solicitase elicoptere de escortă, cu militari înarmaţi la bord şi cu muniţie, la cererea lui Ceauşescu. În acest sens, comandantul suprem i-a cerut lui Maluţan să ia legătura cu generalul Rus şi cu flotila specială. De la comandamentul flotilei speciale, Maluţan a fost întrebat în ce direcţie intenţionează Ceauşescu să zboare. Ceauşescu a transmis că elicopterele de escortă să-l însoţească pe cel prezidenţial, fără să indice direcţia. Elicopterele de escortă nu au fost trimise. Ceauşescu a hotărât ca Emil Bobu şi Manea Mănescu să rămână la Snagov, pentru că elicopterul avea prea mulţi pasageri la bord şi se depăşea sarcina admisă. La despărţire, Manea Mănescu i-a sărutat mâna lui Ceauşescu, iar Emil Bobu i-a predat căpitanului Marian Rusu o mapă plic, luată din sediul C.C. al P.C.R., conţinând carnete C.E.C. ale copiilor şi nepotului Ceauşeştilor, în valoare de câteva milioane de lei. După ce s-au ridicat de la sol, Maluţan şi-a raportat permanent poziţia la bază. Din ordinul generalului Iosif Rus s-a pregătit doborârea elicopterului prezidenţial. Speriat, comandorul Petru Tenie l-a avertizat pe camaradul său Maluţan că va fi doborât, iar acesta a coborât imediat la sol. Maluţan i-a spus lui Ceauşescu de pericolul de fi loviţi în zbor şi l-a întrebat dacă să aterizeze în interiorul unităţii militare din Târgovişte, sau în afara ei. Ceauşescu a cerut să fie coborât în afara unităţii, semn că nu mai avea încredere în militari.

În anii următori evenimentelor, pilotul colonel Vasile Maluţan a murit într-un accident, foarte probabil provocat. Cu o zi înaintea morţii, Maluţan dăduse o declaraţie deosebit de consistentă la Comisia senatorială de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989 şi urma să fie audiat în

continuare. Declaraţia sa prezenta cu elocvenţă un curs al evenimentelor şi ordinelor pe care el le-a primit care dovedeau că în România a avut loc o lovitură de stat. Totuşi, Maluţan a ascuns Comisiei Senatului unele adevăruri. Astfel, privitor la zborul de pe clădirea C.C. către Snagov, Maluţan a declarat doar că în 10 minute a ajuns la Snagov, ascunzând tentativa de aterizare la Otopeni, solicitată de Ceauşescu. Maluţan a declarat că de la început Ceauşescu i-a cerut să-l ducă la Snagov, lucru neadevărat.

Astfel, rămaşi fără elicopter, Ceauşeştii au ajuns într-o margine de drum de pe şoseaua Bucureşti-Târgovişte, împreună cu cei doi ofiţeri de securitate care le asigurau paza.[176] Din elicopter au descărcat mai multe pachete. Conform declaraţiilor, după volumul pachetelor, ele conţineau sume importante de bani. Mai mulţi conducători auto i-au recunoscut pe Ceauşeşti. Un cetăţean, medicul Nicolae Decă, foarte probabil aflat în legătură cu locotenent-colonelul de securitate Gheorghe Dinu de la Târgovişte, s-a prezentat la Ceauşeşti ca fiind o rudă a blănarului angajat la C.C. al P.C.R. şi s-a oferit să-i transporte cu maşina. Pentru a evita aglomeraţia şi riscul de a fi recunoscuţi, s-a ales ruta pe drumul vechi către Găeşti-Târgovişte. Pe drum, Ceauşescu a întrebat: „Ai auzit ce s-a întâmplat?” I s-a răspuns că „nu”. „A fost lovitură de stat. Organizez rezistenţa la Târgovişte”, a spus Ceauşescu. În comuna Văcăreşti, autoturismul s-a defectat, sau a rămas în pană de benzină, sau Decă a simulat defecţiunea. În primul moment, pasagerii nu au ştiut ce are maşina. Decă a dat şi el impresia că nu îşi dă seama. A fost oprit un alt autoturism şi fugarii s-au transbordat, în condiţii de maximă agitaţie şi grabă, datorită faptului că cetăţenii din sat i-au recunoscut şi dădeau semne de nervozitate. Astfel, pachetele cu bani au rămas în portbagajul maşinii lui Decă. După plecarea Ceauşeştilor, cetăţenii l-au

dus pe Decă la Primărie şi l-au predat. Maşina lui Decă nu a fost percheziţionată de cetăţeni. Primarul, o femeie, a anunţat televiziunea că Ceauşeştii se îndreaptă spre Târgovişte, după care cetăţenii l-au eliberat pe Decă, care a dispărut cu banii nefiind ulterior găsit.[177] Decă s-a stabilit în S.U.A. şi a trimis o scrisoare de mulţumire Asociaţiei Revoluţionarilor din Târgovişte. Cu autoturismul în care s-au transbordat, condus de un cetăţean pe nume Nicolae Petrişor, Ceauşeştii au călătorit până la Târgovişte, unde sperau că se pot baza pe sprijinul muncitorilor de la Combinatul de Oţeluri Speciale, o întreprindere deosebit de productivă şi rentabilă. Erau muncitori cu un nivel ridicat de trai. Aveau salarii mari, locuinţe primite de la stat, cu chirii modice şi avantajele care se creau mediilor muncitoreşti din domeniile de vârf. Pe asta se baza Ceauşescu. Muncitorii, însă, întrerupseseră munca, urmăreau emisiunea Televiziunii Române şi se aflau în stare de agitaţie, pe cale să se revolte şi ei împotriva regimului în cadrul căruia ei aveau toţi locuri de muncă şi salarii duble decât ale medicilor şi profesorilor. În această situaţie, Ceauşescu a cerut să fie dus la sediul Comitetului Judeţean al P.C.R. În apropierea sediului, Ceauşescu a cerut oprirea maşinii şi l-a trimis pe maiorul Florian Raţ să îl cheme la el pe primul secretar al judeţului, Pantelimon Găvănescu. Acesta se afla în mâinile unor cetăţeni revoltaţi care intenţionau să-l arunce de la balconul sediului judeţenei P.C.R. Văzând cursul evenimentelor, maiorul Florian Raţ nu s-a mai întors la maşina în care se găseau Ceauşeştii, în care îşi lăsase staţia şi pistolul. Petrişor Nicolae a declarat, ulterior, că Elena Ceauşescu l-ar fi ameninţat cu acest pistol şi i-ar fi cerut să-i ducă mai departe. Ajungând la hotelul partidului, Nicolae Ceauşescu a spus recepţionerei de serviciu că doreşte să stea acolo, dar aceasta i-a răspuns că toată clădirea este închisă şi cheile sunt la şeful ei,

care a plecat de la serviciu. Elena Ceauşescu a cerut să fie duşi la Sinaia, dar nu aveau suficientă benzină. La ora 14.30, Ceauşeştii au fost abandonaţi de şoferul Nicolae Petrişor la Inspectoratul Judeţean pentru Protecţia Plantelor. Acolo, Ceauşescu a cerut să fie protejat, spunând oamenilor că la sediul C.C. al P.C.R. a avut loc o lovitură de stat.[178] De la Protecţia Plantelor, Ceauşescu a fost preluat de o maşină a Miliţiei, Serviciul circulaţie, condusă de subofiţerul Ion Enache şi avându-l alături pe subofiţerul Constantin Paise. Pe parcursul deplasării cu maşina, subofiţerii de miliţie au fost în contact prin staţie cu baza, astfel că poziţia unde se aflau Ceauşeştii a fost tot timpul cunoscută. După ce Ceauşescu a ajuns în mâinile Inspectoratului Judeţean Dâmboviţa al Ministerului de Interne, dus de către cei doi subofiţeri de miliţie, Ion Enache şi Constantin Paise, el s-a aflat sub controlul locotenent-colonelului de securitate Gheorghe Dinu.[179] În timpul cât Ceauşescu s-a aflat în acel loc, el i-a cerut lui Dinu să-l cheme pe primul secretar al judeţului, dar lt. col. Gheorghe Dinu a ieşit şi, în loc să-l anunţe pe primul secretar, a luat legătura cu Comandamentul unic al generalilor Iulian Vlad şi Ştefan Guşă. Aceştia au ordonat ca Ceauşeştii să fie reţinuţi, să fie anunţată unitatea militară de motorizate din Târgovişte, care să trimită o escortă pentru a-i duce în acel loc. Întrucât escorta a întârziat, colonelul Dinu a luat o maşină Aro a M.I. şi i-a dus personal pe Ceauşeşti, împreună cu subofiţerul de miliţie Constantin Paise şi cu doi ofiţeri M.Ap.N., maiorul Ion Mareş şi căpitanul Ion Boboc, în unitatea militară, ultima haltă din viaţa agitată a dictatorului.[180] Acest moment este o nouă probă de necontestat a faptului că avea loc o lovitură de stat, în care Armata, Securitatea şi Miliţia, prin cadre care acţionau organizat, la ordin, îl arestau pe conducătorul statului şi îl întemniţau într-o

cazarmă în care comandantul şi şeful de stat major erau unguri. Imediat după evenimente, locotenent-colonelul Dinu a murit în condiţii foarte suspecte, iar subofiţerul Constantin Paise a fost trimis în misiune „la marginea lumii", în Argentina, sub comanda şi supravegherea ataşatului militar român din acea ţară.

Cu toate că Ceauşescu a fost tot timpul în mâna unor persoane din structurile statului, era practic lipsit de libertatea de acţiune. La Televiziunea Română, curând după deschiderea emisiunii „libere", s-a spus că dictatorul vrea să fugă din ţară. Afirmaţia a făcut-o şi Ion Iliescu. Între orele 14.30 şi 19.00, Televiziunea Română Liberă a anunţat de două ori că Ceauşescu a fost arestat şi de alte două ori că a scăpat din mâinile celor care-l arestaseră. Nu se poate accepta invocarea lipsei de informare, în condiţiile în care Televiziunea devenise „capitala revoluţiei" române, iar Ion Iliescu conducea deja ţara. Prin televiziune, într-un mod de-a dreptul palpitant pentru opinia publică, s-a făcut apel la conducerile aeroporturilor să ia măsuri care să nu permită vreunui avion al lui Ceauşescu să-şi ia zborul şi s-a vorbit despre pericolul decolării lui de pe o pistă subterană. Suspansul creat era foarte util aducerii poporului din stradă în faţa televizoarelor şi menţinerii lui în case, timp în care puciştii şi conspiratorii, în frunte cu Iliescu, se organizau pentru înlăturarea altor grupări care aspirau la preluarea conducerii şi îşi consolidau puterea şi controlul asupra ţării. Războiul mediatic era în plină desfăşurare. În faţa camerelor de luat vederi, şeful dezinformării României şi a întregii lumi era Teodor Brateş, alături de colegul său de aceeaşi etnie, Alexandru Stark, cel care tria ştirile şi comunicatele şi le introducea pe post doar pe cele care conveneau celor care slujeau, conştient şi inconştient, diversiunea şi Petre Popescu, cel care, printre multe altele, a lansat zvonul că Trupele de

Securitate au atacat studenţimea din Grozăveşti, spre disperarea opiniei publice, manipulată mai tare decât oricând în istoria României.

La ora 12.15, după plecarea elicopterului cu Ceauşeştii, Stănculescu a reluat transmiterea ordinelor de retragere a Armatei în cazărmi, activitate întreruptă de îmbarcarea Ceauşeştilor. El i-a transmis şi colonelului Anghel Constantinescu (în curând avea să fie avansat general), la minister, ordinul de a dispune şi el altor unităţi din ţară să se retragă în cazarmă, iar la 12.45, ordinul a fost completat, în sensul că militarii M.Ap.N. să explice populaţiei că Armata este de partea ei, că nu se trage în popor şi să-i lase să demonstreze în continuare. Chiar şi lozinca „Armata e cu noi!" a fost răspândită şi de către militari. Acesta a fost primul pas în direcţia reabilitării Armatei în faţa mulţimii din stradă şi a poporului aflat în faţa televizoarelor, dar nu şi în faţa istoriei. Trecerea Armatei de partea unor demonstranţi, care reprezintă un procent destul de mic din populaţia ţării, demonstranţi care susţineau că „noi suntem poporul", înseamnă trădare şi înseamnă implicare în viaţa politică a ţării. În acelaşi timp, acţiunea Armatei însemna şi pactizare conştientă cu inamicii externi ai regimului, care acţionau în România. Această pactizare se făcea cu depăşirea prerogativelor stabilite de legile şi regulamentele militare. Ulterior, după ce i-a predat puterea lui Ion Iliescu, Stănculescu s-a asigurat că Armata nu va fi învinuită de represiunea sângeroasă de la Timişoara, Bucureşti, Sibiu şi, la dimensiuni mai mici, din alte oraşe ale ţării.

După plecarea elicopterului cu Ceauşeştii la bord, în sediul C.C. au pătruns un mare număr de demonstranţi. Victor Stănculescu a părăsit sediul C.C., s-a deplasat la sediul M.Ap.N. şi a reluat transmiterea ordinului de a se retrage în cazărmi, către toate unităţile militare chemate de Milea la Bucureşti, către toate unităţile militare din

Bucureşti, care se aflau în dispozitiv, întregii Armate, din întreaga ţară, lăsând străzile oraşelor ţării la cheremul mulţimii, mai precis a elementelor cele mai radicale din rândul demonstranţilor, majoritatea provenind de la periferia societăţii. O mare parte dintre demonstranţi a fugit în faţa televizoarelor, de unde au aflat ceea ce era plănuit de conspiratori să se difuzeze. Ulterior evenimentelor, românii aveau să constate: „cu televizorul s-a minţit poporul!" Stănculescu a dat ordin ca ofiţerii C.I. din România să fie reţinuţi, îndepărtaţi sau izolaţi.[181] Ulterior, Stănculescu va recunoaşte că a dat acel ordin ilegal, declarând că nu dorea ca Securitatea să ştie „ce urma să facă Armata". De asemenea, Stănculescu a dat ordin să se taie tot tronsonul de comunicaţii al Securităţii, faptă pe care Stănculescu a recunoscut-o, motivând-o în acelaşi fel, respectiv nevoia ca Securitatea să nu ştie ce urma să facă Armata. Ce urma să facă Armata? În jurul răspunsului la această întrebare se află cauza morţii a încă aprox. 1.000 de oameni, care sunt în răspunderea noii puteri „emanate". Cercetările noastre, ca şi ale altor autori, au concluzionat că acţiunea împotriva Securităţii a fost concepută şi promovată la cererea coaliţiei internaţionale care a organizat răsturnarea lui Nicolae Ceauşescu. Acţiunea de distrugere a Securităţii a fost pusă în executare de către generalii Stănculescu şi Militaru, acesta din urmă înconjurat de generalii români racolaţi de G.R.U. ca agenţi ai săi, cu concursul altor subordonaţi. Aceştia sunt cei care, în cooperare cu militarii terorist-diversionişti acoperiţi veniţi din Uniunea Sovietică, au realizat fenomenul terorist din România. Ei sunt răspunzători de majoritatea morţilor din decembrie 1989, inclusiv de unele asasinate comandate.[182]

Plecând de la sediul C.C. al P.C.R. la M.Ap.N., generalul Stănculescu l-a invitat pe Ion Iliescu să

vină la sediul M.Ap.N. pentru a-i asigura securitatea şi pentru a lucra „în linişte”. Acolo, generalul avea să-i predea puterea. Virgil Măgureanu, conspirator de seamă, consilier al lui Ion Iliescu, a declarat că era imposibil ca sovieticii să fi planificat răsturnarea lui Nicolae Ceauşescu fără să aibă pregătită persoana care să îi ia locul.[183] Această invitaţie îl confirmă pe Stănculescu în calitatea lui de participant de vârf la conspiraţia anticeauşistă. Generalul a declarat mereu că predarea puterii către Ion Iliescu a fost o opţiune personală, dar acest lucru nu s-a putut dovedi. În schimb, există declaraţiile conjugate ale fostului ofiţer C.I.A. Robert Baer şi ale fostului şef al rezidenţei C.I.A. din Paris, Charles Cogan, potrivit cărora preluarea puterii de către Ion Iliescu a fost hotărâtă de S.U.A. împreună cu U.R.S.S. După plecarea elicopterului care-l avea la bord pe Nicolae Ceauşescu, Ion Iliescu a fost sunat la telefon, la Casa Scânteii, unde-şi avea biroul, de către colonelul Gheorghe Raţiu, şeful Direcţiei I a Securităţii, care a fost şi ofiţer de serviciu pe Ministerul de Interne, în ziua de 22 decembrie. Raţiu l-a asigurat pe Iliescu de faptul că toţi comandanţii Securităţii interne sunt de partea „revoluţiei”. Iliescu i-a cerut lui Raţiu să meargă la sediul M.Ap.N., unde să ia legătura cu generalul Stănculescu. Colonelul Gheorghe Raţiu a declarat că el a avut ordin să-i declare lui Ion Iliescu că Securitatea se pune la comanda dumnealui. La minister urma să aibă loc predarea oficială a puterii de către Armată lui Ion Iliescu. La telefon, Iliescu i-a spus lui Raţiu: „Trebuie să suni la telefonul 262, la cabinetul ministrului Apărării şi să-i spui că ai vorbit cu mine. Să dea dispoziţie să fii primit în minister. Apoi, deplasează-te urgent acolo. Voi veni şi eu…” Această convorbire atestă faptul că la acea oră, Ion Iliescu se comporta cu multă siguranţă de sine, ca un conducător deja

stabilit, care dădea ordine ferme, inclusiv Securităţii şi Armatei, incluzându-le în acţiuni coerente, prestabilite. Li se adresa celorlalţi la persoana a II-a singular. Ion Iliescu a recunoscut, în 2 decembrie 2004, că avea cunoştinţă de ataşamentul Securităţii faţă de „revoluţie", ceea ce face cu atât mai condamnabilă manipularea opiniei publice pe această temă, inclusiv de către el şi mai ales de către membrii grupului alături de care s-a suit la conducerea ţării. La ora 13.30, prin *Nota telefonică nr. 39*, Stănculescu a ordonat întregii armate să execute doar ordinele ministrului Apărării Naţionale, ceea ce însemna practic deposedarea lui Ceauşescu de funcţia de comandant suprem.[184] Acesta este un moment distinct al loviturii militare de stat. Contestarea acestui fapt istoric de către unele personaje, inclusiv de către Ion Iliescu, practic, îi exclude de la orice dialog cu caracter ştiinţific.

Rămânând în sediul M.Ap.N., Stănculescu a purtat discuţii telefonice cu Ion Iliescu, care ajunsese la C.C. al P.C.R., pe care l-a chemat la M.Ap.N., după cum am arătat şi cu o serie de comandanţi militari, cărora le-a cerut să sprijine revolta populară. În acest timp, un ordin deosebit de semnificativ dat de generalul Stănculescu de la sediul M.Ap.N. a fost cel ca toate sediile comitetelor judeţene de partid şi consiliilor populare judeţene din ţară să fie înconjurate şi ţinute sub control de către unităţi ale Armatei.

În timp ce Stănculescu controla deja întreaga ţară, chemând la M.Ap.N. şi grupul Iliescu sub ocrotirea sa şi căruia i-a predat puterea, la Televiziune vorbitorii se succedau în condiţii haotice, făcând tot felul de declaraţii, unele ireale, sau chiar fanteziste. Unele cuvântări au incriminat Armata, motiv pentru care Stănculescu a intenţionat să oprească emisia, dar a renunţat, realizând că îşi va atrage reacţia greu de controlat a mulţimii şi a grupului de conspiratori sprijiniţi de

serviciile străine, în primul rând de Uniunea Sovietică.

La ora 12.00, înaintea plecării lui Stănculescu de la C.C. al P.C.R., la sediul M.Ap.N., generalul Ilie Ceauşescu a avut întrevederi cu ataşatul militar sovietic, contra-amiral Mihailov şi cu locţiitorul reprezentantului comandantului şef al O.T.V. la Bucureşti, general-maior Bociaev. A venit locţiitorul comandantului şef al O.T.V., întrucât comandantul şef, general-locotenent A. C. Gaponenko, a părăsit România în 19 decembrie, după plecarea lui Ceauşescu în Iran şi s-a raliat *Comandamentului sovietic pentru operaţiunile din România*, care funcţiona la Chişinău. Ilie Ceauşescu i-a informat pe sovietici că în cursul zilei se va anunţa formarea unui nou guvern şi a cerut multă reţinere din partea Uniunii Sovietice. Generalii sovietici au afirmat că au cunoştinţă de represiunea de la Timişoara şi Bucureşti, nefiind deloc încântaţi de ea şi au pus întrebări privitoare la eventuala implicare în continuare a Armatei în represiune. Viceamiralul Dinu, participant la întrunire, a dat asigurări că Armata va rămâne în cazărmi. După plecarea delegaţiei sovietice, Ilie Ceauşescu urma să se întâlnească cu o delegaţie chineză. Întâlnirea nu a mai avut loc întrucât Nicolae Ceauşescu l-a sunat pe Ilie şi acesta a aflat despre plecarea dictatorilor din C.C. Ilie Ceauşescu a aşternut pe hârtie lista unui guvern de orientare pro-sovietică, avându-l în frunte pe Ion Iliescu, dar, după ce a venit Stănculescu şi s-a aflat despre „fuga", respectiv scoaterea, lui Nicolae Ceauşescu din sediul C.C., nimeni nu-l mai asculta pe Ilie Ceauşescu. La ora 15.00, în minister a intrat şi Petre Roman, care s-a recomandat la poartă reprezentant al „revoluţionarilor" din sediul C.C. al P.C.R. şi a fost primit de Stănculescu, pe care l-a găsit stând de vorbă cu Ilie Ceauşescu. El era una dintre persoanele desemnate de conspiratori să

intre în conducerea ţării şi se comporta ca atare. De cum a intrat, cu aer de autoritate, Petre Roman a protestat faţă de colaborarea lui Stănculescu cu Ilie Ceauşescu, fapt ca l-a determinat pe Stănculescu să ordone pe loc trimiterea fratelui dictatorului, sub pază, într-un birou, permiţându-i însă ca, timp de câteva ore, împreună cu un subofiţer, să ardă documente într-un butoi de tablă, în curtea ministerului.[185] Această distrugere de înscrisuri, ca şi numeroase altele care au avut loc în zilele evenimentelor, reprezintă infracţiune şi se pedepseşte ca atare. În cei 20 de ani care au trecut, organele statului român nu şi-au făcut datoria nici pe această linie. După cum s-a văzut, Petre Roman, care a susţinut mereu că a fost un simplu demonstrant pe stradă, afirmând şi că a fost la baricada de la Intercontinental în noaptea de 21-22 decembrie, fapt care nu a fost niciodată dovedit, ci doar afirmat, a venit la sediul M.Ap.N., la ora la care era programată şi venirea lui Ion Iliescu, în scopul preluării puterii. Nu numai că a venit la M.Ap.N., dar, din primul moment, a trecut la a-l certa energic pe şeful Armatei, care s-a conformat pe loc şi l-a închis într-un birou pe omologul său.

156 Aceste instalaţii au fost construite după invazia Cehoslovaciei de către trupele Tratatului de la Varşovia (1968). Dacă ar fi fost acţionate, printr-o simplă apăsare pe buton, aparatura ar fi fost distrusă şi reparaţia ar fi durat cel puţin 30 zile. Cel care a fost de acord să nu acţioneze butonul a fost preşedintele Radio-Televiziunii Române, Petre Constantin, după ce s-a asigurat că ordinul de a permite demonstranţilor să intre în televiziune l-a dat generalul Iulian Vlad. Petre Constantin a murit curând după evenimente.

157 Radu Portocală, *op. cit.,* p. 69.

158 Mihaela Moraru, fiica fratelui dictatorului, Marin Ceauşescu, care a murit prin spânzurare, la Viena, în 22 decembrie 1989, susţine că tatăl ei a venit de la Viena pentru a participa la Congresul al XIV-lea al P.C.R. Cu această ocazie, l-a sfătuit pe Nicolae Ceauşescu să renunţe la conducere şi să-i predea puterea lui

Ion Iliescu. Această afirmaţie se leagă şi cu poziţia lui Ilie Ceauşescu, care i-a făcut dictatorului aceeaşi propunere. De asemenea, afirmă că Nicu Ceauşescu a plecat spre Bucureşti, în 22 decembrie 1989, imediat după ora 11.00, pentru a-l întreba pe Ion Iliescu ce poziţie îi rezervă în noua putere. Mihaela (Ceauşescu) Moraru afirmă că în familie se punea permanent problema că, în cazul morţii lui Nicolae Ceauşescu, Ion Iliescu era cel care va prelua puterea. Vezi *Jurnalul Naţional* din 29 ianuarie 2004, pp. 8-10.

159 Neagu Cosma, *op. cit.*, p. 24.

160 Radu Tinu, adjunct al şefului Securităţii din Timişoara, a susţinut că Securitatea l-a părăsit pe Ceauşescu în 22 decembrie la orele 12 (Postul de televiziune „Antena I“, în 13 decembrie 1999), dar, după cercetările noastre, acest lucru s-a întâmplat încă din 16-17 decembrie, iar alternativa de a-l părăsi definitiv a apărut anterior, ca o variantă în cadrul multiplelor „ecuaţii” politice care se prefigurau.

161 Colonelul Gheorghe Ardeleanu (1938-1993) s-a născut în satul Petrani, com. Pocola, judeţul Bihor, sub numele Moise Bulă. A lucrat în Direcţia de Contraspionaj, în care a ajuns locţiitor al comandantului. A fost mutat în Serviciul de spionaj extern, la U.M. 0544, iar apoi la unitatea ultra-secretă denumită „U“, care se ocupa cu infiltrarea de spioni în străinătate, sub diferite legende. În această muncă s-a afirmat prin profesionalism, tenacitate, multe cunoştinţe şi răbdare. A lucrat pe spaţiul german. În anul 1986, o parte din reţeaua română din Germania a fost deconspirată şi Ardeleanu a fost retras de la post şi transferat la U.S.L.A., unde a fost numit comandant. Autorul citat mai jos afirmă că în anul 1986 a răspuns direct şi a participat la un important transfer de lingouri de aur ale statului român în Elveţia, efectuat cu 5 avioane AN-24, ceea ce ne indică faptul că ar fi putut avea importante informaţii despre conturi româneşti din străinătate. De asemenea, cunoştea spioni români. Unora dintre ei le-a spălat dosarele. În anul 1990 a existat o tentativă de asasinare a lui Gheorghe Ardeleanu la locuinţa sa de lângă Ambasada Pakistanului, de către un lunetist postat pe acoperişul unei clădiri din apropiere. În anul 1991 s-a pensionat şi a decis să părăsească Bucureştii. S-a stabilit în satul natal. În 15 iunie 1993 a decedat. Varianta oficială a stabilit cauza morţii ca fiind un infarct miocardic. În 4 iunie 1993 el făcuse un control medical la spitalul din Beiuş, unde i s-a făcut şi o electrocardiogramă. Nu s-a

înregistrat nici o tulburare a ritmului cardiac. În dimineaţa de 15 iunie, dimineaţa morţii, i s-a făcut o nouă electrocardiogramă care nu a indicat nici ea modificări cardiace. Moartea lui a rămas o enigmă. Unii au spus că a fost intoxicat cu substanţa numită „Karate“. A fost îngropat discret. Vezi Teodor Filip, *op. cit.*, pp. 136-142. În acelaşi timp, în decembrie 1989, Ardeleanu a fost suspectat de unii colegi că are legături cu puciştii şi conspiratorii aflaţi în slujba serviciilor străine, de spionaj, mai ales sovietice.

162 Au fost martori care au declarat că în momentul în care a lăsat demonstranţii să intre în clădire, Ardeleanu le-ar fi spus că dacă se vor atinge de militarii săi, îi va omorî pe toţi, ceea ce, dacă a fost adevărat, denotă că Ardeleanu avea situaţia sub control.

163 Există martori care au afirmat că Nicolae Ceauşescu s-a opus plecării din sediul C.C., Elena Ceauşescu, neavând altă poziţie decât a soţului ei. Vezi şi articolul Poliana Mardari, *Ceauşescu a fugit cu cecurile în buzunar,* în „Jurnalul Naţional”, din 24 noiembrie 2004, p. 6.

164 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989” – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 414 şi 428.

165 Tatăl diplomatului şi politicianului Mircea Geoană. Despre buncăr şi evenimentele din 22 decembrie 1989 legate de el, a relatat în mass-media arhitectul Camil Roguschi, cel care l-a proiectat, între altele, în data de 12 august 2002, la postul Realitatea TV. În anii 1953-1954, Ioan Geoană a urmat cursuri de specializare în Uniunea Sovietică. În funcţia pe care o deţinea, de şef al Comandamentul Apărării Civile, generalul Geoană a deţinut toate planurile subteranelor Bucureştiului, pe care le-a pus la dispoziţia noii puteri compuse din complotiştii şi puciştii care l-au înlăturat pe Nicolae Ceauşescu. Există presupuneri care au generat cercetări, încă nefinalizate, legate de folosirea acestor subterane de către diversioniştii care au început să acţioneze în 22 decembrie, după scoaterea lui Ceauşescu din sediul C.C. al P.C.R. De asemenea, există persoane care susţin că generalul Ioan Geoană ar fi vinovat de moartea unor oameni, în decembrie 1989. De asemenea, se afirmă că generalul Ioan Geoană ar fi fost în bune relaţii cu generalul Mihai Ion Pacepa.

166 Radu Portocală, *op. cit.*, pp. 73 şi 96.

167 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 456. Eforturile agenţilor francezi de a-l impune pe Corneliu Mănescu în fruntea Guvernului României, ne pot conduce şi la ideea că suspiciunile lui Nicolae Ceauşescu faţă de fostul său ministru de Externe, în urma cărora l-a marginalizat şi pensionat, ar putea să fi fost întemeiate. Una dintre cele mai importante misiuni exercitate de Corneliu Mănescu în calitate de ministru de Externe a avut loc în anul 1962, când a fost trimis de Dej şi Maurer la secretarul de stat al S.U.A., Dean Rusk. Mănescu i-a spus că în cazul unui război Est-Vest, România nu va întreprinde acţiuni împotriva statelor occidentale şi a solicitat Casei Albe să scoată ţintele din România de pe harta cu obiective care urmau să fie lovite de N.A.T.O., lucru care s-a întâmplat, dar sovieticii au aflat, ceea ce a trezit suspiciuni, inclusiv lui Ceauşescu.

168 Teodor Filip, *op. cit.*, p. 138.

169 Destăinuirile generalului Marin Neagoe făcute redactorului şef de la revista „Lumea", Marian Oprea, la postul de televiziune „Oglinda", în 29 octombrie 2004. Neagoe a făcut afirmaţia că Elena Ceauşescu l-ar fi determinat pe Nicolae Ceauşescu să-l nominalizeze pe Stănculescu la comanda Armatei. În 22 decembrie, la ora 10, când a avut loc şedinţa C.P.Ex., Ceauşescu văzuse deja clar că represiunea încetase. El cunoştea faptul că Stănculescu era suspectat de Securitate pentru legături neraportate cu servicii străine. Nici la „procesul" de la Târgovişte, Ceauşescu nu s-a referit la Stănculescu ca la un ministru al Apărării, ci doar ca la un trădător, pe care îl căuta din priviri.

170 Filip Teodorescu, *op. cit.*, p. 117.

171 Lipsa de reacţie a Securităţii faţă de zecile de mii de „turişti" sovietici nu a fost încă analizată în profunzime. Nu cunoaştem ce i s-a raportat lui Ceauşescu despre această problemă, ce dispuziţii a dat el, în cazul în care a dat. Documentele nu sunt declasificate.

172 Pentru ziua de 22 decembrie, ca aghiotant al lui Ceauşescu era de serviciu căpitanul Vasile Tălpeanu. El a fost înlocuit de maiorul Florian Raţ. La Comisia de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989, Vasile Tălpeanu a declarat că el nu s-a prezentat la serviciu, pentru că nu mai dorea să apară lângă Ceauşescu. Faţă de această declaraţie, se pun o serie de întrebări. Ştia Tălpeanu că

atotputernicul Ceauşescu va fi compromis şi el dorea să se protejeze? Cum de şi-a permis Tălpeanu, în cel mai disciplinat climat militar din România, respectiv garda preşedintelui ţării-comandant suprem, să lipsească pur şi simplu de la serviciu? Nu cumva, s-a hotărât ca Florian Raţ să-l înlocuiască, fiind socotit mai potrivit pentru misiunile care urmau a fi executate, în contextul planurilor de înlocuire a lui Ceauşescu? Este cert că declaraţiile ofiţerilor de la Direcţia a V-a, date după evenimente, trebuie privite cu circumspecţie.

173 În perioada preşedinţiei sale, Ceauşescu a întreţinut relaţii strânse cu demnitari americani şi evrei, cărora le-a făcut importante facilităţi economice şi care au dorit să-l protejeze pe el şi familia sa.

174 Iordana Ceauşescu era fiica lui Petre Borilă, pe numele adevărat Iordan Dragan Rusev, evreu cominternist, membru al P.C.R. din anul 1924, adăpostit la Moscova şi venit în România în 1945, cu divizia Tudor Vladimirescu. A fost unul dintre liderii Comunităţii Evreieşti din România. A deţinut numeroase funcţii importante în conducerea de partid a ţării. A convieţuit un timp cu comunista evreică Betty Birman (Elisabeta Luca), secretara sa, care a devenit mai târziu soţia activistului comunist de vârf Vasile Luca (Laszlo), ministru de Finanţe al României. Mama Iordanei, Ecaterina Borilă, născută Abraham, a fost şi ea o comunistă militantă de origine evreiască, membru al Comitetului Central al P.C.R. (1948-1969), al Biroului Politic (1952-1965), al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. (1965-1969) şi vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri (1954-1965). În 22 decembrie 1989, Iordana Borilă s-a ascuns. Ea a fost căutată de oamenii noii puteri, pe baza unui mandat de arestare, care conţinea acuze total nefondate, legate de subminarea economiei României. A reuşit să scape de acuzaţii şi, ulterior, să plece în Israel şi S.U.A.

175 De altfel, după ieşirea din închisoare, Valentin Ceauşescu a fost în S.U.A. unde a primit distincţii cu caracter profesional, fapt pe care nu şi l-ar fi asumat nici un institut, universitate, fundaţie etc., fără acordul statului american, în această ţară existând o legislaţie anticomunistă severă. Fiul lui Valentin şi al Iordanei Borilă, Daniel Valentin, a rămas în S.U.A. întreaga perioadă în care România s-a aflat sub control informativ sovietic şi apoi al Federaţiei Ruse, întorcându-se în România după ce serviciile secrete de la Bucureşti au intrat sub controlul S.U.A. Iordana Borilă

a divorţat de Valentin Ceauşescu, fapt care i-a folosit ca imagine, în activitatea ei de la Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România.

176 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 421-423. Autorul face referiri şi la un alt moment, acela în care generalul Iosif Rus, în acord cu generalul Stănculescu, a solicitat telefonic aducerea în România a aeronavei prezidenţiale care se afla la revizie în Germania. Vezi p. 481. Autorul omite să precizeze că orice fel de mişcare a aparatelor de zbor din flotila prezidenţială se putea face numai cu aprobarea generalului Marin Neagoe.

177 Vartan Arachelian, *În faţa dumneavoastră. Revoluţia şi personajele sale,* Editura Nemira, Bucureşti, 1998, p. 266.

178 Vezi şi recent apăruta lucrare Grigore Cartianu, *Sfârşitul Ceauşeştilor*, Editura Adevărul, Bucureşti, 2010, p. 211 şi urm.

179 Locotenent-colonelul Gheorghe Dinu a fost şeful Serviciului de Informaţii Interne, apoi locţiitor al şefului Securităţii Judeţului Dâmboviţa.

180 Gheorghe Raţiu, *op. cit.*, p. 179.

181 Pe parcursul anilor care au urmat, unii dintre aceşti ofiţeri C.I. au fost recuperaţi de către Armată şi de către diversele servicii secrete „democratice", care au luat locul defunctei Securităţi.

182 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 605-606 şi 611.

183 Măgureanu, Virgil, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 29.

184 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 545, 525 şi 405. Autorul se referă şi la documentarul *Şah-mat,* difuzat în anul 2004 pe mai multe canale europene de televiziune. El are unele ezitări în ceea ce priveşte locul de unde a vorbit Ion Iliescu la telefon cu colonelul Gheorghe Raţiu, respectiv C.C. al P.C.R., Casa Scânteii sau TVRL. Stoenescu este convins că Gheorghe Raţiu acţiona din ordinul generalului Iulian Vlad.

185 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 401-403 şi 532.

Complotiştii preiau controlul asupra opiniei publice prin intermediul Televiziunii

Un moment semnificativ al evenimentelor a fost apariţia la televiziune a fostului general Nicolae Militaru. Când a intrat în studio, cineva a întrebat cine este Militaru. Un însoţitor al său a răspuns imediat în locul generalului, cu multă convingere, că este viitorul ministru al Apărării, generalul Militaru.[186] Funcţiile importante în stat erau deja repartizate conspiratorilor. De etnie ţigan, născut sub numele Lepădat, pe care şi l-a schimbat când a intrat în armată, Nicolae Militaru a urmat cursurile Academiei „Frunze" din U.R.S.S., unde fusese recrutat ca agent G.R.U., ca majoritatea străinilor care ajungeau acolo. A urcat treptele ierarhiei militare ajungând comandant de armată şi general colonel. A fost identificat ca agent sovietic, în dosarul „Corbii", trecut în alte funcţii, în anul 1978 şi scos în rezervă în anul 1983. În faţa camerelor televiziunii, Militaru a apărut în uniformă de general.[187] Telespectatorii, civili şi militari, nu erau obişnuiţi ca generalii să li se adreseze prin intermediul televiziunii, aşa că acest lucru a produs un impact deosebit asupra opiniei publice. El a vorbit ameninţător despre „măcelul" comis de Armată, care fusese condusă de la sediul C.C. Generalul Milea era mort, deci ameninţările vizau grupul Stănculescu. Apoi, a început să dea ordine operative prin televiziune unor unităţi militare şi să ameninţe indirect comandanţii care au executat represiunea ordonată de Ceauşescu şi Milea, pe care, în parte, i-a şi nominalizat. Printre altele, Militaru a declarat: „…această crimă care s-a săvârşit în Republica Socialistă România. Îmi pare rău, nespus de rău, că în această crimă a fost atrasă şi Armata română. Dacă se adevereşte că armata a tras în popor înseamnă că va fi rău şi pentru armată în ansamblul ei şi pentru fiecare comandant de

subunitate şi militar în termen care a executat un asemenea ordin. După informaţiile pe care le avem, au murit copii, au murit oameni bătrâni, au murit femei, au murit oameni total nevinovaţi. În scurtul timp pe care îl am la dispoziţie în faţa acestei camere de luat vederi fac apel la tovarăşii generali care deţin funcţii de răspundere în Armata română, la tovarăşul general Guşe, la tovarăşul general Eftimescu, la tovarăşul general Topliceanu, la tovarăşul general Roşu, la tovarăşul general Voinea, la tovarăşul general Dândăreanu şi toţi ceilalţi. În acelaşi fel la tovarăşul general Rusu (Rus Iosif n.a.). Opriţi măcelul! Opriţi măcelul! Dacă s-a făcut crima până acum, opriţi-o!" După seara de 22 decembrie, când generalul Militaru a preluat de la Stănculescu comanda Armatei, el a încetat să o mai acuze de „măcel". Sergiu Nicolaescu, cel mai cunoscut de către opinia publică dintre membrii grupului Iliescu, a declarat şi el la televiziune că este inexplicabil ca un soldat al Armatei române să tragă în semenii săi şi a făcut apel la Armată pentru a fi de partea poporului. Ca urmare, s-a creat în Armată o stare de mare încordare, de teamă de învinovăţire, de teamă faţă de posibilul pluton de execuţie în faţa căruia putea să compară oricare dintre participanţii la represiune. Acest fapt, a uşurat subordonarea comandanţilor militari faţă de noua putere care se înscăuna.

În acelaşi timp, generalul Nicolae Militaru fiind cunoscut ca agent al serviciilor de spionaj militar sovietic,[188] un mare număr de ofiţeri de securitate şi-au dat seama că are loc o intervenţie sovietică în România. Cazul Militaru fusese, cu ani în urmă, prezentat în şedinţe şi cu ocazia unor cursuri de pregătire profesională a ofiţerilor de contraspionaj. Unii dintre ofiţerii implicaţi în munca de contraspionaj şi de contrainformaţii au părăsit sediile Securităţii, retrăgându-se în sedii conspirative sau acasă, inclusiv generalul Victor

Niculicioiu, şeful U.M. 0110. Alţi şefi de unităţi din Securitate au început să ascundă sau să incendieze documente. La un sediu de pe strada Roma, o serie de microfilme au fost zidite în tavanul unei încăperi. Ofiţeri de securitate de la Râmnicu-Vâlcea au ars documente tocmai pe malul Dunării.[189] La Sibiu, incendierea unor documente a început la cabinetul fostului inspector şef al M.I., Iulian Rotariu, încă înainte de plecarea Ceauşeştilor din C.C. al P.C.R., în jurul orelor 10.30.

După ce generalul Militaru a fost văzut pe micile ecrane în toată ţara, aproximativ între orele 13.50 şi 16.00, prin câteva intervenţii la televiziune, a intrat în joc un alt diversionist important, de grad mic şi astfel mai apropiat de baza Armatei şi de popor, căpitanul Mihai Lupoi, fiul unui ofiţer superior din compartimentul de cadre din M.Ap.N. care, făcând un joc foarte important pentru grupul pro-sovietic, a afirmat în faţa întregii ţări că nu mai există conducere la Ministerul Apărării Naţionale şi că Armata l-ar fi ales, provizoriu, ca ministru, pe generalul-colonel Nicolae Militaru, cu toate că primul adjunct al răposatului ministru Milea, generalul Ştefan Guşă, trăia, era activ şi de drept trebuia să preia comanda Armatei şi cu toate că generalul Stănculescu se afla deja la comanda Armatei, de mai multe ore. Lupoi, care, îmbrăcat militar şi înarmat, acţiona ca un adevărat agent diversionist sovietic, a cerut imperativ Armatei să se subordoneze ordinelor generalului Militaru.[190] În timpul cât a vorbit Lupoi, a intervenit Mircea Dinescu, care a declarat că Armata are nevoie de „comandanţi noi şi de încredere”, fapt care a mărit panica în M.Ap.N., unde se urmărea emisiunea TV. Mihai Lupoi a acţionat direct în legătură cu sovieticii şi în favoarea aplicării proiectelor serviciilor sovietice. Unul dintre martorii acestei colaborări a fost Peter

Kopecky, fost ambasador al Slovaciei în România şi Republica Moldova, în perioada 1996-2001. Venit în România, unde călătorea adeseori, Peter Kopecky s-a aflat în perioada 13-25 decembrie 1989 pe ruta Botoşani-Iaşi-Bucureşti-Timişoara-Bucureşti. La Bucureşti, a locuit într-un apartament deasupra CEDOK. Un etaj mai jos, se afla apartamentul primului secretar al Ambasadei U.R.S.S., N. Maiorov. Într-un articol dedicat evenimentelor, Peter Kopecky a scris că l-a văzut în mod repetat pe Lupoi intrând în apartamentul lui Maiorov.[191]

Prin aducerea în prim plan a lui Nicolae Militaru, se pregătea, practic, o contralovitură militară de stat. Puterea preluată de la Ceauşescu de către generalul Stănculescu şi grupul său de subordonaţi loiali, era revendicată de grupul pregătit de generalul Militaru, cuprinzând agenţii sovietici rezervişti, repuşi în activitate, de îndată. Stănculescu s-a aflat sub o triplă presiune. Pe de o parte, presiunea grupului Militaru, susţinut de sovietici, implicit de Ion Iliescu, pe de altă parte, de presiunea generalului Guşă, care avea de partea lui legea care-i conferea de drept calitatea de ministru şi care ştia că Milea fusese omorât, iar în al treilea rând, sub presiunea nevoii de a se cosmetiza imaginea Armatei, ori el fusese factor activ de comandă la Timişoara, unde s-a făcut, parţial, represiune. În acest context, Ion Iliescu l-a desemnat ca ministru pe Militaru. El avea avantajul că, nefiind activ până la amiaza lui 22 decembrie 1989, nu participase la represiunea împotriva revoltei populare. Stănculescu şi Guşă nu s-au opus, ei găsindu-se sub ameninţarea de a fi nevoiţi să dea socoteală pentru reprimarea sângeroasă de la Timişoara, Bucureşti, Sibiu şi din alte părţi, ceea ce îi putea aduce, în contextul de atunci, în faţa plutonului de execuţie. Pe de altă parte, întreaga comandă a Armatei a fost preocupată să facă tot posibilul pentru refacerea

imaginii instituţiei, aruncând răspunderea represiunii şi a sângelui vărsat pe seama Securităţii. În acest fel, agentura sovietică a preluat controlul asupra Armatei şi, imediat după aceea şi asupra Securităţii, pe fondul în care puterea politică a intrat în mâinile lui Ion Iliescu. În acest fel, România a reintrat în sfera de control politico-militaro-informativ a Uniunii Sovietice. Deosebirea principală faţă de perioada de după al doilea război mondial a fost aceea că acest fapt se producea nedeclarat, ascuns, fără tancuri ruseşti, ci doar cu cele româneşti, cu mâna spionilor sovietici şi a trădătorilor reactivaţi, pe valul revoltei mulţimii din Timişoara, Bucureşti şi din alte oraşe. În acel moment, întregul corp de comandă al M.Ap.N. a conştientizat nevoia reclădirii imaginii Armatei, lucru care a devenit obiectivul instituţional principal în perioada următoare, fapt care a uşurat îndeplinirea proiectului de aducere a lui Militaru la conducerea Armatei. Obiectivul cosmetizării imaginii Armatei s-a prelungit în timp până în apropierea zilelor noastre. Operaţiunea a reuşit, în mare parte, dacă avem în vedere că Armata, în ciuda faptului că a efectuat represiunea violentă a revoltei populare, până la împuşcarea lui Milea, a ajuns pe locul al doilea după Biserică, în ceea ce priveşte încrederea cetăţenilor României în instituţiile statului. Această poziţionare a Armatei în topul încrederii populaţiei a avut la bază şi uriaşa dezinformare din decembrie 1989 şi de după aceea.

La Televiziune s-au adunat şi alţi ofiţeri superiori rezervişti, scoşi de regimul Ceauşescu din funcţiile deţinute în Armată, din diverse motive, declarate sau nu, inclusiv pentru motivul că erau minoritari (unguri, ţigani, evrei) şi nu prezentau încredere, sau pentru că făcuseră studiile în U.R.S.S. Privitor la prezenţa rezerviştilor din Armată prezenţi în după-amiaza zilei de 22 decembrie în sediul Televiziunii Române Libere,

generalul Guşă declara: „Acolo, la televiziune, erau atâţia rezervişti îmbrăcaţi în uniformă. Nu ştiu când au avut timp să se îmbrace aşa repede. Nu ştiu când au avut timp, că s-au îmbrăcat toţi la costume. Ce revoluţie făcuseră, nu ştiu, că au ajuns toţi acolo în faţa camerei de luat vederi. Ce-or fi urmărit iarăşi nu ştiu…” Printre primele măsuri luate de generalul Militaru, au fost chemarea unor rezervişti care făcuseră studiile în U.R.S.S., desfiinţarea Centrului de Istorie Militară, cunoscut pentru promovarea liniei naţionale româneşti în istorie, hotărârea ca 200 de generali şi colonei să înveţe limba rusă şi să se selecteze tineri ofiţeri care să fie trimişi la studii în U.R.S.S.[192]

Faptul că unii reprezentanţi marcanţi ai puterii au preluat şi proliferat unele dintre zvonuri, a dat credibilitate acelor zvonuri. Cei mai activi dintre liderii ajunşi la putere, pe această linie a dezinformării opiniei publice interne şi internaţionale, au fost Silviu Brucan, Ion Iliescu, Nicolae Militaru, Petre Roman, Gelu Voican Voiculescu, Victor Stănculescu.

După cum am mai arătat, în zilele evenimentelor, diversiunea s-a făcut şi cu ajutorul unor dispozitive electronice, montate în diferite clădiri cu poziţie strategică. Ele au fost telecomandate de la distanţă, amplificând diversiunea şi creând impresia că obiective importante sunt atacate de teroriști, de forţe obscure, comandouri arabe pro-ceauşiste etc. Aceste instalaţii se aflau în dotarea unităţilor speciale ale M.Ap.N. Nu s-au găsit date conform cărora Securitatea ar fi fost dotată cu asemenea simulatoare. Este posibil ca şi în această direcţie, diversioniştii să fi primit ajutor din partea sovieticilor. De altfel, nici reprezentanţii noii puteri nu au acuzat Securitatea de aceste fapte, doar opinia publică le-a perceput aşa, după zvonuri.[193] Teroriştii străini au acţionat împotriva lui Ceauşescu, iar după ce s-a asigurat accesul la

putere al grupului sovieto-occidental condus de Ion Iliescu, teroriştilor străini li s-au deschis frontierele ca să poată părăsi România. A mai rămas un număr important de agenţi acoperiţi sovietici, de ordinul zecilor de mii, până în octombrie 1990, când majoritatea lor s-a retras din ţară.

În după amiaza zilei de 22 decembrie 1989, un fost ofiţer de marină, pucistul Emil („Cico") Dumitrescu, a vorbit la Televiziune spunând: „Îl rog pe tovarăşul Iliescu, fostul meu coleg, să vină la Televiziune". La ora 14.30, Ion Iliescu a intrat în Studioul 4 al Televiziunii. Avea aerul de lider deja instalat. A fost primit altfel decât toţi ceilalţi, de către Teodor Brateş: „Dragi telespectatori, avem marea bucurie să primim aici, în studio, pe Ion Iliescu. Este fiul unui revoluţionar, al unui patriot, fiind el însuşi patriot". Propaganda pregătită de către Brateş a fost foarte importantă. Încă înainte de a se termina aplauzele, Ion Iliescu a luat cuvântul şi, deşi nu avea încă nici o responsabilitate, a spus: „I-am telefonat acum 20 de minute generalului Stănculescu. Se găseşte la Ministerul Apărării. A dat dispoziţii, a chemat trupele dispersate în oraş şi care aveau ordin să tragă, a trimis înapoi o coloană de blindate care venea de la Piteşti la Bucureşti. La Sibiu situaţia era tensionată; unităţi ale Securităţii au atacat militarii. La Ministerul de Interne, generalul Stănculescu nu a putut stabili nici o legătură efectivă, probabil că au fugit cu toţii, împreună cu direcţia politică. Facem apel la unităţile Securităţii şi la securişti. Să se trezească în acest ultim ceas şi să părăsească acea clică de vulgari trădători ai patriei. Ei sunt trădătorii patriei şi nu Milea, care a fost ucis. Deci, tovarăşi, în acest moment există garanţii că Armata este alături de popor". Ulterior, vor vorbi Silviu Brucan şi Cazimir Ionescu. Ei vor linişti populaţia ţării, aflată cu mic cu mare în faţa ecranelor. Li s-a promis că vor avea mai multă

lumină, căldură, hrană. Era exact ceea ce aştepta poporul de rând. Faptul că erau oferite prin televiziune, era o garanţie suficientă. Cei care s-au revoltat cu bună credinţă, primeau ceea ce îşi doriseră în primul rând. Lângă ei, pe platou, se mai găsea şi Mihai Sion, viitorul şef de cabinet al lui Ion Iliescu. Prezenţa lui Silviu Brucan, Mihai Sion, Petre Roman, Sergiu Celac, a reporterilor Teodor Brateş şi Alexandru Stark şi a altor numeroşi „revoluţionari" de etnie evreiască era un semnal foarte bun pentru serviciile occidentale, mai ales pentru cele americane şi israeliene, care erau şi ele implicate în evenimente, pe de o parte şi monitorizau atent tot ce se întâmpla, pe de altă parte. Ceea ce se spunea pe post, erau promisiuni deşarte, adeseori întâlnite în istorie. Cu ele a fost adeseori chemat poporul „la lanţ". Tot acum a fost văzut în grupul conducător Gelu Voican Voiculescu. Stătea în spatele lui Iliescu şi Roman, îmbrăcat într-un fel de uniformă kaki, nici de armată, nici de gărzi patriotice. Majoritatea celor prezenţi, ca şi a telespectatorilor, au fost convinşi că este o „gorilă" de pază a noilor conducători. Abia a doua zi s-a aflat că era „alesul" pentru funcţia de vice-prim-ministru al Guvernului, iar după omorârea lui Ceauşescu, s-au convins ce rol juca. Avea cazier de drept comun. Lucrase şi pentru Editura Tehnică. Acolo l-a cunoscut pe Ion Iliescu. Unii se fereau de el, considerându-l agent al Securităţii.[194] Curând avea să fie cunoscut şi ca mason. Ulterior, s-a aflat că făcea parte din grupul condus de Aurel Dragoş Munteanu, cunoscut ca fiind agent al Mossad. Se pare că deconspirarea grupului Munteanu a fost făcută de sovietici şi a făcut parte din lupta pentru asigurarea controlului informativ asupra României. Mulţi l-au considerat evreu, dar el are sânge românesc, bunicul său dinspre mamă, Octavian Tăslăuanu, fiind un valoros intelectual, militant pentru drepturile politice şi culturale ale românilor ardeleni în

timpul regimului austro-ungar, redactor şef al revistei „Transilvania” (1909-1914), iar în timpul primului război mondial a fost unul dintre organizatorii serviciului de contrainformaţii militare, având importantul rol de a face legătura între Gărzile Naţionale din Transilvania şi Armata României, în preajma evenimentelor de la 1 decembrie 1918. De pe linia altui bunic, Gelu Voican Voiculescu este rudă cu familia Sturdza.

Influenţa hotărâtoare asupra derulării evenimentelor în întreaga ţară, după ziua de 22 decembrie, la amiază, l-a avut Televiziunea Română, adevărata lideră internă a dezinformării poporului român. Din acea instituţie s-a condus marea diversiune, care nu l-a înlăturat doar pe dictator, ci a creat condiţiile distrugerii structurilor statului şi împingerii României într-o adevărată fundătură, ale cărei urmări au fost decăderea economico-socială şi morală a ţării. Emisiunea maraton a televiziunii române a fost un adevărat „montaj literar artistic”, cum a numit-o jurnalistul investigator al evenimentelor din decembrie 1989, Ion Cristoiu. Diversiunea din televiziune a fost iniţiată din M.Ap.N. de către generalul Victor Stănculescu şi de către viceamiralul Ştefan Dinu,[195] desigur cu complicitatea asigurată din interiorul televiziunii de complotistul Silviu Brucan şi colaboratorii săi, Teodor Brateş şi Alexandru Stark, la care se adaugă fostul director Petre Constantin. O parte din dezinformarea teribilă adresată de Televiziune întregii ţări era transmisă şi la Europa Liberă, de către corespondentul secret Emanuel Valeriu, ajuns apoi director al TVRL. El a recunoscut că a comunicat mai ales ştiri despre „trupele speciale ale Securităţii” care asasinau cu sânge rece bolnavi, răniţi, medici etc.[196] De altfel, Emil Hurezeanu, jurnalist angajat la Europa Liberă, a recunoscut că postul a fost de acord să accepte ştiri diversioniste, neadevărate, dacă slujeau anticeauşismul.[197]

În cursul după amiezii de 22 decembrie, întors de la Timişoara, a vorbit pentru prima oară la Televiziune şi generalul Ştefan Guşă. El a afirmat că s-a comis o crimă în cazul generalului Milea şi că cei care au săvârşit-o vor trebui să dea socoteală şi vor da, dar nu era cazul în acel moment. Guşă a declarat: „Chiar acum mă întorc de la Timişoara. Vreau să vă spun că s-a făcut o crimă cu generalul Milea, pe care îl cunosc de când eram copil. Acolo toate lucrurile s-au liniştit. Toate unităţile sunt în cazarmă. Deja, de două zile am dat ordin ca toate trupele să intre în cazărmi. Fac apel la raţiunea militarilor care mă cunosc de mic, de copil. Toate trupele intră imediat în cazărmi. Nu ascultă decât de ordinele Armatei. Armata apără ţara şi poporul, nu altceva. Ţara şi poporul! Nu suntem pentru sânge, nu pentru crime. Fac apel la raţiune. În toate unităţile din Banat oamenii au înţeles de două zile şi au intrat în cazărmi…Toată lumea în cazărmi, încet, vă reluaţi activităţile de pregătire militară pentru apărarea ţării. Aviaţia militară rămâne pe loc, este la dispoziţia ţării…Toţi militarii mă cunosc. Poziţia nu se judecă acuma. O să vedeţi la Timişoara cum a fost. Am reuşit să împiedicăm un măcel în mase. Fac apel la gândirea dumneavoastră, la raţiune. Toată lumea în cazărmi. Şcolile militare din Sibiu, imediat intră toate în cazărmi. Alte unităţi din Sibiu, imediat intră în unitate, în cazărmi. Nu se trage absolut nici un foc. Fac apel şi la Miliţie să dea dovadă de raţiune. Sunteţi români! Unităţile militare să intre imediat în cazărmi. Indiferent şi unităţile de Miliţie sunt tot români, să intre în cazărmi…Fac apel şi la populaţie. Aveţi toată încrederea în Armată. Sunt fiii dumneavoastră, sunt fraţii noştri. Lăsaţi-i să se deplaseze în cazărmi. Ei ştiu şi au primit ordin cu două zile în urmă. Primesc ordin şi acum, inclusiv azi am dat ordin, de unde am putut. Toată lumea în cazărmi! Nimeni nu va trage un glonţ. Vă garantez acest lucru. Toată lumea în cazărmi! Aveţi toată

încrederea în Armată! Mai târziu vom vedea cine a greşit şi nu. Nu sunt momente acum să judecăm aceste lucruri…" Prin această declaraţie, Guşă a dat un avertisment extrem de dur grupului militar al lui Stănculescu, cel care a acţionat în sediul C.C., unde a fost împuşcat Milea. Avertismentul se adăuga celui lansat de generalul Militaru şi agrava situaţia lui Stănculescu în fruntea Armatei. Apelul făcut de Guşă către Miliţie avea desigur în vedere faptul că, din cadrul Ministerului de Interne, această componentă putea fi suspectată de a se implica în represiune, dat fiind ataşamentul generalului Nuţă faţă de Ceauşescu.

186 Mihai Tatulici, *Revoluţia română în direct*, vol. I, Bucureşti, 1990, p. 210.

187 S-a afirmat că Militaru a primit de la Sergiu Nicolaescu, membru activ al conspiraţiei, o uniformă pe măsură, puţin prea largă, provenită din recuzita Studiourilor Cinematografice de la Buftea, pe care a îmbrăcat-o într-un grup sanitar, astfel că a apărut în faţa telespectatorilor în ţinută de general.

188 Daniela Veronica Guşă de Drăgan, *op. cit.*, p. 29.

189 Informaţie dată autorului de şeful grupului de ofiţeri care a efectuat distrugerea de înscrisuri.

190 Lupoi a intervenit în emisiune în mai multe rânduri. Îndemnul către Armată de a se subordona lui Militaru l-a rostit la ora 14,45, după ce Ion Iliescu şi-a încheiat una dintre cuvântări.

191 Peter Kopecky, *Cincisprezece ani după, sau ce nu am avut voie să ştim despre România în decembrie 1989*, în „Transilvania"/serie nouă, anul XXXIV (CX), nr. 1-2/2005, p. 34. Autorul apreciază ca indubitabil faptul că schimbarea conducerii României a fost pregătită sistematic de serviciile de informaţii. Autorul apreciază că Securitatea a jucat un rol decisiv în înlăturarea lui Nicolae Ceauşescu, inclusiv prin asigurarea unor contacte ale conspiratorilor şi puciştilor cu sovieticii. Peter Kopecky a călătorit în România începând cu august 1968, când a fost pus la adăpost în România, în timpul invaziei Cehoslovaciei, împreună cu alţi copii ai unor funcţionari şi ofiţeri. A făcut studii superioare de Istorie, în limba română, la Bucureşti, unde şi-a susţinut şi doctoratul.

192 Daniela Veronica Guşă de Drăgan, *op. cit.*, pp. 32 şi 58.

193 Gheorghe Raţiu, *op. cit.*, p. 239-240.

194 Radu Portocală, *op. cit.*, pp. 104-105.

195 Arhiva Senatului României, *Punct de vedere preliminar al Serviciului Român de Informaţii privind evenimentele din decembrie 1989. Decembrie 1989 la Bucureşti,* p. 17.

196 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 474-475.

197 Emil Constantinescu, *Adevărul despre România,* ediţie-pilot, Editura Universalia, Bucureşti, 2004, p. 143. Se pune întrebarea dacă acela a fost singurul moment istoric când Radio Europa Liberă" transmitea ştiri neadevărate pentru motivul că slujeau anticeauşismul. Reformulată, această întrebare ar fi: „De câte ori a fost manipulat poporul român?"

Sub protecţia Armatei, grupul Iliescu preia puterea în România

De la Televiziune, Ion Iliescu s-a deplasat cu un T.A.B la M.Ap.N., unde fusese chemat de Stănculescu, imediat după ce acesta a ordonat unităţilor Armatei să se retragă în cazărmi.[198] Iliescu a ajuns la M.Ap.N. în jurul orei 15.00. La venirea lui Ion Iliescu la M.Ap.N., a fost întâmpinat de generalul Stănculescu, care l-a salutat cu mâna la caschetă, comportându-se ca şi cu preşedintele ţării. Acest lucru a fost recunoscut şi de Gelu Voican Voiculescu, care-l însoţea pe Iliescu şi care afirmă că Stănculescu dorea mult ca Iliescu să-l recunoască ministru al Apărării. Predarea puterii lui Ion Iliescu s-a făcut într-o sală unde s-a adunat o parte din conducerea Armatei (în frunte cu generalii Ştefan Guşă, Victor Athanasie Stănculescu, Gheorghe Logofătu, Iosif Rus, Traian Dafinescu[199], Nicolae Eftimescu), reprezentanţi ai conducerii Securităţii (generalul Grigorie Ghiţă, colonelul Gheorghe Raţiu, colonelul Constantin Dogaru şi locotenent-colonelul Gheorghe Stan, care a venit fără să fie împuternicit în acest sens de generalul Iulian Vlad, generalul de miliţiei Romeo Câmpeanu[200], care se afla la comanda Miliţiei), generalul de justiţie militară Gheorghe Diaconescu, procuror general adjunct al României, reprezentanţi ai grupului conspirativ (în frunte cu Ion Iliescu, generalul Nicolae Militaru, generalul Ştefan Kostyal[201], Gelu Voican Voiculescu, Petre Roman), reprezentanţi ai manifestanţilor (Mihai Montanu, Ioan Creţu, Constantin Isac, Mihai Ispas, Florin Velicu) şi alţii. În prezenţa tuturor, Ion Iliescu a fost recunoscut ca şi conducător al structurii de conducere a României, care se afişa public, cu această ocazie. După ora 17.00, când a avut loc o nouă şedinţă de acelaşi fel, la sediul C.C. al P.C.R., au fost făcute cunoscute numele

celorlalţi conducători din grupul lui Ion Iliescu. În cadrul acestei şedinţe, Ştefan Guşă s-a comportat ca şi când ar fi fost ministrul Apărării, întrucât, conform legislaţiei, în cazul morţii ministrului Apărării, şeful Marelui Stat Major prelua automat prerogativele ministrului, fără a fi nevoie de decrete de numire sau de confirmări în funcţie. Este posibil ca Guşă să nu fi cunoscut manevrele făcute de Stănculescu, pe de o parte şi de sovietici şi Militaru, pe de altă parte, pentru preluarea şefiei Armatei, sau să le fi ignorat. În cuvântul său, generalul Guşă a cerut, în virtutea funcţiei, ca trupele de grăniceri, care cu câteva zile în urmă fuseseră preluate de Ministerul de Interne, să treacă înapoi la Ministerul Apărării Naţionale şi să se închidă graniţele, „măcar pentru o perioadă, pentru că sunt nişte probleme". În contextul de la sediul M.Ap.N., unde se aflau numeroşi civili, Guşă nu a detaliat în ce constau acele „probleme". În acelaşi timp, („cum am ajuns", afirmă Guşă), Iliescu, Militaru, Voican şi alţii i-au ridicat lui Guşă problema cererii de ajutor militar sovietic: „Domnule Guşă, ce facem? Nu vezi că e prăpăd, moare lumea, e omor, e scandal. Vă propunem să cerem ajutor, să chemăm o brigadă, un batalion. Cât are o brigadă? Cât are un batalion?" Guşă a intrat în panică şi a spus foarte ferm că se opune categoric: „Domnule, faceţi o mare greşeală, o mare eroare, iar eu cât voi fi şeful Marelui Stat Major al Armatei Române nu voi admite această treabă." Guşă nu voia să transforme România într-un nou Liban. După acest episod Guşă a fost sunat acolo, la M.Ap.N., de ataşatul militar sovietic al Organizaţiei Tratatului de la Varşovia, Mihailov, care a spus: „Tovarăşi, felicitări. E nevoie de ajutor?" Guşă i-a răspuns: „Nici un fel de ajutor, domnule! Nu avem nevoie de nici un fel de ajutor."[202] Ordinul său de a se închide graniţele nu a fost pus în executare, ca şi altele, ulterior, de altfel. Conspiratorii şi puciştii se grupaseră în jurul

lui Stănculescu, îl aduseseră şi pe generalul Militaru la M.Ap.N., care urma să preia funcţia de ministru al Apărării şi îl marginalizau pe Guşă, care nu făcea parte din conspiraţie. După ce noua conducere a ajuns la sediul C.C., în jurul orei 16.30, la rugămintea lui Ion Iliescu, generalul Guşă a rămas alături de generalul Vlad în acel loc, alături de revoluţionari paşnici, respectuoşi şi care nu aveau nimic de reproşat nimănui. Erau cei de a căror „frică" au fost evacuaţi Ceauşeştii din sediul puterii. Astfel, adus în sediul C.C., şeful Marelui Stat Major a fost scos de pe scena decizională, întrucât toate comunicaţiile cu întreaga Armată se făceau de la M.Ap.N., unde generalul Stănculescu folosea în continuare indicativul ministrului Apărării. În contextul întregii experienţe istorice a ţării, a aspiraţiilor de libertate a românilor, chemarea trupelor sovietice să intervină în România, ca şi a oricăror altor forţe străine, reprezintă un act de trădare naţională. Intervenţiile în vederea chemării armatei sovietice în România au fost făcute cel puţin de către Ion Iliescu, Silviu Brucan şi Nicolae Militaru.

Cu ocazia predării puterii, la sediul M.Ap.N., Victor Athanasie Stănculescu l-a informat pe Ion Iliescu de faptul că preia conducerea într-un moment de vid de putere. Acest fapt nu era adevărat, întrucât Armata stăpânea situaţia în ţară şi în toate reşedinţele de judeţ, sediile conducerii administrative erau înconjurate de militari, pentru paza clădirilor şi colaborarea cu „revoluţionarii". De fapt, Stănculescu luase acele măsuri pentru a putea să controleze puterea în întreaga ţară. Stănculescu i-a spus lui Iliescu de faptul că trebuie să ia măsuri pentru ca ţara să nu fie jefuită, băncile şi alte instituţii ale statului deţinând sume mari de bani. Iliescu nu a replicat la acest avertisment al lui Stănculescu, apreciind, probabil, că nu trebuie să-i dea socoteală. Şedinţa a fost filmată în întregime, dar, ulterior, generalul Ştefan Guşă a declarat că nu

a mai găsit banda.[203] S-a hotărât ca Ion Iliescu, care se comporta deja ca lider naţional, împreună cu generalul Guşă, urmaşul de drept, dar nedeclarat ca atare la comanda Armatei, să se deplaseze la fostul sediu al C.C. şi să vorbească mulţimii pentru a o linişti. Faptul că generalul Stănculescu avea afinităţi şi faţă de grupul pro-sovietic căruia i-a predat puterea nu este de mirare. După cum am arătat, el are o ascendenţă rusă, fapt pe care l-a recunoscut în volumul de interviuri date scriitorului Dinu Săraru.[204]

În acest timp, la sediul C.C. al P.C.R., demonstranţii revoltaţi, „revoluţionarii", distrugeau bunuri şi jefuiau tot ceea ce se găsea. Unul dintre cei care sustrăgeau valori din clădire avea să fie prezentat la postul de televiziune Tele 7ABC, zece ani mai târziu, filmat în timp ce dosea în haină o pungă plină cu bani. Nu era altul decât unul dintre viitorii procurori generali ai României şi preşedinte al Curţii Supreme de Justiţie, Sorin Moisescu. Noul regim se aşeza pe un fundament moral extrem de fragil, fapt care va influenţa mult decăderea României în perioada care a urmat.

În cursul primei apariţii la Televiziune, Ion Iliescu a lansat invitaţia pentru toţi cei „capabili" să contribuie la scoaterea ţării din impas de a veni la sediul C.C., la ora 17.00. Invitaţia nu s-a făcut nominal. La conducerea Televiziunii, Ion Iliescu i-a numit pe Silviu Brucan, Dan Marţian şi Petre Constantin.

Din ordinul lui Iulian Vlad, a fost eliberat din reţinere şi adus de la Alexandria la Bucureşti, în dimineaţa de 22 decembrie, Dumitru Mazilu. În aceeaşi zi la ora 16.30, el s-a deplasat la Televiziune şi a adus cu sine un program politic, de inspiraţie americană. Când a început să citească în direct acest program politic, care nu făcea parte din proiectele echipei Iliescu, s-a luat curentul, sub motivaţia diversioniştilor Silviu Brucan, Victor Ionescu, Teodor Brateş şi Alexandru Stark că

aparatele ar fi fost supraîncălzite. Brateş a cerut ca studioul să fie evacuat. Mazilu a ratat astfel ocazia de a fi proiectat în faţa întregii ţări ca un lider cu aspiraţii înalte. Ratând culegerea roadelor primei sale apariţii televizate, Mazilu a plecat la sediul C.C., unde urma să înceapă partea regizată şi transmisă poporului, a şedinţei de constituire a noii puteri, care avusese loc la sediul M.Ap.N. Dumitru Mazilu, ofiţer de securitate, profesor şi fost comandant la Şcoala de ofiţeri de la Băneasa, fusese agent al Securităţii, trimis în misiune la O.N.U. şi care ulterior fusese identificat ca fiind „întors" de serviciile americane şi îndemnat să organizeze o dizidenţă împotriva lui Ceauşescu. Din acest motiv, la primul drum la Bucureşti, i-a fost reţinut paşaportul şi nu i s-a mai permis întoarcerea la post în S.U.A. I s-a fixat domiciliu obligatoriu. Pe 21 decembrie, a fost reţinut de Securitate, dus la Alexandria şi, apoi, după cum am arătat, readus în Bucureşti, ceea ce a contribuit la construcţia unei aureole de dizident pentru un fost agent al Securităţii. La sediul C.C., Dumitru Mazilu a încercat să coaguleze în jurul său demonstranţi-revoltaţi, pătrunşi în clădire. De asemenea, a încercat să-i atragă şi pe generalii Iulian Vlad şi Ştefan Guşă, fără să reuşească în demersurile sale. Ulterior, el va fi cooptat în conducerea ţării, la vârf, ca prim-vicepreşedinte al F.S.N., poziţie care i-a fost acordată de către cei care au stabilit componenţa conducerii României, categoric avându-se în vedere susţinerea sa de către serviciile americane, fapt care făcea iertată chiar şi „crima" de a fi fost colonel de securitate.

198 Vezi şi Ion Cristoiu, *Lovitura de stat militară a generalului Victor Stănculescu,* în „Historia", mai 2004, p. 8.

199 Generalul Traian Dafinescu era şeful Comandamentului Serviciilor Armatei.

200 Generalul Romeo Câmpeanu era la bază ofiţer de securitate. Fusese şef al al Inspectoratului M.I. Argeş, judeţul în

care generalul Iulian Vlad fusese delegate în Marea Adunare Naţională. În 2 decembrie 1989, generalul Câmpeanu a semnat *Planul de măsuri pentru acţiunea Orient 1989*.

201 Ştefan Kostyal s-a născut în anul 1920. Era de naţionalitate maghiară. Avea doar şase clase primare şi un scris agramat. A intrat în Armată ca soldat, la 18 ani, iar în 1949 a făcut cerere de angajare, fiind promovat direct la gradul de maior. A făcut şase luni de pregătire la Academia „I.V. Stalin" şi alţi doi ani la Academia Militară „K.E. Voroşilov". În anul 1954 a fost făcut general. În epoca Ceauşescu, Kostyal a fost depistat ca spion sovietic şi i s-a înscenat un delict de drept comun şi a fost condamnat la închisoare. Vezi Alex Mihai Stoenescu, *Din culisele luptei pentru putere 1989-1990. Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2006, pp. 118-119.

202 Daniela Veronica Guşă de Drăgan, *op. cit.*, pp. 58-59, 108 şi 62. O cerere de „ajutor" era foarte importantă pentru justificarea ulterioară a prezenţei informative, militar-diversioniste, a Uniunii Sovietice în România, în decembrie 1989.

203 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 533-535.

204 Dinu Săraru în dialog cu Victor Athanasie Stănculescu, *Generalul revoluţiei cu piciorul în ghips*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005.

Beneficiarii loviturii de stat se prezintă poporului prin intermediul Televiziunii

La sediul C.C., la ora 17.00, filmaţi, au fost primiţi numai cei „aleşi", persoanele „capabile". La uşă au stat de pază Cazimir Ionescu şi căpitanul Mihai Lupoi. Filmul oferit spre vizionare a prezentat un grup de „revoluţionari" în şedinţă de lucru: Ion Iliescu, Dumitru Mazilu, Silviu Brucan, Petre Roman, Nicolae Militaru, Ştefan Guşă, Alexandru Bârlădeanu, Vasile Nicolcioiu, Gheorghe Pârcălăbescu, Dumitru Apostoiu, Gheorghe Ardeleanu şi alţii. Totul încerca să indice faptul că în acel moment se organiza totul, că nu exista deci nici o structură prestabilită etc. Filmându-se şi prezentându-se imagini din acel film, s-a văzut că a existat dorinţa de a crea un anumit clişeu despre activitatea grupului care a preluat conducerea României. Cu toate acestea, generalul Nicolae Militaru a afirmat că „Frontul Salvării Naţionale funcţionează de şase luni", lucru pe care Ion Iliescu nu a vrut niciodată să-l recunoască. El a recunoscut doar că a purtat unele discuţii cu generalul Nicolae Militaru, care nu s-ar fi materializat în nici un fel. Iliescu întreţinea însă legături şi cu Petre Roman şi cu Gelu Voican Voiculescu, iar, în august 1989, l-a vizitat pe Andrei Pleşu, care avea domiciliu supravegheat în satul Tescani.[205] Şedinţa de la ora 17.00 a fost filmată de Adrian Sârbu.[206] Ea a fost prezidată de Ion Iliescu şi s-a desfăşurat foarte ordonat. Nimeni nu l-a contestat pe noul lider. Totul s-a desfăşurat ca şi când echipa era sudată de multă vreme. Printre altele, Ion Iliescu a declarat, la un moment dat: „Am contactat Ambasada Uniunii Sovietice şi am informat-o în legătură cu situaţia în care ne găsim, pentru a o comunica, la rându-i, Moscovei. Acolo trebuie să se ştie cine suntem şi ce vrem". Deci, omul care nu avea deocamdată nici o funcţie

oficială, a trecut la acte de politică internaţională şi a fost luat în serios. În cursul unei prezenţe la Televiziune, în biroul directorului, Ion Iliescu şi-a lăsat pe masă agenda de care era nedespărţit în acele zile. Cel puţin trei persoane au văzut-o: Răzvan Theodorescu, Mihai Tatulici şi Radu-George Serafim. În dreptul zilei de 22 decembrie era consemnat faptul că, la ora 9.00, a plecat la serviciu, iar apoi a „telefonat la ambasada U.R.S.S."[207]

Nici Petre Roman nu a stat cu mâinile în sân. El a anunţat că: „Am vorbit astăzi la amiază cu ministrul maghiar al Apărării". Mai târziu, cu totală lipsă de modestie, Dumitru Mazilu va susţine că: „Eram acolo cei aleşi de popor, cei mai buni dintre cei mai buni". Foarte interesant şi ciudat lucru părea faptul că nimeni nu vorbea atunci despre luptele de afară, din stradă. Nimeni nu era îngrijorat de ele şi nu se vorbea despre necesitatea unor măsuri cu caracter militar pentru oprirea lor. În cursul şedinţei, Ion Iliescu a declarat că trebuie redactat urgent un mesaj către ţară. Proiectul a fost redactat de foştii activişti ai C.C. al P.C.R., Dumitru Apostoiu şi Vasile Nicolcioiu. Comuniştii păstrau controlul asupra puterii. Textul fiind necorespunzător, a fost modificat. Un alt moment semnificativ al şedinţei televizate de la C.C., în care se sugera poporului că acolo, ad-hoc, s-ar fi constituit puterea şi s-ar fi stabilit conducerea ţării, a fost cel în care s-a propus ca Ion Iliescu să fie preşedintele F.S.N. Petre Roman a spus că acest lucru a fost deja hotărât la M.Ap.N., divulgând faptul că în spatele celor transmise opiniei publice, în numele unei mari transparenţe, se aflau alte decizii luate deja şi ascunse opiniei publice.

După ce s-a înserat, sub reflectoarele Televiziunii, noii conducători ai ţării au ieşit în balconul de la sediul C.C. al P.C.R., pentru a se adresa mulţimii din piaţă, apreciată la aproximativ

40-50.000 de oameni, mulţime despre care unii au declarat că ar fi fost în număr de 200.000, cifră mult exagerată. De la balcon au vorbit Ion Iliescu (care s-a adresat cu cuvântul „tovarăşi”), Ştefan Guşă (care a dat asigurări că Armata este de partea poporului), Dumitru Mazilu şi alţii. Cel care a orientat mitingul împotriva comunismului a fost Dumitru Mazilu. El a vorbit despre necesitatea de a se da la o parte marxism-leninismul. Mazilu a vorbit mulţimii de la balcon, accentuând ceea ce el numea „caracterul anticomunist al revoluţiei”, afirmând că România nu a fost şi nu va fi niciodată comunistă. El a cerut eliminarea însemnelor comuniste de pe drapelul României. El a propus constituirea unui Forum Civic, ceea ce însemna crearea unei alte structuri de conducere decât Frontul Salvării Naţionale, creat din 1987, ca urmare a colaborării sovieto-franceze privitoare la schimbarea lui Ceauşescu. Această poziţie nu era conformă cu orientarea grupului Iliescu, compus în majoritate zdrobitoare din activişti comunişti şi militari comunişti, care susţineau că Ceauşescu a „întinat” socialismul şi care nu vizau schimbarea regimului politic, ci a conducătorului şi urmăreau promovarea unor reforme gorbacioviste, alături de Uniunea Sovietică. Din acest punct de vedere, acţiunea realmente revoluţionară a lui Mazilu, ca şi a altor participanţi la diversele manifestaţii din ţară din timpul revoltei populare, care nu au dorit numai schimbarea conducătorilor, ci schimbarea regimului, respectiv au dorit o revoluţie, s-a încheiat cu un eşec. Revoluţia dorită de ei nu a avut loc. Comuniştii din eşaloanele II şi III, în frunte cu Ion Iliescu, vor rămâne pentru o vreme majoritari la conducerea ţării, încercând să cosmetizeze regimul trecut şi să-l menţină „sub acoperire”. Prin discursul lui Mazilu, Iliescu şi întreaga aripă pro-sovietică a noii conduceri a ţării a primit un duş rece. Ruptura era evidentă. Mazilu a rămas în sediul C.C., unde se aflau şi generalii

Guşă şi Vlad, dar activând dintr-o cameră alăturată. Lupta ideologică în interiorul noii puteri izbucnea din primele ore ale primei zile. Mulţimea din piaţa din faţa C.C. a strigat lozinca „Fără comunişti!" Este evident că mulţimea se adresa celor din balcon. După acest moment, brusc, chiar în timpul discursurilor, s-a declanşat în piaţă zgomotul unui puternic foc de arme automate, aparent din toate direcţiile, dar, de fapt, provocat de pe terasa clădirii Consiliului de Stat (fostul Palat Regal). Mulţimea era îngrozită. Gloanţele păreau că i-au ocolit în mod miraculos pe noii conducători. De fapt, pe clădirea C.C. al P.C.R. nu s-au găsit urme de gloanţe, fiind cert că, pe lângă armele de foc folosite, funcţionau în special simulatoare care creau o panică foarte mare. Mai mult decât atâta, la un moment dat, când actorul Ion Caramitru a strigat la microfon cerând să nu se mai tragă, focul a încetat, pe loc, ca apoi să fie reluat. Simulatoarele se acţionează prin telecomandă. Nimeni din balcon şi din clădirea C.C. al P.C.R. nu a fost rănit. Pe clădire nu au fost urme de gloanţe. Era şi aceasta una dintre dovezile faptului că cei care răspândeau teroarea erau sub controlul noilor deţinători ai puterii şi că ei nu aveau nimic în comun cu Ceauşescu. Dacă ar fi aparţinut lui Ceauşescu şi ar fi dorit să menţină vechea putere, teroriştii nu i-ar fi lăsat în viaţă pe uzurpatorii din balcon. Cei care acţionau îi protejau pe noii lideri. Analizând momentele petrecute în seara de 22 decembrie în piaţa din faţa sediului C.C. al P.C.R., nu putem să facem abstracţie de legătura între caracterul anticomunist al manifestaţiei grupului din piaţă şi declanşarea focului diversionist, indiferent că era produs de simulatoare sau de focuri de intimidare, care i-a trimis repede acasă pe demonstranţi, iar acasă îi va aştepta ecranul mult doritelor emisiuni TV, care au reuşit să captiveze o ţară întreagă. Mulţimea nu va avea parte de o guvernare „fără comunişti",

majoritatea conducerii ţării fiind alcătuită din foşti activişti nomenclaturişti comunişti, din odrasle ale lor, ideologi ai P.C.R., sau din foşti ofiţeri superiori de Armată şi chiar securişti, ca Dumitru Mazilu, şi ei foşti comunişti de seamă. S-a putut observa că revoluţia anticomunistă era dorită de grupul masiv din piaţă, dar ea nu a avut loc. Lovitura de stat nu a fost urmată imediat de schimbarea regimului politic. După cum s-a văzut deja, comuniştii şi regimul lor au supravieţuit răsturnării lui Ceauşescu, chiar dacă s-au dat numeroase drepturi şi libertăţi cetăţeneşti, care au lipsit românilor în perioada anterioară. Drepturile şi libertăţile cetăţeneşti nou dobândite vor fi curând compensate de pierderea altor drepturi: la muncă, la a avea toţi locuinţe, la importante gratuităţi, mai ales în domeniul sănătăţii şi învăţământului etc. etc. Mulţi dintre cei din piaţă aveau să aibă curând parte de sărăcia adusă de inflaţie. Atunci însă, în 22 decembrie, a avut loc un moment important, care poate fi apreciat ca fiind o tentativă nereuşită de revoluţie. Faptul nu este întâmplător. Cu ocazia deplasării lui Silviu Brucan la Moscova (via Viena), în 1988, principalul său interlocutor a fost Mihail Gorbaciov (după propria sa mărturie), sau secretarul C.C. al P.C.U.S. Alexandr Iakovlev (din informaţiile pe care le deţinea Securitatea). Brucan mărturiseşte că Gorbaciov ar fi declarat că este de acord cu răsturnarea lui Ceauşescu doar cu condiţia ca acţiunea să se finalizeze cu rămânerea la putere a P.C.R., sub conducerea lui Ion Iliescu.[208]

Declanşarea atacului terorist din seara de 22 decembrie şi ocolirea evidentă a grupului Iliescu de către gloanţe, l-a convins pe generalul Guşă de faptul că grupul Iliescu este în legătură cu acea diversiune teroristă. Cercetătorul Alex Mihai Stoenescu deţine informaţii din interiorul fostului M.St.M. că generalul Ştefan Guşă a convocat conducerea acestui organism militar în vederea

luării măsurii de arestare a grupului Ion Iliescu pentru înaltă trădare, sub acuza de a fi fost autorii chemării trupelor acoperite sovietice în ţară. Cel care i s-a opus cel mai tare a fost adjunctul său, generalul Eftimescu, sub motivul că generalul Militaru era deja numit ministru şi Eftimescu declara că recunoştea legitimitatea grupului Iliescu şi îl susţinea. Eftimescu era o piesă importantă, fiind ofiţerul superior de legătură al Armatei cu Organizaţia Tratatului de la Varşovia, fiind în permanente contacte cu generali sovietici, cu deosebire în acea perioadă, când ei intrau zilnic în Ministerul Apărării Naţionale şi discutau cu generali români, exercitând o indiscutabilă presiune asupra acestora. De asemenea, contraamiralul Mihai Aron, coleg şi prieten cu Sergiu Nicolaescu, l-a avertizat pe acesta în legătură cu intenţiile generalului Guşă, iar Sergiu Nicolaescu l-a informat imediat pe Ion Iliescu.[209] Pe de altă parte, această presupusă intenţie a generalului Guşă, a reprezentat un bun motiv pentru noua putere de a-l îndepărta din fruntea Armatei şi de a-l muta tocmai la Cluj. Este cert că generalii pucişti, ca şi generalii care se simţeau vinovaţi de participarea la represiune, s-au unit în jurul grupului Iliescu-Militaru, care dovedise că dorea să sprijine o imagine imaculată a Armatei, în schimbul sprijinului pentru obţinerea şi consolidarea puterii. Prin acţiunile terorist-diversioniste nu a fost ajutat doar grupul Iliescu să ajungă la putere, ci s-a distrus Securitatea, punându-se în răspunderea ei faptele săvârşite de agenţii străini şi forţele speciale ale Armatei. Stănculescu avea toate motivele personale să distrugă Securitatea, instituţia care avea cunoştinţă de unele dintre activităţile sale de spionaj. La fel, generalul Militaru şi toţi generalii reactivaţi în după amiaza de 22 decembrie.

Pe străzi şi în marea piaţă din faţa C.C., mulţimea bucuroasă se revărsase încă imediat după

ora 12.10, degajată de încordarea din dimineaţa zilei, când grupurile din stradă se temeau de dispozitivul circular de pe străzile din jurul sediului C.C. şi al Consiliului de Stat şi de posibilitatea ca aceste forţe să acţioneze precum în seara şi noaptea de 21-22 decembrie. Ceauşescu nu mai era. Fusese înlocuit cu o nouă conducere pe care oamenii credeau că ei au ales-o. Acest lucru l-a spus în piaţă şi regizorul şi actorul Sergiu Nicolaescu, pe care lumea îl credea, pentru că îl cunoştea din filme. Şi acum, în decembrie 1989, era tot regizor, dar şi actor. Ulterior, când era însă prea târziu, populaţia şi-a dat seama că pe Ion Iliescu nu-l alesese poporul. Sergiu Nicolaescu a jucat un rol important la revoluţie. Multă vreme, opinia publică şi unii autori de lucrări dedicate evenimentelor din decembrie 1989, nu şi-au explicat prezenţa lui în miezul acestor evenimente. De altfel, în cele două decenii care au trecut, Sergiu Nicolaescu a lăsat în umbră unele aspecte importante din viaţa sa. Sergiu Nicolaescu este nepotul şi fostul protejat al generalului Nicolae Cambrea, comandantul Diviziei „Tudor Vladimirescu", formată şi instruită în ultima parte a celui de al doilea război mondial în Uniunea Sovietică. În noiembrie 1946, generalul Nicolae Cambrea a fost, alături de generalul Mihail Lascăr, şeful Comisiei electorale din Armata României, în cadrul alegerilor generale falsificate de comunişti. În anul 1947 a fost la un pas de a absolvi Academia de Marină de la Constanţa. Tatăl său fiind arestat, el s-a internat în spital şi a evitat exmatricularea din Academie, pe care însă nu a mai terminat-o. A devenit inginer şi a păstrat foarte bune relaţii cu sistemul militar, fiind acceptat să lucreze într-o întreprindere de profil militar a Ministerului de Război, din Departamentul Special, iar în anul 1954 a devenit director al acelei întreprinderi. O asemenea calitate nu era posibilă fără ca Nicolaescu să fie trainic legat de

Direcţia de Informaţii a Armatei. Legăturile s-au păstrat peste timp şi în decembrie 1989 Nicolaescu s-a aflat în linia I-a a acţiunilor, inclusiv a unor diversiuni.

Oamenii din piaţă au primit şi primele promisiuni de libertate, pâine, căldură etc. Credeau în mai bine, dar acest mai bine urma să vină la început pentru mai mulţi, apoi, pe an ce trecea, pentru tot mai puţini, pentru a se restrânge la o minoritate, devenită astăzi oligarhică, dacă este să-i credem pe unii politicieni, inclusiv din conducerea ţării. Paradoxal este faptul că majoritatea celor din stradă ieşise la „luptă" fără să bănuiască măcar că vor fi sacrificaţii, că alţii, puţini, vor fi beneficiarii viitoarei perioade din istoria ţării. După câţiva ani, când şi-au dat seama, au revenit în stradă, inclusiv cu portretele lui Ceauşescu, de a cărui cădere şi moarte se bucuraseră în decembrie 1989.

În după amiaza zilei de 22 decembrie 1989, au avut loc incendieri devastatoare, la Biblioteca Naţională, Muzeul de Artă, încăperi din fostul Consiliu de Stat, fosta Sală Mică a Palatului, spaţii interioare la restaurantul „Cina" şi blocul „Romarta". Angajaţi ai Muzeului de Artă au declarat că la ora 17.00 au intrat în muzeu străini înarmaţi cu arme de care nu mai văzuseră. De asemenea, s-a afirmat că ar fi fost persoane care au obligat militari, inclusiv cu pistolul pus la tâmpla soldaţilor, să deschidă foc cu tunurile de pe tancuri şi mitraliere grele asupra Bibliotecii Universitare.[210] Anchetele făcute de Comisia senatorială de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989, *Raportul S.R.I.* din 1994, cercetările procurorului Dan Voinea, investigaţiile jurnalistice şi cercetările unor istorici, au condus toate la concluzia că răspunderea distrugerilor de la Biblioteca Naţională, Muzeul de Artă şi fostul Consiliu de Stat sunt exclusiv în seama Armatei.

În 22 decembrie 1989, după plecarea Ceauşeştilor şi a puciştilor, în sediul C.C. al P.C.R., se aflau şi revoluţionarii care luptaseră noaptea la Intercontinental cu forţele de ordine. Ei erau conduşi de demonstrantul Nicolae Dide. În jurul generalilor Ştefan Guşă şi Iulian Vlad, ei au constituit Comandamentul Revoluţiei. Către seara zilei de 22 decembrie 1989, Ion Iliescu, împreună cu un grup de persoane din anturajul său, s-a deplasat de la sediul M.Ap.N. la sediul C.C. al P.C.R. Grupul Iliescu s-a raliat demonstranţilor care păzeau şi controlau clădirea şi au prezentat o listă de 39 de persoane a unui pretins Consiliu al Frontului Salvării Naţionale, pe ultima poziţie figurând Ion Iliescu. La sosirea la sediul C.C., Iliescu şi ai săi au declarat „Noi suntem noul guvern". Revoluţionarii nu au acceptat lista adusă de grupul Iliescu, au protestat şi au constituit o altă listă, compusă din 111 persoane, pe care au trimis-o la Televiziunea Română Liberă, solicitând citirea ei în faţa naţiunii. Pe această listă, Ion Iliescu nu figura, dar cineva l-a cocoţat la poziţia 0. În mod surprinzător, la televiziune nu s-a dat citire listei de 111, ci celei de 39 de persoane. Revoluţionarii nu au fost de acord şi au afirmat imediat că C.F.S.N.-ul s-a suit la putere printr-o diversiune, fără acordul participanţilor autentici la revolta populară. Este momentul apreciat ulterior ca fiind „confiscarea revoluţiei". Ca urmare, legitimitatea lui Ion Iliescu de lider al „revoluţiei" române a început să fie contestată, din mai multe direcţii de analiză, sfârşind astăzi prin a nu i se mai recunoaşte lui Iliescu calitatea de revoluţionar, ci doar pe aceea de conspirator anticeauşist, în slujba serviciilor sovietice de informaţii. Contestarea deplină a funcţiei lui Ion Iliescu se referă şi la perioada de după 27 decembrie 1989, când cele 39 de persoane de pe lista prezentată la TVRL au ales componenţa C.F.S.N., cu excepţia funcţiei de preşedinte, care se considera că fusese deja

acordată lui Ion Iliescu. Ori, investirea lui Ion Iliescu a fost doar cea de la sediul M.Ap.N., din după amiaza de 22 decembrie. Ion Iliescu nu a fost votat de vreun organism în decembrie 1989. Apoi, între 22 decembrie, când Iliescu a preluat practic puterea de la Stănculescu şi 27 decembrie 1989, când s-a constituit o structură de conducere, s-au întâmplat o mulţime de evenimente foarte importante şi au fost omorâţi foarte mulţi oameni, pe care nu vrea nimeni să şi-i asume.[211] Contestarea lui Ion Iliescu are un temei şi în faptul că el a făcut permanent eforturi pentru ascunderea adevărului despre decembrie 1989, cu o determinare de-a dreptul diabolică.

205 Ion Cristoiu, *Lovitura de stat militară a generalului Victor Stănculescu,* în „Historia", mai 2004, p. 25.

206 Adrian Sârbu, cetăţean român de origine evreiască din Braşov, a fost regizor la Studioul de Filme „Alexandru Sahia", supravegheat de Securitate sub bănuiala de a fi informator al C.I.A. A fost numit membru al Consiliului Provizoriu de Uniune Naţională. Ulterior, a fost şeful campaniei electorale a Frontului Salvării Naţionale, consilier al lui Petre Roman, iar apoi, în 1993, a înfiinţat postul de televiziune PROTV şi concernul de presă MEDIAPRO.

207 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 32.

208 Alex Mihai Stoenescu, *Din culisele luptei pentru putere 1989-1990. Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2006, p. 88.

209 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 674 şi 684.

210 Teodor Filip, *op. cit.*, p. 43-44.

211 Cătălin Tache, *Justiţia la ea acasă – carte document*, Editura Press Mihaela S.R.L., Bucureşti, 1997, p. 339-340. Cu diverse prilejuri, în dezbateri pe tema lipsei de investitură a lui

Iliescu, Gelu Voican Voiculescu a afirmat că el „și-a asumat puterea”.

Încercări eşuate de constituire a unei structuri alternative de putere

În sediul C.C. au încercat să formeze noi guverne Ilie Verdeţ, Constantin Dăscălescu, Dumitru Mazilu. Nici unul nu a reuşit. Acest fapt dovedeşte incapacitatea celor care nu controlau Armata şi Securitatea de a organiza şi gestiona puterea. O astfel de acţiune, în condiţiile de atunci, putea avea succes doar dacă era pregătită din timp, susţinută de serviciile străine care acţionau în România şi de Armata şi de Securitatea României, ambele aflate în colaborare cu serviciile străine care acţionau în România. Grupul Iliescu a beneficiat de sprijinul agenturii sovietice şi al agenţilor acoperiţi, culegători de informaţii sau acţionând cu arme, de sprijinul Armatei, de sprijinul unei mari părţi a Securităţii, a avut la dispoziţie acces la televiziune, pază, transport militarizat, comunicaţii etc.

După venirea grupului Iliescu la C.C., cu lista sa de guvern, Ilie Verdeţ a dat telefon la M.Ap.N., lui Victor Stănculescu, cerându-i să aresteze grupul Iliescu. Verdeţ nu ştia nimic despre predarea conducerii ţării lui Ion Iliescu. Stănculescu i-a comunicat acest lucru lui Sergiu Nicolaescu, care era cu Iliescu la sediul C.C. Grupul Iliescu s-a temut ca nu cumva Ilie Verdeţ şi Vasile Vâlcu, care-l sprijinea, să fie înţeleşi cu generalii Guşă şi Vlad[212] şi nu s-au mai simţit în siguranţă, hotărând să plece înapoi la M.Ap.N., via Televiziune. În acest context, se poate interpreta diversiunea lansată de Sergiu Nicolaescu, referitoare la necesitatea părăsirii sediului C.C. datorită faptului că acesta ar fi fost minat. Ilie Verdeţ îi oferise lui Iulian Vlad funcţia de ministru de Interne, dar acesta refuzase categoric, în faţa a zeci de demonstranţi care erau prezenţi în sediul C.C. În paralel, pentru a-l neutraliza, Stănculescu l-a

chemat pe Ilie Verdeţ la sediul M.Ap.N., oferindu-i în acest sens un transportor blindat. Ilie Verdeţ a acceptat să meargă la M.Ap.N. cu T.A.B.-ul trimis de Stănculescu, dându-şi seama că acolo este comanda unităţilor, puterea. Pe drum, ofiţerii din transportor au invocat unele motive şi i-au cerut lui Verdeţ să coboare şi l-au abandonat în stradă, departe de toate obiectivele. Verdeţ s-a dus la Televiziune, dar, fără să facă parte din scenariul organizatorilor loviturii de stat şi, probabil, prea puţin informat asupra complotului Iliescu-Militaru-sovietici, nu avea nici o şansă. A încercat să intre pe post. El a fost arestat de către militarii din garda televiziunii şi dus într-o încăpere, la etajele superioare, legat la mâini. Virgil Măgureanu a rugat conducerea Televiziunii (Silviu Brucan, Dan Marţian şi Petre Constantin) şi conducerea militară (generalul Nicolae Tudor) să-l dezlege la mâini pe Verdeţ. Probabil că Stănculescu comunicase conspiratorilor faptul că Verdeţ i-a telefonat şi i-a cerut să aresteze grupul Iliescu, despre care ştia că este agent sovietic.[213] Generalul Nicolae Tudor, care comanda trupele din Televiziune era rezervist şi era cunoscut că avea şi unele probleme psihice. El s-a auto-instalat ca şi comandant al forţelor care apărau Televiziunea, dar este sigur că a avut un accept al puciştilor, probabil al lui Nicolae Militaru. Eliberat fără să fi avut acces la dorita apariţie pe ecran, Verdeţ s-a întors în sediul C.C. al P.C.R., unde a fost abordat de Sergiu Nicolaescu şi grupul care-l înconjura pe regizor. Acesta i-a cerut imperativ, sub ameninţarea cu arma, să renunţe la lupta pentru putere, sub motivul că „revoluţia au făcut-o tinerii”.[214] Deci, lupta pentru putere trebuia abandonată de Ilie Verdeţ, pentru ca aceasta să fie lăsată „tinerilor” Iliescu, Brucan şi Militaru. Scoaterea lui Ilie Verdeţ din scenă a fost deliberată. Această secvenţă din periplul grupării Iliescu a fost redată chiar de Gelu Voican Voiculescu, după

cum se ştie, participant la aceste evenimente.[215] În formula de guvern a lui Verdeţ, Ion Iliescu figura la poziţia de ministru al Culturii. Pe de altă parte, Brucan a declarat că Ion Iliescu ar fi fost pregătit să-l accepte pe Ilie Verdeţ ca prim-ministru, funcţie pentru care Franţa îl agrea pe Petre Roman. Ori, Franţa a fost partenerul Uniunii Sovietice, desemnat de N.A.T.O., pentru înlăturarea lui Ceauşescu. După câte se vede, din simpla înşiruire de nume ale celor care aspirau la putere în România, singurii care aveau experienţa şi cunoştinţele necesare erau foşti activişti de partid. Chiar şi poetul Mircea Dinescu a afirmat că Armata a cerut, la amiaza zilei de 22 decembrie, apariţia în prim plan a unor „politicieni serioşi", în locul „câtorva poeţi şi intelectuali nebuni".[216]

212 Cei din grupul lui Iliescu îl suspectau şi pe Dumitru Mazilu că ar face parte dintre aliaţii lui Verdeţ.

213 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, pp. 82 şi 86.

214 Asupra lui Sergiu Nicolaescu planează suspiciunea că, la Televiziune, a luat un pistol mitralieră de la un militar şi a împuşcat doi presupuşi terorişti.

215 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 595-596 şi 713.

216 Peter Siani-Davies, *op. cit.*, pp. 151 şi 154.

„Cu televizorul s-a minţit poporul”

După scoaterea lui Ceauşescu din sediul C.C. al P.C.R., prin intermediul Televiziunii, a fost declanşată diversiunea mediatică. Ea a precedat şi apoi s-a desfăşurat în paralel cu fenomenul terorist-diversionist. Este cert că amândouă fenomenele se desfăşurau în aceeaşi coordonare şi slujeau aceleaşi interese ale noilor conducători ai ţării. Cu toate că, după cum s-a arătat deja, Securitatea participase activ la scoaterea lui Ceauşescu din sediul puterii, în folosul grupului politic complotist sprijinit de grupările străine care acţionau în România, a început punerea în aplicare a planului de distrugere a Securităţii. La Televiziune, Silviu Brucan a afirmat că securiştii ar fi depus un jurământ de tip legionar faţă de Ceauşescu, că ar fi împuşcat militari din M.Ap.N. drept în frunte, că ar fi omorât 60.000 de oameni şi că, pentru aceasta, ar fi avut un plan prestabilit.[217] Într-un raport al Serviciului Român de Informaţii se arată că: „Date obţinute din mediul militar afirmă că în ziua de 22 decembrie 1989, după orele 18.00, în sediul Marelui Stat Major în care se afla concentrat un mare număr de ofiţeri, maiorul Gheorghe Nicolaescu şi căpitanul Jilavu, ambii din serviciul de protocol, intrau din oră în oră în cabinetul generalului Stănculescu, unde se afla şi contraamiralul Ştefan Dinu, şeful Direcţiei de Informaţii a Armatei (D.I.A.), iar la ieşire se adresau celor aflaţi în anticameră oferindu-le informaţii de genul: „Sibiul este înecat în sânge de către Securitate”, stârnind panică în rândul cadrelor ce îi auzeau. La colportarea acestor zvonuri a contribuit şi colonelul Traian Ionaşcu, şi el angajat al serviciului de protocol”.[218] Compromiterea şi izolarea Securităţii a făcut parte din planul occidental de distrugere a sistemului de state C.A.E.R.[219], care, în proiectele occidentale,

urmau să fie preluate sub control de la U.R.S.S., de către U.E. şi S.U.A., economia într-o primă etapă, apoi sistemele politico-militaro-informative. La Academia Militară, în stradă, un ofiţer român din Armată, în uniformă, oprea troleibuzele şi anunţa călătorii că apa este otrăvită. În proximitatea aeroportului Otopeni se afla o casă care fusese atribuită fostei Securităţi. Ea există şi astăzi. Prin Televiziune s-a lansat zvonul că acolo s-ar ascunde Postelnicu şi şefii Securităţii. În realitate, Postelnicu şi Vlad erau în sediul C.C. al P.C.R., alături de reprezentanţii noii puteri, primul fiind reţinut de către revoluţionari, al doilea conducând unităţile Ministerului de Interne. Alături de această casă, se afla depozitul în care se gestionau capturile de whisky, ţigări şi alte valori de larg consum, provenite din confiscări, care au fost apoi sustrase în întregime şi transportate de camioanele Armatei, într-o direcţie necunoscută. Bombardarea acestei clădiri a statului român a avut ca scop ascunderea jafului comis de militarii români asupra acestei gestiuni de stat.[220]

217 Constantin Vasile, *op. cit.*, p. 264.

218 Iulian M. Rotariu, *op. cit.*, p. 73-74. După cum este cunoscut, Serviciul de Protocol al M.Ap.N. era sub controlul D.I.A.

219 Gheorghe Raţiu, *op. cit.*, p. 220.

220 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, pp. 54 şi 61.

Declanşarea acţiunilor terorist-diversioniste, a unor asasinate şi sabotaje. Armata preia Securitatea

În seara de 22 decembrie 1989, după ora 17.30, au fost declanşate acţiunile terorist-diversioniste. În toate zonele instituţiilor importante ale capitalei (M.Ap.N., sediul C.C., Ministerul de Interne, Televiziune, Academia Militară), a fost declanşat un tir puternic, diversionist, de către trăgători ascunşi, la care s-au adăugat focurile aparente de armă ale unor simulatoare. Acest tir a antrenat replici din partea unor unităţi ale Armatei, replici care au condus la sute şi sute de victime în rândul civililor şi militarilor. La baza Armatei nu erau cunoscute proiectele diversiunii teroriste. Atacul terorist din seara de 22 decembrie a suscitat numeroase discuţii, analize, cercetări, interpretări. Concluzia la care am ajuns este aceea că el a avut ca scop principal să alunge lumea de pe străzi pentru a permite grupului Iliescu să-şi consolideze puterea şi, în secundar, pentru a stopa pornirile anticomuniste ale mulţimii din capitală, dar şi din provincie. În stradă se năşteau tot felul de iniţiative, iar cele anticomuniste erau unele dintre cele mai periculoase, în condiţiile în care conducerea agreată de organizatorii externi şi interni ai loviturii de stat erau aproape toţi foşti comunişti, sau urmaşi ai lor. Cei care au declanşat acţiunea au fost militarii din forţele speciale ale Armatei României, dar este cert că la ele s-au raliat şi forţele acoperite sovietice, care au şi înregistrat o serie de pierderi de vieţi omeneşti. Implicarea diversioniştilor sovietici în acţiunile terorist-diversioniste a făcut ca acest fenomen să scape, cel puţin parţial, de sub controlul noii puteri. Ca urmare, cheia opririi terorii s-a aflat în mâna sovieticilor, iar aceştia i-au redus decisiv intensitatea doar după împuşcarea soţilor

Ceauşescu, când toate obiectivele majore ale acţiunii din România erau îndeplinite. De asemenea, a existat interesul de a se opri focul după împuşcarea Ceauşeştilor, pentru a convinge opinia publică naţională şi internaţională că cei care au desfăşurat activităţi teroriste erau în slujba Ceauşeştilor. Este de presupus, cu siguranţă, că sovieticii aveau şi informaţii asupra ofertei de azil făcută de guvernul S.U.A. familiei Ceauşescu. De asemenea, este posibil ca agenţii sovietici să fi mai participat şi la unele dintre asasinatele care s-au mai comis în România, la care ne-am referit, foarte pe scurt, în prezenta lucrare.

Fenomenul terorist a avut un rol foarte mare în deturnarea majorităţii acţiunilor anticomuniste ale demonstranţilor din teritoriu. În multe localităţi ale ţării, demonstranţii se prezentau la sediile organelor locale de partid şi de stat, uneori cu hotărârea fermă de a acţiona anticomunist, iar acolo, după ce erau bine primiţi, aflau despre pericolul terorist şi erau organizaţi pentru paza instituţiilor şi localităţilor. În unele locuri, li s-au dat şi arme. În acest fel, mişcarea anticomunistă a demonstranţilor din stradă a fost transformată într-o mişcare antiteroristă şi, prin manipulare, antisecuristă. Fenomenul terorist a scurt-circuitat majoritatea iniţiativelor anticomuniste ale demonstranţilor.

În cursul serii de 22 decembrie, Ion Iliescu a avut o a doua intervenţie la televiziune în care a făcut apel la ordine şi a comentat regimul lui Ceauşescu. În vâltoarea evenimentelor, Iliescu a făcut aprecieri acuzatoare la adresa fostului dictator şi a celor care l-au susţinut. Referindu-se la Ceauşeşti şi la susţinătorii lor, el a declarat: „… s-au auto-intitulat aleşi ai poporului, s-au auto-intitulat comunişti, nu au nimic a face nici cu socialismul, nici cu ideologia…comunismului ştiinţific… Au întinat numai numele Partidului Comunist Român, au întinat numai memoria celor

care şi-au dat viaţa pentru cauza socialismului în această ţară.” Aşadar, noul conducător se dovedea a fi participat la o conspiraţie împotriva lui Ceauşescu şi a grupului din jurul său, conspiraţie care nu urmărea schimbarea regimului socialist, ci doar readucerea lui pe linie „ştiinţifică”. Prin ceea ce se întâmpla deja şi prin ceea ce s-a întâmplat în zilele următoare, s-a văzut că România, „copilul rătăcit” al ultimilor 30 de ani, se întorcea la „patria mamă” a socialismului de stat, mama Russia. Această poziţie a lui Ion Iliescu i-a adus beneficii imediate. Pe lângă sprijinul sovietic evident şi necontestat, în preluarea puterii, iar mai apoi în evitarea dezmembrării României, întreaga administraţie de stat, Armata, Securitatea, Poliţia, conducerile întreprinderilor şi instituţiilor, toţi cei care făcuseră carieră în timpul regimului ceauşist şi-au legat speranţele de Iliescu şi l-au sprijinit aproape necondiţionat, respingând, în acelaşi timp, aş spune în bloc, pe cei care formulau atacuri la adresa sistemului socialist şi care propuneau reformarea României din temelii. Rezultatul imediat s-a văzut la alegerile din mai 1990 şi, ulterior, la satisfacţia evidentă a unei mari părţi a populaţiei României faţă de rezultatele mineriadelor din 1990. Această realitate a fost adeseori ocolită în analiză. Mineriadele, mult criticate, mai ales în lumea occidentală, au fost salutate cu satisfacţie, nu numai de Ion Iliescu, dar şi de un mare număr de români, conştienţi de ceea ce se întâmpla, sau manipulaţi. Privitor la faptul că România s-a aliniat politic Uniunii Sovietice, nu trebuie neglijată nici vizita efectuată de ministrul sovietic de externe Eduard Şevarnadze la Bucureşti, în 6 ianuarie 1990, când el a primit asigurări de la Ion Iliescu în sensul că ţara sa rămâne în sfera sovietică de interese, chiar dacă guvernanţii de la Kremlin erau de acord cu penetrarea economică occidentală, fapt pe care îl acceptau şi în propria lor ţară. Faptul că, în urma

loviturii de stat de la Bucureşti, noua conducere a României era tot una comunistă şi dorea menţinerea sistemului socialist de stat, s-a văzut şi după aproape doi ani de la lovitura de stat, când, la sfârşit de august 1991, Ion Iliescu a fost singurul şef de stat din lume care i-a felicitat pe organizatorii puciului din 19 august 1991, care a urmărit răsturnarea lui Mihail Gorbaciov şi revenirea la sistemul socialist conservator, de esenţă stalinisto-brejnevistă.[221]

În 22 decembrie 1989, în România, a început şi seria asasinatelor. Prima victimă a fost generalul Vasile Milea. După amiaza a fost omorât căpitanul Ştefan Mitruş, un ofiţer care avusese misiunea de a fi curier între generalul Ştefan Guşă, care acţiona în sediul C.C. al P.C.R. şi grupul Iliescu, care îşi desfăşura activitatea în sediul M.Ap.N. Generalii coordonau acţiunile unităţilor militare din ţară, atât ale M.Ap.N., cât şi ale M.I., în timp ce Ion Iliescu şi grupul său îşi consolida puterea în faţa ţării şi a reprezentanţilor diplomatici străini acreditaţi la Bucureşti. Moartea lui Ştefan Mitruş l-a izolat, în parte, pe Guşă, care conlucra cu generalul Vlad, de grupul Iliescu. După moartea lui Mitruş, legăturile lui Guşă cu Iliescu au fost sporadice şi doar prin convorbiri telefonice.

În noaptea de 22 spre 23 decembrie, din sediul C.C. al P.C.R., generalul Ştefan Guşă s-a adresat naţiunii române prin postul naţional de radio şi televiziune. În acest mesaj, se arăta: „Vă vorbeşte generalul-maior Guşă. Cetăţeni ai României noi, armata şi poporul sunt stăpâni pe situaţie aproape în întreaga ţară… Mai sunt cuiburi izolate de disperaţi care încearcă să ne distrugă ceea ce am cucerit. Nu au reuşit şi nu vor reuşi. Toată populaţia să treacă în linişte la lucru pentru a putea aproviziona cu cele necesare copiii, bătrânii, femeile, întreaga populaţie. Să restabilim liniştea în aceste momente istorice, dar şi dificile. Vă rog să daţi dovadă de mult patriotism, de dragoste de

ţară. Să instaurăm cât mai repede cursul nou al vieţii. Totul trebuie să intre în normal cât mai repede. Acţionaţi împotriva celor care încearcă să ne destabilizeze, împotriva celor care încearcă să spargă magazinele. Apăraţi valorile noastre naţionale. Să acţionăm pentru a asigura liniştea ţării, suveranitatea şi integritatea teritorială a României. Rog ca, odată cu mesajul de mai sus, să i se transmită imediat tovarăşului Ion Iliescu ceva ce este vital. Să se anunţe imediat în ţară că unităţile de Securitate, toate, au trecut de partea revoluţiei şi ne-au ajutat şi ajută Armata. Altfel să ştiţi că se termină totul. Am informaţii că la Timişoara au încercat să le ia sediile. Imediat să se întrerupă orice emisiune la televiziune şi la radio, şi să se dea acest lucru în toată ţara, în toate oraşele. Armata şi Securitatea vor acţiona împreună, să terminăm cu treburile astea… Securitatea a trecut în subordinea Armatei. Sunt oameni cinstiţi. Să se înceteze cu cucerirea sediilor lor din diverse localităţi. Faceţi apel la raţiune. Faceţi acest apel, vă rog din toată inima, dacă ţineţi la ce-am cucerit, dacă nu, pierdem într-un minut tot."[222]

Generalul Iulian Vlad a transmis şi el către popor mesajul că Securitatea sprijină noua putere şi este alături de Armată, încercând să dejoace în acest fel proiectele urzite împotriva instituţiei pe care o conducea. Iată mesajul său, înregistrat audio-video:

„Stimaţi cetăţeni! Fraţi români! Vă vorbeşte generalul-colonel Iulian Vlad, comandantul forţelor de Securitate şi ale Ministerului de Interne. În aceste momente istorice, Ministerul de Interne, Securitatea, toate unităţile sale, împreună cu Armata Română, luptă cot la cot pentru salvarea fiinţei noastre naţionale, a poporului român. Ministerul de Interne, toate armele din componenţa sa, s-au dezis de elementele loiale lui Ceauşescu. Fraţi români! În aceste clipe

hotărâtoare, să fim uniţi! Credeţi în noi! Ajutaţi-ne şi nu vă vom trăda încrederea!" Înregistrarea video a mesajului generalului Vlad a fost oprită la Televiziune de către cenzorii politici de la acea vreme, în frunte cu Silviu Brucan şi nu a fost difuzată. Înregistrarea audio s-a difuzat la Radio, în jurul orei 05.40. Ulterior, după 15 ani, înregistrarea video a fost difuzată de televiziunea OTV de trei ori, în anul 2005. Ca urmare a constatării că mesajul generalului Iulian Vlad nu este difuzat nici la Televiziune, nici la Radio, unde s-a transmis târziu, la 23 decembrie 1989, către dimineaţă, la o oră fără audienţă, la insistenţele generalului Ştefan Guşă, Petre Roman a transmis următorul anunţ din partea Consiliului Frontului Salvării Naţionale: „Vă comunicăm că acum zece minute a fost arestat generalul Postelnicu şi a fost arestat şi generalul Dincă în sediul Comitetului Central.[223] Ei sunt sub paza generalului Guşă, şeful Marelui Stat Major. Alături de generalul Guşă şi alături de mişcarea noastră este fostul şef al Departamentului Securităţii Statului, generalul Iulian Vlad, care dă ordin tuturor trupelor de Securitate să se alăture Armatei. Repet, Postelnicu şi Dincă sunt arestaţi în sediul Comitetului Central. La ora asta, Postelnicu trebuie să dea informaţii complete în legătură cu punctele în care există diversiuni. Generalul Dincă este de asemenea arestat, iar Iulian Vlad este alături de noi, împreună cu generalul Guşă." Intervenţia lipsită de diplomaţie a generalului Guşă la televiziune şi anunţul asasinării lui Milea, făcute cu prilejul primei sale apariţii pe ecran, a produs efecte. Generalul Stănculescu, speriat de ameninţările indirecte cu răspunderea pentru ceea ce s-a întâmplat în sediul C.C. al P.C.R., a sabotat şi contramandat ordinele date de generalii Guşă şi Vlad, cu toate că aceştia acţionau în sediul C.C. cu acordul şi la cererea lui Ion Iliescu, formulată la ora 17.30. Ori, după cum s-a văzut, Stănculescu şi

Iliescu lucrau mână în mână. Ei au suspectat crearea unui grup alternativ de putere, compus din Ilie Verdeţ, Dumitru Mazilu, Vasile Vâlcu, Ştefan Guşă şi Iulian Vlad. De aceea, el a ordonat, în două rânduri, întreruperea legăturilor telefonice TO şi S în clădirea C.C. al P.C.R., pentru a împiedica legăturile cu exteriorul ale celor doi generali. Ideea întreruperii curentului i-a aparţinut lui Silviu Brucan, fapt atestat şi de Gelu Voican Voiculescu. Cel care l-a ajutat pe Stănculescu în sabotarea lui Guşă şi Vlad a fost generalul Stelian Pintilie, recompensat ulterior cu poziţii importante, de către noua putere, devenind ministru al Telecomunicaţiilor. Pentru paralizarea activităţii din C.C. a celor doi generali, au fost organizate două comando-uri care să-i lichideze. Unul dintre ele acţiona din fostul Hotel „Stănescu", al doilea din clădirea „Romarta". Aceste comando-uri au reuşit să pătrundă în sediul C.C., au omorât câţiva militari, dar nu şi pe Guşă şi Vlad, care şi-au luat măsuri de protecţie.[224] În mod logic, după desemnarea în seara de 22 decembrie a lui Nicolae Militaru ca ministru al Armatei, aceste operaţiuni nu se puteau efectua fără acordul (eventual îndemnul) acestuia. Avem serioase motive să credem că generalii Militaru şi Stănculescu şi viceamiralul Dinu au organizat acele tentative de lichidare, eventual cu sprijinul şi a unor agenţi sovietici care acţionau în cooperare cu forţele speciale ale Armatei. În cursul nopţii de 22 spre 23 decembrie, generalul Guşă a cerut ofiţerilor aflaţi la Marele Stat Major trimiterea unei echipe operative de transmisionişti din subordinea sa, care să vină în sediul C.C. pentru a-i asigura legăturile. Grupa operativă nu a venit, iar Guşă a refuzat să divulge cauzele acestei situaţii, rămânând să ţină legătura cu ţara prin intermediul telefoanelor.[225] Din sediul M.Ap.N., generalul Stănculescu a coordonat şi intoxicarea generalului Guşă cu ştiri false. De peste tot veneau veşti îngrijorătoare, iar

din sediul C.C. generalii Guşă şi Vlad controlau cu greu Armata, Internele şi structurile speciale. În paralel, din sediul M.Ap.N. se dădeau alte ordine şi chiar se anulau ordinele date de Guşă. Faptele săvârşite de generalul Stănculescu se constituie în infracţiuni grave.[226] În aceste condiţii, în dimineaţa de 23 decembrie, Guşă a plecat la sediul M.Ap.N. cu un T.A.B. Revoluţionarii din C.C., îngrijoraţi de plecarea lui Guşă, i-au cerut lui Iulian Vlad să rămână acolo cu ei. Abia seara, târziu, a putut pleca şi el.

În seara de 22 decembrie 1989, generalul-locotenent Nicolae Eftimescu a purtat o convorbire cu generalul-maior sovietic Bociaev, prin care îl anunţa că F.S.N. a preluat puterea cu ajutorul Armatei şi a întrebat dacă trupele sovietice se masează la frontiera cu România, ceea ce ar fi însemnat o manevră premergătoare pătrunderii în ţară. Bociaev nu i-a răspuns pe loc, ci a revenit cu un telefon prin care îl asigura pe Eftimescu că Armata Roşie nu va intra în România în sprijinul noii puteri, dar va da orice fel de alt sprijin acesteia. A doua zi, acest fapt va fi confirmat şi de Mihail Gorbaciov care a vorbit cu ocazia Congresului Deputaţilor Poporului din U.R.S.S., informând asupra schimbării conducerii de la Bucureşti şi afirmând că „în acest moment" România nu avea nevoie de ajutor.[227] Din toate analizele şi deducţiile posibil de făcut, a rezultat că, în viziunea sovietică, nu era nevoie de intervenţie armată la vedere, întrucât armata acoperită îşi ducea misiunea la îndeplinire în bune condiţii, iar agentura sovietică ajunsă la conducerea României nu era în dificultate. În fondul „Decembrie 1989" al M.Ap.N. există un document care vorbeşte despre convorbirea telefonică purtată în 23 decembrie 1989, din biroul ministrului Apărării Naţionale, în prezenţa unor reprezentanţi ai Frontului Salvării Naţionale, de către generalul-locotenent Nicolae Eftimescu cu

şeful Marelui Stat Major al Forţelor Armate ale U.R.S.S., generalul de armată Mihail Moiseev, legat de un eventual ajutor militar sovietic împotriva teroriştilor. La înapoierea generalului Guşă de la sediul C.C. la M.Ap.N., acesta l-a sunat şi el pe generalul de armată Moiseev. Iniţial, a răspuns, generalul Denisov căruia i-a precizat că România nu a cerut şi nu va cere ajutor militar sovietic.[228] Această poziţie l-a făcut şi mai indezirabil faţă de conducerea pro-sovietică a F.S.N. Guşă a purtat convorbirile în prezenţa liderilor F.S.N. Anterior lui Guşă, au vorbit cu Moscova liderii F.S.N., inclusiv generalul Militaru, pentru a determina o intervenţie sovietică în România, care ar fi asigurat o dominaţie mai autoritară a României de către agentura sovietică la vedere, fiind o garanţie a stabilităţii puterii sovietice în România, într-un moment în care şi agenţii susţinuţi de occident (Petre Roman, Brucan, Mazilu, Stănculescu, Sergiu Celac[229], Corneliu Bogdan şi alţii) accedeau la putere cu multă energie. Unii cereau legătura cu Gorbaciov, alţii cu ambasadorul E. M. Tiajelnikov. În cursul nopţii de 22 spre 23 decembrie, din sediul Televiziunii, Silviu Brucan a telefonat la Moscova şi a purtat două convorbiri telefonice în limba rusă, după care, dezamăgit, a spus anturajului său că „tovarăşii sovietici nu vor veni”, ci vor trimite doar ajutor logistic noii puteri. În aceeaşi perioadă, generalul Guşă a fost sunat şi de ataşatul militar al Ungariei în România, Arady, care i-a indicat poziţionarea unor staţii ale Securităţii, pentru a putea fi distruse, măsură care se înscria evident pe linia tentativelor de declanşare a unui război civil între Armată şi Ministerul de Interne. Guşă nu a lovit ţintele propuse de Arady. Devenit indezirabil, ulterior evenimentelor, generalul Guşă a fost debarcat de „emanaţi” şi trimis cât mai departe, ca şef de stat major al Armatei de la Cluj. În perioada 22-24 decembrie 1989, cei care au reuşit să

stăpânească evenimentele şi să evite un război civil între Armată şi Ministerul de Interne, pe care îl doreau toţi duşmanii externi şi interni ai României de atunci, au fost generalii Guşă şi Vlad. Prăbuşirea României ar fi rezolvat cel mai rapid şi mai uşor toate proiectele privitoare la preluarea controlului asupra ţării, la preluarea pieţelor economice interne şi externe, rezolvarea aspiraţiilor teritoriale ale unor vecini, preluarea rapidă a bazei informative foarte bogată a serviciilor speciale, s-ar fi accesat uşor sumele mari de bani pe care le aveau băncile, întreprinderile şi instituţiile româneşti etc. etc.[230] Privitor la problematica solicitării de „ajutor" militar sovietic în România, trebuie să luăm în considerare şi faptul că sovieticii apreciau ca suficiente măsurile luate pentru reinstaurarea controlului asupra României, respectiv, aducerea la conducerea statului a lui Ion Iliescu, la conducerea Armatei şi Securităţii a lui Nicolae Militaru şi a unor comandanţi devotaţi U.R.S.S. şi menţinerea în România a unei armate de aprox. 20-30.000 de militari sub acoperire, care, după cum vom arăta, au rămas în ţară timp de 10 luni. În 23 decembrie 1989, comuniştii sovietici au dat primul semnal oficial faţă de noua putere din România. Prin *Rezoluţia C.C. al P.C.U.S.* din 23 decembrie 1989, s-a hotărât „să se ia măsuri pentru stabilirea unor contacte directe şi permanente cu conducerea Consiliului Frontului Salvării Naţionale, în primul rând cu Ion Iliescu".[231] În noaptea de 22 spre 23 decembrie, Pavel Coruţ, şef al unui birou de contrainformaţii militare în cadrul D.I.A., a purtat o discuţie cu şeful său, viceamiralul Ştefan Dinu, care i-a spus că în ţară are loc o lovitură de stat cu sprijin sovietic.[232]

Alte două persoane importante omorâte de noua conducere a României au fost generalii Constantin Nuţă[233] şi Velicu Mihalea, şeful şi, respectiv,

adjunctul şefului Inspectoratului General al Miliţiei. Generalul Nuţă era una dintre persoanele cele mai incomode pentru tot grupul de generali ai agenturii sovietice în România, reactivaţi în după amiaza zilei de 22 decembrie, în frunte cu Nicolae Militaru[234], Vasile Ionel, Marin Pancea[235], Dumitru Pletos, Ştefan Kostyal[236], căpitanul de rangul I Emil (Cico) Dumitrescu[237] ş.a. Nuţă fusese şeful Direcţiei a IV-a de Contrainformaţii Militare a Securităţii. Subalternii lui Nuţă au muncit la documentarea activităţii ca spioni ai Uniunii Sovietice a celor numiţi mai sus şi a altora. El avizase toate dosarele şi propusese măsuri de scoatere a lor din muncă. Au fost şi propuneri de aplicare a legii penale dar, în toate cazurile, Ceauşescu a evitat acest lucru, pentru a nu irita şi mai mult guvernul de la Moscova. Nuţă era un om dur, impulsiv, rigid, antipatic, zbir pentru majoritatea angajaţilor instituţiei. Nu făcuse parte din complotul anticeauşist şi nici nu se întrevedea, de către cei care îl cunoşteau, că ar fi acceptat să colaboreze cu cei care l-au trădat pe Ceauşescu. În 22 decembrie, despre Nuţă şi Mihalea au sosit la Bucureşti informaţii contradictorii. Primele susţineau că ei au dorit să fugă din ţară, ba cu un avion străin care a adus medicamente pe aeroportul din Arad, ba că au vrut să fugă pe la Stamora Moraviţa, cu maşina, dar paza frontierei nu le-a permis, ba că ei s-ar fi răzgândit şi s-ar fi hotărât să meargă la Bucureşti. Apoi, s-a aflat că cei doi generali vroiau să vină într-adevăr la Bucureşti. În noaptea de 22 spre 23 decembrie 1989, la Securitatea din Deva s-a anunţat că generalii de miliţie Constantin Nuţă şi Velicu Mihalea se află în rapidul *Panonia 22* care circula de la Arad la Bucureşti. Un telefon primit de la Arad a comunicat la Deva vagonul, compartimentul şi locurile pe care erau aşezaţi în tren cei doi generali. Ordinul de arestare a lor a fost transmis de generalul Militaru prin

intermediul generalului Hortopan. Acţiunea de prindere şi arestare a fost coordonată de preşedintele Consiliului Judeţean al Frontului Salvării Naţionale, Bogdan Poraicu, şi de maiorul Viorel Tufeanu, comandantul Unităţii Militare 01719, dar şi de maiorul Marin Teodorescu. Arestarea s-a produs în trenul accelerat Curtici-Arad-Bucureşti. La Simeria, un grup de 18 miliţieni şi militari i-au înconjurat şi l-au încătuşat pe Mihalea şi, întrucât nu aveau decât o pereche de cătuşe, l-au legat la mâini pe Nuţă cu cureaua de la proprii pantaloni. Nu au opus rezistenţă. De altfel, Mihalea nu a scos nici un cuvânt, iar Nuţă a cerut să ia legătura cu Armata, respectiv cu generalul Guşă, dar nu a reuşit să vorbească decât cu generalul Chiţac. Acesta i-a sfătuit pe cei de la U.M. 01719 Deva să-i elibereze pe cei doi generali. Velicu Mihalea şi Constantin Nuţă au fost reţinuţi de Velu Căluşer, ulterior şeful S.I.P.I. (Serviciul de Informaţii şi Protecţie Internă) Hunedoara, la vremea respectivă ofiţer de contrainformaţii. Din echipa care i-a reţinut pe cei doi au făcut parte 18 persoane, printre care şi Ioan-Dumitru Arsenie, devenit ulterior şef al Inspectoratului de Poliţie al Judeţului Hunedoara, şef al Poliţiei Municipiului Sibiu şi înlocuitor la comanda I.P.J. Sibiu. Arestaţii au fost duşi la Deva, unde au fost ţinuţi în sediul Inspectoratului M.I. al judeţului Hunedoara, în biroul comandantului Miliţiei de atunci, colonelul Ion Nicolae, şi apoi la Unitatea Militară 01719 din Deva. Pentru aducerea celor doi generali de Miliţie pe aeroportul din Sibiu, de unde să fie expediaţi la Bucureşti, a fost trimis de la Sibiu un elicopter care a primit ordinul să zboare la joasă înălţime şi cu luminile stinse, pentru a nu atrage atenţia radarelor şi nici la sol. Asupra elicopterului s-a tras la Alba Iulia, de către militari din unitatea de vânători de munte, după ce elicopterului i se stabilise un traseu ocolitor, care să-l aducă în raza de tragere a celor care l-au lovit

şi care au primit consemn că trebuie să doboare toate elicopterele care zboară la joasă altitudine, cu luminile stinse, acestea transportând terorişti. Ulterior, comandantul unităţii, Viorel Bârloiu, a fost promovat repede, ajungând general, apoi comandant de garnizoană şi secretar al C.S.A.T. Pilotul elicopterului, locotenent-colonelul Nicolae Tudor, căpitanul Victor Matica şi maistrul militar Nicolae Galaftion, grav răniţi, au reuşit să coboare aparatul la sol, într-o vie. Generalii au murit arşi în elicopter, legaţi de aparatul de zbor, iar piloţii au coborât şi au murit în vie, pierzând sânge, rezemaţi de araci, aşteptând o salvare care nu a mai venit niciodată. Dosarul acestui caz a rămas în Arhiva Parchetului Militar, în loc să ia calea Justiţiei, ca majoritatea dosarelor de acest fel din noul regim politic al „democraţiei", „adevărului" şi „umanismului", promovat în România, după doborârea regimului criminal, mincinos, inuman, nedemocratic etc., condus de Ceauşescu Nicolae. Nu cunoaştem ce s-a întâmplat cu importantele documente privitoare la evenimentele de la Timişoara, cu care generalii plecaseră asupra lor. Autorul acestor rânduri nu este de părere că ele au fost lăsate asupra celor doi generali, după arestare şi nu crede că ele s-au aflat în elicopterul care a ars.[238]

Lista asasinatelor şi a morţilor foarte suspecte, din perioada următoare zilei de 22 decembrie 1989, este lungă. Ea cuprinde zeci de nume: generalul Doicaru (împuşcat la vânătoare)[239], generalul Macri (s-a spus că a făcut infarct într-o maşină a Penitenciarului Jilava, care eşapa gazele în spaţiul rezervat deţinuţilor; alţii au declarat că el a fost transportat fiind deja mort)[240], judecătorul militar Gică Popa (împuşcare, în timp ce se găsea într-o unitate M.Ap.N.)[241], generalul Gheorghe Voinea (găsit mort în birou, neautopsiat, iar moartea neanchetată)[242], Gheorghe Bărbieru,

lucrător D.I.A., gardă de corp a generalului Ştefan Guşă (accident de circulaţie), generalul Dumitru I. Dumitru, fost şef al D.I.A., amiralul Mihai Aron, generalul Ion Safta[243], Marin Ceauşescu, fratele dictatorului (spânzurat la Viena), colonelul Petre Moraru, adjunct al şefului Inspectoratului General al Miliţiei (spânzurat în Penitenciarul Timişoara), generalul Marin Gheorghe Bălteanu (infarct), generalul Alexandru Nicolski (infarct), Ioan Petru Culianu (împuşcat)[244], Alexandru Stark (cancer galopant), Corneliu Bogdan (anevrism de aortă)[245], Virgil Tatomir (infarct, în timp ce se afla în Republica Moldova), Petre Constantin (cancer galopant), Ion Bunoaica (accident de elicopter), Vasile Maluţan (accident de elicopter), Viorel Voicu (accident de maşină), Ioan Totu (sinucidere), Radu Bălan[246], colonelul Gheorghe Ardeleanu (Moise Bula, otrăvire cu substanţa toxică numită „Karate" produsă de firma britanică I.C.I.), locotenent-colonelul Gheorghe Dinu de la Securitatea Târgovişte, cel care i-a dus pe Ceauşeşti în unitatea de motorizate de la Târgovişte, generalul Cerbu şi fiul său[247], generalul Stelian Pintilie[248], Alexandru Drăghici (la Budapesta), generalul Dumitru Puiu[249], colonelul Gheorghe Preoteasa (accident de maşină) şi mulţi alţii.

În după amiaza zilei de 22 decembrie, în urma unei convorbiri telefonice, generalul Stănculescu a afirmat că ar fi primit informaţia potrivit căreia dinspre Băneasa spre centrul capitalei se îndrepta o unitate de blindate loială lui Ceauşescu, care avea misiunea de a reocupa sediul C.C. al P.C.R. şi de a înăbuşi răscoala populară. Generalii din M.Ap.N. au concluzionat că nu este o unitate aparţinând lor. Generalul Grigorie Ghiţă a afirmat că nu poate fi o unitate a Trupelor de Securitate - Miliţie pe care le comanda el, întrucât nu deţinea unităţi de blindate. Atunci, s-a concluzionat că trebuie să fie o unitate

aparţinătoare de Şcoala de Ofiţeri a Ministerului de Interne de la Băneasa, actuala Academie de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza”, comandată de fratele dictatorului. Un şef de direcţie din Departamentul Securităţii Statului a informat că Şcoala de Ofiţeri M.I. nu are decât două maşini ARO blindate, folosite la temele de antiterorism, dar s-a impus părerea că Şcoala M.I. şi fratele dictatorului trebuie neutralizaţi. Generalul Nicolae (Andruţa) Ceauşescu părea dispărut. El se ascunsese în ferma de porci a şcolii. La comanda unităţii se afla colonelul Răbăgel, şeful de stat major. Armamentul era în întregime închis, cele două ARO blindate în garaje, iar comandantul unităţii se ascunsese. Ion Iliescu a dat personal ordinul ca Andruţa să fie arestat. Colonelul Răbăgel, adjunctul său, a trebuit să pună ordinul în aplicare. A fost trimis sub pază într-o unitate a M.Ap.N.

În seara zilei de 23 decembrie, după ce generalii Guşă şi Vlad au părăsit sediul C.C., Dumitru Mazilu, aflat într-o stare de spirit nepotrivită, sau afişând o stare de spirit tipică persoanelor panicate, a lansat zvonul că cei rămaşi în sediu vor fi împuşcaţi şi a cerut reînarmarea civililor cu arme ale Gărzilor Patriotice, care erau închise într-o încăpere păzită. A început o adevărată nebunie, o isterie generală şi a început să se tragă în interiorul clădirii. O serie de ofiţeri de Securitate ai Direcţiei a V-a, rămaşi în clădire, au fost arestaţi de civili, alţi civili înarmaţi au părăsit clădirea şi s-a pierdut controlul asupra mulţimii, inclusiv asupra celor care au primit arme.[250]

Referitor la problema teroriştilor, cei însărcinaţi cu dezlegarea enigmelor evenimentelor din decembrie 1989, au refuzat în toţi anii care au trecut şi mai ales în perioada imediat următoare, să îi caute pe teroriști în afara Securităţii, mai ales printre numeroşii străini care au invadat brusc România în acea perioadă de extra-sezon, în preajma

sărbătorilor de Crăciun, când, cu excepţia străinilor originari din România, cifra turiştilor scade. Teroriştii nu au fost căutaţi nici în rândurile Armatei, unde ar fi fost cel mai uşor de găsit. Ori, tocmai în aceste două categorii de forţe implicate în evenimente s-au aflat teroriştii. Mai mult decât atâta, teroriştii dintr-o structură secretă a Armatei române au fost în colaborare cu cei străini, sub coordonare sovietică. În ziua de 24 decembrie 1989, la şeful Gării Bucureşti-Nord s-au prezentat trei diplomaţi sovietici care au adus daruri de Crăciun şi mulţumiri pentru colaborarea din anul care se încheia. Ei au cerut, într-un mod neobişnuit, ca garnitura de tren cu destinaţia Moscova să nu fie garată pe peron, ca de obicei, ci în Triaj. Ei au spus că, din cauza evenimentelor din România, vor trimite în U.R.S.S. familiile corpului diplomatic acreditat la Bucureşti. Şeful Gării de Nord a aprobat cererea, dar a urmărit îmbarcarea. În vagoane s-au urcat, pe lângă familiile diplomaţilor, un număr de 150-200 tineri între 20 şi 30 de ani, tunşi şi echipaţi STAS, semănând cu militarii de la trupele OMON, care sunt văzuţi în diverse transmisii televizate din diverse părţi ale Rusiei. Bagajele erau multe şi voluminoase. Această retragere strategică urma ordinului de deschidere a graniţelor, dat de generalul Stănculescu, în după amiaza zilei de 22 decembrie, când era încă la comandă în clădirea Ministerului Apărării Naţionale şi făcea transmisiuni folosind indicativul răposatului ministru Milea, singurele ordine care erau executate în toată ţara. În unele lucrări, citate şi de noi în alte studii, s-a afirmat că cel care ar fi ordonat deschiderea frontierelor şi transformarea României în „sat fără câini” ar fi fost Dumitru Mazilu. Dumitru Mazilu s-a pronunţat pentru această soluţie condamnabilă, dar ea nu putea fi transpusă în practică fără ordinul oficial al generalului Stănculescu. Pe Mazilu nu-l ascultau grănicerii. Ordinul a fost dat cu toate că

şeful Marelui Stat Major, generalul Guşă, succesorul de drept al lui Milea, ceruse insistent, în faţa tuturor structurilor politico-militaro-informative active ale statului, în după amiaza zilei de 22 decembrie, ca graniţele să fie închise pentru o perioadă de câteva zile. Fapta aceasta ar fi trebuit să fie un alt temei de sesizare din oficiu pentru înaltă trădare, faptă care era incriminată de Codul penal, la timpul respectiv. Documentatul cercetător Alex Mihai Stoenescu arată că unii martori, inclusiv Gelu Voican Voiculescu, au auzit când generalul Ştefan Guşă i-a adus acuzaţii grave lui Ion Iliescu pentru deschiderea frontierelor, împotriva ordinului său de închidere a frontierelor. „Ăsta e sabotaj!", a declarat Guşă.

La fel de nemulţumit de acest gen de sabotaje pe care le făceau puciştii, a fost şi generalul Iulian Vlad, care l-a sunat pe ministrul adjunct al Poştelor şi Telecomunicaţiilor, Stelian Pintilie, apostrofându-l violent pentru că nu l-a informat de comunicarea ordinului de întrerupere a legăturilor telefonice. Pintilie era agent acoperit al D.I.A. şi executa ordinele lui Ştefan Dinu şi ale lui Victor Stănculescu. Totuşi, el i-a raportat lui Iulian Vlad că generalul Stănculescu a dat acest ordin.[251] Generalul Pintilie a fost şi cel care a tăiat comunicaţiile Securităţii şi Miliţiei, în ziua de 22 decembrie. După cum s-a văzut, rolul uriaş jucat de Pintilie în zilele loviturii de stat, l-au transformat nu numai într-o piesă grea din tabăra puciştilor, dar şi într-un martor incomod, fapt care îl va duce la moarte. După cum am arătat, Stănculescu a justificat tăierea comunicaţiilor Securităţii prin afirmaţia că nu a dorit ca Securitatea să ştie ce urma să facă Armata. Unul dintre argumentele care s-au invocat pentru deschiderea frontierelor a fost legat de necesitatea pătrunderii în ţară a ajutoarelor. Sergiu Nicolaescu a recunoscut că şi el a dat telefoane în numele Frontului pentru a solicita deschiderea graniţelor.

Nici telefonul său nu a fost decisiv, cum nu fusese nici recomandarea lui Mazilu. Urmările deschiderii frontierelor au fost catastrofale. În ţară au pătruns o mulţime de răufăcători, au fost introduse arme, droguri, produse nevămuite etc. În acelaşi timp, au fost scoase cantităţi uriaşe de obiecte de patrimoniu cultural naţional, cantităţi mari de bunuri furate din întreprinderi etc. Uşurinţa scoaterii acestor obiecte a condus la proliferarea furturilor din muzee, biserici şi alte aşezăminte culturale. Au părăsit ţara urmăriţi general pentru infracţiuni grave. Infracţionalitatea a crescut în progresii colosale, făptuitorii părăsind ţara în câteva ore. Practic, acesta a fost momentul declanşării devalizării post-comuniste a României. Când a primit ordinul de deschidere a frontierelor, generalul Aron Bordea, şeful Direcţiei de Paşapoarte şi Trecere a Frontierei, a protestat şi a insistat să nu se aplice o asemenea măsură. Noii conducători ai României au menţinut dispoziţia. Este exclus ca ei să nu fi înţeles consecinţele unui asemenea act, mai ales de către Dumitru Mazilu, fost colonel de securitate.[252]

Fostul şef al Direcţiei I-a a D.S.S., a declarat că, la pensionarea sa, a lăsat în seifurile Securităţii toate probele activităţii informative a Serviciului de Informaţii al Ungariei la Timişoara, care coordona implicarea maghiară în evenimentele din România. Din oră în oră, instalaţi în casa unui intelectual maghiar localnic, viitor membru al Parlamentului României, raportau desfăşurarea evenimentelor unui diplomat maghiar din Bucureşti, care dispunea de circuite speciale prin care anunţa Budapesta. Printre documentele lăsate de colonelul Raţiu la Securitate se găseau şi declaraţiile a 20 de transfugi români, „repatriaţi” din Ungaria, pe căi diferite, care au divulgat misiunile primite de la organele informative maghiare, parolele, numerele de telefon ale autohtonilor care urmau să coordoneze mişcările

de stradă etc.[253] Nu este lipsit de interes faptul că, în 15 martie 1998, cu ocazia aniversării a 150 de ani de la Revoluţia de la 1848 din Ungaria, în cimitirul militar din Budapesta, preoţii catolici maghiari s-au rugat pentru „sufletele ofiţerilor unguri morţi în România, în decembrie 1989" şi care nu aveau morminte în Ungaria.[254]

La Bucureşti, populaţia a fost chemată de Ion Iliescu să apere Televiziunea şi Ministerul Apărării Naţionale. Mulţi răsculaţi împotriva regimului dictatorial s-au dus în stradă cu entuziasm revoluţionar şi au fost împuşcaţi. Generalul Guşă a fost admonestat de Iliescu pentru că a cerut oamenilor să plece acasă, în timp ce Dumitru Mazilu a dispus împărţirea de arme din arsenalul Gărzilor Patriotice către civilii din sediul C.C., unii dintre ei neavând serviciul militar satisfăcut, alţii nefiind în totalitatea facultăţilor mintale. Dezordinea civilă era utilă noii puteri pentru a se acoperi şi justifica, ulterior, multe din ororile acelor zile. În această ordine de idei, este de reţinut că Armata a distribuit arme de foc multor civili, în diverse oraşe din ţară, dar mai ales în oraşe unde au avut loc acţiuni represive şi diversioniste, cum ar fi Bucureşti, Timişoara şi Sibiu.

La Sibiu, în 22 decembrie 1989, diversiunea a fost declanşată către amiaza zilei. Un grup de demonstranţi a pătruns în sediul Inspectoratului M.I., în scopul declarat de a verifica dacă există demonstranţi din ziua precedentă în arestul instituţiei. Arestul era gol, întrucât demonstranţii reţinuţi fuseseră eliberaţi, iar infractorii de drept comun fuseseră transportaţi cu duba la Penitenciarul Aiud. Când mulţimea a ajuns în curtea interioară din spatele clădirii Securităţii, militarii de la Trupele de Securitate-Miliţie care păzeau clădirea, s-au retras în clădire prin garaje, închizând uşile de fier ale acestora. De la etajul I, fereastra din dreptul culoarului, orientată spre localitatea Şelimbăr, s-a executat foc cu pistoale

automate Kalaşnikov, în aer, pentru a-i speria şi dispersa pe demonstranţi, care erau încă temători, dar puteau deveni oricând agresivi, aşa cum fuseseră în seara precedentă. În timpul în care toată atenţia era îndreptată spre curtea interioară a Inspectoratului M.I., printre gardul acestuia şi clădirea Policlinicii cu Plată (astăzi sediul Poliţiei Rutiere), a pătruns un grup de 5-6 luptători în combinezoane negre, care au coborât din maşini Lada parcate în spatele blocului 9 din B-dul Gh. Gheorghiu-Dej, purtători de pistoale mitralieră. La capătul culoarului dintre clădirile Securităţii şi Policlinicii cu Plată, au deschis focul înspre poarta U.M. 01512, după care au traversat strada, au sărit gardul în interiorul unităţii militare, au luat poziţia culcat şi au deschis focul în sens invers, către sediul Inspectoratului M.I. O asemenea acţiune nu putea avea alt scop decât acela de a crea dubla convingere că Securitatea trage în Armată, iar Armata trage în Securitate. Cercetătorul, martor ocular, se întreabă de ce au fost toleraţi aceşti militari în interiorul U.M. 01512? Aparţineau unităţii? Nu credem. Unitatea nu avea experţi în diversiune de acest nivel, fiind o şcoală de ofiţeri de infanterie, chiar dacă instruia şi cadre de informaţii. Aparţineau Armatei şi pentru a deruta au venit cu autoturisme Lada şi acţionau în U.M. 01512 la ordin superior şi cu ştirea comandantului Dragomir? Erau sovietici şi se aflau în „parteneriat” cu unitatea lui Dragomir? Cert este un lucru: diversiunea a reuşit în parte, în sensul că Armata s-a prăvălit cu o putere uriaşă de foc asupra Inspectoratului M.I. pe care l-au distrus şi incendiat, trăgând inclusiv cu tunul asupra clădirii. Ravagiile au continuat apoi în oraş.

Cunoscând climatul internaţional şi strategiile privitoare la destabilizarea României, în scopul înlăturării regimului ceauşist, intuind pericolul care plana asupra instituţiei pe care o comanda şi fără a dori să ia măsuri de reprimare a revoltei

populare, generalul Iulian Vlad a dat ordin în zilele de 16 decembrie (prima oară, la Timişoara), 18 decembrie (prin intermediul şefului Direcţiei de Informaţii Interne), 20 decembrie şi dimineaţa de 22 decembrie 1989, întregului Minister de Interne, ca armele să fie ţinute la rastel şi nu asupra cadrelor. Ordinele au fost executate. Cu toate acestea, atacurile dezinformative la adresa instituţiei nu au încetat.[255] Securitatea a fost preluată de Armată la cererea generalului Militaru. În 22 decembrie, orele 17-17.30, când grupul Iliescu - Militaru a mers la sediul C.C. pentru a forma noua conducere, Militaru s-a apropiat de generalul Iulian Vlad spunându-i că a preluat comanda asupra U.S.L.A. şi a Trupelor de Securitate. Iulian Vlad a întrebat de ce este deposedat de comandă. În acel moment, Iulian Vlad nu a putut face mai mult, spre nemulţumirea multor subordonaţi.[256] La scurt timp, colonelul Ardeleanu s-a prezentat la Vlad şi i-a spus că a trecut în subordinea generalului Militaru, iar jumătate de oră mai târziu, generalul Grigorie Ghiţă i-a telefonat lui Vlad şi i-a spus că, din ordinul M.Ap.N., a fost trecut în subordinea Armatei, ca instituţie, iar el personal în subordinea generalului Militaru. La această subordonare a Securităţii, care a avut ca urmare penetrarea ei de către spioni străini, aflaţi mai ales în slujba sovieticilor, dar nu numai, iar apoi destructurarea ei, au contribuit conducătorii politici ai F.S.N. şi unii generali din M.Ap.N., mai ales Nicolae Militaru, Victor Athanasie Stănculescu, Ştefan Dinu, Gheorghe Logofătu, Marin Pancea.[257]

O serie de mărturii care nu ridică suspiciuni de neadevăr, confirmându-se din mai multe surse, au evidenţiat dorinţa generalului ministru al Apărării, Nicolae Militaru, de a face o revistă de front a întregului aparat al Direcţiei a V-a a Securităţii, după preluarea Securităţii de către Armată. Revista de front urma să aibă loc pe stadionul Ghencea. În

mod foarte suspect, generalul Militaru a cerut ca toate cadrele să se prezinte cu armamentul şi muniţia din dotare asupra lor. Generalul Iulian Vlad, probabil şi alte cadre ale Direcţiei a V-a, şi-au dat seama de marele pericol care-i păştea şi au reuşit să se sustragă de la executarea acestui ordin care ascundea în el o capcană.

După 2-3 zile de la omorârea lui Ceauşescu, când nu mai exista pericolul ca poporul să respingă pe noii conducători ai României, s-a declanşat o altă diversiune. În 28 decembrie 1989, în staţiile de metrou din Bucureşti şi alte locuri aglomerate au fost difuzate manifeste dactilografiate şi multiplicate la copiator cu textul: „Crăciunul a fost al vostru, Anul Nou va fi al nostru". Deci se sugera ideea că exista o forţă care pregătea, după omorârea lui Ceauşescu, o acţiune contrarevoluţionară, ce urma să se declanşeze în noaptea de Anul Nou. Nu a durat mult până la găsirea mobilului lansării acestei diversiuni. În 31 decembrie 1989, la ora 14.00, generalii Iulian Vlad, Aristotel Stamatoiu, Gianu Bucurescu şi Gheorghe Vasile, şeful Direcţiei a IV-a, au fost convocaţi la cabinetul ministrului Apărării şi arestaţi. Din interiorul clădirii, un agent sovietic a monitorizat atent aceste arestări. La ora 19.30, au fost convocaţi şefii unităţilor centrale de Securitate. Cu toate că se ştia despre arestarea celor patru generali, nici unul nu a fugit. La întâlnire a sosit un grup de civili şi ofiţeri condus de Gelu Voican Voiculescu. Cu acest prilej, Virgil Măgureanu s-a autoinstalat, practic, la conducerea instituţiei, care rămânea în cadrul M.Ap.N., în subordinea generalului Gheorghe Logofătu.[258] În zilele imediat următoare, generalul Militaru l-a exclus de la accesul la conducerea şi controlul asupra Securităţii pe Gelu Voican Voiculescu, care nu reprezenta, în cadrul „grupului", interesele Moscovei. Astfel, în 3 ianuarie 1990, Militaru a elaborat un Ordin de interdicţie adresată lui Voican

Voiculescu de a mai avea orice implicare pe zona fostului Departament al Securităţii Statului. Este posibil ca acest ordin să fie în legătură şi cu afirmaţia fostului ofiţer D.I.E. Liviu Turcu, care a declarat într-un interviu din noiembrie 2006, de la emisiunea „Marius Tucă Show", de la televiziunea Antena 1, că „în faza finală e evenimentelor din decembrie 1989", Gelu Voican Voiculescu a ordonat unei echipe de militari înarmaţi, „în condiţii extrem de delicate şi de incerte", să pună la zid o unitate militară a Serviciului de Informaţii Externe, somându-i pe ofiţeri să-i dea reţeaua de informatori români din Occident.[259]

În timpul frământărilor în jurul problemei „cine a tras în noi, după 22?", care a declanşat puternice conflicte sociale şi macină societatea românească şi după peste 20 de ani, imediat după evenimente, s-a remarcat strădania mass-media occidentală, românească, a unor comandanţi ai Armatei Române, a unor procurori militari, de a aduce în boxa acuzaţilor predilect angajaţi ai Ministerului de Interne. Numeroşii străini care au acţionat în România în acele zile, ca şi majoritatea militarilor din Ministerul Apărării Naţionale implicaţi în sângeroasele evenimente, au fost ocoliţi cu grijă de anchete şi procese. După ce oficiali români din timpul evenimentelor au început să recunoască faptul că în România au acţionat şi agenţi străini, în număr de mai multe zeci de mii, s-a insistat asupra celor sovietici şi, în subsidiar, timid, asupra celor unguri, dar s-a neglijat abordarea activităţilor desfăşurate de agenţii unor state occidentale, cu care România întreţinuse bune relaţii de colaborare pe multiple planuri, în perioada istorică a guvernării ceauşiste. Pe de altă parte, celor care au ucis pe cei 130 securişti, 250 miliţieni şi alţi militari ai M.I., 124 militari M.Ap.N. (cifrele oficiale), în decembrie 1989, nu li s-au intentat procese. Ei nu au dat socoteală. Nu a existat nici voinţa de a-i identifica, deşi mulţi dintre ei sunt

cunoscuţi de către unii deţinători de informaţii şi chiar de către familiile unora dintre cei omorâţi. „Emanaţii" ajunşi la putere au susţinut mereu că „revoluţiile nu se anchetează". Este o găselniţă a lor, mai ales a lui Ion Iliescu, pentru că, de fapt, fiecare membru al societăţii ar trebui să dea seamă de faptele sale, indiferent în ce moment le-a săvârşit. Omorul este omor, indiferent de regimul politic în care se săvârşeşte, sau de motivul invocat. Nu se pot asasina oameni sub pretextul că nu agreăm un regim politic sau altul, sau pentru că invocăm o „revoluţie", care, de fapt, s-a constatat a fi altceva. Abia în ultimul an al mandatului Convenţiei Democratice şi al preşedintelui Emil Constantinescu, au fost instrumentate unele dosare „dureroase" pentru Armată, dar nici ele nu s-au finalizat. Chiar şi în aceste cazuri, investigaţiile nu au vizat decât un segment din întreaga realitate a lui decembrie 1989: modul în care au acţionat generalii Stănculescu şi Chiţac, care au devenit importanţi miniştri în guvernele Frontului Salvării Naţionale, a căror condamnare putea avea şi efecte electorale, de compromitere a grupării lui Iliescu, beneficiara schimbării de regim politic din decembrie 1989, iar liderul grupării era candidat cu mari şanse la preluarea puterii în România, în toamna anului 2000. În anul 1990, la Timişoara, au fost condamnaţi pentru complicitate la genocid miliţieni şi securişti, iar generalilor care au ordonat unităţilor Ministerului Apărării Naţionale să se apere de agresiunile demonstranţilor şi care au şi reprimat parţial revolta populară din acest oraş, nu li s-a intentat proces. La Bucureşti, cei care au dat ordin să se tragă în demonstranţi au fost lăsaţi în pace, iar ţap ispăşitor a fost găsit generalul Nicolae Andruţa Ceauşescu[260], care comanda Şcoala Militară de la Băneasa, cu toate că a existat un plan diversionist de atragere a şcolii în conflict armat. La Cluj, profesoara de franceză Doina Cornea a susţinut cu patimă, în mass-media din

toată Europa, că împotriva demonstranţilor a tras Securitatea. Cercetările ulterioare au demonstrat că moartea unor demonstranţi, la Cluj, a fost provocată exclusiv de militari ai M.Ap.N., Securitatea nefiind implicată în altercaţiile din centrul oraşului unde au fost împuşcaţi demonstranţi. Nimeni nu s-a sesizat şi nici nu s-au intentat procese de calomnie. Au existat şi alte abordări stupide, una dintre ele aparţinând unui diversionist al evenimentelor, regizorul Sergiu Nicolaescu. Acesta a declarat că actele de teroare ar fi fost opera unor securişti şi activişti de partid, posesori de arme de vânătoare. După ani de zile de crase dezinformări ale opiniei publice, în martie 2010, Sergiu Nicolaescu a recunoscut şi implicarea teroriştilor sovietici în diversiunea din decembrie 1989. Unul dintre demonstranţii cei mai cunoscuţi, ajuns consilier prezidenţial, deşi nivelul său moral şi cultural era scăzut, pe nume Dan Iosif, a continuat să susţină şi la nivelul anului 1994, că, la cererea lui Ceauşescu, Securitatea aduna copii orfani, îi creştea într-o unitate specială, le cultiva dragoste pentru „tăticu şi mămica”, educându-i să se sacrifice pentru ei. Desigur, aşa ceva nu a existat. După anul 1990, noii conducători ai României, au căutat cu lumânarea tot ce ar fi putut să-l compromită pe fostul dictator, pentru a justifica omorârea lui. Ei au continuat propaganda pe linia „tot ce a fost este greşit”. Este cert că ei ar fi deconspirat imediat, cu maximum de publicitate, existenţa unei asemenea unităţi a fostei Securităţi. Nu este întâmplător faptul că, din zona puterii de după 1989 (ne referim şi la organele justiţiei militare), s-a afirmat mereu că nu au existat terorişti străini, că serviciile străine nu s-au implicat. În urma susţinerii acestei teorii, în mod logic, dacă nu a fost nimeni altcineva, numai Securitatea putea fi responsabilă de toate ororile comise în timpul evenimentelor. S-a vrut neapărat ca *securiştii să fie terorişti, iar teroriştii, securişti*.

La televiziune, noii conducători afirmau că „teroriştii" credincioşi lui Ceauşescu, luptă cu fanatism şi masacrează populaţia. Teodor Brateş, adevărat stâlp al dezinformării, a susţinut că: „Sunt fiinţe monstruoase, capabile de cele mai mari cruzimi". Pentru a fi mai convingători, realizatorii emisiunilor prezintă întregului Glob imagini ale „gropii comune" de la Timişoara, în realitate scene filmate la Cimitirul Săracilor, de unde au fost scoase cadavre calcinate şi prezentate drept victime ale represiunii Securităţii lui Ceauşescu. Pentru profanarea de cadavre, de asemenea, nu s-a sesizat nimeni. Aceste monstruozităţi sunt astăzi reţinute la nivelul unei părţi a opiniei publice ca reflectând condiţia morală a noii puteri din România. După cum am arătat deja în lucrarea de faţă, cei care au generat fenomenul terorist-diversionist au fost identificaţi, în cea mai mare parte. Asta nu înseamnă că, cine nu vrea, poate să nu recunoască adevărul. În România mileniului al III-lea este posibil ca adevărul să nu fie recunoscut, vinovaţii să fie liberi, iar legea să nu se aplice. Situaţii ca cele prezentate mai sus, au fost numeroase în România. La Braşov, trei persoane capturate de civili, bănuite că ar fi fost terorişti, au fost predate armatei şi închise într-o cazarmă. În cursul nopţii, un ofiţer care i-a văzut că vor să se adreseze soldaţilor, i-a împuşcat pe loc. S-a dat explicaţia oficială că împuşcaţii încercau să imobilizeze garda, în scopul de a fugi pe fereastră. Militarii în termen din gardă au dezminţit versiunea oficială, precizând că nenorociţii luaţi drept terorişti aveau mâinile şi picioarele legate şi se găseau la etajul patru, nefiind posibil să sară.[261] În cea mai mare parte, în aceste cazuri, morţii erau trecuţi în rândul victimelor teroriştilor, apoi declaraţi eroi…Un bărbat suspectat că ar fi fost securist, a fost împuşcat în cap cu propriul său pistol. Alţii au fost daţi jos din maşini şi snopiţi în bătăi. Un alt bănuit că ar fi fost securist şi care îşi

clama nevinovăţia a fost ad-hoc condamnat la moarte de mulţimea furioasă şi cu alcoolemie ridicată, de la un baraj al demonstranţilor şi executat cu două împuşcături în cap.[262] Aceste mulţimi, aparţinând periferiei societăţii, care au acţionat în timpul evenimentelor în acest fel, au fost asimilate de noua putere forţelor progresiste ale ţării, ceea ce a contribuit la fenomenul general de răsturnare a valorilor în societatea românească post-comunistă, care a scos cantităţi mari de gunoaie la suprafaţă. Criminalii acelor zile nu au fost niciodată judecaţi, datorită falsei teze lansată de Ion Iliescu, potrivit căreia „revoluţiile nu se anchetează".

Analizând afirmaţiile făcute de oficiali şi de Televiziunea Română Liberă, se constată lipsa de sens a unor acţiuni puse pe seama „teroriştilor-securişti". În seara de 22 decembrie a fost „atacat" sediul C.C., dar noua conducere a ţării îşi mutase sediul de acolo. Interesant că pe faţada clădirii atacate nu au rămas urme de gloanţe. Aceeaşi situaţie în toată ţara, mai ales la Sibiu: angajaţii Ministerului de Interne „au atacat" unitatea militară de peste drum, dar clădirile acesteia au rămas intacte, în schimb cele ale M.I. au fost ciuruite, incendiate şi chiar bombardate cu artileria. S-a tras asupra Televiziunii, provocându-se nişte stricăciuni, e drept neînsemnate. Dar de ce? Deranjau emisiunile? Şi pe cine? De ce nu s-a tras asupra antenei principale, care n-a fost atinsă de nici un glonţ? De ce nu s-a întrerupt curentul? Pe de o parte securiştii au fost prezentaţi ca un mare pericol pentru că ar fi fost terorişti-geniali şi, pe de altă parte, rezulta că, de fapt, ar fi fost nişte proşti. În orice caz, ei erau suspectaţi a se fi adăpostit în apartamente şi pe blocuri. Armata română, ajunsă după 22 decembrie sub comanda unor spioni şi trădători acţiona împotriva „atacatorilor" nevăzuţi, adeseori după indicaţiile trecătorilor, cu focuri de mitraliere şi, uneori, de

artilerie. Astăzi ne apare ca o certitudine faptul că cei care executau focul terorist nu au vizat noii conducători ai ţării. Ei au fost permanent o ţintă lesne de atins, iar faptul că fenomenul terorist nu i-a afectat în nici un fel pe noii conducători, este dovada evidentă că aceştia acţionau în folosul lor şi nu împotriva lor. De altfel, membrii grupului Iliescu stăteau noaptea cu luminile aprinse, fără camuflaj, atât la M.Ap.N., cât şi la etajele superioare din Televiziune. Gelu Voican Voiculescu spunea că fenomenul terorist a fost un fel de *bau-bau*.[263]

Fostul cotidian „Scânteia", al Partidului Comunist, rebotezat şi democratizat peste noapte, sub numele „Adevărul", prezenta acţiunile Securităţii astfel: „Capitalei ţării noastre îi este dat să trăiască momente dramatice, momente care cer mobilizarea tuturor energiilor pentru a putea învinge bestia dezlănţuită care e nivelul ultim al turbării, dincolo de care nu există nimic. Securiştii fanatici, lachei orbi ai fostului dictator îşi dau acum întreaga măsură a caracterului lor de trădători, de asasini infami, omoară oameni acolo unde apucă, incendiază clădirile, pun exploziv, se dedau la crime incalificabile". Rareori în istorie o presă atât de mincinoasă, ca cea românească din decembrie 1989, s-a bucurat de un interes şi de o apreciere mai puţin meritate.[264] În seara de 23 decembrie 1989, la Televiziune, Ion Iliescu a spus printre altele: „Existenţa grupurilor teroriste, formate din indivizi fanatizaţi, care acţionează fără precedent, deschizând focul asupra locuitorilor, asupra cetăţenilor, provocând victime printre militari, reprezintă încă o expresie elocventă a caracterului antipopular al dictaturii lui Ceauşescu, cel care a făcut atâta rău poporului şi care a cheltuit sume imense, acţionând premeditat, coordonat, pentru construirea unor astfel de unităţi de represiune (…) Acţiunile diversioniste, teroriste, criminale, ale grupurilor de terorişti, care

vor să obstrucţioneze funcţionarea noii puteri şi să destabilizeze societatea, reprezintă ultima zvâcnire a instituţiei, creaţie monstruoasă a dictaturii antipopulare. Trebuie să vă spun că numărul elementelor teroriste nu este mare, dar aceştia sunt special antrenaţi şi echipaţi pentru astfel de acţiuni". În revista „Lumea", Silviu Brucan declara despre terorişti-securişti: „Nu vă puteţi imagina ce fel de indivizi erau; autentici profesionişti bine antrenaţi, bine echipaţi cu material american modern şi nu cu puşti vechi „Kaleshnikov", ca soldaţii noştri. Aveau puşti cu lunetă cu infraroşii. Am văzut cu ochii mei 12 soldaţi ucişi în faţa sediului Comitetului Central, noaptea, cu câte un glonţ tras în frunte… 50.000 până la 60.000 de oameni, răspândiţi în toată România şi de valoare net superioară trupelor noastre."[265] Deci „noi" (poporul, emanaţii şi Armata) şi „ei" (securiştii-terorişti). Brucan a fost crezut de foarte mulţi oameni. Probabil de aceea s-a referit la români cu expresia *stupid people*. Ca urmare a celor afirmate de mass-media şi de noii lideri ai ţării, zvonurile nebuneşti, cu iz de-a dreptul de boală, au proliferat în toată ţara. Teroriştii-securişti erau peste tot, acţionând cu exactitate, cruzime de fiare sălbatice, fanatism. Omorau răniţii din spitale, copiii din şcoli, soldaţii etc. Aveau puteri oculte, deveneau invizibili, aveau seruri contra foamei şi setei, aveau canale subterane prin marile oraşe ale ţării, numai de ei ştiute, pe unde se deplasau în voie, aveau mini-submarine adaptate pentru râurile mici care străbat capitala şi unele oraşe ale ţării etc. etc. Zvonurile teroriste au fost crezute de un număr mare de români. Iată prezentarea unui terorist-securist în acţiune, făcută de cotidianul „Expres", proprietatea fostului transfug Mihail Cârciog, revenit din S.U.A.: „Şi-a smuls perfuziile şi s-a îmbrăcat în trei minute, a coborât scările, a sugrumat un bolnav de pe o brancardă, a lovit trei medici. Toţi soldaţii laolaltă au reuşit să-l

captureze, i s-a dat un sedativ de cinci ori mai puternic, ne era frică în timp ce aşteptam procurorul, era în moarte clinică dar se ţinea pe picioare când a ajuns aici, îi curgea creierul prin ochi, avea o dublă perforaţie abdominală, braţul fracturat, cinci gloanţe în corp şi a fugit din salonul de reanimare…Un altul nu mai avea vesta antiglonţ şi glonţul a ricoşat în corpul său; nu înţeleg, sunt hrăniţi, drogaţi, antrenaţi, dar să ricoşeze gloanţele pe carne ca pe o armură… Priviţi-l, are un aspect de om îngrijit, mâinile îi sunt curate, dar când deschide ochii nu se vede nimic, nici suferinţă, nici măcar ură! Înainte de a muri unul dintre ei ne-a spus: *N-aţi căpătat destul! O să vă omorâm pe toţi!* Faţa i s-a colorat în verde. Au un miros specific, dulceag".[266] Această presă este o mare putere în stat. Cât timp şi-o va exercita în acest mod, nu putem aştepta nici progresul, nici democraţia. În acelaşi timp, dincolo de fabulaţiile grosiere ale presei, este o problemă a societăţii româneşti faptul că are prea mulţi cetăţeni care au crezut ceea ce li s-a spus în decembrie 1989 şi după aceea.

Fenomenul terorist şi modul în care a fost el mediatizat a vizat Securitatea, cu deosebire acea parte a instituţiei care a susţinut cu convingere politica de autonomie, de independenţă faţă de marile puteri, timp îndelungat, practic ultimul sfert de veac al Războiului rece. În închisoare au intrat aceia dintre şefii Securităţii care promovau o linie naţională. Trădătorii, fie că erau torţionari ai epocii lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, ca generalii Pacepa şi Doicaru, fie că erau ofiţeri care s-au pus în slujba structurilor din România şi diverse alte ţări, conduse de Uniunea Sovietică şi acţionând pentru răsturnarea conducerii României, au fost recompensaţi de noua putere.

Începând de sâmbătă 23 decembrie, posturile româneşti de radio au relatat despre prezenţa unor trupe arabe cu trăgători de elită, fapt care a mărit

panica în rândul populaţiei. Mass-media din Ungaria şi Iugoslavia a preluat ştirea şi a amplificat-o. Budapesta a relatat că teroriştii arabi, acţionând în favoarea regimului Ceauşescu, ar fi fost grupaţi în imobilele din centrul Bucureştiului şi că luptătorii palestinieni s-au retras în munţii României, în vederea unei ofensive de proporţii. Agenţia iugoslavă „Taniug" a transmis că 3.000 de soldaţi libieni au venit în ajutorul Securităţii, în lupta împotriva revoluţiei române.[267] Presa occidentală a preluat şi valorificat imediat noua ofertă propagandistică: ticăloşii arabi şi-au dat mâna cu ticăloşii securişti ceauşişti şi luptă contra sublimei revoluţii române. A fost precizată şi originea teroriştilor străini. Ei proveneau exclusiv din rândul inamicilor Occidentului: Libia, Iran, Siria, palestinieni şi nord-coreeni (nu puteau lipsi). Astfel, evenimentele din România au ajuns o sursă de argumente pentru obositoarea propagandă occidentală anti-arabă, anticomunistă, anti-Lumea III, anti tot ceea ce nu se supune dominaţiei americano-israelito-vest-europene.

La Bucureşti, în Spitalul de Urgenţă, au sosit medici străini. Li s-a spus că există mercenari palestinieni internaţi. Le-au fost prezentaţi nişte indivizi tuciurii, drogaţi şi strâns legaţi de pat. Medicii străini le-au dat pantalonii la o parte şi au constatat că nu erau circumscrişi. Amănuntul le scăpase lansatorilor de zvonuri.[268]

Presa străină a publicat şi ea, aşadar, cea mai mare parte a numeroaselor aberaţii apărute în mass-media din România, pentru alte popoare derutate, ca şi poporul român. Interlocutori imaginari relatau ziariştilor străini că în timpul regimului Ceauşescu femeile erau obligate să aibă cinci copii, dintre care ultimii doi erau fără excepţie luaţi de Securitate, care îi transforma în agenţi foarte cruzi. Un fel de ieniceri. Ei au otrăvit rezervele de apă ale ţării şi stăteau ascunşi în zecile de kilometri de subterane, ameninţând să

arunce oraşele în aer. Aceşti monştri, creaţia exclusivă a lui Nicolae Ceauşescu, erau prezentaţi ca ultima rămăşiţă a dictaturii comuniste.

Prin concentrarea urii populaţiei împotriva securiştilor, noua putere a reuşit să-l pună pe Ceauşescu într-o lumină nefavorabilă, inacceptabilă şi, prin contrast, să evidenţieze uriaşa superioritate a noului regim al F.S.N. Străinătatea a reuşit să arate cât de criminali au fost comuniştii şi ce maşinării de ucis poporul au creat. Toate ţările din lume, inclusiv miliardele de locuitori mizeri ai planetei, s-au putut bucura că nu sunt conduse de regimuri comuniste, faţă de care mizeria lor este un adevărat rai. După cumsecădenia comuniştilor din celelalte foste ţări socialiste est-europene, care şi-au luat servietele şi au plecat de la conducere, la primele demonstraţii populare, sau şedinţe în care au fost criticaţi, a apărut, în sfârşit, ocazia de a prezenta, la scară mondială, criminalitatea regimului comunist. Era singurul moment când comunismul se putea compromite cu sângele care s-a vărsat şi s-a trecut, până la ultimul gram, în contul lui Ceauşescu şi al Securităţii.

În cei 20 ani care au trecut de la evenimente, s-a stabilit că Securitatea în întregul ei nu a tras în demonstranţi în mod organizat.[269] De altfel, în ziua de 11 noiembrie 1989, a avut loc o şedinţă cu toţi şefii judeţeni de Securitate din România, în cadrul căreia ei au fost anunţaţi că s-a hotărât de către marile puteri ca, în decurs de maximum 3 luni, Nicolae Ceauşescu să fie răsturnat de la putere şi omorât.[270] Au existat ofiţeri de securitate care au folosit armamentul, încălcând ordinele date de generalul Iulian Vlad. Unii au făcut-o de frică, pentru a îndepărta grupuri de demonstranţi, alţii din dorinţa individuală de a împiedica revolta, alţii pentru că au considerat că generalul Iulian Vlad a trădat. Au fost şi angajaţi ai M.I. care au avut dificultăţi de înţelegere a ordinului. Aceştia nu aveau suficiente informaţii despre situaţia de

ansamblu din Europa de Est şi din România. La Timişoara, revoluţionarii care au pătruns în mod organizat în sediul Securităţii, au inventariat armamentul. Ei au declarat că nu lipsea nici o armă. Cu toate acestea, comandantul unităţii a fost condamnat la 20 de ani închisoare. La Sibiu, oraş dintre cele mai afectate de revolta populară, diversiune şi împuşcări de persoane, comandantul garnizoanei, locotenent-colonelul Aurel Dragomir, a declarat că ofiţerii şi subofiţerii de Miliţie şi Securitate nu au acţionat împotriva populaţiei.[271] De altfel, este uşor de constatat că dacă forţele Ministerului de Interne (Securitate, Miliţie, Trupele de Securitate, U.S.L.A., Pompierii, Penitenciarele, unităţile de frontieră, alte unităţi) ar fi acţionat împotriva populaţiei şi a structurii organizate pentru preluarea puterii (F.S.N.), ar fi avut loc o baie de sânge, un măcel colosal. Chiar dacă revolta populară ar fi fost reprimată, hotărârea statelor care au intervenit în România de a-l înlătura pe Ceauşescu era fermă. Unii conducători importanţi ai Armatei, Securităţii, Miliţiei, şi-au dat seama că nu era posibilă salvarea regimului Ceauşescu.

Într-una dintre zilele fierbinţi din decembrie 1989, Ion Iliescu şi Petre Roman s-au deplasat la Ambasada sovietică, unde au ţinut o conferinţă de presă în sens legitimator. Intrând într-unul din sediile puterii sovietice, liderii politici ai loviturii de stat au dat un semnal cu vădite conotaţii ale faptului că acela era locul unde „emanaţii" trebuiau să-şi anunţe succesele şi perspectivele. Se consfinţea victoria K.G.B. împotriva Securităţii, care urma să fie lichidată instituţional. Pe cadavrul ei se vor constitui alte servicii de informaţii, care, în mileniul al treilea, vor fi înregimentate alături de S.U.A. şi N.A.T.O., în parte, împotriva Rusiei.

Hotărârea semnatarilor *Acordului din Malta* de înlăturare a dictatorului, iar apoi de acces occidental neîngrădit pe pieţele României şi a

celorlalte state din C.A.E.R., foste satelite ale U.R.S.S., era definitivă. Desigur că soluţia unei lovituri de stat dată sub acoperire era cea mai bună formulă, dar exista şi posibilitatea schimbării regimului prin invazie militară sovietică, soluţie de rezervă, agreată şi de Occident. La începutul anilor ’90, Strobe Talbot, devenit ulterior subsecretar de stat al S.U.A., a vorbit despre acordul Bush-Gorbaciov, pentru o intervenţie sovietică în România, împotriva lui Ceauşescu. După zece ani de la evenimentele din 1989, un om bine informat al României post-comuniste, directorul S.R.I., Virgil Măgureanu, a declarat într-o conferinţă de presă că „Rusia şi Statele Unite au avut o legătură explicită cu evenimentele desfăşurate în 1989 în toate ţările comuniste”.[272] Acelaşi lucru avea să-l declare şi „discretul” general pucist Victor Athanasie Stănculescu, în decembrie 2004, la televiziunea OTV, reluând ulterior tema.

Afirmaţia referitoare la prezenţa teroriştilor străini şi români, a mercenarilor în munţi, a faptului că Securitatea şi ceauşiştii nu cedează, avea o bătaie mai lungă. Încă din data de 19 decembrie 1989, ministrul adjunct de Externe al Ungariei, Istvan Oesz, vorbind despre situaţia din România a spus: „Actele formale, protestele verbale, au devenit insuficiente”.[273] Deci, rezulta necesitatea unei intervenţii armate, prevăzută şi de Tratatul de la Varşovia, în cazul în care ar fi existat o situaţie specială. În 22 decembrie 1989, un general sovietic s-a adresat comandantului garnizoanei Iaşi, cerându-i să facă un culoar de trecere pentru unităţi militare sovietice care să se îndrepte spre Bucureşti, cu scopul declarat de a apăra revoluţia română. Acest fapt a fost confirmat public, inclusiv la Televiziune şi de preşedintele Asociaţiei „22 Decembrie” din Iaşi, profesor, implicat în evenimentele din acel oraş. Nu existau încă suficiente pretexte pentru o acţiune făţişă, dar unii pregăteau o eventuală intervenţie militară.

Generalul Nicolae Militaru a dat ordin la Iaşi, Diviziei Mecanizate ca, în cazul în care spaţiul aerian românesc ar fi fost penetrat de elicoptere militare sovietice, ele să fie lăsate să-şi execute misiunile pe teritoriul României.[274] La Brăila, generalul Marin Pancea, deşi deţinea doar funcţia de comandant al Comisariatului Militar, a acţionat pentru dislocarea unor unităţi militare din calea unei posibile pătrunderi de trupe sovietice.[275] Emil Dumitrescu (zis „Cico") a acţionat şi el pentru degajarea de trupe româneşti a spaţiului unei eventuale deplasări ale Armatei Roşii pe teritoriul Moldovei, pe direcţia capitalei. Astfel, ni se pare că nu întâmplător, în data de 23 decembrie, după numirea lui Militaru ca ministru al Apărării, a apărut zvonul aberant conform căruia Armata nu mai dispune de muniţii, pentru că teroriştii au ocupat toate depozitele ţării. Nimeni din noua conducere a structurilor militare nu a infirmat acest zvon. La ora 14.00, Televiziunea Română „Liberă" a anunţat că a fost cerut ajutorul Uniunii Sovietice. Nu s-a precizat ce fel de ajutor. Tot pe 23 decembrie, ambasadorul U.R.S.S. a declarat că viaţa cetăţenilor sovietici din România este în pericol. Concomitent, programul „Vremia" al televiziunii sovietice prezenta situaţia din România ca fiind pe muchie de cuţit. George Bush şi Roland Dumas şi-au exprimat deschis acordul pentru o intervenţie militară sovietică în România.[276] Secretarul de stat al S.U.A. a declarat că guvernul de la Casa Albă este înclinat să adopte linia Franţei, respectiv aceea de încurajare a oricărei intervenţii a Pactului de la Varşovia în favoarea opoziţiei din România.[277] Generalul Guşă a declarat că existau informaţii despre mişcările de trupe, mobilizare, supraveghere aeriană, din ţările vecine sau „prietene". Informaţiile au venit chiar înainte de evenimente, în zilele de 17 şi 18 decembrie. Din acest motiv, generalul Guşă a

pregătit Armata pentru o intervenţie străină şi a considerat că locul ei nu era pe străzi, în dezordine, ordonând organizarea ei în interiorul unităţilor militare.[278] Această poziţie a lui Guşă lăsa, practic, întreaga răspundere a continuării represiunii în seama Ministerului de Interne, din conducerea căruia însă, doar unii comandanţi, în primul rând generalul Constantin Nuţă, erau decişi să execute ordinele comandantului suprem, dar acesta şi doi dintre locţiitorii săi fideli au fost scoşi din luptă. Toţi trei au fost asasinaţi. Intervenţia străină a avut loc doar prin trupele teroriste acoperite, fără să pătrundă şi unităţi regulate ale Armatei U.R.S.S. Cei care s-au opus şi au dejucat planul intervenţiei militare a U.R.S.S. au fost generalii Ştefan Guşă şi Iulian Vlad. Ei vor plăti pentru asta, cu eliminarea din joc, apoi unul a murit iradiat şi altul a luat drumul temniţei.

Arestarea generalului Vlad s-a făcut din mai multe interese. Se dorea învinovăţirea Securităţii de terorism şi genocid, justificându-se astfel punerea în aplicare a *Planului operativ pentru situaţii speciale*, dar în alt mod decât era el conceput.[279] Acest document strict secret prevedea acţiunile forţelor terorist-diversioniste ale României în cazurile unor invazii străine, în scopul de a le bloca accesul la putere. Se dorea şi ascunderea activităţilor teroriste străine, complice cu cele ale organizatorilor români ai loviturii de stat, ambele conducând la moartea majorităţii celor ucişi în timpul evenimentelor. Anterior arestării generalului Iulian Vlad, Silviu Brucan i-a cerut acestuia să se adreseze întregii Securităţi şi să-i ordone să înceteze focul şi să se predea Armatei. Generalul Vlad nu a dat acest ordin întrucât nu trăgeau forţele Securităţii. Pentru a-l convinge pe Iliescu să-l aresteze pe Iulian Vlad, Brucan a folosit şantajul, ameninţând cu retragerea din grupul F.S.N. („…Ioane, îmi iau pălăria şi plec”) Arestarea capilor naţionalişti ai Securităţii (Vlad,

Stamatoiu, Bucurescu, Vasile, Macri, Teodorescu şi alţii) făcea posibilă preluarea conducerii instituţiei de către spionii sovietici (Militaru, Logofătu, Măgureanu, Doicaru, Dinu, Pancea), alături de care se găseau şi persoane bănuite sau cunoscute a fi agenţi ai altor servicii: Gelu Voican Voiculescu (Israel), Corneliu Bogdan (S.U.A. şi Israel), Sergiu Celac (Marea Britanie şi Israel), Victor Stănculescu (Marea Britanie), Mihai Caraman (Franţa) şi alţii. Este sigur că reprezentanţii noii puteri care aveau cunoştinţă şi erau în legătură cu cei care controlau teroriştii sovietici şi români au fost îngrijoraţi de faptul că generalul Iulian Vlad a declarat, cu puţin timp înainte de a fi arestat, că el va identifica sursa teroristă şi o va deconspira. Prin această declaraţie el şi-a urgentat propria arestare, deşi este cert că, în interesul distrugerii Securităţii, care era un obiectiv străin în România, mai devreme sau mai târziu, comandantul instituţiei ar fi poposit în temniţă. De altfel, Ion Iliescu nu a fost deloc mulţumit de faptul că, în 22 decembrie 1989, generalul Iulian Vlad nu a participat la momentul preluării puterii, rămânând în sediul C.C. unde se ţeseau timide acţiuni de constituire a unor alte guverne. Este semnificativ că în momentul arestării lui Iulian Vlad, în curtea M.Ap.N., se afla maşina ambasadorului U.R.S.S. cu steguleţele montate. Generalul Vlad a fost arestat pe un coridor. Cel care l-a arestat a fost generalul Hortopan. Acesta, rudimentar, a dorit să-l şi percheziţioneze pe Vlad, care i-a recomandat să ordone unui soldat să facă percheziţia, aceasta fiind sub demnitatea unui general. Când generalul Iulian Vlad a fost scos în curte între baionete, pentru a fi urcat în T.A.B.-ul cu care a fost dus la închisoare, ministrul Militaru urmărea scena de la etajul unei clădiri alăturate (tot din incinta M.Ap.N.), împreună cu ambasadorul sovietic Evgheni Tiajelnikov, în timp ce un cameraman al

Ambasadei U.R.S.S. filma scena. Era momentul victoriei K.G.B. împotriva Securităţii, după o luptă de un sfert de veac, instituţie care îndrăznise să susţină politica de independenţă a României faţă de U.R.S.S. După arestarea generalului Vlad, generalul Doicaru, vechi spion sovietic, a fost numit, curând, şef al C.I.E., care va deveni serviciu autonom sub denumirea de Serviciul de Informaţii Externe. De îndată, el i-a ordonat generalului Ştefan Alexie, fost locţiitor al generalului Iulian Vlad, să convoace toţi comandanţii de unităţi din aparatul central al D.S.S., pentru a-i cunoaşte. Munca de decenii în folosul naţional românesc era livrată la cheie străinătăţii de către noua putere formată din trădătorii Armatei, Securităţii şi fostului Partid Comunist. Agenţii sovietici din Armată şi Securitate discutau problemele instituţionale direct cu preşedintele Ion Iliescu, făcând abstracţie de Petre Roman şi Gelu Voican Voiculescu, despre care aveau cunoştinţă că servesc alte servicii străine, respectiv pe cele ale Franţei şi Israel. De altfel, în general, ministrul Militaru lipsea mereu de la şedinţele de guvern.[280] În 30 decembrie 1989, Ion Iliescu a abrogat *Decretul 408/1985*, privind măsurile pentru apărarea secretului de stat, iar în 12 ianuarie 1990 au fost abrogate prevederi ale *Codului penal* şi ale *Codului de procedură penală* care se refereau la siguranţa naţională. Ele nu mai erau necesare. Spionii preluaseră conducerea statului şi umblau de zor prin toate sertarele importante ale ţării. Pe de altă parte, aceste măsuri au condus la penetrarea amplă şi a altor servicii de spionaj şi la proliferarea contrabandei, odată cu dezincriminarea trecerii frauduloase a frontierei.

Asupra cifrei celor omorâţi în evenimente planează încă suspiciuni. În cadrul luptei pentru putere, „emanaţii” doreau aducerea la conducerea Securităţii şi a lui Gelu Voican Voiculescu şi a lui Virgil Măgureanu, oameni de încredere, atât ai lui

Iliescu, cât şi ai altor lideri, fapt neagreat de generalul Militaru. În spatele celor care îi pregăteau lovitura de graţie generalului Vlad, se aştepta şi crearea condiţiilor pentru jefuirea uriaşelor sume de care dispunea Întreprinderea „Dunărea", a Securităţii, fapt care avea să se întâmple curând. Apoi, conspiratorii, care aveau dosare de spionaj în favoarea străinătăţii, ajunşi la conducerea ţării, doreau să se răzbune pentru că fuseseră deconspiraţi de Securitate, avuseseră domiciliu forţat şi supravegheat şi fuseseră mereu urmăriţi, sau întemniţaţi, ca generalul Ştefan Kostyal. Cel care l-a atacat primul pe generalul Vlad a fost Silviu Brucan. Trebuie remarcat că în întreaga perioadă cuprinsă între 22 decembrie (după amiaza) şi 31 decembrie 1989, cele mai multe şi mai controversate măsuri ale noii puteri din România au fost luate, inspirate sau impuse de către Silviu Brucan. În februarie 1990, generalul Guşă s-a adresat lui Silviu Brucan, afirmând printre altele: „De fapt, domnule Brucan, nu aţi spus adevărul nici în legătură cu generalul Vlad. Ştiţi foarte bine că n-a fost nici un Consiliu de Război care să-l judece. Aţi dorit să plătiţi nişte poliţe…De aceea vă întreb: cu ce drept şi în numele cui vă jucaţi cu acuzaţiile?"[281]

Când se dorea de către unii conspiratori intervenţia militară sovietică la vedere, situaţia părea gravă, dar în realitate nu era deloc. Teroriştii români şi străini acţionau în favoarea loviturii de stat şi a noii conduceri a României, Ceauşescu era în mâna călăilor săi, din dimineaţa de 22 decembrie, unii capi ai Securităţii trecuseră din prima clipă de partea noii puteri, iar grosul Securităţii executa disciplinat ordinele generalului Iulian Vlad de a se retrage în unităţi şi de a nu folosi armamentul din dotare. Generalul Victor Stănculescu a recunoscut că, în 22 decembrie, la ora 13.00, ţara era sub controlul Armatei. Ca urmare, tot ce s-a transmis poporului român prin

mass-media internă şi internaţională a fost manipulare prin minciună.

Uniunea Sovietică nu a dorit o intervenţie cu forţe terestre făcută la vedere, cel puţin din următoarele motive. În primul rând, în România se aflau numeroase forţe sovietice acoperite, care acţionau în legătură cu forţele speciale ale Armatei României şi existau indicii suficiente că proiectele vor fi îndeplinite fără a mai fi necesare şi alte acţiuni. În al doilea rând, în condiţiile în care şeful Marelui Stat Major nu era de acord cu această intervenţie, exista pericolul ca trupele sovietice să fie întâmpinate cu foc şi atacate de unităţi româneşti ai căror comandanţi să asculte ordinele lui Guşe. De asemenea, nu trebuie eliminat din calcul riscul unei opoziţii populare faţă de intrarea sovieticilor în ţară, opoziţie care ar fi putut deturna întreaga desfăşurare a evenimentelor în favoarea naţionaliştilor români sau chiar a lui Nicolae Ceauşescu. Poporul trebuia prostit încă o dată, cu teza emanaţilor revoluţiei, pentru a nu-şi da seama că avea loc o lovitură de stat a K.G.B. şi G.R.U., în complicitate cu trădători din România.

Fenomenul terorist-diversionist a fost complicat şi amplificat de accederea la conducerea Armatei a generalului Nicolae Militaru. El a declanşat intenţionat o serie de acţiuni diversioniste, atrăgând în tot felul de curse forţe ale Ministerului de Interne, în special unităţi ale Trupelor de Securitate-Miliţie şi U.S.L.A. Scenariul a fost, de regulă, acelaşi. Forţele M.I. şi M.Ap.N. erau trimise pe rând, prin ordine separate, în aceleaşi locuri, atenţionate că acolo vor întâlni terorişti. Scopul era acela ca aceste forţe să se lupte între ele, ceea ce ar fi permis culpabilizarea Securităţii ca şi forţă teroristă şi ar fi scăzut mult pericolul ca forţele terorist-diversioniste sovietice şi ale Armatei Române să fie bănuite de acţiunile criminale pe care le-au întreprins.

După instalarea agenţilor sovietici la conducerea F.S.N., Armatei, Poliţiei şi serviciilor de informaţii, comando-urile sovietice nu s-au retras decât parţial din România. Ele au rămas în diverse locaţii, case conspirative, clădiri ale unor reprezentanţe sovietice în România, unităţi militare etc. Prezenţa lor a fost semnalată în mod repetat conducerii ţării. În luna octombrie 1990, primul ministru Petre Roman, a adresat rugămintea U.R.S.S., prin intermediul ambasadorului său la Bucureşti, să-şi retragă toate comando-urile din România. Este probabil că pentru acest demers Petre Roman să fi fost încurajat de reprezentanţi ai Franţei. Agenţii acoperiţi sovietici au fost retraşi, în majoritate, în perioada imediat următoare. Informarea oficială care a stat la baza cererii lui Petre Roman a fost un raport al generalului Mihai Caraman, fost director al S.I.E., numit după împuşcarea lui Doicaru.[282] Iniţial, când a recunoscut acest lucru, Petre Roman a vorbit despre 30.000 de agenţi sovietici. Ulterior, tot el, a vorbit despre 20.000. Astăzi, există indicii că agenţii sovietici au executat şi alte misiuni pe teritoriul României. Au acţionat şi la Bucureşti, în 12 ianuarie 1990, la Târgu-Mureş, în 19 martie 1990, în Piaţa Universităţii (aprilie-mai 1990) şi cu ocazia mineriadelor. Cercetările din anii viitori vor putea să clarifice şi acest aspect al istoriei post-comuniste a României. De asemenea, în perioada cât teroriştii sovietici s-au aflat pe teritoriul României, au fost omorâţi numeroşi martori incomozi ai loviturii de stat sau martori accidentali. Nu dorim să afirmăm prin aceasta că cei care au dorit înlăturarea unor martori incomozi nu ar fi putut să o realizeze şi fără sprijinul acestor teroriști.

La Sibiu, lt.-col. Aurel Dragomir, comandant al Garnizoanei şi al Şcolii Militare de Ofiţeri de Infanterie „Nicolae Bălcescu”, a executat ordinele superiorilor săi, pe care i-a menajat în cursul

proceselor în care a compărut ca şi martor[283] şi în cursul instrumentării de către echipa generalului magistrat Dan Voinea şi a echipei sale, a dosarului „revoluţiei" române. În prima fază, pentru reuşita diversiunilor din acest oraş, care au făcut, pentru un timp, credibil clişeul conform căruia Securitatea şi Miliţia au atacat Armata, pentru că a incendiat şi bombardat cu artileria clădirile Miliţiei şi Securităţii, pentru că a atras în cursă, la cimitirul municipal, militari ai Trupelor de Securitate-Miliţie etc., el a fost avansat la excepţional la gradul de colonel. De altfel, când au început evenimentele, în 17 decembrie, cu ocazia teleconferinţei lui Ceauşescu cu organele din teritoriu, privitoare la introducerea stării de necesitate, el a declarat că: „Acum joc o carte mare".[284] Într-o primă fază, „cartea mare" a proiectat-o în folosul regimului ceauşist. În dimineaţa de 21 decembrie 1989, a ţinut o cuvântare militarilor, pe platoul din incinta U.M. 01512, în care a afirmat: „Momentul istoric ne cere să tragem în popor!"[285] După 22 decembrie 1989, „cartea mare" s-a jucat împotriva vecinilor din Ministerul de Interne şi a clădirilor din oraş. Militarii din subordinea sa au ucis un număr important de oameni, au provocat accidente în urma cărora au fost ucişi inclusiv angajaţi ai Ministerului Apărării Naţionale şi au provocat pierderi materiale imense (clădiri din oraş au fost distruse, unele până în temelii, iar pagubele din sediile Ministerului de Interne au fost enorme). Aflat sub mare presiune psihologică, datorită morţii a aproximativ 60 civili din Sibiu şi a 30 de militari, dintre care 25 de angajaţi ai M.I., a tratamentului inuman, cu urmări mortale în unele cazuri, aplicat unui număr de aproximativ 500 cadre din Miliţie şi Securitate, ca şi a unor civili, datorită pagubelor materiale imense produse de subordonaţii săi, care au mitraliat şi incendiat o mulţime de clădiri din oraş, Aurel Dragomir a fost

retrogradat la gradul de locotenent-colonel, dar a primit protecţie din partea Ministerului Apărării Naţionale, unde a fost păstrat în serviciu.[286] În timpul evenimentelor, cel care a dat ordin să se continue măcelul la Sibiu, împotriva ordinelor date de generalul Ştefan Guşă, a fost generalul Victor Athanasie Stănculescu, care era ţinut permanent la curent cu desfăşurarea evenimentelor. Ordinul dat de Stănculescu la Sibiu venea în contradicţie cu ordinele generale pe care el le dăduse în restul ţării, respectiv acela de a nu se folosi armamentul. El a instigat la omor deosebit de grav militarii din M.Ap.N., îndemnându-i să tragă în Ministerul de Interne.[287] Dragomir şi alţi factori militari de la vârful Garnizoanei Sibiu, nu vor să recunoască acest lucru, dar probele de la dosarul cauzei sunt zdrobitoare. Şi în alte oraşe, cadrele militare care au acţionat greşit au fost protejate în faţa celor care le cereau socoteală. În acest fel, opinia publică a conştientizat complicitatea noii puteri cu autorii crimelor şi distrugerilor materiale din decembrie 1989.

Una dintre cele mai flagrante acţiuni diversioniste, distructive, din decembrie ’89, a fost capcana întinsă de generalul Nicolae Militaru unor comandanţi din U.S.L.A. şi încercarea de distrugere completă a unităţii. Unitatea Specială de Luptă Antiteroristă a fost una dintre unităţile militare de elită ale României. Ea le depăşea pe toate celelalte, inclusiv pe cele ale D.I.A., prin profesionalismul militarilor şi capacitatea lor de a acţiona în situaţii cu totul deosebite. Am putea spune că se găsea la un înalt nivel mondial.[288] Servicii de informaţii străine au dorit distrugerea unităţii, astfel că, în decembrie 1989, s-a încercat scoaterea ei ca ţap ispăşitor pentru acţiuni împotriva poporului român.[289] În 23 decembrie, generalul Nicolae Militaru a dispus ca în dispozitivul de apărare al Ministerului Apărării

Naţionale să fie adusă o grupă operativă a U.S.L.A. Măsura nu se justifica. Ministerul era obiectivul cel mai bine păzit din capitală, de unităţi ale Armatei, care aveau tancuri, mitraliere şi artilerie, ca şi un mare număr de soldaţi, iar situaţia era sub controlul noilor comandanţi ai Armatei. Era cea mai mare desfăşurare de forţe din istoria capitalei. Mai mult, intrarea în dispozitivul militar a unei grupe operative din afara lui putea produce doar încurcături. S-a dovedit că grupa operativă U.S.L.A., cu cele trei A.B.I.-uri ale sale, nu a fost chemată să apere M.Ap.N.-ul, ci ca să fie distrusă. Generalul Militaru l-a întrebat pe comandantul U.S.L.A., colonelul Gheorghe Ardeleanu, dacă mai are autoritate în faţa subalternilor. Alături de Militaru, la masa ministrului Apărării, şedea şi asista Ion Iliescu. La răspunsul afirmativ al lui Ardeleanu, Militaru i-a cerut să trimită cele trei A.B.I.-uri, precizând că în echipaje să fie incluşi neapărat ofiţerul Gheorghe Trosca. Ardeleanu a obiectat, arătând că, întrucât el este plecat din unitate, la sediul M.Ap.N., Trosca trebuie să rămână la comandă, fiind primul său locţiitor. Militaru a insistat să vină Trosca, cu încălcarea regulamentului. În timpul în care generalul Militaru a fost comandantul Armatei I-a, Trosca şi Cotună fuseseră ofiţeri de contrainformaţii în cadrul acelei armate şi lucraseră direct la deconspirarea generalului Militaru ca agent al serviciilor de informaţii militare sovietice, urmărit de Securitate în cadrul dosarelor „Corbii”-1 şi „Corbii”-2. Dacă cei doi ofiţeri rămâneau în viaţă, ca şi fostul lor şef de la vremea respectivă, generalul Constantin Nuţă, exista pericolul ca ei să arate opiniei publice că generalul Militaru nu este un luptător pentru binele României, ci un spion străin, un trădător.[290] Colonelul Trosca a avut unele suspiciuni la adresa comandantului Ardeleanu. Înainte de a pleca cu A.B.I.-ul spre sediul M.Ap.N., Trosca le-a cerut

subordonaţilor săi ca, dacă va fi ucis, ei să-i împuşte pe Ardeleanu şi pe unul dintre locţiitorii acestuia, locotenent-colonelul Ion Bliort. Este cert că asupra loialităţii comandantului Ardeleanu planau suspiciuni. Şi acestea ar putea fi o cauză a morţii sale, ulterior evenimentelor.[291] Colonelul Ardeleanu l-a însoţit permanent pe generalul Militaru, ceea ce, la experienţa sa informativă, a făcut ca el să „citească" acţiunile acestui general-agent sovietic. Este posibil ca şi acest lucru să fie o altă cauză care să fi contribuit la moartea sa surprinzătoare. În drum spre M.Ap.N., unul dintre A.B.I.-uri s-a defectat şi echipajul lui s-a salvat în acest fel, de măcelul care a urmat. Celelalte două blindate uşoare au ajuns în faţa ministerului. Unităţilor M.Ap.N. din sistemul de apărare al clădirii li s-a spus că A.B.I.-urile au la bord terorişti care intenţionează să atace clădirea ministerului, unde se afla şi noua conducere a ţării. A.B.I.-urile au fost atacate, au fost mitraliate şi echipajele ucise. Trosca şi Cotună au murit. Când s-a raportat că există supravieţuitori, Militaru a dat ordinul: „Lichidaţi-i!" Corpurile militarilor U.S.L.A. au fost lăsate în stradă zile întregi şi batjocorite de trecătorii care îi credeau terorişti. Unii au urinat pe cadavre, alţii le-au scos ochii sau le-au scuipat. Trupul lui Ion Muicaru, după ce a fost călcat de şenilele unui tanc, a fost tăiat în trei, capul şi picioarele despărţite de trup. Capul a fost aşezat pe un T.A.B. şi i s-a pus o ţigară în gură. Pe corpurile şi capetele celor asasinaţi s-a scris cuvântul „terorist". Colonelul Ardeleanu s-a adresat plângând generalului Militaru întrebând: „Ce aţi făcut tovarăşe general, mi-aţi omorât oamenii?" Cu cinismul care i-a caracterizat acţiunile din 1989, generalul Militaru a spus: „Ce să-i faci colonele, aşa e la război."[292] Ulterior acestui moment dramatic, Militaru i-a cerut colonelului Ardeleanu să dea o declaraţie conform căreia Trosca ar fi atacat M.Ap.N.-ul pentru a

ucide noua conducere a ţării. Nimeni nu a fost încă judecat pentru aceste fapte. Ulterior, militarii de la U.S.L.A. ucişi au fost declaraţi eroi.

Unul dintre cei care l-au secondat pe generalul Militaru în acţiunile diversioniste antiromâneşti a fost generalul Gheorghe Logofătu. Deşi era comandantul Academiei Militare, el a preluat şi controlul asupra Securităţii din România, care fusese trecută în subordinea Armatei, chiar dacă nu până în resorturile ei adânci, în după amiaza de 22 decembrie 1989. În zilele următoare, când se derula fenomenul terorist, a ameninţat cu plutonul de execuţie o serie de ofiţeri din Academia Militară, care intenţionau să constituie o grupă de cercetaşi care să-i anihileze şi să-i captureze pe teroriştii care creau diversiune în zona aceea.[293]

La Televiziunea Română „Liberă", Silviu Brucan, adevăratul şef al diversiunii din România, a declarat că în crimele săvârşite împotriva populaţiei României au fost implicate „unităţi speciale de comando" ale Securităţii. Mai târziu, în martie 1998, acelaşi Silviu Brucan (Saul Brukner), mereu în slujba celor care au îngenuncheat România, după al doilea război mondial, a declarat că, în decembrie '89, U.S.L.A. a trimis la Sibiu 200 de luptători. Din cercetările de până acum s-a dovedit că U.S.L.A. nu a trimis nici un luptător, teroriştii-diversionişti din Sibiu fiind alţii, sovietici şi români, ultimii aparţinând unor unităţi de cercetare-diversiune M.Ap.N. de la Buzău. În legătură cu diversiunea organizată de generalul Militaru împotriva uslaşilor comandaţi de Trosca şi Cotună, ziarul „România Liberă", devenit şi el peste noapte liber şi independent, a publicat articolul *Nimicirea gorilelor mercenare*, în care un anume Victor Dinu scria următoarele aberaţii: „Lupte de un dramatism fără seamăn s-au dat în împrejurimile Ministerului Apărării Naţionale. Târziu, după miezul nopţii de 23 spre 24 decembrie, două tanchete tip A.B.I., care nu sunt

în dotarea forţelor noastre armate, au încercat să pătrundă prin forţă în clădire folosind ca acoperire tricolorul. Bravii şi eroicii noştri soldaţi aflaţi la datorie le-au nimicit, pur şi simplu cu focuri de tunuri. Şapte mercenari, angajaţi în slujba tiranului, au fost lichidaţi pe loc. Trei dintre ei au reuşit pe moment să fugă, sperând într-un miracol al scăpării. Zadarnic. Una dintre gorile s-a căţărat pe scările primului bloc de locuinţe întâlnit, trăgând cu disperare în tot ce întâlnea în cale. A fost repede reperată şi anihilată. Celelalte bestii cu chip de om au fost prinse după câteva ore în urma unor lupte crâncene. Aceasta va fi soarta tuturor mercenarilor. Episodul s-a încheiat fără nici o victimă în rândul ostaşilor şi al locatarilor blocului. Bravo, militari ai Armatei Române!”[294] U.S.L.A. a intervenit foarte rar în acţiunile de reprimare din România. Atribuţiile sale erau exclusiv antiteroriste şi nu erau legate de activitatea de reprimare a unor mişcări populare.[295]

La Constanţa, colonelul M.Ap.N. Ştefan Şerb, în fruntea unui grup de ofiţeri, a luat în subordine punctele vitale ale sistemului de telecomunicaţii de la nivelul oraşului şi a tăiat cablurile Ministerului de Interne, Departamentului Securităţii Statului şi NAVROM. Concomitent acest grup a colportat zvonuri care anunţau ca fiind în curs de desfăşurare, sau iminente, acţiuni de desantări aeriene, maritime, atacuri cu elicoptere etc.[296]

Unele concluzii privitoare la acţiunile terorist-diversioniste din România s-au tras şi în cadrul Comisiei senatoriale de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989. Cu ocazia audierilor colonelului Goran, fost şef al Securităţii Bucureşti, senatorul Sergiu Nicolaescu, el însuşi membru al grupului complotist, dar, probabil, insuficient informat, la timpul potrivit, despre toate acţiunile terorist-diversioniste, a tras o serie de concluzii, bazându-se şi pe alte audieri. Astfel, el a conchis că au existat structuri diversioniste, pregătite din

timp pentru acţiune în caz de ocupaţie militară străină. Aceste structuri însă, au intrat în cooperare cu forţele acoperite sovietice infiltrate în România şi au acţionat în comun pentru răsturnarea lui Ceauşescu şi au sprijinit ajungerea la putere a grupării politice pregătită din timp. Fiind vorba de o intervenţie militară străină, legea prevedea că instituţia care trebuia să o identifice, să o oprească şi să o anihileze era, în primul rând, Armata. Şeful D.I.A., viceamiralul Ştefan Dinu, fusese înştiinţat în octombrie 1989 de către omologul său iugoslav, generalul Goergio Iovici, că va avea loc o intervenţie neconvenţională, de mare amplitudine, în România. Milea a ştiut aceste lucruri, dar, în acord cu Ceauşescu, a decis să reprime revolta şi să se opună intervenţiei străine. Viceamiralul Dinu a plecat în concediu în ziua de 9 decembrie 1989, ziua în care au început să pătrundă masiv forţele acoperite sovietice. El i-a declarat lui Milea că nu este nici un pericol de invazie străină.[297] În acest stadiu al cercetărilor nu am evaluat cât de corecte şi de complete au fost informările pe care vice-amiralul Dinu i le făcea generalului Milea. Este cert că forţele D.I.A. au acţionat diferit faţă de ordinele ministrului Milea.

Forţele terorist-diversioniste acoperite sovietice au beneficiat pe teritoriul României de informaţii de la instituţii militaro-informative, au beneficiat de călăuze şi de case conspirative. Acţiunea lor a escaladat după ce conducerea Armatei a fost preluată de generalii Stănculescu şi Militaru, care s-au pus în slujba forţelor străine, împreună cu un grup consistent dintre subordonaţii lor.

Pe teritoriul României au pătruns şi forţe speciale de comando ale Franţei. Ele au fost mai întâi încartiruite în Ungaria, în apropierea punctului de trecere a frontierei de la Borş, unde au primit informaţiile necesare, privitoare la situaţia din România. Sergiu Nicolaescu a purtat discuţii cu Ambasada Franţei privitoare la

implicarea acestei unităţi franceze de comando în evenimentele din România.[298]

În noaptea de 23-24 decembrie, când grupul Militaru-Iliescu-Brucan încercau să convingă factorii militari şi opinia publică de necesitatea unui ajutor sovietic „împotriva teroriştilor", fostul ambasador Corneliu Bogdan, agent în slujba C.I.A., revenit în România în chiar ziua de 22 decembrie, cu scopul declarat de a executa unele misiuni, a oferit Unităţii Speciale de Luptă Antiteroristă, în numele Ambasadei S.U.A., aparate de ochire pe timp de noapte şi arme sofisticate, armament perfecţionat pentru trageri pe timp de noapte şi pentru lupta antiteroristă.[299] Desigur că această ofertă, ca şi orice fel de tentativă a Securităţii de a se implica în neutralizarea teroriştilor îngrijora atât pe sovietici, cât şi pe capii Armatei române.

După 10-12 zile de obsesie totală, „epoca teroriştilor-securişti" a cunoscut o curbă descendentă, după intervenţia generalului Vasile Ionel, ajuns şeful Marelui Stat Major al Armatei Române, care a făcut declaraţii dezvinovăţitoare la adresa Securităţii. „Nu avem dreptul să-i considerăm terorişti pe cei din cadrul Securităţii. Cei mai mulţi dintre ei sunt devotaţi poporului", a declarat generalul. În acel moment, Securitatea ajunsese deja sub controlul agenturii Uniunii Sovietice şi nu mai era supusă oprobiului public, din contră, reîncepea să fie din ce în ce mai utilă, în folosul noii puteri. Se reconstituiau partidele politice şi începuse disputa pentru influenţă între tabăra filo-occidentală şi cea filo-sovietică din cadrul noilor structuri de putere. Cum între timp, Securitatea a ajuns cub controlul efectiv al Armatei, sub conducerea generalilor Nicolae Militaru şi Gheorghe Logofătu, a generalului Marin Pancea şi a vice-amiralului Ştefan Dinu[300], agenţi sovietici şi susţinători ai grupării pro-sovietice Iliescu, exista garanţia că ea va putea fi

direcţionată în conformitate cu interesele acestei grupări. Vasile Ionel va dezminţi toate zvonurile referitoare la prezenţa unor mercenari străini antirevoluţionari, sprijinitori ai declaratelor activităţi teroriste ale Securităţii. Noii lideri ai ţării aveau interesul să liniştească grosul aparatului Securităţii, în scopul de a o readuce la o activitate filo-sovietică, în orice caz de a o abate de la linia de sprijinire a politicii naţionale, identificată, în acel moment şi după aceea, până astăzi, în mod fals, cu imaginea demonizată a lui Ceauşescu. După ce le arătaseră securiştilor „pisica" pericolului de a fi distruşi complet („mina vă aşteaptă"), li s-a oferit şansa de a munci în continuare în folosul noii puteri, sub comandă M.Ap.N.

De cum a ajuns ministru al Apărării, generalul Militaru a reactivat un număr de aproape 50 de ofiţeri superiori în rezervă, majoritatea generali şi a trimis un număr de 11 ofiţeri superiori la „perfecţionare" în Uniunea Sovietică, după modelul anilor 1945-1960. Ulterior, la începutul anului 1990, unii ofiţeri din Marele Stat Major s-au revoltat împotriva acestor măsuri luate de generalul Militaru şi au cerut scoaterea din Armată a ofiţerilor reactivaţi şi chiar înlocuirea ministrului. Aceşti ofiţeri revoltaţi au fost reprimaţi cu brutalitate. În zilele de 6-7 ianuarie 1990, ministrul Militaru a chemat la Bucureşti nişte subunităţi de paraşutişti de la Buzău, cu intenţia explicită de a-i lichida pe ofiţerii revoltaţi. Aceeaşi conducere a Armatei a dorit desfiinţarea unităţii antiteroriste (U.S.L.A.), structură importantă a serviciilor de informaţii.[301] Atât militarii din M.St.M. care s-au revoltat, cât şi angajaţii U.S.L.A., erau cadre militare educate în perioada în care respectul faţă de patriotism şi independenţa naţională era prioritar, ori măsurile generalului trădător Militaru, de subordonare a Armatei şi serviciilor de informaţii faţă de

U.R.S.S., erau vizibile cu ochiul liber din interiorul structurilor. Crimele ordonate de Militaru au fost evidente, iar preşedintele Ion Iliescu şi serviciile de informaţii şi Justiţia militară, aservite preşedintelui, nu i-au cerut niciodată să dea socoteală, până la moartea lui, survenită în 1996, în condiţii incomplet elucidate. Încă din decembrie 1989, numeroşi lideri ai Securităţii au fost întemniţaţi sau daţi afară. Cadrele din Direcţia a IV-a de Contrainformaţii Militare a Securităţii, majoritatea selectate preferenţial, după criterii de ataşament patriotic, au fost date afară din instituţie, o parte dintre ele fără a mai fi reîncadrate în noile diverse structuri informative ale ţării, marginalizate, iar unele chiar lăsate fără pensii. Era preţul plătit de numeroşi anonimi pentru ataşamentul faţă de ţară şi educaţia de a nu trăda şi a nu sluji stăpâni străini. În decembrie 1989, serviciile străine, împreună cu puciştii din Armata României au înfrânt Securitatea, ca şi serviciu secret al statului român. După anul 1997, după venirea Convenţiei Democratice la putere, după ce Federaţia Rusă îşi modificase substanţial modul de promovare a intereselor în estul Europei, prin presiuni politice puternice, guvernul S.U.A. a determinat înlocuirea conducătorilor Armatei, cu generali pe care i-au recrutat din rândul unui mare număr de ofiţeri superiori care s-au perindat continuu peste Ocean. Pe unii dintre ei, serviciile americane i-au recrutat, declanşând apoi întreaga campanie de înlocuire a cadrelor ridicate în timpul regimului ceauşist cu elemente noi. În serviciile de informaţii, s-au produs multe schimbări, fiind promovate noi cadre, multe lipsite de profesionalism, unele aduse direct din viaţa civilă, fără nici un orizont de cunoaştere a domeniului informativ şi needucate în spiritul patriotic, care a ajuns să fie considerat dăunător eforturilor de supunere a popoarelor, desfăşurate în spatele fenomenului de globalizare.[302] Cu asemenea

„parteneri”, desigur, piaţa informativă a României a putut fi acaparată cu uşurinţă, din aproape în aproape, până la controlul americano-vest-european total asupra serviciilor de informaţii, una dintre condiţiile de acceptare a aderării României la N.A.T.O., aderare care condiţiona, la rândul ei, aderarea României la U.E.[303] O caracteristică a conducerii structurilor militaro-informative şi de ordine publică din România post-comunistă a fost aceea de a promova cadre din Armată în conducerea S.R.I., S.P.P., M.I., S.I.E., Procuratură, D.N.A. Armata a devenit astfel o cupolă pentru întregul sistem de Apărare, Siguranţă Naţională şi Ordine Publică. Rivalităţile dintre structurile acestui sistem au continuat şi continuă să se manifeste şi astăzi, uneori acut, încurajate de factorul politic.

221 Trebuie menţionat faptul că după 22 decembrie 1989, când agentura sovietică a preluat controlul asupra României, dinspre Moscova nu s-au făcut presiuni asupra pieţelor interne şi externe de desfacere ale României şi nici nu s-a acţionat în sensul lichidării economiei ţării. Toate aceste presiuni s-au făcut din Occident.

222 Daniela Veronica Guşă de Drăgan, *op. cit.,* p. 24-25.

223 Odată cu Postelnicu şi Dincă fusese arestat şi generalul Marin Neagoe. Cei trei au fost filmaţi de operatorii din sediul C.C. al P.C.R. Generalul Neagoe a făcut atunci semnul victoriei, cu două degete de la mână. Semnificaţia gestului său nu a fost percepută de opinia publică, la timpul potrivit. Acest semn era expresia participării sale şi a instituţiei sale la înlăturarea lui Ceauşescu şi, posibil, a împiedicării plecării sale în S.U.A.

224 Teodor Filip, *op. cit.*, p. 148.

225 Daniela Veronica Guşă de Drăgan, *op. cit.*, p. 109.

226 Pentru aceste fapte, generalul Stănculescu nu a dat socoteală în faţa justiţiei. Condamnarea sa pentru ordinele date la Timişoara este una politică, discutabilă din punct de vedere juridic şi, după părerea autorului acestor rânduri, mai puţin gravă decât faptele de trădare săvârşite de Stănculescu la Bucureşti, înainte şi după arestarea lui Nicolae Ceauşescu.

227 Peter Siani-Davies, *op. cit.,* p. 267.

228 În Arhiva M.Ap.N. se află un document cu următorul conţinut: „În ziua de 23 decembrie 1989, în jurul prânzului, din cabinetul ministrului Apărării Naţionale, în prezenţa unor reprezentanţi ai conducerii F.S.N. se tatonează poziţia Armatei sovietice. În acest scop, gen. lt. Nicolae Eftimescu s-a adresat telefonic şefului Marelui Stat-Major al Forţelor Armate ale U.R.S.S. întrebându-l dacă s-ar putea conta pe un ajutor militar sovietic împotriva teroriştilor. Generalul de armată Moiseev a răspuns că o asemenea problemă poate fi discutată între cele două guverne, român şi sovietic. În aceeaşi zi, la înapoierea gen. maior Ştefan Guşă de la sediul fostului Comitet Central al P.C.R., acesta a avut o convorbire telefonică directă cu gen. de armată Moiseev, căruia i-a comunicat că, în calitate de şef al Marelui Stat-Major al Armatei Române nu a solicitat şi nu va solicita ajutor militar sovietic.”

229 În anul 2005, Virgil Măgureanu declara despre Sergiu Celac că face parte dintr-un grup de la Washington intitulat „Grupul”. Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 41.

230 Vezi şi Daniela Veronica Guşă de Drăgan, *op. cit.*, pp. 27, 28, 62 şi 63.

231 Alex Mihai Stoenescu, *Din culisele luptei pentru putere 1989-1990. Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2006, p. 207.

232 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989” – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 627.

233 Constantin Nuţă (1929-1989) s-a născut în comuna Brăneşti (Ilfov). A fost croitor. A intrat în armată şi a urmat Şcoala Militară de Artilerie din Sibiu, devenind locotenent. A fost selecţionat pentru Academia Militară, unde, după absolvire, a devenit lector. În 1963 a fost transferat în Departamentul Securităţii Statului, în Direcţia IV-a de Contrainformaţii Militare, al cărei şef a ajuns în anul 1977. Ulterior, a fost numit şef al Inspectoratului General al Miliţiei, funcţie pe care a deţinut-o până la sfârşitul său năpraznic.

234 Nicolae Militaru a fost absolvent al Academiei Militare „Voroşilov“ din U.R.S.S., unde a fost recrutat ca agent. Activitatea sa în slujba U.R.S.S. a fost minuţios verificată de contrainformaţiile

militare româneşti, care au stabilit că lucra pentru G.R.U., având ca ofiţer de legătură pe un oarecare ofiţer sovietic Jelev. În timpul loviturii de stat din decembrie ’89, a fost permanent îndrumat de Ambasada U.R.S.S. din Bucureşti. Din ordinul lui s-au distribuit arme civililor în Bucureşti, în Piaţa Palatului. După preluarea controlului asupra Securităţii, a distrus documente privitoare la acţiunile de spionaj în favoarea Uniunii Sovietice. A destabilizat Armata, încercând să o aservească noii puteri, reactivând generali şi ofiţeri superiori din rezervă, unii dintre ei cunoscuţi ca agenţi sovietici şi avansând nemeritat în grad o mulţime de cadre. A destabilizat Securitatea infiltrând-o cu tot felul de ofiţeri M.Ap.N., numiţi şi în funcţii de comandă, care erau total nepregătiţi pentru această muncă şi care nu au slujit-o cu devotament. Vezi şi Constantin Vasile, *Noi am fost terorişti?!*, Sibiu, Editura Sibguard, 1995, p. 263. Ofiţerii din Armată aveau cunoştinţă de faptul că se făcea vinovat de crime împotriva unor ofiţeri români de elită. Vezi şi Daniela Veronica Guşă de Drăgan, *op. cit.*, p. 32.

235 La activitatea lui Marin Pancea de agent sovietic, s-a referit şi senatorul Şerban Săndulescu, din Comisia de Apărare a Senatului României şi alţi numeroşi lucrători în domeniul informaţiilor. Vezi şi Radu Tinu, la Televiziunea „Antena I“, în 13 decembrie 1999.

236 Generalul Ştefan Kostyal a fost spion sovietic, dovedit şi arestat. Imediat au intervenit pentru el consulul Uniunii Sovietice la Bucureşti şi fosta sa soţie, de care divorţase demult, de naţionalitate rusă, femeie cu multe relaţii în cercurile sovietice din România şi din U.R.S.S.

237 Poreclit „Cico“, Emil Dumitrescu a absolvit cursurile Academiei Militare în U.R.S.S. Prin ordinele pe care le-a dat a provocat pierderi de vieţi omeneşti şi pagube materiale. Împreună cu alţi agenţi sovietici a încercat să evacueze Armata română din Moldova, pentru a lăsa cale liberă trupelor sovietice, în cazul în care trebuia aplicată varianta invaziei României, discutată la nivel înalt între S.U.A. şi U.R.S.S. Vezi şi Constantin Vasile, *op. cit.*, p. 265.

238 În prima sa fază, dosarul a fost instrumentat de procurorul sibian Ioan Santai.

239 Despre generalul Nicolae Doicaru s-a spus că ar fi fost în tinereţe şef de cuib legionar. După venirea comuniştilor la putere, s-a pus în slujba lor şi a intrat în Securitate. În anul 1952 a ajuns şeful

Securităţii din Constanţa. Era deja maior. În această calitate, a răspuns de lagărul de muncă forţată Canal Dunăre - Marea Neagră. La propunerea lui Pantelei Bodnarenko (Pantiuşa), a fost numit director adjunct al D.I.E. În urma unui raport al lui Vasile Patilineţ, secretar al C.C. al P.C.R. răspunzător de Securitate, care propunea scoaterea sa din munca de răspundere, în mod ciudat, Ceauşescu l-a promovat adjunct al ministrului de Interne. Ulterior a devenit consilier al lui Ceauşescu. Deşi Securitatea l-a suspectat din anii ’70 de a fi fost agent sovietic, nu s-au putut lua măsuri împotriva lui, el fiind în graţiile cuplului dictatorial. După dezertarea generalului Pacepa (iulie 1978), el a fost destituit şi degradat la soldat. În finalul regimului comunist, a intrat în grupul conspiratorilor anticeauşişti. După 22 decembrie 1989, a devenit prim-consilier al lui Gelu Voican Voiculescu, vice-prim-ministru al Guvernului, care răspundea de problemele securităţii naţionale, iar la începutul anului 1990 a devenit primul director al S.I.E. A fost împuşcat la o vânătore, la 1 martie 1990, în certificatul de deces fiind menţionată ca şi cauză a morţii sinuciderea. Toţi participanţii la vânătoare de păsări foloseau arme cu alice, iar Doicaru a fost împuşcat cu o armă cu glonţ.

240 În calitate de şef al Direcţiei a II-a a D.S.S., generalul Emil Macri a instrumentat dosarul activităţii (apreciată de unii ca fiind criminală) a lui Nicolae Militaru (Lepădat), care s-a făcut vinovat de explozia de la Combinatul Petrochimic Teleajen, în urma căreia au fost omorâte 25 de persoane, iar fosta conducere, formată din 5 persoane, a fost condamnată la pedepse între 2 şi 8 ani închisoare. Gheorghe Raţiu, *op. cit.*, p. 125.

241 Moartea s-a produs prin împuşcare, cu două zile înainte de plecarea la post, ca ataşat militar al României în străinătate, unde nu s-ar fi mai găsit sub control şi exista pericolul ca el să divulge foarte importantele secrete legate de moartea lui Ceauşescu. S-a spus că ar fi avut un psihic labil, oscilant.

242 Încă din anii ’60, K.G.B.-ul a introdus o metodă eficientă pentru asasinare. Folosirea unui pistol cu aer comprimat care în loc de gloanţe folosea ca muniţie fiole de acid ceanhidric, care trase în zona feţei celui vizat, îi provoca moartea instantanee. Autopsiile indicau fără excepţie simptoamele infarctului. De asemenea, au fost folosite şi alte arme tăcute, cum ar fi şi un stilou care, îndreptat înspre faţa victimei, printr-o obişnuită culisare a agăţătorii, împroşca un gaz care provoca moartea, iar la autopsie se constatau

simptomele infarctului. Toate serviciile secrete ale Marilor Puteri şi altor state dispun de posibilitatea de a lichida orice persoană, păstrând aparenţa unei morţi naturale. În majoritatea statelor lumii, serviciile secrete au compartimente foarte secrete care se ocupă exclusiv de intervenţii murdare, dar necesare atingerii obiectivelor respectivului stat (sabotaje, şantaje, răpiri de persoane, asasinate). În România, în anul 1950, după modelul K.G.B.-ului, a fost creat Serviciul „K“, o unitate de contraspionaj şi culegere de informaţii în cadrul Direcţiei Penitenciarelor. Ea avea un număr mic de cadre. La început, unitatea a executat misiuni obişnuite în munca informativă, dar, ulterior, a primit sarcini de a lichida fizic unele persoane, înscenând sinucideri sau administrând otrăvuri care produceau morţi aparent naturale. În primăvara anului 1970, Serviciul „K“ a introdus în arsenalul său substanţe radioactive, care produceau forme galopante de cancer. Mai târziu, la parterul blocului situat peste drum de sediul central al Securităţii, s-a amenajat o cameră specială unde cei care trebuiau lichidaţi (români, turişti străini, diplomaţi, rezidenţi etc.) erau invitaţi pentru a da o declaraţie. Iradierea se producea în timp ce victima scria. O moarte suspectă, a survenit în urma unei vizite la Bucureşti, în septembrie 1993, a primarului oraşului Chişinău, Nicolae Costin. Atât el cât şi şoferul său, Tudor Cojocaru, s-au îmbolnăvit brusc de leucemie şi au murit. Cu o lună înaintea morţii, la un control medical riguros, nu s-a semnalat vreo urmă a acestei necruţătoare boli. Nicolae Costin a fost un înfocat adept al unirii Basarabiei cu România. În anul 1995, la o conferinţă de presă, purtătorul de cuvânt al Ministerului Justiţiei a declarat că există un serviciu secret intitulat „Serviciul operativ independent“, în cadrul Direcţiei Generale a Penitenciarelor, acolo unde funcţiona odinioară Serviciul „K“. Gheorghe Raţiu, *op. cit.*, pp. 116-120. Vezi şi Ion Mihai Pacepa, *Cartea neagră a Securităţii*, vol. II, Bucureşti, 1999, p. 112-113.

243 Generalul Ion Safta a fost şeful dispozitivului de apărare al sediului M.Ap.N., mort la începutul lui 1990. El i-a cunoscut pe toţi membrii „celulei de comandă” din sediul M.Ap.N., de unde au plecat toate informaţiile diversioniste, generatoare de victime. Împrejurările morţii generalului Safta nu au fost anchetate.

244 A fost asasinat prin împuşcare, la 21 mai 1991, în WC-ul din clădirea Universității din Chicago. Culianu a fost un critic foarte dur şi lucid al regimului politic neocomunist al lui Ion Iliescu. Considera că în decembrie 1989 a avut loc o lovitură de stat

pusă la cale în primul rând de K.G.B., care i-a sprijinit pe beneficiarii ei ulteriori, într-o vreme în care această afirmaţie era socotită foarte gravă.

245 Corneliu Bogdan a fost ambasador al României în S.U.A. Fiind evreu, Ceauşescu a sperat să întreţină şi cu ajutorul lui cunoscutele sale bune relaţii cu comunităţile evreieşti din America. În timpul misiunilor sale diplomatice, s-a instalat cu toată familia la Washington şi a rămas definitiv, fără aprobare, cerând azil politic. Pentru a obţine azil, a trebuit să coopereze cu statul american. Era o condiţie pentru un demnitar important dintr-o ţară comunistă. La începutul lui decembrie 1989, în mod curios, Corneliu Bogdan a renunţat la pensia mare pe care o primise şi s-a repatriat în România, fără a suporta nici o consecinţă pentru actul de părăsire ilegală a ţării şi cererea de azil politic în S.U.A. A venit cu un avion al Guvernului S.U.A. şi cu oferta de azil a Casei albe pentru familia Ceauşescu, ofertă pe care nu a prezentat-o noii puteri decât în ziua de 24 decembrie. În 22 decembrie, fostul translator al lui Ceauşescu pentru limbile engleză şi rusă, Sergiu Celac, schimbat din funcţie din cauza suspiciunilor de spionaj în favoarea Occidentului (în special a Marii Britanii), evreu şi el, a ajuns ministru de Externe al României. Corneliu Bogdan a fost numit secretar de stat la Externe. Tabăra filo-occidentală acaparase cu totul conducerea importantului minister. După numai câteva zile, deşi fusese sănătos, Corneliu Bogdan a murit. Diagnosticul cauză a morţii, consemnat în certificatul de deces a fost anevrism de aortă.

246 Radu Bălan a fost condamnat la 23 de ani de închisoare în dosarul „Timişoara“ şi a murit în închisoare de o curioasă boală de piele contractată în celulă.

247 Generalul Cerbu, şeful centralei Transmisiunilor M.Ap.N., a deţinut controlul asupra circulaţiei informaţiilor şi ordinelor. El este cel care a anunţat la TVR că „s-au întrerupt legăturile cu Securitatea…”. A ştiut cine şi ce ordine a transmis. Ca şi fiul său, tot ofiţer, Cerbu a murit de cancer galopant („moarte naturală”), curând după evenimente.

248 În calitatea sa de şef al tuturor transmisiunilor militare şi civile din România, generalul de securitate Stelian Pintilie, a cunoscut întreaga diversiune din România, cauzele şi obiectivele ei, ca şi persoanele care au desfăşurat-o.

249 Generalul Dumitru Puiu, comandantul Aeroportului Otopeni, a dispărut, pur şi simplu, pe 24 decembrie 1989, după ce a

anunţat la TVR că deţine filme cu masacrul de la Aeroportul Otopeni. A fost descoperit pe străzile Timişoarei, unde a fost internat la spitalul de psihiatrie. A murit în mod suspect la începutul anului 1990. Casetele dispărute ar fi făcut lumină încă de atunci asupra diversiunii de la aeroport, în urma căreia, într-o singură oră, au fost ucise circa 50 de persoane. De asemenea, cunoştea secrete ale diversiunii electronice din decembrie 1989, respectiv cine a desfăşurat-o şi scopul ei.

250 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 602.

251 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 613.

252 Neagu Cosma, *op. cit.*, p. 24 sq. Autorul arată că noii lideri ai României pot să fie bănuiţi de complicitate în mod evident. Generalul face legătura, logică după părerea noastră, cu măsura desfiinţării *Legii protecţiei patrimoniului cultural*, fără a fi înlocuită cu alta şi se întreabă dacă acest lucru a fost un mod de a-i recompensa pe cei care ne-au eliberat de comunism, permiţându-li-se să scoată din ţară ceea ce doreau. Oricum am privi lucrurile, a fost o măsură care a afectat grav nu numai patrimoniul cultural naţional, dar întreaga ţară.

253 Gheorghe Raţiu, *op. cit.,* p. 144. Intelectualul maghiar cu pricina a devenit, după 1990, deputat în Parlamentul României. Vezi şi Neagu Cosma, *op. cit.*, p. 26.

254 Viceamiralul (r) Ştefan Dinu a prezentat în 2003 următoarele date privitoare la intrările de turişti („turişti") străini în România. În perioada 1-21 decembrie 1988 au intrat în ţară 143.551 de străini. În aceeaşi perioadă a anului 1989, au intrat în ţară 305.507 străini şi au ieşit doar 168.845 persoane. Deci, au rămas pe toată perioada evenimentelor un număr de 136.662 persoane, cu toate că evenimentele făceau siguranţa persoanelor vulnerabilă. Ei au părăsit România după 31 decembrie 1989, când a şi încetat focul în ţară. Vezi Ştefan Dinu, *Din culisele militare ale Revoluţiei române din decembrie '89*, în „Dosarele istoriei", An. VII, nr. 12 (88), 2003, p. 20.

255 Neagu Cosma, *op. cit.*, p. 30 şi Teodor Filip, *op. cit.*, p. 77.

256 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO, Bucureşti, 2005, p. 632.

257 În anul 1988, generalul Victor Athanasie Stănculescu a întreprins, ca şi Silviu Brucan, o călătorie în S.U.A. şi unele ţări vest-europene, unde a contactat persoane foarte importante.

258 Gheorghe Raţiu, *op. cit.,* p. 246-247.

259 Tot în noiembrie 2006, Liviu Turcu l-a menţionat pe Gelu Voican Voiculescu pe celebra *Listă Turcu* a demnitarilor care au colaborat cu Securitatea, afirmând că există un fond informativ la nivelul Securităţii Municipiului Bucureşti despre acesta. Voican s-a apărat, afirmând că Liviu Turcu doreşte să îl compromită ca „participant activ la revoluţia din 1989", adăugând că nu a fost colaborator al Securităţii, nu a avut angajament, nici pseudonim şi nu a fost nici ofiţer acoperit.

260 În anul 1999, Nicolae Andruţa Ceauşescu rămăsese singurul condamnat pentru genocid. El a făcut cerere de revizuire a sentinţei, dar în anul următor a încetat din viaţă, astfel că dosarul a fost clasat.

261 Radu Portocală, *op. cit.*, pp. 105 şi 114.

262 Peter Siani-Davies, *op. cit.*, p. 171.

263 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 91.

264 Ce să mai vorbim despre corupţia acestei prese, sau chiar a cotidianului la care ne referim. În ianuarie 2003, când a murit, directorul Dumitru Tinu, a lăsat în urmă o avere „la vedere" de peste 7 milioane de dolari, după ce a întreţinut familia sa, amanta şi copilul din flori.

265 Radu Portocală, *op. cit.*, p. 109-110.

266 „Expres" nr. 10, 6-12 aprilie 1990. Mihail Cârciog era un personaj apreciat de o serie de analişti ca fiind un „dubios" al perioadei post-„revoluţionare".

267 Generalul Victor Athanasie Stănculescu a declarat că implicarea Iugoslaviei în evenimentele din Timişoara, în decembrie 1989, a fost foarte mare, la dimensiunea celei a Ungariei. Cunoscând planurile „mult mai largi" (l-am citat pe V. Stănculescu) de dezmembrare a României, Iugoslavia s-a implicat în speranţa obţinerii Banatului. În ciuda credibilităţii scăzute a generalului Stănculescu, care a minţit mult privitor la evenimentele din

decembrie 1989, afirmaţiile lui privitoare la implicarea Iugoslaviei au fost confirmate şi din alte surse. Din acest punct de vedere, practic, Iugoslavia lui Miloşevici a încălcat tratatul cu România, amestecându-se în treburile ei interne şi agresând-o informativ. Este o încălcare de parteneriat prin tratat care poate fi cel mai important argument al guvernanţilor români care au pactizat cu agresorii Iugoslaviei, în martie 1999. Vezi şi Victor Stănculescu, *Pe 22 decembrie 1989, la ora 13, ţara era deja sub control*, în „Historia", mai 2004, p. 22.

268 Radu Portocală, *op. cit.,* p. 119.

269 În procesele ofiţerilor sibieni de securitate Cârneci, Sabău şi Botărel, aceştia au recunoscut că au executat foc din sediul Securităţii în scopul de a-i îndepărta pe demonstranţi şi a nu le permite să intre în sediu. Martorul principal în proces, autorul acestor rânduri, a declarat că în urma acestor focuri de armă nu a murit nimeni, iar mulţimea a fugit şi s-a adăpostit pe unde a putut, împrăştiindu-se. Cei trei ofiţeri au fost puşi în libertate. Practic, este dovedit de numeroase momente istorice că reprimarea mulţimilor este posibilă, chiar cu un număr mic de victime, acest lucru fiind însă dependent de voinţa politico-militară. Pentru a reprima mulţimea nu este neapărat nevoie să se tragă în plin, în plan orizontal, după modelul rudimentar folosit la baricada de la Intercontinental, de către militarii M.Ap.N., în 21 decembrie 1989. Un exemplu tipic de represiune fără victime a fost cea efectuată în 21 decembrie 1989 de colonelul de miliţie Ion Suceavă, care a acţionat în Piaţa Romană, în forţă, la intimidare şi i-a împrăştiat pe demonstranţi fără să omoare nici unul.

270 Despre această şedinţă şi conţinutul discuţiilor privitoare la înlăturarea lui Ceauşescu a relatat şi Televiziunea Română, programul 1, în ziua de 5 ianuarie 2000.

271 În ziarul „Tribuna" din Sibiu, din 8 martie 1999, p. 2, Aurel Dragomir declara: „Din respect pentru disciplina militară şi în virtutea onoarei de militar, colegii mei din trupele M.I. din municipiu nu au acţionat împotriva populaţiei. Ei s-au supus ordinelor primite, chiar cu riscul vieţii. Altfel, aşa cum se zice în tot felul de discuţii despre evenimentele de la Sibiu, ţinând cont că legea le dădea dreptul să-şi apere unitatea de intruşi, ar fi scos armele în stradă, ar fi ucis câţiva civili şi, cu asta, „revoluţia" era gata". Există şi alte luări de poziţie publice, ale aceluiaşi

comandant, din perioada imediat următoare evenimentelor, în care însă incrimina cadrele de Securitate şi Miliţie.

272 Conferinţa de presă în care a făcut această declaraţie s-a desfăşurat la începutul lunii decembrie 1999, la Cluj-Napoca. Vezi şi „Tribuna“, din 7 decembrie 1999, p. 6.

273 Radu Portocală, *op. cit.*, p. 116.

274 Constantin Vasile, *op. cit.*, p. 263.

275 Comandantul garnizoanei Brăila, colonelul Vasile Apostol, figurează în dosarele Parchetului Militar ca unul dintre responsabilii de moartea mai multor demonstranţi. După evenimente, a fost avansat la gradul de general şi promovat comandant al Şcolii Militare de Ofiţeri „Nicolae Bălcescu“ din Sibiu, comandant al garnizoanei Sibiu, apoi la Bucureşti, unde a urcat până la funcţia de locţiitor al şefului Statului Major General, în perioada de comandă a generalului de armată Eugen Bădălan (2004-2006).

276 Radu Portocală, *op. cit.*, p. 118-119.

277 Peter Siani-Davies, *op. cit.*, p. 270.

278 Daniela Veronica Guşă de Drăgan, *op. cit.*, p. 99-100.

279 Despre acest plan, au vorbit şi au scris mai mulţi autori.

280 Alex Mihai Stoenescu, *Din culisele luptei pentru putere 1989-1990. Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2006, pp. 114-115 şi 118.

281 Daniela Veronica Guşă de Drăgan, *op. cit.*, p. 142.

282 Alex Mihai Stoenescu, *Din culisele luptei pentru putere 1989-1990. Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2006, p. 467.

283 Ne referim în primul rând la procesul primului-secretar al Comitetului Judeţean Sibiu al P.C.R., Nicu Ceauşescu şi la procesul intentat unui grup de 7 ofiţeri ai Inspectoratului Sibiu al M.I., în frunte cu inspectorul şef, cu şeful Securităţii şi cu şeful Miliţiei, în care Aurel Dragomir a făcut lungi depoziţii. Depoziţiile sale din procese diferă însă de părerile exprimate în rapoartele sale oficiale şi în unele interviuri din mass-media.

284 Constantin Vasile, *op. cit.*, p. 17 şi Iulian M. Rotariu, *op. cit.*, p. 24.

285 Constantin Vasile, *op. cit.*, p. 20.

286 Unii autori l-au numit „călăul Sibiului“. Procesul „revoluţiei” de la Sibiu ajunsese, în 13 februarie 2004, la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în faza unui nou termen de judecată al

recursului Procuraturii Militare de pe lângă Curtea Militară de Apel, împotriva Sentinţei Penale nr. 10/29.10.2001 privind restituirea dosarului vizând inculparea unor cadre militare şi civile pentru acţiuni contrare legii în evenimentele petrecute în decembrie 1989 la Sibiu, pentru refacerea urmăririi penale. Se ajunsese, într-un mod greu acceptabil şi, după părerea autorului acestui studiu, de neiertat, la a 29-a şedinţă de la începutul cercetării penale a evenimentelor la care ne referim şi prima oară când se reuşea „performanţa" ca toate părţile implicate şi citate să fie prezente. Cu ocazia şedinţei din 13 februarie 2004, mai multe părţi au reuşit să dovedească şi să determine instanţa să reţină faptul că, pe parcursul cercetării penale, Ministerul Public a comis erori grave, a încălcat normele procedurale, a comis abordări subiective şi sub impuls politic. În cursul dezbaterii, s-a arătat subiectivismul şi comanda politică imprimate proceselor, prelungirea la maximum a procedurii, schimbarea încadrării juridice sub presiune politică etc. Cu aceeaşi ocazie, lt. col. Aurel Dragomir l-a învinuit pe generalul de justiţie Dan Voinea pentru că i-ar fi ordonat să închidă în bazin pe cei peste 500 de miliţieni, securişti şi civili şi să le aplice rele tratamente, susţinând că are, în acest sens, probe indubitabile, pe care însă nu le-a prezentat. Timp de 20 de ani, Dragomir a ţinut probele ascunse, în ciuda interogatoriilor la care l-au supus instanţele militare şi ale Senatului României, în faţa cărora a trebuit compară şi ar fi trebuit să răspundă pentru faptele sale. Este o nouă probă a faptului că, întreaga perioadă scursă de la evenimente, actorii loviturii de stat şi complicii lor n-au făcut decât să ascundă adevărul, sau să mintă. De când a declarat că are probe indubitabile, au mai trecut, cum s-a văzut, peste 6 ani, iar probele nu au apărut. Cum am mai arătat în prezenta lucrare, acest mod de abordare rămâne, după părerea noastră, atitudinea caracteristică principală a regimului politic post-decembrist. Când spun „regim politic post-decembrist" includ şi Justiţia, aflată sub controlul politic al „sistemului ticăloşit", cum l-a numit preşedintele României, Traian Băsescu. Una dintre cauzele acestei atitudini este lipsa de legitimitate istorică a noii puteri, pe de o parte, încercarea de a ascunde crimele săvârşite de Armată cu ocazia reprimării, pe de altă parte şi efortul de culpabilizare a fostului Minister de Interne, în primul rând a Securităţii, în al treilea rând. În vara anului 2010, dosarul a fost finalizat cu soluţia de neîncepere a urmăririi penale pentru Aurel Dragomir…

287 Constantin Vasile, *op. cit.*, p. 264.

288 Un militar din corpul de pază al Ambasadei S.U.A. la Bucureşti, a arătat că U.S.L.A. nu ar fi putut fi capturată prin asediu de către Armata Română. „Pe ei nu-i poţi lichida decât prin bombardament!“, a afirmat militarul american. Vezi Teodor Filip, *op. cit.*, p. 107.

289 Neagu Cosma, *op. cit.*, p. 105. Autorul este de părere că cei care au plănuit distrugerea U.S.L.A. erau „scenariştii maltişti“.

290 Vezi şi Teodor Filip, *op. cit.*, pp. 81-82. Autorul arată că generalul Militaru (Lepădat) a vrut să-i omoare pe toţi ofiţerii de contrainformaţii care aveau cunoştinţă de activitatea de spionaj împotriva României desfăşurată de el şi de fiica sa mijlocie, Ileana, care a fost curier între tatăl ei şi Ion Iliescu. Planul a reuşit parţial. Au fost omorâţi mai mulţi importanţi generali şi ofiţeri superiori de securitate.

291 Viorel Roşu, *De la Securitate la Doi şi un sfert, via S.R.I.*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, p. 45. Vezi şi aceleaşi concluzii în Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 89.

292 Teodor Filip, *op. cit.*, pp. 95 şi 97.

293 Vezi Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989” – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 161 sqq.

294 „România Liberă“ din 25 decembrie 1989. După zece ani de la evenimente, nu există nici o lege care să prevadă situaţiile de acest fel din presă. Toţi aceşti ani au fost încărcaţi de asemenea abuzuri ale presei, tolerate în numele sprijinirii noului regim politic.

295 O excepţie a constituit-o acţiunea câtorva zeci de luptători antiterorişti, din seara zilei de 21 decembrie 1989, de la Intercontinental. Nu este elucidat complet sensul acelei acţiuni. S-a vrut a fi reprimare? S-a dorit a fi un „eşec planificat“, pentru încurajarea revoltaţilor? Colonelul Ardeleanu, comandantul unităţii şi coordonatorul direct al acţiunii din seara de 21 decembrie 1989, a fost unul dintre ofiţerii de securitate pucişti, mort în iunie 1993. După evenimente, comanda unităţii a fost preluată de viitorul general Ioan Ştefănuţ, fiul şoferului lui Silviu Brucan din perioada în care agentul diversionist era ambasador la Washington. Ani de zile la rând, generalul Ioan Ştefănuţ a fost decorat de structurile de informaţii ale S.U.A., de câte 3-4 ori pe an. Ioan Ştefănuţ a fost

menţinut în funcţie până în octombrie 2009, când a fost numit comandant al Oficiului de Supraveghere a Secretelor de Stat din cadrul S.R.I., în urma unor conflicte interne din instituţie, parţial legate de presupuse complicităţi ale unor generali cu „fuga” din România a sirianului Omar Hayssam.

296 Teodor Filip, *op. cit.*, p. 59.

297 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989” – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 637-639. Autorul menţionează că principiile diversiunii aeriene radio-electronice presupun ca, în paralel, să aibă loc o operaţiune la sol. Acceptând incontestabila diversiune radio-electronică, trebuie obligatoriu să constatăm că şi la sol avea loc o acţiune militară străină, care acţiona sub formă terorist-diversionistă.

298 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989” – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 678. Autorul citează şi lucrarea istoricului Andre Fontaine, *La Tache rouge*, Edition de La Martiniere, Paris, 2004, p. 512, unde se relatează despre dialogul telefonic între secretarul de stat al S.U.A., James Baker, şi ministrul francez de Externe, Roland Dumas, în care acesta din urmă a informat despre punerea la dispoziţia noii puteri din România a unei brigăzi de luptători.

299 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 70-71.

300 Imediat după preluarea Securităţii de către Armată, Ştefan Dinu a fost numit şeful Direcţiei a III-a de Contraspionaj, iar imediat după aceea, şeful Unităţii 0110 « Apollo », anti-K.G.B., preluând controlul asupra bazei de date a contraspionajului românesc.

301 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, pp. 146-147 şi 151.

302 În primii ani de după semnarea *Parteneriatului pentru Pace*, în 1993, între România şi N.A.T.O., au avut loc numeroase contacte între ofiţeri români şi ofiţeri din state ale N.A.T.O., care au permis conturarea unei importante rezerve de cadre loiale S.U.A. şi lumii occidentale.

303 Profesorul Virgil Măgureanu afirmă că, în anii 1992-1993, generalul Ioan Talpeş, provenit din M.Ap.N., care fusese numit director al S.I.E., a predat serviciilor secrete americane o mare parte din agenţii secreţi ai României din afara ţării, „partea cea mai discretă şi inteligentă din întreaga Securitate“, contribuind la efortul de preluare a controlului american asupra serviciilor secrete româneşti. Vezi Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 10. Autorul afirmă că acest fapt s-a petrecut din interese „aducătoare de profit imediat”.

Războiul radio-electronic şi para-psihologic

După decembrie 1989, au fost constituite mai multe comisii formate din specialişti militari care să studieze faptul că România a fost ţinta utilizării undelor electromagnetice de foarte joasă frecvenţă (E.L.F.). Au fost purtate discuţii cu sute de martori oculari, s-au studiat rămăşiţe ale unor ţinte aeriene doborâte de artileria antiaeriană românească, au fost cercetate categoriile de aplicare. De asemenea, s-a analizat armamentul capturat, având inscripţii şi caracteristici balistice care au dovedit că provin din U.R.S.S., Ungaria şi Israel. Ele au dat un răspuns definitiv şi irevocabil: în decembrie 1989, intervenţia străină în România a acţionat şi asupra eterului. Asupra cerului României s-a abătut un adevărat război electronic şi informatic. Gelu Voican Voiculescu, ajuns vice-prim ministru, a declarat: „Centrele de coordonare informatică şi-au văzut compromisă întreaga operaţiune Valahia ’89, pentru care se cheltuiseră vreo 60 milioane de dolari”. Acţiunile acestui război psihologic, cum de fapt a şi fost numit de diverşi specialişti militari, s-au desfăşurat terestru şi aerian. Ele s-au generalizat în 22 decembrie, ora 17,30 şi au durat până în 28 decembrie. Scopul lor poate fi identificat cu uşurinţă: timorarea comandanţilor instituţiilor militare şi informative, pentru înlăturarea oricărei posibile acţiuni în favoarea fostei puteri şi pentru facilitarea accederii la conducere a grupului Iliescu-Militaru-Brucan, pregătit în acest sens şi care avea nevoie de sprijin acoperit. De asemenea, misiunile acestor comando-uri au reprezentat antrenamente de maximă eficienţă în condiţiile desfăşurării de acţiuni de luptă departe de trupele proprii, testarea modernului sistem care să paralizeze apărarea antiaeriană a ţării. Acest sistem nu a mai fost folosit până atunci. El avea să fie întâlnit din nou în războiul din Golf, un an mai târziu.

Comandamentul acestor operaţiuni a fost, după părerea specialiştilor, în mod sigur, în afara României. Aeronavele care au acţionat pe cerul României au pătruns dinspre Marea Neagră. Asta înseamnă că puteau veni de la bazele americane din Turcia sau din U.R.S.S., pentru că doar cele două supraputeri mondiale puteau efectua războiul radio-electronic. Eterul României era controlat de Uniunea Sovietică, fapt confirmat de specialiştii români, dar şi de Anatol Plugaru, ministrul Securităţii Statului din Republica Moldova, după destrămarea U.R.S.S. Aviatorii militari au executat misiuni de interceptare de ţinte aeriene, trageri reale, misiuni de cercetare aeriană şi terestră, dar inamicul nu a putut fi identificat. În eter erau transmise impulsuri care apăreau clar pe ecranele radarelor ca fiind ţinte aeriene. Unele se puteau vedea cu ochiul liber, dar nu făceau zgomotul caracteristic motoarelor de avioane şi elicoptere. S-a folosit o tehnică de ultimă oră. Aducerea deasupra aeroporturilor militare a unor ţinte false a făcut greu de identificat aparatele reale. Au fost folosite şi baloane-sondă cu reflectoare poliedrice (zmee reflectorizante), asupra cărora artileria antiaeriană a tras şi le-a doborât, în număr mare, de zeci de aparate. Ele erau prevăzute cu circuite integrate. Sunt foarte scumpe.

Referitor la războiul electronic împotriva României, desfăşurat în decembrie 1989, este importantă de reţinut declaraţia făcută de colonelul (r) ing. Andrei Păsăreanu, cunoscut ca membru al uneia din puţinele conspiraţii „în tăcere” împotriva regimului ceauşist, dinainte de 1989. În 31 octombrie 2004, la Oglinda TV, Păsăreanu a arătat că războiul electronic a fost declanşat după arestarea Ceauşeştilor, pe parcursul a 3 zile. El arăta că operaţiunile au fost coordonate de la Pentagon şi se aflau în fază experimentală. În cele trei zile, s-au lansat 1.900 de ţinte false. Comanda se făcea de la sol în satelit şi din satelit în teren. Pe

ecranele radarelor apăreau distinct elicoptere şi avioane străine. Aviaţia română a fost ridicată de la sol, din ordinul generalului Ştefan Guşă. Avioanele româneşti se apropiau de ţinte şi le loveau cu rachete. Rachetele explodau, semn că ţintele erau lovite. Ele dispăreau de pe ecran, pentru ca imediat ele să reapară şi să continue să se îndrepte către aparatele româneşti şi să deschidă foc aparent, fără să se întâmple nimic.[304] Din ordinul generalului Mircea Mocanu, comandantul Comandamentului Apărării Antiaeriene a Teritoriului (C.A.A.T.), s-au lansat aproximativ 60 de rachete către ţintele simulate. Ele au explodat, dar la sol nu a căzut nimic. Aproximativ 15 ţinte false au fost lansate cu ajutorul unor baloane meteo aparţinând Ungariei. După lansarea a 60 de rachete, s-a dat ordin ca să înceteze focul, cu toate că exista riscul ca printre ţintele false să fie lansate şi aparate reale care să realizeze un desant, pentru că acţiunile din aer le preced, de regulă, pe cele de la sol. Războiul radio-electronic a urmărit crearea de condiţii favorizante pentru reuşita loviturii de stat. Prin acest război radio-electronic, conducerea Armatei române, în ansamblul ei, ca şi unităţile de la baza Armatei, au fost avertizaţi că în evenimente sunt implicate marile puteri ale lumii şi nu există cale de întoarcere de pe drumul de schimbare a lui Ceauşescu. În acelaşi timp, războiul radio-electronic a creat diversiune în eter, de aşa natură încât a creat condiţii favorabile pentru situaţia în care ar fi fost nevoie de o intervenţie militară străină, dacă la putere nu ajungea grupul ales de organizatorii străini ai loviturii de stat, sau dacă, surprinzător, ar fi apărut o forţă pro-ceauşistă, care ar fi încercat să menţină vechiul regim la putere. Când Ion Iliescu s-a consolidat la conducerea ţării, agresiunea radio-electronică a încetat, diversiunea continuând la sol, câteva zile. Convorbirile radio ale unor echipaje care acţionau pe teritoriul României au fost interceptate de Aviaţia militară

română. Ele s-au purtat în limbile engleză, turcă, sârbo-croată, italiană şi română. Unele dintre convorbiri erau foarte semnificative: „În clipa aceasta ieşim spre Bulgaria", „Reflancarea spre Istambul", „350 şi 505 au fost pe Colentina" etc. De la bordurile avioanelor inamice care au survolat România, s-au emis bruiaje foarte active care nu au permis aparaturii de pe avioanele româneşti să doboare acele aparate. Pe lângă ţintele inamice false, Aviaţia României a combătut aproximativ 200 de ţinte reale.[305] România s-a găsit realmente într-un război de tip modern. Agresorii erau supraputerile militare ale lumii. Generalul Ştefan Guşă afirmă că „războiul psihologic şi radio-electronic, care a fost pregătit, planificat şi care s-a desfăşurat în zilele revoluţiei…a vizat toate eşaloanele, pe zile, pe ore şi chiar pe minute…"[306]

304 Astfel de situaţii a trăit în misiune pilotul Vasile Marcu, după afirmaţiile col. Andrei Păsăreanu.

305 Teodor Filip, *op. cit.*, p. 47 sqq.

306 Daniela Veronica Guşă de Drăgan, *op. cit.*, p. 36.

Legitimitatea istorică şi juridică a implicării Armatei în represiune

O analiză imparţială nu se poate face fără a privi lucrurile şi din alt unghi de vedere. Reprimarea parţială a revoltei populare din decembrie 1989, programată şi dirijată, mai ales la Timişoara şi Bucureşti, nu poate şi nu trebuie să conducă la condamnarea militarilor. Este cert că unii dintre ei au respectat legile, ordinele şi regulamentele militare în vigoare. Cum să-i judeci pentru asta? Nu există temei legal şi moral. Libertăţile cetăţeneşti obţinute după decembrie 1989 în România, nu îndreptăţesc pe nimeni să trimită în temniţe pe militarii care şi-au făcut datoria, în 1989, în condiţiile legilor de atunci. Şi astăzi, în plin regim capitalist, îndrumat şi controlat sever de marile democraţii occidentale, folosirea armamentului împotriva populaţiei revoltate este permisă prin lege şi în România. Acest lucru trebuie avut în vedere de către toţi marii „democraţi" care condamnă militarii de orice armă pentru că au respectat legea, într-un moment sau altul al istoriei. Intentarea de numeroase procese militarilor, pentru că au acţionat în decembrie '89, are un efect devastator pentru disciplina militară şi pentru morală. Este un precedent istoric foarte periculos. Acest lucru s-a văzut şi în ianuarie 1999, cu ocazia revoltei minerilor din Valea Jiului, când, la Costeşti, multe cadre ale M.I. s-au temut să acţioneze împotriva revoltaţilor. Ne putem întreba retoric dacă reprimarea brutală, cu sânge şi moarte, a minerilor, la Stoeneşti, în ianuarie 1999, va fi judecată în viitor. Este foarte posibil. În acest caz, după cutuma introdusă după decembrie 1989, democraţii noştri post-comunişti şi generalii lor, care i-au reprimat pe minerii revoltaţi ar trebui să înfunde puşcăriile. Precedentele au fost create. Oare toţi militarii trebuie să fie specialişti în

prognoză politică, viitorologi, care să privească în perspectivă istorică şi să comenteze ordinele şi să le execute în funcţie de concluziile la care ajung? Această chestiune a slăbit foarte mult statul român în ultimii 20 ani.

Faptul că Armata a tras în decembrie 1989, mai ales la Timişoara şi Bucureşti, se justifică întru-totul, atât din punct de vedere legal, cât şi moral. Era stare de necesitate (=stare de război). Întreaga armată se afla sub jurământ şi puterea legilor penale pentru timp de război. Aceste lucruri nu trebuie minimalizate. Ordinul de a trage venea de la Comandantul Suprem al Armatei. Informaţiile pe care le deţinea Armata, de la propriul ei serviciu specializat, indicau prezenţa pe teritoriul României a unor forţe străine, care acţionau prin mijloace diversioniste şi terorist-diversioniste, la sol şi în eter. În paralel, aceste forţe pregăteau şi o eventuală invazie de trupe terestre, la vedere, în cazul în care acţiunea acoperită nu reuşea să conducă la atingerea tuturor obiectivelor stabilite de organizatorii loviturii de stat, lucru care putea fi anticipat de analiştii militari. La graniţele României, din est şi vest, se masaseră importante forţe militare străine. Toate mişcările lor, urmărite de spionajul militar român, erau atipice. În oraşul Timişoara avuseseră loc acte de vandalism organizat (jaf, distrugeri de magazine şi bunuri, incendieri). Era cunoscută prezenţa în ţară a unor comando-uri străine. Au fost agresaţi soldaţi. S-au atacat tehnică de luptă şi cazărmi, elemente specifice fazelor pregătitoare ale invaziilor. Din acest punct de vedere, trebuie făcută o distincţie necesară între, pe de o parte, militarii care-şi slujeau ţara sub jurământ, cu bună credinţă, în spiritul legilor de atunci şi care nu aveau cunoştinţă de complotul anticeauşist şi de diversiunile care se derulau pentru punerea lui în aplicare şi grupul generalilor pucişti, la care se adaugă un număr important de subordonaţi care

executau ordinele puciştilor, contrare dispoziţiilor date de comandantul suprem, Nicolae Ceauşescu şi de către ministrul Apărării, Vasile Milea. În toate momentele însemnate din istorie, se împing în faţă grupuri de oameni, mai mari sau mai mici, iar cei care îi manipulează emit pretenţia că vorbesc în numele poporului. Nu se poate cere Armatei unei ţări, ca în fiecare situaţie de acest fel, ea să se dea înapoi, sau să treacă imediat de partea respectivului grup, indiferent cât este el de mare. Sutele de mii de oameni, câţi au fost în stradă în toată ţara, în decembrie 1989, nu sunt suficienţi pentru a justifica trecerea armatei „de partea poporului". Aceşti revoltaţi, demonstranţi, revoluţionari, sau oricum i-am numi, au reprezentat doar un procent limitat din populaţia României. Nu dorim să facem aprecieri asupra nivelului social-cultural al majorităţii mulţimii din stradă.

Pe de altă parte, numeroasele erori comise de cadrele militare şi de comandanţi, soldate cu pagube materiale mari şi cu pierderi de vieţi omeneşti, impun, chiar şi la mulţi ani după evenimente, o analiză internă foarte serioasă, în cadrul instituţiei militare, privitoare la cauzele acelei slabe pregătiri a multor cadre, a felului cum, în multe locuri, s-au scăpat situaţiile de sub control, a faptului că în situaţie de război, prima după 44 de ani de pace, Armata s-a comportat lamentabil, nefiind capabilă să justifice investiţiile făcute în ea de societate. Faptul că a fost folosită la lucrări, în construcţii şi agricultură, nu poate justifica modul în care s-a acţionat. Este imperios necesar ca în şcolile de ofiţeri şi subofiţeri erorile din decembrie 1989 să fie transformate în lecţii pentru viitoarele generaţii de ofiţeri ai ţării. Până în prezent, nu există indicii că se doreşte această necesară corecţie. Majorităţii criticilor aduse unor unităţi sau militari ai M.Ap.N. li s-a răspuns cu supărare, sau chiar cu ameninţări grave, cum a fost

la Cluj, unde unii militari au ameninţat că ies cu tehnica de luptă în stradă, dacă se vor judeca ofiţerii pe care o parte a opiniei publice îi consideră vinovaţi de moartea unor civili.

Instalarea urgentă a agenturii sovietice la conducerea Armatei române şi marginalizarea celui care, prin lege şi regulament, trebuia să preia funcţia de ministru al Apărării, şeful Marelui Stat Major, generalul Ştefan Guşă, dovedeşte o dată în plus implicarea străinătăţii în evenimentele din România. Ştefan Guşă nu făcuse parte din conspiraţia anticeauşistă, condusă în interiorul ţării de Victor Stănculescu şi grupul lui Ion Iliescu şi nu lucrase pentru serviciile de informaţii militare sovietice sau occidentale. De aceea nu a fost numit ministru, ci, din contră, el a fost înlăturat în ziua de 25 decembrie 1989. S-a spus că se compromisese la Timişoara, că era obosit, că era irascibil etc. Victor Athanasie Stănculescu, cel care a devenit ministru al Economiei şi apoi al Apărării, nu era compromis, din punctul de vedere al celor care împărţeau funcţiile. Ulterior, pentru că deţinea importante secrete privitoare la lovitura de stat şi modul în care s-a desfăşurat ea, pentru că frânase unele acţiuni militare şi diversioniste în România, pentru că deţinea date exacte referitoare la războiul electronic din acele zile împotriva României, pentru că ginerele său declarase că în România a avut loc o lovitură de stat, pentru că ajunsese dispus să vorbească despre toate acestea, Ştefan Guşă a devenit o persoană incomodă. Dintr-un om sănătos, tânăr, s-a îmbolnăvit de cancer, a devenit repede o epavă şi a murit. Apropiaţii săi, ca şi alte cercuri bine informate, din structuri militarizate ale României, au declarat că a fost iradiat.

Trebuie să remarcăm faptul că, în ansamblul său, instituţia Armatei României, a fost şi ea victimă în decembrie 1989. Pe de o parte, ea a fost victima trădătorilor de ţară care au ajuns să o comande. Pe parcursul acestei lucrări am

nominalizat câteva dintre numele cele mai importante pe această linie. Pe de altă parte, Armata a fost victima ordinelor de represiune date de Nicolae Ceauşescu, cel care a pierdut totul în decembrie 1989, astfel încât nici o hotărâre a sa nu mai are temei legal, astăzi. Dreptatea este totdeauna de partea învingătorilor. În al treilea rând, comandanţii militari care au executat ordinele de represiune date de Ceauşescu şi-au găsit refugiul şi şansa de a se salva în a se ralia taberei trădătorilor, în frunte cu Nicolae Militaru. Astfel, au ajuns în aceeaşi barcă cu cei care au săvârşit acţiunile terorist-diversioniste de după seara lui 22 decembrie 1989. Desigur că victime au fost şi sutele de militari M.Ap.N. care au murit, majoritatea împuşcaţi în perioada acţiunilor teroriste. Incompetenţa unor comandanţi din Armată a agravat situaţiile create de diversiune şi ciocnirile dintre manifestanţi şi forţele de represiune. Istoricul militar Mircea Dogaru a făcut un sugestiv tablou sintetic al situaţiilor cu care s-a confruntat Armata şi ţara în decembrie 1989: „Sunt istoric şi aş vrea să discutăm adevărul. Pentru că militarii noştri sunt puşi cu spatele la zid, nimic nu mai poate trezi ţara decât adevărul. S-a ajuns la o situaţie aberantă la noi: în trecut, în cuvântul „ţară" intrau două componente: militarii profesionişti (curtenii) şi gloatele, adică lumea din stradă. În prezent, gloatele au fost întoarse împotriva militarilor profesionişti printr-un război psihologic şi de imagine astfel încât conceptul de „ţară" s-a distrus. După părerea mea, ne aflăm la ora actuală în faza unei lovituri de stat în plină desfăşurare, o lovitură de stat de tip stalinist. Mai mult decât atât, masele au fost într-atât de îndobitocite, în România, în aceşti 20 de ani de mankurtizare, încât nu mai înţeleg că luptă împotriva propriilor interese şi sprijină ocupantul. Noi am înţeles în decembrie 1989 cum stau lucrurile, însă nu am putut lupta cu agresorii. România a fost atacată de

forţele profesioniste ale statelor celor două tratate. Nu au fost doar SPEŢNAZ şi OMON, au fost şi batalioane franco-germane care s-au antrenat în Debreţin (localitatea din Ungaria care se află în apropierea frontierei cu România), pe macheta Transilvaniei. Deci, a fost o lucrare generală, pentru că era vorba de o preschimbare şi explic imediat de ce: pentru a ajuta Rusia să se preschimbe, dar să rămână mare imperiu. Noi am identificat agresorii dar nu am putut să ne batem pentru că între ei şi noi erau masele mankurtizate. Mai mult, agresorul trăgea lepădând unul după altul vestoane ba de Securitate, ba de Armată, ba de Miliţie, ba de nu ştiu ce…Am o singură întrebare: era nevoie să se deplaseze masele de proşti la televiziune, care putea fi închisă printr-o simplă apăsare de buton în punctul de comandă? Acolo unde au lipsit masele, adică gloatele, între noi şi adversari, cum a fost la podul de la Slatina, acolo adversarul a fost făcut ţăndări. Eşaloanele sovietice venite dinspre Craiova au fost făcute praf de T.A.B.-urile Armatei. Supravieţuitorii care urlau „mamă!” în ruseşte au fost duşi la spitalul de la Slatina, de unde au fost recuperaţi. În schimb, ofiţerii noştri au dat ani de zile cu subsemnatul la ambasada sovietică: „cum de şi-au permis să-şi apere ţara?”. Ceea ce se petrece acum este identic. În 1989, după o lucrare de 20 ani (fuga lui Pacepa a fost un semnal), noi am fost loviţi sistematic în stomac ca să ieşim în stradă şi am ieşit din disperare, iar în stradă nimeni nu a gândit. La ora actuală nu ne mai grăbim pentru că nu numai în stomac suntem loviţi: ni se interzice dreptul la viaţă, nu mai avem siguranţa zilei de mâine, ni se stabileşte şi de către un ministru al muncii şi cât trebuie să trăim după ce ieşim la pensie. Mai mult decât atât, s-au reactualizat toate nucleele Komintern-iste. Avem bine în vedere acest lucru, nu este vorba de interesele Rusiei, ci de indivizi care lucrează în Rusia împotriva intereselor

ruseşti, în Israel împotriva intereselor evreieşti, în România împotriva celor româneşti şi în America împotriva celor americane. E vorba de vechiul Komintern care s-a reactivat şi sunt oameni care nu pot păţi nimic pentru că nu aparţin nimănui. Nu au nici un Dumnezeu, sunt atei, sunt fiii şi nepoţii celor debarcaţi de pe tancurile ruseşti, diferenţa este că „tătuca" le-a murit, nu mai e Stalin, dar ei merg mai departe."[307]

307 Mircea Dogaru, *Avem suficientă inteligenţă, ea trebuie doar adunată şi coordonată!"*, articol publicat pe site-ul profesorului Ion Coja, în 23 mai 2010.

Drumul Ceauşeştilor către moarte

În 22 decembrie, imediat după ora amiezii, la Radio Bucureşti, s-a comunicat că dictatorul a abandonat puterea. Acest fapt a fost versiunea acceptată cu uşurinţă şi superficialitate de majoritatea opiniei publice. Ceauşescu nu era omul care să abandoneze puterea. Sub nici nu motiv şi cu nici un preţ el n-ar fi abandonat puterea. După ce a ajuns în mâna călăilor săi, aceştia au considerat că trebuie transformat într-un personaj demn de dispreţ. Scoaterea lui Ceauşescu din C.C. a fost declarată fugă, deşi ea s-a făcut la presiunea puciştilor, mai ales a lui Stănculescu. Este dificil, dar nu imposibil, de stabilit frontiera între dorinţa puciştilor de a-l scoate pe Ceauşescu din centrul de putere şi propria sa dorinţă de a pleca. Ieşirea din sediul C.C. nu i-a anulat comandantului suprem dorinţa de a continua lupta din alte locuri, unde spera să nu mai fie în mâna trădătorilor.

După anul 1990, s-a pus întrebarea de ce nu a fost Ceauşescu ucis în clădirea C.C.? Chiar dictatorul a afirmat, în timpul aşa numitului „proces" de la Târgovişte, că cei în puterea cărora se găsea puteau să-l omoare în sediul C.C. O asemenea măsură l-ar fi putut transforma pe loc într-un martir şi ar fi putut declanşa în ţară reacţii mai greu de stăpânit, chiar de simpatie faţă de dictator. Dacă şi-ar fi dat seama imediat de faptul că avea loc o lovitură de stat cu concursul Uniunii Sovietice, poporul răsculat putea să nu fie de acord cu noii stăpâni, mai ales dacă ar fi aflat că Uniunea Sovietică acţiona pentru a-şi reintroduce controlul asupra ţării. Acest fapt care ar fi complicat lucrurile şi ar fi impus alte planuri de preluare a controlului asupra României. Apoi, în toţi anii care au trecut de la evenimente, s-a văzut că organizatorii loviturii de stat au vrut cu orice preţ să demonstreze că a fost vorba despre o revoluţie curată, ai cărei „emanaţi" au fost cei care s-au suit

la conducerea ţării, frumos, fără violenţă, cu cele mai curate şi inofensive gânduri, nicidecum să închine ţara străinilor şi s-o lase a fi jefuită.

Au existat speculaţii potrivit cărora Ceauşescu nu ar fi fost omorât în ziua de 25 decembrie 1989, ci în 22 sau 23 decembrie. Nu împărtăşim această teză. De asemenea, după evenimente, a circulat informaţia, insuficient confirmată, potrivit căreia, în 23 decembrie 1989, Ceauşescu ar fi fost adus la Bucureşti, în sediul M.Ap.N., unde ar fi avut convorbiri cu noii lideri ai ţării. Totuşi, reamintim că abia în după-amiaza de 23 decembrie 1989, s-a anunţat arestarea dictatorului.[308] După părerea noastră, nu sunt probe care să contrazică asasinarea lui Ceauşescu în ziua de 25 decembrie.

În 22 decembrie 1989, soţii Ceauşescu au fost reţinuţi, iar în 24 decembrie, arestaţi în baza unui mandat. În perioada celor trei zile de până la proces, Nicolae Ceauşescu a fost bruscat o singură dată de căpitanul Ion Boboc, de la U.M. Mecanizată Târgovişte, care susţine că l-a tras de la fereastra la care fostul conducător al statului se agăţase de gratii şi striga cât putea de tare în exterior că doreşte să se adreseze poporului.[309] Constantin Paise, care l-a însoţit pe Ceauşescu în unitatea de la Târgovişte, rămânând alături de el tot timpul, susţine altceva. El afirmă că Ceauşescu a fost bătut până la sânge, în timp ce el plecase de lângă fostul dictator să facă rost de mâncare de la popotă.[310] În 24 decembrie 1989, Ion Iliescu a ordonat constituirea Tribunalului Militar, în condiţiile în care, după cum s-a arătat, din punct de vedere legal, el nu avea calitatea să semneze un asemenea act. El nu fusese ales ca şef al statului nici măcar de persoanele de pe contestata listă de 39 de membri ai C.F.S.N. Gelu Voican Voiculescu a declarat că doar 11 dintre noii auto-impuşi, cu complicitatea Armatei, la conducerea României, au decis omorârea Ceauşeştilor. Documentul de constituire a „tribunalului” cuprindea următorul

text: „Consiliul Frontului Salvării Naţionale, constituit prin voinţa poporului român la 22 decembrie 1989, ca organ suprem al puterii de stat, având în vedere faptele deosebit de grave săvârşite de cetăţenii Ceauşescu Nicolae şi Ceauşescu Elena, destituiţi din funcţiile de stat şi politice prin acţiunea revoluţionară a maselor populare, constatând că aceştia au organizat din timp şi au dirijat o serie de acţiuni ostile, îndreptate împotriva poporului român, hotărăşte, 1) Instituirea unui Tribunal Militar Excepţional care să procedeze de urgenţă la judecarea faptelor comise de Ceauşescu Nicolae şi Ceauşescu Elena. Urgenţa este impusă de dorinţa, în acest sens, a tuturor cetăţenilor României. 2) Tribunalul Militar Excepţional va judeca această cauză în conformitate cu prevederile legale rămase în vigoare, în ceea ce priveşte procedura şi dreptul material penal. 3) Acest tribunal va fi constituit în conformitate cu Legea pentru organizarea judecătorească în vigoare, urmând a se asigura întocmai dreptul de apărare al făptuitorilor. Preşedintele Consiliului Frontului Salvării Naţionale, Ion Iliescu Bucureşti, 24 decembrie 1989.

Din primele cuvinte ale documentului-comunicat, se vede că el se întemeia pe un fals. Iliescu nu era ales de nimeni ca să vorbească în numele poporului. Părerea poporului nu a fost cerută de nimeni. Câteva glasuri care cereau moartea Ceauşeştilor erau rezultatul extraordinarei manipulări şi a minciunilor spuse despre dictator, în primul rând faptul de a fi omorât 60.000 de oameni şi faptul de a fi declanşat fenomenul terorist.

În aceeaşi zi de 24 decembrie 1989, la TVRL a apărut Virgil Măgureanu, care a dat citire următorului mesaj: „Prăbuşirea odioasei dictaturi a clanului Ceauşescu a adăugat o ultimă pagină a cronicii sângeroase a anilor de suferinţă îndураţi de poporul român. Elementele declasate şi

iresponsabile rămase fidele tiranului au încercat să continue practica teroristă a vechiului regim, dedându-se la provocări, atacuri asupra populaţiei civile, ucigând fără discriminare oameni neînarmaţi, atacând instituţii publice, întreprinderi industriale, obiective militare, unităţi comerciale, spitale şi locuinţe. Armata şi-a făcut datoria, ca şi o parte din lucrătorii Ministerului de Interne. Revoluţia a învins. În vederea restabilirii complete a situaţiei şi a asigurării liniştii necesare unei vieţi normale în societatea noastră liberă, Consiliul Frontului Salvării Naţionale hotărăşte adoptarea unor măsuri excepţionale, imperios necesare momentului actual. O încetare completă şi imediată a focului pe întreg teritoriul ţării. Oricine va încălca această dispoziţie se va face vinovat de crimă împotriva poporului român, fiind pasibil de cea mai promptă şi necruţătoare pedeapsă. Să nu mai fie vărsată nici o picătură de sânge! Totodată, orice act de vandalism şi distrugere, precum şi răzbunările personale se situează în afara legii, pătând nobleţea Revoluţiei noastre. Vinovăţia dictatorului şi a foştilor săi lachei în faţa istoriei şi a legilor va fi stabilită de tribunale, care vor hotărî cu toată severitatea sancţiunile cuvenite pentru acţiunea de distrugere a ţării. Armata este singura deţinătoare a armelor, braţul ferm al apărării intereselor poporului. Toţi care au intrat în aceste zile în posesia armamentului şi a muniţiilor, indiferent de împrejurări, trebuie să-l predea de urgenţă, cel mai târziu până luni, 25 decembrie, ora 17.00”.

Hotărârea de omorâre a lui Ceauşescu ar fi fost luată în străinătate, după deducţiile logice făcute de mai mulţi cercetători menţionaţi în bibliografia prezentei lucrări, dar greu de dovedit deocamdată, în lipsa unui document declasificat, în acest sens. Hotărârea a fost luată, după cum am arătat, de către C.F.S.N., în numele „întregului popor român”. Dar din întregul C.F.S.N. au avut

cunoştinţă de hotărâre doar următoarele persoane: Iliescu, Brucan, Militaru, Stănculescu, Mazilu, Măgureanu, Roman, Voiculescu, Nicolaescu, Marţian, Montanu, Ispas.

Constituirea completului de judecată s-a făcut în biroul generalului Stănculescu. De faţă erau şi Gelu Voican Voiculescu, procurorul militar, maior şi viitor general, Mugurel Florescu, Virgil Măgureanu şi colonelul Ion Baiu.[311] Rechizitoriul îl făcuse procurorul Dan Voinea. De menţionat că procurorul general al României, Nicolae Popovici, care se afla în funcţie şi nu era, la ora aceea, contestat de nimeni, a interzis procurorilor Dan Voinea, Aurel Comşa, Ioan Dan şi Mircea Levanovici să se deplaseze la sediul C.C. al P.C.R., unde ei doreau să meargă, din porniri, interese, idealuri, convingeri şi aspiraţii diverse. Procurorii nu au dat curs ordinului venit de la procurorul general şi s-au prezentat la sediul C.C. al P.C.R., punându-se la dispoziţia unor persoane pe care nu le cunoşteau şi care se auto-intitulau *revoluţionari* şi conducători ai „revoluţionarilor". Constatăm deci că nici Dan Voinea nu fusese numit procuror în cauză de şeful său, nefiind astfel abilitat să redacteze vreun rechizitoriu. Cei prezenţi în biroul generalului Stănculescu i-au numit pe judecătorii Gică Popa şi Ioan Nistor, pe grefierul Tănase, iar ca avocaţi pe Nicki Teodorescu şi Constantin Lucescu. Procurorul Dan Voinea recunoaşte că a discutat acuzaţiile imaginare (de genocid, distrugerea economiei şi a unor clădiri cu ajutorul detonatorilor etc.) doar cu cei doi judecători, acuzaţiile nefiind rezultatul vreunei anchete. Aceste fapte deosebit de grave ale unor magistraţi nu au fost sancţionate de către structurile de îndrumare şi control ale Justiţiei, fapt care dovedeşte încă o dată că această instituţie nu a fost liberă nici o clipă după 22 decembrie 1989, clipă de libertate necesară pentru a-şi face ordine în propria ogradă. Un dosar al procesului nici nu a

existat înaintea omorârii Ceauşeştilor. Dosarul, incomplet, a fost întocmit ulterior, de către pseudo-magistraţii care au mimat că fac justiţie la Târgovişte. Întocmirea respectivului dosar s-a făcut în clădirea căminului militar „Haiducul", fapt afirmat de mai mulţi cunoscători, inclusiv de judecătorul militar Doru Viorel Ursu. De altfel, acest document, ca şi celelalte file ale dosarului „procesului" Ceauşescu au fost sustrase, lucru recunoscut de reprezentanţii Justiţiei. Cine să fi avut interesul să fure dosarul? *Cui prodest?* La dosar, pe lângă mandate şi ordonanţe de arestare, probatoriul mai prezenta doar declaraţiile lui Tudor Postelnicu şi Ion Dincă, luate în 23 decembrie 1989 şi nişte copii ale stenogramelor C.P.Ex., din care rezulta că Ceauşescu dăduse ordin să se tragă.[312] Stenogramele şedinţelor C.P.Ex. fuseseră date spre transcriere unei persoane pe nume Maria Ionescu. Ulterior s-a constatat că ele fuseseră falsificate şi anumite pasaje înlocuite, iar altele, cum ar fi cel privitor la demisia lui Ceauşescu, fuseseră scoase din text, la cererea noilor conducători. Ca urmare a falsificării dovedite a stenogramelor, a rămas un semn de întrebare întărit, privitor la cum suna ordinul de foc asupra demonstranţilor.[313] Oricum şi în acest caz de falsificare a stenogramelor, noua putere condusă de Ion Iliescu a folosit mijloace imorale şi ilegale.

Privitor la organizarea omorârii Ceauşeştilor, generalul Stănculescu a dat multe declaraţii contradictorii, mereu în încercarea de a ascunde adevărul.[314]

Deplasarea „completului de judecată" la Târgovişte s-a făcut cu două elicoptere, care au decolat de la Stadionul Steaua. În zilele de 24 şi 25 decembrie, când s-a pregătit „procesul" Ceauşeştilor, nici o clipă nu s-a pus problema vreunui alt final al acestora decât moartea. La farsa care s-a numit *Procesul soţilor Ceauşescu*, au participat şi trei persoane importante în contextul

evenimentelor şi în istoria imediat următoare a ţării: Victor Athanasie Stănculescu, Virgil Măgureanu şi Gelu Voican Voiculescu. Acesta din urmă a afirmat, într-una din numeroasele sale declaraţii contradictorii, că cei care au decis „procesul" şi execuţia soţilor Ceauşescu ar fi hotărât acest lucru în baia din spatele biroului ministrului Apărării, în care vorbeau în şoaptă, la ureche, pentru a nu fi ascultaţi cu mijloace electronice.[315] De cine să nu fie ascultaţi? De Direcţia de Informaţii a Armatei, al cărei comandant era unul dintre puciştii de bază, sau de Securitatea care acţionase decisiv în favoarea loviturii de stat, prin abandonarea dictatorului şi care, practic, fusese desfiinţată prin „înghiţire" de către Armată? Prin această afirmaţie, făcută la televiziunea „Antena 1", Gelu Voican a încercat să acrediteze ideea că nu a fost nimic preconceput, fapt pe care nici o analiză nu-l poate reţine ca fiind credibil. Hotărârea de omorâre a Ceauşeştilor fusese luată atât în afara ţării, cât şi în interiorul ei şi în condiţiile extraordinarei propagande anticeauşiste şi a unei enorme dezinformări legate de genocid, omorârea de către Ceauşescu a 60.000 de civili etc. O mare parte a celor revoltaţi doreau moartea dictatorului, pe care o şi scandau în lozinci, pe străzi. Procurorul Dan Voinea, care a întocmit rechizitoriul cu acuzaţiile imaginare aduse soţilor Ceauşescu, îl contrazice pe Gelu Voican Voiculescu şi arată că, încă din Bucureşti, în biroul generalului Stănculescu, unde s-a regizat tot ceea ce s-a petrecut la Târgovişte „nici nu se punea problema altei condamnări decât cea la moarte". Legat de nelegitimitatea omorârii Ceauşeştilor, Gelu Voican Voiculescu a dat o declaraţie prin care arăta că doar 11 din cele 39 de persoane de pe lista C.F.S.N. au decis trimiterea în judecată a dictatorilor.[316] În acelaşi sens, s-a pronunţat şi Virgil Măgureanu, participant direct la omorârea Ceauşeştilor. El a declarat că teza

potrivit căreia noii conducători ai României trebuiau să-l omoare pe Ceauşescu pentru a stopa fenomenul terorist, care ar fi aparţinut apărătorilor fostului dictator, nu se validează. „Ea a fost falsă întru totul" şi a fost emisă pentru că „exista o nevoie de justificare", a declarat Virgil Măgureanu, complotistul care, după ani, contribuie la aflarea adevărului despre evenimentele din decembrie 1989.[317] Din punct de vedere al legii penale, cei care l-au omorât pe Ceauşescu s-au asociat într-un grup infracţional organizat, în vederea comiterii unor crime. În jurul acestei acuzaţii trebuie formulată încadrarea juridică a faptei, care nu se prescrie şi faţă de care nu a fost sesizată nici o instanţă.

Comandantul unităţii era lt. col. Kemenici (Kemeny). Kemenici a fost făcut repede general, recompensându-i-se complicitatea la omorârea dictatorului şi secretul diversiunii legată de presupuse atacuri împotriva unităţii şi a altor numeroase momente care nu trebuiau cunoscute de opinia publică.

În ziua procesului, la ora 13.30, Ceauşescu a primit un plic de la comandantul Kemenici, în care se găseau 4 fiole şi 4 seringi. Pe plic scria cu litere de tipar, astfel că nu s-a putut identifica scrisul: „Tovarăşe Ceauşescu, v-aţi uitat medicamentele!" Plicul a fost trimis la Târgovişte de viceamiralul Ştefan Dinu, prin colonelul D.I.A. Gheorghe Ştefan, dar Ceauşescu nu şi-a făcut injecţia cu insulină, de teamă să nu fie otravă în ea. Plicul cu fiolele a fost ţinut în mână de Elena Ceauşescu tot timpul „procesului", iar la sfârşitul acestuia, în timp ce i se legau mâinile pentru a fi omorâtă, colonelul Gheorghe Ştefan de la D.I.A. a sustras plicul cu fiolele, posibil otrăvite, care au dispărut, nefiind depuse împreună cu toate celelalte obiecte care au aparţinut Ceauşeştilor, în seiful de la M.Ap.N. A existat un interes ca fiolele să dispară, altfel ar fi fost un obiect inofensiv al defuncţilor.

Premergător uciderii Ceauşeştilor, colonelul D.I.A. Gheorghe Ştefan le-a spus paraşutiştilor de la Boteni că trebuie să se grăbească pentru că vor fi atacaţi de unităţi ale flotei a VI-a a S.U.A., care vor lua cu asalt unitatea, pentru a-l salva pe Ceauşescu. Deci, dezinformarea trebuia să conducă la ideea că autorul genocidului, vinovat de acţiunile teroriste, criminale, din România este sprijinit de S.U.A., care încearcă să-l salveze.[318] Sub conducerea lui Militaru, propaganda anti-occidentală în Armată a renăscut.

La sfârşitul „procesului", generalul Stănculescu a ordonat scurt şi sec paraşutiştilor aduşi de la Boteni: „Legaţi-i, luaţi-i şi împuşcaţi-i!"[319] Lovitura militară de stat ajunsese la apogeu: unul dintre comandanţii Armatei ordona împuşcarea conducătorului statului. Cei care îl „judecaseră" pe şeful statului erau subordonaţii celui care-i executa. Pentru omorârea lui Ceauşescu, generalul Stănculescu a selecţionat opt paraşutişti voluntari de la Boteni, care au fost deplasaţi la Târgovişte. Ei au fost aleşi dintre cei despre care se credea că sunt dispuşi să-i omoare pe Ceauşeşti. Stănculescu i-a testat înainte de asasinare dacă sunt dispuşi să-i omoare pe soţii Ceauşescu. Ei au răspuns „da!". Dintre aceştia, Ionel Boeru, Dorin Cârlan şi Octavian Gheorghiu l-au împuşcat pe Ceauşescu, întrucât nu s-a putut constitui un pluton de execuţie complet. După evenimente, plutonierul Dorin Cârlan, devenit maior în rezervă, a declarat că cei care l-au împuşcat pe Ceauşescu au constituit un grup de comando. Octavian Gheorghiu a ajuns într-o situaţie delicată în zilele premergătoare execuţiei, pentru că, la jumătatea lunii decembrie 1989, părăsise fără aprobare garnizoana şi plecase la Sinaia, la distracţii, fapt ilegal, pentru care era pasibil de trecerea în rezervă. Fapta sa nu fusese încă judecată, datorită instituirii stării de necesitate. În declaraţia pe care a dat-o Octavian Gheorghiu, el arată că soţii

Ceauşescu au fost aduşi în sala de judecată dintr-un T.A.B.[320] Când au ajuns la Târgovişte, generalul Stănculescu le-a spus militarilor aduşi de la Boteni că Ceauşeştii urmează să dea socoteală pentru tot ceea ce au făcut şi, după terminarea procesului, ei trebuie să-i împuşte pe amândoi şi le-a indicat locul, respectiv zidul unde urmau să-i împuşte. Iniţial comandantul unităţii propusese un alt loc, dar Stănculescu a observat că acolo ar fi fost în raza vizuală a locatarilor unor blocuri din apropierea unităţii. Acest lucru a fost confirmat în faţa Comisiei senatoriale de anchetă a evenimentelor din decembrie 1989 de către paraşutiştii Ionel Boeru, Octavian Gheorghiu şi Dorin Cârlan. În decembrie 2003, Sergiu Nicolaescu, unul dintre artizanii dezinformărilor privitoare la evenimentele din decembrie 1989, a declarat că Ceauşescu nu a fost împuşcat de plutonul de execuţie fiindcă s-a comportat ca un laş, dar nu ni s-a mai putut arăta această secvenţă întrucât operatorului i s-a terminat filmul[321], chiar când urma drumul spre zidul insalubru şi mizer, murdar şi infect, al cazărmii, la fel de mizer ca şi sufletele celor care urmau a fi împuşcaţi, ca şi sufletele celor care îi împuşcau. Sergiu Nicolaescu încerca să mintă, dar martorii prezenţi la execuţie i-au infirmat afirmaţiile. În decembrie 2009, Dorin Cârlan, unul dintre asasini, a declarat că, în timp ce colonelul Ion Baiu filma scena în care paraşutiştii îi legau la mâini pe Ceauşeşti, fără să fie văzut de nimeni, el ar fi apăsat cu piciorul pe cablul electric întins al camerei de filmare, scoţându-l din priză. Cârlan susţine că a făcut acest lucru pentru că nu vroia să fie văzute feţele lor, ale celor care-i legau şi îi omorau pe Ceauşeşti.[322] Nu suntem convinşi că momentele dramatice ale omorârii conducătorilor României, care s-au comportat demn, nu au fost filmate numai datorită voinţei plutonierului Dorin Cârlan.

Puterea asupra poporului român trecea de la unii la alţii, de la cei care erau împuşcaţi la cei care îi împuşcau. Acest lucru se petrecea tot în defavoarea poporului român, doar că acesta nu-şi dădea încă seama. Terminarea filmului înaintea momentului asasinării Ceauşeştilor este una dintre numeroasele dezinformări despre acest moment. Regizorilor asasinatului le-a convenit să nu figureze pe bandă momentele care evidenţiau cruzimea militarilor şi demnitatea Ceauşeştilor. Militarii care l-au împuşcat s-au şi certat între ei pe motiv că unii ar fi refuzat să tragă, lucru pe care aveau apoi să-l repete în public. Oricum, declaraţiile lor sunt contradictorii. Din declaraţiile participanţilor rezultă că pe drumul spre curte, Elena Ceauşescu se certa cu soldaţii care îi duceau legaţi cu sfoară la mâini, iar Nicolae Ceauşescu s-a comportat demn, înaintând cu capul ridicat şi intonând frânturi din cântecul revoluţionar *Internaţionala* şi rostind: „Moarte trădătorilor! Trăiască Republica Socialistă România, liberă şi independentă! Moartea mă va răzbuna!”.[323] Este de remarcat că şi în anul 1936, la începutul carierei sale politice, când a fost condamnat la închisoare, în sala de judecată, la sfârşitul procesului, înainte de a fi întemniţat, Nicolae Ceauşescu a intonat *Internaţionala*. Acest cântec i-a însoţit începutul şi sfârşitul carierei. Acest lucru l-a recunoscut şi procurorul Dan Voinea, autorul rechizitoriului, care nu avea nici un interes să salveze imaginea conducătorului pe care îl acuzase de grozăvii imaginare, ci, din contră.[324] În drum spre zidul lângă care a fost împuşcat, Ceauşescu s-a privit în ochi cu Stănculescu, căruia i-a spus: „Încă o trădare naţională!”[325]

În Elena Ceauşescu a tras şi militarul „voluntar” Ştefănescu, poreclit „Maşinuţă”. După împuşcarea Ceauşeştilor, acest militar de la Târgovişte l-a întrebat pe generalul Stănculescu: „trag şi eu?” Răspunsul a fost un hatâr făcut prompt: „trage,

bă!”[326] Gestul generalului Stănculescu arată cruzimea şi primitivismul înspăimântător al „etalonului” loviturii militare de stat şi, pe undeva, etalon al Armatei române. Această realitate este realmente înspăimântătoare şi rămâne aşa, peste timp. Acest gest anunţa că ţara încăpea pe mâna unor asasini fără scrupule, în vreme ce poporul, sătul de umanismul socialist, spera într-un umanism capitalist superior.

Constantin Lucescu, fost „avocat” al lui Nicolae Ceauşescu la Târgovişte, ajuns prin graţia lui Ion Iliescu general de justiţie militară, iar apoi un pensionar de lux, a declarat că nu a existat un proces al dictatorului şi că el i-a sfătuit pe militari să nu accepte să facă parte din plutonul de execuţie.[327] Generalul Lucescu a susţinut public că judecătorul Gică Popa, care a pronunţat sentinţa de condamnare la moarte a lui Ceauşescu, nu ar fi deţinut nici un secret, nu ar fi avut nici o legătură cu puciştii, lucru de asemenea inacceptabil. Popa s-a aflat tot timpul în biroul generalului Stănculescu când s-a pus la cale omorârea Ceauşeştilor. El ar fi putut declara că nici măcar nu a avut un dosar al cauzei în baza căruia să judece. Popa ştia cine a întocmit celebrul rechizitoriu care formula acuzaţii fanteziste, inclusiv genocid şi darea unor ordine de aruncare în aer a industriei româneşti, cu ajutorul unor detonatori, de distrugere a poporului român, de subminare a puterii statului român, inclusiv prin acţiuni armate, de subminare a economiei României. Acesta era singurul document pe care îl deţinea umilul judecător care executa ordinele superiorilor săi în grad şi funcţie, trimiţând la moarte pe conducătorul ţării recunoscut ca atare de toate statele lumii. Astăzi aceste acuze imaginare inspiră jenă, iar judecătorul a fost şi el „condamnat” de soartă, aproape la fel de aspru ca victimele sale. Din dosarul „procesului” Ceauşeştilor, întocmit ulterior omorârii lor, s-au sustras aproape toate

filele…, ceea ce a compromis, odată în plus, Armata României şi Justiţia militară, iar prin ele întregul regim politic post-comunist. Ceauşescu n-a avut dreptul la ultimul cuvânt.

308 Radu Portocală, *op. cit.*, p. 80. Vezi şi articolul lui Ion Coja, *O întrebare pentru dl. General Andrei Kemenici: Unde a fost dus Nicolae Ceauşescu în dimineaţa de 23 decembrie 1989?*, în „România Mare" din 6 septembrie 2002.

309 Cătălin Tache, *Justiţia la ea acasă – carte document*, Editura Press Mihaela S.R.L., Bucureşti, 1997, p. 347.

310 Vezi „Jurnalul Naţional", joi 18 martie 2004.

311 Colonelul Ion Baiu a fost un colaborator al lui Stănculescu. El este cel care făcea filmele şi fotografiile cu armamentul românesc care se exporta. Acestea erau transmise prezumtivilor beneficiari.

312 Cătălin Tache, *op. cit.*, p. 316.

313 Vezi şi Ion Pitulescu şi colaboratori, *op. cit.*, p. 200.

314 Vezi şi Ion Cristoiu, *Lovitura de stat militară a generalului Victor Stănculescu*, în „Historia", mai 2004, p. 6-7.

315 De fapt este vorba despre mult invocata discuţie care ar fi avut loc în sediul M.Ap.N., în baia alăturată biroului ministrului Milea, nu la Târgovişte.

316 Cătălin Tache, *op. cit.*, pp. 316 şi 340.

317 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 52.

318 Acţiunile de dezinformare în situaţii de luptă se adresează inamicului. În cazul de faţă, colonelul Gheorghe Ştefan a dezinformat militarii propriei sale armate, ceea ce, în condiţiile unui stat de drept, ar trebui să atragă răspunderea în faţa justiţiei militare.

319 În unele lucrări, se afirmă că Stănculescu ar fi spus „Vă ordon, luaţi-i, legaţi-i şi la zid cu ei!" Vezi Grigore Cartianu, *Sfârşitul Ceauşeştilor*, Editura Adevărul, Bucureşti, 2010, p. 390. Vezi şi Viorel Domenico, *Ceauşescu la Târgovişte*, Editura Ion Cristoiu, Bucureşti, 1999.

320 Vezi declaraţia din „Jurnalul Naţional" din 22 martie 2004, în care el arată că generalul Stănculescu le-a ordonat în felul următor: „În T.A.B.-ul acesta se află soţii Ceauşescu. Îi judecăm şi după ce îi judecăm îi împuşcăm la acest zid."

321 Această variantă este afirmată de majoritatea actorilor „procesului" de la Târgovişte. Vezi şi Victor Stănculescu, *Pe 22 decembrie 1989, la ora 13,00, ţara era deja sub control*, în „Historia", mai 2004, pp. 11-14.

322 Afirmaţiile au fost făcute la Oglinda TV, în 20 decembrie 2009. În cadrul emisiunii, fostul paraşutist Dorin Cârlan a declarat că şi-a simţit viaţa în pericol, după ce i-a împuşcat pe Ceauşeşti.

323 Grigore Cartianu, *op. cit.*, p. 392.

324 Cătălin Tache, *op. cit.*, p. 317.

325 Grigore Cartianu, *op. cit.*, p. 392. Autorul citează lucrarea lui Viorel Domenico, *Ceauşescu la Târgovişte,* Editura Ion Cristoiu, Bucureşti, 1999.

326 Ibidem, p. 395.

327 Afirmaţia a făcut-o la Televiziunea Română, programul 2, în aceeaşi emisiune din 8 septembrie 1999, la care ne-am mai referit mai sus.

Încercări de lichidare a martorilor incomozi ai omorârii Ceauşeştilor

Generalul de justiţie militară Gică Popa a murit prin împuşcare în ziua de 1 martie 1990, într-o unitate militară a M.Ap.N. În certificatul de deces s-a consemnat că s-ar fi sinucis. Este greu de crezut că un general, deţinător legal de arme de foc, care se putea sinucide oricând în intimitatea lui, izolându-se, cum fac de regulă sinucigaşii, să fi dorit să se sinucidă în incinta unei unităţi militare operative. Generalul Gică Popa avea opt fraţi în viaţă când a murit. Sora sa, Paula, a declarat că el a judecat „procesul" sub presiunea şi sub ameninţarea lui Gelu Voican Voiculescu, chiar cu pistolul. „Procesul" ieşind „bine", i s-a dat gradul de general şi i s-a oferit funcţia de ministru al Justiţiei, pe care Gică Popa a refuzat-o. După aceasta, au început îndepărtarea şi ameninţările cu moartea. Sora lui a declarat că el a regretat foarte mult cele întâmplate la Târgovişte. Ea a spus că fratele ei îi destăinuise că tot ceea ce s-a făcut la Târgovişte a fost opera K.G.B.-ului. Gică Popa a intenţionat să ceară protecţie Ambasadei S.U.A. la Bucureşti, dar procurorul Dan Voinea i-a spus că întinează revoluţia. Până la înmormântarea lui Gică Popa, familia sa nu a avut voie să-i vadă cadavrul. La Cimitirul Militar Ghencea, familia a fost impresionată de vânătăile pe care cadavrul le avea la încheieturile mâinilor. Familia a făcut memorii la C.F.S.N., la Procuratura Militară şi a cerut deshumarea şi o nouă expertiză. Aceasta s-a făcut, dar mai târziu şi în secret, fără participarea membrilor familiei, după care corpul a fost reînhumat în altă parte, la picioarele osemintelor lui Ernst Neulander (Valter Roman). Ancheta cerută de familie a fost refuzată.[328]

Maiorul Ion Mateescu din Unitatea Militară de la Târgovişte a declarat că unitatea nu a fost

atacată de nimeni, cum s-a afirmat în repetate rânduri de către unii militari, inclusiv de către generalul Kemenici. Focurile de armă împotriva unităţii militare în care au fost omorâţi Ceauşeştii, au fost simulate. Zidul lângă care au fost aşezaţi cei doi Ceauşeşti, după ce au fost împuşcaţi, se afla în vecinătatea unor blocuri de locuinţe, dinspre care a început să se simuleze foc spre unitate, antrenând replici distrugătoare. Cadavrele Ceauşeştilor au fost suite într-un elicopter în care au mai urcat Stănculescu, Voican Voiculescu şi Măgureanu. Ei au plecat la Bucureşti şi au spus că, înaintea înmormântării, temându-se să nu fie suspectaţi că i-au făcut scăpaţi pe dictatori, vor arăta cadavrele unor comandanţi militari, pentru a avea martori că Ceauşeştii sunt morţi. Într-un mod neaşteptat, celui de-al doilea elicopter i s-a defectat un motor. Membrii echipajului, disperaţi, au cerut judecătorilor şi procurorilor care urmau să fie transportaţi să accepte să plece cu elicopterul defect, întrucât ştiau precis, de la colegi ai lor de la Boteni, care i-au sunat la telefon la Târgovişte, că elicopterul urma să fie atacat de alte patru elicoptere aparţinând aceleiaşi unităţi. S-a zburat la firul ierbii până la Stadionul Steaua. De acolo, elicopterul s-a îndreptat către Boteni şi a fost într-adevăr atacat. Piloţii, ajunşi şi ei martori incomozi, şi-au salvat totuşi viaţa, coborând la sol şi rezistând o noapte întreagă ascunşi în câmp. Ulterior s-au ascuns în alte părţi. După omorârea Ceauşeştilor, s-a încercat asasinarea şi altor martori ai evenimentului. Reproducem dialogul memorialistului Cătălin Tache cu procurorul militar Dan Voinea.

Cătălin Tache: „Unul dintre membrii completului de judecată, mai precis preşedintele acestuia, Gică Popa, a fost lichidat la puţin timp de la proces…Apreciaţi că se încearcă lichidarea participanţilor la proces?”

Dan Voinea: „Am avut surpriza ca, după ce am ieşit de pe stadion, un T.A.B. să se apropie în viteză de noi şi să înceapă să tragă. Atunci mi-am dat seama că eram în pericol de a fi suprimaţi, probabil pentru a nu se şti ce s-a întâmplat la proces". Încercarea de asasinare a procurorului Dan Voinea a continuat şi în seara de 25 decembrie 1989, când s-a pus problema transportării procurorului militar la domiciliul său. Generalul Stănculescu a insistat să fie transportat cu un T.A.B. Procurorul Voinea s-a temut şi i-a spus generalului Stănculescu că locuieşte într-un bloc cu 10 etaje, unde nu prea este cunoscut şi nu doreşte să coboare din T.A.B. în faţa casei şi nici să apară în uniformă albastră, care ar fi alertat vecinii. Văzând refuzul lui Dan Voinea şi nebănuind nimic, avocatul Nicki Teodorescu a acceptat să fie el cel transportat acasă cu respectivul T.A.B. Când a coborât din T.A.B., a fost împuşcat în picior, dar a scăpat cu viaţă. Procurorul Dan Voinea şi-a luat familia şi s-a ascuns. În aceeaşi noapte a fost căutat de patru indivizi înarmaţi, atât la el acasă, cât şi la domiciliul mamei sale. Vecinii mamei sale au reclamat acest lucru, în acea noapte, la garnizoana M.Ap.N. şi s-a întocmit un document, în acest sens.[329] Este evident că exista interesul de a se lichida martorii incomozi ai loviturii de stat, pe care îl aveau doar „emanaţii", puciştii şi străinii. În rândul lor trebuie căutaţi criminalii, dar pentru aceasta nu a existat voinţă politică. În cursul audierilor la Comisia senatorială de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989, generalul Victor Athanasie Stănculescu a declarat că cel care a ordonat doborârea elicopterelor care se întorceau de la Târgovişte a fost generalul Militaru, care vroia să şteargă urmele asasinării Ceauşeştilor.[330] Ulterior, Stănculescu a declarat în mod repetat că şi el ar fi fost ţinta unor tentative de asasinare, fiind convins că numai generalul Militaru şi

complicii săi puteau fi la originea acestor tentative. Totuşi, Stănculescu a declarat că a existat o tentativă de asasinare a sa prin împuşcare dintr-un imobil de peste drum de locuinţa sa. Cel care a tras a fost prins şi identificat ca fiind un luptător de la Gărzile Patriotice, căruia i s-a ordonat să tragă în acea curte, unde i se spusese că ar exista terorişti. Această afirmaţie a lui Stănculescu ar putea conduce la apariţia unor suspiciuni şi la adresa colonelului Pârcălăbescu, intrat brusc în graţiile generalului Militaru şi vulnerabil prin implicarea în evenimentele din jurul morţii generalului Milea.

Ion Iliescu nu avea autoritate juridică să înfiinţeze un tribunal excepţional care să-i judece pe Ceauşeşti. Declaraţia politică dată la televiziune în 22 decembrie 1989 nu are nici o valoare juridică, chiar dacă, de teama de a nu da socoteală ca asasin, Ion Iliescu reacţionează vehement când este vorba despre acest subiect. Asemănător reacţionează şi Gelu Voican Voiculescu, personaj care stă mai mult închis (baricadat) în casă, cu arma lângă el şi transmiţând mai mult prin interfon că nu-i poate primi pe cei care îl caută. Tot în acest fel procedează şi alţi actori ai loviturii de stat. Nefericiţi, ei continuă şi după 20 de ani să susţină tezele false pe care le-au lansat în zilele lui decembrie 1989.

„Procesul” este contestabil şi din punct de vedere al procedurii de judecată, domeniu în care legea a fost încălcată în cvazi-totalitate. Judecătorul Gică Popa se răstea la inculpaţi, le reteza cuvântul, îşi aroga prerogative de procuror, în timp ce cei doi avocaţi nu protestau în nici un fel. Procurorul s-a răstit şi el la inculpaţi. Soţii Ceauşescu nu au declarat explicit şi fără dubiu că nu au de gând să facă recurs, cum cerea legea, atunci şi acum. Totuşi, apărarea, care mima că îi apără pe inculpaţi, a acceptat uşor situaţia că inculpaţii refuză recursul, încălcându-şi menirea de avocaţi. Conform legii de atunci şi de astăzi,

inculpaţii au un termen legal de 10 zile în care să înainteze recursul. În interiorul acestui termen, ei se pot răzgândi în fiecare zi, de mai multe ori. Hotărârea putea rămâne definitivă, conform legii, doar după 10 zile. După aceste zece zile, condamnaţii aveau dreptul să ceară graţierea. Sentinţa nu putea fi executată după mai puţin de 5 zile de la respingerea cererii de graţiere. Completul de judecată era format din trei ofiţeri care nu erau asesori populari, ceea ce reprezenta o altă încălcare a procedurii, care a făcut ca procesul să fie lovit de nulitate. La Târgovişte, Nicolae Ceauşescu a spus: „(…) Lovitura de stat nu poate fi recunoscută (…) În faţa loviturii de stat nu răspund celor care au chemat armatele străine în ţară, nu răspund. (…) Nu se poate constitui un organ legal decât de puterea de stat, prin Marea Adunare Naţională. Cei care prin lovitură de stat, prin trădare, au uzurpat puterea, cum s-a întâmplat sute de ani în istoria României au sfârşit prin a răspunde în faţa poporului (…) Puteam fi împuşcaţi fără mascarada asta. Cine a dat lovitura de stat poate să împuşte pe oricine.”[331] Gura păcătosului adevăr grăia. Au mai fost împuşcaţi şi destui alţii, în tot acest timp noii suiţi la putere vorbind despre democraţie, umanism, grija faţă de oameni şi inumanitatea vechiului conducător. Ca semn al modului în care s-a falsificat istoria loviturii de stat din decembrie 1989, este semnificativă, după cum am arătat, dispariţia totală a Dosarului nr. 1/1989 al soţilor Ceauşescu, depus de magistratul militar Dan Voinea într-un fişet metalic în anticamera biroului ministrului Apărării Naţionale, alături de alte obiecte care au aparţinut defuncţilor (ceasurile, poşeta, medicamente, curele, batiste, stilouri etc.), după cum a declarat însuşi depunătorul dosarului şi obiectelor în faţa instanţei Tribunalului Militar Bucureşti, cu ocazia audierii în vederea reconstituirii Dosarului nr. 1/1989 al soţilor Ceauşescu. Fişetul fusese închis şi sigilat cu

sigiliile tuturor participanţilor la omorârea soţilor Ceauşescu, pentru ca să nu se poată umbla la el decât cu acordul şi în prezenţa tuturor. Este şi acesta un semn al calităţii celor care au dat lovitura de stat şi au aservit România unor interese străine.

Prin felul în care s-au derulat evenimentele de la Târgovişte, s-a încercat legalizarea unor crime şi prin crimele împotriva Ceauşeştilor, legalizarea şi a altor crime, topite în ceea ce s-a numit „revoluţia română", cea care „nu se anchetează", după părerea lui Ion Iliescu. Istoria a reuşit deja să consemneze o parte dintre crimele săvârşite în decembrie 1989 şi pe unii dintre autori, fie ei pucişti, fie „emanaţi". Câţiva generali din M.Ap.N. au fost condamnaţi pentru represiunea din decembrie 1989, dar, desigur, este nevoie ca justiţia să facă un pas înainte şi să condamne şi crimele săvârşite după scoaterea lui Ceauşescu din sediul C.C. şi declanşarea fenomenului terorist-diversionist. Aceste evenimente atârnă ca un balast de noul regim politic, compromis în esenţa sa, care s-a identificat cu crima şi minciuna. Atâta timp cât nu se va spune adevărul de la vârful ierarhiei politice, nu numai de către istorici, analişti şi jurnalişti, regimul politic actual, aflat în criză şi la scară planetară, va fi mereu contestat în România, cu multe feluri de argumente, indiferent de uriaşa investiţie în propagandă şi în coruri care să acopere, cu mare plus de decibeli, vocile celor care spun adevărul.

Interesantă şi pertinentă ni se pare părerea unuia dintre actorii principali ai simulacrului de „proces" de la Târgovişte, viitorul director al S.R.I., Virgil Măgureanu, cel care, chiar executând ordinele pe care le-a primit de la şefii săi, a fost conştient că se comite o fărădelege. De altfel, paraşutiştii de la Boteni, care au zburat spre Târgovişte în elicopter cu Măgureanu spun că, pe drum, acesta era stresat şi voma. Să fi fost rău de înălţime, sau de îngrijorarea produsă de conştiinţa faptului că se

îndrepta spre a participa la o dublă crimă de maximă notorietate istorică? Măgureanu a declarat: „…soarta acestui cuplu şi finalul procesului, cu execuţia care a urmat, s-au datorat şi unor presiuni din afară. Îmi permit să zic că soarta cuplului a fost hotărâtă şi mă bazez pe ce s-a întâmplat atunci şi pe posibilele schimburi de mesaje cu puterea de la Bucureşti, aşa provizorie cum era ea, şi prin diferitele mesaje care veneau din partea unor guverne din afara României. Sau grupuri de putere din afara României. Acest lucru nu s-a putut petrece fără influenţă din afară, şi din motivul că, luni de zile înainte, se ştia şi la Moscova, se ştia şi în capitalele occidentale, unele le putem şi enumera, că Ceauşescu nu va apuca viu Anul Nou 1990. Acest lucru arată că era deja o conduită cu privire la Ceauşescu…Nu exclud că Ceauşescu avea şi altă postură: aceea de martor extrem de incomod. Ceauşescu putea scoate la iveală, la un proces care să se desfăşoare după toate canoanele, cu recursuri şi cu tot ce era necesar pentru ca un proces să nu poată fi vreodată pus sub semnul întrebării, Ceauşescu putea scoate la iveală informaţii periculoase pentru cei care luaseră puterea…Trebuie să adaug că lucrurile întâmplate la Târgovişte mă duc cu gândul la o consecinţă gravă. A fost încă una dintre dovezile de lipsă de respect faţă de poporul român, faţă de conştiinţa acestui popor şi faţă de ceea ce el trebuie să creadă în legătură cu destinul său…”[332]

După 22 decembrie 1989, conducerile statului român şi reprezentanţii instituţiilor sale, toţi cei de la care societatea românească aştepta să afle ce s-a întâmplat în 1989, pe plan internaţional şi intern, au fost extrem de puţin respectuoşi faţă de adevărul istoric. Minciuna a fost promovată, legat de evenimentele din 1989, la fel de mult şi cu urmări negative pentru încercările, timide, de asanare morală a societăţii româneşti, ca şi în perioada ocupaţiei militare sovietice, cea mai

nefastă dintre cele ale regimului comunist. Cei care au făcut cercetări despre evenimentele din decembrie 1989, s-au găsit sub tirul necruţător al atât de multor persoane şi instituţii care au fost implicate în evenimente şi care nu au dorit ca ele să fie prezentate în forma lor reală. Puţini au reuşit să lumineze grota înfiorătoare unde s-a derulat lovitura de stat şi noua aservire politico-economică a României, faţă de străini şi, ulterior, şi faţă de grupul de oligarhi români care dirijează politicienii şi structurile statului. Frica se resimte în continuare în societatea românească.[333]

Procesele intentate unor militari, începând cu cei mai importanţi din România, cum ar fi generalii Iulian Vlad şi Ion Coman, până la ultimii subofiţeri sau soldaţi, au avut la bază rechizitorii fără temei legal. S-au întocmit mii de dosare penale, dintre care peste 3.800 referitoare la morţi şi răniţi prin împuşcare.[334] Ele au constituit o pagină neagră din istoria justiţiei româneşti, mai ales a celei militare. Instanţele de judecată, dornice să-şi dovedească ataşamentul faţă de noul regim pe care lumea îl credea democratic, au făcut întorsături de multe grade, uneori piruete ruşinoase, jucându-se cu sentinţele, de la genocid sau complicitate la genocid, la omor deosebit de grav, complicitate la omor deosebit de grav, omor calificat, omor prin imprudenţă, până la achitare, în aceleaşi dosare, pe aceleaşi probatorii. Momentul proceselor „revoluţiei" române a reprezentat o prăbuşire a Justiţiei româneşti, care are nevoie de multe eforturi, de timp şi de condiţii prielnice pentru a se reabilita. Istoria dreptului românesc a înregistrat o pagină care o acoperă de ruşine, chiar dacă unii magistraţi implicaţi şi vinovaţi nu vor să recunoască, ei apreciind că a fost o calitate a Justiţiei faptul de a avea capacitatea să întoarcă sentinţele greşite care s-au dat, fără ca cineva să dea socoteală pentru aceasta,

iar cei care au greşit grav să devină apoi şefi ai sistemului sau pensionari de mare lux.

Majorităţii membrilor Comitetului Politic Executiv li s-au intentat procese şi au fost condamnaţi. Nicolae Giosan şi Ioan Totu au decedat repede. Despre moartea lor încă nu se vorbeşte. Protejaţi au fost cei care colaboraseră cu servicii străine. Gogu Rădulescu a fost preluat de comunitatea evreiască şi a dispărut, existând indicii sigure că a decedat. Ioan Ursu a fost arestat, în 31 decembrie ’89 şi a fost făcut „scăpat”.[335]

328 Cătălin Tache, *op. cit.*, p. 350-351.

329 Cătălin Tache, *op. cit.*, pp. 317-318.

330 Alex Mihai Stoenescu, *Din culisele luptei pentru putere 1989-1990. Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2006, p. 302.

331 Vezi şi Luca Iliescu, *Cei care au dat lovitura de stat vor răspunde în faţa poporului*, în „Ziua”, din 13 ianuarie 1996.

332 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, pp. 135-136 şi 138-139. Virgil Măgureanu se referă şi la documentul citat de generalul Talpeş, privitor la oferta de azil pe care S.U.A. au dorit să-l ofere lui Ceauşescu, în baza unor foste bune relaţii între fostul dictator şi Casa Albă. După părerea noastră, pe de o parte, această ofertă de azil este posibil să fi contribuit la grăbirea asasinării lui Ceauşescu de către conspiratorii pro-sovietici şi pro-Israel, important depozitar de informaţii secrete din lumea internaţională, comunistă, arabă, evreiască etc. Pe de altă parte, într-un fel, se justifică sprijinul evident care s-a acordat membrilor clanului Ceauşescu rămaşi în viaţă, după ce România a ieşit din sfera rusească de influenţă şi a intrat în sfera occidentală, devenind apoi membră a N.A.T.O. Li s-au restituit bunuri, au câştigat procese, şi-au afişat situaţia materială, au devenit vocali, unii dintre ei devenind profitori ai actualului regim politic, prin promovarea metodelor dictatorial-ceauşiste, ca de exemplu cumnatul Zoiei Ceauşescu şi fosta mână dreaptă a primului secretar de la Sibiu, Nicu Ceauşescu, pe nume Constantin Oprean, timp de mulţi ani adevărat tartor al Universităţii „Lucian Blaga” din Sibiu, persoană cuprinsă de morbul puterii

ceauşiste şi lipsită de orice scrupul. Asumându-şi o sub-cultură a clanurilor ceauşiste, acesta a făcut din încălcarea legii o practică.

333 Ca martor ocular al unora dintre evenimentele foarte importante petrecute la Sibiu, la Inspectoratul M.I., în 21 şi 22 decembrie 1989, autorul acestor rânduri a participat la o emisiune la Televiziunea Română Liberă, în anul 1990, la ora de maximă audienţă, în care a susţinut nevinovăţia unor structuri ale M.I., fapt pentru care a primit repetate ameninţări cu moartea. Unele dintre ameninţări le-a primit de la ofiţeri de armată din Sibiu, implicaţi în evenimente.

334 Postul de televiziune „Antena I“, în 13 decembrie 1999.

335 Silviu Brucan a spus răspicat că Ioan Ursu a fost agentul conspiratorilor în cadrul Comitetului Politic Executiv. Fiind recunoscut public ca şi agent, a fost singurul membru C.P.Ex. care nu a fost condamnat niciodată. Vezi şi Victor Stănculescu, *Pe 22 decembrie 1989, la ora 13,00, ţara era deja sub control*, în „Historia”, mai 2004, p. 31.

Concluzii

Motto: ***Poporul român a fost neatent.***

În mod obişnuit, se spune că revoluţiile îşi devorează copiii. „Copilul” devorat al României, în decembrie 1989, a fost Securitatea. Ea a fost compromisă prin calomnii şi minciuni legate de un genocid care nu a existat, acuzată că a încercat să-l salveze pe Ceauşescu, când ea l-a abandonat în mâinile conspiratorilor din Armată, aflaţi în legătură cu forţele străine care acţionau în România, decimată de excluderi, arestări, ucideri şi pensionări forţate. Securităţii, instituţie devenită românească, după anii 1964-1965, nu i s-a mai recunoscut nici o clipă rolul de scut al ţării. Principalii artizani ai devorării Securităţii au fost agentul diversionist Silviu Brucan, generalul trădător Nicolae Militaru, Victor Athanasie Stănculescu, Ion Iliescu şi Petre Roman, fiul unui agent străin infiltrat în România, suspectat el însuşi de a fi agent al Franţei şi alţii. Cu toţii slujeau forţe care doreau distrugerea acestei instituţii rivale, piedică importantă în calea aservirii politico-informative a României faţă de U.R.S.S. şi aservirii ei economice faţă de Occident, fenomene care au avut loc curând după evenimente. Desigur, tot ceea ce s-a întâmplat în România s-a făcut cu acordul declarat sau tacit al preşedintelui Ion Iliescu. De regulă, spionajul nu acţionează împotriva unor regimuri sau persoane, ci împotriva statelor. După căderea regimului ceauşist, pe fondul derutei informative totale din România, a imposibilităţii majorităţii poporului de a înţelege fenomenele internaţionale şi interne care s-au petrecut, au fost promovate inversările de situaţii. Trădătorii au ajuns să fie apreciaţi drept „prieteni ai poporului român” şi „patrioţi”. Spionii care

slujiseră străinătatea au ajuns „eroi” şi mari conducători, iar cei care slujiseră doar statul român în perioada comunistă, fără a se pune în slujba străinilor, au devenit „trădători”, „securişti”, „turnători” etc. Acestora din urmă, li s-a creat o imagine atât de urâtă, încât după răspândirea lozincii „Activişti, securişti, mina vă aşteaptă!”, reprezentanţi ai minerilor din Valea Jiului au luat poziţie şi au spus că ei nu îi vor primi în mină pe activişti şi securişti, pentru că minele nu sunt batalion disciplinar pentru persoanele compromise politic. Aceste confuzii grave, care au persistat multă vreme, au dus la slăbirea statului, prin afectarea potenţialului uman şi material de care dispunea societatea, acţiune la care au participat, în primul rând oamenii de legătură ai străinătăţii ajunşi în poziţii înalte în stat. Slăbirea statului a făcut apoi posibilă aservirea rapidă şi totală a României, lichidarea economiei şi a bazei materiale, preluarea pieţelor economice, a forţei de muncă bine calificată, a băncilor şi a resurselor naturale ale ţării, de către noii stăpâni. Toate acestea au fost urmate de pauperizarea majorităţii populaţiei, a cărei putere de cumpărare a scăzut de cinci ori, până în 2003 şi îmbogăţirea unei minorităţi de câteva procente din populaţie, care rămâne punctul de sprijin necesar stăpânirii în continuare a ţării. Creşterea P.I.B.-ului în perioada 2002-2008, ca şi a nivelului de trai pentru unele categorii ale populaţiei, s-au bazat pe o economie mai mult speculativă, nu pe dezvoltare durabilă şi care s-a năruit odată cu recesiunea mondială, începută la mijlocul anului 2008. Marile întreprinderi ale ţării, ca şi resursele naturale, privatizate, fie oneros, fie în defavoarea statului român, au făcut eforturi pentru a-şi ascunde profiturile şi a-şi înstrăina veniturile. Astfel, scurta perioadă de creştere economică, inclusiv a nivelului de trai, a corespuns anilor în care au existat interese internaţionale majore faţă de

România. Ne referim la interesele de aderare a ţării la N.A.T.O. şi U.E., la intrarea în două războaie de agresiune (Afganistan şi Irak), la găzduirea de unităţi militare ale S.U.A. pe teritoriul ţării, pe bază de înţelegeri ascunse, la pregătirea diplomatică a instalării scutului antirachetă al S.U.A. în România, la promovarea legislaţiei antisemite, la închisorile secrete ale CIA, la punerea teritoriului naţional la dispoziţia armatei israeliene şi altele. Decizii capitale pentru România, cu caracter istoric, s-au luat fără referendum naţional, fără consultarea Parlamentului şi, adeseori fără consultarea transparentă a Consiliului Suprem de Apărare a Ţării. Asupra comisiilor de specialitate ale Parlamentului şi a plenului său s-au făcut adeseori intervenţii care pot fi apreciate a fi *presiuni*. În numele democraţiei, s-a acţionat nedemocratic şi s-a impus poporului român acceptarea unor interese străine. Poporul român a fost împins de la spate în curtea celor care îl stăpânesc. Beneficiarii români ai momentului istoric sunt un procent mic de politicieni şi oameni de afaceri. La ora când scriem aceste rânduri, România se află în plină criză morală, socială, politică, instituţională şi economică, pe fondul în care a acumulat deja o datorie externă colosală, de peste 100 de miliarde de euro. Chiar şi unii dintre stâlpii regimului introdus în România după decembrie 1989, Virgil Măgureanu este de aceeaşi părere: „…Judecând după involuţiile generale din România, pe mai multe dimensiuni, cu consecinţe asupra întregii naţiuni, toate acestea nu sunt fără legătură cu felul în care ne-am eliminat conducătorii…”[336] Originea acestei situaţii, cu urmări de viitor dramatice, se află în decembrie 1989, când lovitura de stat a adus la conducerea ţării trădătorii aserviţi străinătăţii.

Practic, trecerea Armatei de partea revoltaţilor ridicaţi împotriva conducerii ţării înseamnă lovitură de stat militară (puci). Nu există doctrine, nici măcar dicţionare, care să conteste pe fond această realitate definitorie. Faptul că, vreme îndelungată, opinia publică din România nu a înţeles acest lucru, nu schimbă realitatea. Românii au fost sistematic induşi în eroare de conducătorii politici ai ţării, împreună cu mass-media internaţională, reprezentantă a beneficiarilor loviturii de stat, respectiv a statelor şi persoanelor care au preluat controlul asupra României, iar ulterior au acaparat cea mai mare parte din resursele şi economia ţării (petrol, gaze, marile întreprinderi, băncile, asigurările, imobile, terenuri strategice etc.), dar şi controlul asupra instituţiilor statului, inclusiv asupra Armatei şi serviciilor de informaţii. La incapabilitatea poporului român, inclusiv a unei mari părţi a intelectualităţii, de a înţelege ceea ce i se întâmplă, a contribuit mult regimul comunist, din toate perioadele sale, care nu a comunicat deschis cu opinia publică, a cenzurat şi a propagat mincinos.

În zilele de 20 şi 21 decembrie 1989, Ceauşescu a vorbit despre faptul că serviciile secrete din est şi din vest şi-au dat mâna pentru lichidarea independenţei României şi acapararea economiei ţării. În acel moment, puţini îl credeau pe Ceauşescu şi foarte puţini îl ascultau. Astăzi, afirmaţiile sale s-au validat chiar şi în rândurile adversarilor fanatici ai regimului de dictatură ceauşistă.

Direcţionarea noii puteri din România împotriva Securităţii se explică cu uşurinţă. La vârful puterii politice se afla gruparea Iliescu, fidelă Moscovei. Armata avea în frunte un agent marcant al serviciilor de informaţii militare sovietice, generalul Nicolae Militaru, ajutat de generalul Vasile Ionel şi el important agent sovietic.[337] Iliescu, Militaru şi Ionel au făcut mai mulţi ani

studii în U.R.S.S., iar în perioada 1954-1956 s-au găsit toţi trei la Moscova. Armata preluase în subordine şi Securitatea şi cuplul Militaru-Iliescu numise în fruntea principalelor compartimente ale Securităţii agenţi sovietici. Chiar şi unii dintre şefii de compartimente din perioada Ceauşescu erau bănuiţi că ar fi ajutat, uneori, serviciile secrete sovietice. În încercarea de a menţine România sub un anumit control informativ, U.R.S.S., prin agenţii de sprijin din conducerea României, a acţionat pentru distrugerea Securităţii. Supraputerile colaborau, dar şi concurau.[338] Securitatea prezenta în faţa noii puteri a grupului Ion Iliescu-Nicolae Militaru pericolul de a sprijini forţe politice naţionale româneşti, americane şi vest-europene, să ajungă la influenţă mare şi chiar putere în România, în dauna influenţei sovietice. În 22 decembrie, cei care au reprezentat cel mai mare pericol pentru grupul Iliescu-Militaru-Brucan, în sensul încercărilor de creare a unui grup alternativ de putere, au fost Dumitru Mazilu, omul C.I.A., dar şi Ilie Verdeţ, fost prim-ministru al României, într-o perioadă de dezvoltare economico-socială, pe fondul promovării unei linii politice naţionale.

336 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, pp. 139-140.

337 Generalul Stănculescu a declarat că este probabil că generalul Vasile Ionel să fi fost şeful agenturii G.R.U. în România.

338 Urmările imediate ale acestei situaţii au fost cele legate de preluarea controlului asupra Armatei şi Securităţii de către Militaru şi agentura sovietică, întemniţarea generalului Vlad şi eliminarea, prin diverse mijloace, din conducerea ţării, a politicienilor de orientare occidentală, cum au fost C. Bogdan, D. Mazilu, S. Brucan, S. Celac, V. Stănculescu şi alţii, culminând cu înlăturarea guvernului Petre Roman, în septembrie 1991, printr-o mineriadă influenţată de sovietici şi de pro-sovieticii din România. Privitor la Sergiu Celac, Virgil Măgureanu afirmă că este foarte influent la

Washington, făcând parte dintr-o structură numită „Grupul”. Vezi Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 41.

Modul în care s-a vărsat sângele în decembrie 1989

Câteva componente principale:

1. 1) Încercările parţiale şi locale de reprimare a revoltei populare, la care ne-am referit;
2. 2) Activitatea terorist-diversionistă, întâlnită în aceeaşi formă, simultan, în mai multe părţi ale ţării (Timişoara, Bucureşti, Sibiu, Otopeni, şi altele), prin care s-a urmărit atragerea în capcane şi atacarea unor unităţi ale Ministerului de Interne, de către unităţi ale Armatei. În acest caz, urmărirea penală are temei legal. Procuratura Militară, prin glasul unuia dintre comandanţii ei post-comunişti, generalul Dan Voinea, a recunoscut de mai multe ori, public, inclusiv în mass-media, că a existat diversiune în mai multe locuri. Gelu Voican Voiculescu a declarat că diversiunea a venit din interiorul structurilor militare.[339] Alte situaţii au fost prezentate şi în prezenta lucrare.
3. 3) Înarmarea unor civili, cu deosebire angajaţi ai M.Ap.N., care au folosit armamentul haotic, a condus la pierderea de vieţi omeneşti.
4. 4) Activitatea în teren a unor agenţii străine de spionaj în România şi, mai ales, de forţele speciale acoperite sovietice, în complicitate cu colaboratorii lor interni şi din alte state ale lumii. Aceasta a fost şi mai este cel mai greu de probat din afara structurilor statului, mai ales de către istorici, în condiţiile în care conducerea ţării nu a dorit, până în prezent, să dea la iveală numeroasele informaţii pe care serviciile secrete româneşti le deţin, în acest sens, din raţiuni de stat. Apoi, serviciile secrete străine şi-au şters o mare parte din urme, încă din zilele lui decembrie 1989,

recuperându-şi o parte dintre morţi şi răniţi şi părăsind ţara, cu sprijinul conducerii României care le-a deschis frontierele. Scopul acestor morţi şi răniţi a fost acela de a cataliza revolta populară prin insuflarea convingerii că trag forţe ale statului român, aflate în slujba lui Ceauşescu. Şi în acest caz, urmărirea penală, conform legilor în vigoare, ar fi justificată, atât din punct de vedere legal, cât şi moral. În aceşti peste 20 de ani de post-comunism, nu s-a întrezărit nici un moment o voinţă politică în acest sens, ci, din contră. S-a elaborat legea de deconspirare a informatorilor fostei Securităţi, în schimb a fost încurajată colaborarea românilor cu servicii străine de spionaj, prin graţierea şi decorarea trădătorilor dovediţi ai ţării, Pacepa şi Răceanu, ambii alogeni, dar şi a lui Liviu Turcu. În condiţiile istorice ale anilor din urmă şi a orientării actualei clase politice româneşti, acţiuni în justiţie, pe această ultimă linie, nu se întrevăd, în momentul în care scriem aceste rânduri. Trebuie menţionat că o serie de foşti demnitari ai statului român, dintre care menţionăm pe fostul prim-ministru Petre Roman, pe fostul conspirator şi, apoi, director al S.R.I., Virgil Măgureanu şi nu în ultimul rând fostul ministru de Externe şi secretar al C.C. al P.C.R., la ora evenimentelor, Ştefan Andrei, au arătat explicit că în România a acţionat o armată acoperită sovietică, ungară şi iugoslavă. Ştefan Andrei o apreciază la 60.000 de oameni în decembrie 1989 şi în 1990. În toamna lui 1990, când directorul S.I.E., Mihai Caraman, a raportat oficial prezenţa lor, numărul scăzuse la 29.000 de oameni, toţi fiind sovietici. Ei au fost sprijiniţi, fiind cazaţi şi hrăniţi inclusiv în interiorul unor unităţi ale M.Ap.N. şi ale M.I.

Cercetătorul Alex Mihai Stoenescu zugrăveşte în felul următor esenţa acţiunii terorist-diversioniste din decembrie 1989: „…a existat un complot militar aflat în legătură cu serviciile secrete ale Uniunii Sovietice, care a penetrat nu numai la nivelul unor comandanţi din Ministerul Apărării Naţionale a României, ci şi în anumite structuri informative, inclusiv în eşaloanele care asigurau controlul politic de către partid al Armatei. Elementul românesc al complotului militar s-a comportat ezitant, riscant, incapabil de o acţiune decisivă care să-l îndepărteze sau lichideze pe Nicolae Ceauşescu. U.R.S.S. a hotărât, în cooperare cu Franţa şi Ungaria şi beneficiind de sprijinul logistic al S.U.A. şi al altor state occidentale, să declanşeze o subversiune internaţională, ca suport mediatic şi de imagine pentru o intervenţie neconvenţională în România. Aceasta a avut ca bază diversiunea şi ca misiune provocarea unei revolte populare care să forţeze căderea lui Ceauşescu. Acesta găseşte însă un aliat fidel în persoana ministrului Apărării, general-colonel Vasile Milea, care pune în aplicare ordinele de represiune ale dictatorului. Complotiştii militari sunt paralizaţi de situaţia în care şeful Armatei este numit comandant unic şi trece la represiune, angajând forţe supranumerice, conducerea se concentrează la Comitetul Central al P.C.R., unde se instalează o grupă operativă din care există bănuieli că făceau parte şi ofiţeri angajaţi în complot…Participarea Armatei la represiune a fost un factor major de criză care a afectat imaginea şi poziţia instituţiei ce trebuia să-l înlăture pe dictator, astfel că, după ieşirea din joc a generalului Milea, conducerea intră în panică. Generalul Victor A. Stănculescu, implicat în represiunea de la Timişoara, informat şi asupra represiunii de la Bucureşti, se solidarizează cu generalii vinovaţi de transmiterea ordinelor criminale ale lui Ceauşescu şi Milea şi organizează

diversiunea împotriva Securităţii. Complotiştii se cuplează cu diversiunea sovietică pentru a salva situaţia Armatei, a lor şi pentru a elimina adversarul cel mai puternic, Securitatea."[340] Apreciem ca pertinentă această sinteză, chiar dacă autorul acestor rânduri, inevitabil, are şi numeroşi contestatari, ale căror argumente sunt însă puţin concludente, după părerea noastră.

Cercetători, participanţi la evenimente, martori oculari, jurnalişti şi analişti politici sunt unanim de acord că înlocuirea lui Ceauşescu cu Ion Iliescu şi urmările acestui eveniment nu aveau nevoie de un întreg cimitir al celor omorâţi în decembrie 1989 şi transformaţi în „eroi".[341] S-a vorbit mult despre eroismul din decembrie 1989 şi se mai vorbeşte. Autorul acestor rânduri nu doreşte să minimalizeze diversele gesturi ale celor care s-au aflat în stradă în decembrie 1989 şi îşi exprimă regretul pentru toţi cei care şi-au pierdut viaţa, integritatea trupească, care au fost răniţi, trupeşte sau sufleteşte, sau au suferit alte neajunsuri. Cu toate acestea, dintre toate teoriile privitoare la eroismul din decembrie 1989, suntem de părere că cea exprimată de unul dintre cei mai importanţi conspiratori ai evenimentelor, Virgil Măgureanu, este cea mai apropiată de adevăr. Măgureanu afirmă că: „…cu excepţia jertfei acelor tineri care au murit la baricade, în decembrie 1989, nu s-a întâmplat nimic eroic, mai ales că scenariul acelor evenimente nu ne-a aparţinut…"[342]

În februarie 2004, Dominique Fonvielle, fost ofiţer de informaţii francez, a confirmat concluziile unor istorici români, între care şi autorul acestor rânduri, potrivit cărora, în perioada 1986-1989, asupra orânduirii de stat din România s-a declanşat o subversiune internaţională. Dominique Fonvielle a explicat cum a fost ea declanşată şi dirijată în direcţia destabilizării conducerii statului. Miklos Nemeth, fost premier al Ungariei a vorbit şi el public despre implicarea

directă a spionajului maghiar în evenimentele de la Timişoara. Ofiţerul de securitate Nicolae Mavru, fost şef al Serviciului de filaj al judeţului Timiş, a declarat că „în perioada cât am lucrat în Bucureşti, am reuşit destul de repede, împreună cu colegii mei, să descopăr, să prind şi să documentez mai multe reţele ale unor diplomaţi americani acreditaţi la Ambasada S.U.A. Din aceste reţele făceau parte ofiţeri de securitate activi sau trecuţi în alte domenii de muncă, urmaşi-„cârtiţe" de-ale lui Pacepa. De asemenea, mai erau în legătura spionilor americani sub acoperire diplomatică ofiţeri ai M.Ap.N., directori în diverse ministere, înalţi funcţionari din fostul C.S.P., unde se strângeau toate datele privind economia ţării…"[343]

Acţiunea terorist-diversionistă a putut fi catalizată şi de faptul că, în după amiaza de 22 decembrie, grupul Iliescu a sesizat că la sediul C.C. acţiona un grup care ar fi putut deveni unul alternativ de putere, bănuit a fi compus din Ilie Verdeţ, Vasile Vâlcu, Ştefan Guşă, Iulian Vlad[344] şi alţii. Acest grup, dacă ar fi avut un proiect comun, fapt care nu a fost dovedit, ci din contră, ar fi putut să fie un adversar periculos pentru grupul Iliescu-Militaru-Brucan. Ei ar fi putut beneficia de sprijinul unei mari părţi a Armatei, a Securităţii şi, poate, a unor servicii străine.

Cu toate cele arătate, în decembrie 1989, alături de Armată, Securitatea a fost organismul care a asigurat continuitatea activităţilor statului, în condiţiile în care structurile de partid s-au dezorganizat total în dimineaţa lui 22 decembrie. Securitatea a participat la căderea lui Ceauşescu, alături de generalii pucişti din Armată şi a susţinut propulsarea lui Ion Iliescu la conducerea ţării, în după amiaza de 22 decembrie 1989, la sediul M.Ap.N., când generalul Stănculescu i-a predat puterea, i-a oferit protecţie şi mijloacele necesare exercitării prerogativelor prezidenţiale. Toate acestea au fost făcute în paralel cu acţiunea de

blocare a accesului la putere a unor grupuri alternative care s-au constituit la sediul C.C. al P.C.R.

Oricât de ciudat ar părea celor puţin avizaţi, Securitatea a fost al doilea artizan al schimbării, după Armată, iar atacurile Frontului Salvării Naţionale împotriva instituţiei au fost o sumă de minciuni. Acesta este unul dintre marile paradoxuri ale istoriei contemporane a României, în condiţiile în care instituţia Securităţii a fost şi mai este una dintre cele mai urâte şi dispreţuite, de către o mare parte a opiniei publice din România şi din străinătate, mai ales de către cea puţin avizată. Lucrul ne apare normal. Activitatea Securităţii în slujba statului, în întreaga perioadă Ceauşescu, neputând fi cunoscută de opinia publică, decât de către puţini oameni, imaginea instituţiei a fost cea proiectată de mass-media externă, aflată în mâinile celor care au doborât-o şi apoi au aservit România. Meritele Securităţii pe linia promovării proiectelor politice ale ţării, care au condus la creşterea constantă a indicatorilor economico-sociali, în promovarea produselor româneşti pe pieţele lumii, în tehnologizarea economiei româneşti, în apărarea marelui număr de invenţii româneşti şi în valorificarea lor, ca şi alte numeroase merite, au fost trecute toate în seama Partidului Comunist Român, iar fenomenele negative din societatea românească a epocii de dictatură, au fost trecute în seama Securităţii. Pe de altă parte, opinia publică românească şi internaţională era încă oripilată de crimele Securităţii din perioada ocupaţiei militare sovietice, când s-a găsit sub controlul unei conduceri formată în majoritate din alogeni, antiromâni, cu toţii agenţi ai K.G.B.

339 Gelu Voican Voiculescu, implicat în evenimente şi devenit vice-prim-ministru al Guvernului României, având în subordine structurile informative ale statului, a făcut această afirmaţie şi în

emisiunea Televiziunii Române, programul 2, din 8 septembrie 1999.

340 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, pp. 652-653.

341 Într-o analiză cu caracter ştiinţific nu se poate accepta ideea că o persoană care se află în stradă (unii din simplă curiozitate), sau în propria casă, sau în alte diverse împrejurări, în care nu joacă nici un rol, devine „erou" pentru că a fost lovit de un glonţ, tras direct sau din ricoşeu.

342 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 129.

343 Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005, p. 131-133 şi 135-136.

344 Această fostă bănuială a grupului Iliescu nu a fost recunoscută de generalul Iulian Vlad, care a afirmat că nu l-a părăsit pe Ceauşescu pentru a se alia cu Verdeţ.

Securitatea a avut propria ei poziţie în cadrul evenimentelor

Nu se poate afirma că Securitatea „a trecut de partea poporului”. Într-o interpretare ştiinţifică, este greu de afirmat că mulţimile care în zilele revoltei populare s-au aflat în stradă, evaluate la nivelul întregii ţări la un procent mic din populaţie, reprezintă poporul. Aceste mulţimi, exprimau poziţia unei părţi a populaţiei faţă de statul român, într-un anumit moment istoric. Este cert că cei din stradă aveau şi alţi susţinători în spatele perdelelor de la ferestrele de unde priveau revolta, numărul acestora neputând fi cuantificat nici măcar cu aproximaţie, această cifră fiind mereu folosită în mod politicianist. În alte momente, aproximativ aceleaşi mulţimi, au exprimat alte poziţii, inclusiv favorabile regimului împotriva căruia se revoltau în zilele lui decembrie 1989. Imediat după august 1968, o critică la adresa lui Ceauşescu, făcută în colective muncitoreşti, conducea de îndată la corecţii fizice din partea acestora, unele violente. Securitatea şi-a luat ca reper principal propriile regulamente, pe care le-a încălcat în mai multe situaţii, în direcţia neimplicării pentru apărarea conducătorilor ţării şi a legislaţiei în vigoare, lăsând evenimentele să curgă în conformitate cu modul în care acţionau serviciile speciale străine şi Armata. Discret şi pe alocuri temător, Securitatea a încercat să pună piedici subversiunii străine. De asemenea, cum s-a văzut, ea a şi favorizat revolta populară, pe alocuri chiar fără discreţie, nerespectând legea care obliga Trupele de Securitate-Miliţie să reprime manifestaţiile, permiţând demonstranţilor să intre în sediul C.C. al P.C.R., insistând în a-l determina pe Ceauşescu să părăsească sediul C.C. al P.C.R. şi abandonându-l apoi în mâinile viitorilor săi asasini, alături de care l-a păzit să nu scape, permiţând mulţimii să intre în sediul televiziunii

etc. Securitatea a fost singura instituţie care a acţionat într-o formă relativ unitară în cadrul evenimentelor. În decembrie 1989 şi mai târziu, unele dintre cadrele ei au avut nemulţumiri, faţă de modul în care generalul Iulian Vlad, sau alţi comandanţi, au acţionat.[345] Mulţi dintre securişti au avut sentimentul că au fost abandonaţi, chiar trădaţi şi nu li s-a explicat suficient ce se întâmplă şi care este atitudinea care trebuia abordată.[346] Nu putem să excludem din aceste afirmaţii un posibil subiectivism al cadrelor din Securitate nemulţumite de comandanţii lor. Desigur, când se întâmplă ceva rău într-o instituţie, cum a fost brusca învinuire a Securităţii de crime, terorism şi chiar genocid, nu se poate ca şefii să rămână imaculaţi şi împotriva lor să nu fie nemulţumiri. În toate cazurile, răspunderea cade şi asupra lor, chiar şi atunci când vina lor este mică, sau chiar când, teoretic, sunt nevinovaţi. Ori, a fost război şi Securitatea a pierdut războiul, chiar dacă nu a luptat împotriva cuiva, ci, din contră, a contribuit, uneori prin acţiune directă, alteori prin neimplicare, la reuşita loviturii de stat. Toţi comandanţii care pierd războaie sunt învinuiţi, pe drept şi pe nedrept, uneori acest lucru depinzând de unghiul din care analizezi evenimentele şi fenomenele. Celelalte instituţii participante la evenimente, Partidul Comunist, Armata, Miliţia şi Justiţia, au cunoscut convulsii de conducere, contestări, fenomene de indisciplină, dispoziţii în contradictoriu, sau, uneori, derută totală. Odată cu arestarea lui Ceauşescu, la amiaza zilei de 22 decembrie, reprezentanţii tuturor acestor instituţii, ca şi ai Securităţii, au făcut pe loc o piruetă de 180 de grade, declarându-se, în decurs de câteva minute (!), împotriva lui Ceauşescu, „de partea poporului”, respectiv a celor din stradă, iar nedeclarat de partea grupării „emanatului” Iliescu. Majoritatea membrilor Partidului Comunist a intrat în F.S.N., Miliţia şi-a schimbat numele în Poliţie,

Armata, care efectuase represiunea, până la împuşcarea lui Milea, s-a autointitulat „salvatoarea revoluţiei" şi a poporului în care trăsese cu sârg până la scoaterea lui Milea din scenă, iar Justiţia, care până în 22 decembrie susţinuse necondiţionat regimul ceauşist, a trecut din 23 decembrie să aresteze securişti, miliţieni şi pe aceia dintre activiştii de partid care nu acţionaseră de îndată în direcţia loviturii de stat, sau nu fugiseră să se ascundă. Justiţia s-a compromis cel mai tare prin sentinţele pe care le-a dat, multe dintre ele fiind pe lângă lege, împotriva legii, sau date cu mare rea-credinţă. Securiştii au fost şi ei valorificaţi în folosul noii puteri, mai întâi în cadrul unui nou serviciu, intitulat Unitatea 0215, în noul S.P.P., iar din martie 1990, majoritatea cadrelor din fosta Securitate au intrat în Serviciul Român de Informaţii. Oricum, practic, după 23 decembrie 1989, când a fost încorporată în Armată pentru a putea fi spoliată de informaţii de către agentura sovietică, Securitatea a funcţionat continuu, până la crearea S.R.I. Este de reţinut că, în decembrie 1989, Securitatea a fost comandată de generalul Iulian Vlad în direcţia de a culege informaţii fără a participa la represiune, sprijinind în anumite momente, în mod direct sau indirect, lovitura de stat. Au fost şi momente, mai ales în 21 decembrie, când Securitatea a mimat mai greu co-participarea la evenimente şi când se părea că energia generalului Milea, voinţa sa de acţiune şi loialitatea comandanţilor de unităţi vor conduce la reprimarea totală a revoltei populare. Securitatea şi-a luat unele măsuri şi pentru aceste situaţii. În 22 decembrie, Securitatea, Ministerul de Interne în cea mai mare parte[347], a acceptat să se implice în formarea noii puteri, printr-o serie de personalităţi care au intrat în Comandamentul Militar Unic, care conducea întreaga ţară. Dumitru Mazilu, ofiţer de securitate, cunoscut ca agent de influenţă al C.I.A., a fost adus la televiziune după ce fusese eliberat

din domiciliul obligatoriu de la Alexandria din ordinul generalului Iulian Vlad. Mazilu a fost acceptat de grupul pro-sovietic în calitate de prim-vicepreşedinte al C.F.S.N., deci, adjunct al lui Ion Iliescu, dar a fost exclus în 12 ianuarie 1990. Securitatea ca instituţie nu a supravieţuit loviturii de stat ca instituţie, fiind încorporată Armatei, ceea ce a reprezentat cea mai mare umilire şi înfrângere din istoria instituţiei. De asemenea, două dintre componentele ei de bază, contraspionajul pe spaţiul sovietic şi al ţărilor socialiste şi contrainformaţiile militare, au fost desfiinţate, ceea ce i-a dereglat mecanisme instituţionale. Acest fapt nu se poate imputa conducerii ei, chiar dacă unele măsuri de protecţie a instituţiei nu ar fi fost cele mai potrivite, cum au afirmat unii angajaţi. În schimb, cauza principală trebuie căutată în forţa mare a serviciilor străine, mai ales sovietice, care doreau distrugerea Securităţii, intrarea în posesia numeroaselor ei secrete şi controlul asupra agenturii, mai ales asupra celei externe şi a contraspionajului. La aceasta se adăuga şi adversitatea însoţită de ură, uneori de ură de moarte, a rivalilor din Armata României, cu deosebire din Direcţia de Informaţii a Armatei şi din C.F.S.N. Noii conducători ai ţării au fost rău intenţionaţi şi cunoşteau că nu Securitatea este autoarea fenomenului terorist. Dovada este faptul că, în timp ce îi proclamau pe securişti ca fiind terorişti, au hotărât ca paza membrilor conducerii C.F.S.N. să fie asigurată de ofiţerii de profil din Securitate.[348] Proclamând desfiinţarea Securităţii, noua conducere politică a ţării a minimalizat indirect şi intrarea agenturii sovietice în posesia bazei de date a defunctei instituţii, acuzată de a fi fost nefolositoare societăţii, conform afirmaţiilor trădătorilor care s-au suit la conducerea ţării. Cei care au inspirat şi/sau susţinut lozinca „Jos Securitatea!” nu au avut în vedere trecutul acestei instituţii, ci viitorul acţiunilor de destabilizare a

României, economică, politică, informativă şi militară, în cadrul cărora Securitatea era singura potenţială frână. Un exemplu edificator în acest sens, este faptul că, în februarie 1990, secretarul de stat al S.U.A., James Baker, a declarat că „…în România nu va exista democraţie până nu va fi desfiinţată Securitatea”.[349] Sensul adânc al declaraţiilor lui James Baker era acela că ţară democratică este doar acea ţară pe care o recunosc ca atare mai marii lumii, iar pentru a fi recunoscută ca fiind „democratică”, ţara trebuie să accepte să predea principalele pârghii economice, politice, militare şi informative în mâna mai marilor lumii şi a celor pe care aceştia îi agreează. Desigur că, după aprox. un deceniu de la lovitura de stat, când S.U.A. au preluat controlul asupra serviciilor române de informaţii[350], efectivele, dotările şi volumul de activitate au fost mult mărite, România având unul dintre cele mai mari procente de ofiţeri de informaţii la mia de locuitori din Europa. La ora scrierii acestor rânduri, efectivele serviciilor române de informaţii sunt de aproape trei ori mai mari decât cele din vremea regimului ceauşist. Este o realitate recunoscută public, în 2007, chiar de către primul ministru în funcţie al României, Călin Popescu Tăriceanu, membru al Consiliului Suprem de Apărare al Ţării, organismul care coordonează activitatea informativă a ţării.[351] În decembrie 1989, existenţa relei intenţii faţă de statul naţional unitar român nu mai poate fi astăzi negată. Pe această linie de acţiune antiromânească au fost atraşi şi mulţi români care, sub acoperirea fragilă, din punct de vedere istoric, a ideii luptei împotriva comunismului, au sprijinit acţiunile care au erodat România în mod constant, contribuind la aducerea ei în situaţia foarte grea în care se găseşte astăzi. Printre cei care au subminat statul român s-au aflat şi comunişti, unii filoruşi, alţii adversari ai regimului autoritar şi ai cultului personalităţii Ceauşeştilor. Minorităţile naţionale din România s-

au situat, în marea majoritate, de partea noului internaţionalism (globalism) erodator al statului naţional unitar.

În acelaşi timp, trebuie luat în calcul faptul că Securitatea nu avea prea multe şanse de a ieşi învingătoare din evenimentele din decembrie 1989. Armata nu a dorit să împartă cu Securitatea „gloria" de a fi „alături de popor", după împuşcarea lui Milea. Securitatea nu avea forţa de a se opune Armatei pentru a evita intervenţia acoperită străină şi, eventual, pentru a-l salva pe Ceauşescu. Securitatea, prin generalul Iulian Vlad şi cei care îi erau loiali, nu s-a implicat în reprimare nici în perioada în care Milea a acţionat ferm în această direcţie, după cum am arătat, în zilele de 21 şi 22 decembrie 1989, până în clipa împuşcării sale. Pe de altă parte, Securitatea nici nu a dorit să-l salveze pe dictator, cum o obliga legea. Ceauşescu era cauza multor restricţii în modul de viaţă al securiştilor şi al familiilor lor. Ofiţerii Securităţii aspirau şi ei, de atunci, la prosperitatea pe care unii dintre români, inclusiv dintre ofiţerii de informaţii, au dobândit-o după 1990 şi la un regim de viaţă cu mai puţine restricţii şi mai puţină muncă decât cel impus de Ceauşescu.

În ultima parte a existenţei instituţiei Securităţii, ea evoluase de la etapa extremei brutalităţi a anilor ocupaţiei militare sovietice, din timpul conducerii evreieşti (Pantiuşa Bodnarenko, Alexandr Nicolski, Iosif Chişinevschi), la Securitatea anilor '70-'80, care înregimenta ofiţeri şcoliţi şi mijloace incomparabil mai civilizate de obţinere a informaţiilor, bazate pe respectarea legilor şi regulamentelor. Facem această afirmaţie chiar dacă în acea perioadă nu s-a renunţat total la practica percheziţiilor secrete, a supravegherilor electronice şi a ascultării telefoanelor şi la persoane care nu încălcaseră legile ţării. După cum este cunoscut aceste fenomene sunt permanent întâlnite, la o scară mai mare şi în practica regimului politic

capitalist-oligarhic, aflat astăzi la putere. Cu toate că propaganda anti-Securitate a forţat analizarea instituţiei ca pe una la fel de odioasă pe parcursul întregului regim de dictatură socialistă, nuanţările se impun. După peste două decenii, cercetările nu au confirmat învinuirile aduse Securităţii, de a fi instituţie criminală în perioada erei Ceauşescu.[352] Contestatorii Securităţii nu au putut oferi, cu probe juridice sau de cercetare ştiinţifică, faptul că această instituţie s-a îndepărtat de poziţia din care a băgat frica în oasele românilor. Cele mai multe dintre situaţiile prezentate opiniei publice despre „criminalitatea Securităţii" nu sunt credibile. Securitatea era însă adeseori afectată în buna ei funcţionare, atât ca serviciu secret, cât şi ca poliţie politică, de imixtiunile lui Nicolae Ceauşescu în activitatea operativă a instituţiei. Pe de altă parte, după 20 de ani de regim capitalist şi în plină epocă de apartenenţă a României la sfera occidentală de dominaţie, comparaţia metodelor folosite de Securitate în perioada ceauşistă cu cele folosite de C.I.A. la Guantanamo, Abu-Ghraib, sau în alte închisori secrete ale Agenţiei, conduce la concluzii care dezonorează S.U.A. şi impun necesare reformulări privitoare la ultimii 25 de ani din activitatea Securităţii. Aceasta cu atât mai mult cu cât, după negocierile de aderare a României la N.A.T.O., în ultimii ani, la nivelul opiniei publice şi al mass-media există numeroase dubii privitoare la legalitatea şi moralitatea activităţii noilor servicii româneşti de informaţii.

Virgil Măgureanu şi Alex Mihai Stoenescu, autori foarte des citaţi în prezenta lucrare, datorită competenţei evidente de care au dat dovadă în lucrările lor, fac afirmaţia că, până în 22 decembrie, Securitatea nu ar fi făcut nici un gest de opoziţie faţă de regimul dictatorial din România.[353] Autorul prezentei lucrări nu este de acord cu această afirmaţie. Securitatea a ştiut de prezenţa foarte masivă de turişti sovietici, unii

purtători de arme. Ea, împreună cu Miliţia, cu Grănicerii, cu Trupele de Securitate-Miliţie şi cu structuri ale Armatei, avea datoria să acţioneze împotriva acestei armate acoperite care a intrat în România, să o neutralizeze. În timpul derulării evenimentelor, la Timişoara, dar şi la Bucureşti, Securitatea a acţionat anemic împotriva acestor aceşti agenţi străini, mulţumindu-se să raporteze situaţia lui Ceauşescu, care, cum s-a văzut, a protestat faţă de Moscova. Tot Securitatea a hotărât, în cursul evenimentelor, să reţină, pentru scurt timp, câţiva diplomaţi străini înarmaţi, infiltraţi în mulţime şi acţionând în sensul stimulării revoltei populare. Cei reţinuţi au aparţinut unor servicii occidentale, sovieticii fiind lăsaţi în pace. Ori, doctrina de securitate naţională a ţării presupunea acţiunea operativă împotriva oricărei imixtiuni din afară, până la nivelul mobilizării întregului popor la luptă. Această doctrină era cuprinsă atât în documentele programatice ale partidului unic, cât şi în Legea Apărării Naţionale, promulgată în decembrie 1972. Securitatea nu a neutralizat grupurile de diversionişti venite din Ungaria, Iugoslavia, U.R.S.S. şi din alte state şi care au declanşat dezordinile care au generat apoi revolta populară. Reţinerile temporare ale unor agenţi au fost nerelevante în contextul general al operaţiunilor din decembrie 1989. Împotriva comando-urilor străine s-a acţionat anemic, în cele mai multe cazuri deloc. Puţini dintre provocatorii diversionişti au fost ucişi, mai ales la Timişoara, ulterior, la Bucureşti, alţii au fost prinşi şi eliberaţi din ordinul unor comandanţi din M.Ap.N. şi ai noii conduceri a Miliţiei, după asasinarea generalului Nuţă şi a doi dintre locţiitorii săi, toţi trei, ca şi Milea, susţinători ai regimului ceauşist. Este greu de acceptat posibila invocare a deciziilor de partid în ceea ce priveşte poziţia care ar fi trebuit adoptată faţă de străinii care au intervenit în

România. Este cert că toţi conducătorii politici, inclusiv Ceauşescu, au acţionat şi au dat ordine în funcţie de ce informaţii li s-au transmis şi de ce propuneri li s-au făcut. Nu puteau acţiona în afara informaţiilor pe care le primeau. Securitatea şi Armata erau instituţiile care informau şi făceau propuneri. De altfel, butada potrivit căreia *indiferent cine este la putere, conduc serviciile de informaţii*, are o importantă doză de adevăr. Aceste două instituţii trebuie să-şi asume, alături de conducerea politică, eşecul blocării activităţii serviciilor străine de spionaj în România, care au condus nu numai la căderea lui Ceauşescu, dorită de multă lume, ci şi la un adevărat dezastru naţional românesc, ale cărui efecte se vor vedea şi mai bine în viitor. Fosta Securitate şi Armata nu pot să-l acuze doar pe răposatul Ceauşescu de faptul de a fi ordonat punerea în libertate a unuia sau altuia dintre agenţii unor puteri străine. La Timişoara, în zilele de 16 şi 17 decembrie, Trupele de Securitate-Miliţie care, ca şi întreaga Armată, aveau ordinul comandantului suprem să reprime manifestaţia, au ieşit în faţa mulţimii fără muniţie de război, apoi s-au retras de îndată în cazarmă, lăsând Timişoara la cheremul revoltaţilor care-i aveau în frunte pe provocatorii pregătiţi în taberele din Ungaria. Singurii din Ministerul de Interne care au mai încercat să reprime demonstranţii, cu mijloacele destul de modeste pe care le aveau, au fost unii angajaţi ai Miliţiei, aceasta în condiţiile în care generalii Nuţă şi Mihalea, prezenţi la Timişoara, susţineau regimul Ceauşescu şi nu făceau parte dintre cei care se pregăteau să-l trădeze în favoarea străinătăţii. Când Ceauşescu a dat ordin Trupelor de Securitate-Miliţie să iasă cu armamentul de război ca să reprime revolta populară, să tragă la picioare etc., aceste forţe au ieşit dezarmate şi nu au efectuat reprimarea. Dacă Ceauşescu, pe baza informaţiilor care i s-au dat, nu ar fi fost sigur că instituţiile lui (Armata,

Securitatea şi Miliţia) ar deţine controlul absolut la Timişoara, el ar fi amânat plecarea în Iran şi ar fi rămas la comandă, cu atât mai mult cu cât, în orice situaţie de pericol, el era un om foarte suspicios. Securitatea şi Direcţia de Informaţii a Armatei l-au informat în aşa fel încât Ceauşescu a plecat din ţară, iar când s-a întors, situaţia era scăpată de sub control.

345 Dintre lucrările scrise de foşti ofiţeri de securitate cu funcţii de comandă care fac aprecieri critice la adresa atitudinii conducerii Securităţii din timpul evenimentelor din decembrie 1989, menţionăm pe Viorel Roşu, comandantul unei unităţi de securitate, pază, protecţie şi culegere de informaţii din mediul reprezentanţelor diplomatice. Vezi Viorel Roşu, *De la Securitate la Doi şi un sfert, via S.R.I.*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008.

346 Colonelul de securitate Vasile Doroş, fost şef al Serviciului III Bacău şi şef al Secţiei Bacău a S.R.I. după 1990, afirma: „După zilele de mobilizare, în data de 20 decembrie, în Securitatea română s-a întâmplat ceva. Cam din momentul în care revolta de la Timişoara nu mai putea fi înăbuşită, nu am mai primit nici un ordin de la Bucureşti. Comandantul nostru de atunci, colonelul Iulian Baidac, a sunat la Bucureşti, dar nu a reuşit să stea de vorbă cu nimeni. Lipsa de comunicare era totală. Nu ni se trimitea nici o dispoziţie, nimeni nu ne întreba nimic“. Pe 20 decembrie, colonelul Baidac a încercat să smulgă de la generalul Gianu Bucurescu, adjunctul lui Iulian Vlad, un punct de vedere cu privire la orientarea aparatului de securitate în împrejurările existente. Baidac a primit un răspuns surprinzător de la generalul Bucurescu: „Sunt vremuri în care fiecare face ce crede că este mai bine“. Vezi Nicolae Bichescu, *Revoluţia văzută din sediul Securităţii Bacău*, în „Ziarul de Iaşi“, din 22 decembrie 1999.

347 După cum am arătat, comandanţii Miliţiei care nu l-au trădat pe Ceauşescu, Nuţă şi adjuncţii săi Mihalea şi Moraru, au fost omorâţi.

348 Alex Mihai Stoenescu, *Din culisele luptei pentru putere 1989-1990. Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2006, p. 105.

349 Filip Teodorescu, *op. cit.*, p. 252.

350 Acest fapt s-a produs ca o consecinţă a aderării României la N.A.T.O., fiind o condiţie a acestei aderări, pe care guvernanţii de la Bucureşti nu au făcut-o cunoscută opiniei publice.

351 În anul 2007, primul ministru al României, Călin Popescu Tăriceanu, a declarat că România are 45.000 de ofiţeri de informaţii, de trei ori mai mult decât avea Ceauşescu.

352 Aprecierea noastră se referă la activitatea Securităţii ca şi poliţie politică, nu de lupta Securităţii cu alte servicii secrete, luptă în care, uneori, la nevoie, serviciile secrete uzează şi de lichidarea unor adversari.

353 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 117.

În decembrie 1989 nu a avut loc o revoluţie

Prin lovitura de stat din decembrie 1989, a fost schimbată conducerea ceauşistă a României, dar acest lucru s-a făcut în paralel cu destructurarea unor instituţii ale statului şi cu disoluţia autorităţii, care nu a mai putut fi recuperată decât parţial. Acest fapt continuă să producă efecte negative pentru poporul român şi după peste 20 de ani şi efecte pozitive pentru străinii care au acaparat resursele naturale, băncile, marile întreprinderi, rezultatele cercetărilor ştiinţifice româneşti, o mare parte din inteligenţele ţării, informaţiile secrete, practic, deţinând accesul la toate bogăţiile şi controlul asupra ţării. Despre independenţă şi decizii suverane ale statului, nu a mai putut fi vorba. Încet, încet, îngenuncherea ţării a devenit totală. Ea nu poate fi contestată prin argumente, ci doar prin retorici păguboase, lipsite de consistenţă. Politicienii care au condus România după 1989 au fost cei care au catalizat această realitate istorică, în goana după putere şi din dorinţa propriei înavuţiri. Accesul la conducerea ţării este limitat la forţele politice şi personalităţile care acceptă această situaţie necondiţionat. Desigur că apartenenţa ţării la N.A.T.O. şi U.E., impusă tuturor statelor preluate de Occident de la sovietici[354], presupunea din start renunţarea la unele atribute suverane ale statului, ocrotite de regimul ceauşist, dar aceasta era strict necesară doar într-un procent limitat. Ascunderea politicienilor de vârf sub argumentul „nu aveam ce face, trebuia să le dăm totul”, nu poate fi acceptată în analiză. Pentru această situaţie, o parte din vină o are şi cramponarea de putere a lui Nicolae Ceauşescu, în ultimele sale luni de existenţă, care a condus la intervenţionismul străin pe scară largă şi la creşterea dificultăţii conservării intereselor naţionale. Pe de altă parte, la disoluţia autorităţii statului şi dezorganizarea economiei au contribuit

şi „revoluţionarii cu orice preţ”, respectiv cei care spuneau că poate „să vină oricine, să se întâmple orice, numai să scăpăm de Ceauşescu”, ignorând faptul că există urmări ale evenimentelor şi mai rele şi mai mari şi mai de durată, decât o conducere autoritară, chiar dictatorială, mai ales a unui conducător care se afla la o vârstă şi o situaţie de sănătate care nu se mai putea prelungi multă vreme.

Prin lovitura de stat din decembrie 1989, nu s-a produs o revoluţie, nu a fost înlăturat sistemul socialist, ci a fost înlocuit un conducător care promovase metode dictatoriale, cu un conducător mai îngăduitor cu poporul. Această „îngăduinţă” s-a manifestat şi în direcţia susţinerii leneviei, jafului din întreprinderile industriale şi agricole, a susţinerii privatizărilor oneroase, a înstrăinării bazei materiale a societăţii etc. Totul îmbrăcat în zâmbetul larg şi indiferent al preşedintelui Iliescu, cel care a avut permanent toate pârghiile pentru a stopa fenomenele negative din societatea românească, dar care nu şi-a asumat confruntarea cu infracţionalitatea internaţională şi din partea superioară a societăţii româneşti. Chiar şi introducerea sistemului cu mai multe partide s-a făcut în condiţiile în care P.C.R., pe care Gorbaciov a dorit să-l menţină ca şi forţă politică conducătoare, s-a destructurat, în câteva ore. În chiar seara de 22 decembrie, când Ceauşescu era închis în cazarma de la Târgovişte, Ion Iliescu, avea sub control Armata, Securitatea, Miliţia, Gărzile Patriotice, Justiţia, practic toate vechile structuri de forţă ale statului, iar cei care au preluat conducerea ţării alături de el erau în majoritate comunişti, civili şi militari, unii foarte cunoscuţi: Nicolae Militaru, Silviu Brucan, Alexandru Bârlădeanu, Dumitru Apostoiu, Vasile Nicolcioiu, Silviu Curticeanu, Dan Marţian, Virgil Măgureanu, Ion Păţan, Paul Niculescu-Mizil, Sergiu Celac, Victor Stănculescu, Vasile Ionel etc. După cum am

arătat deja, în al doilea său discurs la TVRL, în seara de 22 decembrie 1989, Ion Iliescu şi-a arătat ataşamentul ferm faţă de „cauza socialismului în această ţară…” Acest discurs, pe care l-am prezentat pe parcursul acestei lucrări, împreună cu componenţa noii conduceri a ţării, sunt argumente pe care le apreciem ca fiind suficiente pentru a înţelege că regimul politic socialist supravieţuise loviturii de stat. În acelaşi timp, demonstranţii de pe tot cuprinsul ţării s-au revoltat în primul rând împotriva lui Ceauşescu, aspirând mai ales la mai multă căldură, mâncare, lumină, salam, vată, benzină, avorturi autorizate, vize şi fiind mult mai puţin preocupaţi de probleme ideologice şi de doctrină. Regimul nu a căzut odată cu scoaterea lui Ceauşescu din sediul C.C. al P.C.R. şi, apoi, arestarea şi încarcerarea lui. Acţiunea grupului Iliescu nici nu a vizat această schimbare de regim, astfel încât pretenţia de „revoluţie” nu se justifică. Revoluţia se va produce paşnic, mai târziu, prin presiunea occidentală a celor care au negociat şi obţinut controlul politic asupra pieţelor economice în fosta sferă de influenţă central şi est-europeană a U.R.S.S. şi acţiunea unor cercuri de interese din România, care se vor constitui în grupuri oligarhice de putere economică şi politică. La fel de concludent ni se pare şi faptul că, în 27 decembrie 1989, la ora 10.00, Ion Iliescu s-a întâlnit cu ambasadorul U.R.S.S. la Bucureşti, Evgheni M. Tiajelnikov. În cursul acestei întrevederi, la care au mai participat Petre Roman şi Constantin Oancea, Ion Iliescu a declarat că acţiunea din decembrie „nu a fost o campanie anticomunistă”. În cadrul acestei discuţii, Iliescu i-a dat asigurări lui Tiajelnikov că România va rămâne în sfera de influenţă sovietică.[355]

354 Înaintea aderării Ungariei la N.A.T.O., în iulie 1997, la cererea societăţii civile, guvernul de la Budapesta a organizat referendum privitor la această aderare. În ciuda intensei propagande

favorabile aderării, majoritatea poporului maghiar s-a pronunţat împotrivă, dar voinţa sa a fost ignorată, atât de N.A.T.O., cât şi de guvernanţii unguri.

355 Alex Mihai Stoenescu, *Din culisele luptei pentru putere 1989-1990. Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2006, pp. 549 şi 218.

În decembrie 1989 şi în perioada următoare evenimentelor, Armata a avut un rol mare în deciziile politice

În decembrie 1989, deciziile politice care s-au luat au fost mult şi decisiv influenţate de factorul militar, de generalii din vârful Armatei, în cooperare cu factorii politico-militari externi, mai ales sovietici. În fruntea Armatei se afla generalul Militaru şi pensionarii pro-sovietici reactivaţi de el.[356] Aceştia erau ostili democraţiei şi libertăţii presei, incapabili de a se adapta unui alt regim politic, pe care nici nu-l acceptau. În ianuarie 1990, ministrul Militaru dădea afară din Armată ofiţeri pentru acuzaţia de „încălcare a normelor eticii şi echităţii socialiste". Aceşti generali au regretat că Armata a predat puterea civililor şi n-a instituit o dictatură militară.[357] Acest lucru se întâmpla în timp ce liderii civili ai ţării vorbeau despre democraţie ca şi obiectiv viitor fundamental al noului regim. Această situaţie s-a prelungit. De altfel, în data de 12 ianuarie 1990, după ce a fost atacat sediul central al F.S.N., ministrul Nicolae Militaru a ordonat locotenent-colonelului Mircea Chelaru, viitorul general şi şef al Statului Major General, să ocupe sediul Guvernului. Mircea Chelaru, care era membru al *Grupului de iniţiativă pentru democratizarea Armatei* a refuzat, iar ceilalţi comandanţi militari s-au solidarizat cu el. Ca urmare, generalul Militaru a ordonat arestarea ofiţerilor din mai sus numitul grup de iniţiativă. Ei au fost arestaţi şi ţinuţi în arest, la o unitate militară de pe Şoseaua Olteniţei. Generalul Militaru a cerut completului militar de judecată să aplice pedeapsa cu moartea pentru toţi acei ofiţeri, chiar dacă aceasta era desfiinţată, întrucât, argumenta ministrul Apărării, Ion Iliescu promisese mulţimii reintroducerea acestei pedepse, în 12 ianuarie, din balconul fostului sediu al C.C.

al P.C.R. Aceşti ofiţeri pe care ministrul Militaru vroia să-i omoare, au simţit legătura dintre grupul pro-sovietic şi fenomenul terorist-diversionist, în perioada de după 22 decembrie 1989, când executau diferite misiuni. De altfel, unii dintre ei s-au şi revoltat pentru faptul că teroriştii pe care i-au prins şi i-au predat au fost eliberaţi. Tot ei sunt cei care au descoperit existenţa unei structuri militare ultrasecrete care se mobiliza prin reţeaua Comisariatelor militare şi care a fost, probabil, una dintre sursele componentei româneşti a fenomenului terorist-diversionist, alături de cercetaşii-diversionişti prin paraşutare. Ulterior, când 14 ofiţeri din M.Ap.N. au creat C.A.D.A. (grupul Bucureşti), urmărind acelaşi obiectiv de democratizare a Armatei şi cel de îndepărtare a spionilor sovietici, generalul Militaru a cerut paraşutiştilor să-i aresteze şi să-i execute. Pentru aplanarea acestui conflict s-a implicat Ion Iliescu. El a sesizat gravitatea situaţiei şi pericolul unor derapaje fără precedent şi s-a lăsat convins că generalul Militaru trebuia înlocuit, lucru care s-a întâmplat la jumătatea lunii februarie 1990, când, în această direcţie au militat activ şi reprezentanţi ai altor interese decât cele sovietice, respectiv Petre Roman şi Gelu Voican Voiculescu. Destituirea sa a fost însă ulterioară preluării controlului informativ al serviciilor secrete sovietice asupra Armatei şi Securităţii. Când a fost schimbat din funcţia de ministru, Militaru îşi jucase rolul istoric. În perioada de după 24 decembrie 1989, sub presiunea forţelor necomuniste şi pro-occidentale, au avut loc o serie de presiuni asupra lui Ion Iliescu, în direcţia democratizării Armatei, a reintroducerii pedepsei cu moartea, a scoaterii P.C.R. în afara legii, a organizării unor procese corecte şi altele. Când, în ziua de 12 ianuarie 1990, a avut loc o puternică mişcare de masă, controlată, filo-occidentală şi anticomunistă, o parte dintre generalii reactivaţi

din Armată şi alţi agenţi sovietici, simţind un pericol, a cărui dimensiune nu era perceptibilă pe moment, s-au refugiat cu toţii în sediul Ambasadei U.R.S.S. şi în clădirea Agenţiei T.A.S.S.[358]

Referindu-ne la rolul Armatei în deciziile politice luate după preluarea ei de către generalul Militaru, nu putem să omitem faptul că tocmai acest ministru a ordonat, în 29 decembrie 1989, eliberarea tuturor teroriştilor arestaţi de Armată, Ministerul de Interne şi demonstranţi în cursul evenimentelor.

Armata şi Justiţia s-au menţinut pe poziţiile de forţă dobândite în decembrie 1989, promovând minciuna şi nedreptatea timp îndelungat, contribuind decisiv la dezastrul ţării, alături de factorii externi interesaţi în acapararea României. Acest lucru produce efecte negative şi astăzi, când, parcă în virtutea inerţiei, cea mai mare parte a politicienilor este preocupată să mintă electoratul pentru a-i smulge voturile, ca a doua zi după alegeri să arunce la coş *programul electoral*, conţinând nevoile celor care votează şi să-l înlocuiască cu *programul de guvernare*, conţinând în primul rând interesele oligarhilor şi străinilor.

Îngenuncherea României şi aservirea ei unor interese străine nu putea fi evitată, după părerea multor cercetători. Regimul ceauşist a fost înlăturat de acţiunea concertată a unor forţe sovietice şi occidentale, cu sprijinul românilor care l-au trădat pe Ceauşescu şi a mulţimii dezorientată din stradă. O mişcare naţională românească, care să reprezinte o alternativă la noua putere care fusese stabilită, nu funcţiona la ora loviturii de stat din România, iar forţele care au preluat puterea s-au debarasat de naţionalişti. Capi ai Miliţiei, Securităţii, Armatei şi unii activişti de partid, care nu au acţionat în direcţia urmată de grupul agreat de sovietici şi occidentali, au fost înlăturaţi de îndată, întemniţaţi, sau asasinaţi. Pe parcursul lucrării am dat exemple de asemenea situaţii. În

aceste condiţii de conducere a ţării, nici o mişcare politică de susţinere a intereselor profunde ale României nu s-a putut dezvolta şi nu a putut ocupa un loc de decizie în structurile statului. Astfel, în anii următori, conducerea României a acceptat cu zâmbetul pe buze, sau chiar râzând până la urechi, ca economia ţării să fie devalizată, bucată cu bucată. Conducerile care s-au perindat prin diversele palate din Bucureşti au fost permanent de partea celor care s-au supus necondiţionat controlului străin, mai ales americano-evreiesc, asupra politicii, serviciilor secrete şi vieţii economico-sociale a ţării. Uniunea Europeană a avut o influenţă mai mică asupra politicii României, decât au avut-o Washington-ul şi Tel-Aviv-ul.[359] Imaginea urmărilor negative ale acestei stări de fapt asupra viitorului României, izvorâtă în decembrie 1989, se poate observa şi prin comparaţie cu alte state central şi est-europene (cum ar fi Polonia, dar nu numai), care şi-au conservat unele componente importante ale securităţii naţionale (bănci, producţia şi distribuţia energiei, resursele naturale, industria militară etc.), fapt ce le permite să ia decizii importante pentru promovarea propriilor interese, spre deosebire de conducerile României, care promovează constant interesele străine, iar în situaţia în care ar dori să le promoveze pe cele româneşti, imposibilitatea ar fi determinată de faptul că nu mai există mijloace economico-financiare la îndemâna statului, aceste pârghii fiind controlate de forţe care au alte interese.

O mare parte a românilor au aşteptat de la înlăturarea regimului ceauşist drepturi şi libertăţi cetăţeneşti şi instaurarea democraţiei. Regimul instaurat după 22 decembrie 1989 a oferit unele drepturi şi libertăţi cetăţeneşti, le-a anulat pe altele, dar nu este unul democratic. Existenţa mai multor partide nu este suficientă pentru a oferi democraţie autentică. Toate partidele care au guvernat, cu

deosebire după 1997, au promovat o singură linie politică, cea impusă din Occident. Cele mai importante decizii privitoare la destinul istoric al României au fost impuse fără referendum, unele chiar prin încălcarea Constituţiei. Aşa a fost cazul adoptării hotărârilor de a adera la N.A.T.O. şi la U.E., a hotărârilor de a intra în războaiele (agresiunile) împotriva Afganistan şi Irak, sau a celei de instalare a scutului antirachetă. Măsurile pe care le adoptă regimul politic de la Bucureşti sunt decisiv influenţate de consilierii S.U.A. Aceştia monitorizează activităţile Preşedinţiei, Guvernului, Armatei, serviciilor de informaţii şi ale principalelor ministere. Aceşti consilieri nu sunt cu nimic mai puţin influenţi decât au fost consilierii sovietici care au activat în România, în primele două decenii după al doilea război mondial. Despre rolul extrem de mare al consilierilor americani nu vorbeşte nimeni din clasa politică şi din media românească, subordonate banului şi puterilor occidentale.

356 După spusele generalului Mircea Chelaru, fost şef al Statului Major General, aceşti generali pro-sovietici reactivaţi au venit „după descătuşarea de Ceauşescu, la pomana mortului, fără lumânare”.

357 Au existat planuri în direcţia preluării puterii de către Armată, cu sprijinul unora dintre puciştii din decembrie 1989, din Ministerul de Interne. Pe fondul lor, cei care le-au urzit au susţinut şi unele dintre acţiunile destabilizatoare din România post-decembristă.

358 Alex Mihai Stoenescu, *Din culisele luptei pentru putere 1989-1990. Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2006, pp. 48-49, 239, 288-289 şi 295. Autorul afirmă că, mai târziu, în septembrie 1992, când era ofiţer în M.Ap.N., speriaţi de apropierea alegerilor şi perspectiva venirii la putere a partidelor istorice, unii generali şi colonei se adunau la cabinetul ministrului Apărării şi de-a dreptul urlau: „Trebuia să luăm puterea! Trebuia să dăm o lovitură!” De asemenea, autorul argumentează ostilitatea generalilor faţă de presă

prin faptul că, în data de 10 mai 1992, generalul Paul Cheler a cerut, în plenul şedinţei Consiliului Militar Superior, asasinarea jurnaliştilor Ion Cristoiu şi Cornel Nistorescu, susţinut fiind şi de către alţi generali. El a pregătit şi un autoturism ARO, cu care să se înscenеze un accident. Cel care a blocat demersul a fost ministrul în funcţie la acea vreme, generalul Nicolae Spiroiu.

359 La 1 octombrie 2007, într-un discurs de bilanţ al celor şase decenii de existenţă a statului Israel, ţinut la Hotel Hilton din Tel-Aviv, în prezenţa presei, preşedintele Israelului, Shimon Peres, a declarat, cât se poate de serios, faptul că evreii au cumpărat România, alături de Manhattan, Ungaria şi Polonia. Discursul a fost publicat pe internet.

Evenimentele din decembrie 1989 au fost prezentate opiniei publice în mod fals

După lovitura de stat din decembrie 1989, conducerea politică a României s-a aşezat pe un postament de minciună şi dezinformare, la cote ne mai întâlnite în istoria ţării. Balastul de neadevăr pe care şi l-au asumat „emanaţii" şi urmaşii lor la guvernare i-a împiedicat să devină credibili, chiar dacă lumea i-a votat şi îi mai votează pe unii dintre ei în număr mare, iar unii dintre beneficiarii prăbuşirii economice a României i-au sprijinit. Acest handicap îi va marca şi în perspectivă istorică. Pentru ţară, urmările au fost dramatice, pentru că „nimeni nu a folosit încă puterea pe care a câştigat-o prin mijloace banditeşti, spre scopuri nobile." Afirmaţia citată îi aparţine lui Tacitus, dar ideile marelui gânditor antic au devenit de o şi mai mare actualitate, după decembrie 1989. Determinarea lui Ion Iliescu în a susţine teze ireale, în a contesta orice fel de conspiraţie diversionistă, ascunde în ea ceva grav, ceva ameninţător, ceva care îl face să sară ca ars în faţa unor realităţi evidente pe care le neagă.

Acţiunile din decembrie 1989 au fost influenţate şi dinspre Occident, cu evidenţă, nu numai în direcţia compromiterii lui Ceauşescu, ci s-a dorit compromiterea comunismului în faţa opiniei publice internaţionale. Comunismul nu trebuia lăsat să moară frumos şi nici să intre în comparaţie cu viitorul regim, pe care unii dintre intervenţioniştii din decembrie 1989 îl doreau a fi unul perestroikist, iar alţii îl doreau a fi unul capitalist, după chipul şi asemănarea celui din statele occidentale. Comparaţia între regimuri trebuia să dezavantajeze cu orice preţ regimul comunist, pentru aceasta el fiind valenţat şi cu clişee false, mai ales legat de crime, pe care fostul regim le-a săvârşit doar în perioada ocupaţiei

militare sovietice şi a represiunii internaţionalist-comuniste, care a precedat perioada promovării unei politici naţionale în România.

În stadiul actual al cercetărilor, există încă numeroase necunoscute privitoare la lovitura de stat din decembrie 1989. Când teama multor martori faţă de primejdia de a fi asasinaţi sau persecutaţi va dispărea, se va completa baza de date privitoare la acest important moment din istoria României. Mărturiile rămân foarte importante pentru că, în 22 decembrie 1989 şi imediat după aceea, s-au distrus numeroase dosare operative de informaţii, atât de către noii aduşi la putere, cât şi de către unii şefi de unităţi ale Securităţii, care s-au temut de două principale pericole: posibila şi plănuita invazie sovietică, care ar fi fost urmată de confiscarea dosarelor foarte importante şi încercarea unor comandanţi de a-şi proteja munca faţă de noii lideri ai ţării, majoritatea acestora din urmă având deschise dosare de urmărire operativă ca agenţi ai unor state străine. S-au distrus mai ales dosare operativ-informative aflate în lucru. Ulterior evenimentelor, mai întâi Uniunea Sovietică, iar mai târziu, S.U.A. şi Israel, au beneficiat şi ele de documente extrem de importante din patrimoniul arhivelor secrete româneşti. Ne mai lipsesc documente şi mărturii importante. Este nevoie ca martorii să nu mai dispară în ritmul în care au murit în anii care au trecut. În primii ani după lovitura de stat, eram pe cale să avem mai mulţi martori în viaţă ai loviturii de stat de la 23 august 1944, decât ai celei de la 22 decembrie 1989.

Unele zone necunoscute ale evenimentelor mai sunt acoperite, deocamdată, cu presupuneri, dar şi acestea nu sunt doar rodul unor reconstrucţii bazate pe imaginaţie, ci au la bază mărturii, oficiale sau neoficiale, lucrări memorialistice ale unor participanţi la evenimente, ca şi alte surse de

informare, cum ar fi divulgările unor situaţii prin încălcare de consemn etc.

La nivelul opiniei publice internaţionale, diversiunea din decembrie 1989 a fost sesizată curând după evenimente. Un exemplu ar fi ziarul *Le Figaro*, care, în ediţia din 3 ianuarie 1990, arăta că F.S.N. a existat ca un grup diversionist, că bilanţul neadevărat de 60.000 de morţi a fost o operaţiune de imagine, dar, citând un responsabil de la Crucea Roşie, *Le Figaro* a folosit tot cifre mult exagerate (5.000-10.000 morţi şi mai multe mii de răniţi în spitale). Cu îndrăzneala foarte mare care i-a definit caracterul, în 5 ianuarie 1990, privitor la existenţa unei conspiraţii anticeauşiste, Silviu Brucan scria în ziarul „România Liberă" că „…N-am gândit niciodată că mass-media din Vest este atât de vulnerabilă la astfel de născociri, de minciuni monumentale." Alte două zile mai târziu, în 7 ianuarie 1990, România Liberă publica o discuţie aranjată între ministrul Nicolae Militaru şi ministrul Învăţământului, Mihail Şora, sub titlul sugestiv: „Un adevăr zdrobitor – revoluţia română n-a fost un puci!". Alte câteva zile mai târziu, acelaşi ziar „România Liberă", condus de un personaj cu dosar de agent sovietic, îl admonesta pe ziaristul de la Le Figaro, care a îndrăznit să deranjeze teoria „emanaţilor": „Cum puteţi, domnule Lupan, să priviţi cu asemenea ochi realitatea dramatică a acestei revoluţii fără prihană, care este revoluţia română?"

Cu toate că au trecut 20 de ani şi au fost devoalate majoritatea acţiunilor diversioniste efectuate de serviciile secrete străine, îndeosebi sovietice, în colaborare cu Armata română, care au condus la reuşita loviturii de stat, imaginile false continuă să fie răspândite, inclusiv prin lucrări cu pretenţii ştiinţifice şi academice. Într-o astfel de lucrare, apărută în 2005 şi tradusă în România, tot în 2005, se fac, printre altele, următoarele erori de fond: 1) Minoritatea maghiară a fost „obiect

predilect al prejudecăţilor şi persecuţiei sub regimul ceauşist"; 2) După o noapte de veghe în jurul bisericii în care se refugiase Tökes, minoritarii maghiari au transformat veghea într-o demonstraţie împotriva regimului; 3) La Bucureşti, soldaţii, „aflaţi acum sub comanda unui Front al Salvării Naţionale (F.S.N.) care controla clădirea televiziunii, au trecut de partea demonstranţilor şi s-au opus trupelor bine înarmate ale Securităţii…"; 4) Securitatea şi-a încetat rezistenţa împotriva regimului revoluţionar în 27 decembrie. În aceeaşi lucrare, privitor la evenimentele de la Târgu Mureş, din martie 1990, se afirmă: „…Iliescu n-a făcut nimic pentru a împiedica tulburările de la Târgu-Mureş de pe 19 martie, unde opt oameni au fost ucişi şi 300 răniţi în atacuri coordonate asupra minorităţii maghiare locale…"[360]

În ciuda necunoscutelor care mai planează asupra evenimentelor din decembrie 1989, printre certitudini este şi aceea că teza revoltei spontane a poporului, urmată de o răsturnare de către popor a fostei conduceri a statului, trebuie abandonată. Ea este infirmată de toate cercetările serioase şi mai este susţinută doar de participanţi interesaţi la evenimente, servicii străine care vor să-şi şteargă urmele acţiunilor din acele zile şi de unii demonstranţi care supralicitează propria lor participare la evenimente şi sunt dezamăgiţi de dimensiunea manipulării la care au fost supuşi.

În primii ani după lovitura de stat, Serviciul Român de Informaţii a întocmit acel *Raport* secret, din anul 1994, privitor la evenimente, la care ne-am mai referit. Încă înainte de a fi cunoscut de cercetători, din ceea ce a răzbătut în presă şi în rândul unor persoane care au avut acces de timpuriu la acest document, rezulta deja că raportul a ocolit multe adevăruri, cu grija de a nu supăra noua putere politică şi pe generalii pucişti. Unul dintre cei care au făcut presiuni asupra S.R.I. pentru a nu se consemna adevărul în *Raport*, mai

ales referitor la „Cazul Sibiu” a fost generalul Vasile Ionel. Nu s-a scris explicit despre activităţile armatei acoperite sovietice şi ale altor servicii care au acţionat în cursul evenimentelor, atât informativ, cât şi folosind armamentul. Nu s-a scris explicit despre activităţile teroriste ale D.I.A. Nu s-a scris despre legătura între „emanaţi”, pucişti şi diplomaţii străini, ca şi despre alte importante momente.

În ceea ce priveşte fenomenul terorist-diversionist, acesta nu trebuie amestecat cu ordinele stupide, cu indeciziile, cu toate stângăciile care s-au datorat în mare parte misiunilor ordonate de sovietici.[361]

În luna noiembrie 2003, Vladimir Bukowski, laureat al Premiului Nobel pentru Pace, fost mare dizident anticomunist rus, a declarat că, în decembrie 1989, serviciile sovietice de informaţii au propulsat la Bucureşti o conducere formată din agenţii ei. În aceeaşi lună, Iosif Constantin Drăgan, ginerele generalului Ştefan Guşă, a declarat că în decembrie 1989, în România, a avut loc o lovitură de stat. Fostul secretar general al P.S.D., personalitate care a avut acces la multe informaţii, Cozmin Guşă, a declarat şi el public că în decembrie 1989, în România, a avut loc o lovitură de stat. Preşedintele Ion Iliescu l-a numit, tot public, „lichea”. Cozmin Guşă l-a acţionat în judecată, solicitând daune morale de un miliard de lei, pe care dorea să-i cheltuiască pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989. În decembrie 2003, preşedintele Ion Iliescu a declarat în premieră, din partea domniei sale, că securitatea sovietică a fost prezentă în România în decembrie 1989, dar n-a jucat nici un rol important… Cu asemenea lipsă de respect pentru adevăr, pentru propriul popor, nu se poate aştepta mare lucru de la viitorul apropiat. Handicapul lipsei de credibilitate morală a lui Ion Iliescu, datorat modului în care a preluat puterea în România, prin

crimele din decembrie 1989 şi minciuna colosală, promovată timp de peste două decenii, ca şi alte motive, au făcut ca unii dintre cei care i-au fost alături, să se îndepărteze treptat de el. Printre aceştia s-a numărat şi Virgil Măgureanu. Iată ce declara, în anul 2008, profesorul complotist din decembrie 1989: „…lipsa de legitimitate este răul cel mai mare şi care bântuie astăzi cu violenţă prin scena politică românească. Nu se ştie deznodământul României cu ăştia! Eu când am iniţiat acel demers (participarea la complotul anticeauşist n.a.), vedeam în Ion Iliescu un cu totul alt personaj decât cel care a fost după decembrie 1989. Cu totul altă persoană. Şi principalul reproş pe care îl fac este lipsa de inspiraţie în ceea ce priveşte numirea unor oameni în funcţii publice şi nivelul lor de calitate…”[362] În ciuda tuturor evidenţelor, în parte arătate şi în paginile prezentei lucrări, la peste 20 de ani, Ion Iliescu continuă să ne mintă cu o îndârjire colosală. În martie 2010, el declara: „Nici eu, personal, nici altcineva din partea C.F.S.N., nu am purtat în acele zile fierbinţi discuţii cu Ambasada U.R.S.S. şi nu a fost adresată, pe nici o cale, vreo cerere de ajutor militar.”[363] În 27 decembrie 1989, Iliescu i-a declarat ambasadorului sovietic Tiajelnikov că: „Am vorbit cu tovarăşul Gorbaciov de la militari”. Iliescu se referea la sediul M.Ap.N., unde s-a aflat doar în zilele de 22, 23 şi 24 decembrie 1989.

Privitor la prezenţa sovietică activă în România, chiar şi pucistul Ştefan Dinu a recunoscut că: „Noi ne-am lovit, evident, foarte mult de problemele terorismului şi ale diversiunii, în zilele lui decembrie 1989. Dacă se compară evidenţele de la punctele de trecere de frontieră, intrările cetăţenilor străini în România, se va constata cu surprindere, că la Uniunea Sovietică descoperim că au intrat în România, în decembrie 1989, peste 56 de mii de turişti, cu 45% mai mult decât în decembrie anul precedent. Nu o să spunem că toţi

aceştia erau dintre cei care urmau să îndeplinească misiuni pe teritoriul nostru, dar erau cu 25 de mii mai mulţi."[364]

Cu toate cele afirmate la adresa lui Ion Iliescu, în prezenta lucrare, ca şi în alte numeroase lucrări citate, trebuie să arătăm că preluarea conducerii ţării de către el şi agenţii sovietici care-l înconjurau, a avut şi urmări favorabile. Decizia sovieto-occidentală de înlăturare a lui Ceauşescu, cu menţinerea comuniştilor la putere, era fermă. Eşecul grupului Iliescu şi pierderea controlului asupra ţării de către complotişti, ar fi putut conduce la o invazie a Armatei Roşii, pe fondul căreia ar fi fost posibile orice fel de scenarii, inclusiv cele de dezmembrare a României, care erau proiectate din exterior. Existenţa acestor proiecte, la care nu ne referim în prezenta lucrare, nu mai poate fi astăzi contestată ştiinţific, datorită numeroaselor dovezi devenite publice, despre aceste proiecte. O prezenţă militară sovietică la vedere în România, de tipul celei din Republica Moldova, ar fi zădărnicit, desigur, şi proiectele occidentale de extindere a N.A.T.O. şi U.E. în România.[365]

La începutul lunii noiembrie 2004, cu o lună înaintea predării preşedinţiei României, Ion Iliescu a propus Guvernului să înainteze Parlamentului proiectul unei legi de înfiinţare a *Institutului Revoluţiei Române din decembrie 1989*, la care ne-am referit şi în Introducerea la această lucrare. Proiectul a fost aprobat în ciuda criticilor Comisiei parlamentare de profil şi a reprezentanţilor opoziţiei. Conform legii, institutul îşi propune să analizeze premisele, desfăşurarea şi efectele politice, economice şi sociale ale evenimentelor din decembrie 1989. Institutul va culege date, informaţii şi mărturii, le va arhiva, cerceta şi publica într-o revistă numită „Caietele Revoluţiei". Iniţiatorul institutului nu a avut niciodată respect faţă de adevărul din decembrie 1989, ca urmare,

autorul acestor rânduri crede că el a fost înfiinţat pentru a perpetua tezele lui Ion Iliescu despre „revoluţie” şi pentru a ascunde adevărurile profunde ale evenimentului. Institutul nu s-a născut independent. Organul de conducere al instituţiei este Colegiul Naţional, format din 25 de membri, participanţi la evenimentele din decembrie 1989, aleşi pe 5 ani şi numiţi de fostul preşedinte Ion Iliescu. Este cert că găselniţa lui Ion Iliescu, dovedeşte o dată în plus preocuparea lui pentru ocrotirea secretelor din decembrie 1989, prin aducerea sub controlul oamenilor propuşi de domnia sa a probelor şi dosarelor privitoare la aceste evenimente. În aceste condiţii, misiunea celor care s-au încumetat să cerceteze obiectiv evenimentele din decembrie 1989 va rămâne dificilă. Cele afirmate mai sus, nu înseamnă că nu există posibilitatea ca, în viitor, acest institut să slujească ştiinţa istorică în mod obiectiv. Fondatorul său nu inspiră însă încredere cercetătorului. La numeroasele argumente aduse în acest sens în prezenta lucrare, mai aducem unul, reamintind cititorului că, în ianuarie 2010, Ion Iliescu a declarat public că „revoluţia din decembrie 1989 a fost opera unui grup de comunişti”…

Ca urmare a evenimentelor petrecute în decembrie 1989 şi în perioada imediat următoare, societatea românească a rămas derutată şi a trecut la edificarea democraţiei în România, aşezând-o însă pe o temelie încărcată de minciună şi descărcată de simţul nevoii respectării unor principii morale minime obligatorii. Pe măsură ce timpul a trecut, a devenit mai evident că legitimitatea noilor conducători politici se clătina tot mai tare şi că este dificil să se edifice o democraţie de către politicieni compromişi grav, cu sânge, minciună şi corupţie profundă. Clasa politică „emanată” în decembrie 1989 şi în perioada care a urmat evenimentelor, a încorporat

tarele morale ale regimului comunist, pe care le-a „îmbogăţit" cu o gamă întreagă de fenomene negative tipice noului regim politic, instalat în România de către beneficiarii occidentali ai înţelegerilor de la Malta. Dar involuţiile morale nu s-au oprit la nivelul clasei politice. Astfel, „emanaţii" din decembrie 1989, complicii şi discipolii lor, au născut un mediu de afaceri înzestrat după chipul şi asemănarea lor, ca şi o administraţie şi un sistem de Apărare, Siguranţă Naţională şi Ordine Publică de aceeaşi factură. Libertăţile cetăţeneşti promovate fericit după decembrie 1989, cu deosebire libertatea cuvântului şi de circulaţie, nu au putut stopa sau limita fluviile de fenomene negative care au pătruns societatea românească. Greutatea fenomenelor pozitive ale regimului post-decembrist atârnă tot mai puţin în „balanţa" istoriei, pentru că pe talerul opus massa creşte mereu. Această situaţie, l-a determinat pe academicianul Florin Constantiniu să aprecieze că: „decembrie 1989 a fost un inaugural ratat", iar recordurile regimului politic adus la conducerea României sunt unele care „dau fiori": România este o ţară consumatoare, afacerismul post-comunist este monstruos, s-a schimbat un socialism pervertit, cu un neocapitalism bazat pe profitul împotriva omului. În aceste condiţii - întreabă reputatul savant – „poate istoricul să ofere o soluţie pentru viitor?"[366]

[360] Judt, Tony, *Epoca postbelică. O istorie a Europei de după 1945*, Editura Polirom, Iaşi, 2008, pp. 572-573.

Privitor la clădirea Casei Poporului, autorul face următoarele aprecieri: „Casa Poporului, proiectată de o arhitectă de 25 de ani (Anca Petrescu) pentru a servi drept palat personal al lui Nicolae Ceauşescu, este de o urâţenie unică şi indescriptibilă chiar şi printre creaţiile de gen. Grotească, sinistră, lipsită de gust, ea este, mai presus de orice…o metaforă lapidară şi monstruoasă a tiraniei fără oprelişti…"

361 Vezi această părere şi în lucrarea Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, pp. 53 şi 58.

362 Virgil Măgureanu, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008, p. 39.

363 „Adevărul“ din 9 martie 2010.

364 Afirmaţia a fost făcută în 27 martie 2007, într-o sesiune organizată de Institutul Revoluţiei Române din decembrie 1989, la Parlamentul României.

365 Vezi Corvin Lupu, *Europa în sistemul relaţiilor internaţionale*, Editura TechnoMedia, Sibiu, 2005, capitolul *1989-1990: destinul unităţii statale a României pe ruta Bonn-Budapesta-Moscova*, pp. 89-98.

366 Florin Constantiniu, *Contextul internaţional al sfârşitului Războiului Rece*, comunicare ştiinţifică în cadrul Conferinţei *Radiografia unui miracol: căderea comunismului în Europa*, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, Bucureşti, 12-13 octombrie 2009.

În decembrie 1989, Partidul Comunist Român s-a destructurat

După arestarea lui Nicolae Ceauşescu, întreruperea bruscă, prin ordin dat sub indicativul ministrului Apărării, de încetare a oricăror forme de represiune împotriva populaţiei revoltate şi încercuirea tuturor sediilor judeţene ale Partidului Comunist din teritoriu şi din capitală, activul acestui partid a părăsit în totalitate sediile şi a încetat orice fel de activitate. Unii dintre activişti s-au dezis de Partidul Comunist şi regimul instituit de acesta, alţii au cerut pensia, alţii s-au privatizat etc. Într-un timp record, Partidul Comunist Român s-a destructurat şi a încetat să mai existe. Demonizarea lui Ceauşescu şi a întregului C.P.Ex., în întreaga ţară, în Europa şi în întreaga lume, printr-o propagandă devastatoare, a contribuit la această destructurare a P.C.R. Pe de altă parte, mulţi membri ai activului de partid, de la centru şi din teritoriu, nu s-au grupat în jurul lui Ion Iliescu întrucât ştiau că este un activist repudiat, văzuseră că s-a înconjurat de persoane fără credibilitate, chiar dubioase. Acest fapt, a contribuit la a nu-i permite lui Ion Iliescu să-şi asigure un sprijin structural politic, astfel că el nu a putut prelua conducerea P.C.R., ci a rămas să conducă formaţiunea parapolitică compusă din agenţi străini adversari ai lui Ceauşescu, respectiv F.S.N. Acest fapt a luat prin surprindere Uniunea Sovietică şi i-a complicat acesteia unele dintre proiecte, cel puţin acela de a menţine un socialism de stat, condus de un partid comunist, reformat după tezele lui Gorbaciov. Kremlinul s-a mulţumit însă cu faptul că, după aproape trei decenii, a preluat din nou influenţa şi controlul acoperit asupra României, prin instalarea agenturii ei de spionaj în fruntea statului, Armatei şi Securităţii. Securitatea, unul dintre serviciile adverse puternice pe piaţa internaţională a informaţiilor, fusese

îngenuncheată şi apoi desfiinţată. Ea nu a rezistat atacului nimicitor al mult mai puternicelor K.G.B. şi G.R.U. Succesul sovietic era, totuşi, unul mare. Acest succes vremelnic oferea Moscovei perspectiva de a împiedica accesul militaro-informativ al N.A.T.O. la Marea Neagră. Faptul că, după lovitura de stat din decembrie 1989, Uniunea Sovietică şi-a reimpus controlul politico-militaro-informativ asupra României, explică în parte şi propaganda occidentală negativă la adresa României, care s-a prelungit până la căderea din 1996-1997 a regimului Iliescu şi a comandanţilor militari şi ai serviciilor de informaţii pro-ruşi. Tot din această cauză, Occidentul ne-a mai considerat adversari şi în anii următori evenimentelor. Ca urmare, şi pe frontul luptei serviciilor secrete, confruntarea cu Occidentul a continuat.[367] În acest timp, forţele politice loiale Occidentului, s-au grupat în jurul guvernului Petre Roman, încercând să influenţeze cursul evenimentelor în direcţia promovării unor politici conforme intereselor lor, promovate sub paravanul unei reforme liberale, care să grăbească accesul occidental la pieţele economice, baza materială, băncile şi resursele naturale ale României. Această reformă s-a bazat pe doctrina, contestabilă şi contestată, a „grămezii de fiare vechi" pe care l-ar fi reprezentat industria României. Teza, pe cât a fost de falsă, pe atât avut urmări mai grave, în sensul că majoritatea industriei şi bazei materiale a societăţii româneşti a fost distrusă şi devalizată. În septembrie 1991, a avut loc o nouă lovitură de politică de palat, catalizată de serviciile sovietice de informaţii, împotriva guvernului pro-occidental, pe fondul unei noi mineriade. În urma acelei acţiuni în forţă, care a înlăturat guvernul validat de Parlamentul României, proiectul reformei liberale a fost sabotat şi amânat *sine die*, spre nemulţumirea statelor occidentale. Regimul pro-sovietic Iliescu a stat în aşteptarea clarificărilor ideologice de la Kremlin.

După ce conservatorii comunişti pe care el îi felicitase pentru puciul din 19 august 1991 au pierdut lupta cu naţionaliştii ruşi grupaţi în jurul lui Boris Elţân şi după ce aceştia şi-au consolidat puterea, în anii următori, Ion Iliescu s-a reorientat şi a semnat Parteneriatul pentru Pace, apropiindu-se şi de Occident.

Mulţimea de demonstranţi de pe străzile oraşelor României, după cum am mai arătat, reprezentând un procent apreciat de unii cercetători ca fiind de aprox. 1,5-2,0 % din populaţia României[368], a rămas în haos, aşteptând nişte clarificări care se făceau fără contribuţia ei. Pe măsură ce vremea trecea, mulţimea constata, fără să vrea să accepte cu uşurinţă, că fusese manipulată fără să-şi dea seama şi că acţiunile ei erau paralele cu cele decisive, de înlăturare a fostului dictator şi de înscăunare a conducerii agreată de forţele externe şi interne care au cooperat pentru realizarea loviturii de stat. Muncitorii care au demonstrat în ţară s-au comportat de parcă ei ar fi fost victimele regimului în care un strungar avea salariul cât al unui profesor universitar, sau mai mult. Nu mai amintim salariile minerilor, oţelarilor, a celor din industria chimică, din industria militară şi alte domenii de vârf. Milioane de muncitori câştigau mai bine decât funcţionarii publici, medicii, profesorii, juriştii etc. Acestea nu erau himere, ci realităţi ale regimului socialist de stat, condus în mod absolutist de Nicolae Ceauşescu. Noua putere le-a inoculat muncitorilor ideea falsă că ei sunt cei care au învins în „revoluţie”. În perioada imediat următoare, pentru o vreme, muncitorimea a constatat că se poate trăi mai bine fără muncă, scăpând de norme, cheltuind părţile sociale care au fost restituite angajaţilor, care au fost astfel deposedaţi de drepturile asupra întreprinderilor, pentru a face posibil procesul de privatizare-înstrăinare a industriei româneşti, încasând

salariile fără să îndeplinească planul, săvârşind cele mai multe şi mai grave accidente de muncă, protestând, destituind directori capabili, pe care i-au înlocuit cu „revoluţionari”. Ei nu ştiau că, în majoritate, în curând, vor îngroşa rândurile şomerilor şi apoi ale celor fără ocupaţie, sfârşind, după anul 2000, prin a-şi „lua lumea în cap”, în căutarea de locuri de muncă pe meleaguri străine, adeseori în condiţii sociale foarte grele, cu sacrificarea vieţii de familie şi neglijând grav climatul necesar dezvoltării armonioase a copiilor lor. Această dislocare a unei mari părţi a populaţiei României are efecte sociale şi morale negative pentru majoritatea celor în cauză.

Fenomenul terorist-diversionist, prelungit până în prima decadă a lui ianuarie 1990, avea să degajeze străzile oraşelor şi întreprinderile, în acest fel noii guvernanţi evitând continuarea turbulenţelor şi fiind scutiţi de o presiune a străzii, care putea oricând degenera, inclusiv prin a se îndrepta împotriva noii puteri pe care, de fapt, nu o alesese poporul. Armata a jucat un rol decisiv, având şi satisfacţia asigurărilor ferme date de noul lider Ion Iliescu, legat de inexistenţa în viitor a unor consecinţe pentru crimele săvârşite în timpul represiunilor de la Timişoara, Bucureşti, Sibiu, Cluj, Braşov, Brăila, Arad şi din alte oraşe. Pentru Armată a urmat o perioadă liniştită, apropiată de perioada de *dolce far niente* din timpul ocupaţiei militare sovietice, când nu planau pericole militare. La aceleaşi venituri, militarii nu mai trebuiau să participe la lucrări în agricultură, construcţii, minerit etc., nu mai trebuiau să urmeze greoiul şi neplăcutul învăţământ politic, au primit sâmbăta liberă şi multe alte drepturi, păreau să aibă o carieră respectată, dar nu ştiau că, în curând, vor fi ademeniţi cu bani să părăsească instituţia, ca apoi să piardă mereu din drepturi. Armata a ajuns o instituţie mică, încăpând toată într-un stadion de

fotbal, cu o bază materială în continuă degradare, care se pierde, pe zi ce trece, bucată cu bucată.

367 Printre cazurile de penetrare informativă importante, se numără atragerea ca spioni ai Uniunii Sovietice a unor ofiţeri operativi ai Ambasadei S.U.A. din Bucureşti.

368 Alex Mihai Stoenescu, *Din culisele luptei pentru putere. 1989-1990 Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO Publishing International Company, Bucureşti, 2006, p. 23. Autorul prezentei lucrări crede că acest procent a fost puţin mai mare, fără a putea oferi cifre.

Statul român a fost grav afectat de evenimentele din decembrie 1989

Din punctul de vedere al intervenţioniştilor străini în România, interesele lor au fost diferite. Sovieticii doreau schimbarea lui Ceauşescu, aducerea unei conduceri pro-sovietice a Partidului Comunist şi a ţării, care să introducă politica gorbaciovistă şi preluarea controlului asupra serviciilor de informaţii ale Armatei şi Securităţii, având astfel garanţia că N.A.T.O. nu se va apropia de fruntariile U.R.S.S. Occidentul urmărea înlăturarea regimului comunist şi preluarea controlului, în măsura maxim posibilă, asupra economiei, bazei materiale, resurselor României şi pieţelor ei externe şi interne, la acea vreme, apreciabile. În acelaşi timp, statele occidentale doreau să se implice în România de aşa natură încât să nu-l afecteze pe Mihail Gorbaciov în lupta sa pentru menţinerea la putere în U.R.S.S. Mihail Gorbaciov era bunul cel mai de preţ al Occidentului în Uniunea Sovietică. Din această cauză, serviciile occidentale au acceptat, pentru moment, „înfrângerea" de a vedea Uniunea Sovietică preluând controlul asupra României, respectiv asupra vieţii politice la vârf, Armatei şi Securităţii. Aceasta în condiţiile în care România era în sfera de interese a Uniunii Sovietice. În mileniul al III-lea, S.U.A. şi U.E. şi-au luat revanşa, subordonând România complet. Federaţia Rusă a trebuit să se mulţumească să păstreze agenţi de influenţă şi unii oameni de încredere în mediul politic, militaro-informativ şi economic.

Cercetătorul Alexandru Săuca trage concluzia că în cadrul evenimentelor din decembrie 1989 au acţionat trei forţe antiromâneşti, care au subminat statul român şi au continuat să îl submineze şi după decembrie 1989:

1. „imperialismul de sorginte sovietica",
2. „revizionismul ungar" şi

3. „hegemonismul şovin iudeo-bolşevic”.

La capitolul forţe antrenate în răsturnarea lui Ceauşescu, autorul inventariază:

1. poporul român,

2. U.R.S.S.,

3. Ungaria, obsedată de recuperarea teritorială a Ardealului, dar şi fiindcă la Budapesta ar fi funcţionat „unul din centrele de coordonare pentru evenimentele din România”, şi

4. Occidentul, în special S.U.A. şi Franţa, dar şi alte state. Întâlnirea de la Malta este considerată a fi fost punctul culminant al pactului între K.G.B. şi Occident pentru înlăturarea lui Ceauşescu. Cea mai importanta forţă a fost cea sovietică. Ea a pregătit opinia publică din România pentru înlocuirea lui Ceauşescu, numele mediatizat al înlocuitorului fiind Ion Iliescu, căruia, ca protejat al Kremlinului, i s-a creat o aură de salvator al naţiunii, fapt care a constituit, după acest autor, o manipulare kaghebistă.

Săuca îi stratifică şi clasifică pe generaţii pe presupuşii kaghebisti români implicaţi în decembrie 1989, după cum urmează:

1. vechii „bolşevici-stalinişti” din epoca Gheorghiu-Dej – Silviu Brucan şi Alexandru Bârlădeanu;

2. „kominternişti şi kaghebişti” cu studii în U.R.S.S., Ion Iliescu, Nicolae Militaru;

3. rude apropiate ale primelor două categorii: Petre Roman, Adrian Severin, primul fiind acuzat de Săuca drept „omul care reprezintă interesele marii finanţe europene şi mondiale” (p. 78).

Cu foarte puţine excepţii, nici unul dintre liderii politici ai Frontului Salvării Naţionale nu a protestat în stradă în 21 decembrie; ei au apărut doar după „fuga” lui Ceauşescu, preluând revolta din mers şi reciclând-o, temperând-o politic, astfel încât presupusa revoluţie să fie doar anticeauşistă, nu şi anticomunistă. În concluzie, de răscoală, revoltă sau insurecţia poporului român au profitat

kaghebiştii români: „aşa-zisa revoluţie română a fost înfăptuită de forţe diverse şi adverse, a căror voinţă a coincis doar într-un singur punct: înlăturarea lui Nicolae Ceauşescu”.[369]

Valentin Raiha, ofiţer de informaţii militare în cadrul Direcţiei de Siguranţă Militară, susţine teoria conspiraţiei externe, sprijinită din interior. Demonstraţia autorului se bazează pe ideea că revolta de la Timişoara a fost provocată, tot păienjenişul următor al faptelor construindu-se după o strategie conspiraţionistă. Raiha este un adept al teoriei că în 1989 se ştia, în culisele interne ale României, dar mai ales în exterior, că regimul Ceauşescu se va prăbuşi. Cele mai informate ar fi fost serviciile de informaţii ale Securităţii şi ale Armatei. La Kremlin se ţesea în anul 1989, consideră autorul, ideea unui guvern român pro-sovietic, care să preia puterea, consecinţa acestei preluări fiind declanşarea unui război civil şi dezmembrarea României. Acest plan moscovit nu ar fi putut fi contracarat decât printr-o dictatură militară temporară, coordonată de Armată şi Securitate. În decembrie 1989 s-a încercat o asemenea preluare a puterii de către Armată şi Securitate, dar trădarea grupării condusă de Ion Iliescu a făcut ca planul să cadă. Autorul exemplifică acest lucru prin faptul că în 22 decembrie 1989 fuseseră create, în diferite localităţi importante din punct de vedere strategic pentru România, comandamente militare cu putere de organism politic, dar acestea au fost repede substituite de comitetele locale ale Frontului Salvării Naţionale. De aceea, în 22 decembrie şi în zilele următoare s-a dat o luptă pentru putere între „complotiştii moscoviţi“ (Iliescu şi grupul său) şi „partida naţională din Armată şi Securitate “. Sinuciderea (expresia folosită de autor este: „sinuciderea reală sau falsă”) a generalului Vasile Milea ar fi fost speculată de către moscoviţi ca diversiune aptă să producă schisma între Armată şi

Securitate. Complotiştii pro-sovietici au confecţionat apoi diversiunea cu „teroriştii“ presupuşi a fi securişti, pentru a adânci falia între Armată şi Securitate. Cel care a coordonat diversiunea terorişti=securişti a fost generalul Nicolae Militaru, care a şi subordonat Securitatea faţă de Armată. O complicitate specială a avut şi generalul Victor Athanasie Stănculescu. Conducătorii pro-sovietici ai acestei diversiuni (Iliescu, Militaru, Stănculescu) şi-au confecţionat o aură de salvatori ai României şi ai revoluţiei, justificând astfel legitimitatea noii puteri. Gruparea Iliescu este de aceea văzută ca alcătuind „coloana a 5-a sovietică“ într-o „structură de putere pucisto-kaghebistă post-decembristă“. Ofiţerii patrioţi, afirmă Raiha, care au încercat să se opună acestui plan au fost generalii Ştefan Guşă şi Iulian Vlad, dar ei au fost neutralizaţi de puciştii kaghebisti, prin preluarea comenzii la nivelul M.Ap.N. de către Nicolae Militaru şi prin neutralizarea Securităţii. Lucrând în interiorul D.I.A., Raiha apreciază că aceasta era dominată de kaghebişti. Rostul morţilor de după 22 decembrie 1989 a fost, după părerea lui Raiha, compromiterea clanului Ceauşescu, pentru a li se putea cere pedeapsa cu moartea şi compromiterea Securităţii ca fiind fidelă lui Ceauşescu, pentru a-i putea acapara roadele muncii din ultimii 25 de ani. În întregul cadru al diversiunii „terorişti-securişti“ au fost contrapuse în mod intenţionat, în anumite situaţii, forţe ale M.Ap.N. cu forte ale M.I., mizându-se pe victime care să întreţină psihoza respectivă. Raiha consideră, de aceea, că cei catalogaţi drept teroriști-diversionişti au existat într-adevăr şi au făcut parte din D.I.A. Cadavrele acestora au fost ridicate şi avizate doar de ofiţeri M.Ap.N., neştiindu-se ce s-a întâmplat cu ele. Presupuşii terorişti aveau arme şi îmbrăcăminte specială, erau dotaţi cu medicamente care stimulau capacitatea de rezistenţă. Cadavrele nu au fost fotografiate

precum în cazurile tuturor celorlalţi morţi din decembrie 1989. Pe lângă militari din D.I.A., tot ca „terorişti-securişti“ au fost folosiţi şi câţiva deţinuţi de drept comun din penitenciare şi chiar câţiva străini, în anumite cazuri, aceşti indivizi au fost vestimentaţi intenţionat în haine U.S.L.A., spre a se crea confuzia că sunt securişti. În finalul tezei sale, autorul marşează din nou pe ideea că încă dinainte de 1989 ar fi existat în România o luptă surdă între două facţiuni care urmăreau debarcarea de la putere a lui Ceauşescu: facţiunea pro-sovietică, din care făceau parte demnitari comunişti şi militari şi facţiunea românească, naţională, reprezentată de generalii Milea, Guşă, Vlad. Cei din urmă, ar fi iniţiat un puci în anul 1988, care, însă, ar fi fost dejucat de cealaltă facţiune, înainte de a demara. În timpul evenimentelor din decembrie 1989, filo-sovieticii au procedat la eliminarea sau compromiterea celor trei capi ai celeilalte facţiuni, pentru a provoca ruptura între Armată şi Securitate. Raiha creditează ideea că în „Scânteia tineretului” din 18 decembrie, articolul intitulat *Câteva sfaturi pentru cei aflaţi în aceste zile la mare*, ar fi conţinut un mesaj codificat adresat forţelor D.I.A. Astfel, agenţii D.I.A. infiltraţi ar fi fost cei care au tras intenţionat în demonstranţii neînarmaţi, înainte de 22 decembrie şi apoi în militari, după 22 decembrie, aceşti morţi fiind puşi în contul Securităţii, pentru a asigura ascensiunea grupării Iliescu şi lichidarea facţiunii naţionale.[370]

Ceauşescu nu a fost pedepsit pentru faptele sale rele, ci pentru că s-a opus mai marilor Lumii. Evenimentele din decembrie 1989 sunt doar o pagină din lupta internaţională pentru putere, folosind mijloacele cele mai murdare, implicând personaje dintre cele mai neonorabile şi mase de oameni, majoritatea de o naivitate candidă, care au jucat exclusiv rolul de pioni.

Ca în toată istoria universală, regimul politic aflat astăzi la putere în Lumea Occidentală, căreia i-a fost anexată şi o parte din centrul şi estul Europei, inclusiv România, traversează toate etapele: început, dezvoltare, apogeu şi decădere. Este o realitate despre care un singur lucru nu este cunoscut deocamdată: când se va prăbuşi.

369 Alexandru Săuca, *KGB-ul şi revoluţia română. Intensificarea ofensivei forţelor antiromâneşti*, Editura Miracol, Bucureşti, 1994, pp. 46, 48, 60, 73, 142-143.

370 Valentin Raiha, *În decembrie '89, KGB a aruncat în aer România cu complicitatea unui grup de militari*, Editura Ziua-Omega Press Investment, Bucureşti, 1995. Referindu-se la influenţa serviciilor de informaţii sovietice asupra Armatei României, autorul foloseşte termenul generic de „kaghebism", inclusiv când este vorba despre serviciile sovietice militare de informaţii (G.R.U.).

Postfaţă

La peste 20 de ani după evenimentele din decembrie 1989, Mihai Eminescu este la fel de actual ca în ultimul sfert al secolului al XIX-lea, când producea cele mai teribile comentarii politice din istoria gândirii româneşti. Iată un asemenea comentariu: „Capitalul, cel puţin cel imobiliar, avea înainte un caracter istoric, tradiţional şi personal. Legăturile între boieri şi ţărani erau istorice, tradiţionale, personale. E nenatural a admite ca oameni de aceeaşi rasă, care neam de neamul lor trăiseră şi lucraseră împreună, să nu aibă un sentiment de cruţare şi omenie între ei. Boierul cel mai avar, cel mai lacom de avere, n-ar fi îngăduit să i se exploateze ţăranii de către slugile lui. Astăzi capitalul e impersonal. O moşie străveche încape pe mâna unui străin de origine, care caută să scoată lapte din piatră. Puţin îi pasă de soarta lucrătorului, de biserică ori de şcoală. Omul e pentru el un instrument de muncă, o vită trebuitoare pentru un timp mărginit, până ce vinde sau arendă altuia moşia. Lipsa de sentiment de rasă, lipsa de solidaritate între popor şi clasele dirigente, recrutate dintre Cariadgii şi Basmangii, lipsa de simţ istoric şi naţional, ne-au adus unde suntem şi au prefăcut o ţară veche, cu trecutul ei cinstit, cu datinele ei oneste, într-un han de oaspeţi străini, în care toată organizaţia s-a făcut în favorul străinilor, pentru a le face traiul cât mai neted şi mai moale în ţara nimănui, căci numai firma mai e a noastră. Noi nu suntem contra îmbogăţirii celor ce vin şi se aşează în ţară. Cu timpul vor deveni, poate, buni cetăţeni ai acestui stat. Dar, ca de dragul lor, să ucidem oamenii noştri proprii, ca de dragul luxului, desfătărilor, înlesnirilor de trai să compromitem existenţa fizică şi morală a rasei române, iată ceea ce e de neauzit şi de neînţeles. Poporul nostru e pe calea de a ajunge ca *fellah* din

Egipt. Totul e străin acolo, afară de mizerie. Numai ea e naţională, egipteană”.[371]

Românii au acceptat „datul” şi nu au fost capabili să-i pedepsească pe cei vinovaţi de marile noastre tragedii.

În final, cititorul are dreptul să pună întrebări: ne-am întors în timp, s-a învârtit roata istoriei, sau mergem înainte…coborând?!

371 Mihai Eminescu, *Economiştii observă*…, „Timpul”, 10 iulie 1881, în *Opere*, vol. XII, pag. 238, 239.

Abrevieri

A.K.M.	Automat Kalasnikov Modernizat
A.V.O.	Serviciul secret al Ungariei
C.A.A.T.	Comandamentul Apărării Antiaeriene a Teritoriului
C.A.D.A.	Comitetul de acţiune pentru democratizarea Armatei
C.A.E.R.	Consiliul de Ajutor Economic Reciproc
C.C.	Comitetul Central
C.E.K.A.	Comisia extraordinară a întregii Rusii pentru combaterea contrarevoluţiei şi a sabotajului
C.P.Ex.	Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.
C.S.A.T.	Consiliul Suprem de Apărare a Ţării
C.S.P.	Comitetul de Stat al Planificării
D.G.S.P.	Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
G.R.U.	Serviciul Militar de Informaţii
I.N.U. (I.N.O.)	Departamentul extern al C.E.K.A.

K.G.B.	Comitetul Securităţii Statului
M.I. 6	Military Intelligence 6, Serviciul de Informaţii Externe al Marii Britanii
M.St.M.	Marele Stat Major al Armatei României
N.A.T.O.	Organizaţia Tratatului Nord-Atlantic
N.K.V.D.	Comisariatul Poporului pentru Afacerile Interne
O.T.V.	Organizaţia Tratatului de la Varşovia
P.C.R.	Partidul Comunist Român
P.I.B.	Produsul intern brut
P.N.L.	Partidul Naţional Liberal
P.N.Ţ.	Partidul Naţional Ţărănesc
R.T.V.R.	Radio-Televiziunea Română
S.I.P.I.	Serviciul de Informaţii şi Protecţie Internă
S.P.P.	Serviciul de Protecţie şi Pază
S.T.S.	Serviciul de Transmisiuni Speciale
T.A.B.	Transportor amfibiu blindat
U.M.R.L.	Uniunea Mondială a Românilor Liberi

Bibliografie generală alfabetică selectivă

1. Alexe, Vladimir, *Ion Iliescu – biografia secretă: „Candidatul manciurian”*, 2000, ISBN 973-581-036-0
2. Alexe, Vladimir, *România secretă*, Editura Elit, Bucureşti, 2004
3. Arachelian, Vartan, *În faţa dumneavoastră. Revoluţia şi personajele sale,* Editura Nemira, Bucureşti, 1998
4. Belciuganu, Răzvan, *Vuietul produs de maşini cu număr de Armată*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, Numărul 3324, din 20 aprilie 2004
5. Berindei, Dan, *Căderea comunismului: miracol sau fenomen inexorabil?”*, comunicare în cadrul Conferinţei *Radiografia unui miracol: căderea comunismului în Europa*, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, Bucureşti, 12-13 octombrie 2009
6. Bichescu, Nicolae, *Revoluţia văzută din sediul Securităţii Bacău*, în „Ziarul de Iaşi“, din 22 decembrie 1999.
7. Cartianu, Grigore, *Sfârşitul Ceauşeştilor*, Editura Adevărul, Bucureşti, 2010
8. Chiriţoiu, Mircea, *Mărirea şi decăderea lui Alexandru Drăghici*, în „Dosarele istoriei“, Anul I, nr. 5, 1996
9. Chirot, Daniel, *Ce s-a întâmplat în Europa de Est în 1989?*, în Vladimir Tismăneanu (coordonator), *Revoluţiile din 1989 între trecut şi viitor*, Iaşi, 1999
10. Ciuceanu, Radu, *Sfârşitul regimului comunist din România, ca preocupare istoriografică*, comunicare ştiinţifică în cadrul Conferinţei *Radiografia unui miracol: căderea comunismului în Europa*, Institutul Naţional

pentru Studiul Totalitarismului, Bucureşti, 12-13 octombrie 2009
11. Ciufu, Eugen, *Cei care au provocat panică erau profesionişti*, în „Jurnalul Naţional", Anul XII, Numărul 3324, din 20 aprilie 2004
12. Cârjan, Lazăr, *Istoria Poliţiei Române de la origini până în 1949*, Editura Vestala, Bucureşti, 2000
13. Codrescu, Costache, *Armata română în revoluţia din decembrie 1989*, Editura Militară, Bucureşti, 1998
14. Coja, Ion, *O întrebare pentru dl. General Andrei Kemenici: Unde a fost dus Nicolae Ceauşescu în dimineaţa de 23 decembrie 1989?*, în „România Mare", din 6 septembrie 2002
15. Constantin, Dan, *21 decembrie '89: mitingul nimănui*, în „Jurnalul Naţional", Anul XII, Numărul 3320, din 15 aprilie 2004
16. Constantinescu, Emil, *Adevărul despre România,* ediţie-pilot, Editura Universalia, Bucureşti, 2004
17. Constantiniu, Florin, *Contextul internaţional al sfârşitului Războiului Rece*, comunicare ştiinţifică în cadrul Conferinţei *Radiografia unui miracol: căderea comunismului în Europa*, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, Bucureşti, 12-13 octombrie 2009
18. Constantiniu, Florin, *De la C.E.K.A. la Securitatea Poporului*, în „Dosarele istoriei", Anul I, nr. 5, 1996
19. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român,* Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1999
20. Cosma, Neagu, General – locotenent (r), *Cupola. Securitatea văzută din interior. Pagini de memorii,* Bucureşti, 1994
21. Cosma, Neagu, *Securitatea. Poliţia politică. Dosare. Informatori*, Bucureşti, 1998

22. Costinaş, Iosif, *Întrebări cu şi fără răspuns. Decembrie 1989*, Editura Mirton, Timişoara, 2001
23. Cristoiu, Ion, *Lovitura de stat militară a generalului Victor Stănculescu*, în „Historia", mai 2004
24. Curticeanu, Silviu, *Mărturia unei istorii trăite*, Editura Albatros, Bucureşti, 2000
25. Deletant, Dennis, *Securitatea şi statul poliţienesc în România (1948-1964)*, în „Dosarele istoriei", Anul I, nr. 5, 1996
26. Dinu, Ştefan, *Din culisele militare ale Revoluţiei române din decembrie '89*, în „Dosarele istoriei", An. VII, nr. 12 (88), 2003
27. Domenico, Viorel, *Ceauşescu la Târgovişte*, Editura Ion Cristoiu, Bucureşti, 1999
28. Dumitrescu, Daniela, *Mitingul din 21 a fost comandat de Elena*, în „Jurnalul naţional", Anul XII, Numărul 3325, din 21 aprilie 2004
29. Faligot, Roger, Remi Kauffer, *Serviciul secret chinez*, Bucureşti, 1993
30. Filip, Teodor, *Războiul parapsihologic împotriva României,* Ediţia a II-a, Editura Obiectiv, Craiova, 1998
31. Filip, Teodor, *Secretele U.S.L.A.,* Craiova, 1999
32. Fletcher Prouty, L., *J.F.K*, Editura RAO, Bucureşti, 1996
33. Fuller, Robert Buckminster, *Critical Path*, New York, 1981
34. Gallaway, George, Bob Wylie, *Prăbuşirea. Ceauşeştii şi Revoluţia Română*, Ediţia I-a, Traducere şi note de Constantin Sfetcu, Editura Viga, Bucureşti, 2009
35. Gârz, Stelian, *NATO: Globalizare sau dispariţie? De la Războiul Rece la pacea pierdută*, Casa Editorială ODEON, Bucureşti, 1995
36. Guşă de Drăgan, Daniela Veronica, *Condamnat la adevăr – general Ştefan Guşă*,

Bucureşti, RAO International Publishing Company, 2004
37. Iliescu, Ion, *Revoluţia română*, Editura Presa Naţională, Bucureşti, 2001
38. Iliescu, Ion, *Revoluţie şi reformă*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 1994
39. Iliescu, Ion, *Semnificaţiile revoluţiei române*, comunicare în cadrul Conferinţei *Radiografia unui miracol: căderea comunismului în Europa*, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, Bucureşti, 12-13 octombrie 2009
40. Iliescu, Luca, *Cei care au dat lovitura de stat vor răspunde în faţa poporului*, în „Ziua" din 13 ianuarie 1996
41. Judt, Tony, *Epoca postbelică. O istorie a Europei de după 1945*, Editura Polirom, Iaşi, 2008.
42. Kopecky, Peter, *Cincisprezece ani după, sau ce nu am avut voie să ştim despre România în decembrie 1989*, în „Transilvania"/serie nouă, anul XXXIV (CX), nr. 1-2/2005
43. Loftus, John, Mark Aarons, *Războiul secret împotriva evreilor*, Editura Elit, Iaşi, 1998
44. Lupu, Corvin, *14 ani de la evenimentele din decembrie 1989*, în „Transilvania", serie nouă, anul XXXIII(CIX), nr. 1/2004
45. Lupu, Corvin, *Europa în sistemul relaţiilor internaţionale*, Editura TechnoMedia, Sibiu, 2005
46. Lupu, Corvin, *România în sistemul relaţiilor internaţionale actuale*, Editura TechnoMedia, Sibiu, 2006
47. Lupu, Corvin, *România sub presiunea Războiului Rece şi a dorinţei de integrare euro-atlantică*, vol. I şi II, Editura Alma Mater, Sibiu, 2000-2001
48. Manea, Gheorghe, *Labirintul vieţii prin „sârmă ghimpată". (Biografii – memorii – amintiri)*, Bucureşti, Editura UMC, 1998

49. Mardari, Poliana, *Ceauşescu a fugit cu cecurile în buzunar,* în „Jurnalul Naţional”, din 24 noiembrie 2004
50. Măgureanu, Virgil, Alex Mihai Stoenescu, *De la regimul comunist la regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008
51. Opriş, Petre, *Nicolae Ceauşescu şi iluzia sa politică: desfiinţarea concomitentă a N.A.T.O. şi a Organizaţiei Tratatului de la Varşovia*, comunicare ştiinţifică în cadrul Conferinţei *Radiografia unui miracol: căderea comunismului în Europa*, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, Bucureşti, 12-13 octombrie 2009
52. Pacepa, Ion Mihai, *Cartea neagră a securităţii*, vol. I şi II, Bucureşti, 1999
53. Pitulescu, Ion şi colaboratori, *Şase zile care au zguduit România. Ministerul de Interne în decembrie 1989*, Editura Ministerului de Interne, Bucureşti, 1995
54. Pleşiţă, Nicolae (general-r), *„Avem şi noi ceva cu ziua de 23 august…”*, în „Lumea Magazin”, nr. 3 (83), 2000
55. Popescu, Alexandru, *Republică sovietică, doar un zvon?*, în „Magazin istoric“, Anul XXXI, nr. 12 (369) decembrie 1997
56. Portocală, Radu, *România – autopsia unei lovituri de stat. În ţara în care a triumfat minciuna*, Agora timişoreană în colaborare cu Editura Continent, Sibiu, 1991
57. Rados, Antonia, *Die Verschworung der Securitate*, Hamburg, 1990
58. 58. Raiha, Valentin, „În decembrie ’89, KGB a aruncat în aer România cu complicitatea unui grup de militari”, Editura Ziua-Omega Press Investment, Bucuresti, 1995
59. Raţiu, Gheorghe, *Raze de lumină pe cărări întunecate*, Editura PACO, Bucureşti, 1996

60. Raţiu, Ion, *Note zilnice. Decembrie 1989 – Decembrie 1990. În fine, acasă*, Editura Univers, Bucureşti, 1999
61. Retegan, Mihai, *1968-din primăvară până în toamnă*, Bucureşti, 1998
62. Rogojan, Aurel I., *1989 Dintr-o iarnă în alta…România în resorturile secrete ale istoriei*, Editura Proema, Baia Mare, 2009
63. Roguski, Camil, *Ceauşescu: adevăruri interzise. Dincolo de umbră*, Editura Lucman, Bucureşti, 2004
64. Roşu, Viorel, *De la Securitate la Doi şi un sfert, via S.R.I.*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2008
65. Rotariu, Iulian M., *Recurs*, Editura Sibguard, Sibiu, 1997
66. Sava, Constantin, Constantin Monac, *Revoluţia Română din decembrie 1989*, *retrăită prin documente şi mărturii,* Editura Axioma Edit, Bucuresti, 2001
67. Săndulescu, Şerban, *Decembrie '89. Lovitura de stat a confiscat revoluţia română*, Bucureşti, 1996
68. Săraru, Dinu, În dialog cu Victor Athanasie Stănculescu, *Generalul revoluţiei cu piciorul în ghips*, Editura RAO International Publishing Company, Bucureşti, 2005
69. Săuca, Alexandru, *KGB-ul şi revoluţia română. Intensificarea ofensivei forţelor antiromâneşti*, Editura Miracol, Bucureşti, 1994
70. Scurtu, Ioan, *De la „Trăiască Regele!" la „Jos Regele!"*, în „Magazin istoric", Anul XXXI, Serie nouă, nr. 11(368) noiembrie 1997
71. Scurtu, Ioan, Gheorghe Buzatu, *Istoria românilor în secolul XX (1918-1948)*, Bucureşti, 1999
72. Sfetcu, Paul, *Canalul Dunăre – Marea Neagră: un vechi proiect englez şi o dorinţă*

imperativă a lui Stalin, în „Magazin istoric“, Anul XXXI, Serie nouă, nr. 12 (369), decembrie 1997
73. Siani-Davies, Peter, *Revoluţia română din decembrie 1989*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2006
74. Soulet, Jean-Francois, *Istoria Europei de Est de la al doilea război mondial până în prezent*, Editura Polirom, Iaşi, 2008
75. Stoenescu, Alex Mihai, *Din culisele luptei pentru putere. 1989-1990 Prima guvernare Petre Roman*, Editura RAO Publishing International Company, Bucureşti, 2006
76. Stoenescu, Alex Mihai, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revoluţia din decembrie 1989" – o tragedie românească, Editura RAO Publishing International Company, Bucureşti, 2005
77. Ştefănescu, Paul, *Istoria serviciilor secrete române*, Editura ANTET XX PRESS, Filipeştii de Târg, Prahova, 2007
78. Tache, Cătălin, *Justiţia la ea acasă – carte document*, Editura Press Mihaela S.R.L., Bucureşti, 1997
79. Tatulici, Mihai, *Revoluţia română în direct*, vol. I, Bucureşti, 1990
80. Teodorescu, Filip, *Un risc asumat*, Editura Viitorul Românesc, Bucureşti, 1992
81. Tinu, Radu, *Timişoara…no comment*, Bucureşti, 1998
82. Tismăneanu, Vladimir (coordonator), *Revoluţiile din 1989 între trecut şi viitor*, Editura Institutul European, Iaşi, 1999
83. Troncotă, Cristian, *Istoria securităţii regimului comunist din România (1948-1964)*, Academia Română, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, Bucureşti, 2003
84. Tucă, Marius, „*Am auzit moartea soţului meu la telefon"*, în „Jurnalul Naţional", Anul XII,

din 26 martie 2004
85. Tucă, Marius, *Cazul „Vasile Milea”, îngropat de la început”*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, din 26 martie 2004
86. Tucă, Marius, *Cine este asasinul generalului Milea?*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, din 26 martie 2004
87. Tucă, Marius, *Ultimele zile ale cuplului Ceauşescu*, în „Jurnalul naţional”, din 8 decembrie 2008
88. Tucă, Marius, *Vuietul a fost făcut de o maşină a Armatei*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, Numărul 3323, din 19 aprilie 2004
89. Vasile, Constantin, *Noi am fost teroriştii*, Editura Sibguard, Sibiu, 1995
90. Zaschievici, Valentin, *Carnagiul de la Inter: epopeea baricadei*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, Numărul 3327, din 23 aprilie 2004
91. Zaschievici, Valentin, *Misterele nedezlegate ale nopţii de 21 decembrie*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, Numărul 3327, din 23 aprilie 2004
92. Zaschievici, Valentin, *Securitatea a ratat „spectacolul”*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, Numărul 3320, din 15 aprilie 2004
93. Zaschievici, Valentin, *Securitatea şi-a încălcat îndatoririle faţă de Ceauşescu*, în „Jurnalul Naţional”, Anul XII, Numărul 3320, din 15 aprilie 2004

Indice de nume

A

Aababi Cornel (colonel în M.I.)
Aarons Mark (autor carte)
Abrudan Paul (locotenent colonel în M.Ap.N. istoric)
Alexe Vladimir (jurnalist)
Alexie Ştefan (general în Securitate)
Amăriucăi Dorel (maior în M.Ap.N.)
Andrei Ştefan (ministru de Externe şi secretar al C.C. al P.C.R.)
Andropov Iuri (preşedinte al K.G.B. ulterior secretar general al P.C. al U.R.S.S.)
Anghel Constantin (colonel în M.Ap.N.)
Apostoiu Dumitru (activist al P.C.R. conspirator anticeauşist)
Apostol Gheorghe (conspirator anticeauşist)
Apostol Vasile (colonel în M.Ap.N.)
Arachelian Vartan (jurnalist TV)
Arady Sandor (ataşat militar al Ungariei)
Ardeleanu Gheorghe (nume real Moise Bula colonel în Securitate pucist)
Aron Mihai (contraamiral în M.Ap.N.)
Arsenie Dumitru Ioan (maior de Miliţie pucist)
Aryamer Mohammad Reza Pahlavi (şahul Iranului)
Ash Roy L. (preşedinte al firmei americane "Litton Industries")
Atanascovici Mirko (consul al Iugoslaviei)
Attali Jacques (autor carte)
Avram Gheorghe (maior în M.I.)

B

Baciu Ioan (colonel în Miliţie)
Baer Robert (ofiţer C.I.A.)
Baidac Iulian (colonel în Securitate)
Baiu Ion (colonel în M.Ap.N.)
Barbu Alexandru (căpitan M.Ap.N. şef de cabinet la ministrul Apărării)
Bălan Radu (activist al P.C.R.)

Bălteanu Marin Gheorghe (general în M.Ap.N.)
Bărbieru Gheorghe (căpitan în M.Ap.N.)
Bărbulescu (familie din clanul Ceauşescu)
Bărbulescu Marin (general în Miliţie)
Bărbulescu Vasile (secretar al C.C. al P.C.R.)
Beckmann Gerhard (colportator de ştiri false)
Belciuganu Răzvan (jurnalist)
Benaxeteguy Bernard (ataşat militar adjunct al Franţei)
Berindei Dan (istoric)
Bernat Andrej (militant comunist evreu)
Bichescu Nicolae (jurnalist)
Birman Betty (Elisabeta Luca soţia cominterniştilor Vasile Luca (Laszlo) şi Petre Borilă)
Bârlădeanu Alexandru (conspirator anticeauşist)
Bârloiu Viorel (colonel în M.Ap.N.)
Bliort Ion (locotenent colonel în Securitate)
Boboc Ion (căpitan în M.Ap.N.)
Bobu Emil (ministru de Interne secretar al C.C. al P.C.R.)
Bociaev G.N. (general al U.R.S.S.)
Bodnarenko Pantelei (zis „Pantiuşa" alias Gheorghe Pintilie general în Securitate)
Boeru Ionel (căpitan în M.Ap.N.)
Bogdan Corneliu (ambasador defector secretar de stat în Ministerul de Externe)
Bordea Aron (general în Securitate)
Bordei Ioan Bucur (general în M.Ap.N.)
Borilă (membri ai clanului înrudit cu familia Ceauşescu)
Borilă Iura
Borilă (Nicolau) Anca
Borilă (Abraham) Ecaterina (activist al C.C. al P.C.R. soţie a lui Petre Borilă)
Borilă Petre (Rusev Iordan Dragan cuscrul lui Nicolae Ceauşescu)
Botărel Ion (colonel în Securitate)
Brateş Teodor (redactor TVR)
Brătianu Constantin I.C. (preşedinte al P.N.L.)

Brejnev Leonid Ilici (secretarul general al P.C. al U.R.S.S.)
Brejneva Galina (fiica preşedintelui sovietic L.I. Brejnev)
Brown Sally Jo (agent al S.U.A.)
Brucan Silviu (militant comunist ambasador conspirator anticeauşist)
Buckminster Robert (autor carte)
Bucurescu Gianu (general în Securitate)
Bukovski Vladimir (dizident)
Bunoaica Ion (colonel la Trupele de Securitate Miliţie)
Burlan Dumitru (colonel în Securitate)
Bush George (preşedinte al S.U.A.)
Buzatu Gheorghe (istoric)

C
Cajal Nicolae (lider al evreilor din România)
Calderon Jean Louis (agent francez)
Cambrea Nicolae (general român comandant al Diviziei „Tudor Vladimirescu")
Caraman Mihai (general în Securitate ulterior în S.I.E.)
Caramitru Ion (actor revoltat anticeauşist)
Carp Gheorghe (maior în M.Ap.N.)
Carther Woren David (agent al S.U.A.)
Cartianu Grigore (jurnalist autor carte)
Castro Fidel (preşedinte al Cubei)
Căluşer Velu (căpitan în Securitate pucist)
Ceauşescu Andruţa Nicolae (general în Securitate)
Ceauşescu Daniel Valentin (nepot al preşedintelui României)
Ceauşescu Elena (prim vice prim ministru al României)
Ceauşescu Ilie (general în M.Ap.N.)
Ceauşescu Marin (fratele preşedintelui României)
Ceauşescu Nicolae (preşedintele României) în toată lucrarea
Ceauşescu Nicu (fiu al preşedintelui României)
Ceauşescu Valentin (fiu al preşedintelui României)

Ceauşescu Zoia (fiică a preşedintelui României)
Ceauşescu Borilă Abraham Iordana (noră a preşedintelui României secretar al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România)
Celac Sergiu (translator diplomat ministru de Externe)
Cerbu Ioan (general în M.Ap.N.)
Chelaru Mircea (locotenent colonel în M.Ap.N.)
Cheler Paul (general în M.Ap.N.)
Chiriţoiu Mircea (autor carte)
Chirot Daniel (istoric)
Chişinevski Iosif (vice prim ministru al României)
Chiţac Mihai (general în M.Ap.N.)
Ciubăncan Liviu Traian (general în M.Ap.N.)
Ciuceanu Radu (autor comunicare ştiinţifică)
Ciufu Eugen (jurnalist)
Ciurbanov Iuri (general în M.I. al U.R.S.S.)
Câmpeanu Romeo (general în Miliţie)
Cârciog Mihail (transfug proprietar ziar)
Cârjan Lazăr (autor carte)
Cârlan Dorin (plutonier în M.Ap.N)
Cârneci Mihai (locotenent colonel în Securitate)
Clinton Bill (preşedinte al S.U.A.)
Codrescu Costache
Cogan Charles (ofiţer C.I.A.)
Coja Ion (autor articol)
Coman Ion (general în M.Ap.N. membru al C.P.Ex. secretar al C.C. al P.C.R.)
Comşa Aurel (procuror)
Constantin Dan (jurnalist)
Constantin Nicolae (secretar al C.C. al P.C.R.)
Constantin Petre (director RTVR)
Constantinescu Anghel (colonel în M.Ap.N. viitor general)
Constantinescu Emil (preşedinte al României)
Constantiniu Florin (istoric)
Cornea Doina (militant anti ceauşist)
Corpodean Ioan (lt. colonel în Miliţie)
Coruţ Pavel (locotenent colonel în M.Ap.N.)

Cosma Neagu (general în Securitate şi în S.R.I. autor cărţi)
Costinaş Iosif (autor carte)
Cotună Eugen Trandafir (locotenent colonel la Trupele de Securitate Miliţie)
Creţu Ioan (revoltat anticeauşist)
Cristoiu Ion (jurnalist)
Culianu Ioan Petre (scriitor)
Curticeanu Silviu (activist P.C.R.)

D
Dafinescu Traian (general în M.Ap.N.)
Dan Dănuţ Doru (căpitan în M.Ap.N.)
Dan Ioan (procuror militar)
Dăescu Dumitru (colonel în M.Ap.N.)
Dăscălescu Constantin (membru al C.P.Ex. prim ministru al României)
Decă Nicolae (medic)
Deheleanu Ion (colonel în Miliţie)
Deletant Dennis (autor articol)
Denbory Allison (agent canadian)
Denisov Mihail (general sovietic)
Diaconescu Gheorghe (procuror militar procuror general adjunct)
Dide Nicolae (revoltat anticeauşist)
Dincă Ion (general în M.Ap.N. primar general al capitalei secretar al C.C. al P.C.R.)
Dinescu Mircea (poet revoltat anticeauşist)
Dinu Cornel (participant la revolta anticeauşistă)
Dinu Gheorghe (locotenent colonel în Securitate pucist)
Dinu Ştefan (vice amiral în M.Ap.N. pucist)
Dinu Victor (jurnalist)
Dândăreanu Ion (general în M.Ap.N.)
Doicaru Nicolae (general în Securitate director S.I.E.)
Dogaru Constantin (colonel în Securitate)
Dogaru Mircea (istoric)
Domenico Viorel (autor carte)
Doroş Vasile (colonel în Securitate apoi în S.R.I.)

Dragomir Aurel (locotenent colonel în M.Ap.N.)
Drăgan Iosif Constantin (autor carte)
Drăghici Alexandru (ministru de Interne)
Drăgoi Stelian (maistru militar în M.Ap.N. mecanic de bord)
Duică Traian (general în Securitate)
Dumas Roland (ministru de Externe al Franţei)
Dumitrescu Daniela (jurnalist)
Dumitrescu Emil (poreclit Cico căpitan de rangul I în M.Ap.N.)
Dumitru I. Dumitru (general în M.Ap.N.)
Durandin Catherine (istoric)

E
Eftimescu Nicolae (general în M.Ap.N. pucist)
Eggs Michael (agent diversionist francez)
Enache Ion (subofiţer în Miliţie)

F
Faligot Roger (autor carte)
Filip Teodor (autor carte)
Fletcher Prouty L. (autor carte)
Florescu Mugurel (procuror militar)
Fonvielle Dominique (ofiţer francez de informaţii)
Fontaine Andre (istoric)
Franck Nicoleta (jurnalist)
Fuller Robert Buckminster (publicist S.U.A.)

G
Galaftion Nicolae (maistru militar în M.Ap.N.)
Ganciu Gheorghe (director crematoriu)
Gaponenko A. C. (general al U.R.S.S.)
Găvănescu Pantelimon (prim secretar P.C.R. al Judeţului Dâmboviţa)
Gârz Stelian (autor carte)
Genscher Hans Dietrich (ministru de Externe al Germaniei)
Geoană Ioan (general în M.Ap.N.)
Geoană Mircea (politician)
Gheorghiu Octavian (plutonier în M.Ap.N.)

Gheorghiu Dej Gheorghe (prim secretar al P.C.R.)
Ghergulescu Remus (colonel în M.Ap.N.)
Ghircoiaş Nicolae (colonel în Miliţie)
Ghiţă Grigorie (general la Trupele de Securitate Miliţie pucist)
Giosan Nicolae (membru al C.P.Ex.)
Golea Ovidiu (medic)
Goran Gheorghe (colonel în Securitate)
Gorbaciov Mihail (preşedinte al U.R.S.S.)
Green Alan (ambasador al S.U.A. în România)
Grui Tiberiu (colonel în Miliţie)
Guşă Cozmin (politician)
Guşă de Drăgan Daniela Veronica (autor carte)
Guşă Ştefan (general în M.Ap.N.)

H

Haţieganu Virgil (maior în M.Ap.N.)
Hărjău Mihai (activist al P.C.R.)
Hârjeu Nicolae Gheorghe (general în M.Ap.N.)
Hodgkin Dorothy Crowfoot (savant chimist)
Horn Gyula (prim ministru al Ungariei)
Hortopan Ion (general în M.Ap.N. pucist)
Hurezeanu Emil (jurnalist)
Huwe Danny (jurnalist belgian)

I

Iakovlev Alexandr (secretar al C.C. al P.C.U.S.)
Ignat Mircea Octavian (medic general în Securitate)
Iliescu Dumitru (maior în M.Ap.N.)
Iliescu Ion (conspirator anticeauşist)
Iliescu Luca (jurnalist)
Ioan Paul al II lea (Pontiful Vaticanului)
Iofciu Ion (preşedintele Asociaţiei „Baricada Inter”)
Ionaşcu Traian (colonel în M.Ap.N. diversionist)
Ionel Vasile (general în M.Ap.N. agent sovietic)
Ionescu Cazimir (vicepreşedinte al F.S.N.)
Ionescu Victor (redactor TVR)

Ioniţă Ion (general în M.Ap.N. ministru al Apărării)
Iosif Dan (revoltat anticeauşist)
Iovici Goergio (general iugoslav)
Isac Constantin (revoltat anticeauşist)
Ispas Mihai (revoltat anticeauşist)

J
Jilavu (căpitan în M.Ap.N. diversionist)
Judt Tony (autor carte)

K
Kardeli Edward (ministru de Externe al Iugoslaviei)
Karpatyi Ferenc (ministru al Apărării Ungariei)
Kauffer Remi (autor carte)
Kazhatcheev Vlail (academician al U.R.S.S.)
Kennan George (diplomat al S.U.A.)
Kennedy John (preşedinte al S.U.A.)
Kim Ir Sen (preşedinte al R.P.D. Coreea)
Kissinger Henry (politolog secretar de stat al S.U.A.)
Kohl Helmuth (cancelar al Germaniei)
Komeiny (ayatolahul Iranului)
Kopecky Peter (diplomat cehoslovac ulterior ambasador)
Kosâghin Alexei (preşedinte al Consiliului de Miniştri al U.R.S.S.)
Kostyal Ştefan (general în M.Ap.N. spion pucist)
Krasnov (spion al U.R.S.S.)

L
Lascăr Mihail (general român)
Lazăr Ioan T. (jurnalist)
Lenin Ulianov Vladimir Ilici (conducătorul Partidului Comunist din Rusia Sovietică)
Levanovici Mircea (procuror)
Loftus John (autor carte)
Logofătu Gheorghe (general în M.Ap.N.)
Loncear Zoran (ministru de Externe al Iugoslaviei)

Luca Elisabeta = vezi Birman Betty
Luca Vasile (Laszlo – activist comunist evreu în România)
Lucescu Constantin (avocat ulterior general judecător militar)
Lupan Victor (jurnalist)
Lupoi Mihai (căpitan în M.Ap.N. pucist anticeauşist)
Lupu Corvin (istoric)
Lungu Gheorghe (locotenent colonel în M.Ap.N.)

M
Macri Emil (general în Securitate)
Maiorov Nikolai (prim secretar al Ambasadei U.R.S.S. la Bucureşti)
Malaparte Curzio (scriitor)
Maluţan Vasile (colonel în M.Ap.N.)
Manea Constantin (şef de cabinet al lui Ceauşescu)
Manea Gheorghe (agent diversionist al Ungariei)
Maniu Iuliu (preşedinte al P.N.Ţ.)
Mao Tzedung (preşedinte al Chinei)
Marcu Vasile (pilot)
Mardari Poliana (jurnalist)
Mareş Ion (maior în M.Ap.N.)
Marin Ion (căpitan M.Ap.N. ulterior general S.R.I.)
Marin Petre (locotenent colonel în M.I.)
Marţian Dan (anticeauşist)
Masiuk (locotenent colonel al U.R.S.S.)
Mateescu Ion (maior în M.Ap.N.)
Matei Dorin (cercetător)
Matica Victor (căpitan în M.Ap.N. pilot)
Maurer Ion Gheorghe (prim ministru)
Mavru Nicolae (maior în Securitate)
Mazilu Dumitru (conspirator anticeauşist colonel M.I. funcţionar O.N.U.)
Măgureanu Virgil (Asztalos Imre conspirator anticeauşist)
Mănescu Corneliu (ministru de Externe conspirator anticeauşist)

Mănescu Manea (secretar al C.C. al P.C.R.)
Merişoreanu Croitoru Viorel (colonel în M.I.)
Mihailov G. A. (contraamiral al U.R.S.S.)
Mihalea Velicu (general în Miliţie)
Milea Nicoleta (văduva generalului Milea)
Milea Sorina (fiica generalului Milea)
Milea Vasile (general ministru al Apărării)
Militaru Ileana (fiica mijlocie a generalului Militaru)
Militaru Nicolae (nume real Lepădat conspirator anticeauşist general M.Ap.N. ministru al Apărării)
Miloşevici Slobodan (preşedinte al Iugoslaviei)
Mircea Dumitru (colonel în M.Ap.N.)
Mişea Eugen (căpitan în Miliţie)
Mitruş Ştefan (căpitan în M.Ap.N.)
Mitterrand François (preşedinte al Franţei)
Mocanu Mircea (general în M.Ap.N.)
Moiseev Mihail (general în armata U.R.S.S. şeful Statului Major General)
Moisescu Sorin (revoltat anticeauşist procuror general al României preşedinte al Curţii Supreme de Justiţie)
Moldoveanu Jean (general în Miliţie secretar de stat al M.I.)
Monac Constantin (autor carte)
Montanu Mihai (revoltat anticeauşist)
Moraru (Ceauşescu) Mihaela (fiica lui Marin Ceauşescu autor carte)
Moraru Petre (colonel în Miliţie)
Moţ Vasile (general în Securitate)
Muicaru Ion (subofiţer în Securitate)
Munteanu Aurel Dragoş (director RTVR)

N

Naghi Gabriel (locotenent major în M.Ap.N. viitor general)
Nagy Gyula (episcop reformat)
Nagy Imre (prim ministru al Ungariei)
Naum Grigore (general în M.Ap.N.)
Neagoe Marin (general M.I.)

Nemeth Miklos (prim ministru al Ungariei)
Nicolae al II lea (ţar al Rusiei)
Nicolae Ion (colonel în Miliţie pucist)
Nicolaescu Gheorghe (maior în M.Ap.N. diversionist)
Nicolaescu Sergiu (conspirator anticeauşist)
Nicolcioiu Vasile (activist al P.C.R. conspirator anticeauşist)
Nicolici Dan (locotenent colonel M.I.)
Nicolski Alexandr (nume real Boris Grünberg general în Securitate)
Niculescu Mizil Paul (activist al P.C.R.)
Niculicioiu Victor (general în Securitate)
Nistor Ioan (judecător militar)
Nistorescu Cornel (jurnalist)
Nixon Richard (preşedinte al S.U.A.)
Noriega Antonio (general şi preşedinte Panama)
Novac Rodica (medic)
Nuţă Constantin (colonel în M.Ap.N. general în Securitate ulterior general în Miliţie)

O

Oancea Constantin (diplomat)
Oesz Istvan (diplomat al Ungariei)
Olteanu Constantin (general în M.Ap.N. ministru al Apărării primar general al capitalei secretar al C.C. al P.C.R.)
Oprea Marian (jurnalist)
Oprean (familie din clanul Ceauşescu)
Oprean Constantin (rector)
Oprean Mircea (profesor)
Opriş Petre (cercetător)
Opruţă Horia Traian (general în M.Ap.N.)

P

Pacepa Mihai Ion (general în Securitate defector)
Paise Constantin (subofiţer în Miliţie)
Pancea Marin (general în M.Ap.N.)
Pantea Vasile (procuror militar)

Patilineţ Vasile (secretar al C.C. al P.C.R. ministru ambasador)
Pavelescu Dumitru (colonel la Trupele de Securitate Miliţie)
Păsăreanu Andrei (colonel în M.Ap.N.)
Păsărin Paulian (colonel în Securitate)
Păun Ovidius (procuror)
Păţan Ion (activist al C.C. al P.C.R.)
Peptan Eugen (locotenent major în M.I.)
Peres Shimon (preşedinte al Israelului)
Petrescu Anca (arhitect)
Petrescu Barbu (primar general al municipiului Bucureşti)
Petrişor Nicolae (conducător auto)
Pinochet Augusto (general şi preşedinte al Republicii Chile)
Pintilie Stelian (general în Securitate pucist anticeauşist ministru)
Pitulescu Ion (general în Miliţie)
Pârcălăbescu Gheorghe (colonel în M.Ap.N. pucist anticeauşist)
Pârvulescu Constantin (militant comunist conspirator anticeauşist)
Pleşiţă Nicolae (general în Securitate)
Pleşu Andrei (conspirator anticeauşist)
Pletos Dumitru (general în M.Ap.N.)
Plugaru Anatol (ministru al Securităţii în Republica Moldova)
Pomogats Bella (istoric literar)
Pobereznic Sandu (preşedinte al U.M.R.L.)
Pop George (agent britanic)
Pop Ilonka (militantă comunistă evreică)
Popa George (general în M.Ap.N.)
Popa Gică (colonel de justiţie militară pucist)
Popa Ion (colonel în M.Ap.N.)
Popescu Alexandru (autor articol)
Popescu Gheorghe Constantin (general în M.Ap.N.)
Popescu Petre (crainic TVR)

Popescu Tăriceanu Călin (prim ministru al României)
Popovici Nicolae (procuror general)
Poraicu Bogdan (revoltat anticauşist)
Portocală Radu (autor carte)
Postelnicu Tudor (ministru de Interne)
Powell Collin (şef al Statului Major General Inter arme al S.U.A.)
Preda Laurenţiu (căpitan în Miliţie)
Preoteasa Gheorghe (colonel în Securitate)
Puiu Dumitru (general în M.Ap.N.)

R

Rados Antonia (autor carte)
Radu Ion (secretar al C.C. al P.C.R.)
Radu Nicolae (comandor în M.Ap.N.)
Rafailescu Alexandru (maior în M.Ap.N.)
Raiha Valentin (ofiţer de informaţii autor carte)
Raţ Florian (maior în Securitate)
Raţiu Gheorghe (colonel în Securitate)
Raţiu Ion (autor carte)
Răbăgel Dumitru (colonel în Securitate)
Răceanu Grigore (militant comunist conspirator anticeauşist)
Răceanu Mircea (spion)
Răduică Grigore (general în Securitate)
Rădulescu Gheorghe (Gogu membru al C.P.Ex.)
Reagan Ronald (preşedinte al S.U.A.)
Reszo Nyeres (preşedinte al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar)
Retegan Mihai (istoric)
Rogojan Aurel I. (general în S.R.I. autor carte)
Roguski Camil (arhitect)
Roman Petre (conspirator anticeauşist)
Roman Valter (Ernst Neulander activist P.C.R.)
Rostow Elspeth (publicist S.U.A.)
Roşca Marin (agent diversionist al Ungariei)
Roşca Valentin (maior în M.Ap.N.)
Roşu Dumitru (general în M.Ap.N.)
Roşu Viorel (locotenent colonel în Securitate)

Rotariu Constantin (general în M.Ap.N.)
Rotariu Iulian M. (colonel în Securitate)
Rus Iosif (general în M.Ap.N.)
Rusan Ioan (colonel în S.R.I.)
Rusk Dean (secretar de stat al S.U.A.)
Rusu Marian (căpitan în Securitate)

S

Sabău Ioan (locotenent-colonel în Securitate)
Saddam Husein (preşedinte al Irak)
Safta Ion (general în M.Ap.N.)
Sandahl Eric (ataşat militar adjunct al Franţei, diversionist)
Sava Constantin (autor carte)
Săndulescu Şerban (senator, autor carte)
Săraru Dinu (scriitor, autor carte)
Săuca Alexandru (autor carte)
Schechter Abraham (medic prezidenţial)
Scurtu Ioan (istoric)
Serafim Radu-George (mason, jurnalist, revoltat anticeauşist)
Severin Adrian (politician)
Sfetcu Paul (şef cabinet Gh. Gheorghiu-Dej, autor articol)
Siani-Davies Peter (autor carte)
Silone Ignazio (scriitor)
Sion Mihai (conspirator anticeauşist)
Sârbu Adrian (conspirator anticeauşist)
Sârbu Teodor (general în Securitate)
Sîmpetrean Viorel (cunoscător al morţii generalului Milea)
Solomon Dumitru (agent în K.G.B.)
Sorescu Dumitru (maior în Miliţie)
Soulet Jean Francois (autor carte)
Spiroiu Nicolae (general în M.Ap.N., ministru al Apărării)
Sporeanu Gheorghe (colonel în M.I.)
Stalin Iosif Visarionovici (Djugasvili, conducător al U.R.S.S.)
Stamatoiu Aristotel (general în Securitate)

Stan Gheorghe (locotenent-colonel în Securitate)
Stans Maurice (ministru al Comerţului în cabinetul Nixon)
Stark Alexandru (crainic TVR)
Stănculescu Elena (soţia generalului Stănculescu)
Stănculescu Victor Athanasie (general în M.Ap.N., pucist anticeauşist)
Stănescu Ion (ministru de Interne)
Stoenescu Alex Mihai (istoric)
Stoian Ion (ministru de Externe)
Stoica Constantin (general în Securitate)
Sturdza (familie de domnitori şi mari personalităţi)
Suceavă Ion (colonel în Miliţie, pucist)
Suros Matyas (preşedinte interimar al Ungariei)

Ş

Şchiopu Dan (medic legist, profesor universitar)
Şerb Ioan (general în M.Ap.N.)
Şerb Ştefan (colonel în M.Ap.N., diversionist)
Şevarnadze Eduard Amvrosievici (prim secretar al P. C. al Gruziei, ulterior ministru de Externe al U.R.S.S.)
Şora Mihail (ministru al Învăţământului)
Ştefan Mihai (colonel în M.Ap.N., pilot)
Ştefan Gheorghe (colonel în M.Ap.N.)
Ştefănescu „Maşinuţă" (militar în M.Ap.N.)
Ştefănescu Paul (autor carte)
Ştefănuţ Ioan (general în S.R.I.)

T

Tache Cătălin (jurnalist)
Tacitus (istoric)
Talbot Strobe (subsecretar de stat al S.U.A.)
Talpeş Ioan (general în M.Ap.N., ulterior în S.I.E.)
Tatomir Virgil (redactor TVRL)
Tatulici Mihai (jurnalist, autor carte)
Tălpeanu Vasile (căpitan în Securitate)
Tănase Jan (plutonier-major, grefier)
Tănăsescu Alexandru Bebe (lt.-colonel în Securitate, ulterior general în S.I.E.)

Tăslăuanu Octavian (luptător pentru Marea Unire)
Teacă Petre (colonel în M.Ap.N.)
Teng Siao Ping (vicepreşedinte al Chinei)
Tenie Petru (comandor în M.Ap.N., comandant al flotilei prezidenţiale)
Teodorescu Filip (colonel în Securitate)
Teodorescu Marin (maior în M.Ap.N.)
Teodorescu Nicky (avocat)
Theodorescu Răzvan (profesor, revoltat anticeauşist)
Tiajelnikov Evgheni M. (ambasadorul U.R.S.S. la Bucureşti)
Tinu Dumitru (jurnalist)
Tinu Radu (maior în Securitate)
Tismăneanu Vladimir (Tismenski, istoric)
Todericiu Ioan (colonel în M.Ap.N., ataşat militar în Ungaria)
Topliceanu Iulian (general în M.Ap.N.)
Totok William (scriitor şvab, colportator de ştiri false)
Totu Ioan (ministru de Externe)
Tökes Istvan (preot reformat)
Tökes, Istvan I. (inginer, emigrant în Canada, propagandist antiromân)
Tökes Laszlo (agent provocator al Ungariei)
Trofin Virgil (secretar al C.C. al P.C.R.)
Troncotă Cristian (autor carte)
Trosca Gheorghe (colonel în Securitate)
Troţki Leon (conducător bolşevic evreu din Rusia)
Tucă Marius (jurnalist)
Tudor Corneliu Vadim (jurnalist)
Tudor Nicolae (general în M.Ap.N.)
Tudor Nicolae (locotenent-colonel în M.Ap.N., pilot)
Tufan Mircea (maior în M.Ap.N., pucist)
Tufeanu Viorel (maior în M.Ap.N.)
Turcu Liviu (maior în Securitate, defector)

U

Ujvari Francisc (preot reformat)

Ursu Doru Viorel (judecător militar)
Ursu Ioan (membru al C.P.Ex.)

V
Valeriu Emanuel (director TVRL, diversionist)
Vasile Constantin (autor carte)
Vasile Gheorghe (general în Securitate)
Vass Adalbert (preşedinte al Uniunii Mondiale Ardelene)
Vătămănescu Ioan (căpitan în Securitate, pucist)
Velicu Florin (revoltat anticeauşist)
Verdeţ Ilie (prim-ministru, activist al C.C. al P.C.R., revoltat anticeauşist)
Veverca Iosif (maior în Miliţie)
Vâlcu Vasile (activist al P.C.R., conspirator anticeauşist)
Vlad Iulian (general în Securitate)
Voican Voiculescu Gelu (conspirator anticeauşist, vicepremier)
Voicu Viorel (revoltat anticeauşist)
Voinea Dan (procuror militar)
Voinea Gheorghe (general în M.Ap.N.)
Volodin Vladimir (agent sovietic în România)

W
Wylie Bob (autor carte)

Z
Zagoneanu Gheorghe (general în Securitate)
Zaschievici Valentin (jurnalist)

Table of Contents

Prefaţă
Introducere
Contextul internaţional al evenimentelor din decembrie 1989
Reorganizarea sferei sovietice de influenţă din centrul şi estul Europei
S.U.A. şi U.R.S.S. au convenit asupra unei noi ordini mondiale
Decembrie 1989: Noua Ordine Mondială ajunge în România
Guvernarea Ceauşescu a fost slăbită de cauze interne şi externe
Împotriva României s-a acţionat pe plan mediatic şi informativ-subversiv
România devine ţintă a acţiunilor iredentiste ale Ungariei
Acordul din Malta (2-3 decembrie 1989)
Adversarii lui Ceauşescu din interiorul ţării erau agenţi ai unor servicii secrete străine
Ceauşescu s-a îndepărtat de Securitate şi de Armată
Declanşarea revoltei populare a creat cadrul favorabil loviturii de stat
Organele de ordine publică nu au acţionat pentru reprimarea din faşă şi cu fermitate a revoltei populare din Timişoara, sprijinită intens de serviciile secrete străine
Arderea unor cadavre, gestul suprem de compromitere a regimului Ceauşescu
Vizita lui Ceauşescu în Iran. Provocarea revoltei populare la Bucureşti. Mitingul din 21 decembrie 1989
Represiunea împotriva revoltei populare din Bucureşti

Împuşcarea generalului Milea, momentul declanşării loviturii de stat
Generalul Stănculescu preia comanda Armatei
Rămas fără susţinători, Ceauşescu este evacuat din sediul C.C. al P.C.R.
Complotiştii preiau controlul asupra opiniei publice prin intermediul Televiziunii
Sub protecţia Armatei, grupul Iliescu preia puterea în România
Beneficiarii loviturii de stat se prezintă poporului prin intermediul Televiziunii
Încercări eşuate de constituire a unei structuri alternative de putere
„Cu televizorul s-a minţit poporul”
Declanşarea acţiunilor terorist-diversioniste, a unor asasinate şi sabotaje. Armata preia Securitatea
Războiul radio-electronic şi para-psihologic
Legitimitatea istorică şi juridică a implicării Armatei în represiune
Drumul Ceauşeştilor către moarte
Încercări de lichidare a martorilor incomozi ai omorârii Ceauşeştilor
Concluzii
Modul în care s-a vărsat sângele în decembrie 1989
Securitatea a avut propria ei poziţie în cadrul evenimentelor
În decembrie 1989 nu a avut loc o revoluţie
În decembrie 1989 şi în perioada următoare evenimentelor, Armata a avut un rol mare în deciziile politice
Evenimentele din decembrie 1989 au fost prezentate opiniei publice în mod fals

În decembrie 1989, Partidul Comunist Român s-a destructurat
Statul român a fost grav afectat de evenimentele din decembrie 1989
Postfață
Abrevieri
Bibliografie generală alfabetică selectivă
Indice de nume

Table of Contents

Prefaţă 4

Introducere 10

Contextul internaţional al evenimentelor din decembrie 1989 23

- Reorganizarea sferei sovietice de influenţă din centrul şi estul Europei 25
- S.U.A. şi U.R.S.S. au convenit asupra unei noi ordini mondiale 31

Decembrie 1989: Noua Ordine Mondială ajunge în România 42

- Guvernarea Ceauşescu a fost slăbită de cauze interne şi externe 42
- Împotriva României s-a acţionat pe plan mediatic şi informativ-subversiv 47
- România devine ţintă a acţiunilor iredentiste ale Ungariei 53
- Acordul din Malta (2-3 decembrie 1989) 57
- Adversarii lui Ceauşescu din interiorul ţării erau agenţi ai unor servicii secrete străine 68
- Ceauşescu s-a îndepărtat de Securitate şi de Armată 83
- Declanşarea revoltei populare a creat cadrul favorabil loviturii de stat 86
- Organele de ordine publică nu au acţionat pentru reprimarea din faşă şi cu fermitate a revoltei populare din Timişoara, sprijinită intens de serviciile secrete străine 98
- Arderea unor cadavre, gestul suprem de compromitere a regimului Ceauşescu 108
- Vizita lui Ceauşescu în Iran. Provocarea revoltei populare la Bucureşti. Mitingul din 21 decembrie 1989 112
- Represiunea împotriva revoltei populare din Bucureşti 127
- Împuşcarea generalului Milea, momentul declanşării loviturii de stat 139
- Generalul Stănculescu preia comanda Armatei 172
- Rămas fără susţinători, Ceauşescu este evacuat din sediul C.C. al P.C.R. 186

Complotiştii preiau controlul asupra opiniei publice prin intermediul Televiziunii 218
Sub protecţia Armatei, grupul Iliescu preia puterea în România 230
Beneficiarii loviturii de stat se prezintă poporului prin intermediul Televiziunii 236
Încercări eşuate de constituire a unei structuri alternative de putere 247
„Cu televizorul s-a minţit poporul” 250
Declanşarea acţiunilor terorist-diversioniste, a unor asasinate şi sabotaje. Armata preia Securitatea 252
Războiul radio-electronic şi para-psihologic 317
Legitimitatea istorică şi juridică a implicării Armatei în represiune 321
Drumul Ceauşeştilor către moarte 328
Încercări de lichidare a martorilor incomozi ai omorârii Ceauşeştilor 342
Concluzii 352
Modul în care s-a vărsat sângele în decembrie 1989 358
Securitatea a avut propria ei poziţie în cadrul evenimentelor 365
În decembrie 1989 nu a avut loc o revoluţie 376
În decembrie 1989 şi în perioada următoare evenimentelor, Armata a avut un rol mare în deciziile politice 380
Evenimentele din decembrie 1989 au fost prezentate opiniei publice în mod fals 386
În decembrie 1989, Partidul Comunist Român s-a destructurat 396
Statul român a fost grav afectat de evenimentele din decembrie 1989 401
Postfaţă 407
Abrevieri 409
Bibliografie generală alfabetică selectivă 411
Indice de nume 419